

LATVIJAS NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS ORĶESTRIS

LATVIJAS
KULTŪRAS
AKADĒMIJA

LATVIJAS NACIONĀLĀ SIMFONISKĀ ORĶESTRA

AUDITORIJAS PĒTĪJUMS

RĪGA 2015

Pētījuma veicējs:

Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centrs
Ludzas iela 24, Rīga, LV-1003

Darba grupa:

Dr. sc. soc. Anda Laķe, bc.art. Līga Grīnberga, bc. art. Agnese Treimane

Pētījuma īstenošanā palīdzēja Latvijas Kultūras akadēmijas bakalaura apakšprogrammas *Kultūras socioloģijas un menedžments* 2.kursa studenti, maģistrantūras apakšprogrammas *Kultūras menedžments un radošās industrijas* 1.kursa studenti.

SATURS

IEVADS	4
PĒTĪJUMA METODOLOĢIJAS UN DATU IEGUVES TEHNIKU RAKSTUROJUMS.....	5
1. SEKUNDĀRO DATU ANALĪZE	7
1. 1. Klasiskās mūzikas koncertu esošie apmeklētāji.....	8
1. 2. Klasiskās mūzikas koncertu potenciālie apmeklētāji.....	27
2. LNSO ESOŠĀS AUDITORIJAS IZPĒTE	36
2.1. LNSO koncertu apmeklētāju aptaujas analīze	36
2.2. LNSO koncertu apmeklētāju viedokļu salīdzinājums pa vecuma grupām	59
2.3. LNSO koncertu pirmreizējo apmeklētāju viedokļu analīze	71
2.4. Vecgada koncertu apmeklētāju viedokļu analīze	75
2.5. LNSO apmeklētāju viedokļi: kvalitatīvo datu analīze	83
3. LNSO POTENCIĀLĀS AUDITORIJAS IZPĒTE	101
3.1. Nacionālā teātra, Dailes teātra un Jaunā Rīgas teātra pastāvīgo apmeklētāju analīze ..	101
3.2. Teātra apmeklētāju vecuma grupas 19-30 gadi viedokļa analīze	121
3.3. Teātra apmeklētāju salīdzinājums ar LNSO pastāvīgajiem apmeklētājiem	125
3.4. LNSO potenciālo apmeklētāju viedokļi: kvalitatīvo datu analīze	130
SECINĀJUMI	148
Potenciālās LNSO auditorijas priekšstati par LNSO darbību, tās novērtējums	156
ATTĒLU UN TABULU RĀDĪTĀJS	158
PIELIKUMI	161

IEVADS

Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centrs pēc Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra (turpmāk LNSO/Pasūtītājs) pasūtījuma veica LNSO AUDITORIJAS PĒTĪJUMU. Pētījums tika veikts laikā no 2014.gada decembra līdz 2015.gada maijam. Pētījuma pamatojumu veidoja Pasūtītāja stratēģiskais mērķis palielināt auditorijas apjomu (apmeklētāju skaitu), kas radīja nepieciešamību pēc datos balstītas informācijas par LNSO esošās auditorijas raksturojumiem un potenciālā jeb neapgūtā auditorijas segmenta piesaistes iespējām. Pasūtītāja īpaša interese vērsta uz jauniešu auditorijas segmenta paplašināšanu un esošās auditorijas informācijas ieguves galveno avotu noskaidrošanu, kā arī potenciālās auditorijas segmenta sociāli-demogrāfisko un kultūras patēriņa groza raksturojumu noskaidrošanu.

Pamatojoties uz minēto, tika definēti galvenie pētījuma jautājumi:

1. Kādas ir raksturīgākās simfoniskās un klasiskās mūzikas auditorijas pazīmes?
2. Kādas ir raksturīgākās LNSO esošās auditorijas pazīmes?
3. Kā esošā LNSO auditorija vērtē LNSO darbību?
4. Kādas ir raksturīgākās LNSO potenciālās auditorijas pazīmes?
5. Kādi ir potenciālās LNSO auditorijas priekšstati par LNSO un kā tiek vērtēta tā darbība?

Pētījuma uzdevumi

1. Noskaidrot raksturīgākās simfoniskās un klasiskās mūzikas auditorijas pazīmes.
2. Noskaidrot LNSO auditorijas viedokli par LNSO apmeklējuma biežumu, apmeklējuma/neapmeklējuma motivāciju, apmierinātību ar piedāvājumu, informētību par piedāvājumu, apmierinātību ar cenām.
3. Izpētīt, kāds ir LNSO tēls LNSO auditorijas skatījumā.
4. Izpētīt LNSO auditorijas kultūras patēriņa paradumus un nosacījumus.
5. Noskaidrot LNSO auditorijas sociāli demogrāfiskos raksturojumus.
6. Noskaidrot LNSO potenciālās auditorijas viedokli par citu kultūras organizāciju kultūras patēriņa paradumiem, tai skaitā klasiskās/akadēmiskās mūzikas koncertu apmeklējumu, apmeklējuma biežumu, galvenajiem informācijas avotiem (par kultūras piedāvājumu).
7. Izpētīt, kāds ir LNSO tēls LNSO potenciālās auditorijas skatījumā.
8. Noskaidrot LNSO potenciālās auditorijas sociāli demogrāfiskos raksturojumus.
9. Izpētīt potenciālās jauniešu auditorijas piesaistes nosacījumus.

Lai īstenotu pētījuma uzdevumus, tika izvēlēta jauktā pētījuma stratēģija, kas paredzēja gan kvantitatīvu, gan kvalitatīvu datu iegūvi.

PĒTĪJUMA METODOLOĢIJAS UN DATU IEGUVES TEHNIKU RAKSTUROJUMS

Lai atbildētu uz pētījuma jautājumiem un izpildītu uzdevumus, tika izveidots sekojošs pētījuma plāns:

Pētījuma gaitā tika veikta:

- esošu pētījumu datu analīze (sekundāro datu analīze) par klasiskās/akadēmiskās/simfoniskās mūzikas auditoriju;
- iegūti primāri dati par LNSO esošo un potenciālo auditoriju.

Sekundāro datu analīzē tika izmantoti kvantitatīvi dati, bet LNSO esošās un potenciālās auditorijas izpētes vajadzībām tika iegūti gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi dati. LNSO esošās auditorijas izpētes vajadzībām tika veikta LNSO koncertu apmeklētāju aptauja LNSO koncertu sniegšanas vietā (Lielā Ģilde), kā datu ieguves metodi izmantojot tiešo personisko standartizēto interviju, kā arī fokusgrupas diskusiju, kas notika Latvijas Kultūras akadēmijas telpās. LNSO potenciālās auditorijas izpētes vajadzībām kā datu ieguves metode tika izmantota elektroniskā jeb interneta aptauja, kā arī fokusgrupas diskusija, kas arī notika LKA telpās. Turpinājumā sniegsim precīzāku pētījuma metodoloģisko instrumentu raksturojumu.

Sekundāro datu analīzē analizēti klasiskās mūzikas patēriņa paradumi, izmantojot pēdējo 5 gadu laikā veiktos pētījumus: „*Latvijas iedzīvotāju kultūras patēriņš un līdzdalība kultūras aktivitātēs 2007-2014: pētījuma dati un statistika*” (2014), „*Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs*” (2014), Eiropas Komisijas ikgadējie statistikas dati no „*Eiropas barometra*” (2013), Latvijas Kultūras akadēmijas studentu pētījumi par valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošo un potenciālo auditoriju – „*Valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošās auditorijas pētījums: koncertu apmeklētība un informācijas ieguves veidi*” (2013) un „*Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse*” (2013), kā arī „*DNB Latvijas barometrs*” pētījumi par kultūras patēriņu (2012, 2010).

Latvijas Nacionālā Simfoniskā orķestra apmeklētāju aptauja: tiešās intervijas Lielajā Ģildē pirms koncertiem un koncertu starpbrīžos. Daļēji strukturēta anketa ar 19 jautājumiem. Laika posms: 24.decembris (2014) – 16.aprīlis (2015)¹. Savākto anketu skaits: n=279.

Latvijas teātru regulāro apmeklētāju aptauja: internetaptauja², daļēji strukturēta anketa ar 26 jautājumiem. Laika posms: 6. – 16. maijs. Respondentu skaits: n=200. Aptaujas saiti teātri³ publicē savos sociālajos tīklos ar aicinājumu aizpildīt anketu. Risks: aptauju aizpilda salīdzinoši maz cilvēku, jo pētījumā piedalīties ir zema motivācija, kā arī paredzams, ka aptauju aizpildīs vairāk gados jauni cilvēki, kas biežāk izmanto virtuālo vidi un seko teātriem sociālajos tīklos.

Fokusgrupas:

- 1) **LNSO pastāvīgo apmeklētāju fokusgrupas intervija:** piedalījās 10 cilvēki dažādās vecuma grupās, 2 vīrieši, 8 sievietes. Norises laiks: 26.februāris. Intervijas ilgums: 2 stundas.
- 2) **Humanitāro zinātņu programmu studentu fokusgrupas intervija:** piedalījās 7 jaunieši vecuma grupā 18-25 gadi, 3 vīrieši, 4 sievietes. Jaunieši pārstāvēja 6 Latvijas augstskolas ar humanitāru ievirzi⁴. Norises laiks: 15. aprīlis. Intervijas ilgums: 2 stundas.

¹ Anketēšana veikta kopumā 17 koncertos.

² Izmantots aptauju rīks *Webresearch*.

³ Latvijas Nacionālais teātris, Dailes teātris, Jaunais Rīgas teātris.

⁴ Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija, Latvijas Kultūras akadēmija, Latvijas Universitāte (SZF), RPIVA, RSEBA, Turība.

1. SEKUNDĀRO DATU ANALĪZE

Sekundāro datu analīzē apskatīti galvenokārt pētījumi, kas veikti pēdējo 5 gadu laikā. Tajos tieši nav minēts Latvijas Nacionālas simfoniskais orķestris, tomēr lielākajā daļā pētījumu pieejami dati par klasisko mūziku. Jaunākais apskatītais pētījums, kas ļauj secināt par iedzīvotāju paradumiem apmeklēt klasiskās mūzikas koncertus, ir „Latvijas iedzīvotāju kultūras patēriņš un līdzdalība kultūras aktivitātēs 2007-2014: pētījuma dati un statistika” (2014), kā arī nedaudz senāki pētījumi par Latvijas iedzīvotāju līdzdalību klasiskās mūzikas koncertos ir pieejami „DNB Latvijas barometra” 2010.gada⁵ un 2012.gada pētījumos.⁶

Latvijā jaunākajos pētījumos šobrīd ir nepilnīgi dati par Latvijas iedzīvotāju paradumiem apmeklēt klasiskās mūzikas koncertus. Viena no problēmām, ar ko nākas saskarties, analizējot pētījuma datus, ir klasiskās mūzikas apvienošana ar teātra, operas izrādēm vai kādiem citiem kultūras pasākumiem, kas neļauj izšķirt klasiskās mūzikas koncertu apmeklētājus un izdarīt objektīvus secinājumus, jo turpmāk apskatītie dati liecina, ka pētījumu rezultāti, kaut ar dažu gadu starpību, redzami atšķiras, ja klasiskās mūzikas koncerti tiek apvienoti ar citiem pasākumiem. Vēl viena problēma datu analīzē ir klasiskās mūzikas neiekļaušana pētījumos – piemēram, Eiropas Komisijas „Eurobarometra” (2013)⁷ pētījums par kultūras patēriņu neļauj izdalīt klasiskās mūzikas koncertu apmeklētājus, jo piedāvā datus tikai par koncertu apmeklētājiem kopumā vai teātra, operu un baletu apmeklētājiem.

Datu analīzē visvairāk secinājumus ļauj izdarīt 2014. gada pētījums par Vidzemes iedzīvotāju kultūras patēriņa paradumiem „Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs”⁸, tikai jāņem vērā, ka secinājumi izdarāmi par vienu Latvijas reģionu, savukārt Rīgas iedzīvotāji, kas ir vieni no aktīvākajiem LNSO apmeklētājiem (pēc kvantitatīvās aptaujas rezultātiem), nav iekļauti šajā pētījumā.

Klasiskās mūzikas koncertu apmeklētāju kultūras patēriņa paradumus saprast ļauj Latvijas Kultūras akadēmijas studentu veiktie pētījumi par valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošo un potenciālo auditoriju – „Valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošās auditorijas pētījums:

⁵ Izklaide un kultūra. *DNB Latvijas barometrs*. Nr.27., 2010.

Pieejams: <https://culturelablv.files.wordpress.com/2009/04/dnb-latvijas-barometrs-petijums-nr52.pdf>

⁶ Kultūra. *DNB Latvijas barometrs*. Nr.52, 2012.

Pieejams: https://culturelablv.files.wordpress.com/2009/04/dnb-nord-latvijas-barometrs_kultura_nr27.pdf

⁷ European Commission. *Special Eurobarometer 399: Cultural Access and Participation*. 2013.

Pieejams: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_399_en.pdf

⁸ *Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs*. Valmiera, 2014.

Pieejams: https://culturelablv.files.wordpress.com/2009/04/vidzemepetijums_26-11.pdf

koncertu apmeklētība un informācijas ieguves veidi.” (2013) ⁹ un „Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse.” (2013).¹⁰

1. 1. Klasiskās mūzikas koncertu esošie apmeklētāji

Klasiskās mūzikas koncertu apmeklēšana

Jaunākie dati par visu Latvijas iedzīvotāju paradumiem apmeklēt klasiskās mūzikas koncertus pieejami 2012.gada „DNB Latvijas barometra” pētījumā, kurā noskaidrots, kādus Latvijas kultūras pasākumus pēdējā gada laikā iedzīvotāji ir apmeklējuši vai piedalījušies tajos – ***klasiskās mūzikas koncertus*** apmeklējuši **7%** respondentu. Dati tiek iegūti SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās.¹¹

2010.gada „DNB Latvijas barometra” pētījumā netika uzdots identisks jautājums, lai varētu izdarīt secinājumus par apmeklētāju tendencēm pēdējos gados. Iedzīvotāju attieksme pret klasisko mūziku parādās tikai jautājumā, kurā noskaidrots, ar ko iedzīvotāji visbiežāk nodarbojas brīvajā laikā, un **10%** respondentu minējuši, ka ***apmeklē teātri, operu, klasiskās mūzikas koncertus un izstādes***, turklāt jāņem vērā, ka klasiskās mūzikas koncertu apmeklētāji nav izdalīti atsevišķi. Jautājumā noskaidrots arī tas, ka **7%** iedzīvotāju ***klausās klasiskās mūzikas ierakstus***.¹²

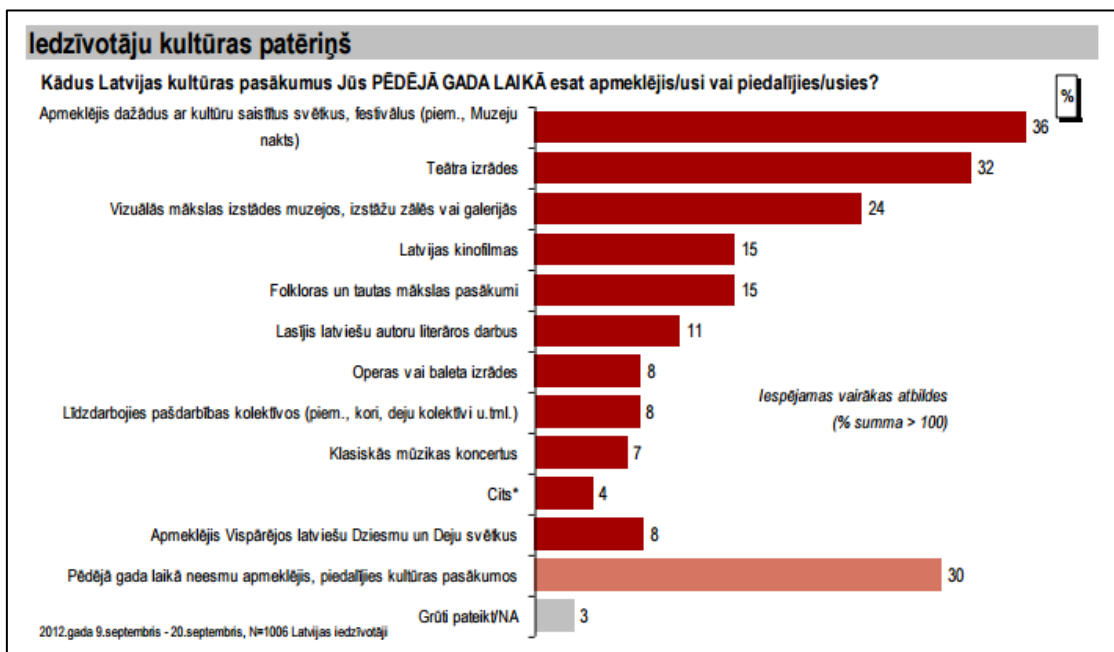
⁹ Latvijas Kultūras akadēmija. *Valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošās auditorijas pētījums: koncertu apmeklētība un informācijas ieguves veidi*. Rīga, 2013.

¹⁰ Latvijas Kultūras akadēmija. *Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse*. Rīga, 2013.

¹¹ Kultūra. *DNB Latvijas barometrs*. Nr.52, 2012. 16.lpp.

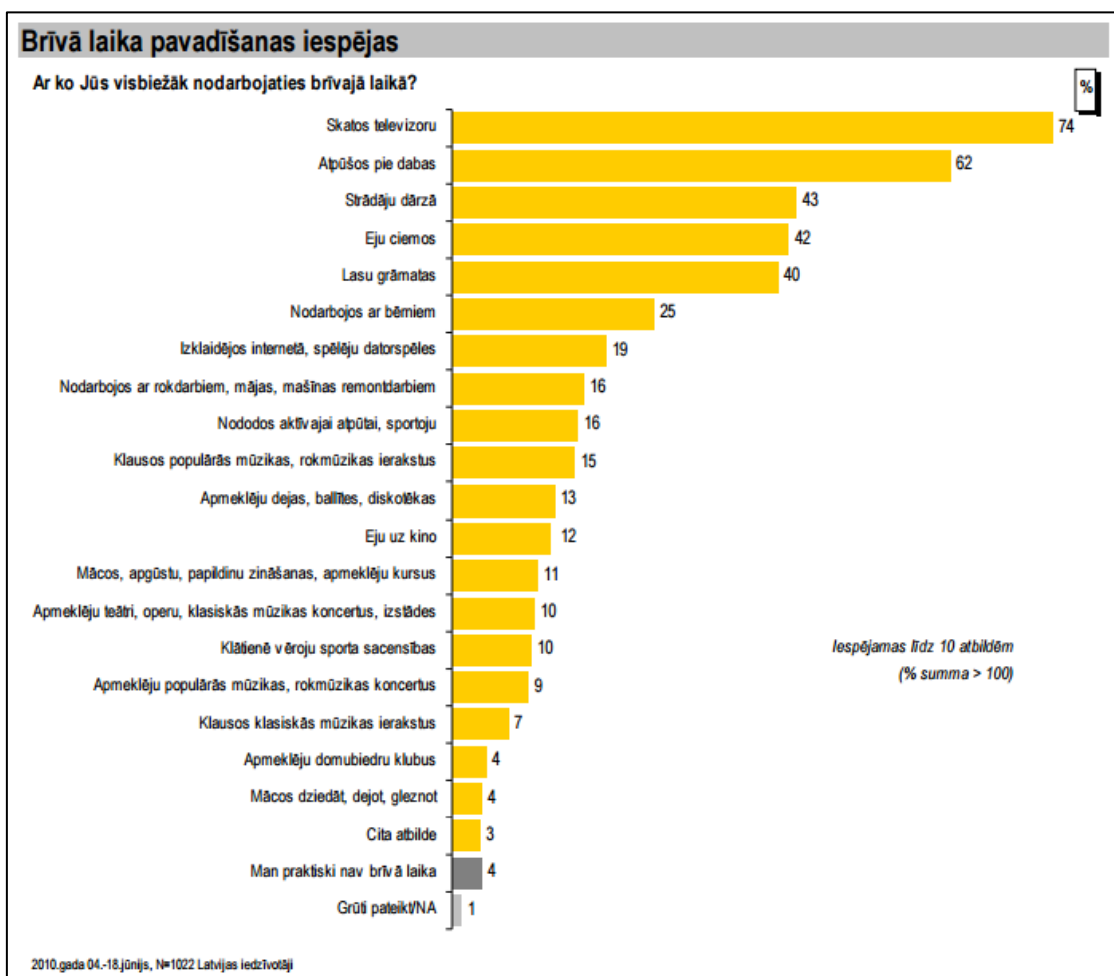
¹² Izklaide un kultūra. *DNB Latvijas barometrs*. Nr.27., 2010. 15.lpp.

1.attēls. Iedzīvotāju kultūras patēriņš.

Avots: Kultūra. DNB Latvijas barometrs Nr.52. (2012).

2.attēls. Brīvā laika pavadīšanas iespējas.

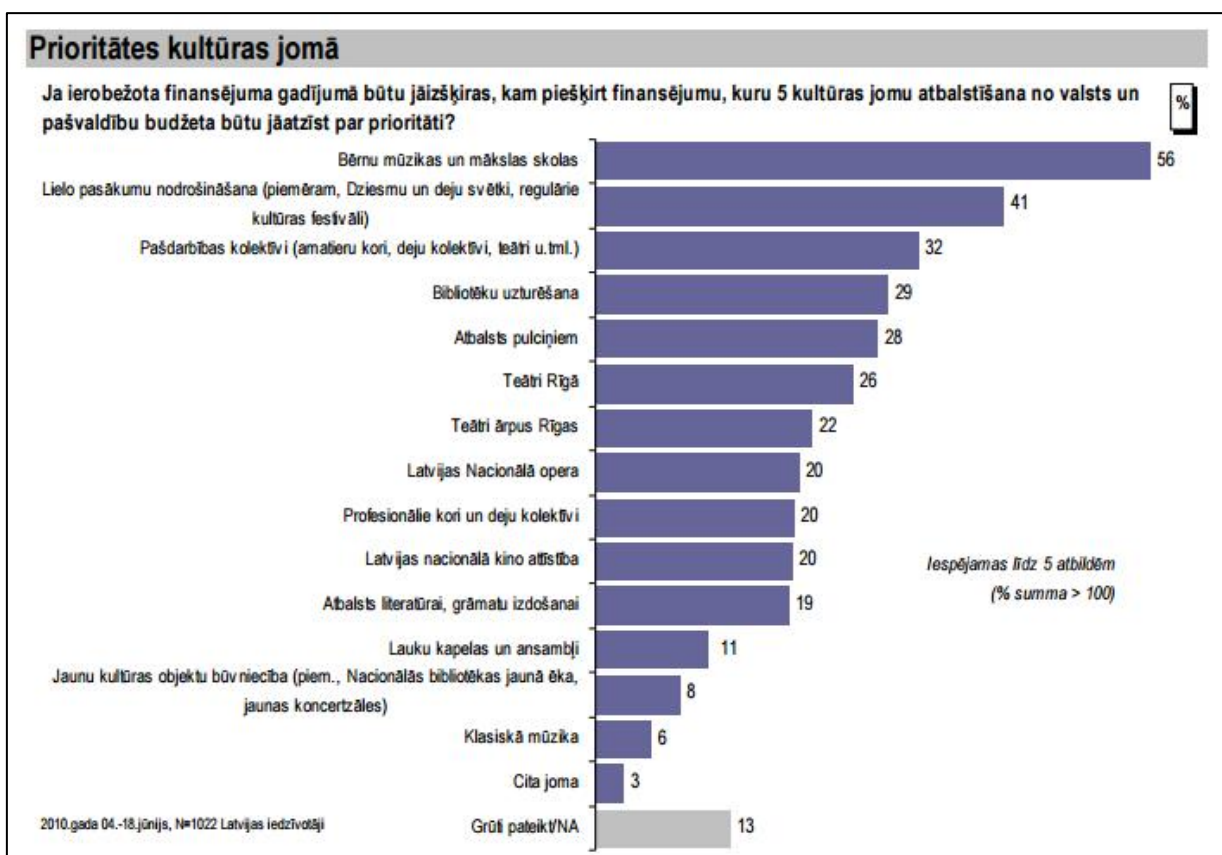

Avots: Izklaide un kultūra. DNB Latvijas barometrs. Nr.27. (2010)

Atbalsts klasiskai mūzikai

2010.gadā aktuāls jautājums bija par kultūras sfēras finansējuma samazināšanu, tāpēc noskaidrots, par kuriem pasākumiem vai līdzdalību tajos iedzīvotāji būtu gatavi paši maksāt vairāk. „DNB barometrs” ļauj secināt, ka par *klasiskās mūzikas koncertiem* gatavi maksāt būtu tikai **6%** iedzīvotāju, kas varētu būt arī esošie klasiskās mūzikas apmeklētāji.¹³ Tikpat daudz (**6%**) respondentu uzskata, ka ierobežota finansējuma gadījumā no valsts un pašvaldību budžeta būtu jāatbalsta un jāatzīst par prioritāti *klasiskā mūzika*.¹⁴

3.attēls. Prioritātes kultūras jomā.

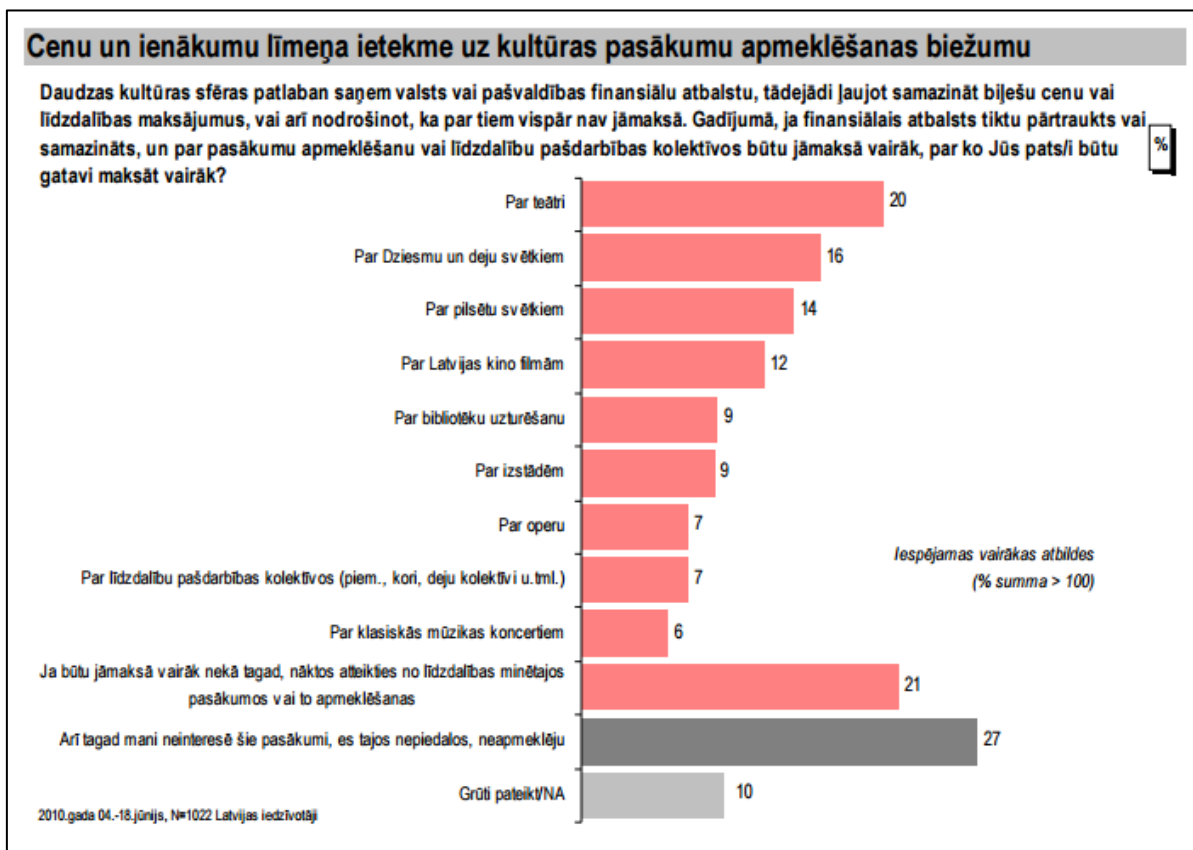

Avots: *Izklaide un kultūra. DNB Latvijas barometrs. Nr.27. (2010)*

¹³ Izklaide un kultūra. *DNB Latvijas barometrs. Nr.27.*, 2010. 12.lpp.

¹⁴ Izklaide un kultūra. *DNB Latvijas barometrs. Nr.27.*, 2010. 14.lpp.

4.attēls. Cenu un ienākumu līmeņa ietekme uz kultūras pasākumu apmeklēšanas biežumu.

Avots: *Izklaide un kultūra. DNB Latvijas barometrs. Nr.27. (2010)*

Klasiskās mūzikas koncertu patēriņš reģionos

2014. gadā veikts pētījums par Vidzemes iedzīvotāju kultūras patēriņa paradumiem „Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs”¹⁵, kā ietvaros tika aptaujāti 347 Vidzemes reģiona iedzīvotāji ar tiešo personisko interviju palīdzību respondentu dzīvesvietās.

Kā viena no iedzīvotāju kultūras piedāvājuma izmantošanas iespējām aptaujā tika iekļauts *klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklējums*. Šajā atbildē tiek aptverta plašāka piedāvājuma iespēja, iekļaujot gan klasiskās, gan garīgās mūzikas koncertus, un tie tiek pretstatīti populārās, rokmūzikas vai šļāgermūzikas koncertu apmeklējumam. Var pieņemt, ka respondenti, kas apmeklējuši klasiskās, garīgās mūzikas koncertus, varētu būt ieinteresēti arī LNSO piedāvājumā.

Respondentu raksturojums: klasiskās, garīgās mūzikas koncerta apmeklētāju Vidzemes reģionā demogrāfiskais raksturojums ir – 75% sievietes, 25% vīrieši vecumā no 18 līdz 86 gadiem. 98% pēc tautības ir latvieši, 1% krievi un 1% cita tautība. Respondentu

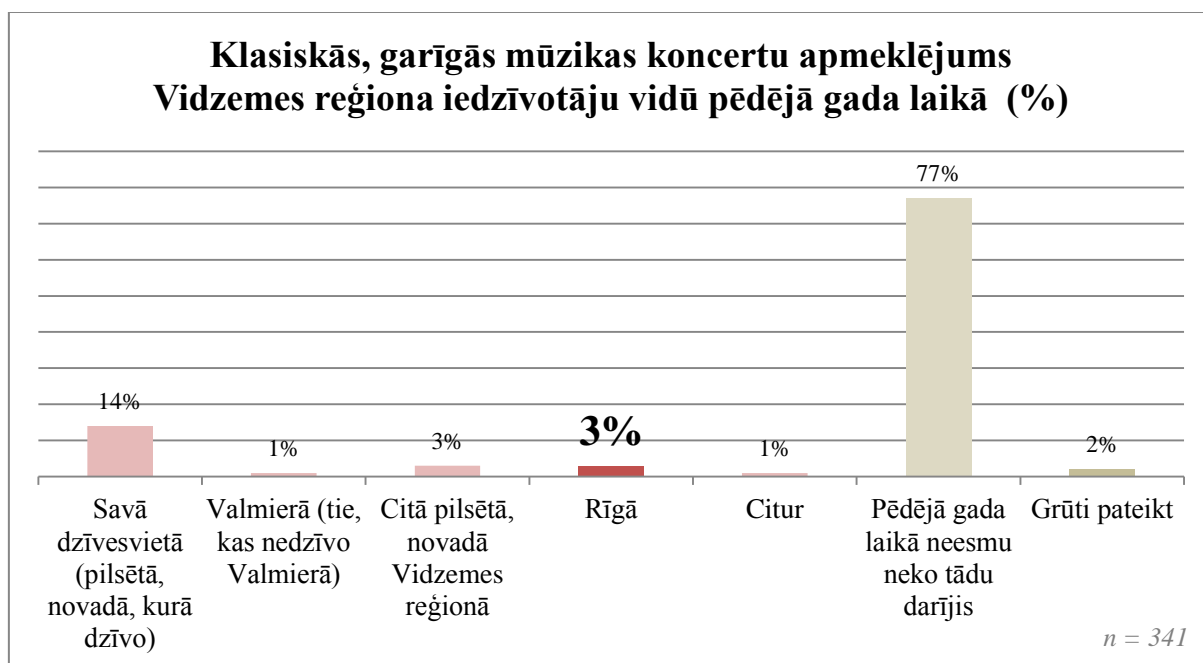
¹⁵ *Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs*. Valmiera, 2014.

pamatnodarbošanās ir – 32% strādā algotu darbu, 3% uzņēmēji/darba devēji, 7% pašnodarbinātie, 8% skolēni/studenti, 1% mājsaimniece/-ks (t.sk.bērnu kopšanas atvaļinājumā), 43% nestrādājoši pensionāri, 4% nestrādājoši cilvēki ar invaliditāti un 1% ir cits nodarbošanās veids. 11% respondentu dzīvo Valmierā, 40% kādā citā pilsētā Vidzemē un 49% kādā pagastā, novadā, ciemā Vidzemes reģionā.

Klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklējums: ar aptaujas palīdzību noskaidrots, ka pēdējā gada laikā no kultūras piedāvājuma nedaudz mazāk kā ceturtdaļa jeb 22% respondentu *izmantojuši iespēju apmeklēt klasiskās, garīgās mūzikas koncertu*. 77% respondentu pēdējā gada laikā nav izmantojuši šo iespēju, savukārt 2% ir grūti sniegt atbildi uz šo jautājumu.

Respondenti klasiskās, garīgās mūzikas koncertus pārsvarā apmeklējuši savā dzīvesvietā (pilsētā, novadā, kurā dzīvo) – 14% no visiem respondentiem, kamēr tikai 3% no Vidzemes reģiona iedzīvotājiem tos apmeklējuši Rīgā un tikpat - citā pilsētā vai novadā Vidzemes reģionā. Pa 1% šī iespēja izmantota Valmierā un kādā citā, iepriekš neminētā vietā.¹⁶

5.attēls. Klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklējums Vidzemes reģiona iedzīvotāju vidū pēdējā gada laikā.

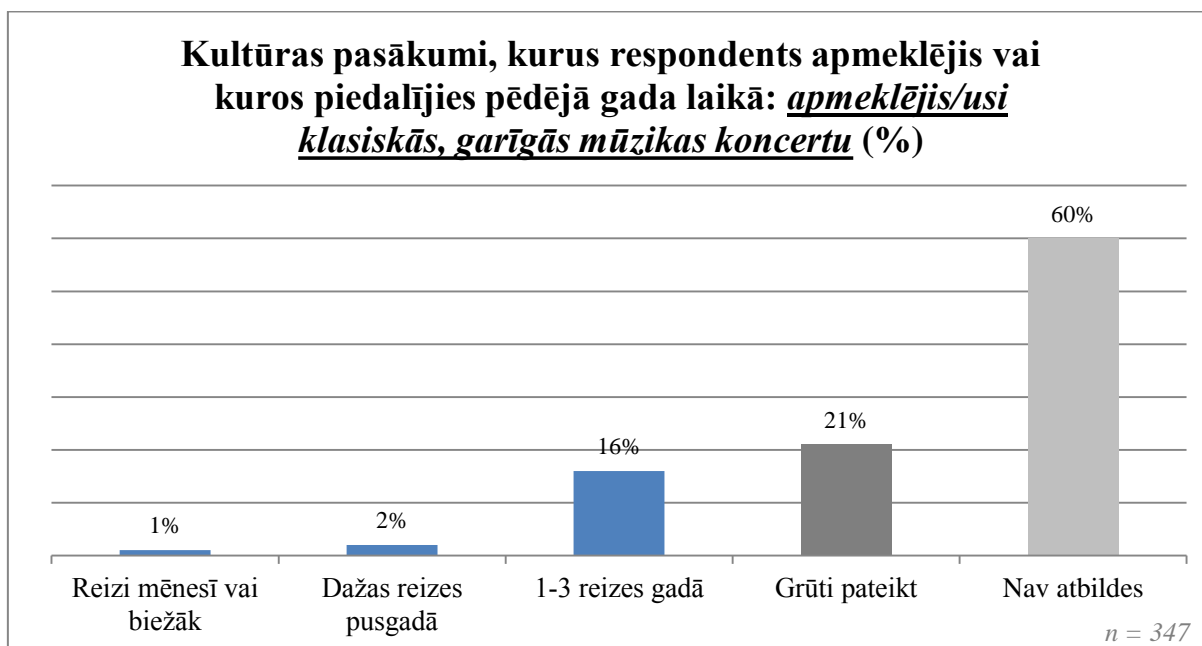

Avots: *Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs (2014)*

¹⁶ *Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs*. Valmiera, 2014. 24-32.lpp.

Klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklējuma biežums: Vidzemes iedzīvotāju aptauja ļāva noskaidrot klasiskās, garīgās mūzikas koncertu raksturīgāko apmeklējuma biežumu pēdējā gada laikā. Var secināt, ka lielākā daļa iedzīvotāju klasiskās, garīgās mūzikas koncertus apmeklē salīdzinoši reti - *1-3 reizes gadā* (16%). Neliela daļa iedzīvotāju apmeklējuši šos koncertus biežāk – *2% dažas reizes pusgadā*, bet tikai *1% reizi mēnesī vai biežāk*. 21% bija *grūti atbildēt* par apmeklēšanas biežumu, savukārt 60% respondentu *nebija atbildes* uz šo jautājumu.

6.attēls. Kultūras pasākumi, kurus respondents apmeklējis vai kuros piedalījies pēdējā gada laikā: apmeklējis/usi klasiskās, garīgās mūzikas koncertu.

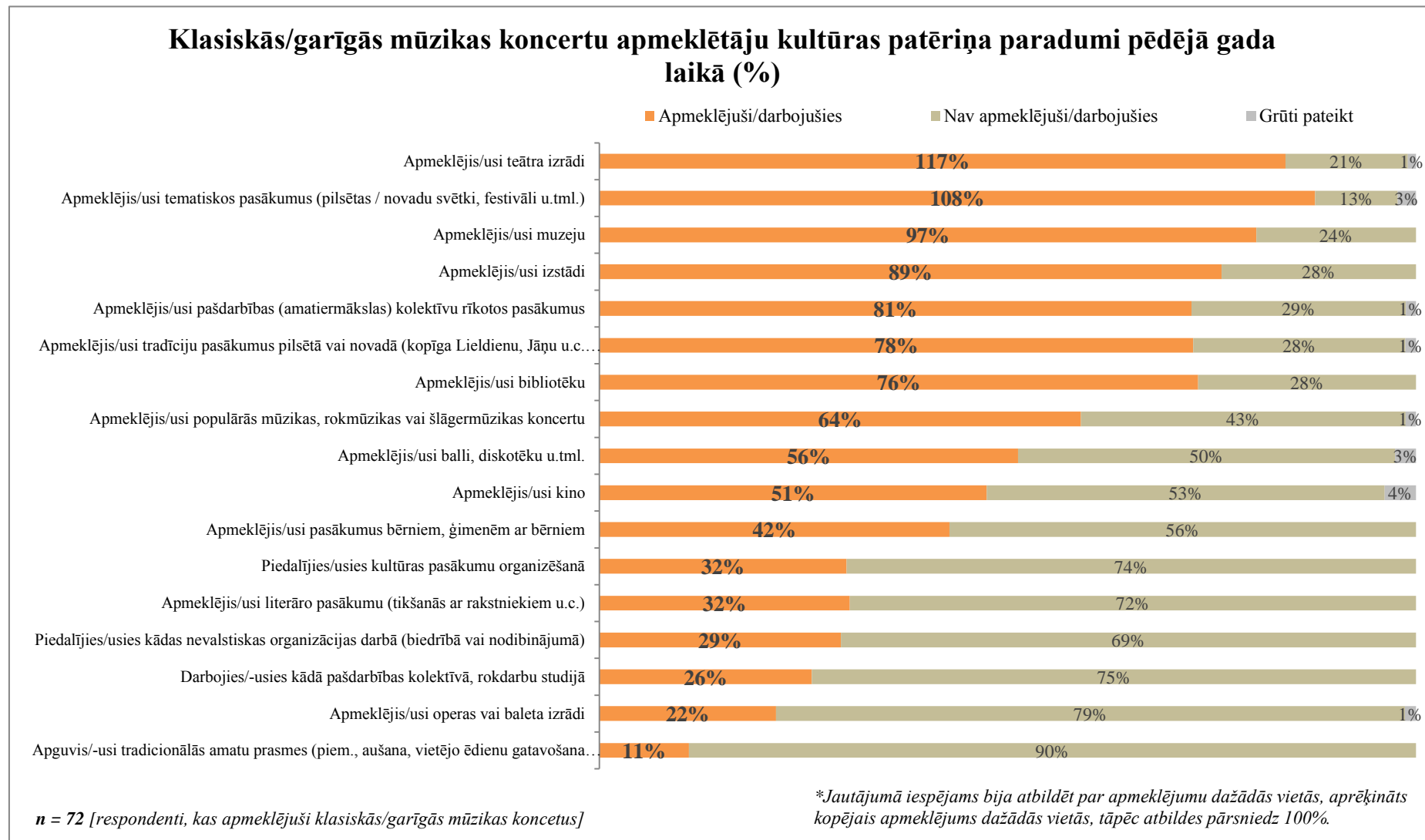
Avots: *Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs (2014)*

Klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju kultūras patēriņa paradumi: ar aptaujas palīdzību iespējams noskaidrot klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju Vidzemes reģionā citus kultūras patērēšanas paradumus. Analīzē ņemtas vērā klasiskās, garīgās mūzikas koncerta apmeklētāju (72 respondenti) izmantotās kultūras pasākumu apmeklēšanas iespējas pēdējā gada laikā, apkopojot datus par dažādām kultūras pasākumu apmeklēšanas vietām (sava dzīvesvieta, Valmiera, tiem, kas nedzīvo Valmierā, cita pilsēta, novads Vidzemē, Rīga, cita vieta ārpus Vidzemes), kā rezultātā atbildes pārsniedz 100%, jo respondentiem bija iespējams atbildēt par konkrētu pasākumu apmeklējumu dažādās vietās (pēc vietām dati analizēti tālākajā apskatā). Rezultātā ir iespējams izdarīt secinājumus par klasiskās, garīgās mūzikas koncerta apmeklētāju kultūras patēriņa tendencēm.

Visbiežāk klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklētāji apmeklē *teātra izrādes* (117%), *tematiskos pasākumus (pilsētas/novadu svētkus, festivālus, u.tml.)* (108%), *muzejus* (97%), *izstādes* (89%), *pašdarbības (amatiermākslas) kolektīvu rīkotos pasākumus* (81%), *pasākumus pilsētā vai novadā (kopīga Lieldienu, Jāņu u.c. svinēšana)* (78%), *bibliotēkas* (76%).

Mazāks skaits klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju apmeklē *populārās mūzikas, rokmūzikas vai šlāgermūzikas koncertus* (64%), *balles, diskotēkas u.tml.* (56%), *kino* (51%), *pasākumus bērniem, ģimenēm ar bērniem* (42%), *piedalās kultūras pasākumu organizēšanā* (32%), *apmeklē literāros pasākumus (tikšanos ar rakstniekiem u.c.)* (32%), *piedalās nevalstisko organizāciju darbā* (29%), *darbojas kādā pašdarbības kolektīvā, rokdarbu studijā* (26%), *apmeklē operas vai baleta izrādes* (22%) un *apgūst tradicionālās amatu prasmes (piem., aušanu, vietējo ēdienu gatavošanu, u.tml.)* (11%).

7.attēls. Klasiskās/garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju kultūras patēriņa paradumi pēdējā gada laikā.

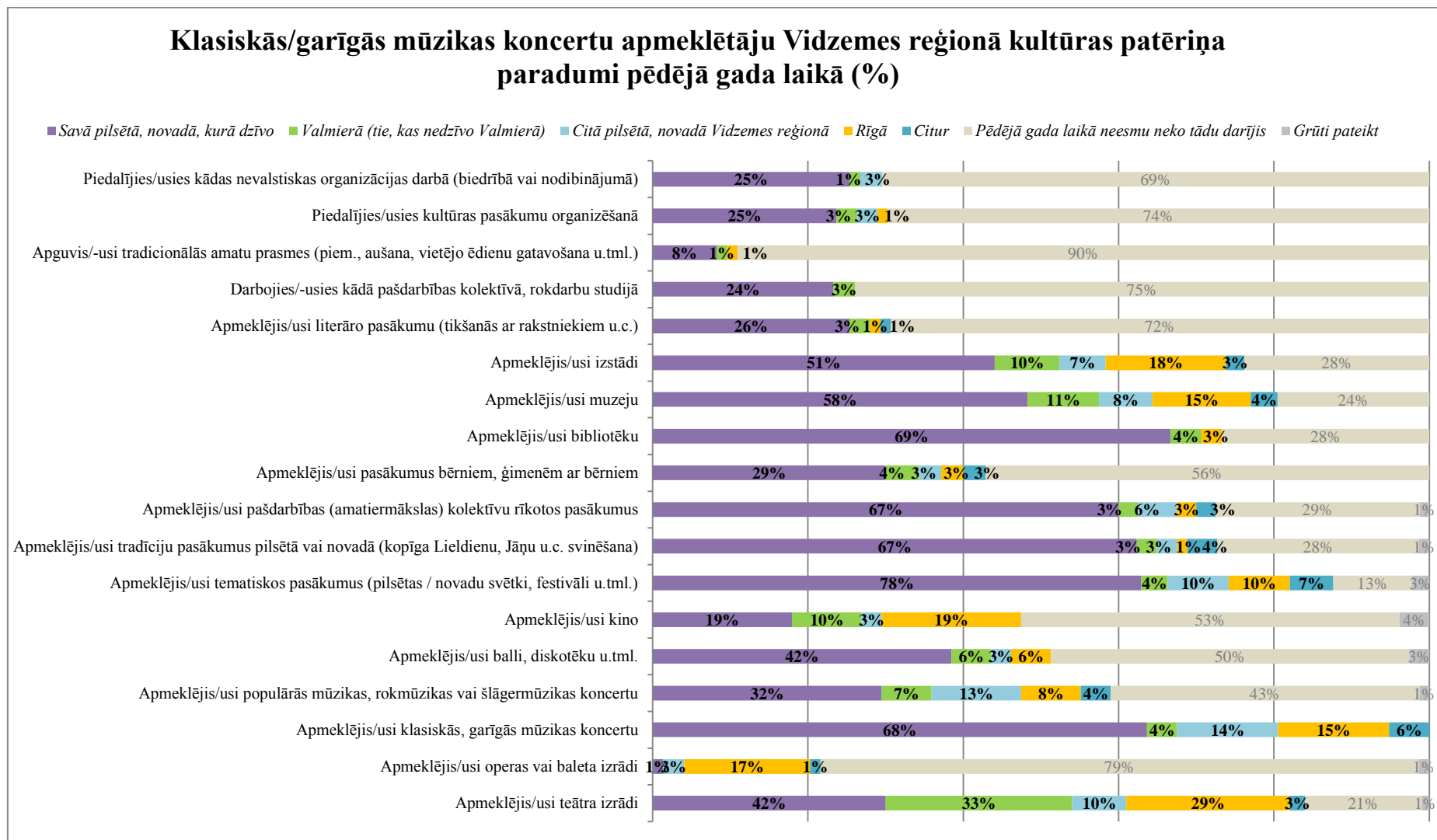

Avots: Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs. (2014)

Klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju kultūras patēriņa paradumi Rīgā: jāņem vērā, ka Vidzemes reģiona iedzīvotāji vairāk patērē kultūru savās dzīvesvietās vai reģiona ietvaros. Var secināt, ka klasiskās, garīgās mūzikas koncertu Rīgā, kur pamatā norisinās LNSO koncerti, apmeklētāji visvairāk apmeklē *teātra izrādes* (29% no respondentiem, kas apmeklē klasiskās, garīgās mūzikas koncertus), savukārt nedaudz mazāk Rīgā apmeklē *kino* (19%), *izstādes* (18%), *operas vai baleta izrādes* (17%), *muzejus* (15%) un arī tieši pašus *klasiskās, garīgās mūzikas koncertus* tikai 15% respondentu apmeklē Rīgā.

Neliela daļa respondentu Rīgā apmeklē arī *tematiskos pasākumus (pilsētas/novadu svētkus, festivālus u.tml.)* (10%), *populārās, rokmūzikas un šlāgermūzikas koncertus* (8%), *balles, diskotēkas u.tml.* (6%), *bibliotēkas* (3%), *pašdarbības (amatiermākslas) kolektīvu rīkotos pasākumus* (3%) un *tradīciju pasākumus (Lieldienu, Jāņu u.c. svinēšana)* (1%).

8.attēls. Klasiskās/garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju Vidzemes reģionā kultūras patēriņa paradumi pēdējā gada laikā.

Avots: Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs (2014)

Klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju Rīgā kultūras patēriņa paradumi: atšķirīgu analīzi iespējams veikt, izdalot tieši tos, kas *klasiskās, garīgās mūzikas koncertus apmeklējuši Rīgā* (11 respondenti).

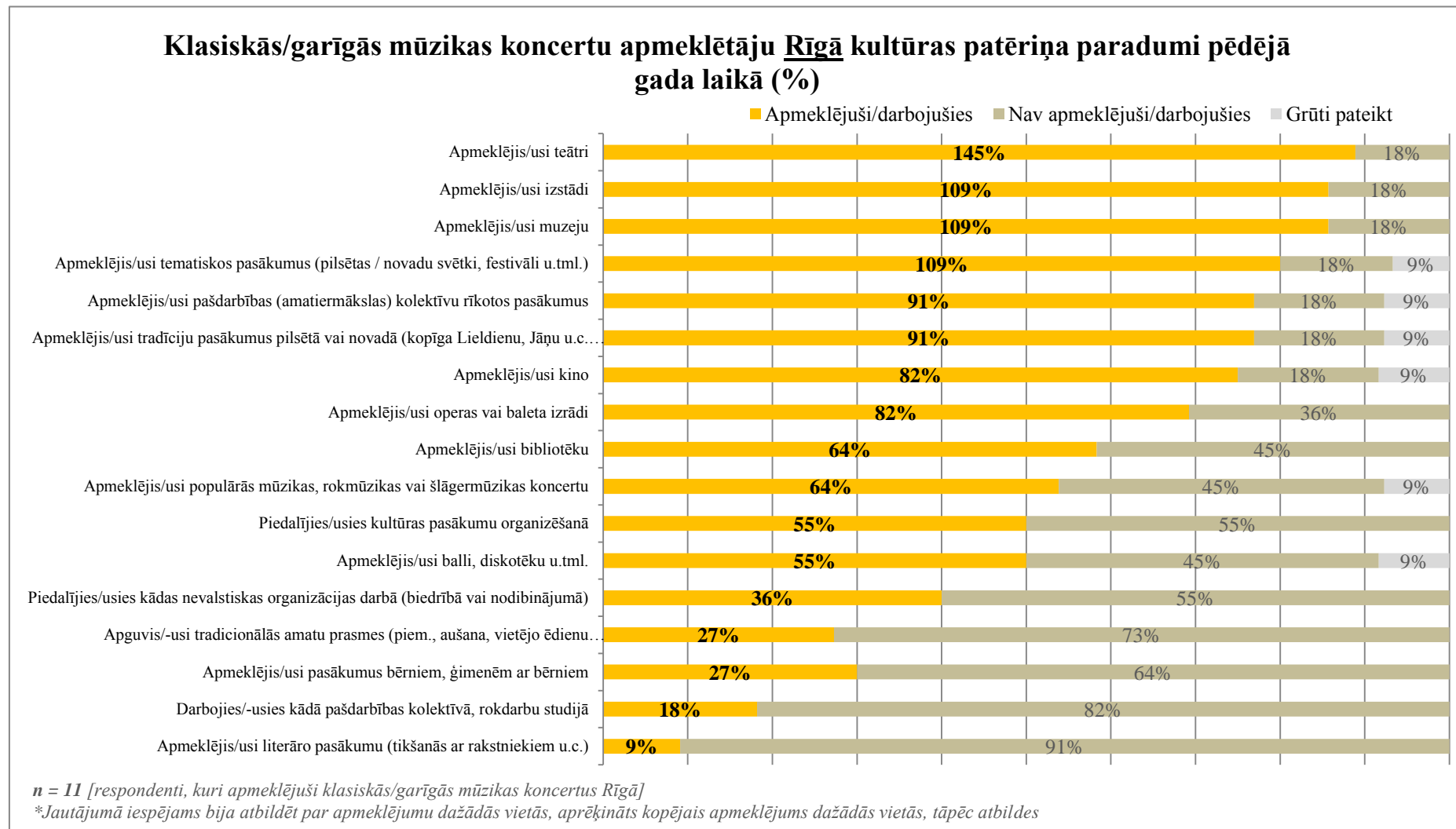
Pēc demogrāfiskā iedalījuma šie respondenti bija 9 sievietes un 2 vīrieši. Vecums no 19 līdz 73 gadiem (19, 22, 28, 42, 48, 50, 53, 57, 65, 71, 73 gadi). Tautība - 9 latviešu, 1 krievu, 1 poļu. Sešiem respondentiem ir augstākā izglītība, trim profesionālā vidējā, diviem vispārējā vidējā. Ienākumi mēnesī uz vienu ģimenes locekli – trim ir līdz 214 EUR, diviem ir 214,99-299,99 EUR un diviem virs 300 EUR, savukārt četri nevēlējās atbildēt vai ir grūti atbildēt par saviem ienākumiem. Nodarbošanās - 6 strādā algotu darbu, 2 skolēni/studenti, 1 pašnodarbinātais, 1 nestrādājošs pensionārs un 1 nestrādājošs cilvēks ar invaliditāti.

Izmantoti dati par kultūras pasākumu apmeklējuma paradumiem dažādās vietās - respondentiem bija iespēja izvēlēties vairākas apmeklēšanas vietas, tāpēc pie neliela respondentu skaita tiek izmantots procentuāls skatījums, jo tas dod iespēju aplūkot raksturīgākos citus kultūras pasākumus, ko apmeklē šie respondenti.

Visvairāk tie, kas klasiskās, garīgās mūzikas koncertus apmeklējuši Rīgā, izmantojuši iespēju apmeklēt *teātri* (145%) *izstādes* (109%), *muzejus* (109%), un *tematiskos pasākumus (pilsētas/novadu svētkus, festivālus u.tml.)* (109%). Liela daļa izmantojuši iespēju apmeklēt arī *pašdarbības (amatiermākslas) kolektīvu rīkotos pasākumus* (91%), *tradīciju pasākumus pilsētā vai novadā (kopīga Lieldienu, Jāņu u.c.svinēšana)* (91%), *kino* (82%), *operas vai baleta izrādes* (82%).

Nedaudz mazāk ir apmeklējuši *bibliotēkas* (64%), *populārās mūzikas, rokmūzikas vai šlāgermūzikas koncerti* (64%), *piedalījušies kultūras pasākumu organizēšanā* (55%), *apmeklējuši balles, diskotēkas, u.tml.* (55%), *piedalījušies nevalstisko organizāciju darbā* (36%), *apguvuši tradicionālās amatu prasmes (piemēram, aušana, vietējo ēdienu gatavošana u.tml.)* (27%), *apmeklējuši pasākumus bērniem, ģimenēm ar bērniem* (27%). Šiem respondentiem nav raksturīgi darboties kādā *pašdarbības kolektīvā, rokdarbu studijā* (18%) un *apmeklēt literāros pasākumus (tikšanās ar rakstniekiem, u.c.)* (9%).

9.attēls. Klasiskās/garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju Rīgā kultūras patēriņa paradumi pēdējā gada laikā.

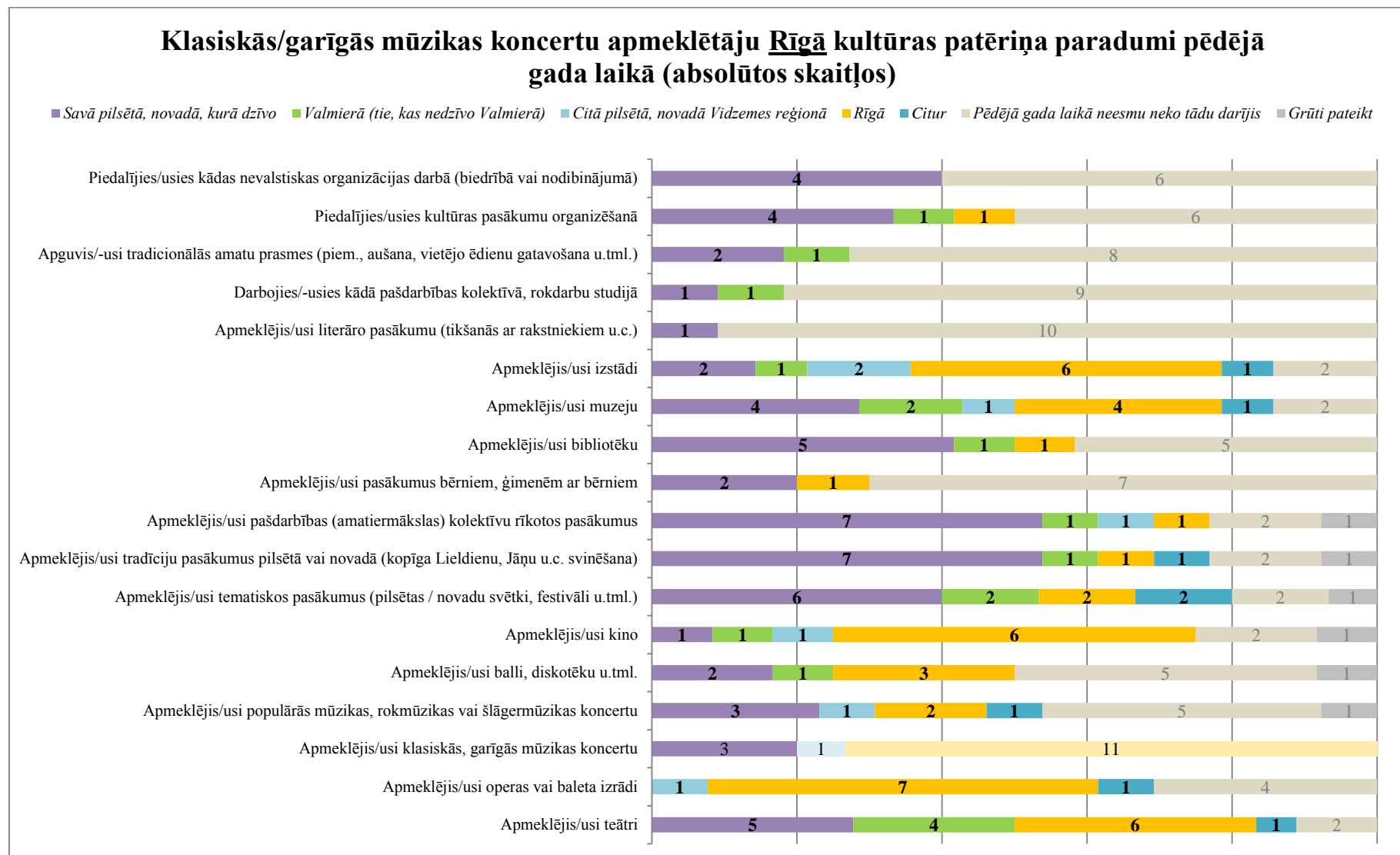
Avots: Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs (2014)

Klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju Rīgā kultūras patēriņa paradumi galvaspilsētā: respondenti, kuri apmeklējuši klasiskās, garīgās mūzikas koncertus Rīgā, visvairāk galvaspilsētā apmeklējuši arī operas vai baleta izrādes (7 respondenti), teātri (6), izstādes (6) un kino (6).

Mazāk kā puse apmeklējuši arī muzejus (4), balles, diskotēkas u.tml. (3), populārās mūzikas, rokmūzikas vai šlāgermūzikas koncertus (2) un tematiskos pasākumus (pilsētas/novadu svētkus, festivālus u.tml.).

Pa vienam respondentam Rīgā piedalījies arī kultūras pasākumu organizēšanā, apmeklējis bibliotēku, pašdarbības (amatiermākslas) kolektīvo rīkotos pasākumus, tradīciju pasākumus pilsētā (kopīga Lieldienu, Jāņu u.c.svinēšana) un pasākumus bērniem, ģimenēm ar bērniem.

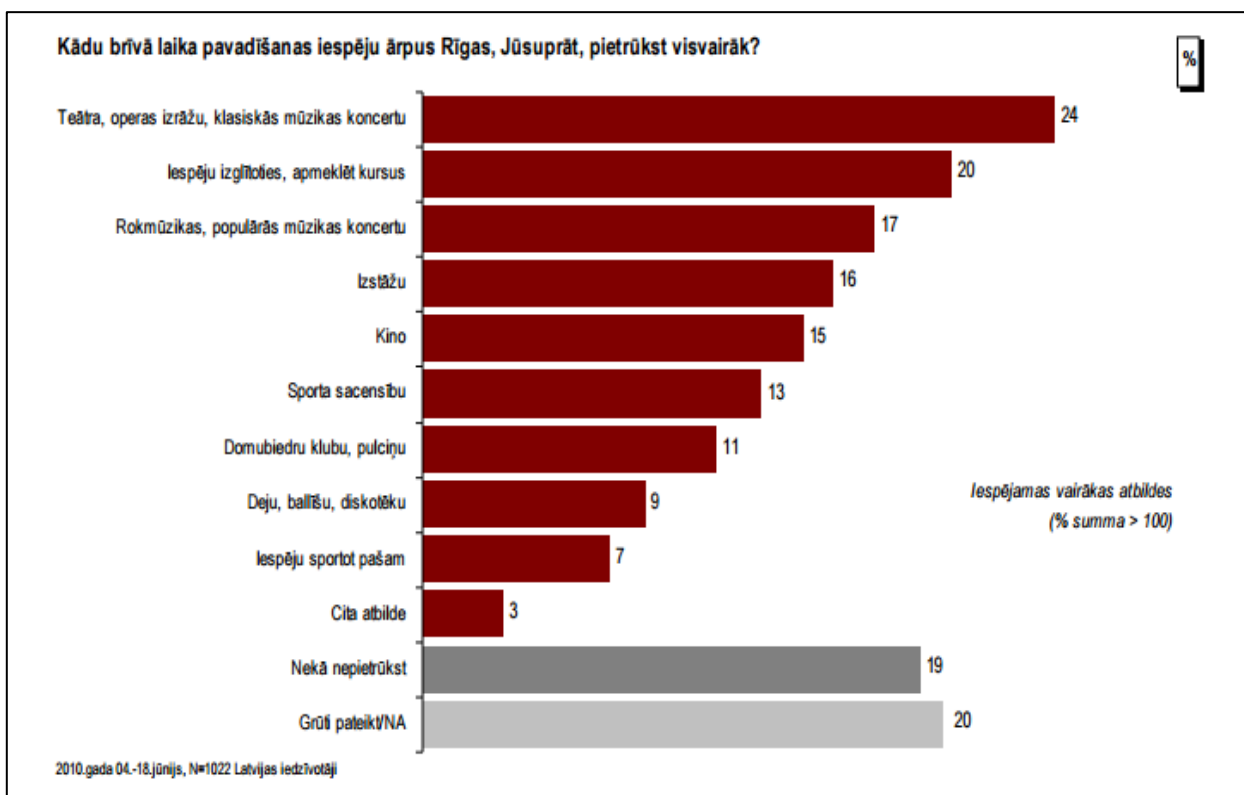
10.attēls. Klasiskās/garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju Rīgā kultūras patēriņa paradumi pēdējā gada laikā.

Avots: Kultūras patēriņš Vidzemē: kultūras pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs (2014).

Reģiona iedzīvotāju vēlme pēc klasiskās mūzikas koncertiem: vērtējot brīvā laika pavadīšanas iespējas ārpus Rīgas, „DNB barometra” pētījumā iedzīvotāji biežāk norādījuši, ka ārpus galvaspilsētas visvairāk pietrūkst *teātra, operas izrāžu un klasiskās mūzikas koncertu (24%)*.¹⁷ Savukārt jaunākajā kultūras patēriņa pētījumā Latvijā „Latvijas iedzīvotāju kultūras patēriņš un līdzdalība kultūras aktivitātēs 2007-2014: pētījuma dati un statistika” (2014) noskaidrots, kādi kultūras pasākumi un aktivitātes visvairāk pietrūkst Latvijas iedzīvotājiem viņu pilsētā vai pagastā, un **4%** respondentu norādījuši *klasiskās mūzikas koncertus*.¹⁸ Dati nav salīdzināmi, jo pirmajā gadījumā klasiskās mūzikas koncerti netiek atšķirti no teātra un operas izrādēm, tāpēc var secināt, ka reģiona iedzīvotāju interese par klasisko mūziku ir neliela.

11.attēls. Kādu brīvā laika pavadīšanas iespēju ārpus Rīgas pietrūkst visvairāk.

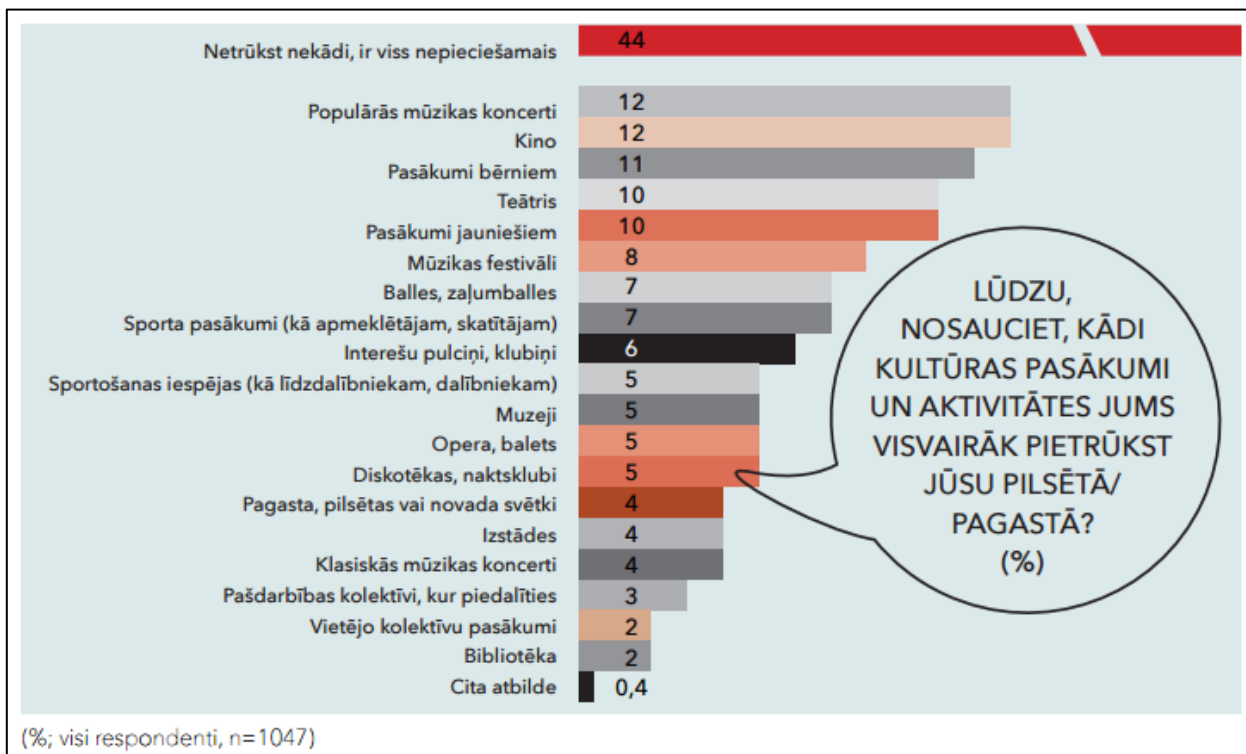

Avots: *Izklaide un kultūra. DNB Latvijas barometrs. Nr.27. (2010)*

¹⁷ Izklaide un kultūra. *DNB Latvijas barometrs. Nr.27., 2010. 16.lpp.*

¹⁸ *Latvijas iedzīvotāju kultūras patēriņš un līdzdalība kultūras aktivitātēs 2007-2014: pētījuma dati un statistika.* Rīga: Culturelab, 2014. 35.lpp.

12. attēls. Kultūras pasākumi un aktivitātes, kas pietrūkst visvairāk respondentu pilsētā/pagastā.

Avots: Latvijas iedzīvotāju kultūras patēriņš un līdzdalība kultūras aktivitātēs 2007-2014: pētījuma dati un statistika (2014).

Klasiskās mūzikas koncertu apmeklētāju paradumi un informētība

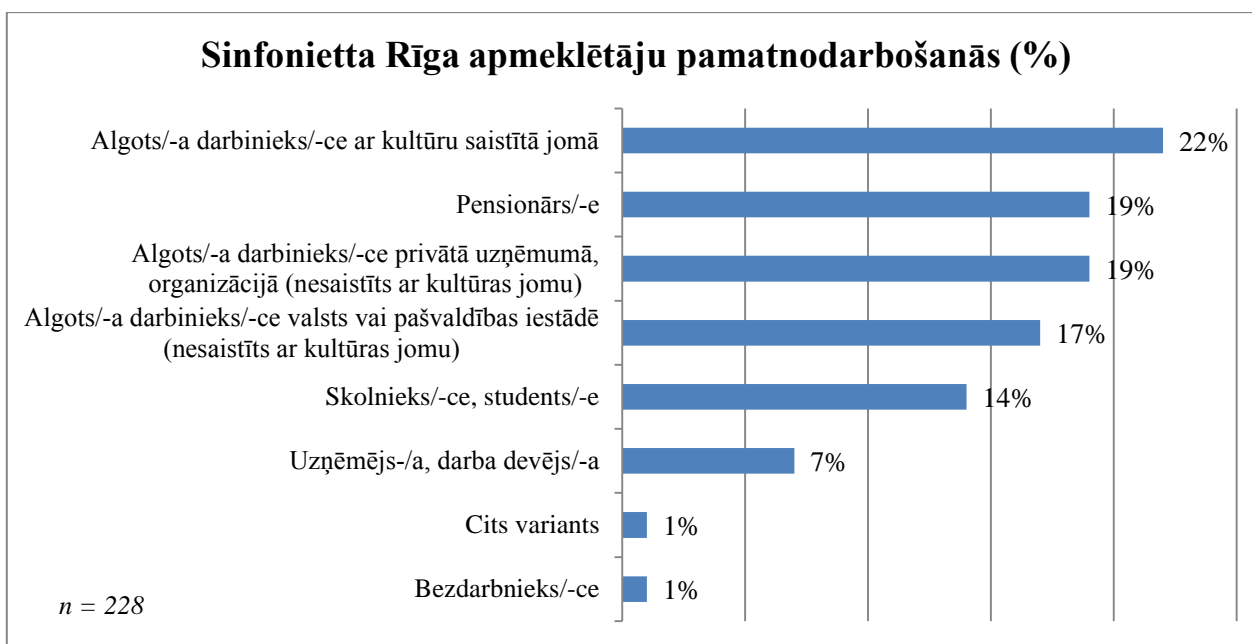
2013.gadā Latvijas Kultūras akadēmija sadarbībā ar kamerorķestri *Sinfonietta Rīga* veica esošās auditorijas pētījumu, lai iegūtu informāciju par kamerorķestra apmeklētāju vēlmēm, informētību un koncertu apmeklēšanas paradumiem. *Sinfonietta Rīga* koncertu norises vietās veiktas tiešās personiskās intervijas ar koncertu apmeklētājiem un sasniegti 229 respondenti. Aptauja veikta četros koncertos, no kuriem trīs norisinājās Lielajā Ģildē un viens Rīgas Domā.

Aptaujāto *Sinfonietta Rīga* koncertu apmeklētāju vidū ir 76% sievietes un 24% vīrieši. 75% no visiem respondentiem kā savu dzīvesvietu ir norādījuši Rīgu, 15% - Pierīgas reģionu, 5% - Zemgales reģionu, bet pārējos reģionus norādījuši mazāk nekā 2% respondenti, pētījumā nav piedalījis neviens Latgales reģiona iedzīvotājs, kas varētu būt skaidrojams ar lielo attālumu līdz galvaspilsētai. Pētījuma ietvaros sasniegtie respondenti ir vecumā no 9 līdz 90 gadiem, vidējais respondentu vecums - 46 gadi.

Saistība ar kultūras jomu un mūziku: aptaujā tika noskaidrota koncertu apmeklētāju saistība ar kultūras jomu – visvairāk respondentu (22%) norādīja, ka ir algoti darbinieki ar kultūru saistītā jomā. Nedaudz mazāk respondentu ir algoti darbinieki privātā uzņēmumā, organizācijā, kas nav saistīti ar kultūras jomu (19%) vai algoti darbinieki valsts vai pašvaldības iestādē, kas nav saistītas ar kultūras jomu (19%), tikpat daudz respondentu ir pensionāri (19%). Skolēni un studenti ir neliela daļa no *Sinfonietta Rīga* koncertu apmeklētājiem (14%), bet vēl mazāk koncertus apmeklēja uzņēmēji un darba devēji (7%). Var arī secināt, ka bezdarbnieki neapmeklē kamerorķestra koncertus (1%).¹⁹

Šajā aptaujā parādās, ka tikai **nelielai daļai** respondentu, kas apmeklēja konkrētos klasiskās mūzikas koncertus, **nav nekādas saistības ar mūziku** (16%). Lielākā daļa respondentu norāda, ka ir regulāri klasiskās mūzikas koncertu un operu apmeklētāji (46%) vai arī regulāri skatās TV, klausās radio vai ierakstos klasisko mūziku (28%). 16% respondentu paši ir profesionāli mūziķi, dziedātāji vai studē mūziku, 11% darbs ir saistīts ar mūziku un vēl 11% regulāri darbojas mūzikas jomā, bet ne profesionālajā.

13.attēls. Klasiskās mūzikas koncertu apmeklētāju pamatnodarbošanās.

Avots: *Valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošās auditorijas pētījums: koncertu apmeklētība un informācijas ieguves veidi. (2013)*

¹⁹ Latvijas Kultūras akadēmija. *Valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošās auditorijas pētījums: koncertu apmeklētība un informācijas ieguves veidi. Rīga, 2013. 5.,6.lpp.*

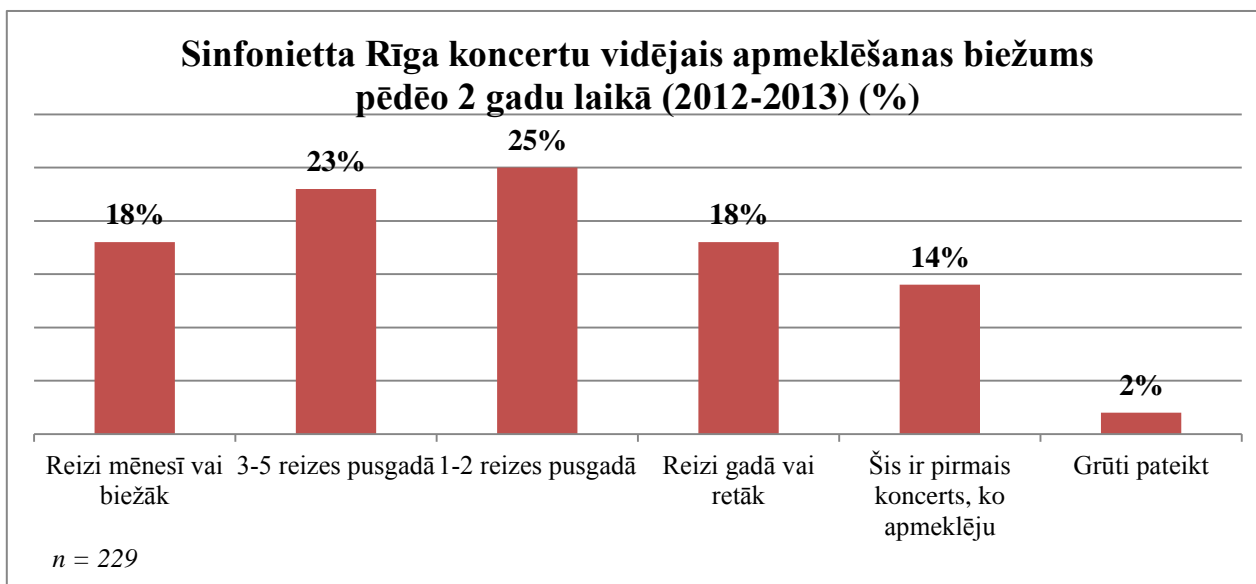
14.attēls. Līdzšinējā saistība ar mūziku.

Avots: *Valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošās auditorijas pētījums: koncertu apmeklētība un informācijas ieguves veidi. (2013)*

Koncertu apmeklēšanas biežums: respondenti *Sinfonietta Rīga* koncertus vidēji pēdējo 2 gadu (2012-2013) laikā visbiežāk apmeklējuši 1-2 reizes pusgadā (25%) un 3-5 reizes pusgadā (23%), vienādā daudzumā respondenti snieguši atbildi reizi mēnesī vai biežāk (18%) un reizi gadā vai retāk (18%), savukārt 14% respondentu tas bija pirmais apmeklētais *Sinfonietta Rīga* koncerts.

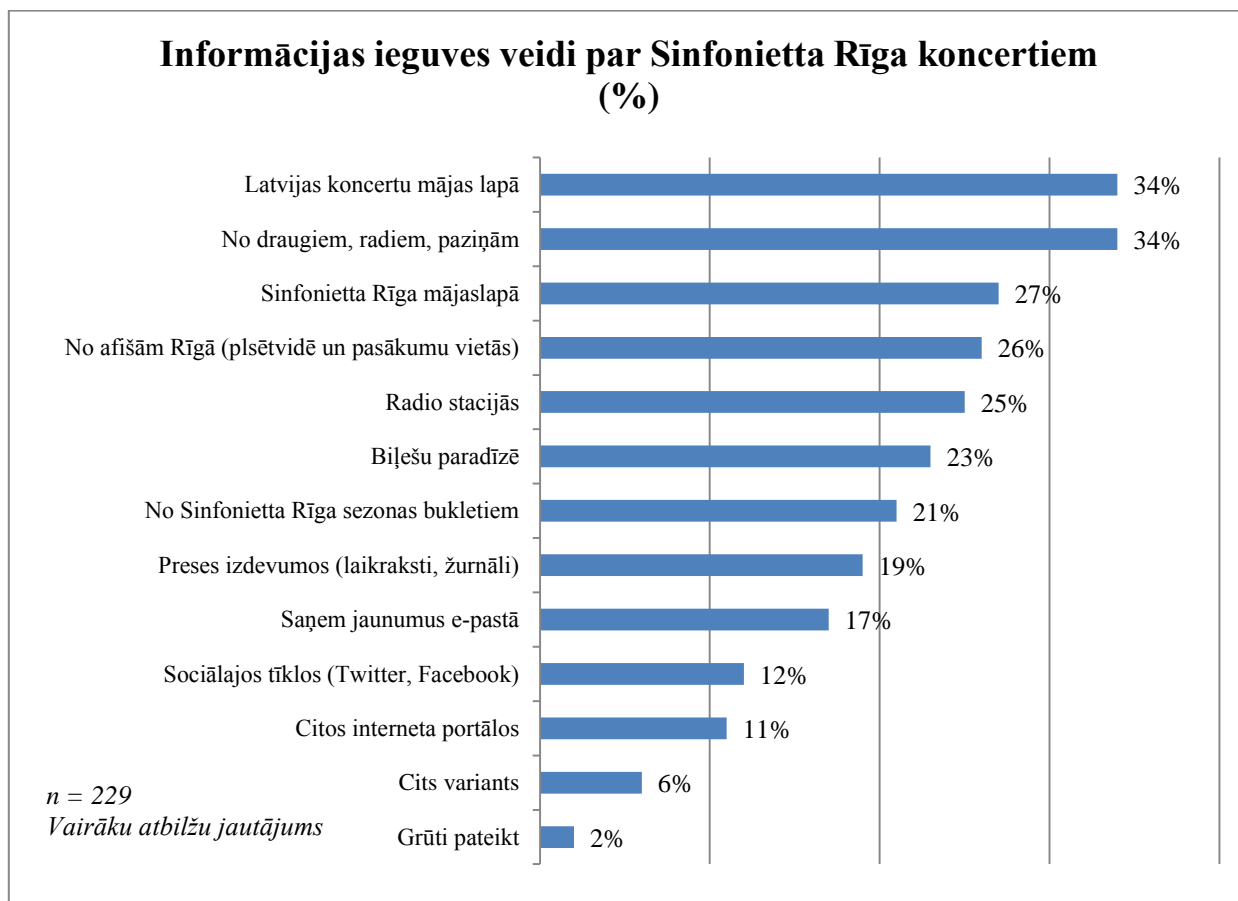
15.attēls. Sinfonietta Rīga koncertu vidējais apmeklēšanas biežums pēdējo 2 gadu laikā.

Avots: *Valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošās auditorijas pētījums: koncertu apmeklētība un informācijas ieguves veidi. (2013)*

Informācijas iegūšanas veidi: *Sinfonietta Rīga* koncertu apmeklētāji informāciju par koncertiem iegūst galvenokārt Latvijas koncertu mājas lapā (34%) un no draugiem, radiem paziņām (34%), nedaudz mazāk *Sinfonietta Rīga* mājaslapā (27%), no afišām Rīgā (pilsētvidē un pasākumu vietās) (26%), radio stacijās (25%), biļešu paradīzē (23%) un no sezonas bukletiem (21%). Mazāk respondentu informāciju par koncertiem ieguvuši preses izdevumos (19%), saņēmuši jaunumus e-pastā (17%), sociālajos tīklos (12%) un citos interneta portālos (11%).

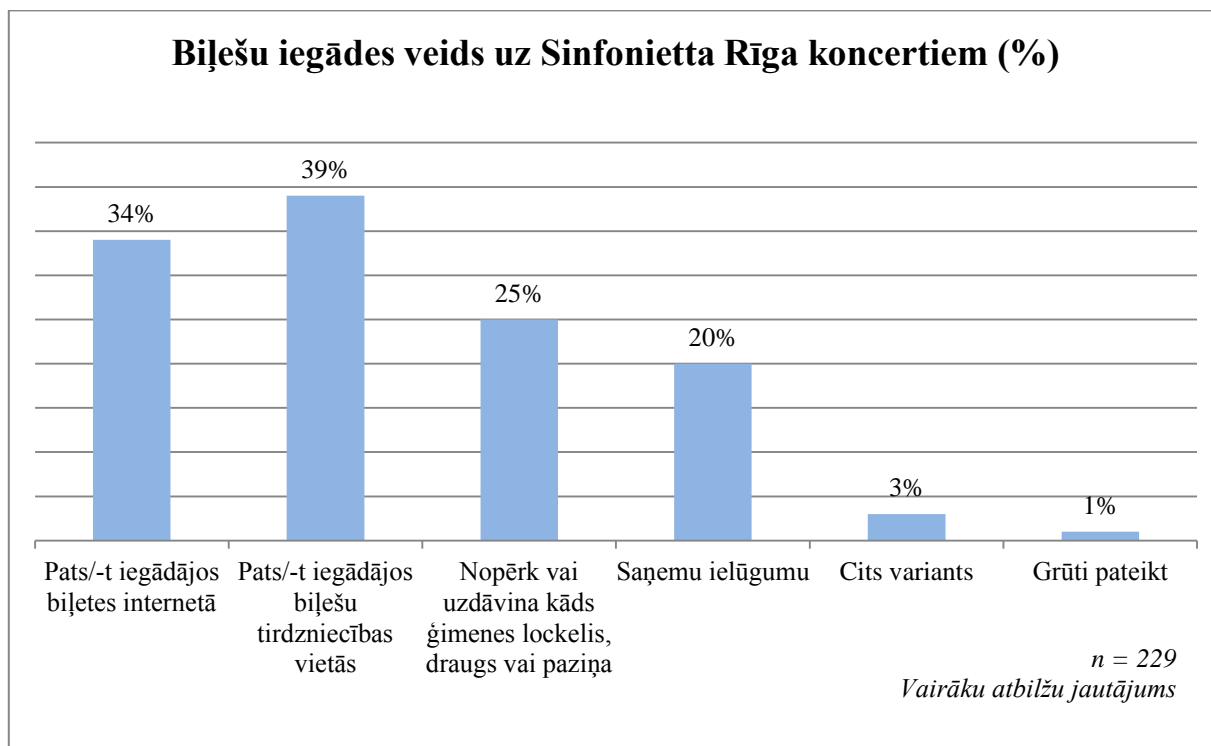
16.attēls. Informācijas ieguves veidi par *Sinfonietta Rīga* koncertiem.

Avots: *Valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošās auditorijas pētījums: koncertu apmeklētība un informācijas ieguves veidi. (2013)*

Biļešu iegāde: *Sinfonietta Rīga* apmeklētāji biļetes uz koncertiem iegādājas galvenokārt paši biļešu tirdzniecības vietās (39%) un internetā (34%). Ceturtajai daļai respondentu biļetes nopērk vai uzdāvina kāds ģimenes loceklis, draugs vai paziņa (25%) vai biļetes tiek saņemtas kā ielūgums (20%).

17.attēls. Biļešu iegādes veids uz Sinfonietta Rīga koncertiem.

Avots: Valsts kamerorķestra Sinfonietta Rīga esošās auditorijas pētījums: koncertu apmeklētība un informācijas ieguves veidi. (2013)

1. 2. Klasiskās mūzikas koncertu potenciālie apmeklētāji

2013. gadā Latvijas Kultūras akadēmijas studenti pēc Valsts kamerorķestra *Sinfonietta Rīga* pasūtījuma veica potenciālās auditorijas izpēti, ar mērķi noskaidrot Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas praksi, lai saprastu, kādas darbības būtu jāveic, lai veicinātu jaunas auditorijas piesaisti kamerorķestra *Sinfonietta Rīga* koncertiem un citiem klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumiem. Pētījumā „Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse” tika aptaujāts 231 respondents no abām mākslas augstskolām (77 LMA un 154 LKA studenti).²⁰

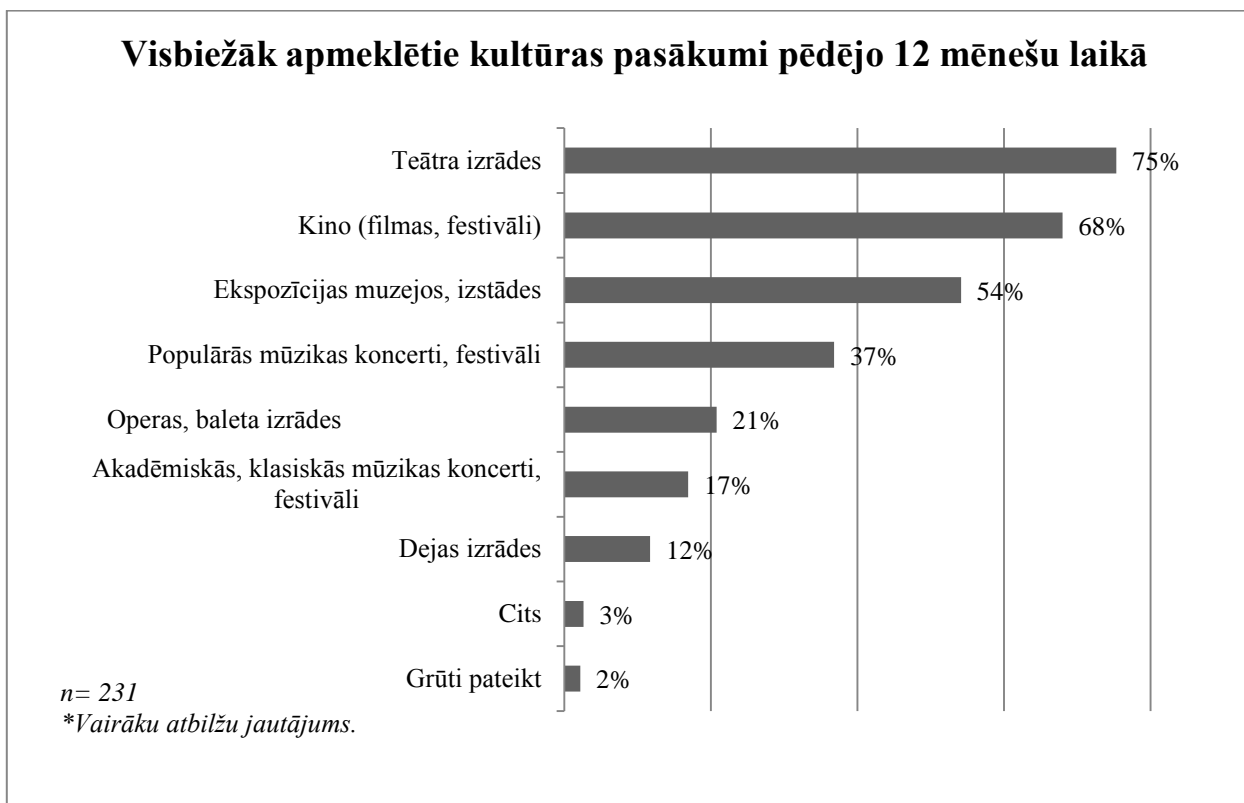
Respondentu raksturojums: aptaujāto studentu vidū ir 85% sieviešu un 15% vīriešu vecumā no 18 līdz 37 gadiem. No studentiem 33% studē LMA un 67% studē LKA, lielākā daļa respondentu studiju gada ietvaros visbiežāk uzturas Rīgā vai tās rajonā. 88% no respondentiem ir bakalaura

²⁰ Latvijas Kultūras akadēmija. *Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse*. Rīga, 2013. 4.lpp.

programmas studenti un 12% studē maģistra programmā. 52% respondentu paralēli studijām nestrādā, savukārt 46% strādā pilnas vai nepilnas slodzes darbu.

Kultūras pasākumu apmeklējums: aptaujātajiem studentiem visbiežāk apmeklētie kultūras pasākumi ir bijušas *teātra izrādes* (75%), *kino (filmas un festivāli)* (68%) un *ekspozīcijas muzejos, izstādes* (54%). *Akadēmiskās, klasiskās mūzikas koncertus, festivālus* pēdējā gada laikā apmeklējuši tikai 17% studentu.

18.attēls. Visbiežāk apmeklētie kultūras pasākumi pēdējo 12 mēnešu laikā.

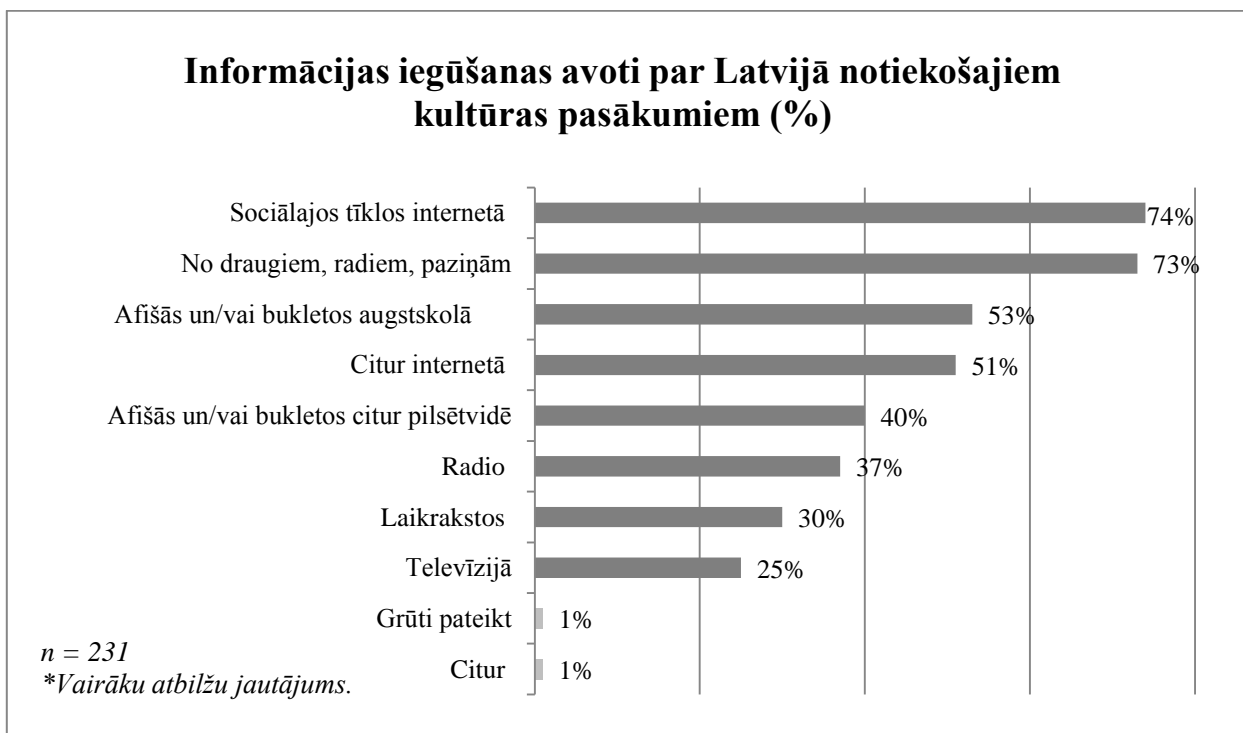

Avots: Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse (2013).

Informācijas iegūšanas par kultūras pasākumiem veids: informāciju par kultūras pasākumiem Latvijā visvairāk respondentu iegūst *sociālajos tīklos* (74%), no kuriem populārākais ir *facebook.com*, no draugiem, radiem un paziņām (73%), kā arī *afišās un/vai bukletos augstskolās* (53%). Citos *interneta avotos* (kas nav sociālie tīkli) informāciju iegūst 51% no aptaujātajiem respondentiem. Vispopulārākās vietnes ir ziņu portāli *tvet.lv* (31%) un *delfi.lv* (23%), kā arī bieži pieminētas *satori.lv* (13%) un ziņu portāls *apollo.lv* (13%). Vairākas reizes minēta arī *nekonkrēta ziņu vietne* (11%) un *diena.lv* (9%). Izmanto arī tādu iespēju kā *e-pasts* (8%), nenorādot, kādā veidā tieši, *bilesuparadize.lv* (6%), *artterritory.lv* (6%) un citas vietnes.

Mazāk par pusi no aptaujātajiem respondentiem kā informācijas avotu izmanto *afišas un/vai bukletus pilsētvidē* (40%). *Radio* (37%), no kuriem populārākā stacija ir nu jau neeksistējošais *Radio 101* (50%), bet otra populārākā ir *LR3 jeb Klasiskais radio* (18%). Laikrakstus kā informācijas avotu izmanto 30%. Vispopulārākie laikraksti ir *Kultūras Diena* (34%), *Sestdiena* (21%), *Diena* (21%) un *IR žurnāls* (19%). Minēti arī tādi laikraksti kā *Ieva* (9%), *Rīgas Laiks* (8%), *Santa* (6%), *Pastaiga* (6%), *Diena Izklaide* (6%) un citi. *Televīziju* kā informācijas avotu izmanto vismazāk – 25% jauniešu.

19.attēls. Informācijas iegūšanas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem.

Avots: *Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse (2013).*

Faktori, kas ietekmē mūzikas pasākumu apmeklēšanu: pētījuma rezultāti liecina, ka 74% respondenti par visbūtiskāko faktoru, lai apmeklētu kādu mūzikas pasākumu, uzsvēra *biļetes cenu, atlaides un tās iespējamās iegādes veidus*. Kā otru svarīgāko faktoru 72% respondenti uzsvēra iespēju mūzikas pasākumā dzirdēt *tādus instrumentus, mūziķus, grupas, kas viņiem patīk*. Mūzikas pasākumu apmeklēšanas praksē 53% respondenti uzsver *pasākuma norises laiku* un 49% *pasākuma norises vietu*. Kā diezgan līdzvērtīgus faktorus mūzikas pasākumu apmeklēšanas nosacījumos, respondenti atzīst *atsauksmes no pazīstamiem cilvēkiem* (43%) un nosacījumu, ka *pasākumā tiks atskaņoti iemīļotākie un/vai interesējošie skaņdarbi* (47%).

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, par mazāk būtiskākiem nosacījumiem, lai apmeklētu kādu mūzikas pasākumu 28% respondenti atzina *vēlēšanos iegūt vēl nebijušu pieredzi*, kā arī 13% atzina *vēlēšanos būt informētam par jaunumiem kultūras dzīvē*. Salīdzinoši retāk, par būtiskāko nosacījumu mūzikas pasākumu apmeklēšanā tiek uzsvērtā *saistoša reklāma* (8%).

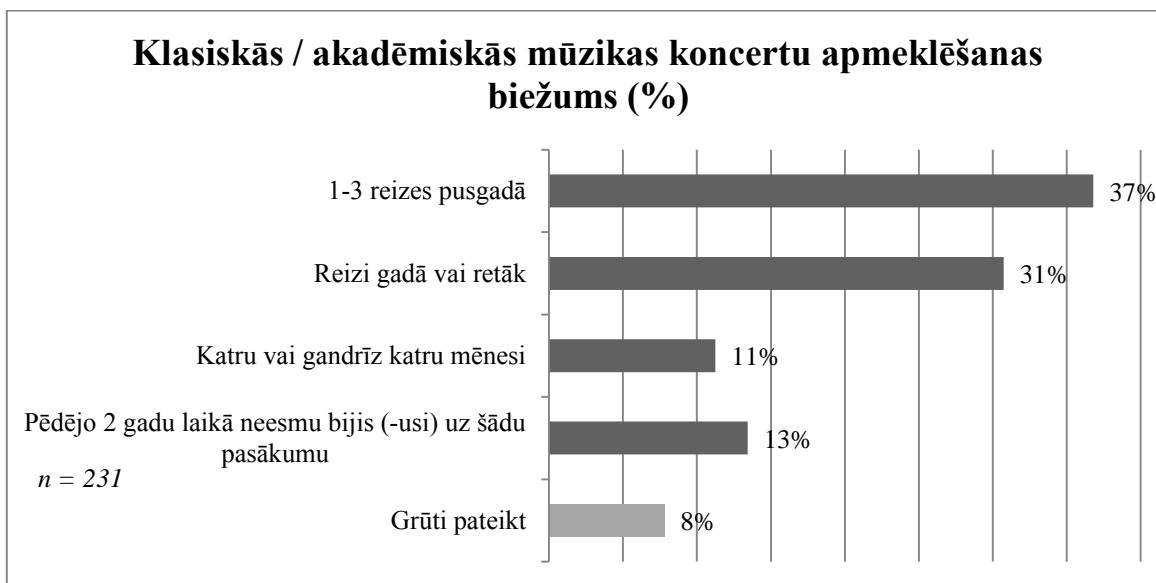
20.attēls. Nosacījumi, kas ir būtiskākie, lai apmeklētu kādu mūzikas pasākumu.

Avots: *Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse (2013)*.

Klasiskās, akadēmiskās mūzikas koncertu apmeklēšana: *Klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumus (koncerti, festivāli, baleta, operas izrādes, to translācijas kino u.c.) pēdējo gadu laikā apmeklējuši 79% studentu, no kuriem 11% akadēmiskās, klasiskās mūzikas pasākumus apmeklē ļoti regulāri - katru vai gandrīz katru mēnesi, 37% to dara 1 – 3 reizes pusgadā, bet 31% reizi gadā vai retāk. Savukārt pēdējo divu gadu laikā 13% nav apmeklējuši nevienu klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumu, bet vēl 8% bija grūti atbildēt uz šo jautājumu.*

21.attēls. Klasiskās / akadēmiskās mūzikas koncertu apmeklēšanas biežums.

Avots: Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse (2013).

Klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumi, kurus jaunieši apmeklējuši: respondentiem brīvās atbildes jautājumā tika lūgts norādīt pēdējo apmeklēto klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumu. Kopā tika identificēti 50 pasākumi, no kuriem visbiežāk minētie bija *baleta izrādes un operas Latvijas Nacionālajā operā*. Salīdzinoši daudz respondentu (131 respondents) norādījušu vietu, kur pēdējo reizi apmeklējuši kādu klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumu. Apmēram puse respondentu (67 respondenti) no tiem, kas bija minējuši kādu konkrētu vietu, norādīja tieši *Latvijas Nacionālo operu*. 14 respondenti norādījuši *Lielo ģildi* un 8 respondenti *Rīgas Doma baznīcu*.

1.tabula. Pēdējie klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumi, kurus jaunieši apmeklējuši.

Konkrēts pasākums	Minēšanas reizes
Kančeli, Perts un Vasks Lielajā Piekdienā 2013.gadā Rīgas Domā	5
Baleta izrāde „Gulbju ezers” LNO	5
Opera „Aīda” LNO	3
Balets „4 pasaules. 4 stihijas” LNO	3
Balets „Korsārs” LNO	3
Balets „Riekstkodis” LNO	3
Balets „Anna Kareņina”	3
Balets „Žizele” LNO	3
Opera „Seviļas bārdzinis” LNO	3
Opera „Toska” LNO	3

Avots: Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse (2013).

2.tabula. Pēdējo klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumu, kurus jaunieši apmeklējuši, norises vieta.

Pasākuma vieta	Minēšanas reizes
Latvijas Nacionālā opera	67
Lielā ģilde	14
Rīgas Doma baznīca	8
Liepāja	3
Ārvalstis	3

Avots: *Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse (2013).*

Analizējot respondentu sniegto informāciju, var izdarīt secinājumus par to, kāda veida klasisko, akadēmisko pasākumu apmeklēja respondents. 143 gadījumos bija iespējams noteikt klasiskā, akadēmiskā pasākuma veidu. Apmēram puse (65 pasākumi) no minētajiem pasākumiem, kuriem bija iespējams noteikt veidu, bija *koncerti*, tajā skaitā vokālsimfoniskais, simfoniskais, kamerorķestra, kora, pūtēj orķestra, opermūzikas, ērģeļu, džezas mūzikas u.c. koncerti. 35 gadījumos tā bija kāda no *baleta izrādēm* un 27 gadījumos - *operas izrādes*. Kā arī 7 reizes tika minēti *festivāli* (t.sk. Saxophonia, LabaDaba, Baha mūzikas festivāls), bet 3 reizes *teātra izrādes* (t.sk. mūzikli).

3.tabula. Pēdējo klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumu, kurus jaunieši apmeklējuši, veids.

Pasākuma veids	Minēšanas reizes
Koncerts	65
Balets	35
Opera	27
Festivāls	7
Teātra izrāde (t.sk. mūzikls)	3

Avots: *Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse (2013).*

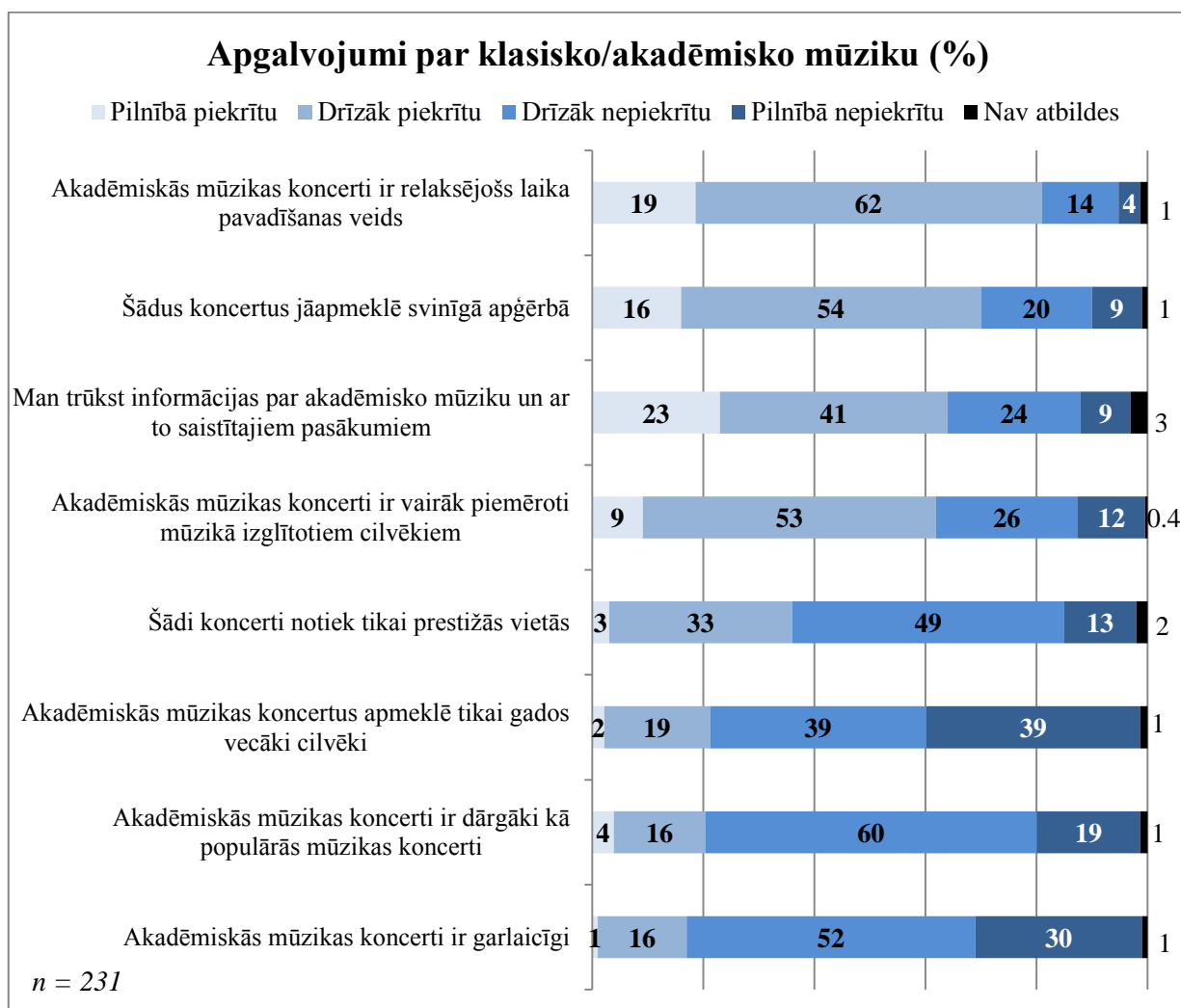
Attieksme pret klasisko, akadēmisko mūziku: papildus respondentu pasākumu apmeklēšanas prakses izpētei tika noskaidrots respondentu viedoklis un attieksme pret klasisko/akadēmisko mūziku. Respondenti atbildēja, cik lielā mērā piekrīt vai nepiekrīt 8 dažādiem apgalvojumiem.

Vairākums (81%) aptaujāto kopumā piekrita, ka „*akadēmiskās mūzikas koncerti ir relaksējošs laika pavadīšanas veids*”. Tāpat lielākā daļa aptaujāto studentu vairāk piekrita (70%), ka „*šādus koncertus jāapmeklē svinīgā apģērbā*”. 64% piekrīt apgalvojumam „*man trūkst informācijas par akadēmisko mūziku un ar to saistītajiem pasākumiem*”, savukārt 62% vairāk piekrīt, ka „*klasiskās mūzikas koncerti ir vairāk piemēroti mūzikā izglītotiem cilvēkiem*”, kas nozīmē, ka

nepieciešams sniegt jauniešiem un studentiem aktuālu un izglītojošu informāciju par akadēmisko mūziku. 36% ir uzskats, ka „šādi koncerti notiek tikai prestižās vietās”.

Visvairāk respondentu (82%) vairāk nepiekrīt apgalvojumam, ka „akadēmiskās mūzikas koncerti ir garlaicīgi”, „akadēmiskās mūzikas koncerti ir dārgāki kā populārās mūzikas koncerti” (79%) un „akadēmiskās mūzikas koncertus apmeklē tikai gados vecāki cilvēki” (78%). Lai gan lielākoties respondenti nepiekrīt, ka akadēmiskās mūzikas koncerti ir vairāk piemēroti vecākiem cilvēkiem un ir dārgāki kā populārās mūzikas koncerti, kā arī ir garlaicīgi, tomēr katrs piektais respondents tomēr vairāk atbalsta šos izteikumus, kas liecina par zināmu stereotipu un iesakņotu uzskatu pastāvēšanu.

22.attēls. *Apgalvojumi par klasisko/akadēmisko mūziku.*

Avots: *Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Mākslas akadēmijas studentu kultūras pasākumu apmeklēšanas prakse (2013).*

Secinājumi par potenciālo auditoriju

Sekundāro datu analīze ļauj secināt, ka Latvijā klasiskās mūzikas koncertus patērē vidēji 7-10% iedzīvotāji, toties reģionos gandrīz ceturtdaļa - 22% - iedzīvotāju gada laikā apmeklējuši klasiskās un garīgās mūzikas koncertus. Ņemot vērā, ka dati ir ar 3-5 gadu starpību, grūti izdarīt secinājumus par klasiskās mūzikas koncertu apmeklētāju pieaugumu vai lielāku pieprasījumu pēc tiem reģionos.

Apmeklētāji Rīgā

Klasiskās mūzikas koncertu apmeklētājiem Rīgā galvenā vienojošā iezīme ir algots darbs ar kultūru saistītā jomā - tie, kuri paši ir mūziķi vai dažādos veidos saistīti ar mūzikas nozari. Koncertus pietiekamā skaitā apmeklē arī algoti darbinieki privātās, ar kultūru nesaistītās organizācijās, vai arī valsts un pašvaldību iestādes darbinieki un pensionāri, mazāk jaunieši un skolēni.

Lielā daļa no jau esošajiem klasiskās mūzikas koncertu apmeklētājiem paši uzskata, ka ir regulārie apmeklētāji vai arī regulāri skatās TV, klausās radio vai ierakstos klasisko mūziku un visbiežāk klasiskās mūzikas koncertus apmeklē no vienas līdz piecām reizēm pusgadā, kas ļauj secināt, ka klasiskās mūzikas koncertu apmeklēšana ir plānota un mērķtiecīga darbība.

Iepriekšējie pētījumi parāda, ka klasiskās mūzikas koncertu apmeklētājiem svarīgs informācijas iegūšanas veids ir mutvārdu ieteikumi un atsauksmes no draugiem, radiem un paziņām, kā arī koncertu sniedzēju mājas lapās vai afišās pilsētvidē, savukārt biļetes vairāk tiek iegādātas biļešu tirdzniecības vietās nevis internetā, tāpēc var secināt, ka klasiskās mūzikas koncerta apmeklētājs ir diezgan konservatīvs un izmanto klasiskos informācijas iegūšanas kanālus.

Apmeklētāji reģionos

Klasiskās un garīgās mūzikas koncertu apmeklētāji reģionos ir pamatā sievietes, kas strādā algotu darbu vai ir nestrādājošas pensionāres.

Reģiona iedzīvotāji koncertus pārsvarā apmeklējuši savā dzīvesvietā, un tiem nav tendence doties uz klasiskās mūzikas koncertiem Rīgā, kas ļauj izteikt pieņēmumu, ka reģionu iedzīvotājiem ir apgrūtināta klasiskās mūzikas pieejamība galvaspilsētā, bet savās dzīvesvietās tie ir gatavi patērēt klasisko mūziku.

Reģionos iedzīvotāji koncertus apmeklē dažas reizes gadā. Tie reģionu iedzīvotāji, kas visbiežāk apmeklē klasiskās, garīgās mūzikas koncertus, apmeklē arī teātra izrādes, muzejus, izstādes, kā arī ļoti aktīvi iesaistās pasākumos savās pilsētās vai novados. Tie, kuri dodas uz Rīgu apmeklēt klasiskās, garīgās mūzikas koncertus, visvairāk apmeklē teātra izrādes un operas vai baleta izrādes.

Tomēr jaunākie pētījumi liecina, ka kopumā ārpus galvaspilsētas tikai nelielai daļai iedzīvotāju (4%) pietrūkst klasiskā mūzika, tāpēc var secināt, ka iedzīvotājiem reģionos nav izteikta vēlme pēc klasiskās mūzikas koncertu piedāvājuma.

Jauniešu auditorija

Pētījumi, kuri veikti klasiskās mūzikas koncertu norises vietās, parāda, ka jauniešu apmeklējums ir salīdzinoši neliels (14%), tomēr lielākā daļa mākslas augstskolu studentu pēdējo gadu laikā ir apmeklējuši klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumus (79%), visbiežāk apmeklējumi notiek no 1 līdz 3 reizēm pusgadā vai pat reizi gadā un retāk, tāpēc var secināt, ka mākslas augstskolu studenti ir potenciālā LNSO auditorija. Jāņem vērā, ka mākslas augstskolu studenti ir regulāri kultūras pasākumu apmeklētāji, bet šobrīd visbiežāk apmeklē teātra izrādes, kino un izstādes muzejos.

Informāciju par kultūras pasākumiem studenti iegūst sociālajos tīklos, no kuriem populārākais ir facebook.com, kā arī no draugiem, radiem un paziņām. Jaunieši ir aktīvāki dažādu mājas lapu pārlūkotāji.

Studentiem svarīgākā motivācija apmeklēt kādu mūzikas pasākumu ir biļetes cena un dažādas atlaides, ko ir iespējams ietekmēt no ārpuses, jauniešus motivētu arī piedāvājums, kurā iekļauti viņiem iemīļoti instrumenti un mūziķi, savukārt reklāma ir kā vismazāk motivējošais faktors.

Mākslas augstskolu studentu vidū pārsvarā jūtama pozitīva attieksme pret klasisko un akadēmisko mūziku, jo lielākā daļa to uzskata par relaksējošu laika pavadīšanas veidu un nepiekrīt, ka šādi koncerti būtu garlaicīgi, nepieejamāki cenas ziņā vai uz tiem dodas tikai gados veci cilvēki. Tomēr jauniešu vidū pastāv stereotipi, ka uz šādiem koncertiem jādodas svinīgā apģērbā, ka jābūt ļoti izglītotiem un ka šādas zināšanas par klasisko mūziku pašiem trūkst.

2. LNSO ESOŠĀS AUDITORIJAS IZPĒTE

2.1. LNSO koncertu apmeklētāju aptaujas analīze

LNSO koncertu apmeklētāju aptauja tika veikta Lielajā Ģildē pirms koncertiem un koncertu starpbrīžos. Kopumā intervijas tika veiktas 15 koncertos no 2014.gada decembra līdz 2015.gada aprīlim – 3 koncerti 2014.gadā (Vecgada koncerti) un 12 koncerti 2015.gadā. Ar tiešo interviju palīdzību tika sasniegti 279 respondenti.

4.tabula. LNSO koncerti, kuros veikta apmeklētāju aptauja.

Nr. p. k.	Datums	Koncerts	Respondent u skaits	Respondent u skaits (%)
1	29.12.14.	<i>Vecgada koncerts</i>	28	10,1%
2	30.12.14.	<i>Vecgada koncerts</i>	20	7,2%
3	28.12.14.	<i>Vecgada koncerts</i>	25	9,0%
4	15.01.15.	<i>Trio NYX</i>	9	3,2%
5	24.01.15.	<i>Latviešu simfoniskās mūzikas lielkoncerts</i>	5	1,8%
6	29.01.15.	<i>#Bartoks - sava laika pankroks</i>	3	1,1%
7	06.02.15.	<i>Kinovakars ar vecmāmiņu - Kančeli un gruzīnu mēmais kino</i>	29	10,4%
8	13.02.15.	<i>Krievu mūzikas pārles II</i>	17	6,1%
9	19.02.15.	<i>Notturmo</i>	19	6,8%
10	26.02.15.	<i>#Bēthovens #Piektā simfonija</i>	17	6,1%
11	06.03.15.	<i>Ceļojums uz Ameriku</i>	32	11,5%
12	12.03.15.	<i>Krievu mūzikas pārles III</i>	28	10,1%
13	20.03.15.	<i>LNSO, Rihards Zaļupe un "Namejs"</i>	23	8,3%
14	10.04.15.	<i>Čellu Dream team</i>	13	4,7%
15	16.04.15.	<i>Mocarta un Štrausa serenādes kokiem</i>	10	3,6%

Respondentu demogrāfiskais raksturojums

LNSO koncertos tika aptaujāti 279 respondenti, no kuriem lielākā daļa jeb 78% ir sievietes, 22% - vīrieši. Respondentu vecums – no 13 līdz 90 gadiem, vidējais vecums – 41 gads. Pēc vecuma grupām respondenti iedalīti: 13 – 18 gadi (11%), 18 – 30 gadi (29%), 31 – 45 gadi (20%), 46 – 75 gadi (17%), 76 un vairāk gadi (5%). Kopumā pētījumā pārstāvētais viedoklis pēc vecuma grupām iedalāms: 40% jaunieši (13 – 30 gadi), 38% vidējā paaudze, (31 – 60 gadi) un 22% vecākā paaudze/ pensionēšanās vecums (61 un vairāk gadi).

Vairums respondentu ir ar augstāko izglītību (kopā 67%), no kuriem 40% ir augstākā izglītība (tai skaitā pirmā līmeņa), 25% maģistra grāds un 2% doktora grāds, savukārt 11% ir nepabeigta

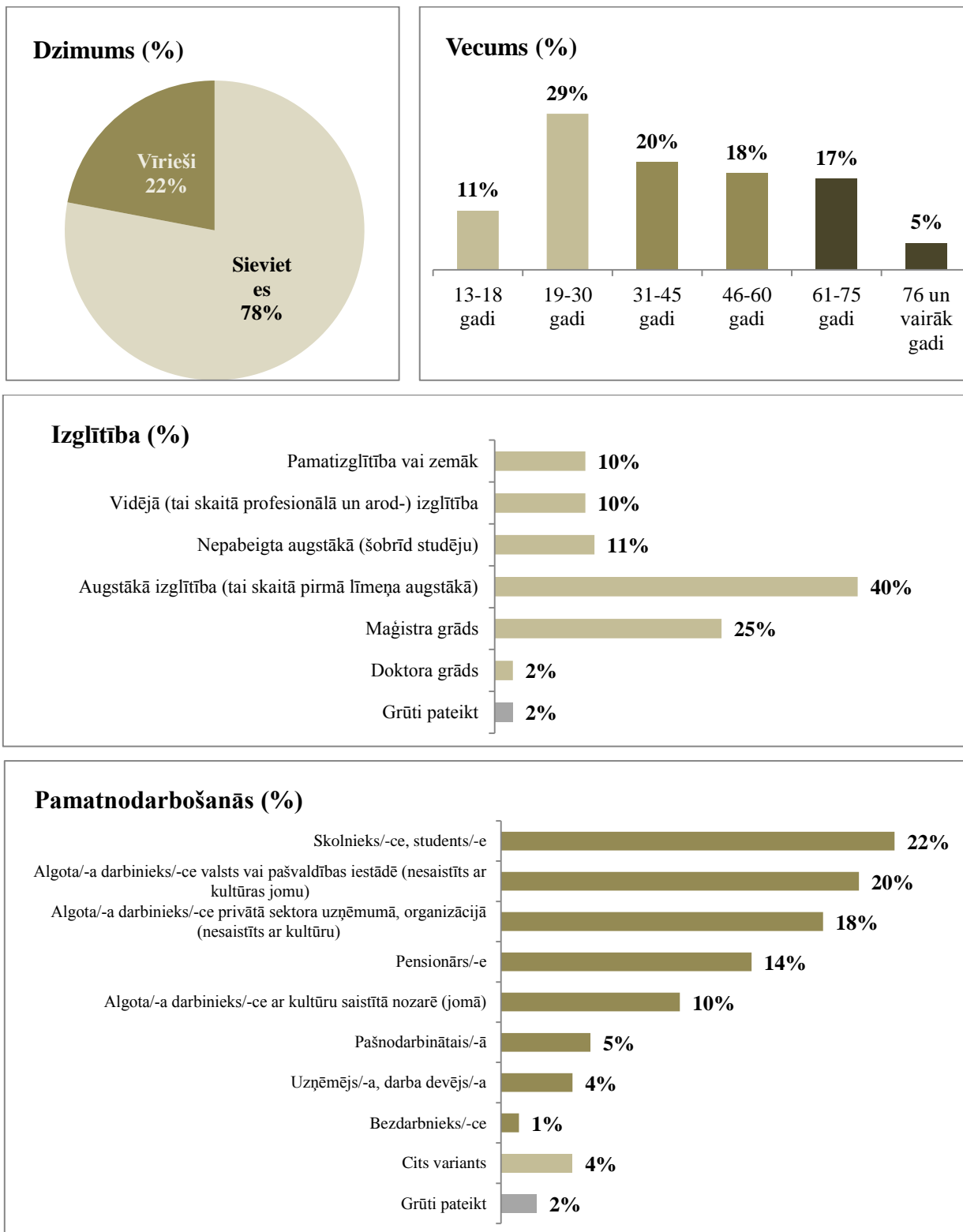
augstākā vai šobrīd studē. 10% respondentu ir vidējā (tai skaitā profesionālā un arod-) izglītība un 10% pamatizglītība vai zemāks izglītības līmenis.

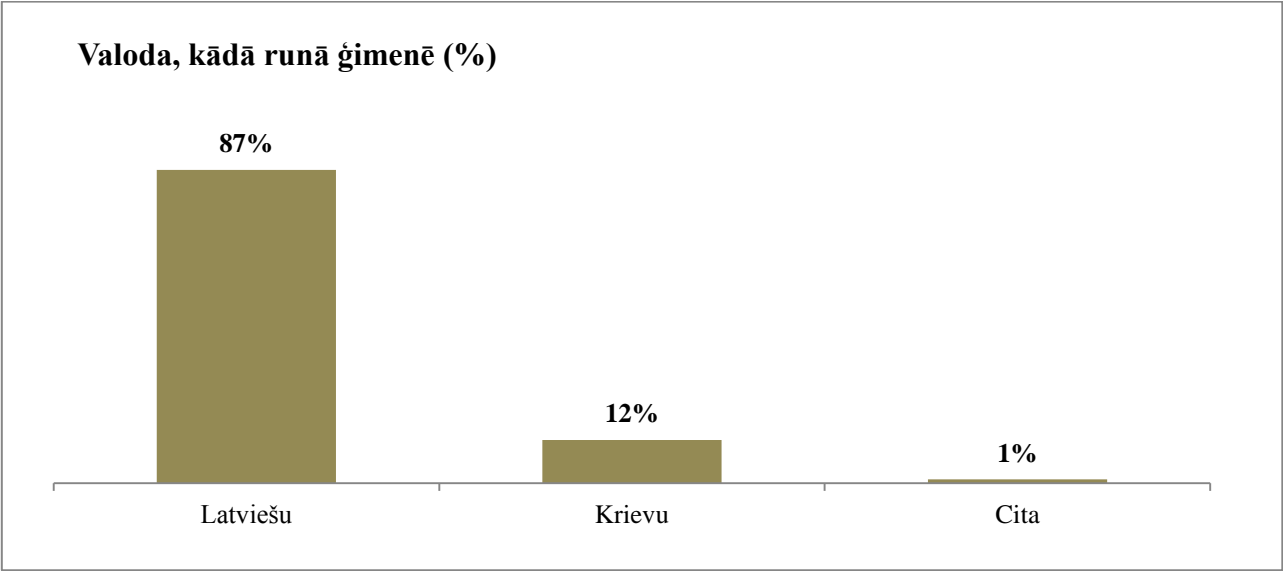
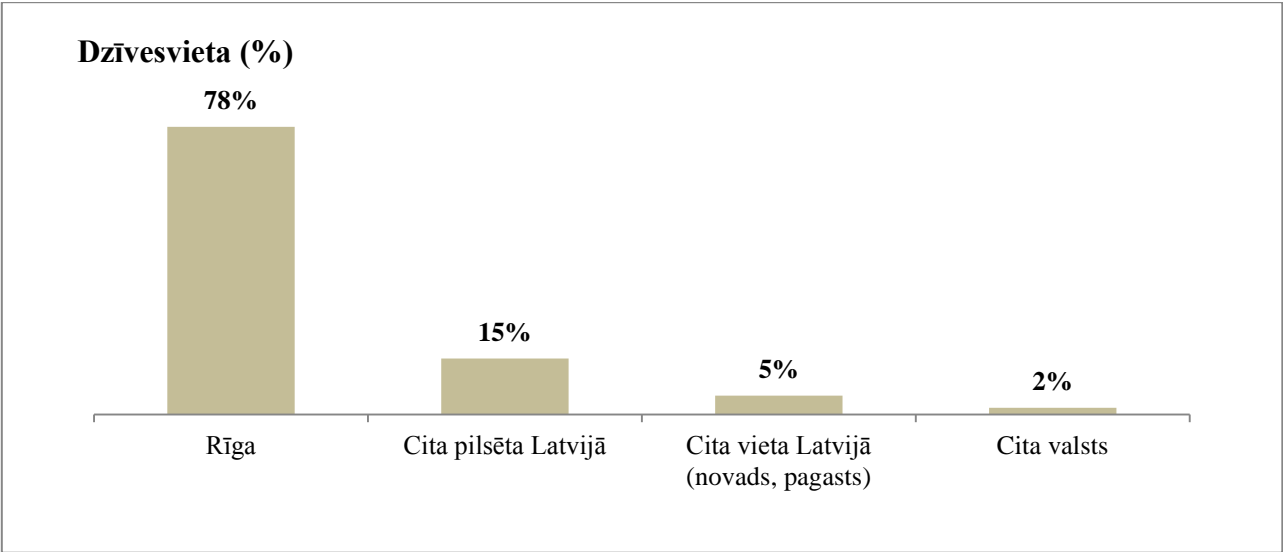
Pētījumā aptaujāti 22% *skolnieki un studenti*. Pēc pamatnodarbošanās respondenti ir 20% *algoti darbinieki valsts vai pašvaldību iestādēs, kas nav saistīti ar kultūras jomu*, 18% *algoti darbinieki privātā sektora uzņēmumā, organizācijā, kas nav saistīti ar kultūras jomu* un 10% *algoti darbinieki, kas saistīti ar kultūras nozari*. 14% respondentu ir *pensionāri*, 5% *pašnodarbinātie*, tikai 4% paši ir *uzņēmēji, darba devēji*, 1% *bezdarbnieks*. *Citu variantu minējuši 4% respondenti – darbinieks, ārsts, invaliditāte, īslaicīgi nestrādā, mājsaimniece, mūziķe, strādājošs kult., strādāju LR4, students + darbs, uzņēmējs un darbinieks ar kultūru saistītā jomā, zemnieku saimniecība.*

Respondentu dzīvesvieta galvenokārt ir *Rīga (78%)*. 15% respondentu nāk no kādas *citas pilsētas Latvijā – Jūrmala (minēts 6 reizes), Ludza (5), Jelgava (4), Ikšķile (3), Valmiera (3), Kolka (2), Lielvārde (2), Ogre (2), Ādaži, Balvi, Bauska, Cēsis, Gulbene, Jēkabpils, Ķegums, Ķekava, Mārupe, Olaine, Rēzekne, Sigulda*. 5% respondentu kā dzīvesvietu minējuši *citu vietu Latvijā (novadu, pagastu)*, no kuriem visbiežāk minēti *Pierīgas novadi – Garkalnes novads (minēts 2 reizes), Ķekavas novads (2), Stopiņu novads (2), Carnikavas novads (2), Ādažu novads, arī Cesvaine, Engures pagasts, Ogres novads, Olaines novads, Talsu novads un Vecumnieku novads*. 2% dzīvesvieta ir *cita valsts – Nīderlande (minēts 2 reizes), Zviedrija, Izraēla un Lielbritānija*.

Pētījumā tika intervēti tie apmeklētāji, kas runāja latviešu valodā, tomēr tika noskaidrota valoda, kādā respondenti galvenokārt runā ģimenē – 87% runā *latviešu valodā*, 12% *krievu valodā*, bet 1% *citā valodā* ar norādi, ka tā ir angļu, ukraiņu un gan krievu, gan latviešu valodas.

23.attēls. Respondentu demogrāfiskais raksturojums.

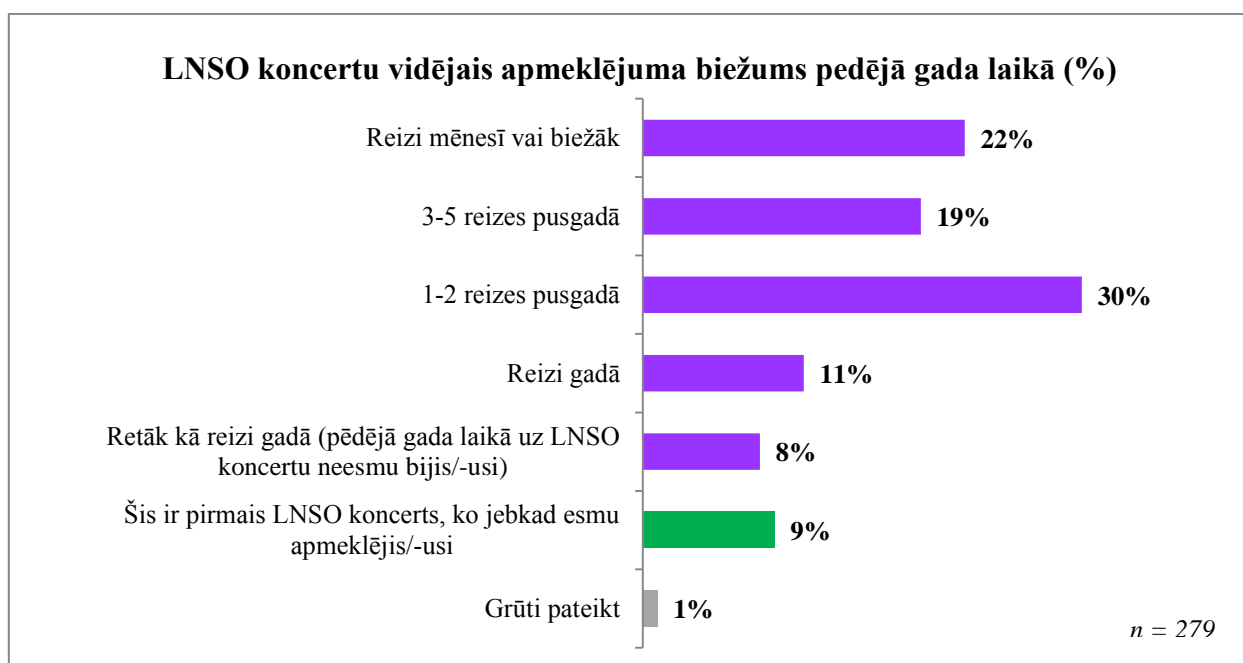

Koncertu apmeklēšanas biežums un motivējošie faktori

Aptaujā noskaidrots, ka aptaujātie LNSO koncertu apmeklētāji pamatā ir regulārie apmeklētāji – visbiežāk kā savu vidējo apmeklējuma biežumu respondenti minējuši *1-2 reizes pusgadā* (30%), *reizi mēnesī vai biežāk* koncertus apmeklē 22% respondentu, savukārt *3-5 reizes pusgadā* - 19%. 11% respondentu koncertus apmeklē reizi gadā, bet 8% to dara retāk kā reizi gadā un atzīst, ka pēdējā laikā nav bijuši uz LNSO koncertiem. Savukārt tikai 9% šis ir pirmais LNSO koncerts, ko tie jebkad apmeklējuši.

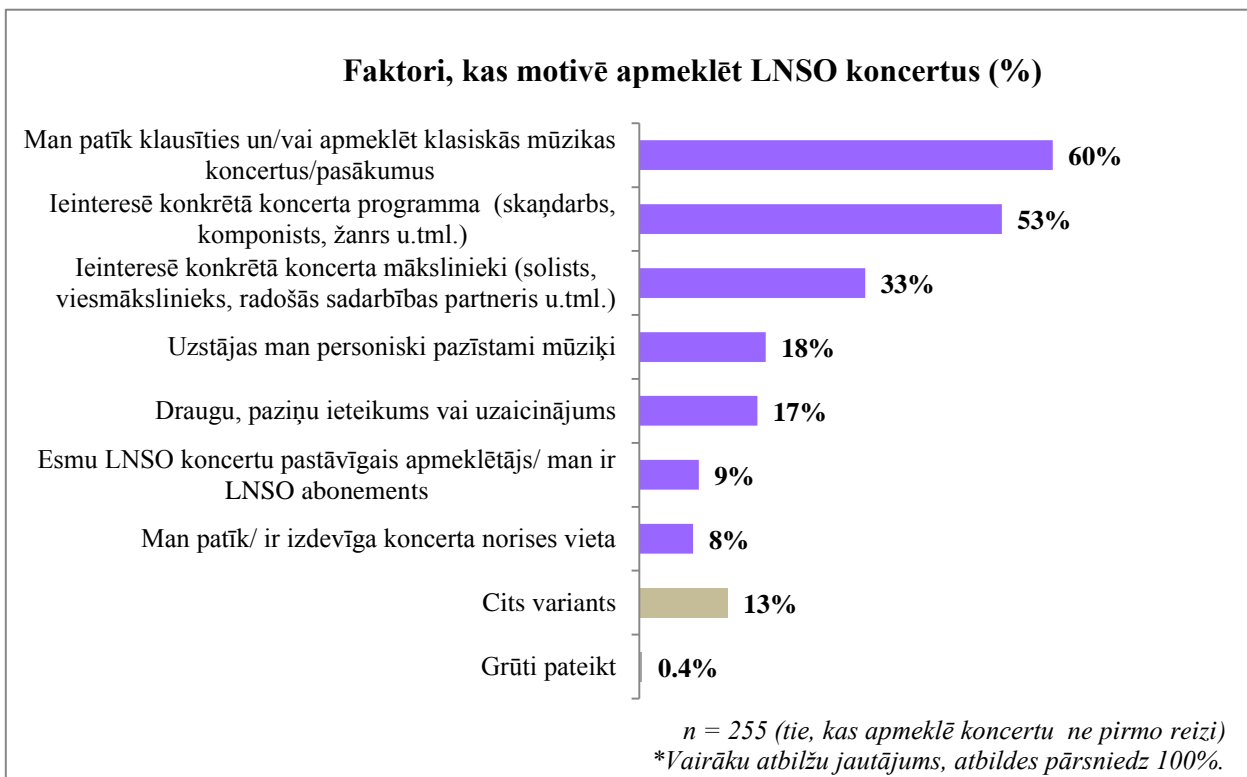
24.attēls. LNOS koncertu vidējais apmeklējuma biežums pēdējā gada laikā.

Aptaujā noskaidroti faktori, kas motivē apmeklēt LNSO koncertus. Respondentiem bija iespēja izvēlēties vairākus motivējošos faktorus. Vairāk kā puse jeb 60% respondentu atzīst, ka viņiem vienkārši *patīk klausīties un/vai apmeklēt klasiskās mūzikas koncertus*, kā arī 53% min, ka atnākt motivējusi tieši *konkrētā koncerta programma (skaņdarbs, komponists, žanrs, u.tml.)*. Trešajai daļai jeb 33% *interesē konkrētā koncerta mākslinieki (solists, viesmākslinieks, radošās sadarbības partneris u.tml.)*. Vairāki respondenti kā motivējošu faktoru min to, ka *uzstājas personīgi pazīstami mūziķi* (18%) vai ka tos *pamudinājis draugu, paziņu ieteikums vai uzaicinājums* (17%). Tikai 9% kā galveno motivējošo iemeslu min, ka ir LNSO koncertu patstāvīgie apmeklētāji vai tiem ir LNSO abonements. *Personīgi izdevīga koncerta norises vieta* kā noteicošais motivējošais faktors ir tikai 8%. 13% respondentu minējuši, ka ir kāds cits

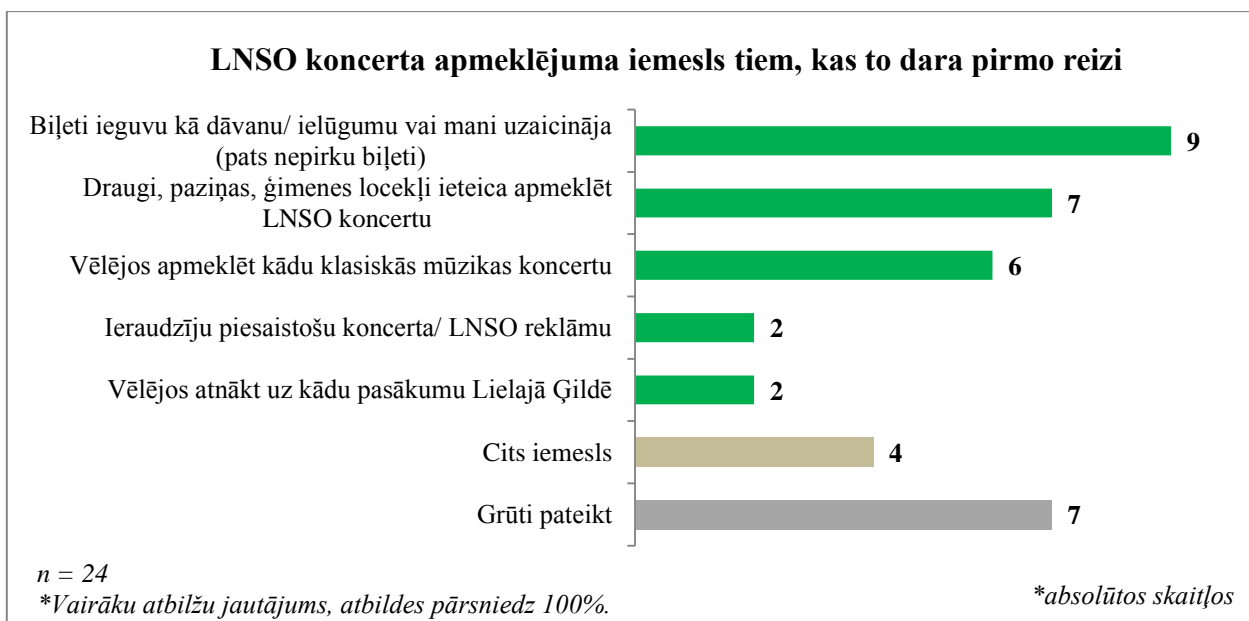
motivējošs faktors – visbiežāk tiek pieminēta personiska saikne ar mūziku (minēts 9 reizes) - *pati spēlē vijoli; personiska saikne ar mūziku (spēlē bungas) - koncerta apmeklējums ir iespēja mācīties no; mācās mūzikas vidusskolā; darba pienākums; darba vieta ir LNSO, atbalstītājs - izmantoju iespēju saņemt ielūgumu, eju pati un dāvinu citiem; novērtēt kolēģu prasmes; saistīts ar profesionālo darbību; personīga saikne ar mūziku (bērni ar mūziku saistīti), iespējams iegūt svētku sajūtu; patīk orķestris kā tāds; personiska saikne ar mūziku.* Būtiska ir arī pasniedzēju un skolotāju saikne ar audzēkņiem (minēts 4 reizes) - *strādā JVLMA, ziņo studentiem; kopā ar skolēniem, jauniešiem; skolotāja ieteikums; skola piedāvā biļetes.* Uz koncertiem mudina nākt vēlme apmeklēt konkrētu programmu (minēts 5 reizes) - *krievu mūzikas programma, maz alternatīvas; krievu mūzikas piedāvājums; Latviešu simfoniskās mūzikas lielkoncerts; svētku laikā (gada beigās) vienmēr nāk uz šiem koncertiem, arī izpildītāji (minēts 4 reizes) - diriģenti, mūziķi; konkrēti mākslinieki - Raimonds Vītols; izcili izpildītāji; saturs.* Respondenti uz koncertiem nākuši arī tāpēc, ka biļetes ieguvuši kā dāvanu vai balvu (minēts 3 reizes) - *vinnējusi 6x radio klasika u.c. konkursos; uzdāvināja biļetes; uzdāvina biļeti.* Pie citiem motivējošiem faktoriem minēti arī *kvalitāte+studentu atlaides; skanējums klātbūtnē; savdabīgi, netradicionāli priekšnesumi; atpūta; vienkārši šeit pozitīvi uzlādējas, patīk dzīvā mūzika; klasiskā mūzika atbilst Ziemassvētku noskaņai; ieraudzīju piesaistošu reklāmu; fascinē brīnums acu priekšā; ērts laiks.*

25.attēls. Faktori, kas motivē apmeklēt LNSO koncertus.

No 9% jeb 24 respondentiem, kas LNSO koncertus apmeklēja pirmo reizi, to dara galvenokārt tāpēc, ka *biļeti ieguvuši kā dāvanu/ielūgumu vai uzaicina (paši nepērk biļetes)* (9 respondenti), *pēc draugu, paziņas, ģimenes locekļu ieteikuma* (7) vai tāpēc, ka vienkārši *vēlas apmeklēt kādu klasiskās mūzikas koncertu* (6). Tikai 2 respondenti minējuši, ka galvenā motivācija bijusi *piesaistoša koncerta/LNSO reklāma*, vai tāpēc, ka *vēlējās atnākt uz pasākumu tieši Lielajā Ģildē*. 4 respondenti minējuši kādu citu iemeslu – *sakarā ar skolas darbu; personiska saikne ar mūziku; paziņa uzstājas; Namejam 740 gadi un klasiskās mūzikas cienītāja*. 7 respondentiem grūti raksturot, kādas motivācijas dēļ tie atnākuši uz koncertu.

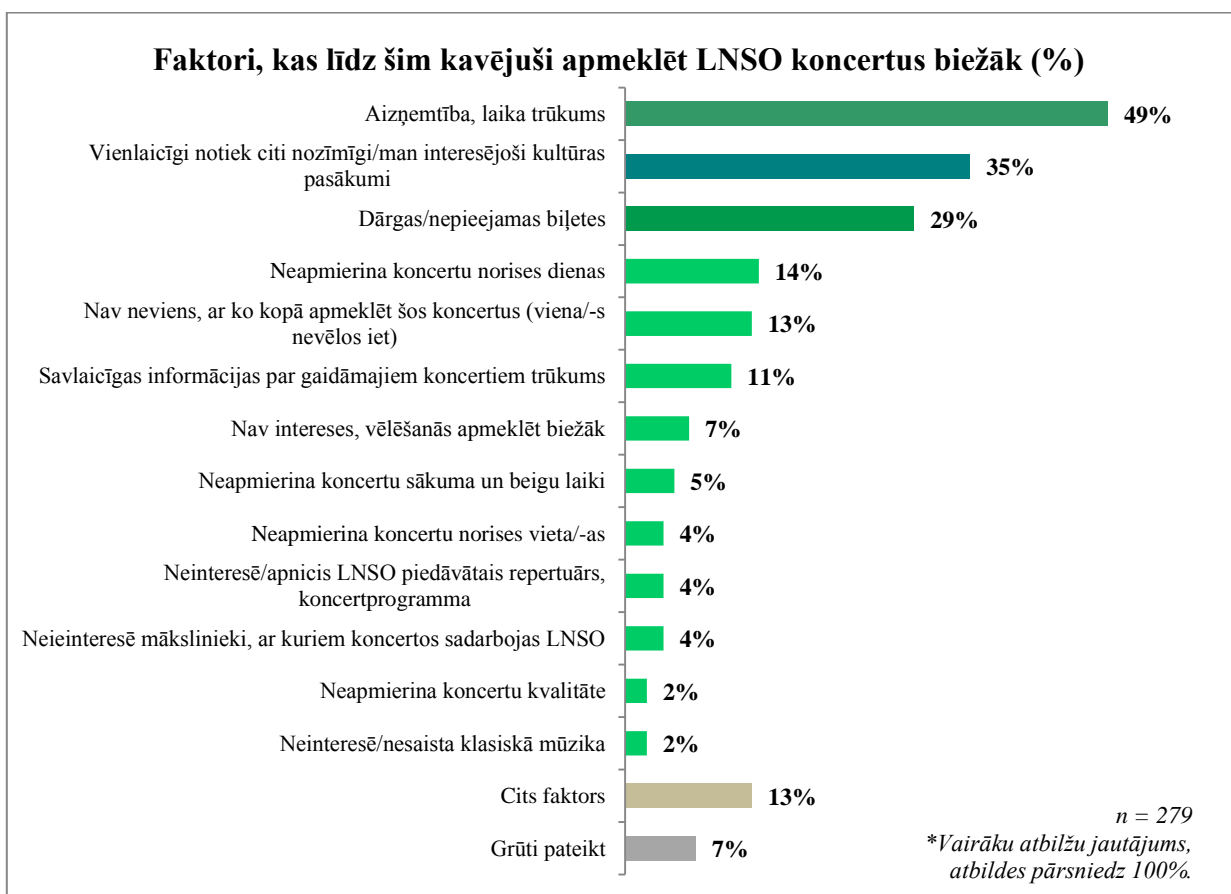
26.attēls. LNSO koncerta apmeklējuma iemesls tiem, kas to dara pirmo reizi.

Biežāk apmeklēt LNSO koncertus kavē sekojoši faktori – *aizņemtība, laika trūkums* (49%), *vienlaicīgi notiek citi nozīmīgi/interesējoši kultūras pasākumi* (35%), *dārgas/nepieejamas biļetes* (29%). Mazāk minēti tādi faktori kā *neapmierina koncertu norises dienas* (14%), *nav neviens, ar ko kopā apmeklēt šos koncertus (viena/-s nevēlos iet)* (13%), *savlaicīgas informācijas par gaidāmajiem koncertiem trūkums* (11%), *nav intereses, vēlēšanās apmeklēt biežāk* (7%), *neapmierina koncertu sākuma un beigu laiki* (5%), *neapmierina koncertu norises vieta/-as* (4%), *neinteresē/apnicis LNSO piedāvātais repertuārs, koncertprogramma* (4%), *neinteresē mākslinieki, ar kuriem LNSO sadarbojas* (4%), *neapmierina koncertu kvalitāte* (2%) un *neinteresē/nesaista klasiskā mūzika* (2%). Kādu citu faktoru norādījuši 13% jeb 35 respondenti, no kuriem 4 respondenti norāda, ka apmeklēja jau pietiekami bieži - *jau ļoti bieži apmeklēju visus*

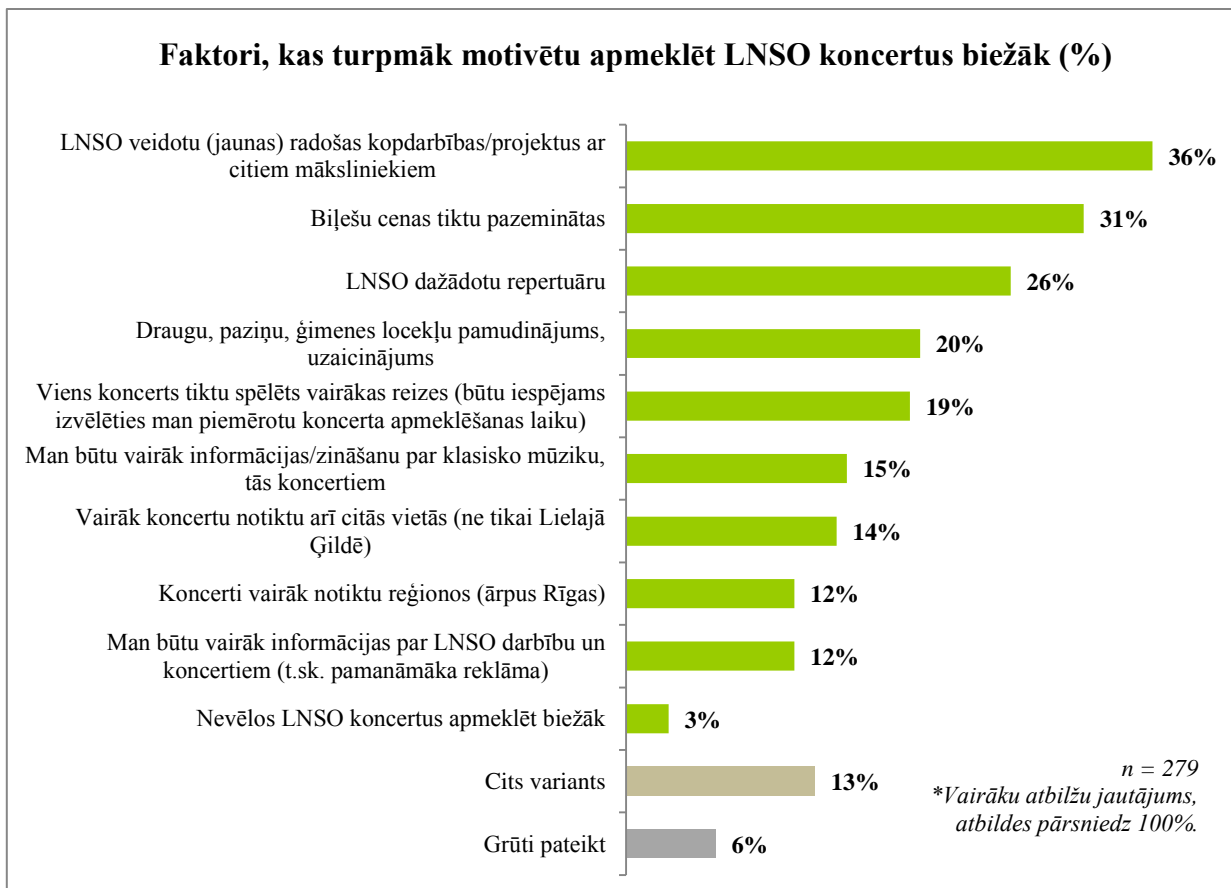
koncertus; nekas nekavē, atrod laiku vienmēr; tikai LNSO pasākumus apmeklē. Visbiežāk kā cits faktors minēts attālums līdz Rīgai vai cita dzīvesvieta (10) - attālums (nedzīvo Rīgā); attālums no Rīgas; grūti nokļūt uz koncertu, jo notiek tikai Rīgā; pieejamība (transports, atbraukt, aizvest); tālu dzīvo; dzīvo ārzemēs; dzīvoja ārzemēs; nedzīvo Rīgā; nedzīvoju Latvijā; vairs nedzīvo Latvijā. Problēma ir arī biļešu nepieejamība (5) - nebija pieejamas biļetes, nesanāk laiks; izpirktas biļetes; laicīgi nenopērk biļetes, nesaplāno priekšlaicīgi; nav labas vietas (par vēlu nopērk), kā arī naudas trūkums (3) - nav pietiekoši daudz finanses; pazīstamu mākslinieku koncerti ir ļoti dārgi; vajadzētu vairāk naudas. Informācijas trūkums kavējis 2 respondentus – nezinu, kad un kas notiek; novēloti uzzina, saņem informāciju no paziņām. 2 respondenti apmeklē konkurentus - SR (ielūgumi) apmeklē bieži - alternatīva, konkurence; jāapmeklē Sinfonietta Rīga koncerti (un tad sanāk par daudz klasiskās mūzikas), vēl 2 kavē veselības problēmas – veselības faktors, veselības problēmas. Minēti arī tādi iemesli kā pasliktinājies skanējums; labprāt klausās pa TV; mājas apstākļi; nav ieskats, popmūzika jāklausās; nav kompānija; nav krievu mūzikas piedāvājums; nav tik liela melomāne un nesakrīt brīvs laiks un koncerts (repertuārs nav tik bieži).

27.attēls. Faktori, kas līdz šim kavējuši apmeklēt LNSO koncertus biežāk.

Aptaujā noskaidroti arī faktori, kas turpmāk motivētu apmeklēt LNSO koncertus biežāk – visbiežāk minēts, ka tas varētu notikt tad, ja *LNSO veidotu (jaunas) radošas kopdarbības/projektus ar citiem māksliniekiem* (36%), kā arī *biļešu cenas tiktu pazeminātas* (31%). Apmeklēt motivētu arī *repertuāra dažādošana* (26%), *draugu, paziņu, ģimenes locekļu pamudinājums* (20%), ja viens *koncerts tiktu spēlēts vairākas reizes* (19%), *būtu vairāk informācijas/zināšanu par klasisko mūziku, tās koncertiem* (15%), *vairāk koncertu notiku arī citās vietās, ne tikai Lielajā Ģildē* (14%), *koncerti vairāk notiktu reģionos (ārpus Rīgas)* (12%) un būtu *vairāk informācijas par LNSO darbību un koncertiem* (t.sk. pamanāmāka reklāma) (12%). 13% respondentu nosaukuši citu motivējošu faktoru – visbiežāk minēts, ka apmeklētu koncertus biežāk, *ja būtu vairāk brīvā laika* (7 respondenti). 6 respondenti norāda uz repertuāra nozīmību – *viesmākslinieki; vairāk klavierkoncertu, lai vairāk mūsu latviešu mākslinieku (Siliņš, Opolais u.c.); jauns, unikāls repertuārs; pazīstami mākslinieki; lai repertuārā būtu sabalansēts "vecās/ nopietnās" un jaunās mūzikas piedāvājums; Latviešu simfoniskā mūzika interesē un atsevišķi gabali*. 5 respondenti uzskata, ka iet jau pietiekami bieži. 4 norādījuši, ka vēlētos uzlabot kvalitāti - *kvalitāte būtu vēl augstāka; ja orķestris spēlētu labākā kvalitātē; uzlabotos skanējums; skaņas uzlabošana, augstāka kvalitāte*. 3 respondenti vēlētos vairāk naudas, lai palielinātos apmeklēšanas biežums - *ekonomiskā plauksme; ja būtu plašākas finanses (lai nopirktu biļetes); lētākas biļetes uz slavenajiem mūziķiem*. 2 respondenti norādījuši uz biļešu pieejamību - *biežāk notiktu koncerti, biļetes nav pieejamas; biļetes nav pieejamas tuvāk pie koncertiem*. Minēti arī tādi faktori kā *nav pieejams abonements; nelikvidē zelta kaiti; pats saistīts ar mūziku, apmeklē lekcijas; SA vairāk; jauna koncertzāle un ja būtu labāka veselība*.

28.attēls. Faktori, kas turpmāk motivētu apmeklēt LNSO koncertus biežāk.

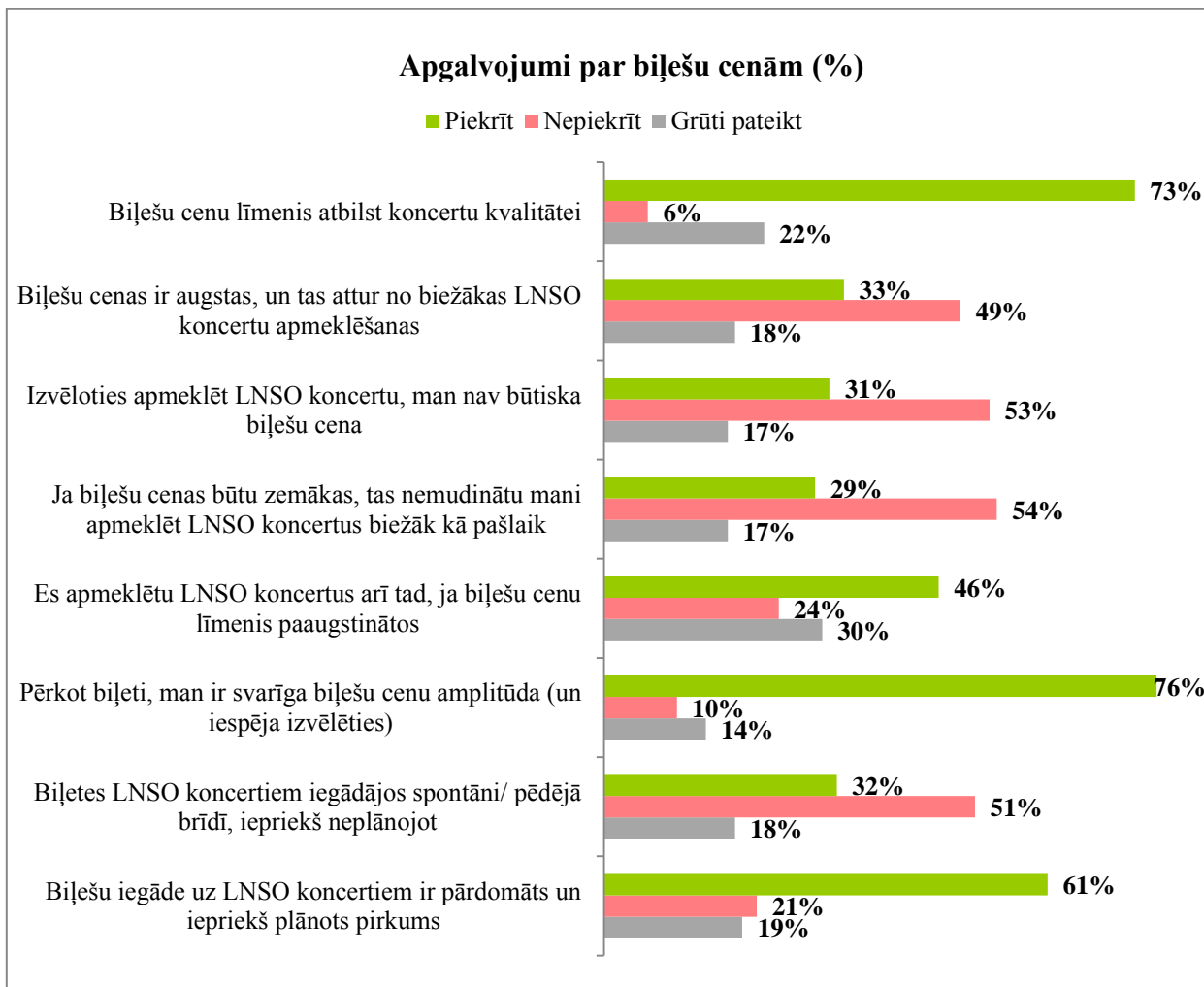

Biļešu cenas

Respondentiem tika lūgts novērtēt apgalvojumus par biļetēm un to cenām, iegādes veidiem. Visvairāk respondentu (76%) piekrita apgalvojumam *pērkot biļeti, man ir svarīga cenu amplitūda*. Kopumā respondenti uzskata, ka biļešu cenas ietekmē koncertu apmeklēšanas biežumu, jo, lai gan 73% respondentu piekrīt, ka *biļešu cenu līmenis atbilst koncertu kvalitātei*, tikai mazāk kā trešā daļa (31%) piekrīt, ka *izvēloties apmeklēt LNSO koncertu, biļešu cena nav būtiska*. Gandrīz puse respondentu (49%) nepiekrīt, ka kopumā *biļešu cenas ir augstas un tas attur no koncertu apmeklēšanas*, kā arī mazliet vairāk kā puse (54%) nedomā, ka biļešu cenu pazemināšana motivētu koncertus apmeklēt biežāk. Savukārt 46% norāda, ka apmeklētu LNSO koncertus arī tad, ja biļešu cenas paaugstinātos, tomēr 30% uz šo jautājumu viennozīmīgu atbildi ir bijis grūti sniegt.

Dati liecina, ka biļešu iegāde vairumam respondentu ir pārdomāts pirkums: 61% piekrīt, ka *biļešu iegāde uz LNSO koncertiem ir iepriekš plānots pirkums*, un 51% nepiekrīt, ka *biļetes uz LNSO iegādājos spontāni/ pēdējā brīdī* (tomēr trešdaļa respondentu piekrituši, ka biļetes mēdz iegādāties spontāni, iepriekš neplānojot).

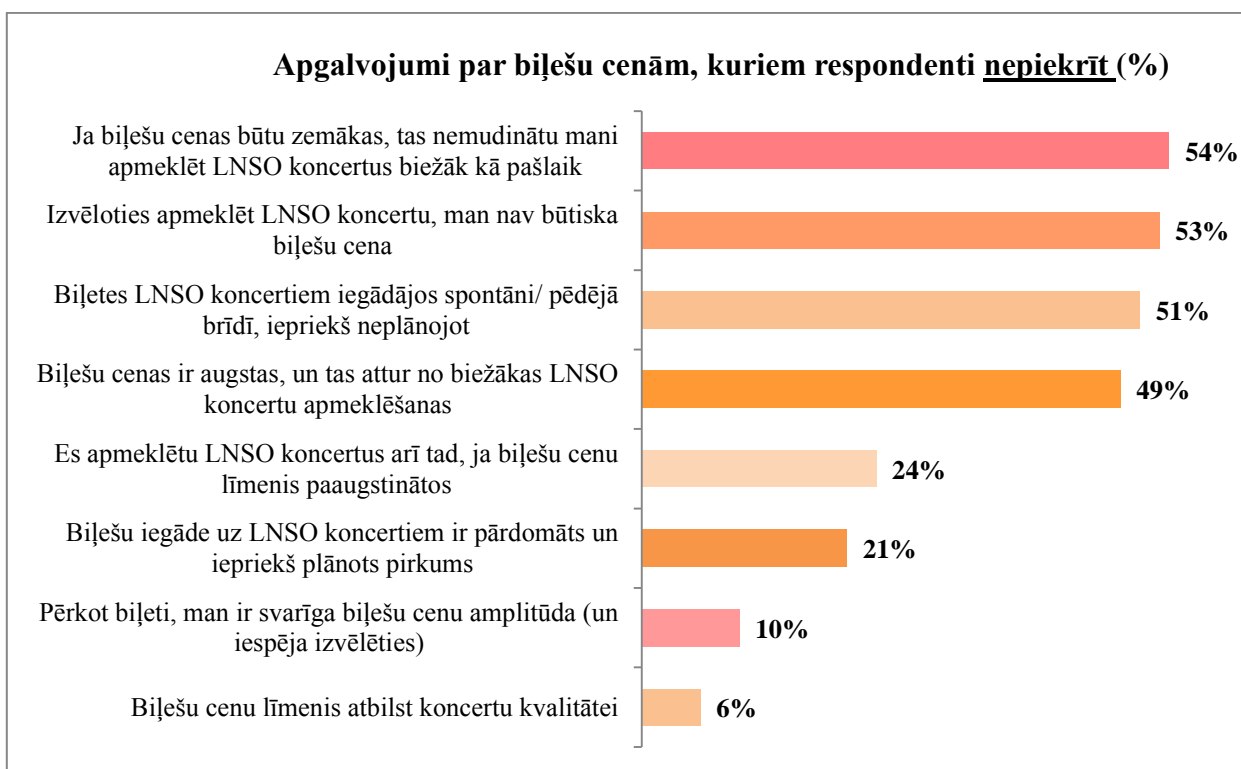
29. attēls. Apgalvojumi par biļešu cenām.

30. attēls. Apgalvojumi par biļešu cenām, kuriem respondenti piekrīt.

31. attēls. Apgalvojumi par biļešu cenām, kuriem respondenti nepiekrīt.

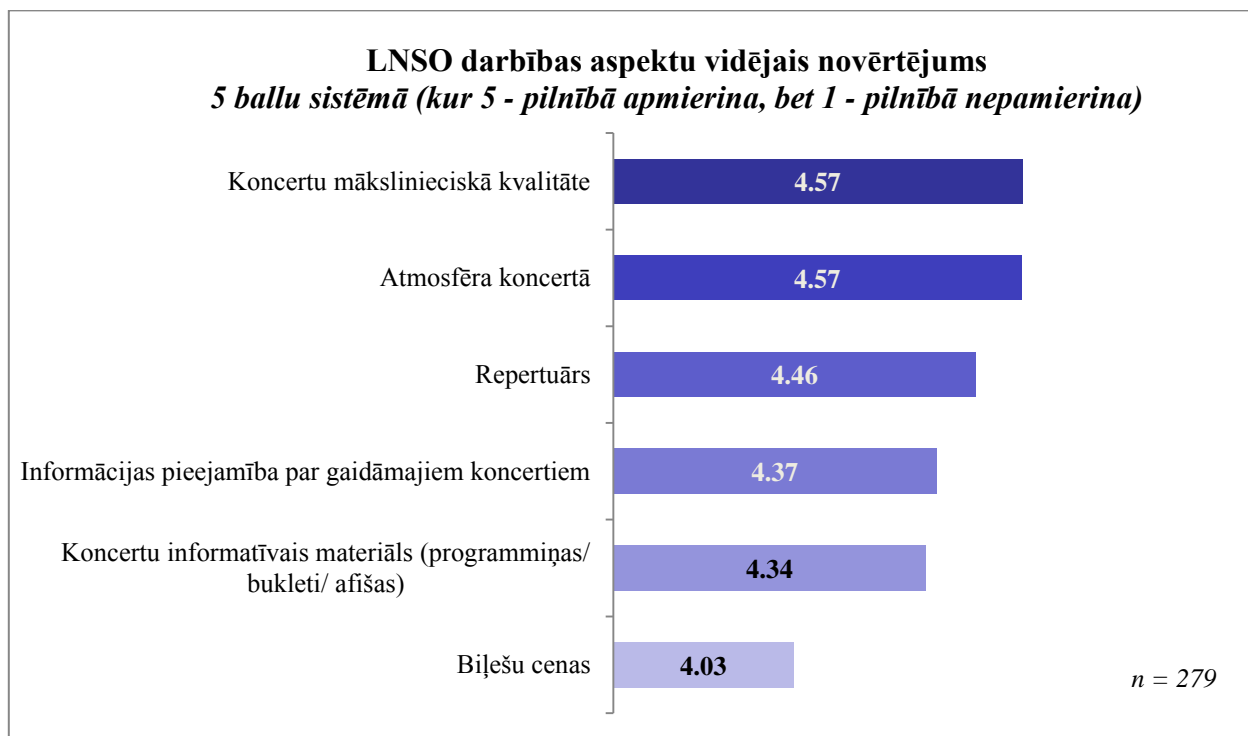

LNSO darbības novērtējums

Ar aptaujas palīdzību noskaidrots arī LNSO darbības dažādu aspektu vidējais novērtējums 5 ballu sistēmā, kur 5 nozīmē respondentu pilnīgu apmierinātību, bet 1 – pilnīgu neapmierinātību. Kopumā respondenti ir ļoti apmierināti ar visiem minētajiem aspektiem, jo vidējais vērtējums nevienam no aspektiem nav zemāks par 4 ballēm.

Visaugstāk novērtēta koncertu *mākslinieciskā kvalitāte* un *atmosfēra koncertā* (vidējais vērtējums 4,57 balles). *Repertuārs* novērtēts ar 4,46 ballēm, *informācijas pieejamība par gaidāmajiem koncertiem* ar 4,37 ballēm, bet koncertu *informatīvais materiāls* ar 4,34 ballēm. Viszemākais vidējais vērtējums dots par *biļešu cenām* – 4,03 balles.

32. attēls. LNSO darbības aspektu vidējais novērtējums 5 ballu sistēmā.

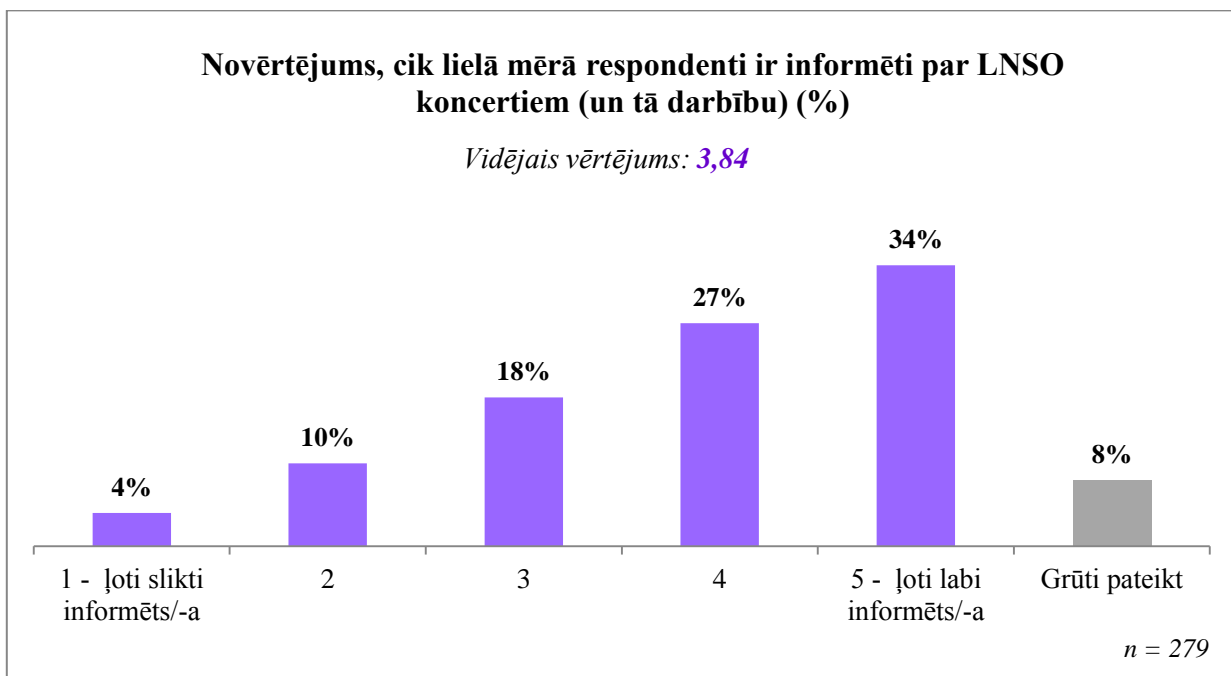

Informētība par koncertiem un darbību

Apmeklētāji savu informētības līmeni par LNSO koncertiem un tā darbību kopumā novērtējuši vidēji ar 3,84 ballēm (5 ballu sistēmā, kur 5 nozīmē, ka respondenti ir ļoti labi informēti, bet 1 – ļoti slikti informēti). Tas atšķiras no *informācijas pieejamības par gaidāmajiem koncertiem* vidējā novērtējuma (3,37 balles). Var secināt, ka, pievēršot respondentu uzmanību tieši informētības līmenim par koncertiem, tas ir novērtēts zemāk nekā novērtējot to kopā ar dažādiem

citiem aspektiem. Var pieņemt, ka respondenti vairāk ir informēti par LNSO darbību kopumā nekā par aktuālajiem notikumiem un koncertiem. Tomēr jāņem vērā, ka šajā jautājumā respondenti lūgti novērtēt savu personisko informētības līmeni, bet iepriekš – informācijas kā tādas pieejamību.

33.attēls. Novērtējums, cik lielā mērā respondenti ir informēti par LNSO koncertiem (un tā darbību).

Koncertu apmeklētāji informāciju par LNSO koncertiem visbiežāk iegūst no *draugiem, radiem, paziņām* (42%), kas nozīmē, ka visefektīvākais informācijas nodošanas veids ir labas atsauksmes no cilvēkiem, kas koncertus jau apmeklējuši, un LNSO klientiem visbūtiskākais ir personiskas komunikācijas faktors. *LNSO mājas lapu* izmanto 41% apmeklētāju, gandrīz tikpat daudz pamana *afišas pilsētvidē un pasākumu vietā* (38%). Populāri ir arī *sociālie tīkli (facebook, twitter)* (28%) un *LNSO sezonas bukleti* (27%). *Lielās Ģildes kasēs* informāciju uzzina 9% respondentu. Gandrīz ceturtdaļa informāciju iegūst *Biļešu paradīzes kasēs vai mājas lapā* (22%).

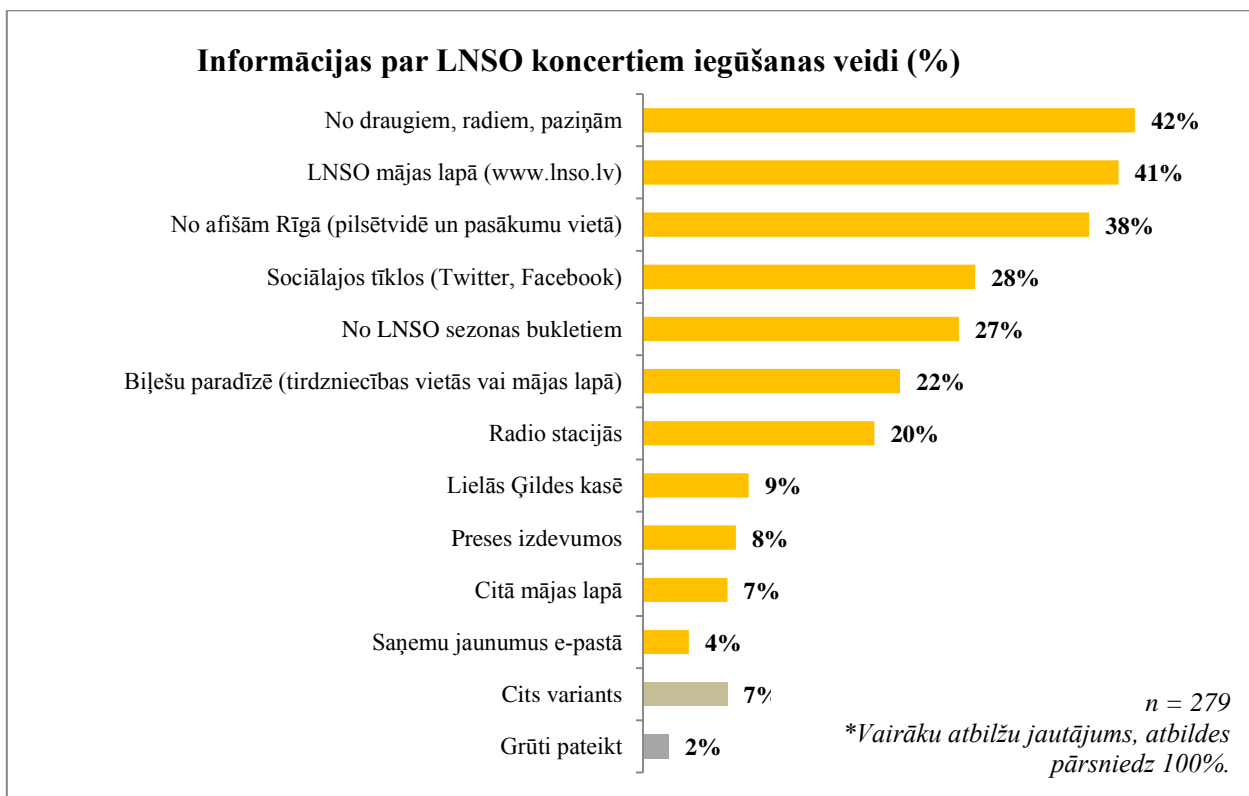
20% izmanto **radio** informācijas iegūšanai, un respondenti visbiežāk minējuši *Latvijas Radio 3 Klasika* radiostaciju (24 reizes), 1 respondents norādījis īpaši uz raidījumu „*Kultūras rondo*”, 5 respondenti izmanto *Latvijas Radio 1*, 3 respondenti - *Skonto*, pa vienam respondentam - *Latvijas Radio 5, SWH un STAR FM*, kā arī *jebko, kas skan auto, darbā*.

Preses izdevumos informāciju iegūst 8% respondentu. Visbiežāk respondenti norādījuši specifiski *Kultūras Dienu* (5 reizes), *Rīgas Laiks* minēts 2 reizes, bet pa vienai reizei *Mūzikas Saule*, *IR* un žurnāls *IEVA*, kā arī vispārīgi minēti žurnāli un dzeltena prese.

Citā mājas lapā informāciju iegūst 7% apmeklētāju – 3 reizes minēts *bilesuserviss.lv*, 2 reizes respondenti norādījuši vispārīgi *ziņu portālus*, 2 reizes norādīti *delfi.lv*, bet vienu reizi *tvnet.lv*. Apmeklētāji informāciju iegūst arī vispārīgi, *meklējot google.lv uz atslēgvārdiem*, minēta atbilde *internets* un *dažādi*. Norādītas tādas lapas kā *kultura.lv*, *latvijaskoncerti.lv*, *Hermaņa Brauna fonda mājaslapa* un *koncertu direkcijas mājas lapā*.

Kā *citi informācijas iegūšanas veidi* norādīti arī *ieteikumi no skolotājiem* (minēts 7 reizes), *televīzija (LTV1, kultūras apskats, LNT brokastu ziņas)* (minēts 5 reizes), norādītas konkrētas *skolas, kur izliktas afišas (E.Dārziņa mūzikas vidusskola, JVLMA)*, kā arī *darba vietā, googlē pie atslēgvārda „filharmonija” un pēc draugu uzaicinājuma*.

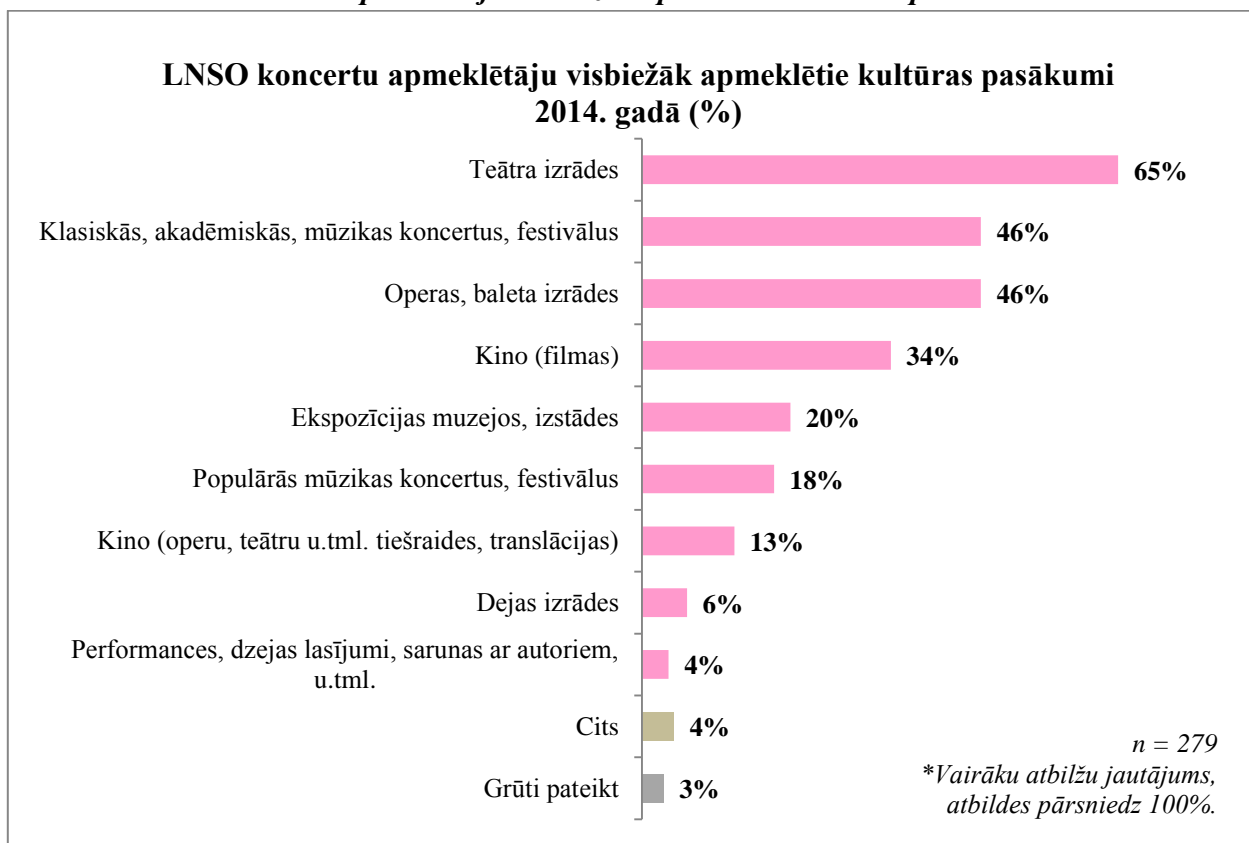
34.attēls. Informācijas par LNSO koncertiem iegūšanas veidi.

LNSO apmeklētāju kultūras patēriņš

Noskaidrots, ka LNSO apmeklētāji 2014. gada ietvaros visbiežāk apmeklējuši *teātra izrādes* (65%), visbiežāk specifiski norādot uz Dailes un Jaunās Rīgas teātriem. Otrais visbiežāk apmeklēto pasākumu veids ir *klasiskās, akadēmiskās mūzikas koncerti/ festivāli* (kā norises vieta visbiežāk minēta tieši Lielā Ģilde) un *operas, baleta izrādes* (46%). Trešais visbiežāk minētais kultūras pasākumu veids ir *filmas kino* (34%). *Ekspozīcijas muzejos, izstādes* minējuši 20% (visbiežāk specifizēta *Rīgas Birža* un *Izstāžu zāle Arsenāls*), 18% norādījuši *populārās mūzikas koncerti, festivāli*. 13% minējuši *operu, teātru translācijas kino*, bet *dejas izrādes* un *dzejas lasījumus, Performances, sarunas ar autoriem* minējuši mazāk kā 10% respondentu.

35.attēls. LNSO koncertu apmeklētāju visbiežāk apmeklētie kultūras pasākumi.

5.tabula. LNSO koncertu apmeklētāju visbiežāk apmeklēto kultūras pasākumu norises vietas.

Kultūras pasākums	Vieta	Minēšanas biežums
<i>Teātra izrādes</i>	Dailes teātris	63
	Jaunais Rīgas teātris	62
	Nacionālais teātris	53

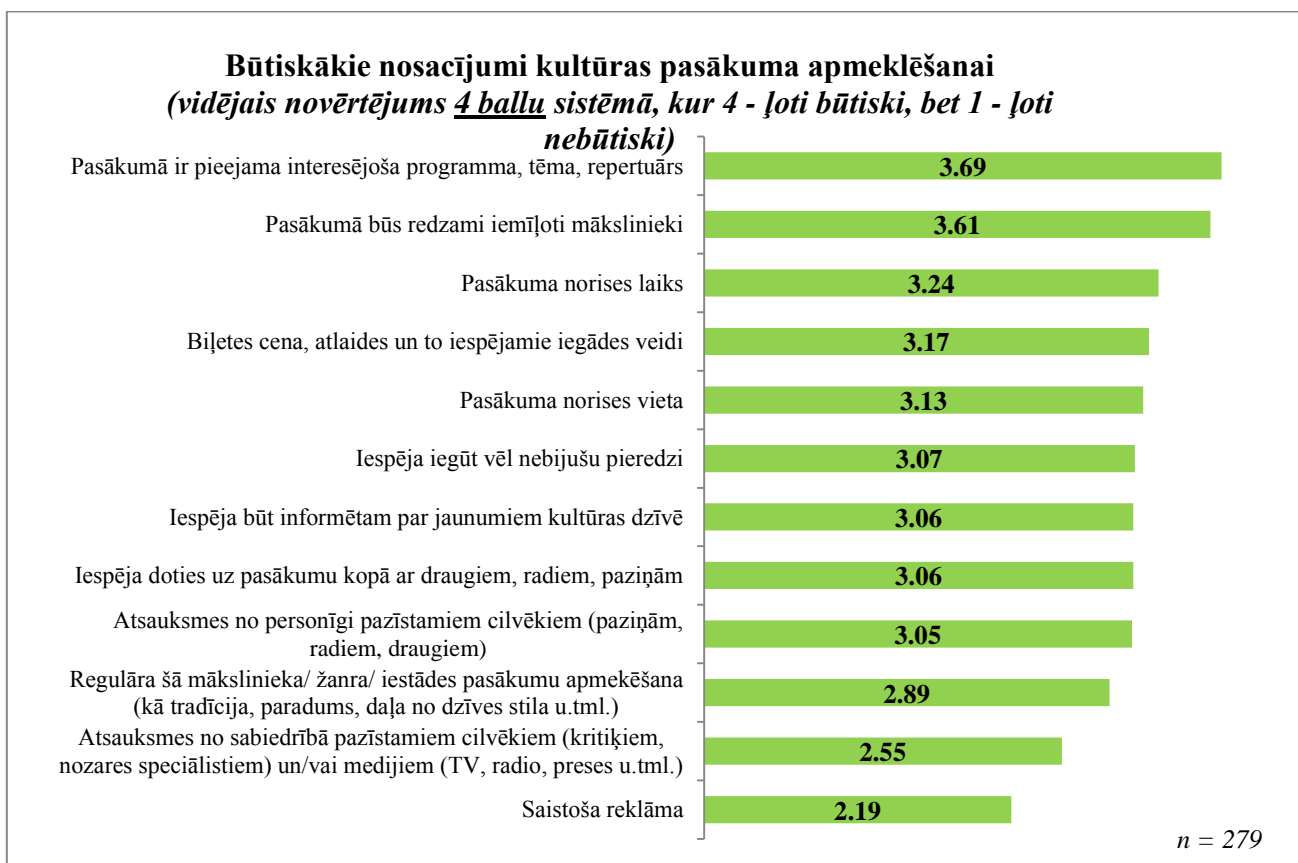
	Krievu Drāmas teātris	13
	Visi teātri (Latvijā, Rīgā, repertuāru)	5
	Valmieras Drāmas teātris	4
	Dažādi, viesizrādes	3
	Ģertrūdes ielas teātris	2
	Improvizācijas teātri (visur)	2
	Liepājas teātris	2
	E.Smiļģa muzejs	1
	Daugavpils teātris	1
	Daile	1
	Pēterburgā	1
	Dirty Deal Teatro	1
	RKT	1
	Rēzeknes Gors	1
	Riekstkodis	1
	Zelta maskas festivāls	1
	Ziemeļblāzma	1
<i>Dejas izrādes</i>	Operā	4
	Tautiskās dejas	2
	Dizaina Fabrika	2
	Koka Rīga	1
	laikmetīgā deja	1
	Rīga	1
	Sporta dejas	1
	Studio69	1
	tautiskās dejas izrādes, uzvedumi	1
	Zirgu pasts	1
	Kultūra skoledža	1
	Doma dārz	1
	Arēna Rīga	1
	Kongresu nams	1
	ĢIT	1
<i>Klasiskās, akadēmiskās, mūzikas koncertus, festivālus</i>	Lielā Gilde	26
	Sinfonietta Riga	4
	JVLMA	3
	Sigulda	3
	Rīga	3
	Kongresu nams	2
	Mazā Gilde	2
	Rundāles pils	2
	Latviešu biedrības nams	2
	Siguldas opermūzikas festivāls	2
	Cēsis	2

	dažādi	2
	Koru olimpiāde	2
	Summertime	2
	Koncertzāle Rīga	1
	Dzintaru koncertzāle	1
	Rīgas Doms	1
	Daile	1
	Spīķeri	1
	Ģertrūdes ielas teātris	1
	Cēsu mākslas festivāls	1
	bazīcas	1
	Pētera baznīca	1
	Anģlikāņu baznīca	1
	Cēsu koncertzāle	1
	Kremerata	1
	Birža	1
	mazpilsētā	1
	Latvijas Nacionālā bibliotēka	1
	Kora dienas	1
	Latvijas Nacionālā opera	1
	k/p Ziemeļblāzma	1
	Jūrmala	1
	JM1.RM	1
	Pērnavā	1
	pie operas "Dzimuši Rīgā"	1
	Skolas orķestra koncertus (Emīla Dārziņa mūzikas vidusskola)	1
	tenori krievu ģildē	1
<i>Populārās mūzikas koncerti, festivāli</i>	Arēna Rīga	10
	Positivus	7
	Koncertzāle "Rīga"	3
	Ludza	3
	Koncertzāle Gors	2
	Cēsis	2
	Ārzemēs	1
	Kongresu nams	1
	Lielā Ģilde	1
	Kaņepes kultūras centrs	1
	Pulkvedim neviens neraksta	1
	DEPO	1
	Ventspils Groove	1
	Rēzekne	1
	Džeza koncerts nelielos klubos	1
	Vecpiebalga	1

	Valka	1
	HBF	1
	Rīga	1
	Liepāja	1
	Busulis (mūzikls par Ameriku "Wonderful Town")	1
<i>Ekspozīcijas muzejos, izstādes</i>	Rīgas birža	14
	Izstāžu zāle Arsenāls	10
	Dekoratīvās un lietišķās mākslas muzejs	5
	Jugendstila muzejs	2
	Fotogrāfijas muzejs	2
	Rīga	2
	Okupācijas muzejs	1
	Rakstniecības un mūzikas muzejs	1
	Jelgavas muzejs	1
	Latvijas Nacionālais vēstures muzejs	1
	Medicīnas muzejs	1
	Mākslas muzejs	1
	Porcelāna muzejs	1
	Putti galerija	1
	Rundāles pils	1
	Talsi	1
	Rīgas mākslas telpa	1
	Rīgas muzeju un izstāžu zāles	1
	Vēstures un kuģniecības muzejs	1
	Latvijas Mākslas akadēmija	1
	Rīgas muzeji	1
<i>Performances, dzejas lasījumi, sarunas ar autoriem, u.tml</i>	KKC	2
	LampaRoom	1
	Mansards, LNB	1
	Totaldobže	1
<i>Cits</i>	28. gadus tur pats nostrādāju - zinu!	1
	Dārziņa mūzikas skola, čellu koncerts	1
	Ģildes, JVLMA koncerti	1
	koncertlekcijas (abonements "....Tev")	1
	kormūzika	1
	koru olimpiāde	1
	nedzīvoju Latvijā	1
	neko, jo bija ļoti aizņemts	1
	pūtēju orķestru koncerti Talsos, Ventspilī, Saulkrastos	1
	pūtēju orķestru koncertus	1
	TV translācijas	1
	viesizrādes, orķestri simfon.	1

Ar aptaujas palīdzību noskaidroti būtiskākie nosacījumi kultūras pasākumu apmeklēšanai – respondentiem lūgts novērtēt dažādus nosacījumus 4 ballu sistēmā, kur 4 nozīmē, ka šis nosacījums ir ļoti būtisks, bet 1 – ļoti nebūtisks. Kā būtiskākais nosacījums kultūras pasākuma apmeklēšanai ir tas, ka *pasākumā ir pieejama interesējoša programma, tēma, repertuārs* (vidējais vērtējums 3,69). Būtiski arī, ka *pasākumā redzami iemīļoti mākslinieki* (3,61). Nedaudz zemāk novērtēti nosacījumi *pasākuma norises laiks* (3,24), *biļetes cena, atlaides un to iespējamie iegādes veidi* (3,17), *pasākuma norises vieta* (3,13), *iespēja iegūt vēl nebijušu pieredzi* (3,07), *iespēja būt informētam par jaunumiem kultūras dzīvē* (3,06), *iespēja doties uz pasākumu kopā ar draugiem, radiem, paziņām* (3,06) un *atsauksmes no personīgi pazīstamiem cilvēkiem (paziņām, radiem, draugiem)*. Visnenozīmīgākie nosacījumi, lai apmeklētu kultūras pasākumus, ir *regulāra šā mākslinieka/žanra/iestādes pasākuma apmeklēšana kā tradīcija, paradums vai daļa no dzīves stila* (2,89), *atsauksmes no sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem (kritiķiem, nozares speciālistiem) un/vai medijiem (TV, radio, preses, u.tml.)*, kā arī *saistoša reklāma* ir samērā nenozīmīga, apmeklējot kultūras pasākumus (2,19).

36.attēls. Būtiskākie nosacījumi kultūras pasākuma apmeklēšanai.

Asociācijas ar LNSO

Pētījumā noskaidrotas koncertu apmeklētāju asociācijas, dzirdot vārdu *Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris*. Kopumā 236 apmeklētāji nosauca 283 dažādas asociācijas ar LNSO, kuras var iedalīt vispārīgās asociācijās (minētas 42 reizes) un tiešās asociācijās (240).

Pie vispārīgām asociācijām pieskaitāmas tās, kuras saistās ar mākslu, kultūru, mūziku un klasisko mūziku kopumā. Piemēram, *klasikā mūzika, klasiska vērtība, skaista mūzika, māksla*. Tiešās asociācijas attiecas uz orķestra darbības aspektiem un tās raksturojumu vai respondentu personiskajām izjūtām. Piemēram, *labi mūziķi, diriģents Andris Poga, labs orķestris, ļoti laba atmosfēra, kvalitatīvs repertuārs, svētki, nomierinoša mūzika, labi uzlādējos* u.tml.

Asociācijas var iedalīt pozitīvajās un negatīvajās – apmeklētāji tikai 7 reizes kā pirmo asociāciju minējuši kādu negatīvu aspektu, piemēram, *novecojs kolektīvs, nesmaidīgas sejas*.

Visbiežāk apmeklētājiem LNSO asociējies ar kvalitāti (54), kas ir ļoti augsts rādītājs salīdzinājumā ar pārējām asociācijām. 27 reizes minēti atsevišķi lietvārdi, kas asociējas ar LNSO, un 25 reizes minētas raksturīgās īpašības, tāda kā *elitāri, grandiozi, skaisti, lieliski*.

17 reizes minētas konkrētas personības, kas ir kā pirmā asociācija ar LNSO – trīs reizes minēts gan diriģents Andris Poga, gan vijolnieks Raimonds Ozols. Diriģenti kā galvenā asociācija parādās vēl 4 reizes.

Asociācijas saistībā ar LNSO mārketinga aktivitātēm minētas 5 reizes – *LNSO logo, violetā krāsa, stilīgas afišas* un *Lenesons*, kas ir pieminēts arī pie negatīvajām asociācijām, jo kādu apmeklētāju kaitina tieši šis tēls.

Lielā Ģilde kā pirmā asociācija ar LNSO ir tikai 5 respondentiem.

6.tabula. Asociācijas ar LNSO.

Vispārīgās asociācijas (42)		
Māksla un kultūra (5)	Mūzika (14)	Klasiskā, akadēmiskā mūzika (23)
<ul style="list-style-type: none">• Māksla (4);• kultūra!	<ul style="list-style-type: none">• Mūzika (8);• skaista mūzika (4);• Mūzika. Laba;• Mūzika;• baudāma mūzika.	<ul style="list-style-type: none">• Klasiskā mūzika (12);• klasika (3);• klasiskās mūzikas koncerti;• klasika, tradīcijas;• klasiska performance;• klasiska vērtība;• laba klasiskā mūzika;• mūzika, klasiskā;

		<ul style="list-style-type: none"> • akadēmiskā mūzika; • skaista klasiskā mūzika.
Tiešās asociācijas (240)		
Orķestris (19)	Mūziķi (17)	Personības (17)
<ul style="list-style-type: none"> • Orķestris (3); • Ar simfonisko orķestri; • orķestris pats par sevi; • LNSO!!!; • Galvenais orķestris LV; • mūsu pašu orķestris un mākslinieki; • liels orķestris; • liels orķestris, labākais; • foršs orķestris; • labs orķestris, ko labprāt klausos; • ļoooooti labs orķestris; • ļoti labs orķestris; • "dzīvs" orķestris; • viens no labākajiem, vadošais orķestris Latvijā; • foršs kolektīvs, kompakts, sirsnīgs; • vienība, kas ideāla, kam tā ir jābūt. • LNSO ir ļoti audzis, īpaši pēc Šišona. Tas ir ļoti spējīgs, bet atkarīgs no diriģenta. • LNSO sastāvā ir tikai un vienīgi tādi cilvēki, kuri patiešām mīl to, ko dara; 	<ul style="list-style-type: none"> • labi mūziķi (2); • Diriģenti (2); • diriģents; • Interesanti diriģenti, kas mainās; • Mākslinieki; • Izpildītāji; • daudz mūziķu; • izglītoti mūziķi; • liels, ar labiem mūziķiem; • profesionāli mūziķi; • ļoti profesionāli mūziķi; • brīnišķīgi mūziķi, diriģenti; • profesionāli mūziķi; zina, ka sagaidīs cerēto; • augsti kvalitatīvi mūziķi; • labi, pazīstami mūziķi; • Labi noslīpēts kolektīvs. ; • Koncertmeistare; • solisti; • Vijolnieks; 	<ul style="list-style-type: none"> • Diriģents A. Poga (3) • Raimonds Ozols (3) • Kārlis Glavāns (2); • Leonīds Vīgners; • Šišons; • Rihards Zaļupe; • M. Jansons; • Mārtiņš Ozoliņš; • J. Ivanovs; • Mārtiņš Circenis; • Orests Silabriedis; • Ieva Bindere.
Personīgi zināmi mākslinieki (3)	Lielā Ģilde (5)	LNSO mārketinga aktivitātes (4)
<ul style="list-style-type: none"> • Pazīstami mākslinieki; • Visi pazīstami, kas tur spēlē, pedagogi, topošā darbavieta; • Draugu ir mūziķi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lielā Ģilde (2); • Ģilde; • Ģildes skatuve; • Lielās Ģildes zāle. 	<ul style="list-style-type: none"> • LNSO logo; • Lenesons; • Violetā krāsa, jo parasti reklāmā ir; • stilīgas afišas.
Atmosfēra (3)	Repertuārs (8)	Skatījums (11)
<ul style="list-style-type: none"> • ļoti laba atmosfēra; • ļoti laba atmosfēra, labi pavadīts laiks ar ģimeni; • burvīga atmosfēra. 	<ul style="list-style-type: none"> • skaists repertuārs • Kopumā interesantas, labi veidotas koncertprogrammas, sadarbība! • pārdomāta programma, patīk sarunas - tas ir apvīts ar papildus informāciju. • patīkams repertuārs, ir no kā izvēlēties; • skanīgs, kvalitatīvs, interesants, pārdomāts repertuārs; • Laba programma; • daudzpusīgs repertuārs; • laba programma; 	<ul style="list-style-type: none"> • pilnskanīgs; • Pilnskanīga skaņa ar daudziem instrumentiem; • Patīkama skaņa; • Kopskaņa; • ļoti patīkama skaņa - bauda ausīm; • Lielisks baudījums ausīm; • skatījums klātbūtnē, dzīva skaņa; • skatījums, citur nevar tādu noklausīties; • skaļa skaņa; • Varena skaņa, iespaids, kas nav dzirdējis dzīvajā – nezin.
Svētki (4)	Atpūta (6)	Īpašības (25)
<ul style="list-style-type: none"> • Svētki (2); • svētki, Ziemassvētku mūzika; • katru reizi gaidu kā svētkus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atpūta (2); • atpūta, bauda; • Iespēja ar draugiem tikties neierastākā gaisotnē; • izdevīga vieta mākslas baudīšanai; 	<ul style="list-style-type: none"> • Elitāri; • Iespaidīgi; • Lielisks (2); • nomierinoša, relax music; • interesanti; • kaut kas īpašs, priekš dvēseles;

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>atslodze.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>kaut kas ļoti cienījams un vērtīgs;</i> • <i>Interesanta (2);</i> • <i>Labi (2)</i> • <i>Nopietns, pelēks;</i> • <i>Grandiozs;</i> • <i>Pozitīva;</i> • <i>Skaisti;</i> • <i>Spēcīgi;</i> • <i>Tas ir kas grandiozs;</i> • <i>Varens un liels;</i> • <i>brīnišķīgs baudījums;</i> • <i>jauni;</i> • <i>skaistie koncerti (2);</i> • <i>vienkārši, jauki.</i>
Kvalitāte un profesionalitāte (54)	Personīgās izjūtas (20)	Negatīvās (7)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kvalitāte (15);</i> • <i>kvalitatīva klasiskā mūzika (2);</i> • <i>laba mūzika (2);</i> • <i>augsta kvalitāte (2);</i> • <i>Laba kvalitāte (2);</i> • <i>Akadēmisks, profesionāls repertuārs;</i> • <i>Apmierina, ļoti augsts līmenis;</i> • <i>augsta kvalitāte, profesionāls sniegums;</i> • <i>Augsta līmeņa orķestris;</i> • <i>Augstas klases mūziku;</i> • <i>augstas kvalitātes orķestris;</i> • <i>augsts līmenis, profesionāli;</i> • <i>augstvērtība un izmeklēta klasiskā mūzika ar izciliem diriģentiem;</i> • <i>izcils skanējums, kvalitāte, augsta profesionalitāte;</i> • <i>kvalitatīva atpūta un iespēja baudīt mākslu;</i> • <i>kvalitatīva mūzika;</i> • <i>kvalitatīva mūzikas baudīšana;</i> • <i>kvalitatīvi pārdomāta programma un piedāvājums;</i> • <i>kvalitatīvi;</i> • <i>Laba, kvalitatīva mūzika, izpildījums un repertuārs;</i> • <i>labas izrādes;</i> • <i>labs koncerts;</i> • <i>labs līmenis;</i> • <i>ļoti kvalitatīva mūzika;</i> • <i>mākslinieciskā kvalitāte;</i> • <i>pozitīvs profesionālisms;</i> • <i>precizitāte izpildījumā;</i> • <i>profesionalitāte;</i> • <i>profesionalitāte un augsta kvalitāte;</i> • <i>profesionalitāte, vēriens</i> • <i>profesionāls kolektīvs, kvalitāte;</i> • <i>Saliedēts kolektīvs, ļoti</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>otrs mīļākais kolektīvs;</i> • <i>labi iespaido!</i> • <i>patīk un viss;</i> • <i>Man ļoti patīk;</i> • <i>Man patīk, sen eju, redzu izaugsmi;</i> • <i>mīlestība uz orķestra mūzikas atskaņojumu;</i> • <i>pozitīvas emocijas;</i> • <i>Prieks, ka ir tāds kolektīvs;</i> • <i>satraukums par koncertu;</i> • <i>Oho!;</i> • <i>Muzikāls pārdzīvojums;</i> • <i>Pozitīvi uzlādējas;</i> • <i>Nāk uz šo orķestri jau 50 gadus;</i> • <i>Nāku uz nopietnu, skaistu muzikālu pasākumu;</i> • <i>pārsteigums nav, zinu, uz ko nāku;</i> • <i>bērnības atmiņas;</i> • <i>Dzīvojot laukos, radio tika atskaņots Čaikovskis - 8,9 gadu vecumā. Skanēja klasiskā mūzika - no bērnības jau klausos, moderno mūziku nesaprotu;</i> • <i>daļa manas dzīves;</i> • <i>Bauda dvēselei!;</i> • <i>bagāts emocionālais vēstījums, jo būtiski - strādā racionālu darbu.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Skandalozs orķestris, kur visus diriģentus padzen;</i> • <i>Neesot mūzika, prasītos pūtēju orķestri labākā kvalitātē - pārāk skaļi;</i> • <i>nesmaidīgas sejas;</i> • <i>Tur ir bišķiņ novecojis kolektīvs, gribētos jaunākus mūziķus, pensionāru orķestris;</i> • <i>Krūt uz nerviem Lenesons;</i> • <i>Auksti/karsti/klepojoši; dārzs ziedonī, kur latviešu mūzika maliņā.</i>

<i>profesionāli;</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>skaista, kvalitatīva mūzika un atskaņojums;</i> • <i>smuki spēlē;</i> <i>vienīgā iespēja regulāri iepazīties ar kvalitatīvu klasisko mūziku.</i>		
Dažādi (34)		
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vijoles (3);</i> • <i>Ar Imanta Kalniņa simfonijām.</i> • <i>Ar Jūrmalu [60.gadi];</i> • <i>ar labu, gaumīgu mūziku, labu darbu, labiem māksliniekiem;</i> • <i>bagātība, ekspresivitāte;</i> • <i>Balets;</i> • <i>Cita pasaule;</i> • <i>Daiļrade;</i> • <i>daudz mūzikas instrumentu;</i> • <i>Dziļums;</i> • <i>elegance;</i> • <i>Emocijas;</i> • <i>Enerģijas;</i> • <i>Harmonija;</i> • <i>Intelekts;</i> • <i>izmeklētā sabiedrība;</i> • <i>Izsmalcinātība;</i> • <i>Koncerts;</i> • <i>lielas formas izpildāms darbs;</i> • <i>nacionālais simbols mūzikā;</i> • <i>Nopietnība;</i> • <i>Opera;</i> • <i>Pacilātība;</i> • <i>Simfonijas;</i> • <i>Skaņa;</i> • <i>Stīgu noskaņošana sākum;</i> • <i>Talants;</i> • <i>Trompeti;</i> • <i>Uzvalki;</i> • <i>Vitrāža;</i> • <i>Volksvāgens.</i> 		

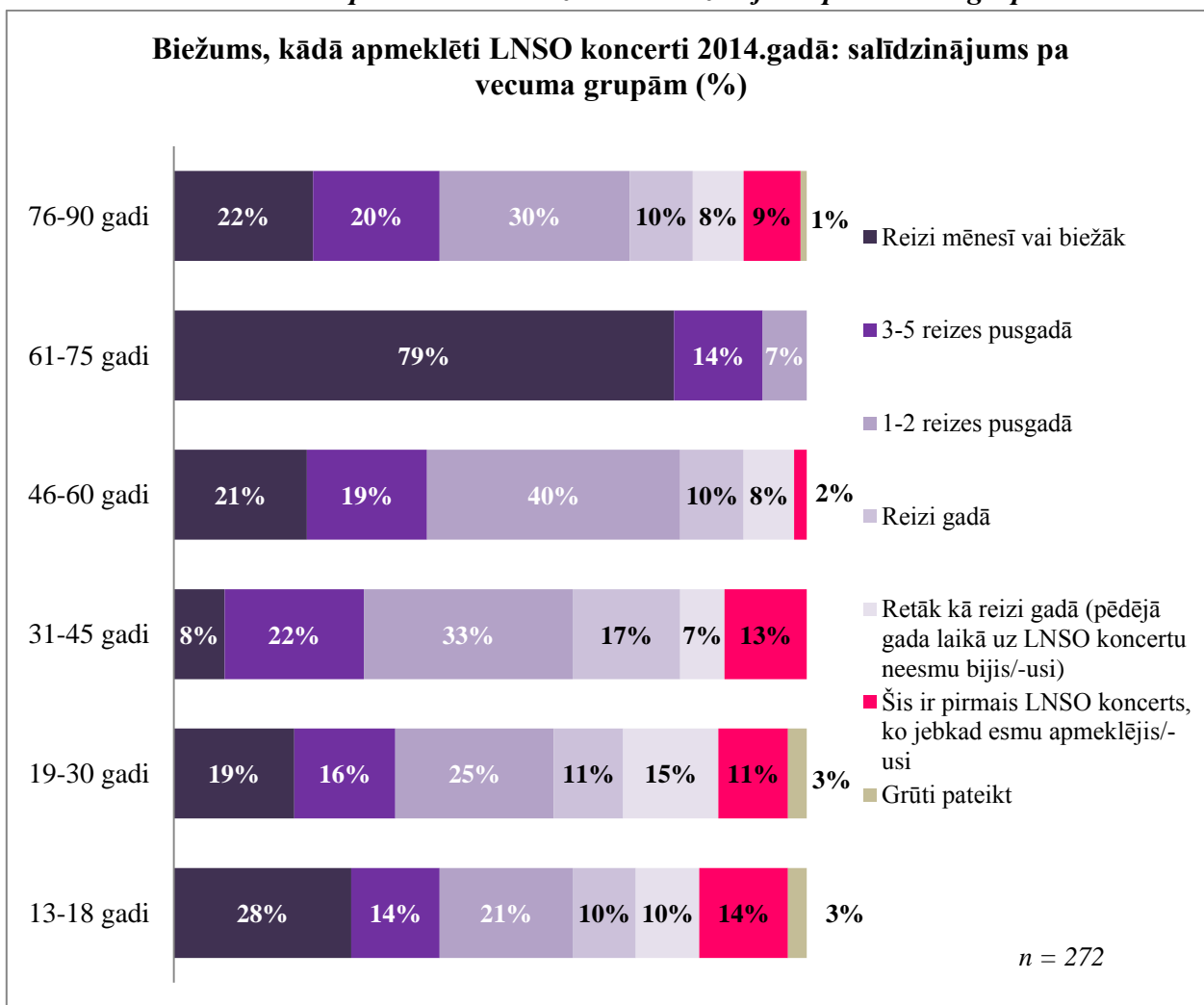
2.2. LNSO koncertu apmeklētāju viedokļu salīdzinājums pa vecuma grupām

Tā kā aptaujā iekļuva plaša apmeklētāju vecuma grupa (13-90 gadi), atsevišķi dati tika analizēti salīdzinoši pa vecuma grupām, lai identificētu iespējamās viedokļu atšķirības. Īpaši analizēta *jauniešu* vecuma grupa (19-30) kā potenciāli paplašināmā LNSO auditorijas daļa. N=272, jo 7 respondenti nebija norādījuši savu vecumu.

Salīdzinot LNSO koncertu apmeklēšanas biežumu, redzams, ka *reizi mēneši vai biežāk* koncertus ievērojami visvairāk apmeklē vecuma grupā 61-75 gadi (79%) un šajā vecuma grupā nav neviena respondenta, kam šis būtu pirmais LNSO apmeklējums, vai kuri pēdējā gada laikā nebūtu

apmeklējuši LNSO. 3-5 reizes pusgadā koncertus visās vecuma grupās apmeklē piektdaļa vai mazāk respondentu. Lielākā daļa (40%) apmeklētāju vecuma grupā 46-60 gadi koncertus apmeklē 1-2 reizes pusgadā. Pēdējā gada laikā uz koncertu nav bijuši vidēji 10% katrā vecuma grupā (izņemot 61-75 gadi), tomēr visretāk koncertus apmeklējuši respondenti vecuma grupā 19-30 gadi (retāk kā reizi gadā – 15%, pirmo reizi – 11%) un 13-18 gadi (retāk kā reizi gadā – 10%, pirmo reizi – 14%). Arī 13% respondentiem vecuma grupā 31-45 gadi šis bijis pirmais LNSO apmeklējums.

37.attēls. LNSO koncertu apmeklēšanas biežums: salīdzinājums pa vecuma grupām.

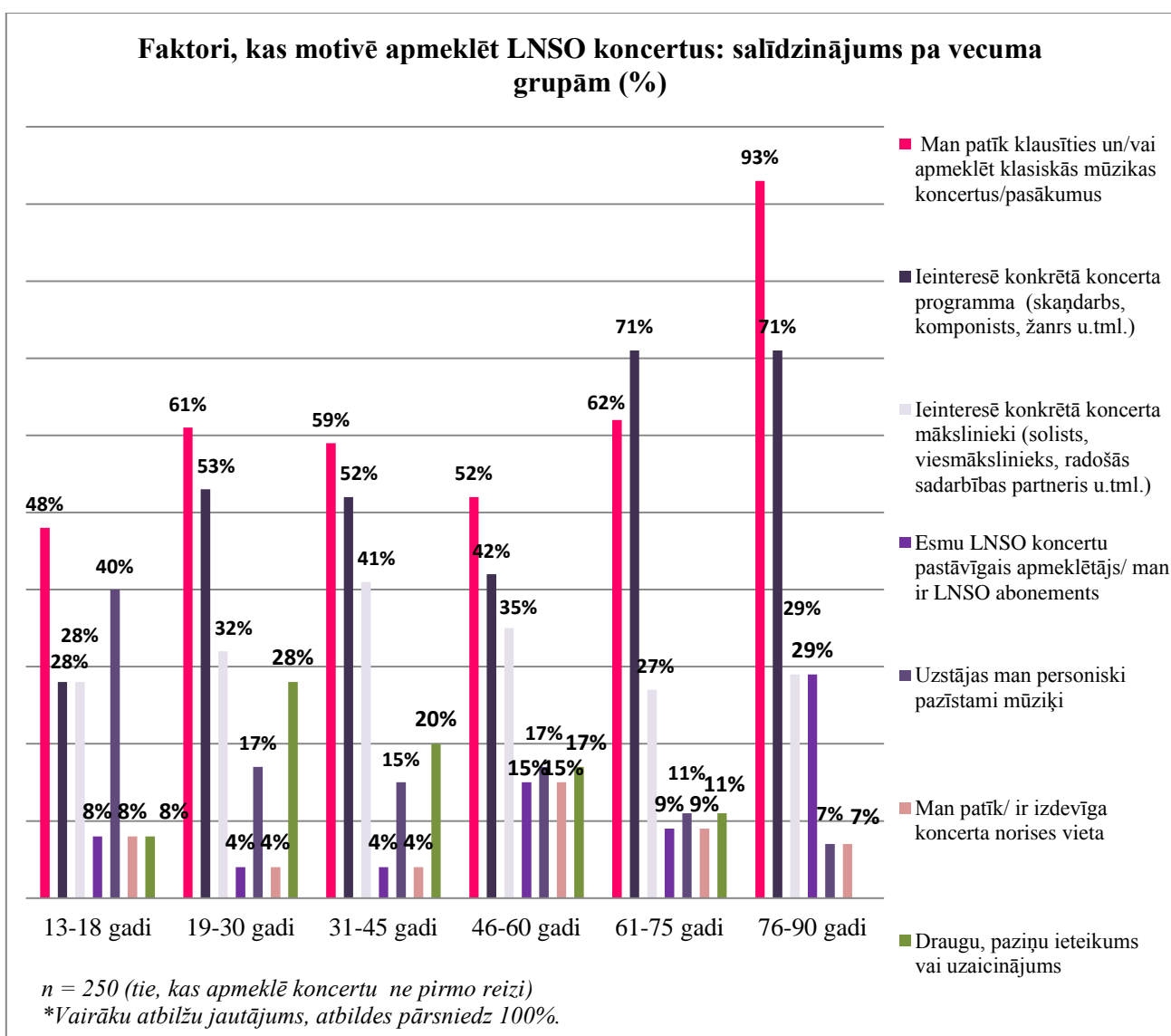

Salīdzinot motivējošos faktoros LNSO koncertu apmeklējumam, redzams, ka iemesls *man patīk klausīties klasisko mūziku* ir ievērojami būtiskāks vecuma grupā 76-90 gadi (93%), tomēr šis faktors ir dominējošais arī visās pārējās vecuma grupās, izņemot grupu 61-75, kur būtiskāks faktors ir *esmu LNSO koncertu pastāvīgais apmeklētājs/ man ir abonements*.

Konkrētā koncerta programma ir būtiskāks faktors vecāka gadu gājuma apmeklētājiem, savukārt *konkrētā koncerta mākslinieki* būtiskāki ir jaunāka gadu gājuma cilvēkiem.

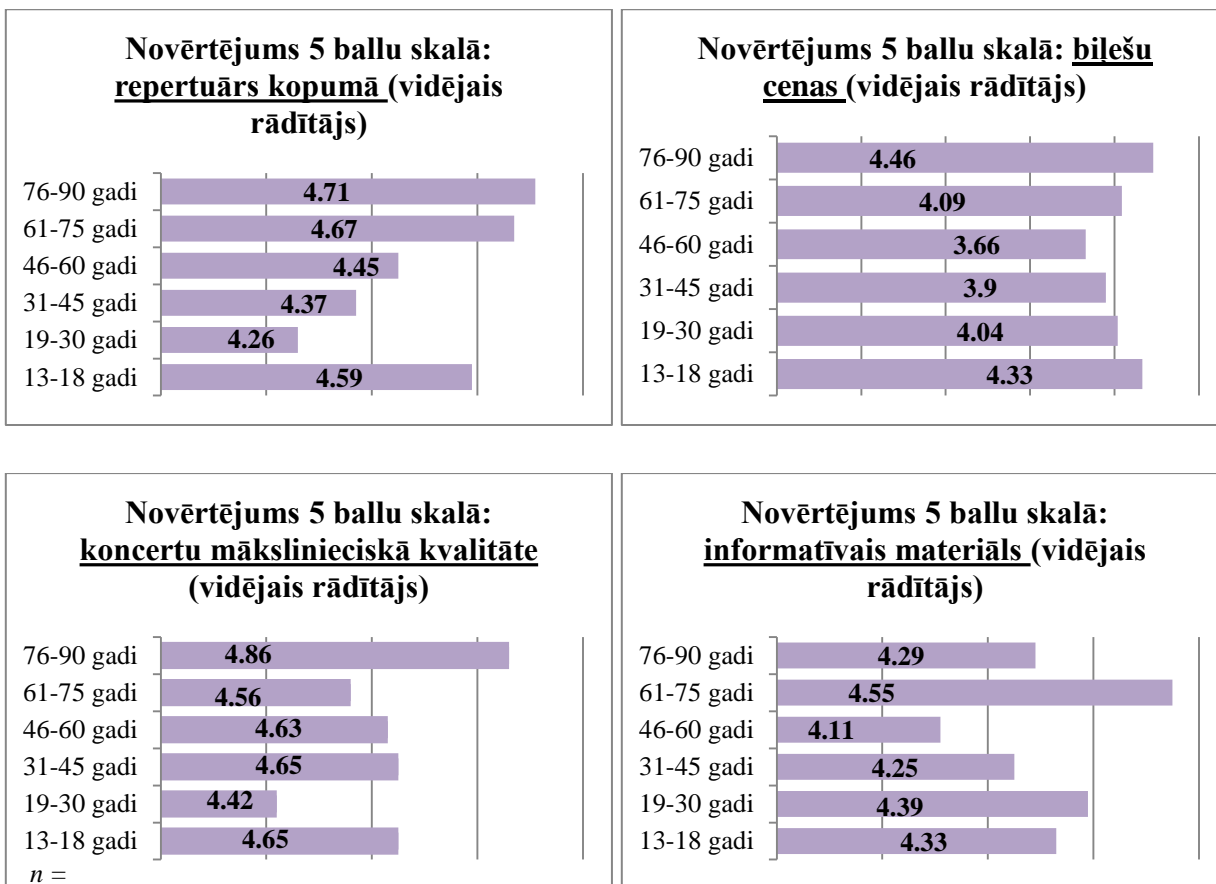
Vidējā vecuma grupā apmēram 15% respondentu būtisks faktors ir tas, ka *uzstājas personīgi pazīstami mūziķi*, kamēr bērnu grupā (13-18 gadi) tas ir būtiski 40% respondentu. *Koncerta norises vieta* nedaudz vairāk koncerta apmeklējumam motivē vecuma grupu 46-60 gadi kā citus apmeklētājus. Savukārt *draugu, paziņu uzaicinājums* vairāk motivē respondentus vecuma grupās 31-45 gadi un 31-45 gadi, kamēr tas vispār nav būtisks pensijas vecuma respondentiem.

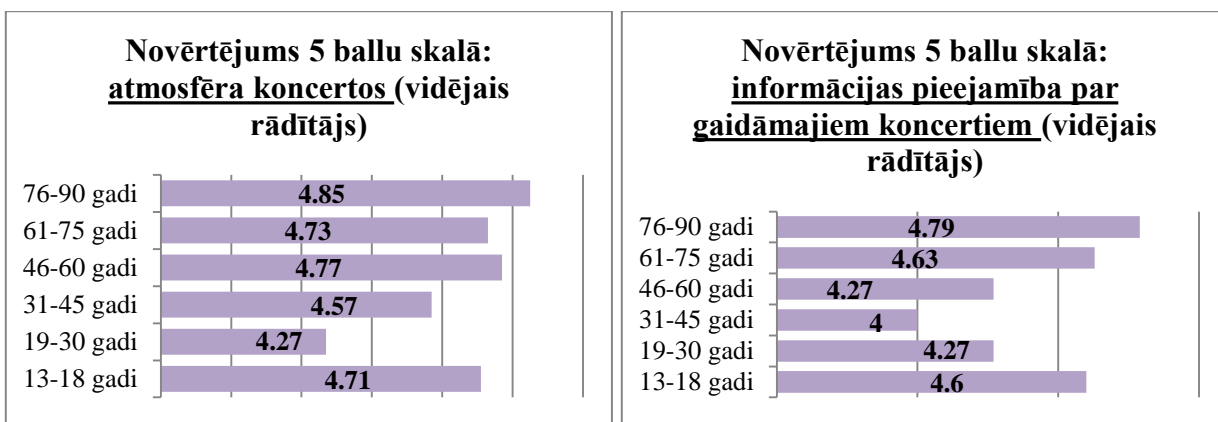
38.attēls. Faktori, kas motivē apmeklēt koncertus: salīdzinājums pa vecuma grupām.

Novērtējot dažādus LNSO darbības aspektus 5 ballu skalā (kur 5 – pilnībā apmierina, 1 – pilnībā neapmierina), redzams, ka *repertuāru kopumā* nedaudz augstāk vērtē vecuma grupās pēc 60 gadiem kā vidējās vecuma grupās. Lai gan *koncertu māksliniecisko kvalitāti* visi vērtē salīdzinoši augsti, visvairāk ar to apmierināti ir respondenti vecuma grupā 76-90 gadi, bet visneapmierinātākie – grupā 19-30 gadi. Līdzīgi novērtēta arī *atmosfēra koncertos* – visneapmierinātākie 19-30 gadu vecie respondenti (4,27), kamēr visapmierinātākie – vecākā gadu gājuma apmeklētāji. *Bilešu cenas* viszemāk (zem 4) vērtē grupas 31-45 un 65-60. *Informatīvo materiālu* visaugstāk vērtē vecuma grupā 61-75 gadi. Ar *informācijas pieejamību* vismazāk apmierināti ir 31-45 gadu vecie respondenti (4), bet visapmierinātākie – 76-90 gadus vecie (4,79).

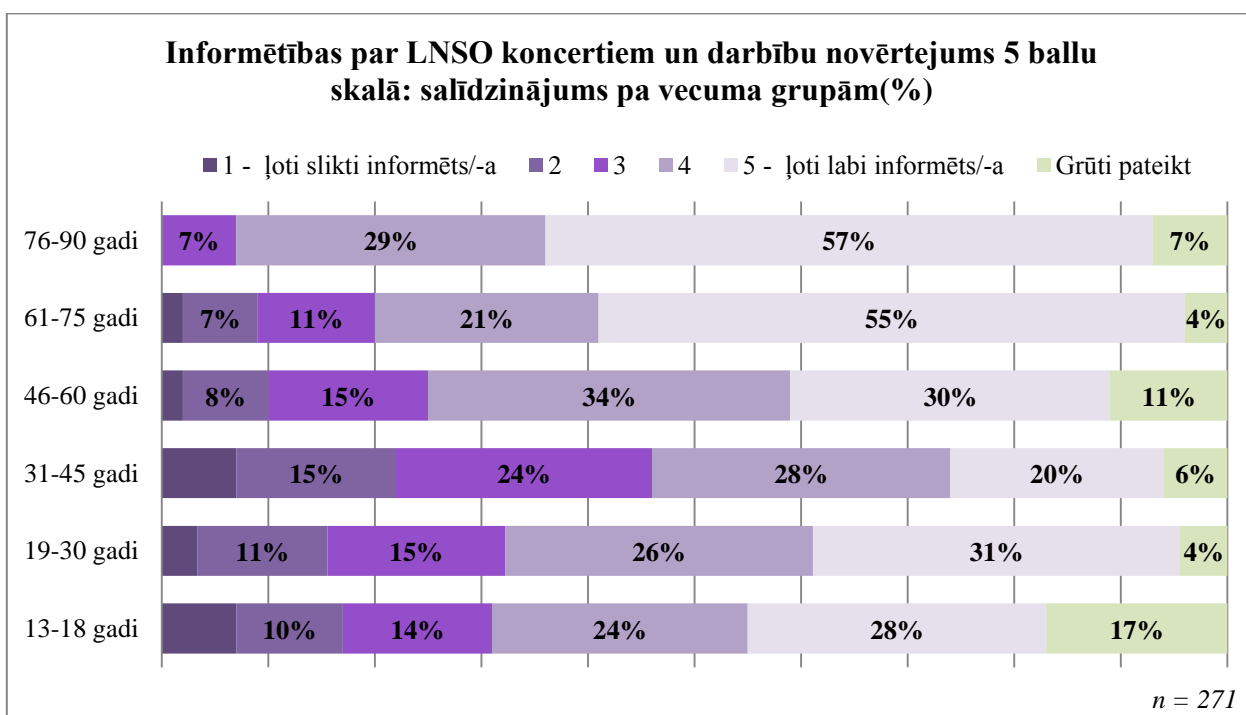
39.attēls. LNSO darbības aspektu novērtējums: salīdzinājums pa vecuma grupām.

Novērtējot savu informētību par LNSO koncertiem un darbību kopumā 5 ballu skalā, vispozitīvāk (ar 5) to vērtējuši vecuma grupā 61-75 gadi (55%) un 76-90 gadi (57%), bet kopumā visnegatīvāk savu informētību vērtējuši respondenti vecumā 31-45 gadi.

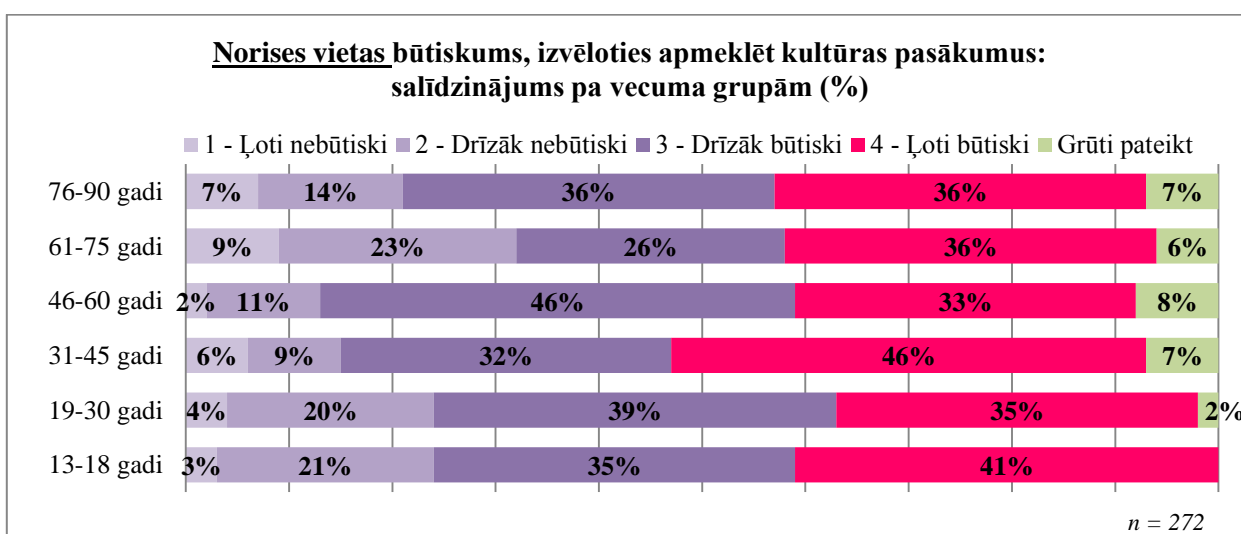
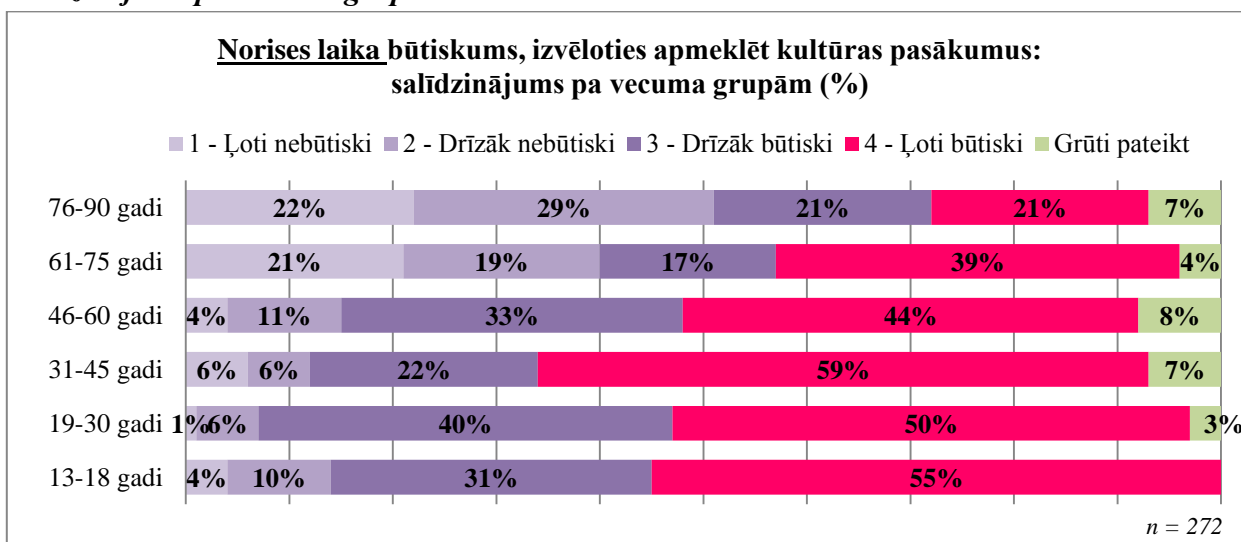
40.attēls. Informētība par LNSO: salīdzinājums pa vecuma grupām.

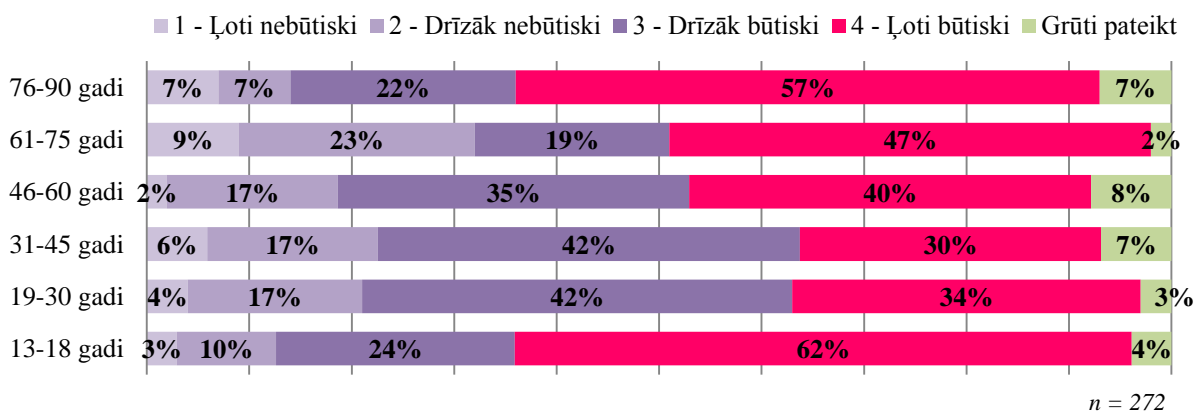
Salīdzinot dažādu aspektu būtiskumu (4 ballu skalā, kur 4 – ļoti būtiski, 1 – ļoti nebūtiski), izvēloties apmeklēt kādu kultūras pasākumu, *norises laiks* visbūtiskākais ir vecuma grupai 31-45 (59%) un 13-18 (55%), līdzīgs sadalījums ir arī faktora *norises vieta* novērtējumā. *Biļešu cenas un atlaides* visbūtiskākās ir galējās vecuma grupās – 13-18 gadi (62%), 76-90 gadi (57%). *Atsauksmes no personīgi pazīstamiem cilvēkiem* drīzāk būtiskas ir jaunākās vecuma grupās, bet *atsauksmes no sabiedrībā zināmiem cilvēkiem, kritiķiem* kopumā vairāk būtiskākas ir vidējā

vecuma posmā. Gandrīz visās vecuma grupās *iespēja doties ar kādu kopā* kā ļoti būtisks faktors ir vairāk kā 40% respondentu, tomēr vecumā grupā 19-45 gadi tas būtiski vidēji 30%. *Repertuārs, programma* ir ļoti būtisks visās vecuma grupās, mazliet mazāk – 19-30 vecuma posmā. *Iemīļotie mākslinieki* ir par apmēram 10% vairāk būtisks faktors galējās vecuma grupās kā pārējās. *Saistoša reklāma* kopumā ir diezgan nebūtisks faktors, vismazāk tā būtiska tieši vecuma posmā 19-45 gadi. *Iespēja gūt vēl nebijušu pieredzi* visbūtiskāk ietekmē respondentus grupā 61-75 gadi. Savukārt *konkrētu pasākumu apmeklēšana regulāri (kā tradīcija)* izteikti visbūtiskākā ir visvecākajiem respondentiem.

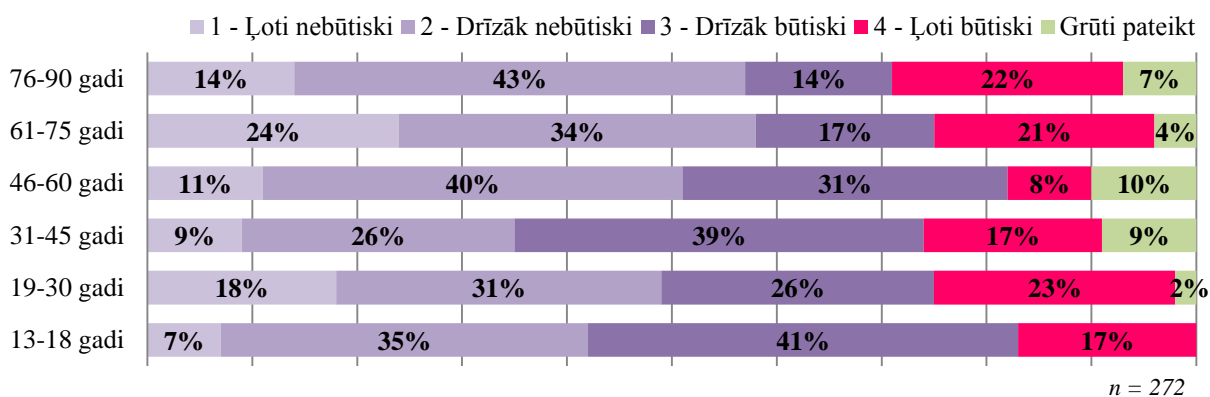
41.attēls. Dažādu faktoru būtiskums, izvēloties apmeklēt kādu kultūras pasākumu: salīdzinājums pa vecuma grupām.

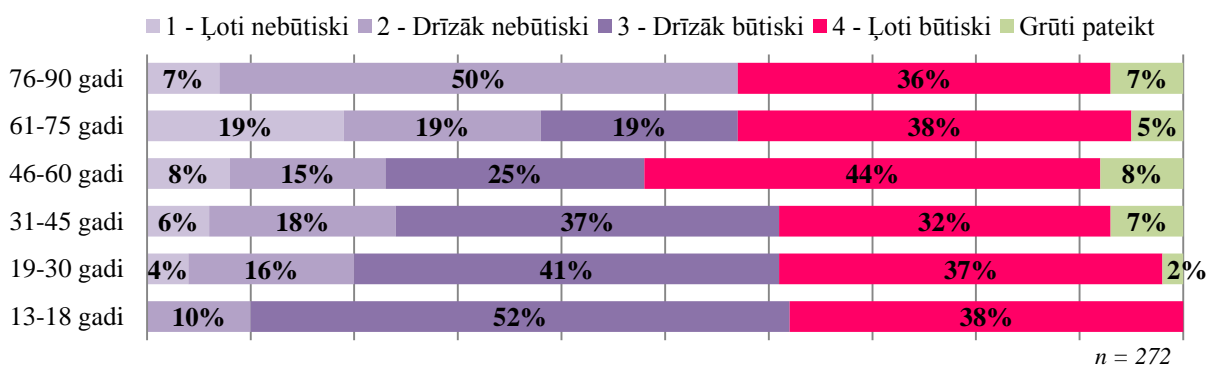
Biletas cenas, tās atlaides un iegādes veida būtiskums, izvēloties apmeklēt kultūras pasākumus: salīdzinājums pa vecuma grupām (%)

Atsauksmju no sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem būtiskums, izvēloties apmeklēt kultūras pasākumus: salīdzinājums pa vecuma grupām (%)

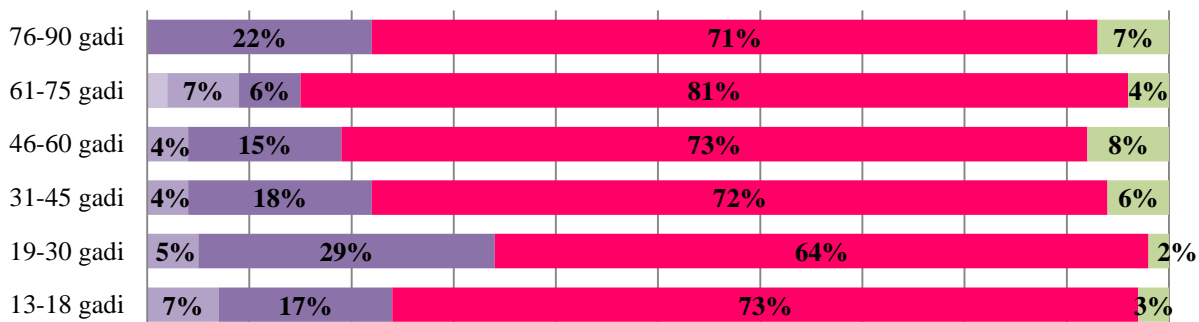

Atsauksmju no respondentam pazīstamiem cilvēkiem būtiskums, izvēloties apmeklēt kultūras pasākumus: salīdzinājums pa vecuma grupām (%)

Pasākuma programmas, repertuāra būtiskums, izvēloties apmeklēt kultūras pasākumus: salīdzinājums pa vecuma grupām (%)

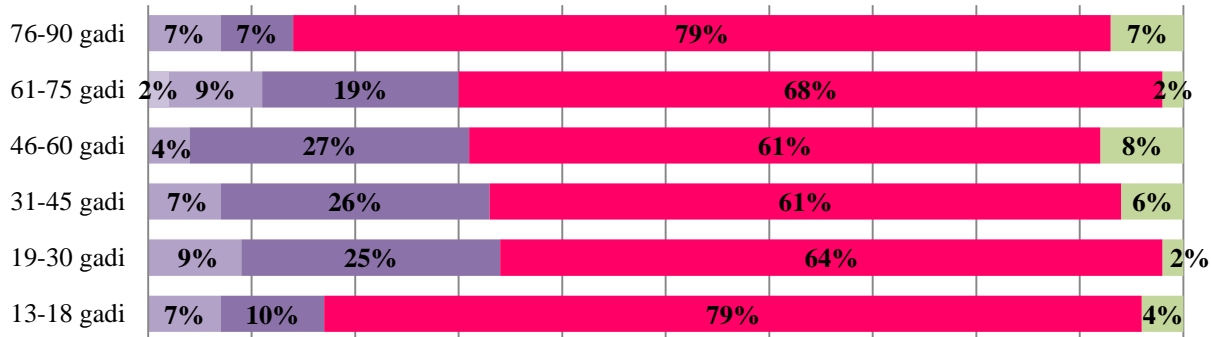
1 - Ļoti nebūtiski 2 - Drīzāk nebūtiski 3 - Drīzāk būtiski 4 - Ļoti būtiski Grūti pateikt

n = 272

Pasākumā redzamu iemīlotu mākslinieku būtiskums, izvēloties apmeklēt kultūras pasākumus: salīdzinājums pa vecuma grupām (%)

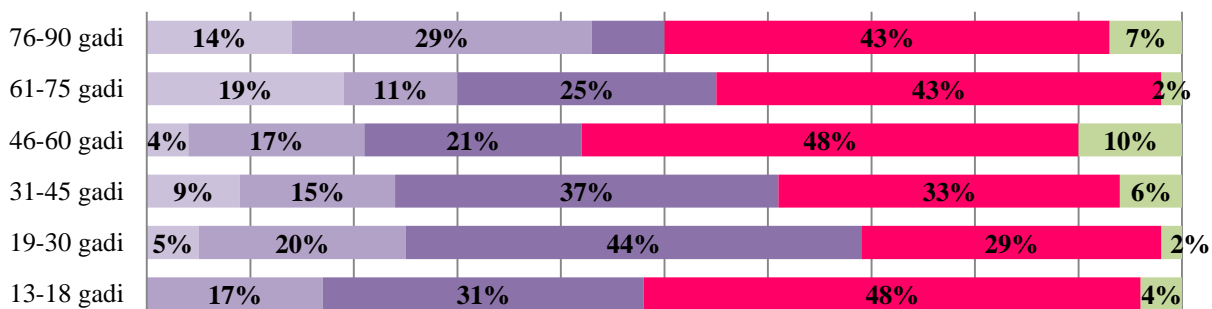
1 - Ļoti nebūtiski 2 - Drīzāk nebūtiski 3 - Drīzāk būtiski 4 - Ļoti būtiski Grūti pateikt

n = 272

Iespējas doties ar kādu kopā būtiskums, izvēloties apmeklēt kultūras pasākumus: salīdzinājums pa vecuma grupām (%)

1 - Ļoti nebūtiski 2 - Drīzāk nebūtiski 3 - Drīzāk būtiski 4 - Ļoti būtiski Grūti pateikt

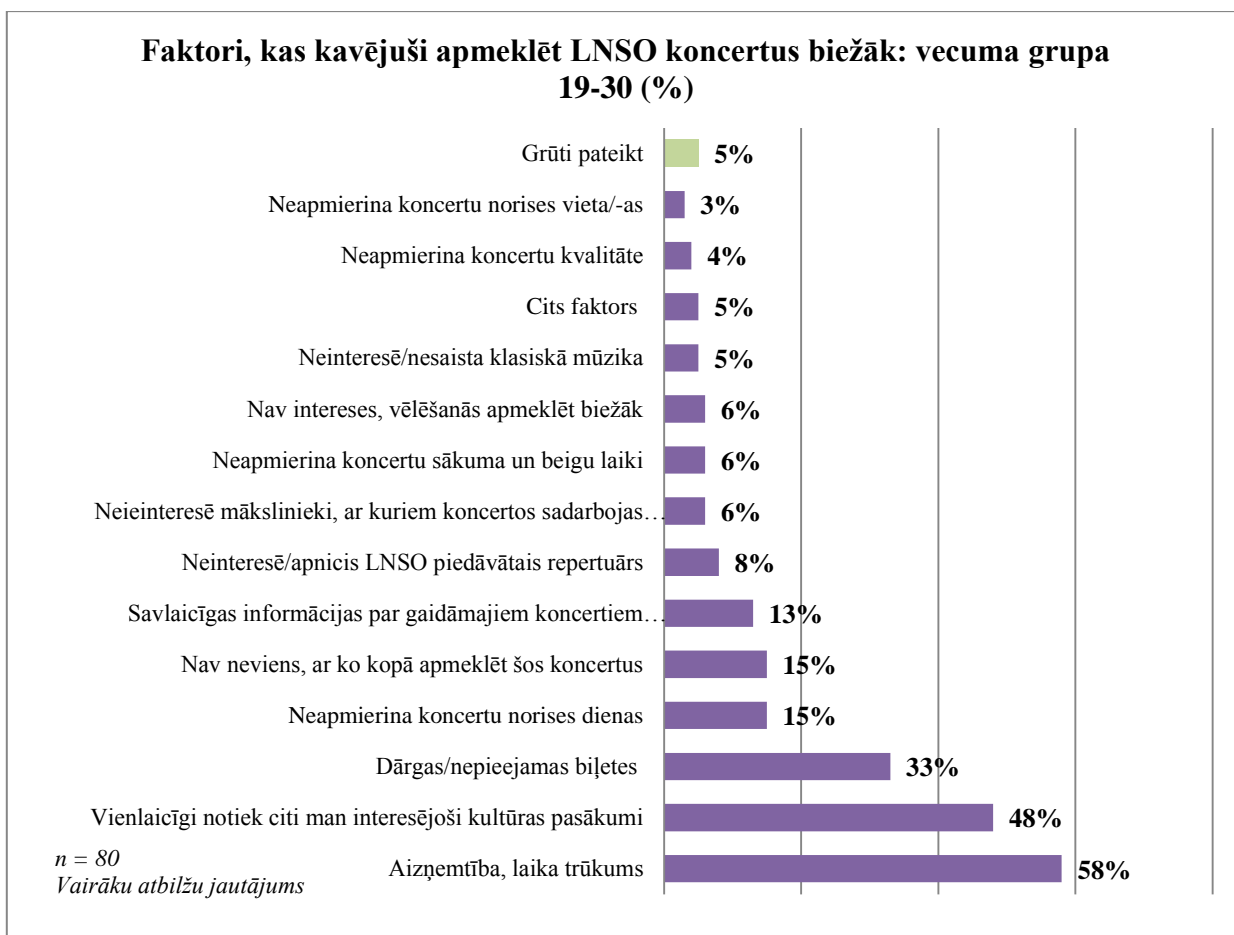

n = 272

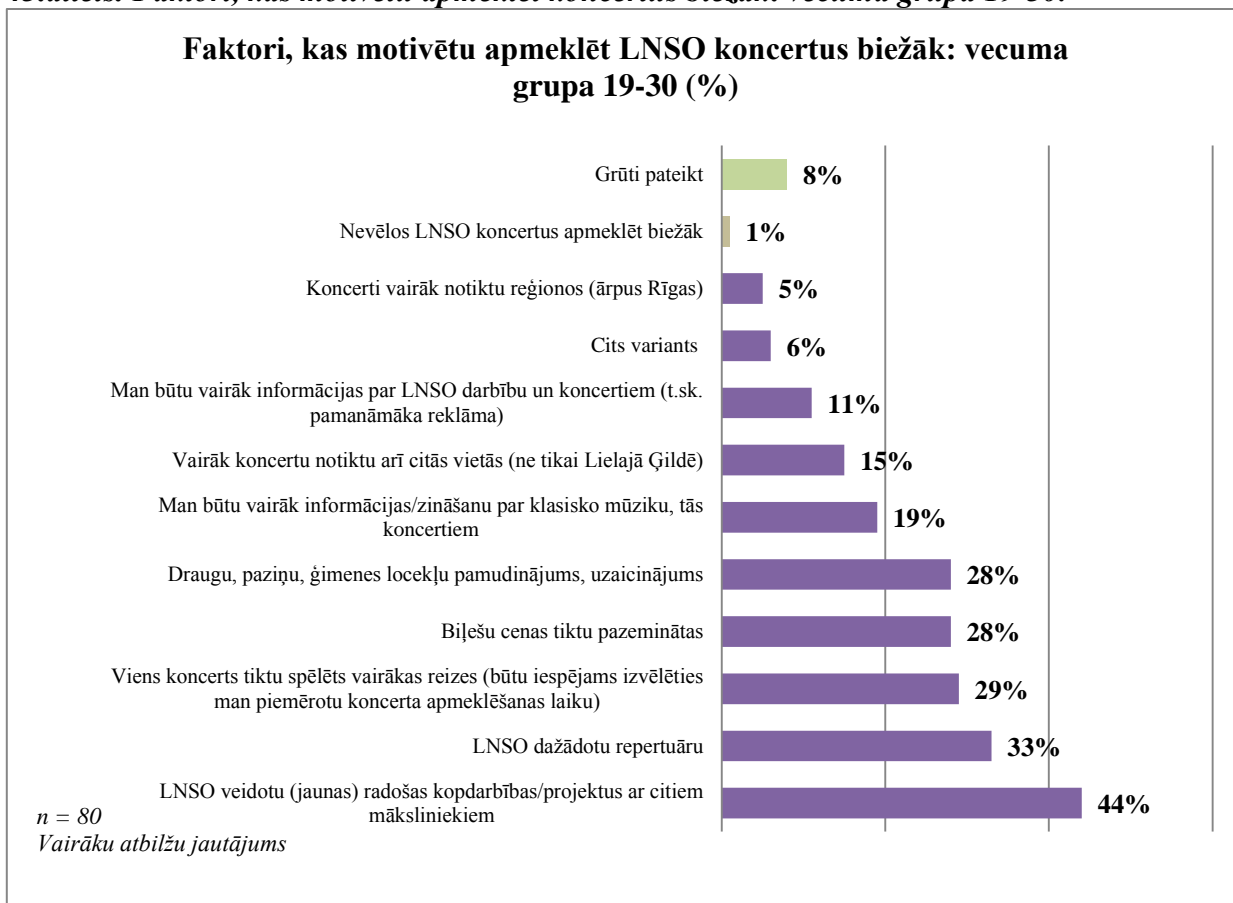
Jauniešu grupā (19-30) trīs visbiežāk minētie faktori, kas kavējuši apmeklēt LNSO koncertus biežāk ir *aizņemtība, laika trūkums (58%), vienlaicīgi notiek citi interesējoši pasākumi (48%), dārgas, nepieejamas biļetes (33%)*. Mazliet retāk (15%) minēti faktori *nepamierina koncertu norises dienas un nav neviens, ar ko kopā apmeklēt šos koncertus*. Tātad jauniešu grupā, neskaitot laika trūkumu, būtisks ir biļešu cenu jautājums, kā arī jūtams domubiedru, ar ko kopā doties uz koncertiem, trūkums.

Savukārt, atbildot par faktoriem, kas varētu motivēt biežāk apmeklēt LNSO koncertus, 44% norādījuši *jaunas radošas kopdarbības ar citiem māksliniekiem*, 33% - *LNSO dažādotu repertuāru*, bet 29% - *viens koncerts tiktu spēlēts vairākas reizes*. Tātad visbūtiskāk motivētu izmaiņas repertuārā un tā izrādīšanā. Atbilstoši norādītajiem kavējošajiem faktoriem, 28% respondentu norādījuši, ka koncertus apmeklēt motivētu *draugu, paziņu uzaicinājums un biļešu cenas tiktu pazeminātas*.

42.attēls. Faktori, kas kavējuši apmeklēt koncertus biežāk: vecuma grupa 19-30.

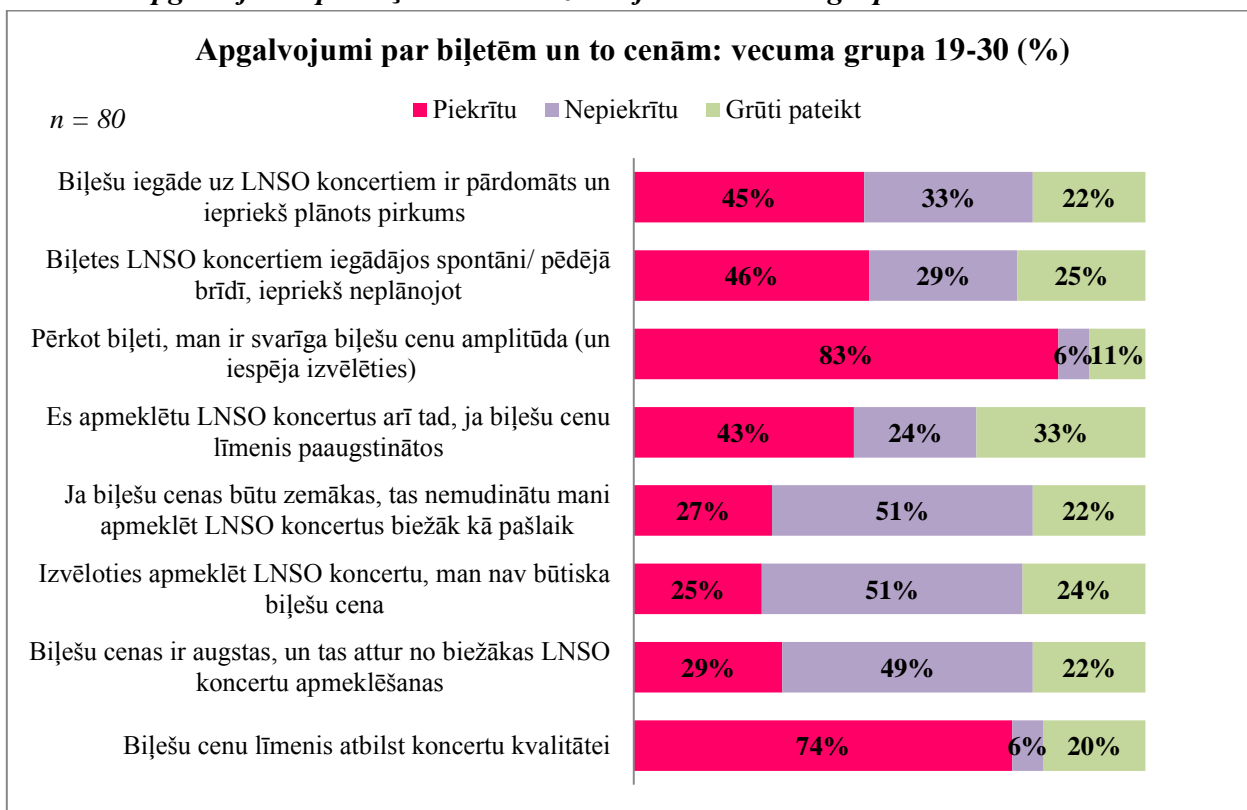

43.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt koncertus biežāk: vecuma grupa 19-30.

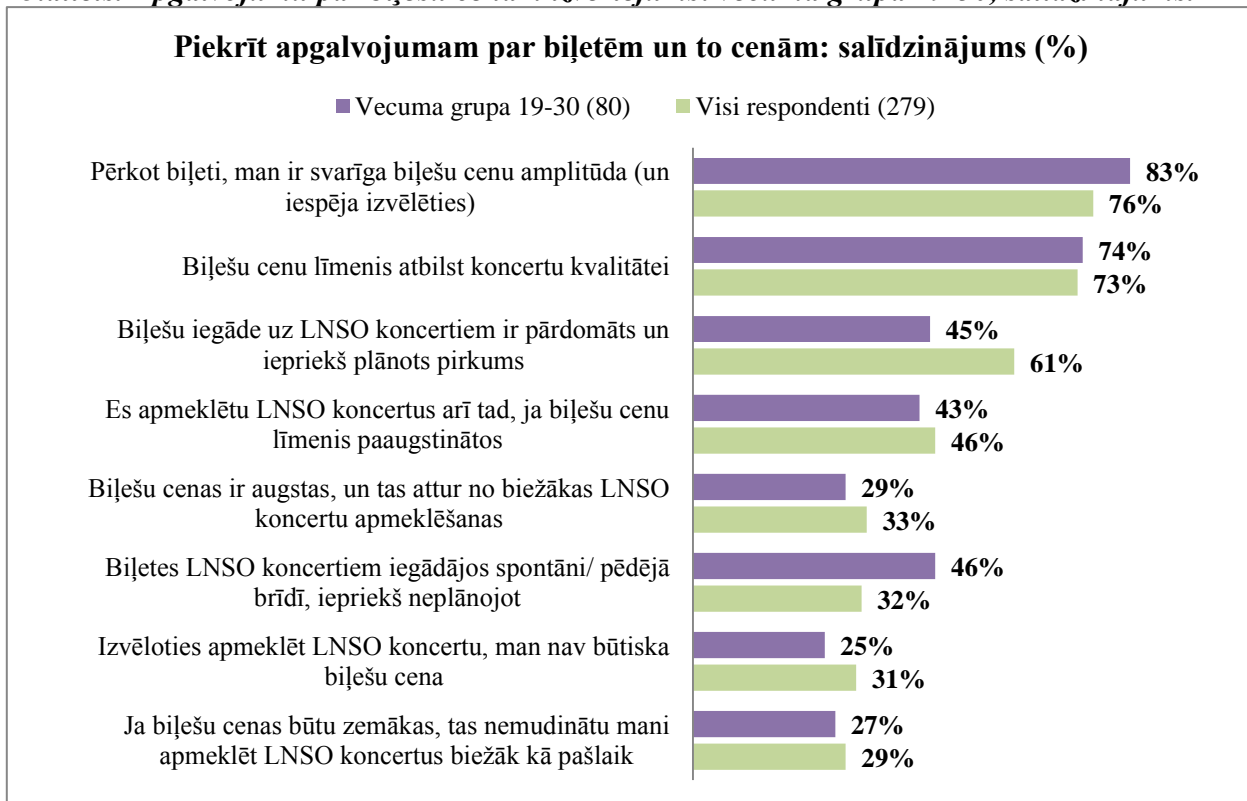

83% respondentu ir būtiski, ka ir cenu amplitūda, no kuras izvēlēties, kas raksturīgi arī visiem respondentiem kopā. Mazliet vairāk kā visiem respondentiem kopumā ir būtiskāka biļešu cena – tikai 43% respondentu domā, ka pirktu biļetes arī tad, ja cena paaugstinātos, kā arī piekrīt, ka apmeklētu koncertu biežāk, ja cenas samazinātos. Šai vecuma grupai vairāk raksturīgi biļetes uz LNSO koncertiem iegādāties spontāni, pēdējā brīdī.

44.attēls. Apgalvojumu par biļešu cenām izvērtējums: vecuma grupa 19-30.

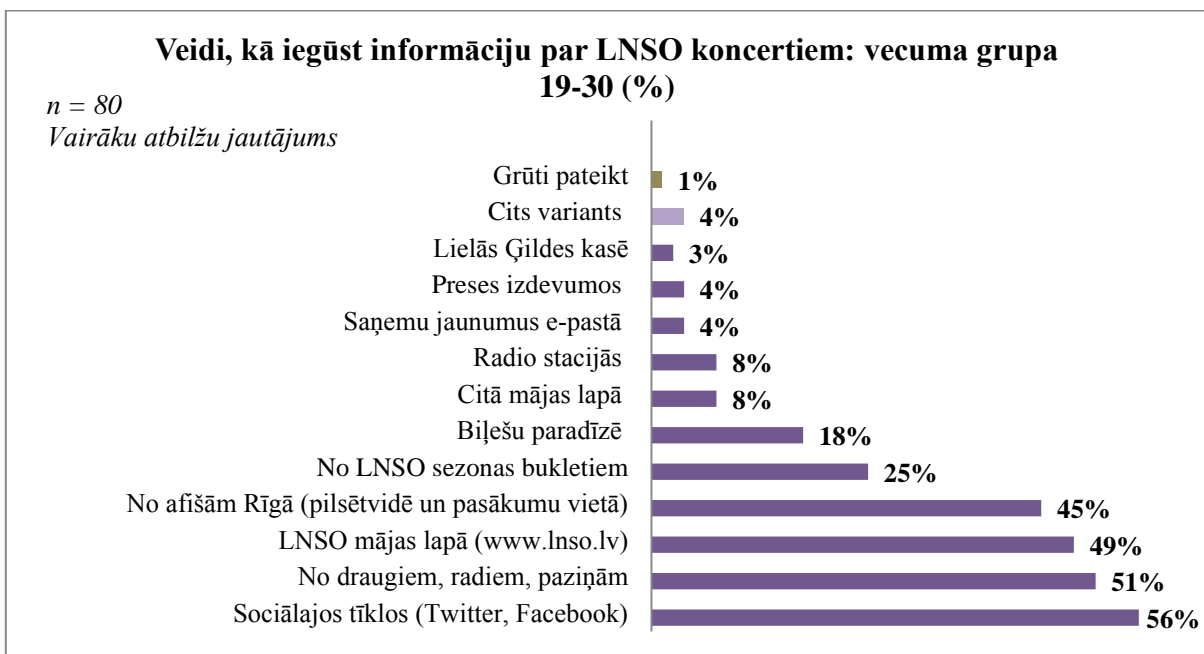

45.attēls. Apgalvojumu par biļešu cenām izvērtējums: vecuma grupa 19-30, salīdzinājums.

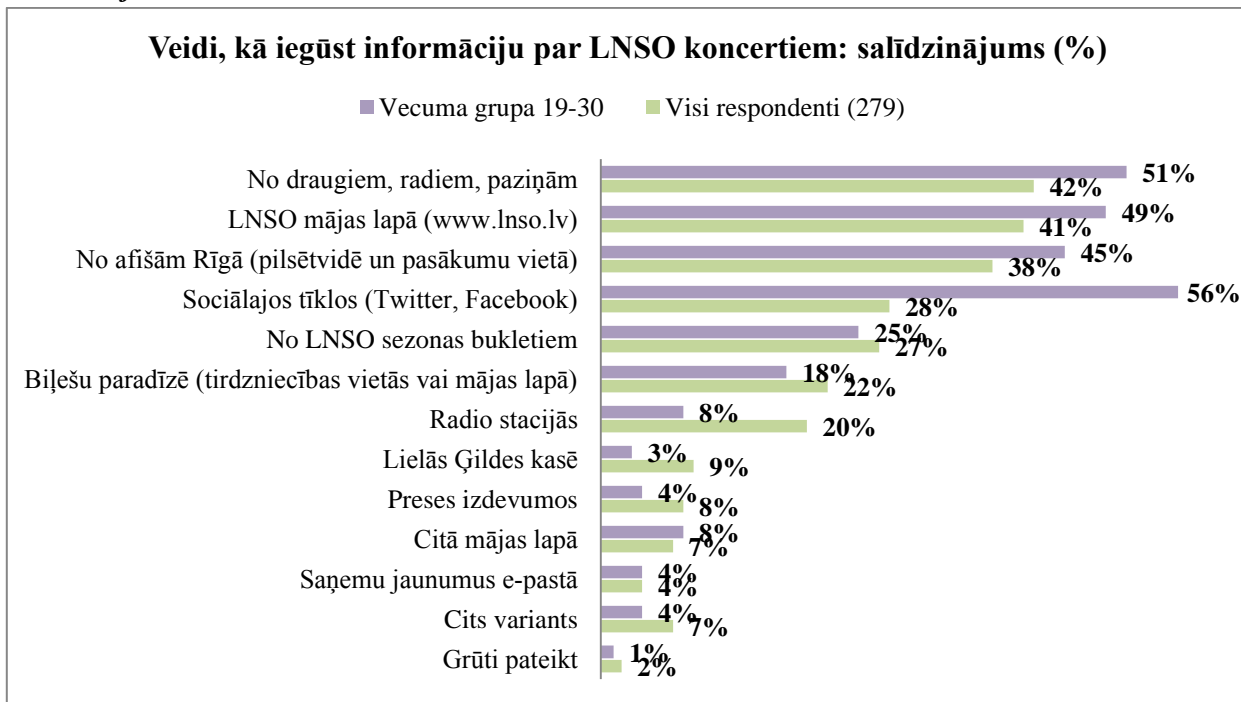

Jauniešu grupai visbūtiskākais informācijas iegūšanas avots ir *sociālie tīkli* (56%), kas ir divas reizes vairāk kā visiem respondentiem kopumā. Otrais būtiskākais avots ir *draugi, radi, paziņas* (51%) un *LNSO mājas lapa* (49%), būtiskas ir arī *afišas pilsētvidē* (45%). Mājas lapu un afišas kā informācijas iegūšanas avotu jauniešu grupa izmanto nedaudz biežāk kā visi respondenti kopumā.

46.attēls. Informācijas par LNSO koncertiem iegūšanas veidi: vecuma grupa 19-30.

47.attēls. Informācijas par LNSO koncertiem iegūšanas veidi: vecuma grupa 19-30, salīdzinājums.

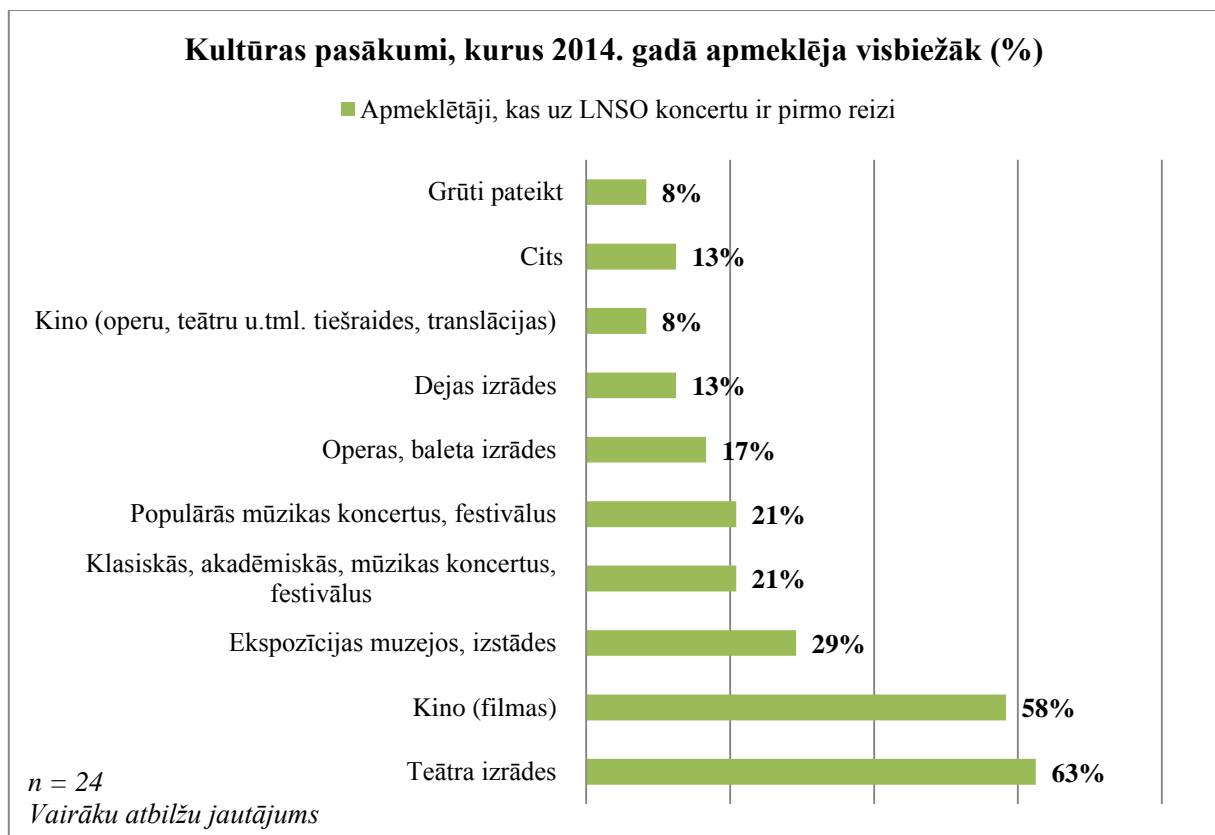

2.3. LNSO koncertu pirmreizējo apmeklētāju viedokļu analīze

Atsevišķi analizēti tie respondenti, kas norādījuši, ka LNSO koncertu apmeklē pirmo reizi. Tā kā šādi respondenti kopskaitā bija tikai 24, to sniegtās atbildes analizētas tikai dažos aspektos.

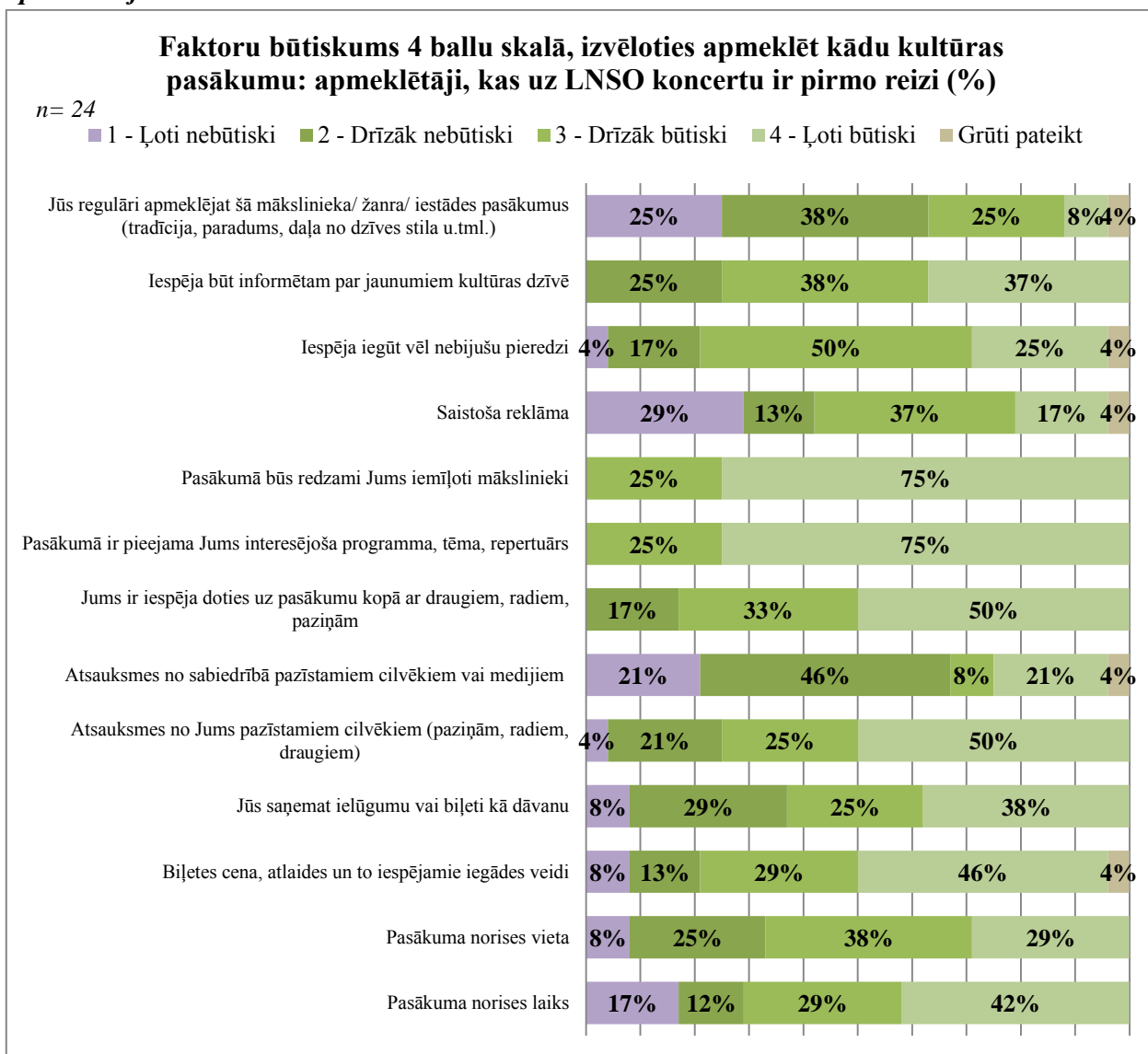
Šie apmeklētāji 2014.gada ietvaros visbiežāk apmeklējuši *teātra izrādes* (63%) un *kino* (58%). Trešais populārākais kultūras pasākumu veids – *ekspozīcijas muzejos, izstādes* (29%). *Klasiskās, akadēmiskās mūzikas koncertus* apmeklējuši 21%, tātad tikai pāris respondenti.

48.attēls. Kultūras pasākumi, kurus 2014.gadā apmeklēja visbiežāk: pirmās reizes apmeklētāji.

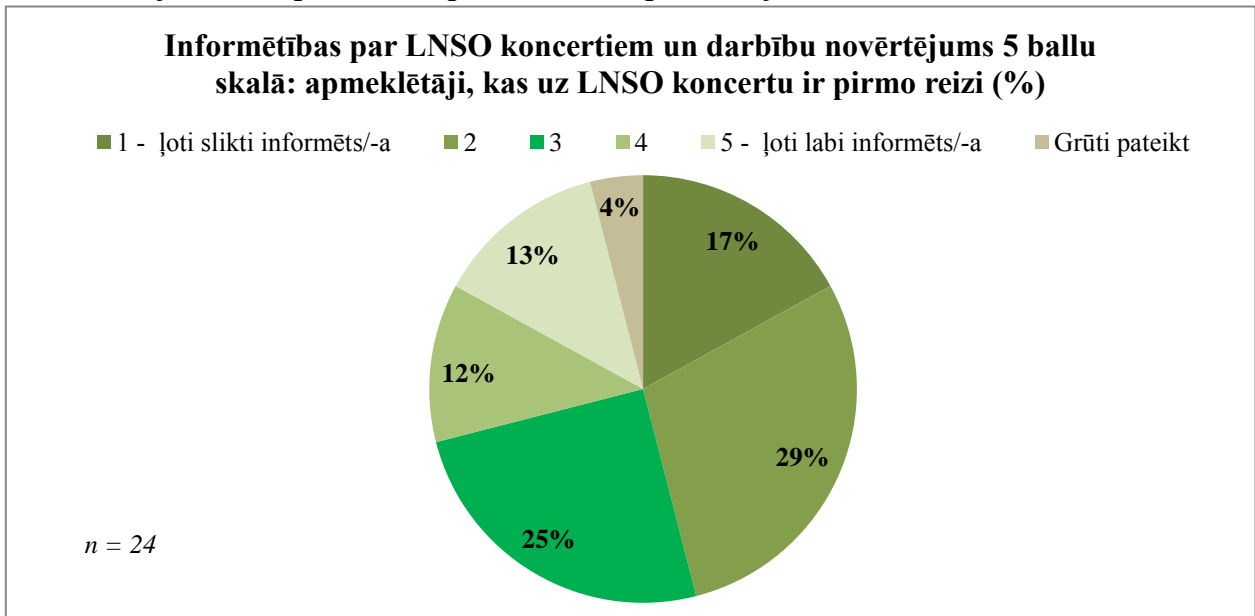
Visbūtiskākie faktori, izvēlēties kādu kultūra pasākuma apmeklējumu, ir *iemīļoti mākslinieki* un *interesējoša programma* (75% - vērtējums 4). Arī *iespēja doties ar kādu kopā* un *atsaukmes no personīgi pazīstamiem cilvēkiem* ir ļoti būtiski faktori 50% šo respondentu. Visnebūtiskākie faktori ir *saistoša reklāma* un *regulārs šī mākslinieka/ iestādes apmeklējums (tradīcija)*.

49.attēls. Faktoru būtiskums, izvēloties apmeklēt kādu kultūras pasākumu: pirmās reizes apmeklētāji.

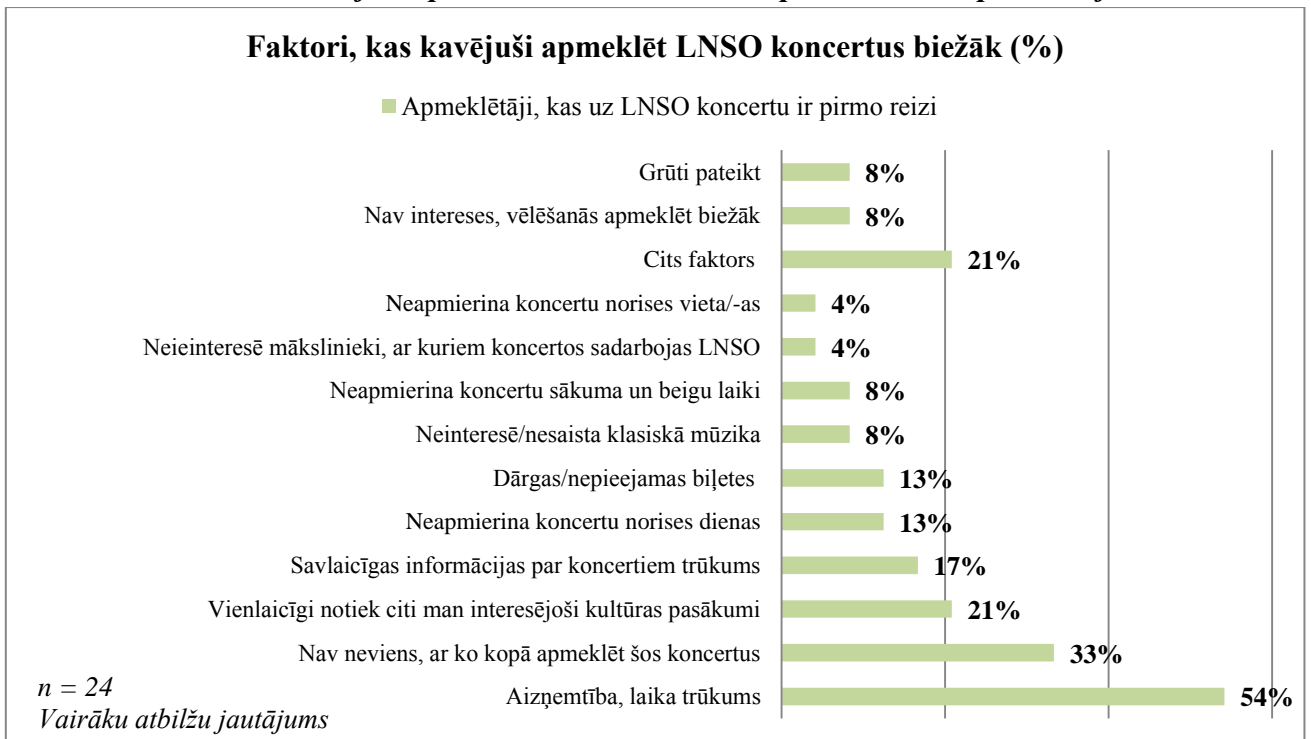
Savu informētību par LNSO darbību un koncertiem respondenti, kas koncertu apmeklēja pirmo reizi, 5 ballu skalā vērtē sekojoši: 17% domā, ka ir *ļoti slikti informēti* (1), 29% - slikti informēti (2). Tikai 13% norāda, ka ir *ļoti labi informēti* (5), kas ir saprotami, ja šī ir pirmā pieredze LNSO koncertā.

50.attēls. Informētība par LNSO: pirmās reizes apmeklētāji.

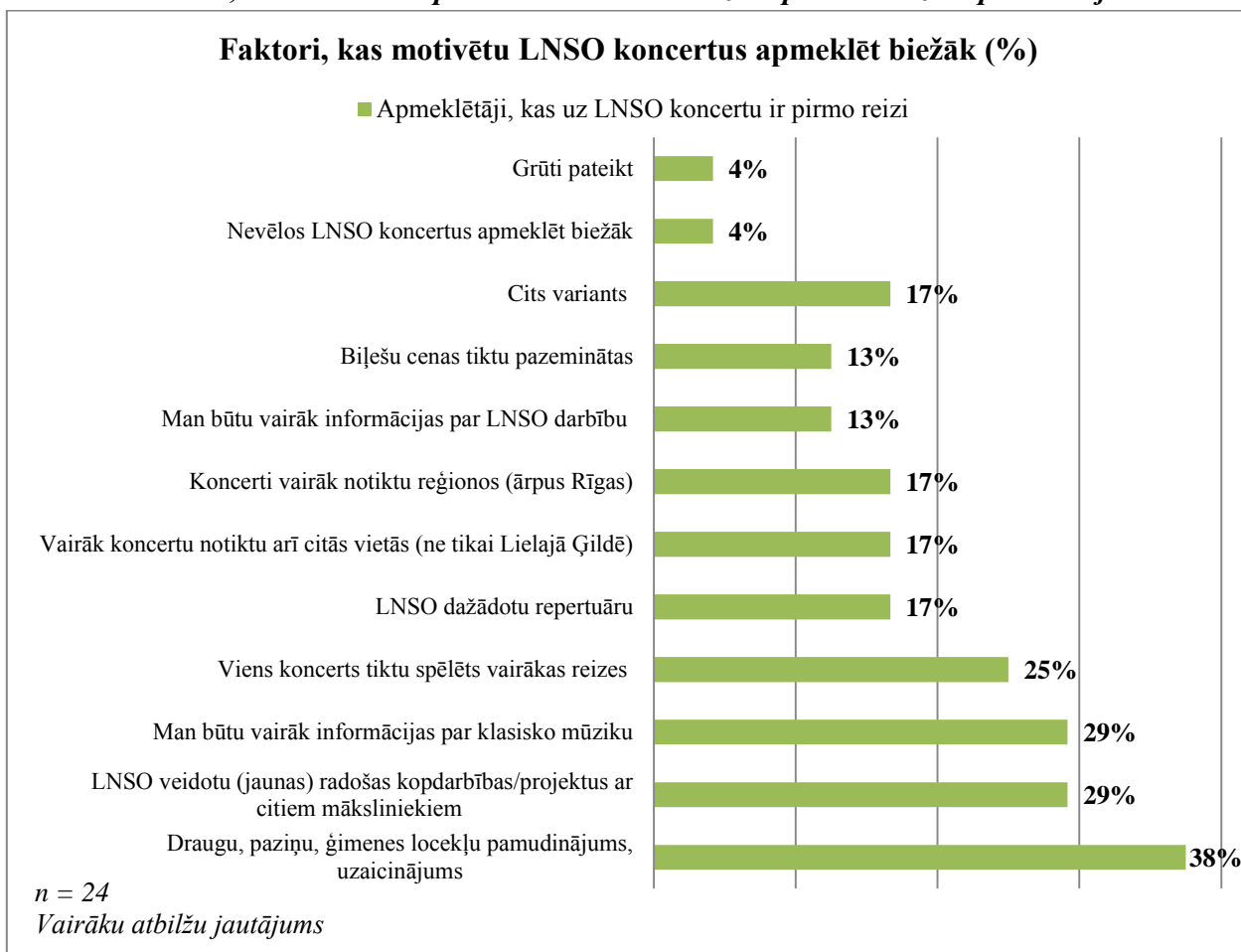

Trīs visbiežāk minētie faktori, kas kavējuši apmeklēt koncertus biežāk, ir *laika trūkums* (54%), *nav neviens, ar ko kopā apmeklē koncertus* (33%), *vienlaicīgi notiek citi interesējoši pasākumi* (21%). Savukārt kā trīs motivējošākos faktoros, kas mudinātu koncertus apmeklēt biežāk, min *draugu, ģimenes locekļu pamudinājumu* (38%), *LNSO veidotu jaunas, radošas kopdarbības* (29%) un *man būtu vairāk informācijas par klasisko mūziku* (29%).

51.attēls. Faktori, kas kavējuši apmeklēt LNSO koncertus biežāk: pirmās reizes apmeklētāji.

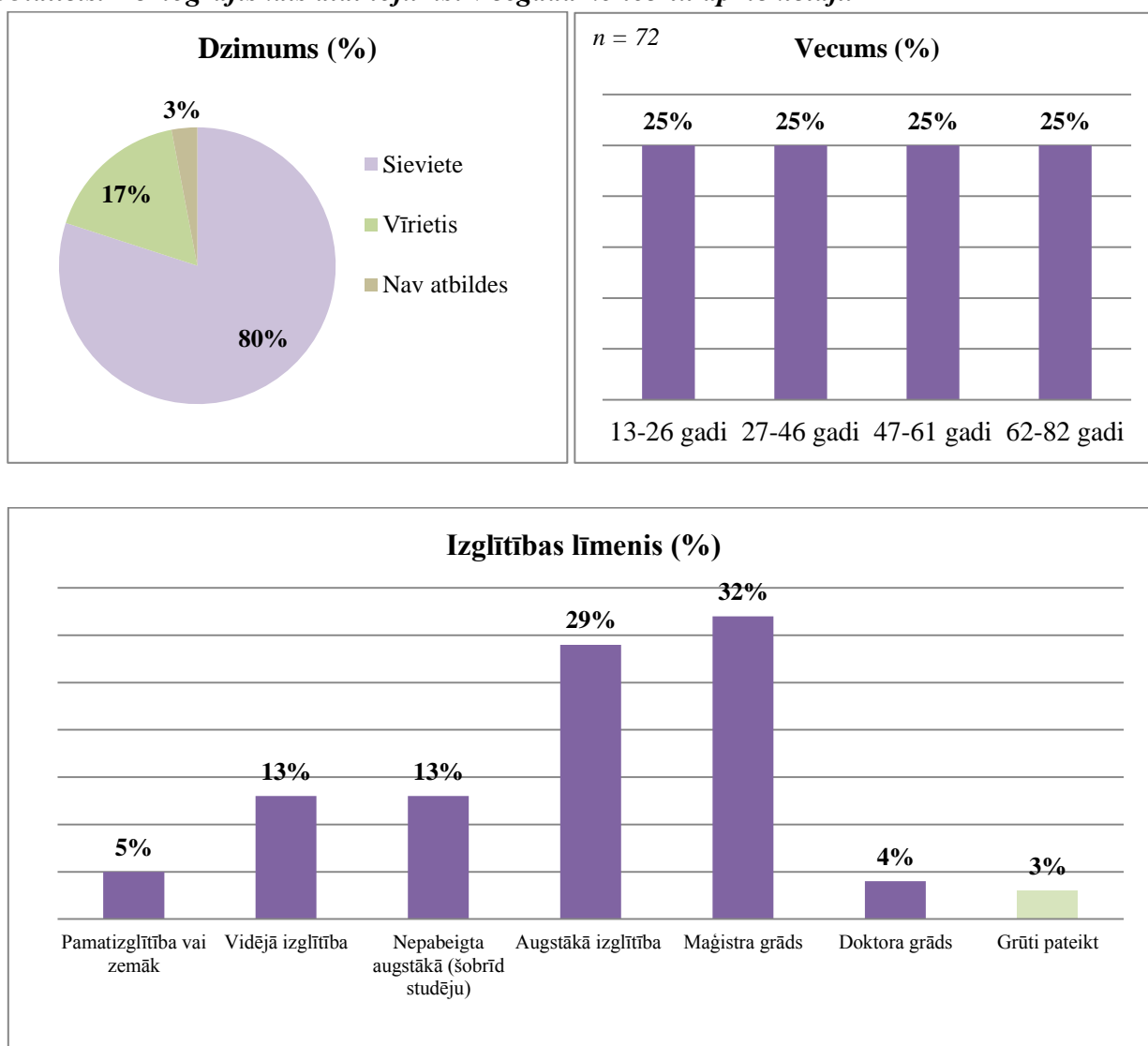
52.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt koncertus biežāk: pirmās reizes apmeklētāji.

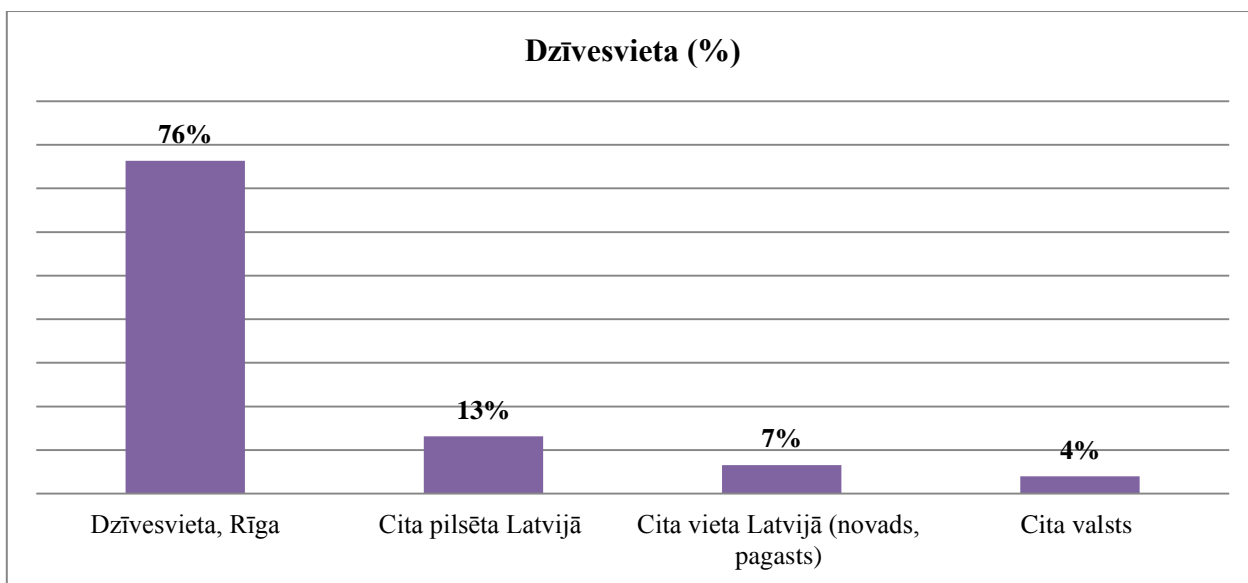
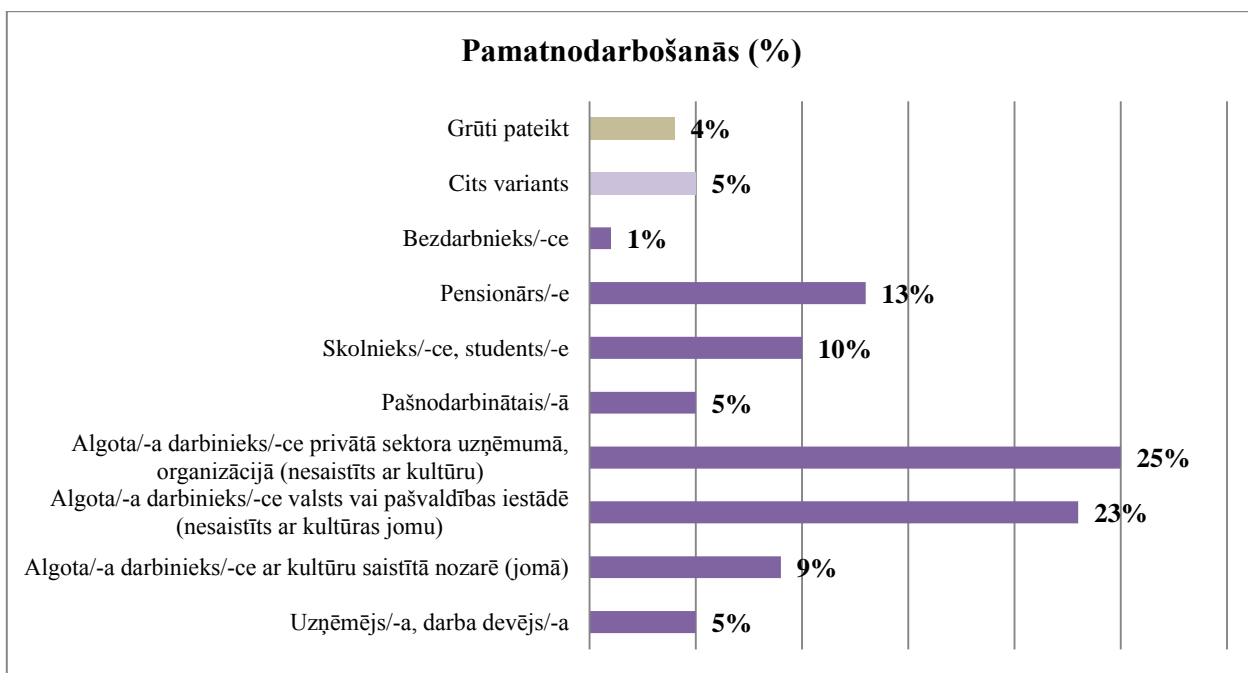

2.4. Vecgada koncertu apmeklētāju viedokļu analīze

Tā kā Vecgada koncertiem tiek veidota īpaša programma, kuru rāda vairākas dienas, šajos koncertos potenciāli piesaistāma jauna auditorija, kas var arī nebūt LNSO pastāvīgie apmeklētāji, tādēļ šī respondentu grupa analizēta atsevišķi. Kopumā tie ir 78 no aptaujātajiem respondentiem. Aptaujāto Vecgada koncertu apmeklētāju vidū bija 80% sievietes, 17% vīriešu. Iedalot tos 4 vienādās vecuma grupās, izveidojas sekojošas grupas: 13-26, 27-46, 47-61, 62-82 gadi. 32% respondentu ir ar maģistra grādu, 29% ar augstāko izglītību, 13% šobrīd studē. Attiecīgi 10% ir studenti, 13% - pensionāri, 23% - strādā ar kultūras jomu nesaistītā nozarē, bet 25% - ar kultūru saistīta nozarē. 76% dzīvo Rīgā, 13% - citā pilsētā Latvijā.

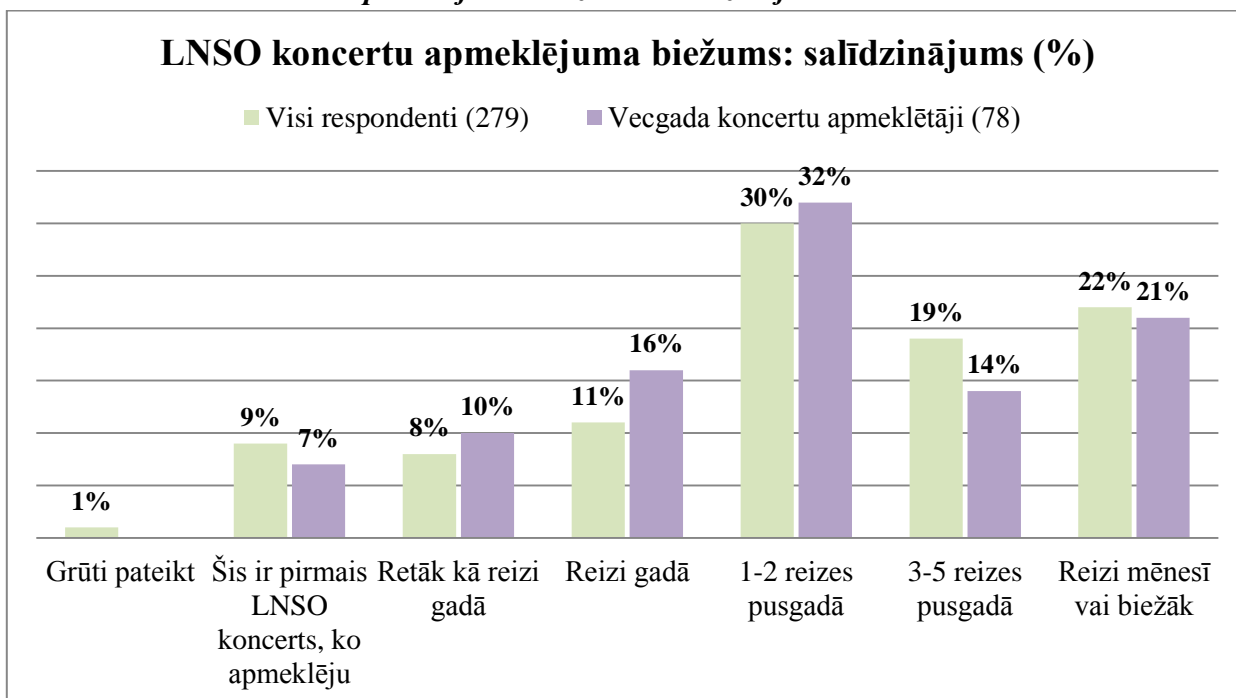
53.attēls. Demogrāfiskais atainojums: Vecgada koncertu apmeklētāji.

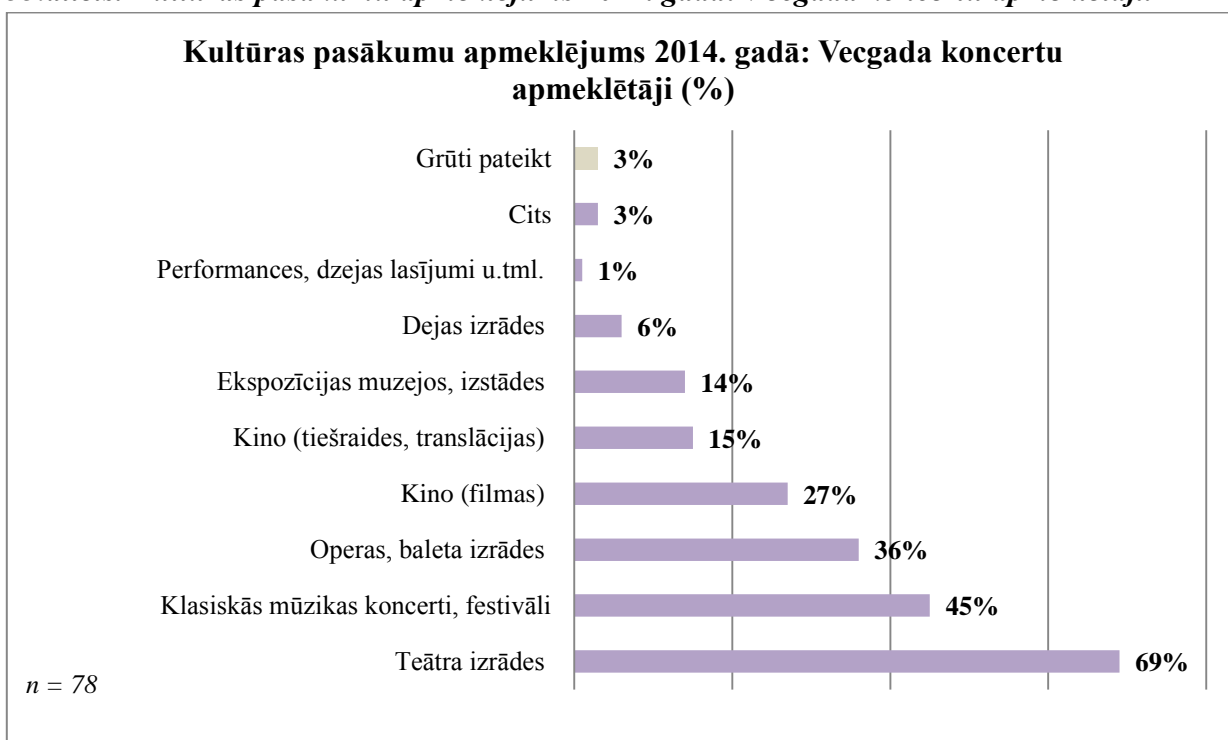
Aptaujātie Vecgada koncertu apmeklētāji pārsvarā ir LNSO regulārie apmeklētāji: 21% uz koncertiem iet *reizi mēnesī vai biežāk*, 14% - *3-5 reizes pusgadā*, 32% - *1-2 reizes pusgadā*. Tikai 7% šis bija pirmais apmeklētais LNSO koncerts. 10% pēdējā gada laikā citu LNSO koncertu nebija apmeklējuši.

54.attēls. LNSO koncertu apmeklējuma biežums: salīdzinājums.

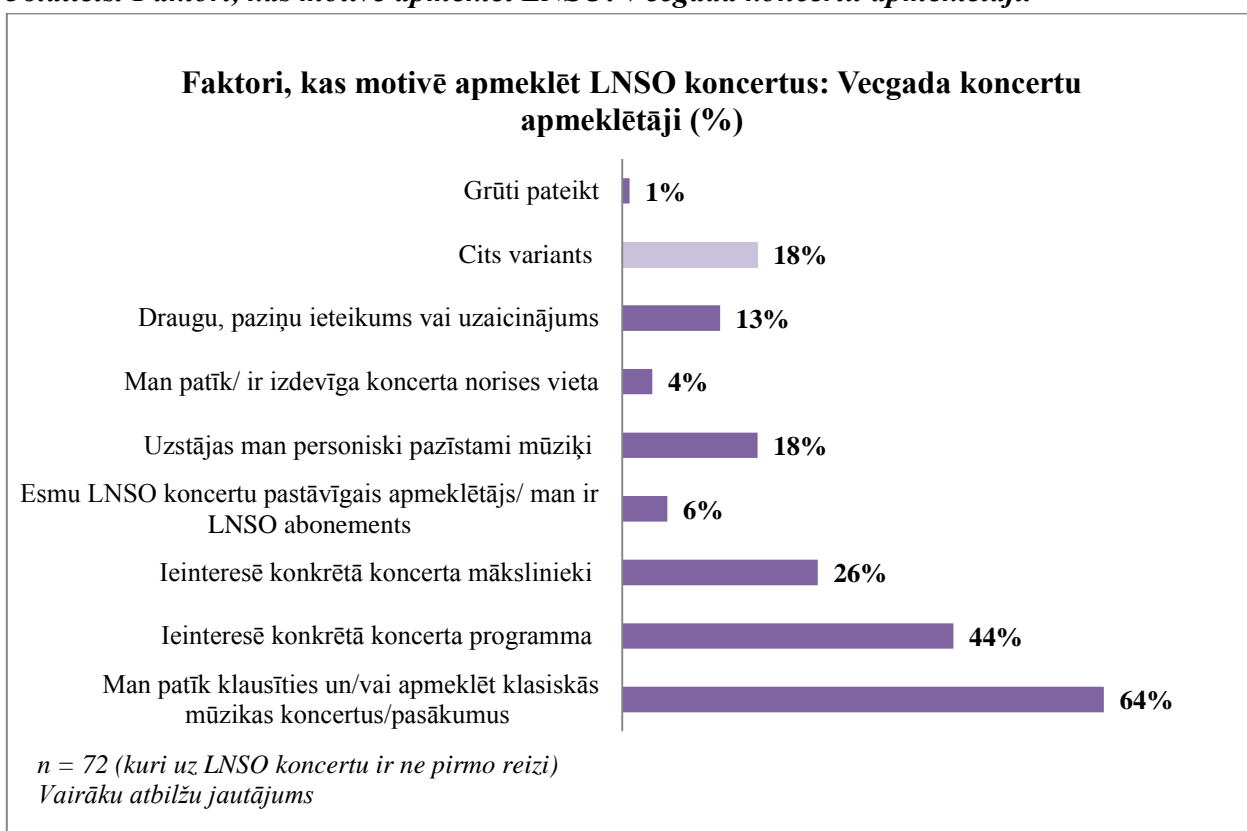
Līdzīgi kā visi aptaujātie respondenti, arī Vecgada koncertu apmeklētāji 2014.gadā visbiežāk apmeklējuši *teātra izrādes* (69%), otrā visbiežāk norādītā atbilde bija *klasiskās mūzikas koncerti* (45%), trešā – *operas, baleta izrādes* (36%).

55.attēls. Kultūras pasākumu apmeklējums 2014. gadā: Vecgada koncertu apmeklētāji.

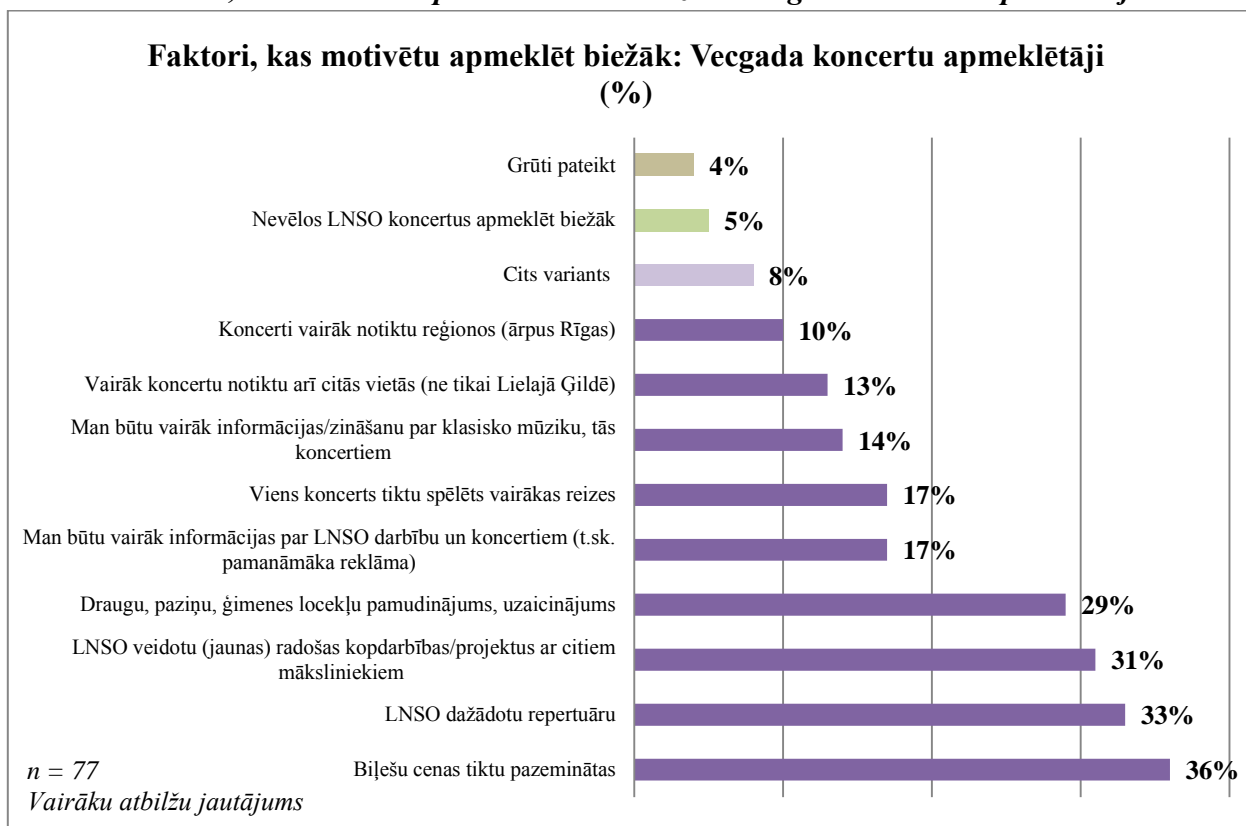

Kā būtiskākos faktorus, kāpēc apmeklē LNSO koncertus, Vecgada koncertu apmeklētāji min *man patīk klausīties klasisko mūziku* (64%), *ieinteresē konkrēta koncerta programma* (44%), *ieinteresē konkrēta koncerta mākslinieki* (26%). Savukārt kā faktorus, kas motivētu apmeklēt vēl biežāk, min *biļešu cenas tiktu pazeminātas* (36%), *LNSO dažādotu repertuāru* (33%), *LNSO veidotu jaunas kopdarbības* (31%). Savukārt kā trīs galvenos faktorus, kas kavējuši koncertus apmeklēt biežāk, šie respondenti min *aizņemtību* (42%), *citu kultūras pasākumu notikšanu vienlaicīgi* (33%) un *dārgas/ nepieejamas biļetes* (33%).

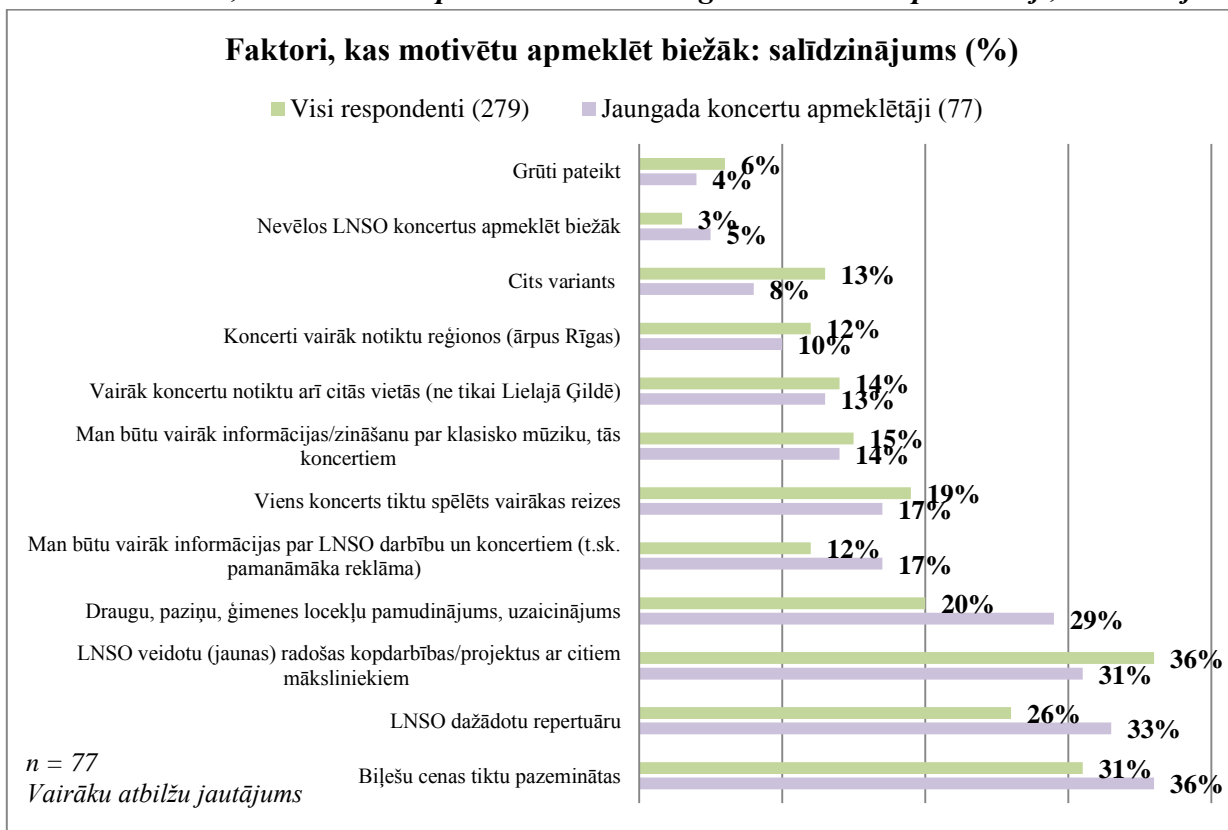
56.attēls. Faktori, kas motivē apmeklēt LNSO: Vecgada koncertu apmeklētāji.

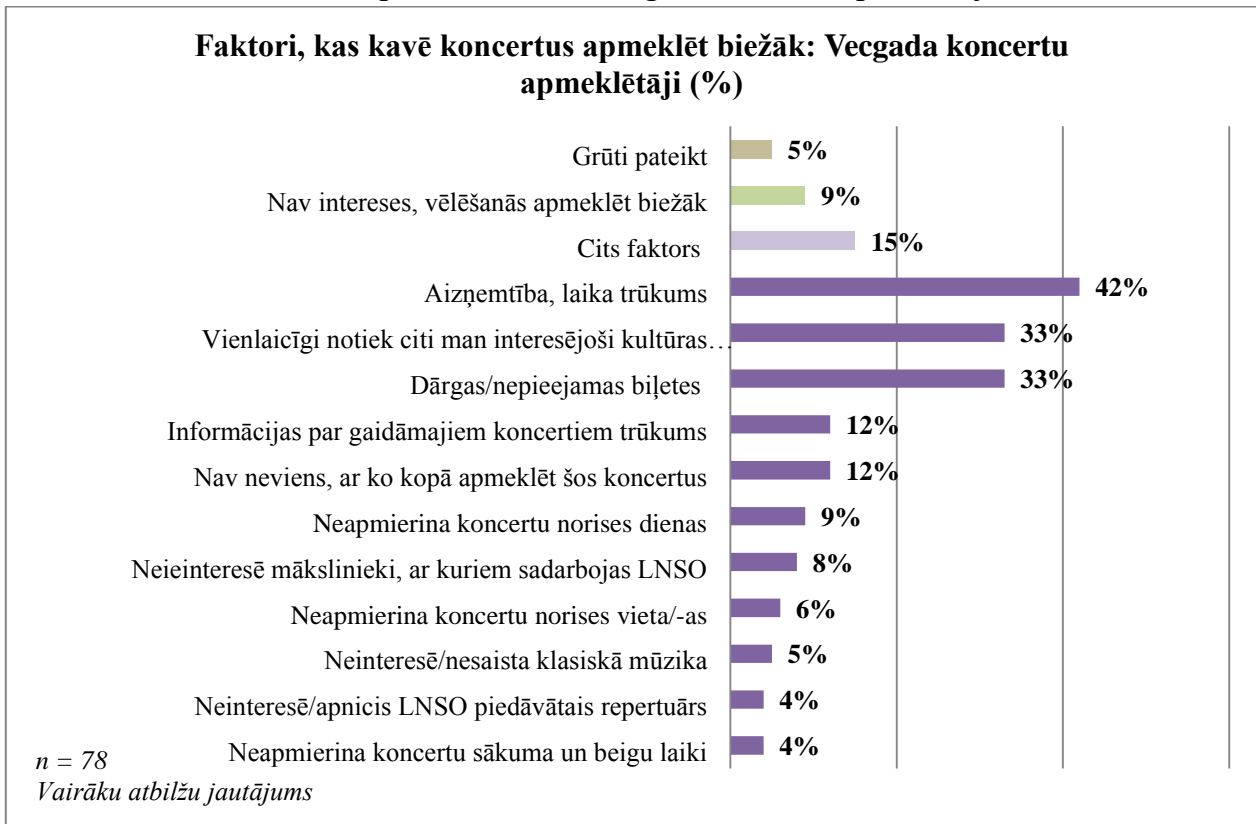
57.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt LNSO biežāk: Vecgada koncertu apmeklētāji.

58.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt LNSO: Vecgada koncertu apmeklētāji, salīdzinājums.

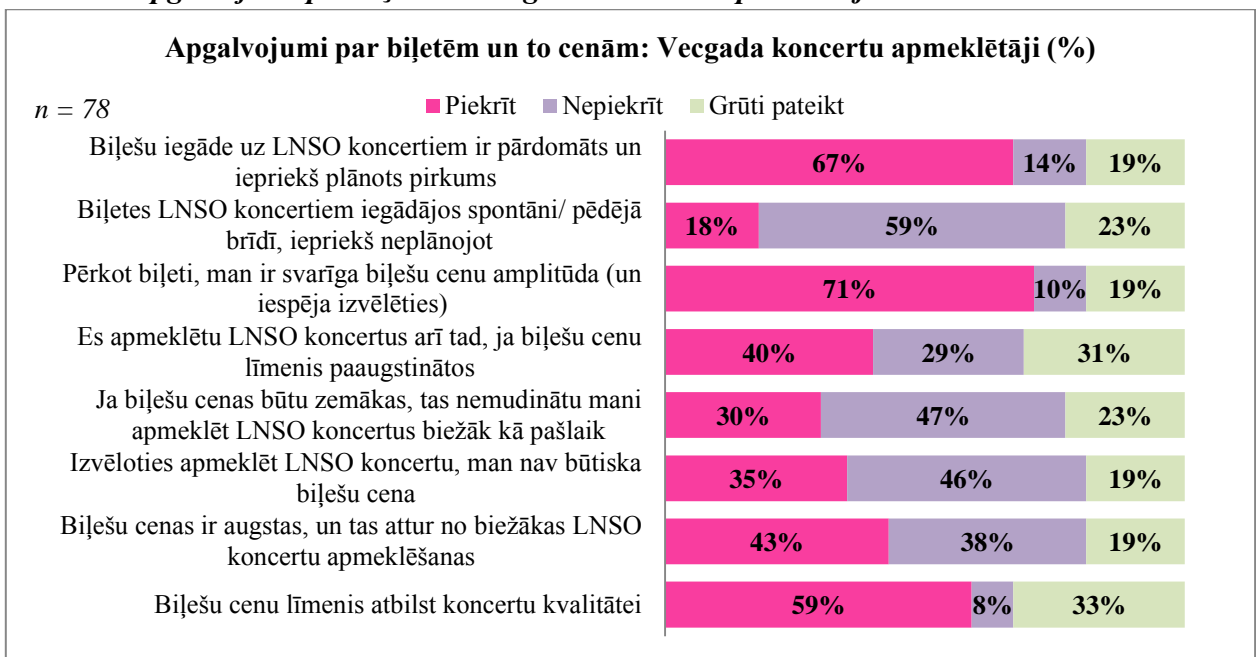

59.attēls. Faktori, kas kavē apmeklēt LNSO: Vecgada koncertu apmeklētāji.

Šie respondenti lielākoties biļetes uz LNSO koncertiem iegādājas, iepriekš plānojot (67%), kā arī cenu amplitūdu uzskata par būtisku (71%). 59% domā, ka cenu līmenis atbilst kvalitātei, bet 33% ir grūti spriest.

60.attēls. Apgalvojumi par biļetēm: Vecgada koncertu apmeklētāji.

Secinājumi par pastāvīgajiem apmeklētajiem (kvantitatīvie dati)

Raksturīgākās LNSO esošās auditorijas sociāli-demogrāfiskās pazīmes ir sekojošas: vidējais apmeklētāju vecums – 40-50 gadi, apmēram vienādās proporcijās pārstāvēti arī skolēni un jaunieši un vecāka gada gājuma cilvēki. Abas šīs grupas uzskatāmas par būtiskām LNSO pastāvīgās auditorijas veidotājām, jo vecākā paaudze pārstāv klasiskās mūzikas mīļotāju un entuziastu paaudzi (79% no 61-75 gadīgajiem uz koncertiem dodas reizi mēnesī vai biežāk), kuru vēlmi apmeklēt šos koncertus būtiski ietekmēt var ļoti mazs faktors, savukārt skolēniem bieži šo koncertu apmeklējums ir obligāts, tādējādi tie tiek audzināti par klasiskās mūzikas topošajiem pastāvīgajiem apmeklētajiem. Vairums apmeklētāju ir ar augstāko izglītību (67%), algoti darbinieki (gan kultūras, gan citās jomās), 78% rīdzinieki, vairums – latvieši (tomēr aptaujas veikšanas uzstādījums bija intervēt latviski runājošos, tādēļ šis aspekts nav pilnībā objektīvs; intervētāji koncertu laikā novēroja, ka lielu daļu apmeklētāju sastāda ārzemju viesi).

LNSO auditorijas apmeklējuma biežums: 30% apmeklē koncertus 1-2 reizes pusgadā, 22% reizi mēnesī vai biežāk, 19% - 3-5 reizes pusgadā. Tātad puse apmeklētāju uz koncertiem dodas vismaz vienu reizi pusgadā vai biežāk. Apmeklējums parasti ir regulārs un plānots – 61% piekrīt, ka biļešu iegāde ir iepriekš plānots pirkums. Atbildot par apmeklētākajiem pasākumiem 2014.gadā, 46% norādījuši baletu un operu, 46% - klasiskās mūzikas koncertus. Biežāk kā šie minēti tikai teātri, tādējādi LNSO apmeklētāji raksturojami kā regulāri klasiskās mūzikas baudītāji. Mazliet citādi ir jauniešu auditorijai: 25% no tiem dodas uz LNSO 1-2 reizes pusgadā, 16% - 3-5 reizes pusgadā. 11% šis bijis pirmais apmeklējums. 46% no norāda, ka biļetes pirkuši spontāni, pēdējā brīdī, kas nozīmē, ka jauniešu auditorijai LNSO apmeklēšana nav pilnīgi pastāvīgs paradums. Vecgada koncertos aptaujātie salīdzinoši mazliet retāk apmeklē LNSO.

LNSO auditoriju apmeklēt koncertus motivē: mīlestība uz klasisko mūziku (60% to norāda kā motivējošu faktoru; šis faktors izteikti būtiskāks ir pensijas vecuma cilvēkiem), interese par programmu (53% min kā motivējošu faktoru apmeklēšanai), konkrēti mākslinieki (33%), kas mazliet būtiskāki ir jauniešiem un vidējās paaudzes pārstāvjiem. Paziņu un draugu uzaicinājums attiecīgi būtisks vairāk ir jaunākās paaudzes pārstāvjiem. 36% izmaiņas sadarbībā, projektos min kā motivējošu faktoru biežākai apmeklēšanai, interesējošu programmu kā būtisku izvēles faktoru pasākuma apmeklēšanai min vairums respondentu (vērtējums 3,69). Tādējādi var secināt, ka tieši repertuārs un programma ir būtiskākie faktori LNSO darbībā, kas piesaista un ir svarīgi apmeklētājiem.

Svarīgs ir arī mūzikas interesentu loks un kompānija, jo tiem, kas uz koncertu bijuši pirmo reizi, iemesls bijis draugu uzaicinājums un biļetes iegūšana kā dāvana. 20% draugu pamudinājumu min kā motivējošu faktoru koncerta apmeklējumam, 13% neapmeklē koncertus tik bieži, jo nav ar ko kopā iet, savukārt 42% informāciju par koncertiem iegūst no draugiem, radiem, paziņām.

LNSO apmeklētāji norāda, ka vēlētos apmeklēt koncertus biežāk, bet tos kavē aizņemtība (49%) un citi notiekoši kultūras pasākumi (35%), tātad tie ir vairāk objektīvi ārējie apstākļi kā LNSO iekšējā kļūda. Tomēr kā trešais kavējošais faktors norādīts dārgas, nepieejamas biļetes. Jauniešu auditorijas viedoklis šajā aspektā neatšķiras, tomēr tiem, kas uz koncertu atnākuši pirmo reizi, būtisks faktors ir arī kompānijas neesamība.

Biļešu cenas ir būtiskas, bet respondenti ir gatavi maksāt par biļeti, jo zina, ka saņems kvalitatīvu produktu. Cena nav izšķirošais faktors, pieņemot lēmumu par koncerta apmeklēšanu. 46% norāda, ka apmeklētu koncertus arī tad, ja cenas paaugstinātos. Tomēr, kā otro būtiskāko faktoru (32%), kas motivētu apmeklēt koncertus, respondenti norāda cenu pazemināšanos. Vecgada koncertu apmeklētājiem biļešu cenu faktors salīdzinoši ir būtiskāks kā visiem respondentiem kopā. Jauniešiem biļešu cenu faktors ir tikai ceturtajā vietā, par to populārāka atbilde ir koncertu atskaņošana vairākas reizes.

Kopumā apmeklētāji ir labi informēti par LNSO darbību (vidējais vērtējums 3,84), arī informatīvie materiāli novērtēti atzinīgi (4,34). Būtiskas ir afišas (38%) un mājas lapa (41%) kā informācijas ieguves kanāli (kas arī saprotami, jo pastāvīgie apmeklētāji pieraduši paši tam pievērst uzmanību un informāciju meklēt uz priekšu). Pastāvīgie apmeklētāji seko līdzi jaunākajām aktualitātēm orķestrī – jauni mākslinieki, diriģenti, to aktivitātes, parādīšanās medijos, orķestra vadība, mārketinga aktivitātes, izmaiņas repertuārā utt., līdz ar to tie ir ļoti labi informēti un zinoši. Tomēr ar informētību vairāk apmierināta ir vecā paaudze. Tie apmeklētāji, kas uz koncertu atnākuši pirmo reizi, ka motivējošu faktoru min to, ja būtu vairāk informācijas. Tādējādi LNSO jādomā par aktīvāku informācijas izplatīšanu caur jauniem kanāliem.

Visbiežāk apmeklētāji LNSO asociē ar kvalitāti un profesionalitāti, kas vērtējams kā pozitīvs faktors. Tas, saprotami, saistās tieši ar orķestra un klasisko mūziku, citiem – ar mūziku un mūziķiem, labu un izcilu skanējumu. Citi respondenti min savas personīgās sajūtas – atpūtu, prieku, baudījumu u.tml. -, vai atsevišķas orķestra īpašības – liels, izcils, elitārs. Tīki pāris respondentiem tas asociējas ar Lielo Ģildi.

2.5. LNSO apmeklētāju viedokļi: kvalitatīvo datu analīze

Lai iegūtu detalizētāku un dziļāku izpratni par LNSO koncertu apmeklētāju pieredzi un tās veidošanās specifiku tieši LNSO koncertu apmeklējuma kontekstā, pētījuma ietvaros tika veikta fokusgrupas diskusija. Diskusijā aicinājām piedalīties cilvēkus, kuri pēdējā pusgada laikā bija apmeklējuši kādu LNSO koncertu. Fokusgrupas diskusijas dalībnieku atlase tika veikta ar mērķi, lai grupā būtu pārstāvētas visas apmeklētāju vecuma grupas un ievērota auditorijas struktūras dzimuma proporcija. Fokusgrupā piedalījās desmit cilvēki: 2 sievietes un 1 vīrietis vecuma grupā līdz 25 gadiem, 2 sievietes un 1 vīrietis vecumā grupā 26-40 gadi, 2 sievietes vecuma grupā 41-55 gadi, 2 sievietes vecuma grupā 56-70 gadi.

Fokusgrupas diskusijas mērķis bija iegūt atbildes uz sekojošiem pētnieciskajiem jautājumiem:

1. Noskaidrot LNSO auditorijas kultūras patēriņa paradumus kopumā.
2. Noskaidrot LNSO auditorijas viedokli par LNSO apmeklējuma biežumu, motivāciju, apmierinātību ar piedāvājumu, informētību par piedāvājumu, apmierinātību ar cenām.
3. Izpētīt, kāda ir LNSO vieta cita simfoniskās mūzikas piedāvājumu vidē.
4. Izpētīt, kāds ir LNSO tēls LNSO auditorijas skatījumā.
5. Noskaidrot LNSO koncertu apmeklētāju ieteikumus LNSO darbības attīstībai.

2.5.1. LNSO auditorijas kultūras patēriņa paradumi

Lai labāk izprastu LNSO koncertu apmeklētāju kultūras vajadzību un interešu veidošanās pieredzi un dzīves veida kontekstu, fokusgrupas diskusijā tika pētīti ne tikai jautājumi, kas skar LNSO koncertu apmeklējumu, bet arī citu kultūras pasākumu un notikumu apmeklējuma prakse respondentu biogrāfiskā retrospektīvā. Kopumā fokusgrupas dalībnieku sastāvā dominēja cilvēki, kuri pieder pie tā saucamajiem “kultūras visēdājiem” jeb “gardēžiem”. Tie ir cilvēki, kuri aktīvi patērē dažādu mākslas veidu piedāvājumu un dod priekšroku kvalitatīvam, t.i. profesionāli augstvērtīgam mākslas/kultūras notikumam jeb produktam. Mazākumā bija cilvēki, kuru kultūras vajadzībās izteikti dominē tieši simfoniskā mūzika. Fokusgrupas diskusijas dalībnieki apliecināja, ka šo kultūras auditorijas segmentu raksturo intensīvs un daudzveidīgs kultūras pēriņš:

Man tā interese par kultūru ir ļoti daudzveidīga, tas ir gan simfoniskās mūzikas koncerti, gan opera, mazāk balets, gan izstādes, gan teātris. Kino – mazāk, tieši tā iemesla dēļ, ka tam

vienkārši neiznāk laika. Apmeklēju arī teātri. (ŠEIT UN ZEMĀK FOKUSGRUPAS RESPONDENTU IZTEIKUMI CITĒTI SLĪPRAKSTĀ.)

Es arī negribu atkārtoties - mani viss interesē mākslā. Un visi šie pasākumi, kurus pirmais respondents nosauca, bet tagad, tā kā man jau ir diezgan daudz gadu, mans mērķis ir apmeklēt pasaules operas. Pagaidām esmu bijusi trijās: Anglijas Karaliskajā, Milānas la Skalā un Oslo operā. Vīnes vēl neesmu, bet pārējās jau - tā kā liktenis veidos, kādas būs iespējas. Jā, māksla man ļoti patīk, izņemot teātri. Vienīgi Jaunais Rīgas teātris tagad ir skatāms, Dailē un Nacionālajā bieži sanāk vilšanās.

Man arī intereses ir visplašākās, grūti kaut ko sevišķi uzsvērt. Bet nu, esmu skrējis uz izstādēm, ļoti ātri parādījās interese par mūziku.

Jā, mani kultūra un māksla interesē jau no bērnības. Arī mākslas izstādes, varbūt foto, bet praktiski viss, kas ar kultūru saistīts, viss mani interesē.

Jaunākie respondenti uzsver, ka interese par simfoniskās mūzikas koncertiem attīstījies tikai pēc tam, kad aktīvi baudīts citu mākslas veidu piedāvājums. Ir iespējams runāt par zināmu “kultūras gardēžu” plati, kurā simfoniskās mūzikas koncerti kļūst par neatņemamu piedāvājuma sastāvdaļu.

Mana interese par kultūru un mākslu ir ļoti liela. Es varu teikt, ka esmu pat kultūras atkarīga. Apmeklēju praktiski Nacionālā Simfoniskā Orķestra koncertus gandrīz visus laikiem. Jāsaka, ka tieši pēdējos trīs gados esmu sākusi koncertus apmeklēt.

Jā, arī esmu izteikta kultūras patērētāja, vairāk gan teātris un kino saista, šos ļoti bieži apmeklēju, jo koncerti, operas un balets ir vairāk otrā plānā, tomēr ir, jo gribējās kaut ko citu, ne teātri visu laiku. Un laikiem jāsaka, ka bērnībā tās pieredzes gandrīz nav bijis, jo dzīvoju vairāk laukos. Un interesanti ir, ka katra šī joma ir sākusi saistīt tieši no kādas konkrētas izrādes vai no kāda konkrēta notikuma, un es atceros, ka vidusskolā tās bija Meikšāna „Vīns un nezāles”, operā tā bija „Mīla uz trim apelsīniem”, un, savukārt, Ģilžu pasākumi, lielajā Ģildē bija kaut kā tie, kas mani pavilka iepazīt telpu, caur kuru es tad arī iepazīnos ar Nacionālo simfonisko orķestri. Jāsaka, ka piedāvājumu klāsts tiešām visās šajās nozarēs gan daudzveidības ziņā, gan kvalitātes ziņā tomēr ir tāda pozitīva zīme. Tā kā, jā, apmeklēju visu, un pa lielam viss patīk.

Aktīvajai kultūras patērētāju grupai raksturīgs arī pietiekami attīstīts kritiskums mākslas piedāvājuma novērtējumā, kas, galvenokārt, veidojies balstoties uz mākslas un kultūras pieredzes kvantitatīvo un kvalitatīvo daudzveidību.

Ja no nopietnās mūzikas, tad priekšroku dodu operai: es apmeklēju operu, gan visas operas izrādes, gan baletu, kas nav redzēts. Metropolitan operas tiešraides Cinamonā sākuši rādīt, tur šad tad, nu, ne vienmēr sanāk, vienkārši nav laika visu apmeklēt, un teātra fanātiķis pilnīgs esmu jau no bērnības, mana mamma veda uz... mans mīļākais teātris bērnībā bija jaunatnes teātris, un tagad interesanti, tieši tajās pašās telpās Jaunais Rīgas Teātris. Var teikt, ka tur arī esmu redzējis visas izrādes kopš Alvis Hermanis tur strādā, un pirms tam, kad Ādams Šapīro tur iestudēja. Kino arī cenšos apmeklēt – tam man mazāk laika atliek, bet vienkārši gribētos tās labākās filmas pēc maniem ieskatiem, un cenšos arī lasīt Kultūras Dienā, ko iesaka kritiķi. Diemžēl viens no maniem mīļajiem kritiķiem ir aizgājis aizsaulē, Normunds Naumanis, ļoti, ļoti pievērsu [uzmanību – transkr.] tieši viņa viedoklim.

Tā kā man tā pieredze ir liela, un uz teātri, līdz mūsu atmodai es gāju uz abiem teātriem, nu gandrīz visu redzēju. Bet, tad bija mūsu izcilie mākslinieki, tad, kad viņi pazūd no skatuves, man vairs nav it nekāda interese iet uz teātri.

Vairāki respondenti norāda arī uz savas mākslinieciskās gaumes attīstību un izmaiņām.

Man vienmēr ir patikusi simfoniskā mūzika. Es atvainojos par tādu izteicienu, bet sākumā man patika nu tādas it kā pieejamas mūzikas: Mocerts, Bahs, Bēthovens. Tas sākumā, bet ar laiku es saprotu, ka tas, kas man agrāk nepatika, tagad patīk, piemēram, man gandrīz Šostokovičs ir pirmais komponists, Prokofjevs, un tā. Tas, kas agrāk man nepatika, tagad patīk.

Vecākie respondenti norāda, ka daudzveidīga profesionālās mākslas patēriņa prakse raksturo visu viņu dzīves gājumu, dažkārt uzsverot izmaiņas mākslas un kultūras piedāvājumā salīdzinājumā ar viņu jaunības gadu pieredzi.

Opera man ļoti patīk. Operā uz simfonisko mūziku eju, arī uz citiem, piemēram, kora koncertiem. Bezgala daudz ir visādi koncerti... jā, es daudz eju. Eju visu mūžu, nu faktiski no agrīna vecuma sāku iet uz visu. Un tad es gribu teikt, ka tādas mākslas izstādes, kādas bija krievu laikā, tagad gandrīz vispār tādu nav. Es domāju, ka jaunatne vispār nav redzējusi to mākslu, ko mēs esam redzējuši. Tās bija fantastiskas, un tie mākslinieki bija fantastiski, un mēs to visu esam redzējuši.

Daļa no respondentiem atzīst, ka paši ar savu aktīvo kultūras un mākslas pasākumu apmeklējumu rosinājuši doties uz kādu koncertu vai citu mākslas/kultūras notikumu arī savus draugus. Tādā veidā aktīvie cilvēki sekmējuši mākslas interešu un vajadzību attīstību arī savu draugu un paziņu lokā, iesaistot arī tos šajā praksē un, kļūstot par sava veida auditorijas multiplikatoriem.

Eju uz simfoniskās mūzikas koncertiem, kur un kad vien varu. Eju skatīties arī Metropolitēna izrādes, kas man ļoti, ļoti patīk. Es tur dzirdu visas pasaules slavenības. Nu brīnišķīgi tur skatīties. Reizēm arī kaut ko es klausos no Vīnes vai no Londonas. Nekur nav tik laba tā apskaņošanas tehnika kā Cinamon kinoteātrī. Tur ir vislabākā skaņa, tā ir brīnišķīga. Man ļoti patīk operas, ļoti. Arī uz LNSO - es eju gandrīz uz visiem lielajiem koncertiem. Es esmu tā iesākusi iet, un ar mani nāk tāda vesela draugu kompānija. Viņi neaizietu, ja es viņus ūkumsinstitucionalizēt un sistematizēt.

Interese par kultūras un mākslas notikumiem un vajadzība tos apmeklēt un baudīt lielākajai daļai fokusgrupas dalībnieku ir attīstījusies agrā jaunībā, taču tā ne visiem ir bijusi vienādi noturīga dažādos dzīves posmos. Intereses attīstībā par kultūru un mākslu dažādos apmeklētāju dzīves posmos diagnosticējamas divas stratēģijas:

- 1) viena daļa respondentu atzīst, ka interese ir bijusi nepārtraukta un vienīgais šķērslis, kas liedzis apmeklēt visus interesējošos pasākumus, ir bijis naudas trūkums vai notikumu vienlaicīgums.
- 2) Citi respondent norāda, ka interese par kultūras un mākslas piedāvājumu ir viļņveidīga, to būtiski ietekmē laika vai naudas trūkums

...tā koncertu un teātru apmeklēšana ir tāda ļoti viļņveidīga, nepastāvīga. Jo dažreiz vienkārši ir tā, ka nav laiks vai nauda.. Es vienmēr žēlojos, ka Arsenāls ir pašā rudens sākumā, kad studijas sākas ar jaunu vilni un nav laika aiziet. Tas, kā es ļoti intensīvi patērēju kultūru, ir ar klausām-grāmatām. Šķiet, tas ir viens no vislabākajiem izgudrojumiem, jo – ja nebūtu tā audio materiāla, kurā ņemt literatūru, iespējams, vispār nebūtu laika. Tad varbūt pietiktu tikai tik daudz laika, lai lasītu to, kas ir rakstīts par mūzikas tēmu.

Aizņemtība ir viens no biežāk norādītajiem kultūras pasākuma apmeklējuma šķēršļiem, ko kultūras patēriņa aptaujās min respondenti, tāpēc tā uzskatāma par nozīmīgu izaicinājumu kultūras un mākslas produktu mārketinga aktivitāšu plānotājiem. Minētā argumenta iespaidā

cilvēki izvēlas viegli pieejamas mākslas formas, kurām piemīt izteikta atpūtas un izklaides funkcijas. Par tādu nav uzskatāms LNSO piedāvājums, tāpēc, ir nepieciešams identificēt galvenos apstākļus, kādos rodas tāda interese par konkrētiem kultūras un mākslas notikumiem. Ir jāatrod argumenti, kas spēcīgi motivē cilvēkus pārkārtot savu dienas kārtību, un kultūras un mākslas patēriņu iekļaut savas dienas kārtības prioritāšu sarakstā.

Intereses rašanos par kultūras dzīvi lielākā daļa fokusgrupas dalībnieku saista ar bērnības un jaunības dzīves posmu, kurā vecāku vai citu tuvinieku pavadībā bijis iespējams apmeklēt kādus kultūras pasākumus. Kāda dalībniece sekojoši īsi raksturo savu daudzveidīgo pieredzi minētajā kontekstā:

Es atceros bērnību. Leļļu teātris bija pirmais, pēc tam – baleti visi, Čaikovskis. Es domāju, ka tā bija tāda mērķtiecīga audzināšana ģimenē, jo [...] Arī nepārspīlēt, jo ko tad tur aizvedīsi bērnu uz simfonisko orķestri [...] (iespraudums par tagadējo) Mēs tagad redzam, ved. Bet nu, dažiem patīk, daži sēž, ka taisni jābrīnās. (turpina par sevi) Tad vienu laiku brauca uz to kolhoza namu visi deju ansambļi no visām „brālīgajām republikām”. Un es tai laikā kaut kāda desmitgadīga meitene biju, nu fantastiski!atceros, kā es apsēdos Lielās Ģildes balkonā, ar tēvu, protams. Un tad man ne visai tā patika, tur bija Mocarts, Bēthovens, visi kam bija lielās jubilejas.

Būtisks faktors intereses attīstībai ir iespēja iegūt personisku pieredzi par kultūras organizācijas darbu. Tādu respondentiem ir bijusi iespēja iegūt vai nu tad, ja kāds tuvinieks vai pazīstams cilvēks ir strādājis teātrī, operā vai citā kultūras organizācijā, vai arī kultūrizglītības programmu ietvaros skolas gados.

Un tad, protams, opera mums bija tāda interesanta pieredze. Kādu laiku opera nebija pārpildīta, bet klasesbiedram mamma mums bija vietu ierādītāja, un tad es saprotu, ka mēs gājām vai nu pa ļoti mazām naudiņām – kaut kādām 30 krievu kapeikām, vai vispār tāpat. Mūs ielaida, jo nu – kāpēc lai tie bērni maksātu. Un bērnudārzā baletu mums nāca mācīt Suta. Mēs dejojām kaut kādu gabalu no Brīnumlellēm, un tā. Un tā pamazām.

Māte bišķiņ kādreiz strādāja operetē ... Tas laiks, visa tā apkārtnē.

Nu, jā, es interesējos par visu no bērnības, jo bija tāda vide un tāda ģimene. Protams, 60.,70. gados Latvijā uz augstākā viļņa bija teātra māksla līdz 80. gadu beigām. Protams, mūzikas dzīve nebija tik spilgta.

Īpaša nozīme intereses attīstībai tieši par simfoniskās mūzikas koncertiem pētījumā tika pievērsta muzikālās izglītības saiknei ar kultūras vajadzībām. Fokusgrupā paustais liecina, ka muzikālā izglītība var neviennozīmīgi ietekmēt vēlmi apmeklēt vai neapmeklēt simfoniskās mūzikas koncertus: no vienas puses, cilvēki ar muzikālo izglītību parasti ir labāk informēti par piedāvājumu mūzikas jomā – koncertiem izpildītājiem u.tml., bet, no otras puses, muzikālā izglītība tiek norādīta kā traucējoša muzikālā baudījuma gūšanai, jo muzikālais piedāvājums tiek uztverts izteikti analītiski un kritiski.

Man ir muzikālā izglītība. Un līdz ar to sanāk, ka tas viss kultūras process, lielākā daļa, sanāk kā radītājai, jo diezgan daudz sanāk iesaistīties dažādos kultūras pasākumos. Viens no tiem lauciņiem, kas nav vēl pieminēts ir kormūzika, kas man pašai ir ļoti tuva, jo es pati dziedu korī. Esmu aktīva Latvijas koncertu dzīvē. Visu laiku kaut kas notiek. Tādā veidā iznāk sadarboties arī ar Nacionālo simfonisko orķestri. Arī dažādi citādi kopprojekti ar citiem profesionāliem kolektīviem. Taču, mans apmeklējums arī brīžiem ir viļņveidīgs – kaut kad ir laiks, kaut kad nav laiks aiziet. Esmu iemācījiesies par koncertiem nemaksāt – pār mani ir nākusi kaut kāda atklāsme, kad tajā brīdī, kad esmu nopirkusi biļetes uz kādu man ļoti interesējošu koncertu, esmu pēc tam vilusies. Tā muzikālā izglītība traucē. Traucē aiziet uz koncertu, traucē izbaudīt to, kas tur ir, jo ir galvā visu laiku analīze – „Nē, tas bija netīri. Tur bija tas un tur bija tas.” Un līdz ar to ir daudz grūtāk. Tad man parasti ir kaut kādi ielūgumi, vai ieejas biļetes un tur [...]

Vairāki respondenti norāda, ka, lai attīstītos interese par simfonisko mūziku, muzikālajai izglītībai nav nozīmes, galvenais ir izpratne, mūzikas izjūta.

... es saku - mūzika nav jāsaprot. Grāmatu lasīt, tad var saprast. Mūzika nav jāsaprot absolūti nekā. Es uzskatu, ka ir klausīšanās vaina - jo jūs vairāk klausīsieties, jo jums būs labāk.

Tā tad es uzskatu, ka mūzika nav jāsaprot, mūzika ir jā klausās un jā jūt. To teica Jansons, un es viņam absolūti piekrītu.

Vairāki respondenti uzsver intuīcijas un irracionālu argumentu lomu apmeklējuma plānošanā, kur liela nozīme ir iepriekšējai ilggadīgai koncertu apmeklējuma pieredzei, bet nav nozīmes formālajai muzikālajai pieredzei.

Es eju tā aktīvi, nu tā, pēdējos 20 gadus, tā varētu teikt. Es eju daudz un principā to, ko es izvēlos, uz to es eju. Nu ne uz visiem. Es personīgi zinu, uz ko es iešu. Man uzreiz izsaka

nosaukums, autors, solists. Es tā neorientējos - Šostokovičs vai kāds tur Opuss numurs. Man pat tas neinteresē. Es zinu autoru, un es zinu, kas tur būs. Jau pēc skaņām. Tas mani velk, tas mani interesē. Tur ir odziņa, tur ir solists, tur ir diriģents, tur ir tas, es uzreiz jau vizualizēju. Man ir skaidrs. Es principā nekad neviļos. Nekad neviļos.

Tātad, neskatoties uz to, ka simfoniskās mūzikas koncerti ietver mākslinieciski augstvērtīgu kultūras piedāvājumu, tā baudīšanas priekšnosacījums ne vienmēr ir formāli iegūta muzikālā izglītība. Lielāka loma ir respondentu personiskajai mākslas un kultūras patēriņa pieredzei, kas iegūta ilgākā dzīves laikā. Šī pieredze var būt veidojusies gan bērnības un jaunības gados, gan arī vēlākos gados, taču, tai jābūt pietiekami daudzveidīgai un intensīvai.

2.5.2. LNSO apmeklējuma pieredze: apmeklējuma motivācija, biežums, (koncertu saturiskās) vajadzības, apmierinātība ar cenām.

Fokusgrupas ietvaros tika pētīts, kas ir būtiskākie elementi, ar kuru palīdzību varētu raksturot LNSO koncertu auditorijas apmeklējuma pieredzi. Noskaidrojām galvenos apmeklējuma motīvus, apmeklējuma biežuma pamatojumu, kā cenu politikas lomu apmeklējuma plānošanā.

Respondentu pieredzes analīze liecina, ka liela nozīme intereses attīstībai par simfonisko mūziku un apmeklējuma motivācijas stiprināšanā ir interesei par konkrētu personību, kas ir iesaistīta produkta jaunradē.

Es jau teicu iepriekš, ka trīs gadus atpakaļ es sāku apmeklēt simfoniskos koncertus, tieši Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri. Laikam mana mamma bija tā, kas sāka kādus desmit gadus atpakaļ iet uz LNSO koncertiem. Uz operu vienmēr esam gājuši, bet tieši uz simfoniskiem koncertiem – mazāk. Un, tad pamazām arī man ieinteresēja LNSO. Laikam tieši tad sāku iet, kad bija Karels Marks Šišons galvenais diriģents. Un tad arī, māte jau bija pirms tam dzirdējusi, ka tiešām Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra līmenis diezgan aug, tieši tajā laikā. Nu, un, pašreiz arī, ir ļoti brīnišķīgs ir galvenais diriģents Andris Poga, tādēļ arī jauki, ka turpina augšupeju un stabilu darbu.

Mani aizrāva Karels Marks Šišons. Es sāku apmeklēt vairākus simfonisko orķestru koncertus, kad viņš kļuva par diriģentu, un nesanāk apmeklēt pārāk bieži, jo es nepaspēju rezervēt lētākās biļetes, un par cik man gribas iet kopā ar dēlu, un diviem cilvēkiem tas jau ir.. jāērēķinās ir..

Cits nozīmīgs motīvs, kas mudinājis vairākus respondentus pastiprināti interesēties par LNSO piedāvājumu, ir viesmākslinieku piesaiste LNSO koncertprogrammu sagatavošanā.

Pēdējā laikā biežāk apmeklēju LNSO koncertus, jo redzu, ka orķestris sācis meklēt jaunas auditorijas tieši ar viesmākslinieku piesaisti, jo tas ir aspekts, kāpēc es vairāk apmeklēju šādus pasākumus. Man tomēr Riharda Zaļupes vai Vestarda Šimkus vārds izsaka vairāk nekā tīri, ja tas ir simfoniskais orķestris. Līdz ar šo viesmākslinieku piedalīšanos vai vārdu izskanēšanu orķestra kontekstā, man tas kā cilvēkam, kuram, kā jau es teicu, mūzika nebūtu tas primārais kultūras virziens, kuru es apmeklēju, tad man tas kaut kā ļoti palīdz un rada vēlmi vairāk apmeklēt šos orķestra pasākumus tāpēc, ka šie viesmākslinieki vai nu principā novitāšu ieviešana orķestra darbībā.

Man ļoti trūkst, ko Šišons ieviesa, nepazīstamu operu, koncertu izpildījumu. Cik vien tie bija brīnišķīgi. Tādu mēs vairāk nekur vairs nedzirdam, kā Mocarts nedzirdēts. Cik tie bija brīnišķīgi. Katru gadu bija tādi. Es domāju, ka tie trūkst. Un man vienmēr trūkst vairāk lielu formu ar kori, solistiem. Man vienmēr gribas solistus un kori. Ļoti pievelk publiku, ja piedalās koris ar solistiem, tas izraisa lielu interesi.

Interese par konkrētām personībām, kas darbojas LNSO un viņu māksliniecisko sniegumu, kā arī viesmākslinieku piesaiste LNSO koncertu programmu izstrādē, skatāmi kā divi ļoti spēcīgi motīvi, kas var piesaistīt gan jaunu auditoriju, gan paaugstināt apmeklējuma biežumu jau esošajiem apmeklētājiem. Retāk kā motīvs koncerta apmeklējumam tiek minēta iespēja klausīties jaundarbus vai citus skaņdarbus, kas nav atsaņoti Latvijā.

Tiešām gribētos to svaigāko repertuāru, jaundarbus.

Diskusijā pētījām arī, kā notiek konkrēta koncerta izvēle, jo ne visi apmeklētāji izvēlas koncerta apmeklējumu vienlīdz mērķtiecīgi.

Daļa pastāvīgo LNSO apmeklētāju atzīst, ka cenšas principā apmeklēt visus koncertus, jo ļoti spēcīga ir vēlme izprast un iepazīt arvien daudzveidīgāku simfoniskās mūzikas piedāvājuma spektru. Šis izvēles nosacījums ir spēcīgā pašai aktīvākajai auditorijas daļai, kuru interesē viss daudzveidīgais mūsdienu mākslas piedāvājuma spektrs.

Nu es eju praktiski uz visiem koncertiem, kad ir iespējams un, kad ir laiks. Vienkārši, nupat ir tā, ka kultūras piedāvājums ir tik milzīgs, ka nevar apvienot, jo ļoti gribas daudz ko redzēt, bet

nepaspēj visu, nav laika, un arī līdzekļu brīžiem nav, parasti gaidu atlaides, un, tad es no sākuma pasūtu uz visiem, norezervēju vietas, bet tad saprotu, ka laikam neizpirkšu, un, tad es paskatos, ja tieši pirms koncerta varbūt nav tās biļetes izpirktas, un, ja piedāvā puscenu, tad es šad un tad aizeju, ja nav, citreiz neaizeju. Bet pamatā es gandrīz uz visiem, jo man pašai interesē sevi vairāk izglītot, jo tā kā es tik daudz neesmu dzirdējusi no simfoniskās mūzikas, vienkārši gribas saprast, kuri komponisti man patīk, kuri mazāk patīk. Un loģiski, piemēram, tiem cilvēkiem, kuriem nav muzikālās izglītības, viņiem ir grūtāk saprast, teiksim, tādu laikmetīgu mūziku un sarežģītu mūziku. Loģiski, visiem patīk Čaikovskis, Mocarts lielākoties un Bēthovens, bet nu gribās arī dzirdēt kaut ko laikmetīgu un gribas saprast.

Es vēl pagaidām neesmu atkodusi arī laikmetīgo mākslu. Es viņu nenoliedzu, bet gribu saprast. Tas pats kā, es klausījos Alyja Hermana „Zaldātus”, kur vispār nebija melodija, tik pilnīgi atonāla opera, kā to ir iespējams klausīties un baudīt. Man liekas, to var tikai mūziķis, kas saprot, cik sarežģīti to ir izspēlēt, bet nu man tā liekas, es nezinu. Tas ir ļoti fantastiski, ko viņi dara, bet baudīt es to nespēju. Interesanti ir režiju skatīties, un nu tā, bet baudīt, tas bija smagi. Tātad man vēl jāiet un jāsaprot. (smejas)

Šo apmeklētāju grupas izvēli nenosaka ļoti specifiska un konkrēta muzikālā gaume, cilvēkus saista viss jaunais, ko var piedāvāt koncerta baudījums.

Cita respondentu grupa izvēli veic mērķtiecīgi, atlasot specifiski savām interesēm atbilstošus koncertus.

Es izšķirstu programmas. Sākotnējais saraksts ir ļoti garš, ko es gribētu dzirdēt. Tad ir iespējas un arī laiks dažkārt, un tad ir skaņdarbi, viesmākslinieki - tas ir tas galvenais.

Tātad, iespējamās vismaz divas koncerta izvēles stratēģijas: pirmkārt, vēlme uzzināt, izjust, iepazīt; otrkārt, dzirdēt to, kas eventuāli atbilst muzikālajai gaucei un interesēm.

Fokusgrupas dalībnieku diskusijā paustais liecina, ka LNSO apmeklētājiem ir atšķirīgas koncertu apmeklējuma biežuma pieredzes. Ir pieredzes, kur apmeklējums ir palielinājies, ir pieredzes, kur tas ir nemainīgs, bet ir arī pieredzes, kur koncerti tiek apmeklēti neregulāri. Vecākie respondenti ir tie, kuri ir ilgstošie un regulārie apmeklētāji, kuri labi orientējas LNSO koncertu programmās daudzu gadu garumā, ir pietiekami kritiski LNSO darbības vērtējumā, bet tas nav mazinājis apmeklējuma biežumu.

Es arī apmēram 50 gadus esu. Arī uz tiem simfoniskajiem. Es reti kādu izlaižu, es esu uz visiem, gandrīz uz visiem. Ar mani tad nāk liels bars. Diezgan, tā ka maz nevar neiet, es viņus visus aicinu un nāk. Es teikšu, ka man ļoti reti kurš koncerts liekas: „Es domāju, varēja nenākt”. Bet man gandrīz tāda nav. Man liekas, ka mūsu orķestris ir ļoti labs, manuprāt. Un galīgi nepiekrītu par Šišonu. Viņš tā pacēla mūsu orķestri! Kā viņš to pacēla! Salīdzināt nevar, kāds viņš bija un kāds viņš ir tagad. Man ļoti žēl, ka mēs viņu nenoturējām. Lūdzu, viņš ir uzaicināts pirmo reizi, nākamajā sezonā viņš diriģēs virkni izrāžu [nevar transkripēt]. Tur nezaicina katru diriģentu. Tā ka variet būt droši - viņš ir izcils diriģents, man viņš ārkārtīgi patīk. Tur taču publika kā elektrizēta, viņš pacēla roku - visi pilnīgi kā nolēmēti.

Neregulārais apmeklējums vairāk raksturīgs jaunākajiem respondentiem, kuru interese par LNSO piedāvājumu vēl tikai veidojas un to ietekmē gan LNSO tēla aspekti, gan šo respondentu citas kultūras un mākslas vajadzības.

Esmu noteikti neregulārs apmeklētājs, un, kā jau es arī minēju, vispirms es iepazīnos ar Lielās Ģildes telpu un attiecīgi pēc tam arī sekoja informācija par Simfonisko orķestri. Tas, kas laikam man ir traucējis tā ļoti bieži apmeklēt, ir tieši šis te Latvijas Nacionālais aspekts nosaukumā. Jo kaut kā vidusskolā bija tāda liela trauma ar Nacionālo teātri un Nacionālā teātra piedāvājumu, un tad kaut kā mums vidusskolā radās tāds piemērs, ka tam, kam ir šī te Latvijas Nacionālā tā nosaukuma pieskaņa, ka tas ir tā kā veidots pēc pagājušā gadsimta otrās puses vai pēc kaut kādiem tādiem kanoniem. Līdz ar to visu laiku ir tāda sajūta – tas nevarētu būt nekas interesants. Tas, protams, ir absolūts stereotips, bet kaut kā visu laiku tā šķita. Un, protams, pēdējo divu gadu laikā tas ir noteikti izmainījies, bet kaut kā to regularitāti ietekmēja tas, ka šķita, ka tas nevarētu būt kaut kas, ko varētu man piedāvāt, ņemot vērā, ka pēdējos gadus, man liekas, kultūra ir kļuvusi tāda absolūti izaicinoša savā tīri tādā saturā; tad kaut kā visu laiku ir tā, ka tu ej un redzi kaut ko, noskaties Serebreņņikovu, un tev ir tāda sajūta, ka arī mūzikā un visur citur tev ir jādzird kaut kas tāds totāli nedzirdēts. Tad traucē tas Nacionālais vārds.

Citētais respondenta viedoklis atklāj interesantu skatījumu uz termina “nacionālais” nozīmi LNSO kā kultūras organizācijas tēla uztverē. Par to nedaudz plašāku komentāru sniegsim sadaļā, kur aprakstīsim respondentu priekšstatus par LNSO tēlu.

LNSO apmeklējuma pieredzi raksturo arī respondentu viedoklis par LNSO koncertu cenām. Kopumā visi respondenti bija ļoti labi informēti par LNSO cenu politiku. Tai īpaši seko līdzī

vecākā gadagājuma respondenti, kuriem ir ilgstoša LNSO apmeklējuma pieredze, taču kopumā nav vienota viedokļa par labāko biļešu cenu veidošanu gadījumos, kad apmeklējums ir zems.

Tās cenas, tās cenas. Tieši šajā sezonā bija izmanītas cenas. Lēto galu samazināja. Pēdējā rinda un sānos. Es zinu, mana vieta palika par veco cenu. Bet to vidējo cenu, kas bija augstāka, bija palaista zemāka, bet vienalga viņa ir par augstu. Lētāko samazināja, vidējo pazemināja, bet tas pazeminājums vienalga ir par augstu.

Tas moments, kāpēc mēs nopirkām, mēs pēkšņi gribējām uz vienu koncertu un tur viena biļete maksāja pus abonementu. Un tāpēc mēs nopirkām. Bet īstenībā, it kā tas ir par dārgu. Nu ir par dārgu. 60 eiro, nu, 15 uz koncertu, nu tas mums ir par daudz. Nu tā, zobus sakoduši

Es atkal ņemu lētākos, protams, es daudz eju, es nevaru tā, man ir jāizvēlas lētākās biļetes.

Aktīvie koncertu apmeklētāji ierosina atbalstīt regulāos koncertu apmeklētājus ar tiem draudzīgāku cenu politiku. Tiek piedāvāta ideja par biļešu iegādi par noteiktu summu, kas ļautu apmeklētājam pašam izvēlēties, uz ko iet.

Mani ielūgumi vienmēr ir atturējuši, jo, jo es nekad beigās nezinu vai es tikšu uz to koncertu, bet kaut kad bija tā ideja, ka var pats it kā kaut kā izvēlēties, kaut kā samaksāt un tad izvēlēties [...]

Varbūt izvēlies iet uz pieciem koncertiem, izvēlies, uz kuriem - tu maksā tik, uz desmit tik. Uz diviem tas atkal ir dārgāk, nu kā jau [...] Bet tā individuāli.

Respondentu viedoklis dalās par praksi kad biļešu cenas tiek samazinātas pēdējā brīža izpārdošanās, kas, no vienas puses diskriminē tos, kuri laicīgi iegādājušies biļetes, bet, no otras, palielina koncerta apmeklētāju skaitu, ja ir pietiekams pēdējā brīža piedāvājuma izmantotāju skaits.

Nu nevar arī tā, ka pēdējā brīdī, piemēram, pārdot par pieci eiro, bet man kā pensionāram maksā septiņi, bet tā arī nevar darīt, jo es jau sen esmu nopirkusi par to septiņi. Tas iznāk drusku nesmuki, ja. Man jau tad neatlaiž, es arī varu gaidīt līdz beidzamajai minūtei, bet es zinu, ka man jāizpērku, es izpērku.

Citi respondenti, savukārt, kritizē LNSO par pārlietu augstām cenām, norādot uz tukšajām vietām koncertos..

Es saprotu, ka vajag nopelnīt, orķestrim ir vajadzīga nauda un viņiem ir jānopelna, bet te ir tas, tukša vieta un tu netiec. Vai nu visu vai neko. Jo tas ir valsts dotēts pasākums.

LNSO koncertu klausītāju maksātspēja ir ļoti neviendabīga, tāpēc priekšstati par veiksmīgāko cenu politiku arī ir diferencēti.

2.5.3. LNSO vieta citu simfoniskās mūzikas piedāvājumu vidē

Fokusgrupas diskusijā paustie viedokļi un vērtējumi atklāj LNSO auditorijas pārstāvju priekšstatus par LNSO vietu citu simfoniskās mūzikas piedāvājumu vidē, kas ļauj precīzāk identificēt auditorijas skatījumu uz LNSO plašāka simfoniskās mūzikas piedāvājuma kontekstā. Īpaša nozīme LNSO uztverē šajā kontekstā ir sekojošām LNSO pazīmēm: muzikālā kvalitāte, tās izaugsme; piedāvāto izglītības programmu kvalitāte; sarunas pirms koncertiem un “nacionālais” statuss. Respondenti nešaubīgi norāda uz LNSO izpildījuma vispārējo muzikālo kvalitāti gan skanējuma, gan programmas aspektos. Vairākos izteikumos tiek akcentēta orķestra izaugsme un attīstība.

Es domāju, ka... viņš (LNSO) ir ļoti bagāts skanējumā. Es domāju, ka lieliski spēlē. Es esmu vislabākajās domās par mūsu orķestri. Tas ir ļoti, ļoti audzis.

Profesionalitāte, profesionāls orķestris, es domāju noteikti.

Atsevišķi respondenti salīdzina LNSO izpildījuma kvalitāti ar Liepājas simfoniskā orķestra izpildījumu, it īpaši konkrētu instrumentu grupās.

Bet tas, ka tā skaņa mazāk ansambliski līmējas kopā. Es piekrītu tam, ka ir ļoti labi koka pūšamo instrumentālisti, kas ir flautas, klarnetes. Man traucē tas, ka Latvijā reto instrumentu spēlētāji mazumā, kas ir fagoti, kur 2-3 mūziķi klejo pa visiem orķestriem, un līdz ar to viņi ir pārguruši, braukā Rīga-Liepāja-Rīga turp, atpakaļ visu laiku, un līdz ar to tas ietekmē izpildījuma kvalitāti. Tās, protams, jau ir nianšes. Līmenis ir audzis pilnīgi noteikti, un es gaidu to brīdi, kad nevienā koncertā es no metāla pūšamajiem instrumentiem nevienu gailīti nedzirdēšu. Es ļoti gaidu to brīdi, jo ir tā, ka viss ir labi, viss ir ļoti skaisti, bet – neizturēja.

Varbūt, ka Liepāja. Mēs jau tik daudz viņu nedzirdam. Es domāju, ka Liepāja droši vien var konkurēt. Bet mēs nedzirdam tik daudz tos Liepājas koncertus. Reti. Par šo man tieši komentārs.

Iepriekš izskanēja, ka LNSO ir ļoti laba pūtēju grupa. Es oponētu, ka tieši Liepājai ir daudz labāka pūtēju grupa nekā LNSO.

Kaut arī Liepājas simfoniskais orķestris tiek minēts kā vienīgais teorētiski iespējamais LNSO konkurents, kā konkurenti vairāk tiek minēti atsevišķas mūziķu grupas, ne viss orķestris kā kultūras organizācija.

Ļoti nozīmīgu lomu LNSO darbības vērtējumā ieņem respondentu paustie viedokļi par sarunām pirms koncertiem, kuras saviem klausītājiem kā īpašu izglītojošu programmu piedāvā LNSO.

Es atvainojos, varbūt nedaudz ārpus tēmas, bet man ļoti patīk, kad ir sarunas pirms koncertiem! Tas arī ir tas, ar ko viņi atšķiras. Var aiziet paklausīties, ļoti interesants ir parasti Orests Silabriedis. Stāsta par skaņdarbiem, par komponistiem, uzaicina kādu viesi, kas arī savu viedokli un savas zināšanas arī dod. Tas man šķiet ļoti jauki!

Tikpat augstu tiek vērtētas arī LNSO attīstītās izglītības programmas, jo dažādos kontekstos respondenti piemin programmas LeNeSOs lomu jaunās klausītāju paaudzes veidošanā.

Ar ko man izceļas LNSO – man liekas, ka ļoti būtiska sadaļa ir tā, ka ir jauniešu programmas: LeNeSOs un koncerti bērniem, arī tas pats Čaikovskis bija, Bartoks, Bēthovens tagad, ka šīs programmas tiek veidotas un tādā veidā bērnus, jauniešu piesaistot jau no mazotnes. Ir ļoti grūti sākt apzinīgā vecumā to visu apmeklēt, bet, ja bērns jau pierod ... bet, protams, ir konkurenti „Latvijas koncerti”, kas ar savām programmām veido šāda veida koncertus, bet tas, man liekas, ir ļoti, ļoti būtiski.

Kopumā LNSO Izglītojošais darbs ar auditoriju tiek vērtēts ļoti augstu un tā lomu palielina jauniešu viedokļu līderu iesaiste šajās programmās.

Neatņemama LNSO kā kultūras organizācijas specifikas iezīme ir tā “nacionālais” statuss. Šis statuss var raisīt neviennozīmīgas asociācijas, kur viena respondentu daļa norāda, ka valsts budžets kā galvenais orķestra darbības finansiālais nodrošinājums ir uzticības garants, bet citi uzskata, ka šis statuss piešķir LNSO darbībai birokrātisku valsts pasūtījuma izpildītāja lomu. Pirmais priekšstats vairāk raksturīgs respondentiem ar ilgāku LNSO apmeklējuma pieredzi.

Man tieši ir tā bausa, kad es zinu, ka tur nav atmazgāta nauda, ka tur nav likta nauda, un pēc tam puse ir aizgājusi atpakaļ.

Jaunākajiem LNSO apmeklētājiem sastopams arī sekojošs skatījums:

Es biju kopā ar divām draudzenēm (viņas tur bija pirmo reizi), kuras brīnījās par to, ka Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris ir organizācija, kura spēlē arī koncertus ne tad, kad ir kaut kādi valsts pasūtījumi. Tas var šķist pilnīgi absurdi, bet, man šķiet, ka tas tēls kaut kādā ziņā daļēji jauniešu auditorijas, kuri nav varbūt cieši saistīti ar mūziku, ir vairāk tāds, ka tas ir vienkārši kaut kas, ko valsts ir izveidojusi (ņemot vērā arī nosaukuma pirmos divus vārdus), un līdz ar to ir tāda sajūta, ka valsts svētkos tiek pasūtīts, ka viņi spēlē, tad viņi to dara. Bet kaut kā man šķiet, ka drusku trūkst informācijas ne tikai par tiem pasākumiem, kas notiek, bet arī par organizāciju kā tādu. Kas ir tas, ko viņi dara? Jo pa lielam, tie kuri iet, tie zina, bet jaunieši ne. Man bija tāda dzirdēšana, bet ņemot vērā, ka es esmu neregulārs apmeklētājs tam visam, man patiešām patika, un es tajā mirklī sāku brīnīties „kā tas var būt, ka es esmu tikai otro, trešo reizi tur?”. Tā izpratne par LNSO ir tāda, kas liek domāt, ka orķestris nedarbojas kā pastāvīga vienība, bet gan, ka tas darbojas tikai lielos notikumos un uz valsts pasūtījumu (spēlē tad, kad ir jāspēlē).

Citētais ļauj secināt, ka jauniešu auditorijas daļai nepieciešama ne tikai informācija par LNSO programmu un piedāvājumu, bet arī informatīvi skaidrojoša informācija par LNSO kā organizāciju plašākā nozīmē.

2.5.4. LNSO tēls LNSO auditorijas skatījumā

Jau iepriekšējā tematiskajā sadaļā minējam vairākas pazīmes, kuras respondenti skata kā nozīmīgus LNSO kā organizācijas raksturojumus. Turpinājumā sniegsim īsu apkopojumu asociācijām, kuras veido fokusgrupas dalībnieku priekšstatos izveidojušos LNSO tēlu. LNSO tēlu apmeklētāju skatījumā veido vairākas pozitīvas un divas negatīvas asociācijas. Pozitīvo asociāciju kopu veido sekojošas LNSO tēla pazīmes: profesionalitāte, tai skaitā spēja izpildīt daudzveidīgu repertuāru; tradīcija; *nacionālais* statuss; Lielā ģilde kā koncertu norises vieta, attīstītas mārketinga aktivitātes. Par daļu no minētajām tēla pazīmēm jau rakstījām iepriekš, bet par divām pazīmēm sniegsim vēl īsu komentāru. Vairāki respondenti norādīja, ka viena no pirmajām asociācijām, kas nāk prātā domājot par LNSO, ir tā pastāvīgā koncertzāle Lielajā ģildē. Tai pašā laikā tiek norādīts, ka LNSO koncertēšana tikai Lielajā ģildē būtiski sašaurina tās auditorijas apjomu.

Pirmais nāk prātā Ģilde kā vieta. Orķestris un Ģilde ir nesadalāmi, kaut arī gribētos viņus saraut īstenībā. Tas saistīts ar to, ka orķestris iziet ārpus savām ierastajām telpām, un līdz ar to es uzskatu paplašinātu savu auditoriju, jo tas citiem cilvēkiem būtu vairāk pieejams, un vairāk kādus izbraucienus koncertu ārpus Rīgas. Jūrmala, Dzintari ir tāds ļoti tuvais variants, bet kaut kur vairāk.

Raksturojot LNSO tēlu, vairākkārt tiek pieminētas pēdējā laika LNSO darbības reklāmas, mārketinga un PR aktivitātes.

Nu pat sāk uzlaboties. Kaut kas tur nebija. Arī kad bija iepriekšējā direktore, runājot par afišām, programmiņām, tas vizuālais... programmiņas bija visas melnas, maksāja lats, lats piecdesmit, visas rokas palika netīras. Nupat ar Lūkinas atnākšanu ir tā - skaisti plakāti, nevis tikai vienkārši uzraksts, bet ar to nagliņu – vai būs solists, vai būs kas. Tas pats ir ar programmiņām. Viņas visas ir tā kā grāmatiņas. Var salikt plauktā. Viss ir saskaņots! Kāds tas plakāts, tas ir arī uz vāka. Viņas ir saturiskas, tur ir Silabrieža teksti, nu vienīgi divi eiro!

...tādas programmiņas ir pirmo reizi. Tur iekšā ir fotogrāfija, biogrāfija, saturs, nākamā koncerta..., biļešu kases rezervācija telefoniem, kaut kāda gaumīga reklāmiņa. Nākamā koncerta reklāmiņā, bet viņa ir skaista. Saturs satriecošs. Par autoriem, par visu. Bet tikai divi eiro...

Tiesa, diskusijas dalībnieku iedoklis par to, kādām jābūt programmiņām saturiski un naudas izteiksmē dalās. Respondenti izsaka piedāvājumu veidot divas programmiņas – izvērsto un īso programmas versiju.

Jā, bet tāpēc es aku, ka aizejot uz koncertu, es gribu redzēt secību, un man neko vairāk nevajag. Tā mana doma bija tāda – kāpēc orķestris nevarētu piedāvāt divu veidu programmiņas. Kā suvenīrs vai tikai programma pa 50 centiem. Viss, neko man vairāk nevajag.

Lai arī atšķirīgi interpretēta, tomēr LNSO vadības aktivitāte darbā ar auditoriju ir pamanīta un atzinīgi novērtēta LNSO tēla kontekstā.

Diskusijā tika mnētas arī divas emocionāli negatīvi “iekrāsotas” asociācijas par LNSO: mūziķu vienaldzība un atsvešināta profesionalitāte. Ar mūziķu vienaldzību tiek domāta LNSO mūziķu emocionālā attieksme pret savu darbu u auditoriju, kuru izjūt koncertu klausītāji.

Man gan vienreiz bija, kad es sēdēju blakām skatuvei un pamanīju, ka sejas bija vienaldzīgas, nebija redzama muzikantu vēlme iesaistīties mākslas procesā.

Kā savdabīgs trūkums tiek minēta mūziķu arogance, kuras pamatā ir augsta profesionālā pašapziņa.

Un profesionalitāte ar mazliet negatīvu pieskaņu. Tas negatīvais nozīmē to - es personīgi bieži izvēlos iet uz amatieru kolektīvu koncertiem, tāpēc ka tur cilvēkiem tas nav darbs, arī tas, ka tika pieminēts, ka brīžiem var redzēt sejā mūziķiem, ka viņi ir darbā. Bet tā tomēr ir mūzika, tā ir sajūtu māksla. Es ļoti labi zinu, kādas ir algas, zinu, kādu darbu iegulda – brīžam varbūt mazāk kā vajadzētu. Nu tā – ai, mēs taču šo darbu jau mākam, ko mēs tur daudz. Līdz ar to ir nepamatotas mazās kļūdas, kas traucē. Tas tā kā uz to profesionālo izejot. Mēs taču profiņi, mēs tiksim galā.

Minētais asociatīvais LNSO raksturojums var būt arī pašu respondentu subjektīvās piereszes un uztveres specifikas radīts, taču ir ņemams vērā, strādājot pie LNSO tēla attīstības.

2.5.5. LNSO koncertu apmeklētāju ieteikumi LNSO darbības attīstībai.

Fokusgrupas diskusijas dalībnieki formulēja vairākus ieteikumus LNSO turpmākajai darbībai, kurus konspektīvi apkopojām, nesniedzot savu vērtējumu respondentu ieteikumiem, tikai pievienojot spilgtākos citātus, kas ilustrē šos ieteikumus.

1. Piedāvāt vairāk koncertus ar pazīstamu solistu piesaisti

Man tiešām ļoti patīk solistu koncerti, tos es dievinu. To es tā gaidu, kad atbrauks kāds solists, nodziedās solo koncertu. Nu taču pēdējais, ko mēs redzējām, lielos bija Marina Rebeka, bija operā un filharmonijā. Kaut kas fantastisks! Jā, nu ļoti gribas solistus. Ar orķestri tas ir tik bagāts skanējums!

2. Turpināt izglītības programmas un jauniešu autoritāšu iesaisti tajās.

...man prieks par to, kā ir aizsākta tā jauniešu programma, jo es domāju, ka, simfoniska mūzika tomēr ir gana specifiska lieta. Ja teātrus var izveidot piecās zālēs, divdesmit piecas dažāda veida un dažāda satura izrādes, tad ar LNSO ir. Ir jāstrādā ar dažādiem palīglīdzekļiem, vienalga, vai tās ir kaut kādas atlaižu programmas, vai tā ir citu mākslinieku piesaiste, jo man tiešām šķiet, ka jauniešiem LNSO apmeklējums ir vairāk tāda kā valsts reprezentācijas lieta. Ir ļoti, ļoti grūti

piesaistīt tos, kuri no mazotnes simfonisko mūziku neklausās,, un līdz ar to tad tiešām ir tāda sajūta, ka vajag mēģināt noturēt jauniešu interesi.

Man tiešām šķiet, ka Holšteins ir kolosāls piemērs. Ja jauni cilvēki iet uz teātra bāru klausīties džezu vakarā, tad varbūt tur kāds var piemest, ka vajag iet arī klausīties simfonisko orķestri... manuprāt, jauniešu autoritātes ir efektīvākais veids, caur ko var panākt jaunas publikas piesaisti.

...piemēram, Holšteins bija labs, es domāju Jānis Šipkēvics jaunākais no Instrumentiem vai Renārs Kaupers arī varētu iet un stāstīt, momentāli būs pilna zāle. Viņiem visiem taču lielākoties ir muzikālā izglītība. Viņi var kaut ko pastāstīt par kādu komponistu, par kādu skaņdarbu, nu es nezinu, ko vēl.

...būtiska ir zināmu cilvēku došanās pa skolām... svarīgi, lai Tev par LNSO stāsta kāds cits cilvēks, kurš pats nav LNSO pārstāvis ..

3. Vienkāršot repertuāru.

es savu 13-gadīgo meitu sāku vest šogad tieši uz simfoniskajiem koncertiem, un viņai ir ideja ...Viņa saka, kāpēc nespēlē, piemēram, simfonisko mūziku, kas ir, piemēram, ļoti populārās filmās, kas jauniešiem ir ļoti topā, piemēram, briesmīga filma priekš manis - „Hobits”, bet mūzika fantastiska. ...noteikti neviens neskatās tādas filmas šajā auditorijā, bet fantastiska, fantastiska simfoniskā mūzika un, ja to sasaistītu, kāds atnāks, ja viņam patīk tā filma, bet tur tiešām ir laba mūzika, un ļoti daudzās filmās ir ļoti laba simfoniskā mūzika. Veidojot programmu ielieciet vienu kaut kādu ļoti populāru, skaistu, meloisku gabalu no tā, kas nav filmās, lai viņi pierod arī pie kaut kā cita, ne tikai pie tās filmu mūzikas, piemēram, Čaikovska kāda melodisku gabalu, Bēthovenu, vai tur Pērs Gints, kas ir tiešām dzirdēta kaut kur. Un tādā veidā tie bērni, pamazām jaunieši pieradīs, tāpat kā viņa

4. Biļešu cenu atvieglojumi regulārajiem/pastāvīgajiem apmeklētājiem.

Priekš tiem cilvēkiem, kas regulāri nāk, jau varēja... Jā, regulāri nāk. Un es jau cenšos tās pasūtīt, bet es domāju, ka citi vēl gribētu nākt, bet nu ja viena rinda... Tomēr vajadzēja atvēlēt. .

5. Nelikt krēslus ejās.

Viņi tos krēslu saliek ejās. Es saprotu, ka jauniešiem ir ielūgumi, bet tajā Bernsteina „Wonderful Town” tas bija briesmīgi. Jo es zinu, kur es sēdēšu pa 40eiro, ko es redzēšu un dzirdēšu. Bet kad viņi salika tur starp pirmo un otro rindu balkonā krēslus, kas nav piestiprināti, kas apdaru drošību visādā ziņā, es vispār uztaisīju skandālu. Apmēram tā, ka iesim tagad līdz Lūkinai, tūlīt būs inspekcija un visu aiztaisīs iet. Jo to nedrīkst. Tur sanāca tā, ka tie divi vecīši, ko es pieminēju, sirmām galvām, viens otru balstīdami, pieturās pie tā noliktā krēsla, kas nav piestiprināts pie grīdas, tas krēsls gāžas, un cik tur vajag, ka tas pāris, ļoti simpātiskais, ir zemē, gūžas lūzums un letāls iznākums. Tad meitenes skrēja un atvainojās. Pēc tam to krēslu vairs nebija, bet tāpēc ka bija tukšs. Un tad es domāju tā – ja tik audz ir šo tā saucamo blatņiku, ja ir 3a rinda, nu paņemiet vēl ceturto rindu. Piestipriniet zālē, tur ir tā eja platāka, bet balkonā tas bija nonsenss. Un šito dara arī operā. Nodziest gaisma un ar krēsliem gāžas iekšā parterā. Normāla publika ir drusku šausmās. Bet man nav nekas pretī pret ielūgumiem.

Minētie ieteikumi ir dažādi pēc satura un ieviešanas pamatotības, tāpēc būtu diskutējama to akceptēšanas nepieciešamība, tomēr tie pietiekami labi raksturo auditorijas pieredzi, viedokļus un emocijas.

3. LNSO POTENCIĀLĀS AUDITORIJAS IZPĒTE

3.1. Nacionālā teātra, Dailes teātra un Jaunā Rīgas teātra pastāvīgo apmeklētāju analīze

Tā kā LNSO apmeklētāju aptaujā 65% respondentu norādīja, ka 2014.gada ietvaros visbiežāk apmeklējuši teātra izrādes (un tā bija vispopulārākā atbilde), teātru pastāvīgi apmeklētāji tika definēti kā klasiskās mūzikas potenciālie patērētāji.

Respondentu demogrāfiskais raksturojums

Aptaujā piedalījās trīs lielāko repertuāra teātru (Nacionālā teātra, Dailes teātra, Jaunā Rīgas teātra) regulārie apmeklētāji. Kopā tika aptaujāti 200 respondenti. No tiem 89% ir sievietes, 11% - vīrieši. Respondentu vecums ir no 14 līdz 68 gadiem. Vecuma posmā 14-18 gadi tika aptaujāti 6% respondenti, 19-30 gadi – 39%, 31-45 gadi – 41%, 46-60 gadi – 14%, savukārt 61 gads un vairāk bija 1% respondentu.

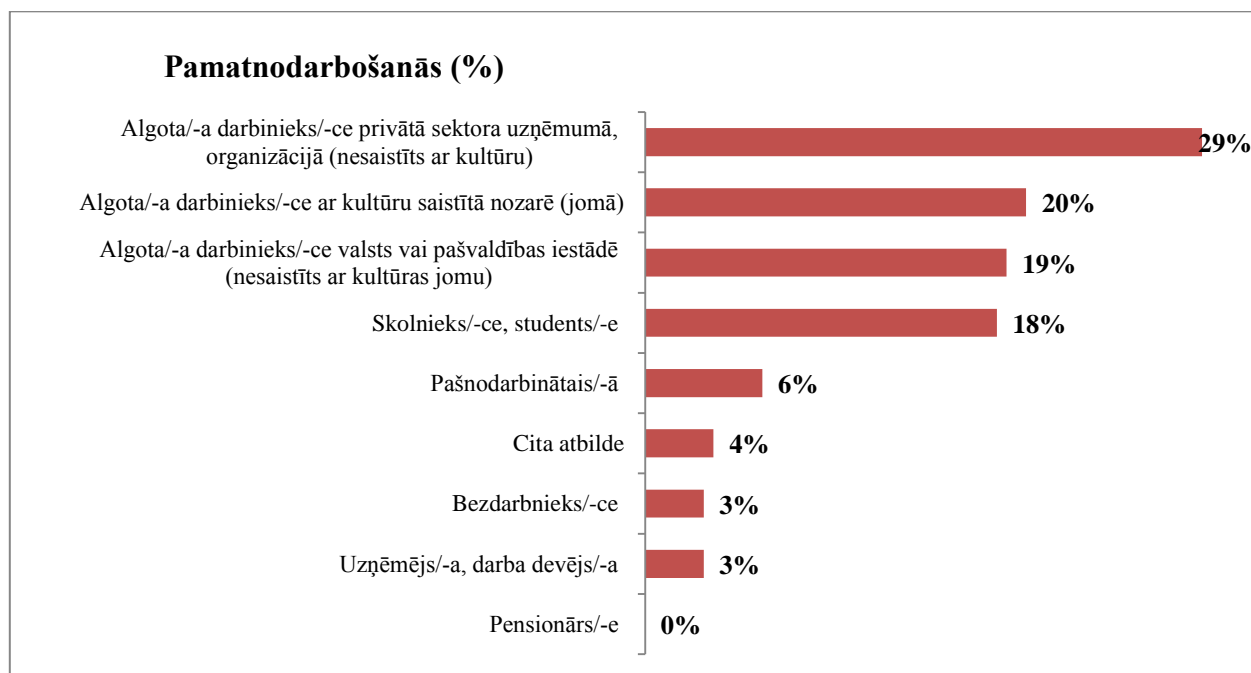
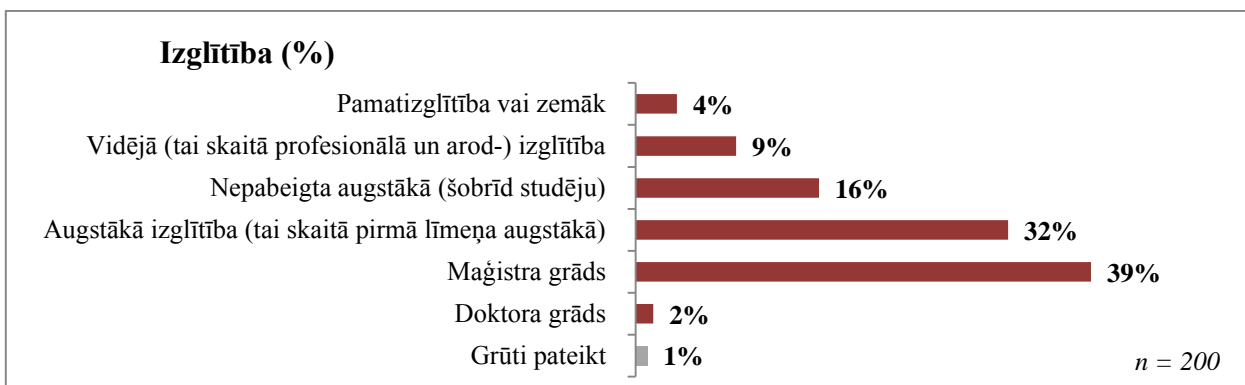
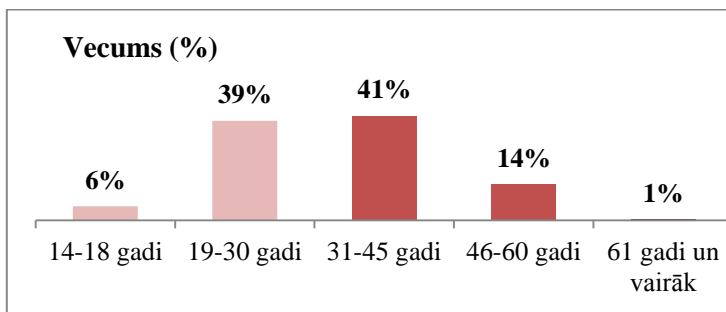
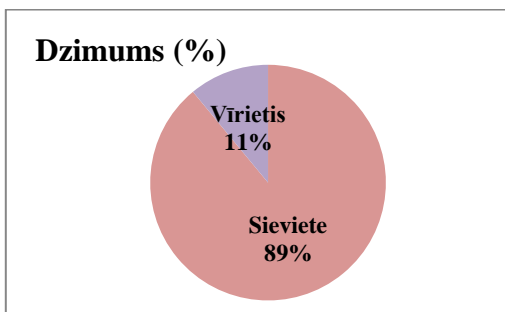
73% respondentu ir ar augstāko izglītību, no kuriem 32% ir bakalaurs jeb pirmā līmeņa augstākā izglītība, 39% maģistra grāds un 2% doktora grāds. 16% šobrīd studē vai nav pabeiguši studēt. 9% norādījuši, ka tiem ir vidējā (tai skaitā profesionālā un arod-) izglītība un 4%, ka tiem ir pamatizglītība vai zemāks līmenis.

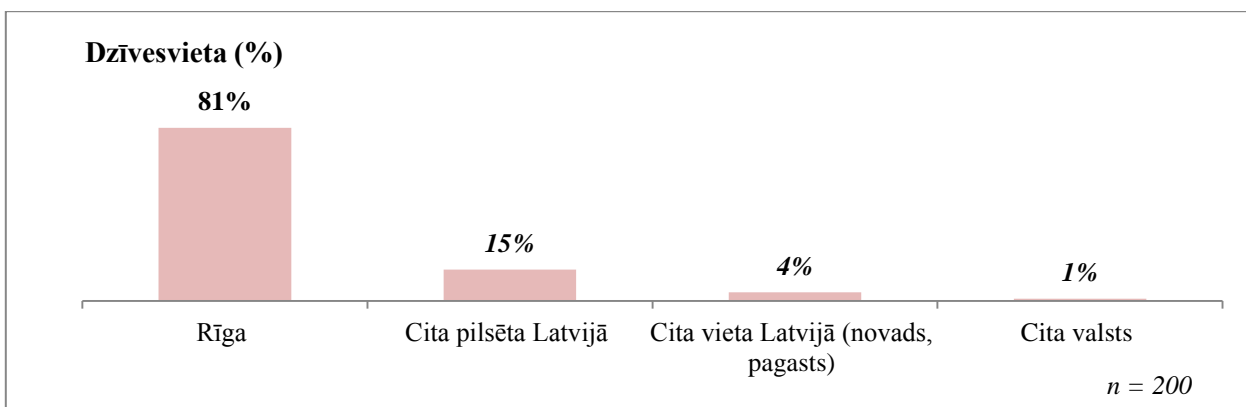
Kā pamatnodarbošanos trešā daļa respondentu norādījuši, ka ir algoti darbinieki privātā sektora uzņēmumā, organizācijā, kas nav saistīta ar kultūru (29%), ievērojama daļa respondentu ir algoti darbinieki ar kultūru saistītā nozarē (20%) un algoti darbinieki valsts un pašvaldību iestādēs, kas nav saistīt ar kultūras jomu (19%). Aptaujā piedalījušies 18% skolēni un studenti. 3% norāda, ka ir bezdarbnieki, tikpat – uzņēmēji vai darba devēji. Aptaujā nav piedalījusies neviens pensionārs, kas lielā mērā pamatojams ar datu iegūšanas metodi – elektronisko aptauju, kas izplatīta sociālajos tīklos.

Lielākā daļa respondentu kā dzīves vietu norāda *Rīgu* (81%). No *citas Latvijas pilsētas* nāk 15% respondentu – *Cēsis, Daugavpils, Dobele, Ikšķile (minēts 2 reizes), Jelgava, Jūrmala (4), Lielvārde, Liepāja, Mārupe, Ogre (3), Salaspils, Sigulda (3), Talsi (2), Tukums, Valmiera (2) un Ventspils (3)*. 4% norādījuši kādu citu vietu Latvijā - *Babītes novads, Carnikava, Garkalne, Ķekavas novads, Lilaste Carnikavas novadā, Mārupe (minēts 2 reizes)*. Citā valstī dzīvo 2 respondenti – *Vācija, ASV*.

Gandrīz visi respondenti ģimenē sarunājas *latviešu valodā* (99%), 1 respondents – *krievu valodā*, vēl vienam *grūti atbildēt* uz šo jautājumu.

61.attēls. Respondentu demogrāfiskais raksturojums (Nacionālā teātra , Dailes teātra un Jaunā Rīgas teātra pastāvīgo apmeklētāju).

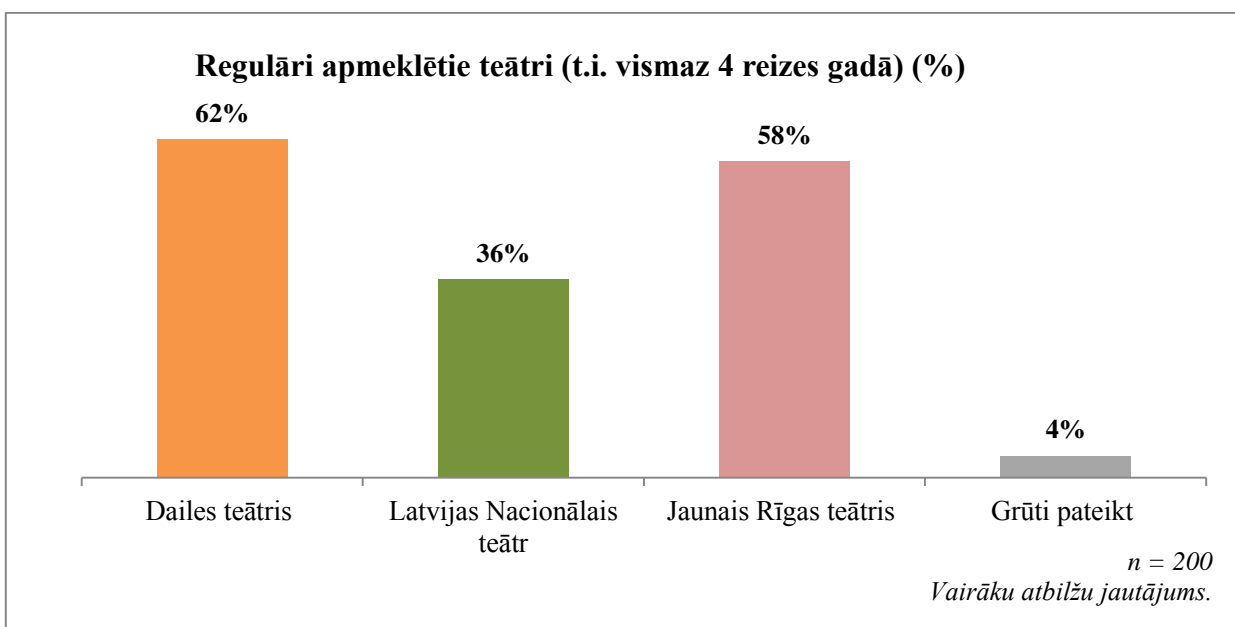

Teātru apmeklējums

No aptaujātajiem teātru apmeklētājiem visvairāk regulāri apmeklē *Dailes teātri* (62%) un *Jauno Rīgas teātri* (58%), tikai nedaudz vairāk nekā trešā daļa (36%) apmeklē Nacionālo teātri.

62.attēls. Regulāri apmeklētie teātri.

Avoti, kur iegūst informāciju par kultūras pasākumiem

Ar šīs aptaujas palīdzību tika noskaidroti informācijas avoti, kurus izmanto teātru apmeklētāji, lai uzzinātu par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem. Ņemot vērā, ka šī bija elektroniskā aptauja un tika izplatīta sociālos tīklos internetā caur teātru saziņas kanāliem, tad visbiežāk minētā atbilde ir tieši *sociālie tīkli internetā* (82%) – populārākie tīkli ir *Facebook* (minēts 123 reizes) un *Twitter* (minēts 100 reizes), savukārt kādreiz Latvijā populārais portāls *draugiem.lv*

minēts tikai 4 reizes. Vairāk kā puse respondentu (55%) arī atzina, ka informāciju iegūst kaut kur citur internetā.

Puse no respondentiem norāda, ka informāciju iegūst *no draugiem, radiem, paziņām* (50%). Trešā daļa respondentu norādījuši *afišas un/vai bukletus pilsētvidē* (35%) un *drukātos medijos (avīzes, žurnālus)* (32%), , no kuriem populārākie ir *Kultūras Diena* (minēts 36 reizes), *Diena* (19), *žurnāls „IR”* (16) un *žurnāls Ieva* (15). Mazāk šim nolūkam izmanto *televīziju* (18%) un *radio* (13%). Biežāk nosauktie TV kanāli un/vai raidījumi ir *LTV1* (minēts 19 reizes), *LTV1* raidījums *„100 g kultūras”* (11) un *LTV1 Kultūras ziņas* (7). Visbiežāk minētās radio stacijas ir *Latvijas Radio 1* (17), *Latvijas Radio 3 (Klasika)* (8) un *Radio SWH* (5). 5% minējuši citu atbildi - *teātru mājas lapās* (minēts 4 reizes, kā piemērus norādot *git.lv* vai *jrt.lv*, *bilesuparadize.lv* (2), *ziņas e-pastā*, *krodars.lv* un *kultūras organizāciju mājas lapās*.

63.attēls. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem.

7.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: drukātajos medijos (avīzēs, žurnālos).

Nosaukums	Minēšanas biežums
Kultūras Diena	36
Diena	19
IR	16
Ieva	15
Santa	7
Neatkarīgā rīta avīze	6
Rīgas Laiks	5
Lilit	3

UNA	3
Latvijas Avīze	2
Privātā Dzīve	2
Teātra vēstnesis	2
BŪS	1
Kas Jauns	1
Klubs	1
Kultūrzīme	1
Latviju Teksti	1
Mūzikas Saule	1
OK	1
Rīgas Viļņi	1
Studija	1
Teātra vēstnesis	1
VETO	1

8.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: sociālos tīklos internetā.

Nosaukums	Minēšanas biežums
Facebook	123
Twitter	100
Teātru mājaslapās	7
Biļešu paradīze	4
draugiem.lv	4
daiļesteātris.lv	4
Delfi	2
TvNet	2
teātris.lv	2
jrt.lv	2
Teātru facebook kontiem seko	2
Satori	2
Apollo	1
Info e-pasti	1
izejara.info	1
Sviesta ciba	1
diena.lv	1
kdiēna.lv	1
lka.edu.lv	1
Ziņu portāli	1
Pasākumu organizētāja mājas lapas	1

9.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: citur internetā.

Nosaukums	Minēšanas biežums
bilesuparadize.lv	12
teātru mājas lapās	32
Delfi	20
satori.lv	17
krodērs.lv	16
TvNet	15
ziņu portālos	11

diena.lv	10
dailesteatris.lv	6
jrt.lv	6
lsm.lv	5
Reklāmās (nejauši atrastās)	5
Apollo	4
lsm.lv	3
biļešu pārdošanas portālos	3
e-pastu jaunumos	3
kdiena.lv	3
Organizāciju mājas lapās	3
twitter.lv	2
biļešu paradīzes kasēs vai konkrētā mājas lapā	2
teatris.lv	2
KasJauns.lv	2
Kultūras institūciju tīmekļa vietnēs;	2
Portālos	2
draugiem.lv	2
citos portālos	1
bilesuserviss.lv	1
facebook.lv	1
Latvijas koncerti vietnē	1
koncertzāles, Operas utml. mājas lapā	1
ltv mājaslapā tvnetā	1
blogi	1
fold.lv	1
KasNotiek.lv	1
izejara.info	1
git.lv	1
liveriga.lv	1
Nejauši google	1
Mērķtiecīgi aplūkojot teātru, radošo kvartālu u.tml. mājaslapas	1
Pati meklēju teātru afišās.	1
Meklējot konkrēto pasākumu, mākslinieku vai kolektīvu, izrādi ko vēlētos redzēt	1
facebook.lv	1
epadomi.lv	1
afisha.eu	1
LU mājaslapa	1
arterritory.com	1
Vispār man pietrūkst vienas kopīgas vietnes, kur es varētu iegūt vispusīgu informāciju, ir jāmeklē par katru kultūras nozari atsevišķi vai arī vienkārši ziņu portālos (Tvnet, delfi) kultūras sadaļā.	1

10.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: TV kanālos un/vai raidījumos.

Nosaukums	Minēšanas biežums
LTV1	19
100 g kultūras	11
LTV1 Kultūras ziņas	7
TV3	6

LNT	5
Panorāma	3
Rīta panorāma	3
Ziņas	3
LNT Brokastis	2
Teātris zip	1
Rīga24	1
LTV7	1
LTV1 Ziņas	1
Kultūras raidījumi	1

11.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: radio stacijās.

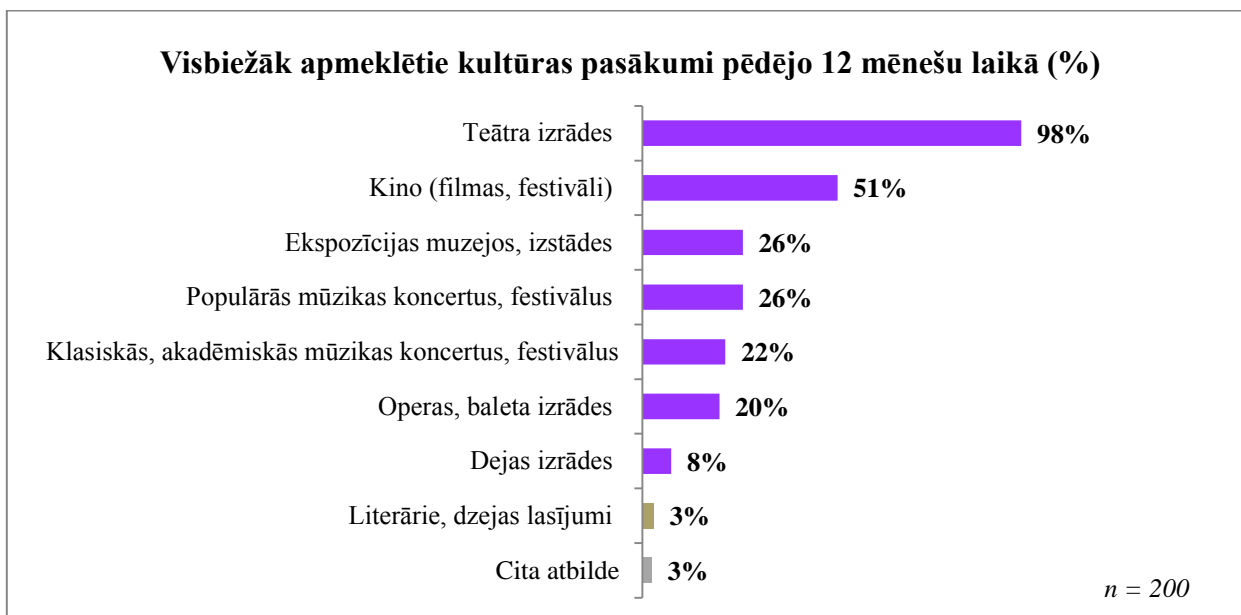
Nosaukums	Minēšanas biežums
Latvijas Radio	17
Latvijas Radio 3 Klasika	8
Latvijas Radio 2	2
Radio SWH	5
Skonto	3
LR 1 Kultūras Rondo	1
Star FM	1
EHR	1
Radio Naba	1

Kultūras pasākumu apmeklējums

Aptaujā noskaidrots, kas vēl ir tie kultūras pasākumi, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā apmeklēti biežāk, lai saprastu, kāds ir teātra apmeklētāju klasiskās mūzikas koncertu patēriņš. Bez *teātra izrādēm*, kuras norādījuši 98% respondentu (kas nozīmē, ka aptaujas gaitā 2% no respondentiem neidentificē sevi ar regulāru teātra apmeklētāju), bieži tiek apmeklēti arī *kino (filmas, festivāli)* (51%). Mazāk apmeklē *ekspozīcijas muzejos, izstādes* (26%), *populārās mūzikas koncertus, festivālus* (26%), *klasiskās, akadēmiskās mūzikas koncertus, festivālus* (22%) un *operas, baleta izrādes* (20%). Neliela daļa regulāri apmeklē *dejas izrādes* (8%), vēl mazāk *literāros un dzejas lasījumus* (3%). *Citu atbildi* norādījuši 3% respondentu - *pasākumus pilsētā – Staro Rīga, Spīķeri, Miera iela; Rokmūzikas pasākumus; deju koncertus; alternatīvās mūzikas pasākumus un alternatīvās mūzikas koncertus.*

Ņemot vērā, ka ceturtdaļa no teātru apmeklētājiem ir klasiskās mūzikas koncertu regulāri apmeklētāji, var secināt, ka, lai gan LNSO apmeklētāju aptaujā respondenti norādījuši, ka visbiežāk apmeklē tieši teātru izrādes (65%), regulārie teātru apmeklētāji sevi daudz mazāk identificē arī kā regulārus klasiskās mūzikas apmeklētājus.

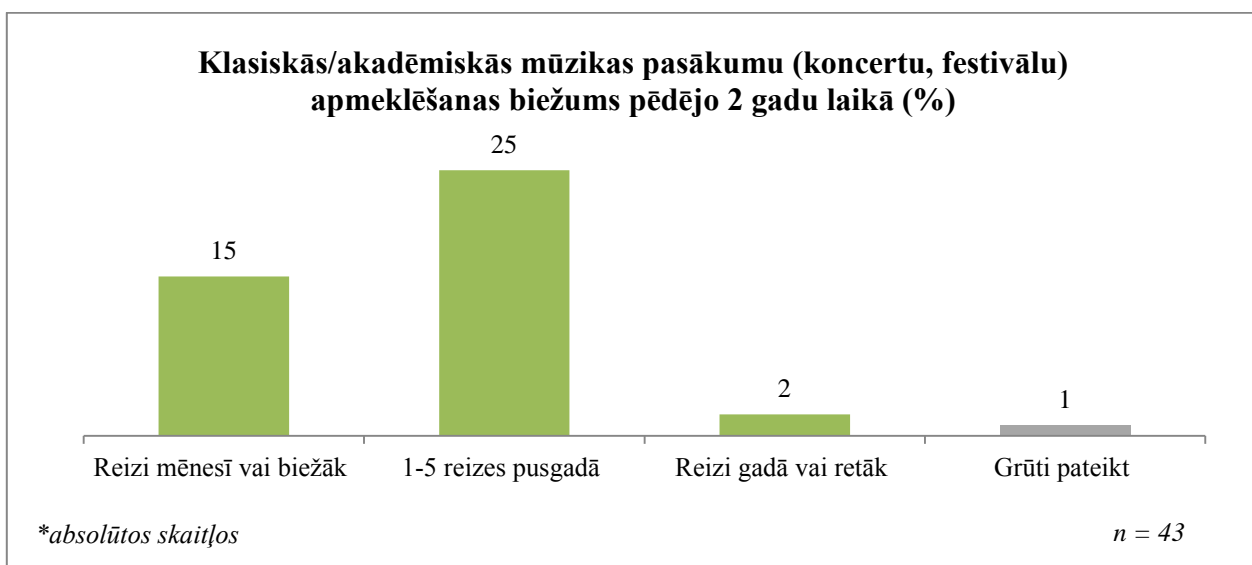
64.attēls. Visbiežāk apmeklētie kultūras pasākumi pēdējo 12 mēnešu laikā.

Klasiskās/akadēmiskās mūzikas pasākumu apmeklējums

Tie, kuri apmeklējuši klasiskās/akadēmiskās mūzikas pasākumus (koncertus, festivālus) pēdējo 2 gadu laikā, visbiežāk to darījuši *1-5 reizes pusgadā* (norādījuši 25 respondenti no 43, kas raksturoja sevi kā klasiskās mūzikas pasākumu regulāros apmeklētājus), 15 apmeklēja *reizi mēnesī vai biežāk*, tikai 2 norādījuši, ka apmeklēja *reizi gadā vai retāk*.

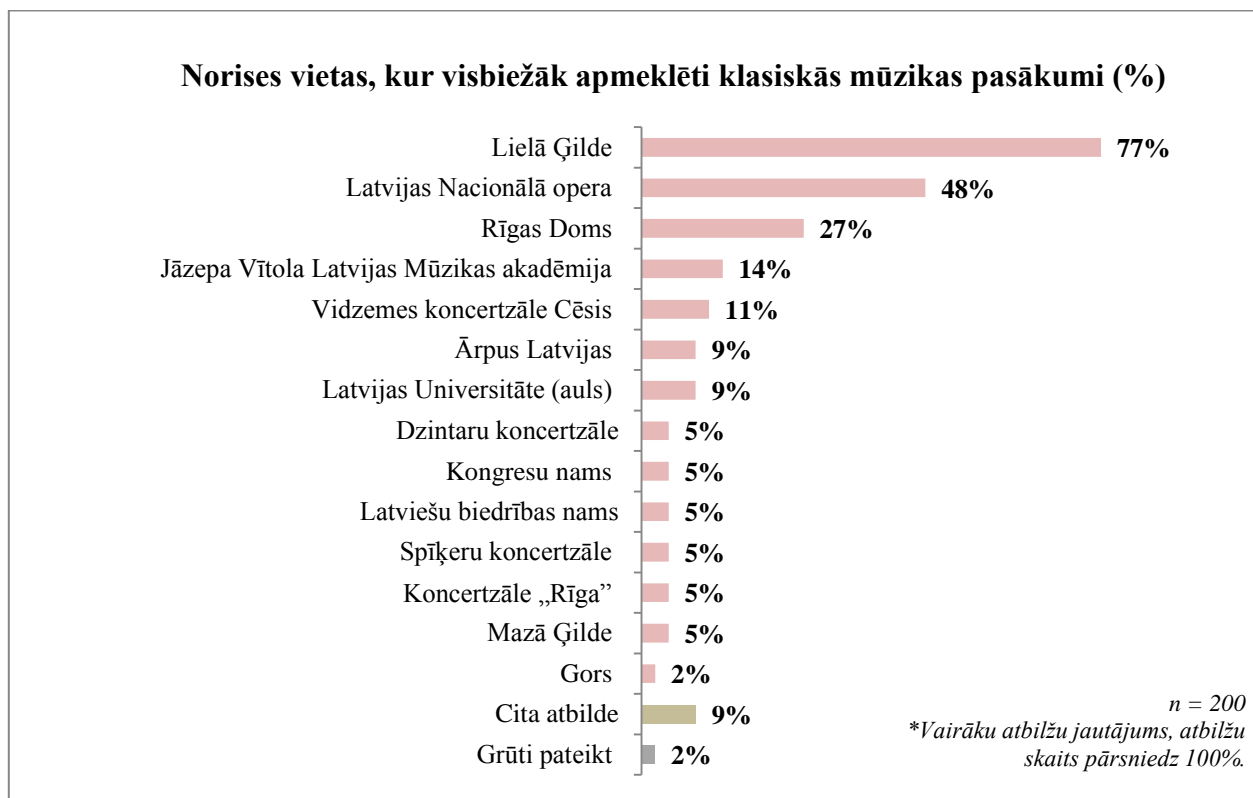
65.attēls. Klasiskās/akadēmiskās mūzikas pasākumu (koncertu, festivālu) apmeklēšanas biežums pēdējo 2 gadu laikā.

Respondenti visbiežāk klasiskās mūzikas pasākumus apmeklējuši tieši *Lielajā Ģildē* (77%), savukārt jautājumā par to, vai ir apmeklējuši tieši LNSO koncertus Lielajā Ģildē vai citās koncertu norises vietās, tikai 45,5% norādījuši, ka ir to darījuši.

Klasiskās mūzikas koncertus respondenti apmeklējuši arī *Latvijas Nacionālajā operā* (48%). Mazāk apmeklējuši koncertus *Rīgas Domā* (27%), *Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā* (14%), *Vidzemes koncertzālē Cēsis* (9%) un *Latvijas Universitātes Lielajā aulā* (9%). 5% respondentu norādījuši *Dzintaru koncertzāli*, *Kongresu namu*, *Latviešu biedrības namu*, *Spīķeru koncertzāli*, *Koncertzāli „Rīga”*, *Mazo Ģildi*. 2% minējuši *Goru*. 9% norādījuši kādu citu vietu – *Vecā Ģertrūdes baznīca*, *Rīgas baznīcas*, *Liepājas latviešu biedrības nams*, *Mūzikas nams „Daile”*.

66.attēls. Norises vietas, kur visbiežāk apmeklēti klasiskās mūzikas pasākumi.

Ar aptaujas palīdzību tika noskaidrots, kāds ir pēdējais pameklētais klasiskās mūzikas koncerts, lai izprastu respondentu priekšstatu par klasiskās mūzikas koncertiem un vai viņi var identificēt LNSO koncertus. Kopā 141 respondents atbildēja uz šo jautājumu, 13 no tiem atbildēja, ka nav apmeklējuši vai arī tas bijis tik sen, ka nespēj atcerēties. Tikai 24 respondenti minējuši kādu LNSO koncertu.

Kopumā respondentu priekšstats par klasiskās mūzikas koncertiem ir ļoti dažāds – ir minētas gan tradicionālās klasiskās mūzikas koncertu norises vietas (*Lielā Ģilde, Latvijas Nacionālā opera*), arī *Pēterbaznīca, Doma baznīca, LU Lielais auls* un citas norises vietas, respondenti apmeklējuši dažādus klasiskās mūzikas festivālus, piemēram, *Baha festivālu* un *Kamermūzikas festivālu*, un daudzas citas vietas. Tomēr ir vairāki respondenti, kas min muzikālās izrādes dažādos Latvijas teātros, piemēram, *Dailes teātra „Vecgada koncerts”* vai *Daugavpils teātra izrāde „Teātra direktors”*.

12.tabula. Pēdējais apmeklētais klasiskās mūzikas koncerts.

Pasākuma nosakums, norises vieta, laiks (un cita informācija, ko norādījis respondents)
"Dzimuši Rīgā" pagājušajā vasarā Rīgā, Operas skvērā
"No jaunās pasaules" , LNSO, lielā ģilde
08.05.2015 LNSO koncerts Lielajā ģildē Bruknera 7.simfonija un Šumaņa čellkoncerts, diriģents Gintars Rinkēvičs
1. aprīlī Dārta Treija un Baiba Urka, klavesīnu spēlēs Gertruda Jerjomenko, viola da gamba – Ainārs Paukšēns. Fransuā Kuperēna (François Couperin) cikls "Lecons de Tenebres"
18. Novembris, Lielajā ģildē „Veltījums” izpildīja Rīgas mūzikas skolu apvienotais simfoniskais orķestris
2014 gadā Maijā/junijā - akordeonisti Kseniju Sidorovu, mandolīnistu Avi Avitalu un sitaminstrumentālistu Itamaru Doari- Ģildē
2015. gada 5. maijā Kamermūzikas koncerts Pārventas bibliotēkā.
4.maija koncerts
Andrea Bočelli, šī gada janvāris.
Ars Antiqua Rīga 1. maijā Vecajā Sv. Ģetrūdes baznīcā
Baha 329.dzimšanas diena. Lielajā ģildē. 31.marts
Baha ērģeļmūzikas koncerts Rīgas Domā, marta vidus
Baha festivāls Mūzikas akadēmijā
Baha un Perta mūzika Doma baznīcā ar radiokora dalību.
bērnu balets Karlsons lido, LNO
Biju uz LNO "Manona Lesko" 18.februārī 2015.
Bruknera Septītā Lielajā Ģildē
Bruknera septītā, 08.05.2015., lielā ģilde
Dailes teātris, "Vecgada koncerts", 21.decembrī, Dailes teātra aktieri
Daugavpils teātra izrāde "Teātra direktors", Ventspils Juras Vartos.
Klaviermūzikas autorkoncerts Ventspils Juras Vartu jaunaja zālē.
Doma baznīca, koncerts "Bahs, Petrs un Kanceli"
Doma baznīcā Ešenvalda, Vaska pasijas
Doma baznīcā, pirms gada, bet tas arī ir viss,ko atceros. laikam neko labu neliēcina,kaut kondzerts patika:)
Dvoržāks - Simfonija NO JAUNĀS PASAULES, Lielā ģilde, 24.04.2015., 19.00, Andris Vecumnieks, LNSO, LNSO solisti
"Dzejnieks un nāra" Lielajā ģildē
Dziesmusvētki
E. Ešenvalda, A. Parta Pasaijas. LVA Latvija, Daumants Kalniņš - Doma baznīca, kora "Balsis" Ziemassvētku koncerts, Anglikāņu baznīcā
Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas audzēkņu koncertu marta sākumā Latvijas Mūzikas Akadēmijā.
Garančas koncerts Lielajā Ģildē pirms 3?? gadiem.
Gruzīņu kinomūzikas koncerts Lielajā ģildē
Guntara Rača koncerts

Hermaņa Brauna fonda winterfest virtuozu koncerts janvāris 2015
Dziesmu un deju svētku, 2013. gadā Simfonisko orķestru skate un Vokāli simfoniskais koncerts, Arēnā Rīga, daudzi Rīgas kori, Daumants Kalniņš u.c. Tas bija jūlijs un vakars pirms saulrieta.
https://www.facebook.com/events/800140236722776/
Ineses Galantes dzintaru koncertzaales, pagāšvasar
Ineses Galantes un viņas draugu koncerts Lielajā Ģildē
Inge Šlubovska Ziemassvētku koncerts
Ja teātra izrāde skaitās, tad "Manona Lesko" februārī, ja nē, tad pianista Venta Zilberta koncerts decembrī (?) LNB Ziedoņa zālē
Jauniešu Dziesmu un deju svētku ieskandināšanas koncerts. Dziedāja 5.-9.klašu kori, spēlēja K. Lācis ar grupu.
Jāzepa Vītola Mūzikas akadēmijā klausījies maģistranta Viestura Galenieka koncerteksāmenu pūtēju orķestra diriģēšanā 26. aprīlī.
JRT Divpadsmit krēsli, Balets Bajadērs
K.Lāča simfonija
K.Lāča simfonijas pirmatskaņojums, ar LNO, Lielā Ģilde, laikam aprīlī.
Kamermūzikas festivāls Balvos 2014. gadā
Klasiskās mūzikas pasākumus apmeklēju reti, jo priekšroka ir rokāmūzikai, teātriem un kino.
koncertu cikla Eiropas Ziemassvētki ietvaros notikušu simfoniskā orķestra koncertu Lielajā ģildē
Koncertzāle Rīga
Koncertzālē " Rīga " pēdējā koncertlekcija šosezon mūzikas ciklam " Mūzika Tev " 16.aprīlī. Piedalījās Māra Upmane-Holšteina, Goran Gora, deju grupa, koris un citi izpildītāji.
Kora "Anima" koncerts Zvejniekiemā 2014. gada novembrī, velīts Saulkrastu vēsturei
Kora "Kamēr..." koncertu ar programmu "Amber Songs" pagājušajā rudenī, Gaismas pilī.
Kora kamēr koncerts Torņakalna baznīcā, kaut kad pirms pāris gadiem
Koris Maska ZSv koncerts Jaunajā Ģertrūdes baznīcā, Rīgā
Koru koncerts Latvijas Universitātes lielajā aulā, velīts Rainim un Aspazijai
KRIEVU MŪZIKAS PĒRLES III, Koncerta datums: 2015 gada 12. Marts, Izpildītāji: Valsts Akadēmiskais koris Latvija, Egils Siliņš, Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris
L'Arpegiata Lielajā Ģildē un Senās mūzikas festivāla koncerti Rīgā un Rundālē
LATVIEŠU SIMFONISKĀS MŪZIKAS LIELKONCERTS,Rīgā, Lielajā ģildē,janvārī....
Latvija Nacionālā opera - Sergeja Prokofjeva opera "Mīla uz 3 apelsīniem" (2015. gada 9. aprīlis)
Latvijas Nacionālā Opera "Seviļas bārdzinis" , 2011. gads
Latvijas Radio kora/Ešenvalda/Perta/Vaska koncerts Rīgas Domā 3. aprīlī.
Latvijā - Kremerata Baltica koncerts Lielajā Ģildē ~18.martā (no 20.03. - 5.05. biju ārpus Latvijas)
Lielā ģilde, Baha festivāls
Lielā Ģilde, Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris
Lielā Ģilde, Latvijas nacionālais simfoniskais orķestris, Zaļupes simfonijas pirmatskaņojums
Lielā ģilde, Simfoniskā orķestra koncerts, 2013. gads
Lielā Ģilde, Vestards Šimkus, 2014. g.
LNO "Mīla uz 3 apelsīniem", S.Prokofjevs
LNO izrāde "Valentīna"
LNO, balets "Apburtā princese" 2013.gadā
LNSO "Notturmo" Lielajā ģildē, 19.02.2015
LNSO Čellu Dream team
LNSO koncerts Jaungada koncerts 2014. gada decembrī.
LNSO koncerts 8. maijā - Bruknera 7. simfonija un Šūmaņa čella koncerts
LNSO un Kārlis Lācis, Vidzemes Koncertzāle (Cēsis)
LNSO un Kārlis Lācis. 2015.g. 3. Aprīlī, Lielajā ģildē. Jolanta Strikaite, Gints Pabērzs, Kārlis Lācis. Valsts akadēmiskais koris "Latvija" Māris Sirmais.
LU aula, Rīgas Doma kora skolas pavasara koncerts
Lucia de Lammermoor, LNO - apmēram pirms gada, varbūt mazāk
Madame Butterfly, LNO aprīlī

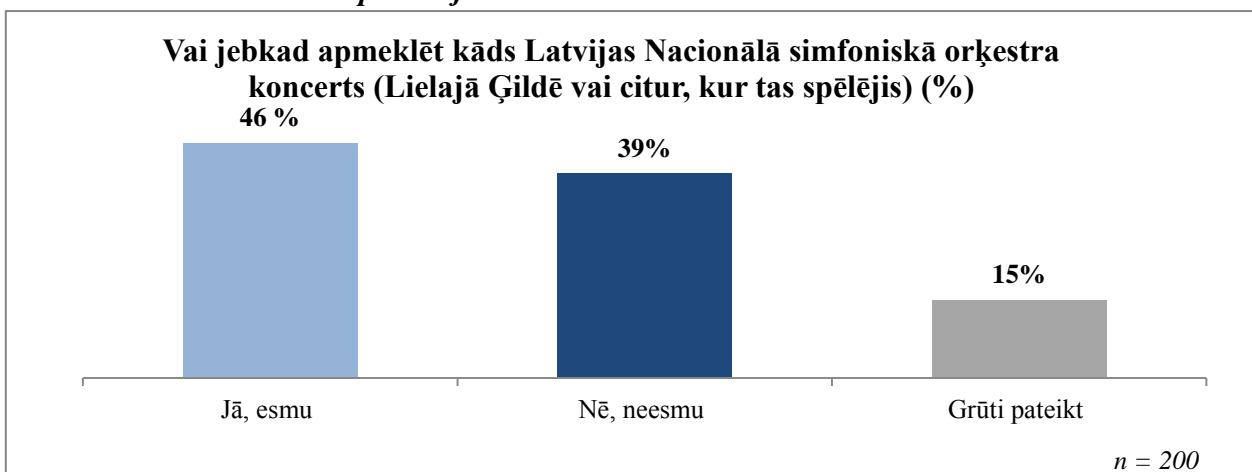
Man ir LNSO sezonas abonements
Manona Lesko, LNO
Marta Argeriha, Gidons Krēmers un Cremerata Baltica, Cēsu koncertzāle, 2014. rudens
Muzikālas izrādes tik, dievmates katedrale, oņegins
TV skatījos Dzimuši Rīgā pagājušā gada jūlijā
Varbūt pirms kādiem 8 gadiem no skolas ejot uz Lielo Ģildi.
Nezinu, cik tas ir akadēmiski - 21. martā Lielajā ģildē festivāla atklāšanas koncerts „MAESTRO - PIANO - RĪGA”. Ar Profesionālo pūtēju orķestri „Rīga” uzstāsies maestro Raimonds Pauls.
Opera "Aīda"
Opera "Manona Lesko" martā
Opera "Valentīna"
Opera LNO "Mesija", 2014. gada pavasarī
Opera Orfejs un Elīdiķe Varšavas operā
Opera Servilas barddzinis
Operas svētki Siguldā
Operas teātris, 2. aprīlī, " Big nightmare music", 7.novembrī- Mariss Jansons ar Bavārijas Radio orķestri.
Operas vecgada koncerts
operas Vīlas un Džanni Skiki Latvijas Nacionālajā Operā 8.maijā 19.00
Operā Dons Žuans kaut kad pirms 9 mēn
Operete Jautrā atraitne. Ziemeļblāzma, aptuveni marta vidus.
Opermūzikas svētki
Pa tv skatījos "Dzimuši Rīgā"
Pasakas un dziedājumi - koris, katoļu priesteru un pareizticīgo garīdznieku piedalīšanās - 2012015.gada aprīlī Latgales Vēstniecībā GORS
Pasijas. Arvo Perts un Ēriks Ešenvalds. Radio koris, Ieva Parša, Daumants Kalniņš, Jānis Kurševs un orķestra nosaukumu neatceros. Koncerts bija Doma baznīcā šī gada Lielajā Piekdienā. Maijā gan klausījos arī kora skates LU aulā, bet to laikam neskaitīšu kā pēdējo koncertu
Pats pēdējais koncerts, kuru apmeklēju 25.04.2015., notika JVLMA Lielajā zālē. JVLMA simfoniskā orķestra sezonas noslēguma koncerts ar viesdiriģentu Georgiju Čičinadzi. Brīnišķīgs koncerts!
Bet man joprojām spilgtā atmiņā ir palicis viens no šī gada brīnišķīgākajiem koncertiem, ko pirms tam baudīju - Lielajā piekdienā Lielajā Ģildē Kārļa Lāča pirmo simfoniju "Krusta ceļš". Ļoti, ļoti patika!
Pēdējais klasiskās mūzikas pasākums bija 2015. gada 25. aprīlī Viļņas filharmonijā, kur kopā ar Lietuvas Nacionālo simfonisko orķestri koncertēja vijolnieks Filips Grafēns (Philippe Graffin), izpildot Britenu, Pertu un Rahmanīnovu.
Pēdējais klasiskās mūzikas pasākums, ko apmeklēju Latvijā bija 2015. gada 19. aprīlī Nacionālajā operā, kur pūtēju kvintets "5-atā" izpildīja populāras melodijas no dažādām operām.
PO Rīga koncerts Lielajā Ģildē
Rīga Jazz 2014
Rīgas 6.vsk. svētku koncerts par godu 18.11.
Rīgas domā Pravoslavnije Pevčije
Rīgas Doms, Ešenvalda Lūkas pasija, š.g Lielā piektd.
Schola Cantorum Rīga koncerts Jēkaba baznīcā aptuveni 2014. g. decembrī
Sigulda. Muzikālās brokastis
Simfoniskās kino mūzikas koncerts 2015.g. februārī, Alte Oper koncertzālē Frankfurtē, Vācijā
Simfoniskās mūzikas lielkoncerts Dziesmu svētku ietvaros Arēna Rīga
Sinfonietta Rīga koncerts @ Rīgas Koncertzāle (2014.g.sept.).
šobrīd tiešām neatceros, tas varētu būt bijis vairāk kā pirms gada, gribēju apmeklēt Latvijas Radio kora koncertu Rīgas Domā, bet tomēr nesanāca
Vairāki Latvijas Koncerti rīkotie
Valsts akadēmiskā kora "Latvija" un Gruzijas vīru kora koncerts Doma baznīcā. Šķiet, 2013. gada septembrī.
Ventspils "Jūras Vārti", Dž. Keidža jubilejas koncerts, Talsu pilsētas svētki, Liepājas simfoniskā orķestra koncerts
Vestarda Šimkus koncerts pagājušā gada pavasarī
Vestarda Šimkus koncerts

Vidzemes koncertzāle "Cēsis" , Valsts Akadēmiskā kora „Latvija” un Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra izpildījumā Imanta Kalniņa un Imanta Ziedoņa sengadu oratorija „Dzejnieks un nāra” un Sezāra Franka Simfonija re minorā.18.novembris
Vīnes klasika.Sinfonietta Rīga. Volfgangs Amadejs Mocarts
Vīnes Štrausa orķestra koncerts Kongresu namā, decembris
Windstream atklāšanas koncerts, pūtēju orķestris "Rīga", R.Pauls, solisti. Jā, laikam jau tā par ļoti klasisku to mūziku nevar saukt.
XV Kamermūzikas festivāls Balvos, 23.08.2014.-24.08.2014. Balvu muižas zāle
Ziemassvētku koncerti (Ģildē, Pēter-, Torņkalna baznīcā.
Ziemassvētku koncerts "Sveču gaismā" Mazajā ģildē
Ziemeļu gaismā, Koris "Latvija", Liepājas simfoniskais orķestris
Ziemeļu gaismā.LNO 27.aprīlis
Nevar atbildēt
Es neesmu apmeklējusi nevienu klasiskās/akadēmiskās mūzikas pasākumu pēdējā laikā.
Neapmeklēju
Neapmeklēju mūzikas pasākumus
Neatceros (minēts 8 reizes)
Neatceros gan, baletu vēl pa reizei apmeklēju, bet uz klasiskās mūzikas koncertiem pēdējo gadu laikā nav būtis. Bērnus gan vedu uz "Patiešām maziņiem" Spīķeros, kur mazliet iepazīstina arī ar akadēmisko mūziku.
neatceros, orķestra koncerts tas bija, ļoti sen
Neeju uz mūzikas pasākumiem.
Neesmu apmeklējis (3)
Neesmu apmeklējusi tādus pasākumus, kaut gribētos Vestardu Šimku paklausīties.
Nevarēšu precīzi pateikt
Nevaru atcerēties
Pārāk sen, lai atcerētos.
Tādus neapmeklēju

LNSO koncertu apmeklēšana

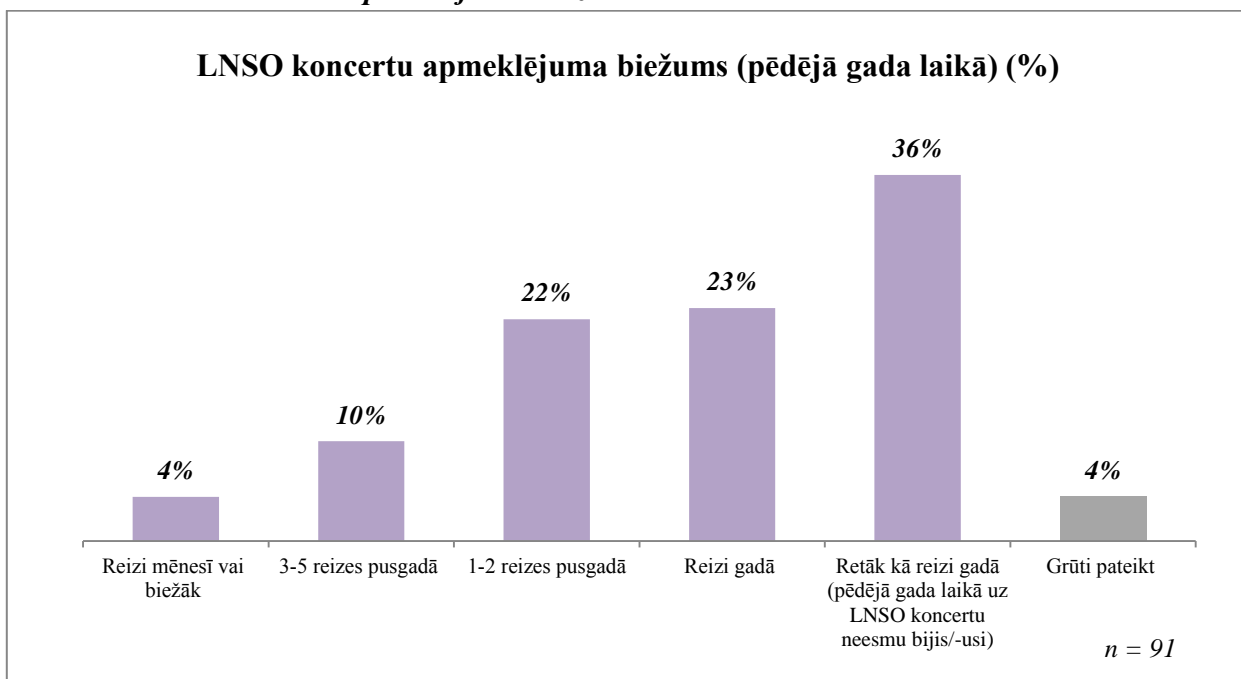
Nedaudz mazā kā puse (45,5%) no aptaujātajiem teātra apmeklētājiem jebkad *ir apmeklējuši LNSO koncertus*. Mazliet mazāk respondentu (39,5%) atzīst, *ka nekad nav apmeklējuši LNSO koncertus*, savukārt 15% ir *grūti pateikt*, vai apmeklēti tieši LNSO koncerti.

67.attēls. LNSO koncertu apmeklējums.

Tie respondentiem, kas jebkad apmeklējuši LNSO koncertus (kopā 91 respondents), tika jautāts apmeklējuma biežums pēdējā gada laikā. Vairāk kā trešdaļa (36%) atzīst, ka nav bijuši pēdējā gada laikā, savukārt nedaudz mazāk kā ceturtdaļa jeb 23% apmeklējuši vienu reizi šī gada laikā. 22% apmeklēja koncertus 1-2 reizes pusgadā, 10% 3-5 reizes pusgadā, kamēr no teātru apmeklētājiem ļoti regulārie apmeklētāji ir tikai 4% (reizi mēnesī vai biežāk).

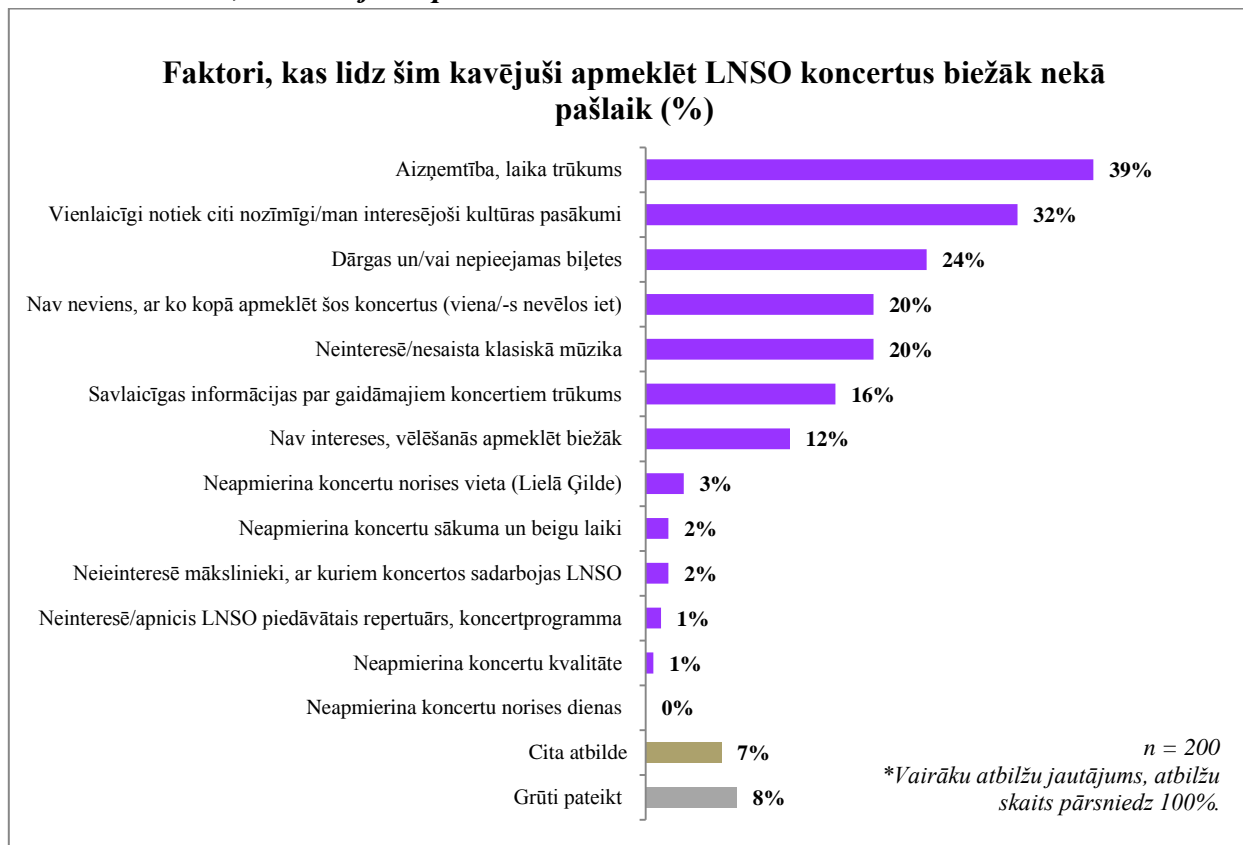
68.attēls. LNSO koncertu apmeklējuma biežums.

Apmeklēt LNSO koncertus visus aptaujātos teātra apmeklētājus visvairāk kavējusi tieši *aizņemtība un laika trūkums* (39%), tikai pēc tam *konkurence ar citiem interesējošiem kultūras pasākumiem* (32%). Ceturtdaļa (24%) neiet uz LNSO, jo ir *pārāk dārgas vai nepieejamas biļetes*, savukārt vienatni jeb *nav ar ko iet kopā* kā ietekmējošo faktoru min 20%.

No teātru apmeklētājiem 20% *neinteresē/nesaista klasiskā mūzika vispār*, kas nozīmē to, ka tikai neliela daļa no teātru auditorijas nebūtu saistoša LNSO.

69.attēls. Faktori, kas kavējuši apmeklēt koncertus biežāk.

Cita atbilde:

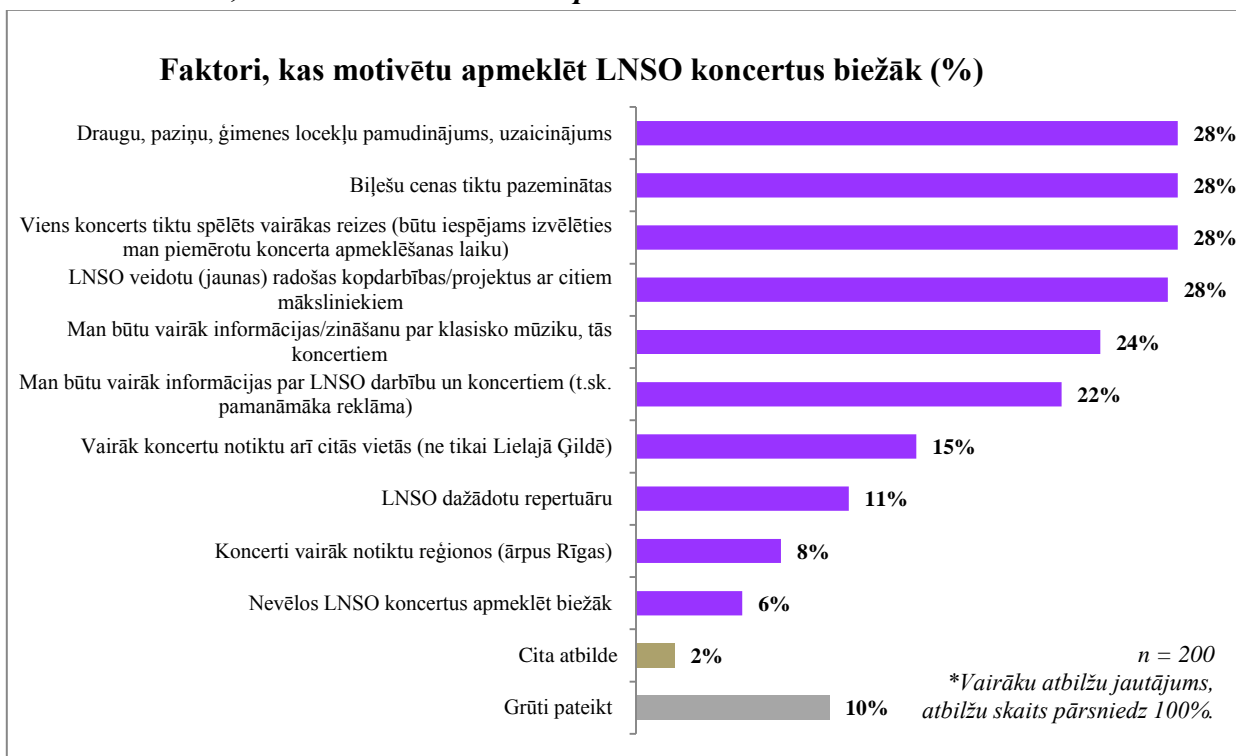
- labprāt sāktu iet uz NSO koncertiem, ja informācija pat tiem mani sasniegtu
- Nedzīvoju Rīgā
- Attālums
- Ierobežoti finansiālie resursi
- citas prioritātes mākslā
- Grūti izrauties, jo audzinu mazu bērniņu
- neesmu Rīdziniece.
- nav naudas
- nedzīvoju Latvijā
- nešķiet, ka LNSO ir kaut kas man atbilstošs

Teātra apmeklētājus biežāk pamudinātnākt uz LNSO koncertiem tieši līdzcilvēku (draugu, paziņu, ģimenes locekļu) pamudinājums (28%), kas nozīmē, ka ne vien esošajai, bet arī potenciālai auditorijai šis ir svarīgs faktors, lai izvēlētos doties uz LNSO koncertiem.

Tikpat daudz respondentu vēlētos zemākas biļešu cenas (28%), lai viens koncerts tiktu spēlēts vairākas reizes, līdz ar to būtu iespējams izvēlēties piemērotu apmeklēšanas laiku (28%) un lai LNSO veidotu jaunas radošas sadarbības projektus ar citiem māksliniekiem (28%). 24%

respondentu nāktu biežāk, ja būtu *vairāk informācijas par klasisko mūziku*, savukārt 22% *trūkst tieši informācija par LNSO darbību un koncertiem*.

70.attēls. Faktori, kas motivētu koncertus apmeklēt biežāk.

Cita atbilde

- *Ja ir citas intereses, visam nepietiek naudas*
- *regulāri apmeklēju daudz un dažādus kultūras pasākumus(vidēji 4-5 reizes mēn, un reizēm ir grūti atrast laiku lai paspētu to visu, ko gribās redzēt*
- *interesanti koncerti laikā, kad apmeklēju Latviju*
- *Tādu nav*

Asociācijas ar LNSO

Kopumā teātru apmeklētāju nosaukuši 199 asociācijas saistībā ar LNSO. Asociācijas iedalītas pēc vispārīgajām (33 asociācijas) un tiešajām (166). 9 respondenti norādījuši, ka tiem nav konkrētas asociācijas. Visbiežāk minētās asociācijas saistītas ar *kvalitāti un profesionālismu* (43), kā arī ar *klasisko, akadēmisko mūziku* (27).

Atšķirībā no LNSO apmeklētāju asociācijām, teātru apmeklētāji min vairāk negatīvu asociāciju (12) – *garlaicība* un *garlaikotas mūziķu sejas* ir vieni no atslēgvārdiem šajās asociācijās, parādās arī tādas asociācijas kā *snobisms, naftalīns*, respondentiem mūzika šķiet *neinteresējoša*,

nesaistoša, sezonas noslēguma koncerti ir ļoti gari. Viens no respondentiem paudis savas izjūtas sekojoši: "Sajūtu ziņā (nesaku, ka pamatoti), bet kaut kāds stīvums vai konservatīvisms, varbūt vecišķums (piemēram, salīdzinot ar *Sinfonietta Rīga*)", kāds cits norādījis, ka LNSO ir „mazliet iesīkstējusi organizācija. Dažreiz koncertos šķitīs, ka nav dzīvīguma, aizrautības. Šobrīd trūkst mākslinieciskā vadītāja ar ilgtermiņa redzējumu” Kāds respondents kā asociāciju min nepietiekamu iesaisti sociālajos tīklos.

Teātra apmeklētāju asociācijās parādās, ka tie jauc LNSO ar citiem Latvijas orķestriem – 4 reizes minēta Latvijas Nacionālā opera - *Latvijas Nacionālā opera. Uz to es eju regulāri (reizi mēnesī); Pavadijums operas izrādēs; Opera un Asociējas ar Nacionālo Operu.* Viens respondents uzskata, ka LNSO atrodas Spīķeros.

13.tabula. Asociācijas ar LNSO.

Vispārīgās asociācijas (33)		
Māksla un kultūra (1)	Mūzika (5)	Klasiskā, akadēmiskā mūzika (27)
<ul style="list-style-type: none"> • Augstā māksla 	<ul style="list-style-type: none"> • Mūzika (2) • Skaista mūzika • Ļoti nopietna mūzika... • Nopietnā mūzika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Klasiskā mūzika (15) • Klasika (2) • Klasika :) • Klasika, kvalitāte, klasiskā mūzika • Klasiska mūzika • Klasiska vērtība • Laba, kvalitatīvi izpildīta klasiskā mūzika. • Nekad neesmu dzirdējusi, bet prātā nāk tikai un vienīgi klasiskā mūzika • Spēlē klasisko mūziku, • Tiek spēlēta klasiskā mūzika • Akadēmiskā mūzika • Akadēmiskās mūzikas koncerti
Tiešās asociācijas (166)		
Orķestris (15)	Mūziķi (20)	Personības (8)
<ul style="list-style-type: none"> • pasaulē pazīstams orķestris • Augstas kvalitātes orķestris • augsti profesionāls orķestris • "Galvenais Latvijas Simfoniskais orķestris • " • Labs orķestris • Latvijas galvenais orķestris • Latvijas labākais orķestris, ar kuru varam lepoties pasaulē 	<ul style="list-style-type: none"> • Profesionāli mūziķi (2) • talantīgi mūziķi • Augsta līmeņa izpildītājs, kas līdz šim nekad nav licis vilties. Kā kolektīvs - harismātisks. • Augsti profesionāli mūziķi • Augsti profesionāli mūziķi.... • augsti profesionāls mūziķu kopums • Čella grupa 	<ul style="list-style-type: none"> • Šišons :) diemžēl, ne vairs.... • Karels Marks Šišons, • Pēdējā laikā - ka to vairs neveda Šišons • Konkrēti mūziķi, piemēram, Rihards Zaļupe • Lūkina • Andris Vecumnieks • Andris Poga • dirigents

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Lepojos ar to, ka mūsu valstī id sāds profesionāls orķestris</i> • <i>LNSO</i> • <i>Mūsu galvenais orķestris</i> • <i>Nav specifisku asociāciju kā vien tas ka tas ir orķestris</i> • <i>Nekāda, vienkārši orķestris, kas labi spēlē savu repertuāru, īpaši vairāk par šo jomu neko nezina, tāpēc grūti spriest.</i> • <i>Profesionāls orķestris</i> • <i>vaosts nozīmes orķestris</i> • <i>Visbiežāk muzicējošais orķestris Latvijā.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Daudz mūziķu</i> • <i>Daudz mūziķu. Apgarotas sejas.</i> • <i>"Kokoa pūšamo instrumentu grupas spēle</i> • <i>"</i> • <i>Ļoti skaista stīgu instrumentu spēle :)</i> • <i>Milzīgs skaits kvalitatīvu mākslinieku</i> • <i>Patstāvīgu mūziķu personību kolektīvs.</i> • <i>Profesionāli mūziķi ar estētisku muzikālo gaumi. Akadēmiski izglītoti, mūzikas speciālisti, eksperti, radītāji un interpretētāji.</i> • <i>"Profesionāli mūziķi, visu cieņu!</i> • <i>profesionāli, lieliski mūziķi</i> • <i>Profesionāls mūziķu kolektīvs</i> • <i>Spēcīgu, dziļu mūziku izpildītāji</i> • <i>stīgu instrumenti</i> 	
Personīgi zināmi mākslinieki (1)	Lielā Ģilde (8)	Kolektīvs (4)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mana paziņa, kas tur spēlē čellu.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>koncerti Lielajā ģildē</i> • <i>Lielā Ģilde (5)</i> • <i>Lielās Ģildes zāle</i> • <i>Lielās Ģildes zāles skatuve, uz kuras orķestris svinīgi spēlē skaņdarbu...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Profesionāls, daudzpusīgs un iedvesmojošs kolektīvs.</i> • <i>Kolektīvs ar teicamu sniegumu</i> • <i>Man šis kolektīvs asociējas ar kvalitāti, profesionalitāti, vienmēr labu sniegumu.</i> • <i>liels sastāvs</i>
Skanējums (3)	LNSO mārketinga aktivitātes (3)	Svētki (3)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mūzikas skaņu vienota harmonija</i> • <i>Aptveroša skaņa.</i> • <i>Kupla skaņa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>LeNeSOs (2)</i> • <i>LNSO zīmīte/simbols</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Svētki</i> • <i>Svētku sajūta-Ziemassvētku</i> • <i>Man tie ir svētki.</i>
Kvalitāte un profesionalit (43)	Īpašības (12)	Personīgās izjūtas (4)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kvalitāte (7)</i> • <i>Profesionāls (3)</i> • <i>profesionāli (3)</i> • <i>Augsta kvalitāte (2)</i> • <i>profesionālisms (2)</i> • <i>Akadēmiska kvalitāte</i> • <i>Augsta profesionalitāte</i> • <i>Augstas kvalitātes kolektīvs</i> • <i>Augsti profesionāls</i> • <i>Izcila mūzika</i> • <i>Izcila mūzika lieliskā izpildījumā</i> • <i>Izcili</i> • <i>Kvalitatīva, laba klasiskā mūzika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dārgi</i> • <i>dārgs, smagnējs</i> • <i>Elegance, klasika, ieturētība, grandiozums, elite</i> • <i>Elitāri</i> • <i>Kaut kas mierpilns un baudāms</i> • <i>Kaut kas svinīgs, pacilājošs, klasisks</i> • <i>konservatīvs</i> • <i>Lielisks, daudzsološs un grandiozs.</i> • <i>Pozitīva</i> • <i>Stīvi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bērnības gadi mūzikas skolā.</i> • <i>Man patīk vērot ierakstus no koncertiem televīzijā. Tie ir baudāmi un atmiņā paliekoši</i> • <i>Patīkamā sajūta pirms koncerta</i> • <i>Lieliski pavadīts piektdienas vakars!</i>

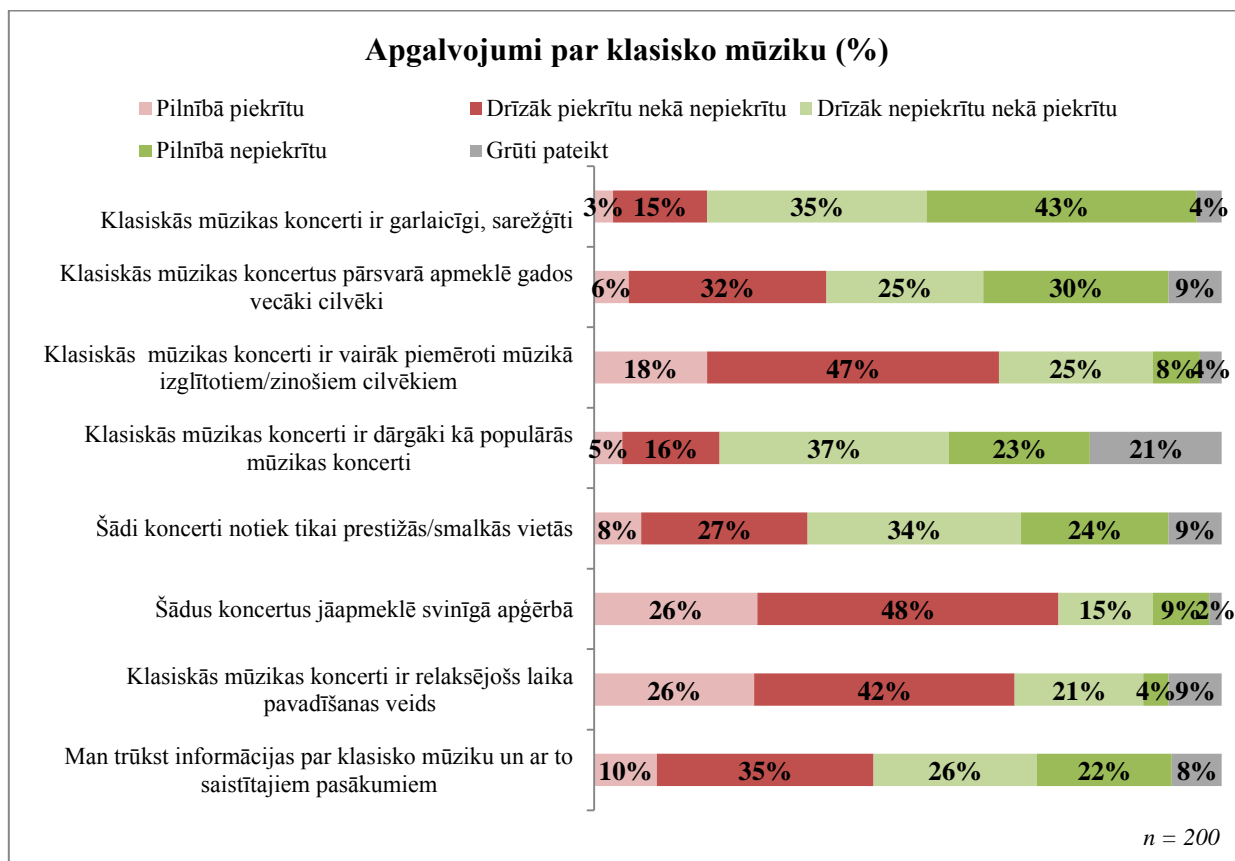
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kvalitatīvi, profesionāli.</i> • <i>kvalitatīvs sniegums</i> • <i>Kvalitāte, muzikāls baudījums.</i> • <i>laba kvalitāte, atsauksmes</i> • <i>laba mūzika</i> • <i>Labas kvalitātes orķestris</i> • <i>Labas kvalitātes standarts</i> • <i>Labs klasiskās mūzikas izpildītājs.</i> • <i>labs līmenis</i> • <i>Lieliska kvalitāte</i> • <i>Ļoti skanīgs un kvalitatīvs orķestris.</i> • <i>Profesionalisms</i> • <i>Profesionalitāte</i> • <i>Profesionāla komanda</i> • <i>Profesionāli mūziķi</i> • <i>Profesionāli.</i> • <i>profesionāls, kvalitatīvs</i> • <i>Tas ir kvalitatīvas mūzikas radītājs ar savām tradīcijām.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Superīgi un smalki!</i> • <i>svinīgi un skaisti</i> 	
Negatīvās (12)	Citi orķestri (5)	Dažādi (16)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Snobisms</i> • <i>Daudz pūšamo instrumentu. Garlaicīgi.</i> • <i>Gadu no gada garlaikotas mūziķu sejas.</i> • <i>Sezonas noslēguma koncerti ir ļoooooti gari.</i> • <i>Naftalīns</i> • <i>klasiskā mūzika, garlaicīgi koncerti</i> • <i>"Sajūtu ziņā (nesaku, ka pamatotī), bet kaut kāds stīvums vai konservatīvisms, varbūt vecišķums (piemēram, salīdzinot ar Sinfonietta Rīga)"</i> • <i>Garas stundas mani neinteresējošas mūzikas</i> • <i>Nesaistoshi</i> • <i>nepieteikama iesaiste soc. tīklos</i> • <i>Mazliet iesīkstējusi organizācija. Dažreiz koncertos šķitīs, ka nav dzīvīguma, aizrautības.</i> • <i>Šobrīd trūkst mākslinieciskā vadītāja ar ilgtermiņa redzējumu.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Latvijas Nacionālā opera. Uz to es eju regulāri (reizi mēnesī).</i> • <i>Pavadījums operas izrādēs.</i> • <i>Opera</i> • <i>Asociējas ar Nacionālo Operu.</i> • <i>Sadarbība ar Latvijas Koncertiem, atrašanās vieta Spīķeru kvartālā</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Diriģenta kociņš</i> • <i>Gari skaņdarbi</i> • <i>Inteligence</i> • <i>Prestižs</i> • <i>smokings</i> • <i>Taures.</i> • <i>tradīcijas</i> • <i>"Uzvalki"</i> • <i>Vērienīgums</i> • <i>Pirmie nāk prātā viņu Latviešu simfoniskās mūzikas koncerti Lielajā Gildē</i> • <i>Brīnišķīga mūzika, ko papildina Valsts akadēmiskā kora "Latvija" balsis! Visbiežāk apmeklēju koncertus tieši šādā salikumā, un tādēļ arī LNSO asociējas tieši ar kori "Latvija". Ļoti skaisti skan kopā!</i> • <i>daudz cilvēku, dažādas zeltītas trubas un liels skaļums.</i> • <i>Čaplinam velītis koncerts LNO,</i> • <i>Esot starptautiski pazīstams un rada kvalitatīvu mūziku.</i> • <i>Vīri frakās un svinīgi saģērbusies publika</i> • <i>Būs garantēta labas</i>

		<i>mūzikas baudīšana</i>
Nav asociāciju (9)		
<ul style="list-style-type: none"> • Nav (3) • Diemžēl man asociāciju nav. • Nav asociācijas • nav nekada • Nav spilgtu asociāciju, tik labi nepārzinu akadēmisko mūziku. • Nekāda. <p>nevaru neko pateikt...</p>		

Priekšstati par klasisko mūziku

Ar aptaujas palīdzību noskaidroti teātra apmeklētāju priekšstati par klasisko mūziku. Respondentiem lūgts novērtēt, cik lielā mērā tie piekrīt dažādiem apgalvojumiem. Visvairāk respondenti pilnībā piekrita pozitīvi vērtējamiem apgalvojumiem, ka *klasiskās mūzikas koncerti ir relaksējošs laika pavadīšanas veids* (26%) un *šādus koncertus jāapmeklē svinīgā apģērbā* (26%), kā arī apgalvojumam, ka *klasiskās mūzikas koncerti ir vairāk piemēroti mūzikā izglītotiem/zinošiem cilvēkiem* (18%). Savukārt tikai 3 % uzskata, ka klasiskās mūzikas koncerti ir garlaicīgi un sarežģīti.

71.attēls. Apgalvojumi par klasisko mūziku.

72.attēls. Apgalvojumi, kuriem respondenti pilnībā piekrīt.

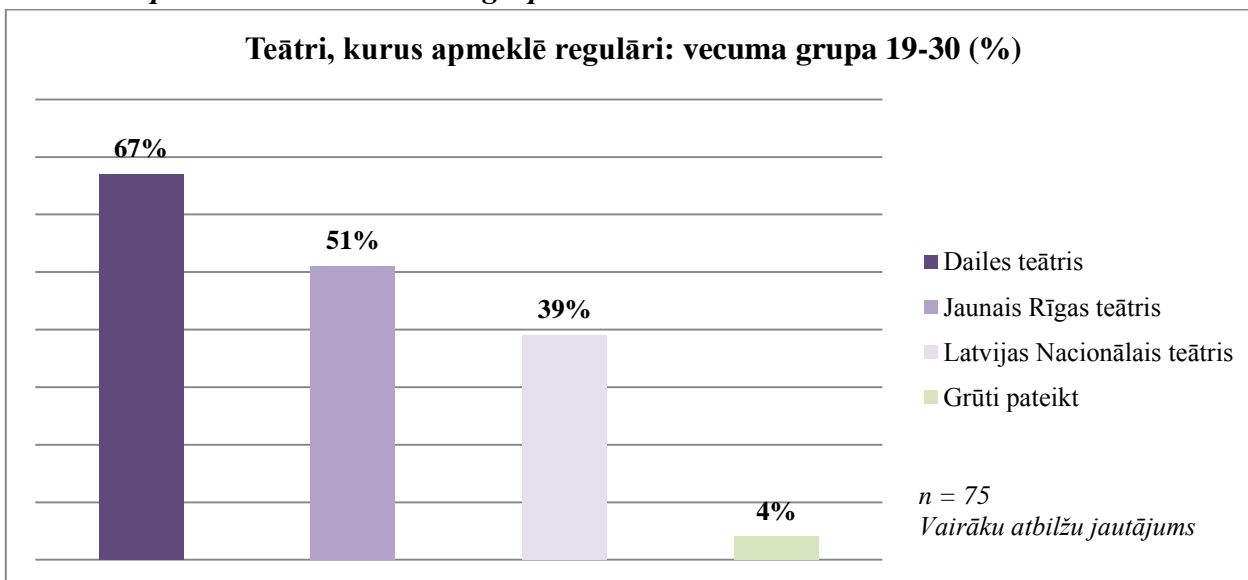

3.2. Teātra apmeklētāju vecuma grupas 19-30 gadi viedokļa analīze

Atsevišķi analizēti vecuma grupas 19-30 gadi (75 respondenti) sniegtie viedokļi par kultūras un klasiskās mūzikas patēriņu teātra apmeklētāju aptaujas ietvaros, jo šī pētījuma ietvaros šī vecuma grupa identificēta kā potenciālā LNSO auditorija.

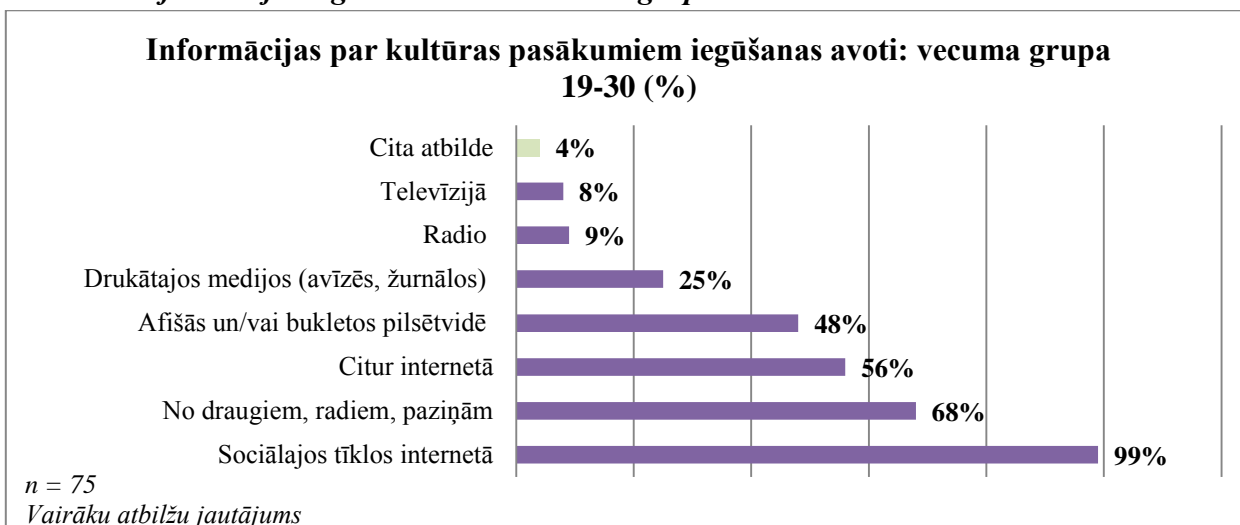
Redzams, ka no šiem respondentiem Latvijas Nacionālais teātris vismazāk minēts (39%) kā tāds, ko jaunieši apmeklē regulāri.

73.attēls. Apmeklētie teātri: vecuma grupa 19-30.

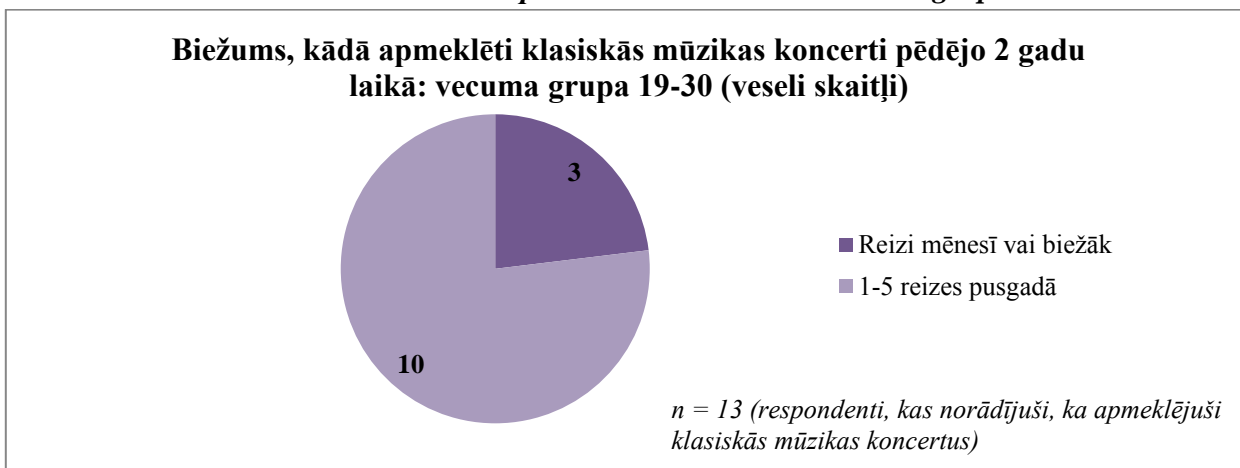
Kā trīs vispopulārākie informācijas par kultūras pasākumiem Latvijā iegūšanas kanāli norādīti *sociālie tīkli (99%), draugi, radi, paziņas (68%), citur internetā (56%)*, kas daļēji pamatojams ar šīs aptaujas izplatīšanas specifiku.

74.attēls. Informācijas iegūšanas veidi: vecuma grupa 19-30.

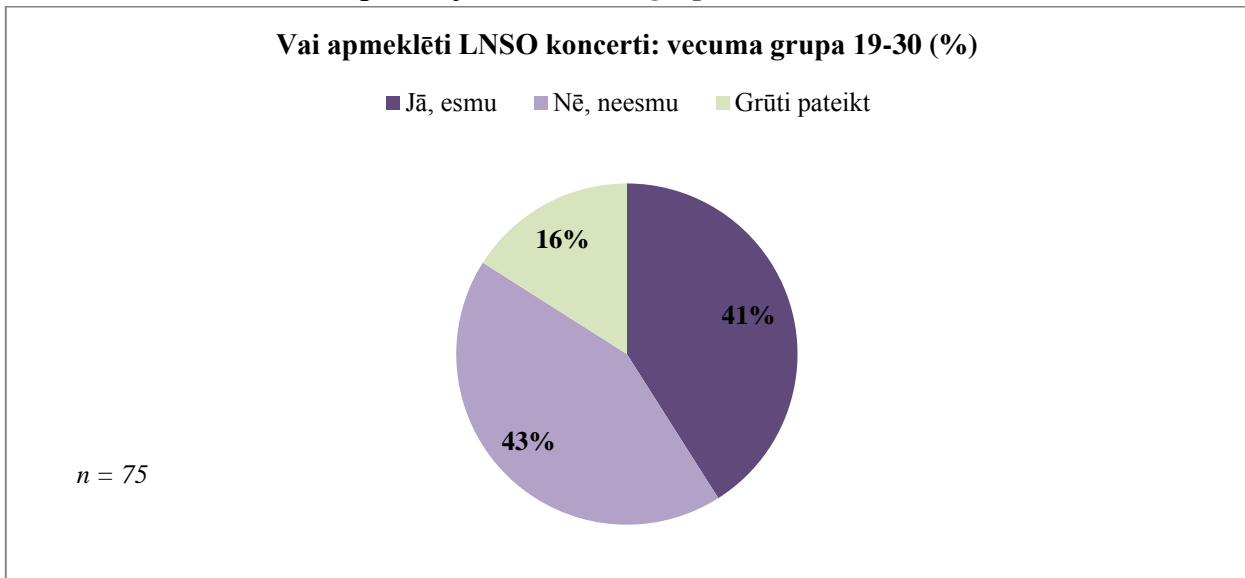

Šajā vecuma grupā tikai 13 respondenti norādījuši, ka apmeklējuši klasiskās mūzikas koncertus pēdējā gada laikā, no tiem 10 norādījuši, ka apmeklējuši šos koncertus *1-5 reizes pusgadā*. Savukārt atbildot tieši pat LNSO koncertiem, 41% norāda, ka ir *kādreiz apmeklējuši LNSO koncertu*, bet 43% - ka nav. No tiem 31 respondenta, kas apmeklējuši LNSO koncertus, vairums to darījuši ļoti neregulāri – *reizi gadā* (10 respondenti), *retāk kā reizi gadā* (10 respondenti).

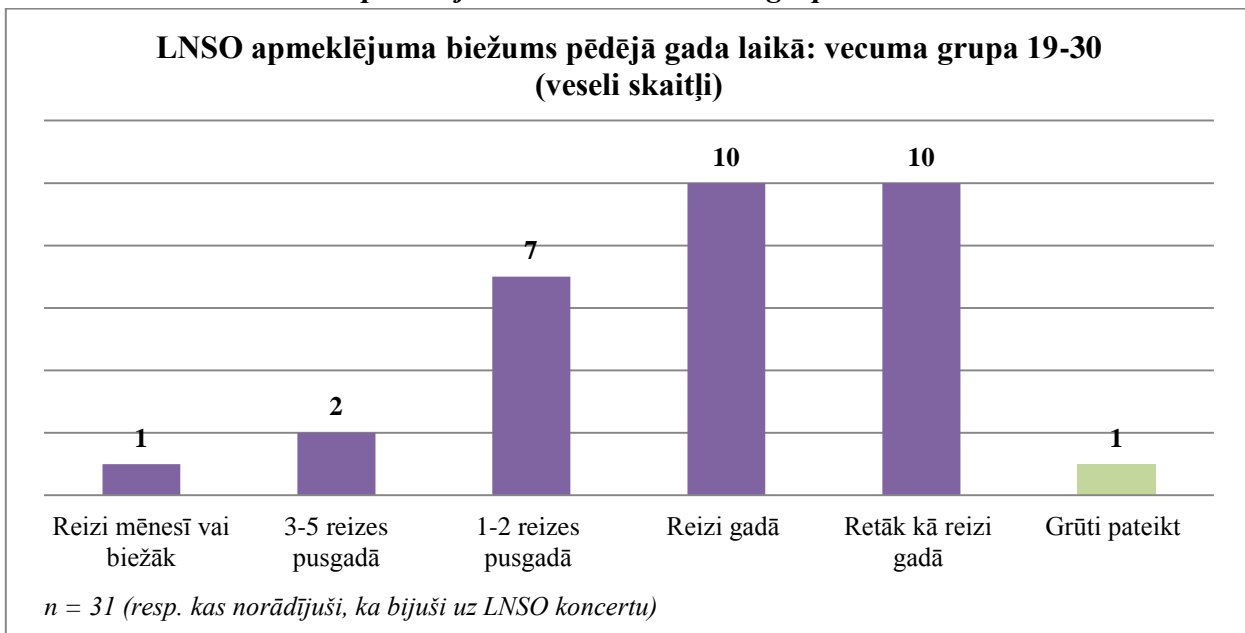
75.attēls. Klasiskās mūzikas koncertu apmeklēšanas biežums: vecuma grupa 19-30.

76.attēls. LNSO koncertu apmeklējums: vecuma grupa 19-30.

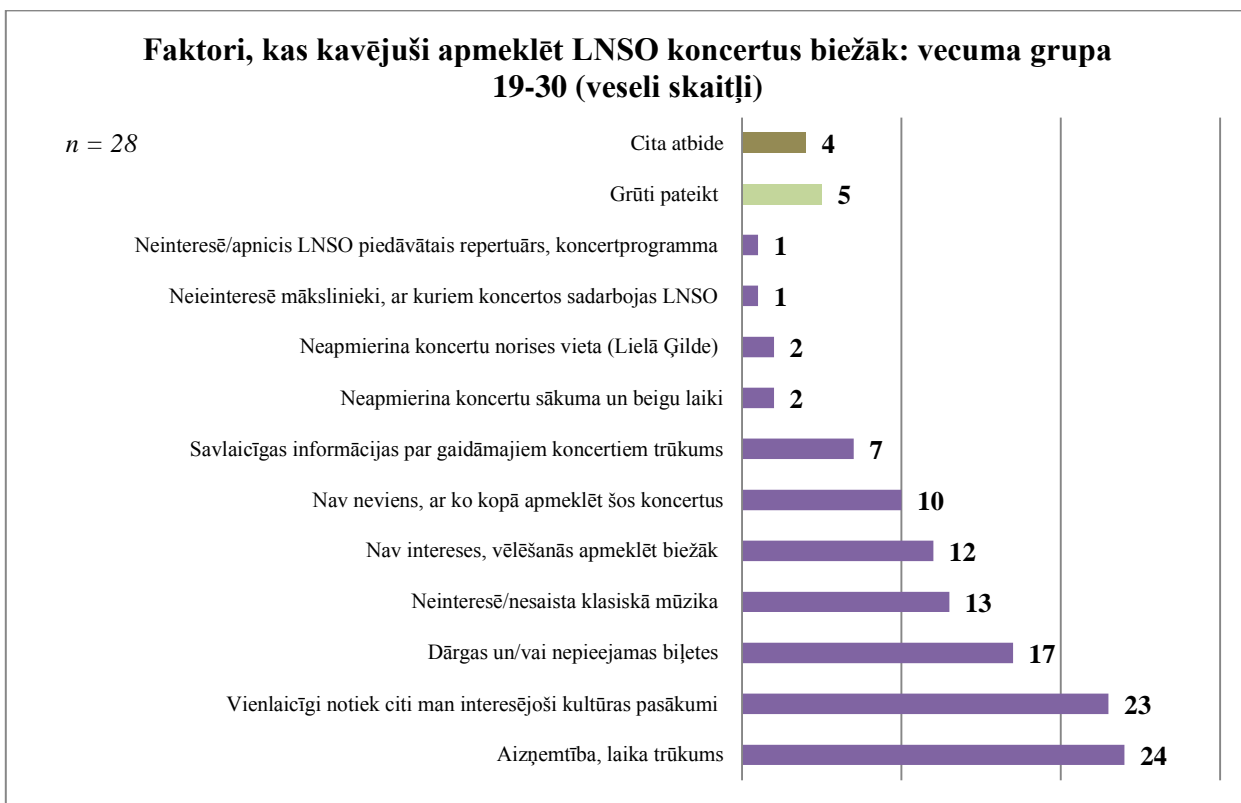
77.attēls. LNSO koncertu apmeklējuma biežums: vecuma grupa 19-30.

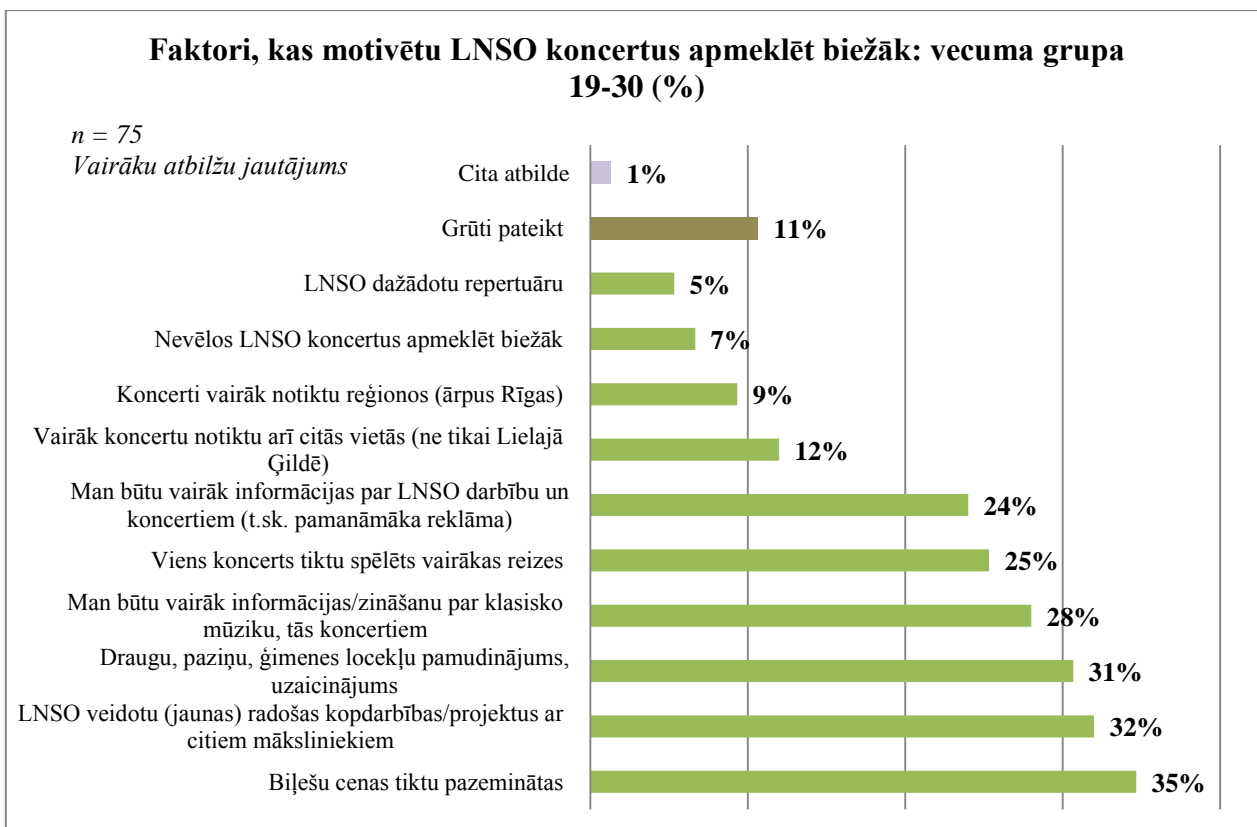
Teātru apmeklētāji (kas kādreiz bijuši uz LNSO koncertiem) norāda, ka biežāk apmeklēt LNSO koncertus pārsvarā kavējuši sekojoši faktori: *aizņemtība, laika trūkums* (24 resp.), *vienlaicīgi notiekoši citi interesējoši pasākumi* (23 resp.), *dārgas, nepieejamas biļetes* (17 resp.), *neinteresē klasiskā mūzika* (13 resp.).

Kā faktoros, kas visbūtiskāk varētu motivēt iet uz LNSO koncertiem biežāk, respondenti min *pazeminātas biļešu cenas* (35%), *LNSO veidotu jaunas kopdarbības* (32%), *draugu, paziņu, ģimenes locekļu uzaicinājums* (31%), *vairāk zināšanu par klasisko mūziku* (28%).

78.attēls. Faktori, kas kavējuši apmeklēt LNSO koncertus biežāk: vecuma grupa 19-30.

79.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt LNSO koncertus biežāk: vecuma grupa 19-30.

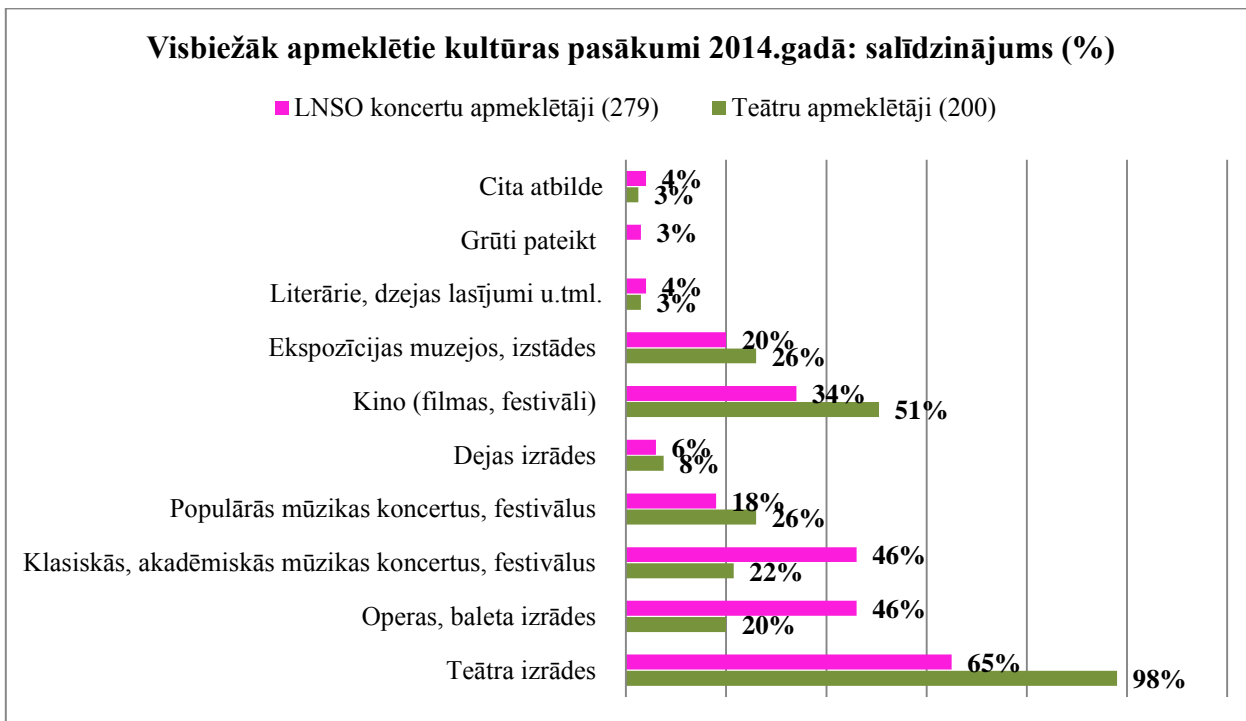
3.3. Teātra apmeklētāju salīdzinājums ar LNSO pastāvīgajiem apmeklētājiem

Salīdzinātas arī teātru apmeklētāju atbildes un LNSO pastāvīgo apmeklētāju atbildes līdzīga satura jautājumos. Analizējot kultūras patēriņu 2014. gadā, visbiežāk apmeklētas *teātra izrādes* – tā ir vispopulārākā atbilde abās aptaujās. Teātra apmeklētāju vidū otrais visbiežāk apmeklētais pasākumu veids ir *kino* (51%), kamēr LNSO apmeklētājiem kino ir tikai ceturtajā vietā (34%). LNSO klientu otrais apmeklētākais pasākumu veids ir *klasiskās mūzikas koncerti* un *operas, baleta izrādes* (46%) , kuras norāda tikai ap 20% teātra apmeklētāju. *Populārās mūzikas koncerti* un *eksponēcijas muzejos* ir mazliet biežāk apmeklēti teātra klientu vidū kā LNSO apmeklētāju vidū.

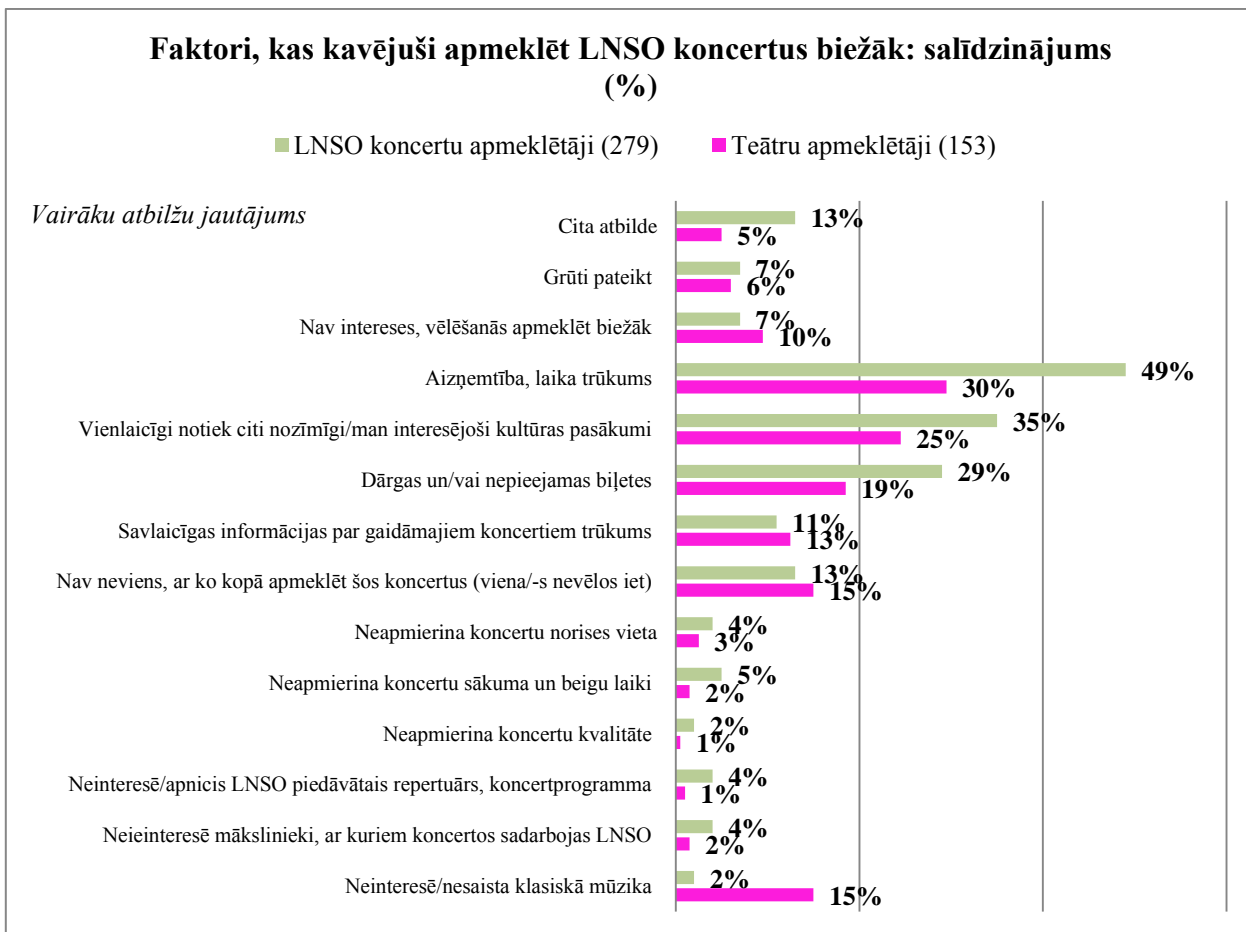
Visbiežāk kavējošais faktors ir *aizņemtība, laika trūkums* un tas, ka *vienlaicīgi notiek citi nozīmīgi pasākumi*. Kā trešais faktors abām respondentu grupām ir *dārgas, nepieejams biļetes*. Arī *kompānijas, ar ko kopā apmeklēt koncertus, trūkums* ir šķērslis apmēram 15% abu grupu respondentu. 15% teātru apmeklētāju, ka tos kavē fakts, ka *nesaista klasiskā mūzika*, kas, protams, ir pilnīgi nebūtisks faktors LNSO apmeklētājiem.

LNSO koncertus visvairāk motivētu apmeklēt tas, ja *LNSO veidotu jaunas, radošas kopdarbības*. Tomēr teātru apmeklētājiem tikpat būtisks motivējošs faktors būtu tas, ja *viens koncerts tiktu spēlēts vairākas reizes* (kas ir ievērojami mazsvarīgāk LNSO apmeklētājiem), *biļešu cenas tiktu pazeminātas* (to par būtisku atzīst arī LNSO apmeklētāji), *draugu, paziņu, ģimenes locekļu pamudinājums*, kas ir būtisks faktors arī LNSO apmeklētājiem. LNSO apmeklētājiem divreiz būtiskāk kā teātru apmeklētājiem šķiet faktors - *repertuāra dažādošana* (26% un 11%).

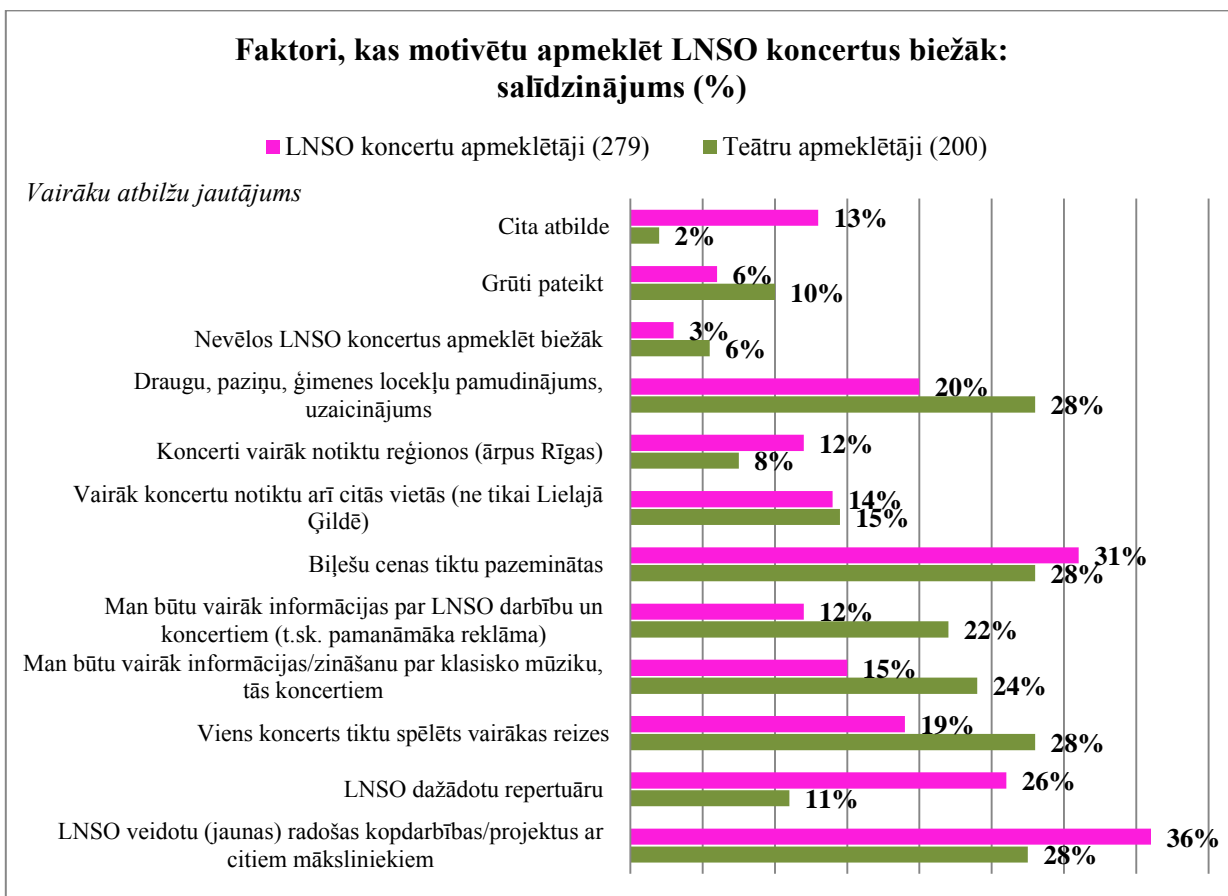
80.attēls. Visbiežāk apmeklētie kultūras pasākumi, salīdzinājums.

81.attēls. Kavējošie faktori, salīdzinājums.

82.attēls. Motivējošie faktori, salīdzinājums.

Secinājumi par LNSO potenciālo auditoriju

Kā potenciālā auditorija izvēlēti trīs lielāko repertuāra teātru (Nacionālā teātra, Dailes teātra, Jaunā Rīgas teātra) regulārie apmeklētāji. No tiem 89% ir sievietes, 11% - vīrieši. Respondentu vecums bija no 14 līdz 68 gadiem, visvairāk respondentu bija vidējā vecuma posmā un jaunieši (19-30 gadi). Tomēr, tā kā aptauja tika izplatīta sociālajos tīklos, respondenti noteikti nenosedz visas teātru apmeklētāju vecuma grupas (risks: izlaista pensijas vecuma paaudze). Līdzīgi kā LNSO apmeklētāji, arī šeit vairums (73%) respondentu ir ar augstāko izglītību un strādā algotu darbu. Lielākā daļa respondentu kā dzīves vietu norādījuši Rīgu (81%).

No aptaujātajiem teātru apmeklētājiem visvairāk regulāri apmeklē Dailes teātri (62%) un Jauno Rīgas teātri (58%), tikai neliels vairāk nekā trešā daļa (36%) apmeklē Nacionālo teātri. Bez teātra izrādēm, kuras norādījuši 98% respondentu, 2014.gadā šie respondenti bieži apmeklēja arī kino (51%). 26% apmeklēja muzejus, 22% - klasiskās mūzikas koncertus (jauniešu grupā to darījuši vēl mazāks skaits respondentu). Ņemot vērā, ka ceturtdaļa no teātru apmeklētājiem ir klasiskās mūzikas koncertu regulāri apmeklētāji, var secināt, ka, lai gan LNSO apmeklētāju aptaujā respondenti norādījuši, ka visbiežāk apmeklē tieši teātru izrādes (65%), regulārie teātru apmeklētāji sevi daudz mazāk identificē arī kā regulārus klasiskās mūzikas apmeklētājus. Tie, kuri apmeklēja klasiskās/akadēmiskās mūzikas pasākumus (koncertus, festivālus) pēdējo 2 gadu laikā, visbiežāk to darījuši 1-5 reizes pusgadā, tātad samērā regulāri. Respondenti visbiežāk klasiskās mūzikas pasākumus apmeklēja tieši Lielajā Ģildē (77%), tomēr vairāk kā trešdaļa norādījuši, ka pēdējā gada laikā uz LNSO koncertiem nav bijuši, kas nozīmē, ka LNSO nebūt nav šo apmeklētāju galvenais apmeklējuma objekts Lielajā ģildē. Kopumā mazāk kā puse no aptaujātajiem jebkad bijuši uz LNSO koncertu, savukārt jauniešu grupā LNSO kādreiz apmeklēja 41% un turpinājuši to darīt ļoti neregulāri (1 reize gadā vai retāk).

Apmeklēt LNSO koncertus visus aptaujātos teātra apmeklētājus visvairāk kavējusi tieši aizņemtība un laika trūkums (39%), tikai pēc tam konkurence ar citiem interesējošiem kultūras pasākumiem (32%). Ceturtdaļa (24%) neiet uz LNSO, jo ir pārāk dārgas vai nepieejamas biļetes, kas sakrīt ar iemesliem, kurus kā kavējošus min arī LNSO pastāvīgie apmeklētāji. 20% neinteresē/nesaista klasiskā mūzika vispār, kas nozīmē to, ka tikai nelielai daļai teātru auditorijas nebūtu saistošs LNSO apmeklējums. Teātra apmeklētājus biežāk nākt uz LNSO koncertiem motivēt varētu tieši līdzcilvēku (draugu, paziņu, ģimenes locekļu) pamudinājums (28%), kas

nozīmē, ka ne vien esošajai, bet arī potenciālai auditorijai šis ir svarīgs faktors, lai izvēlētos doties uz LNSO koncertiem. Tikpat daudz respondentu vēlētos zemākas biļešu cenas (28%), lai viens koncerts tiktu spēlēts vairākas reizes, līdz ar to būtu iespējams izvēlēties piemērotu apmeklēšanas laiku (28%) un lai LNSO veidotu jaunas radošas sadarbības projektus ar citiem māksliniekiem (28%). 24% respondentu nāktu biežāk, ja būtu vairāk informācijas par klasisko mūziku, savukārt 22% trūkst tieši informācija par LNSO darbību un koncertiem. Savukārt jauniešu vidū kā visbūtiskākais faktors minētas tieši biļešu cenas, pēc tam – jaunas kopdarbības un draugu ieteikums. Jaunieši norāda, ka koncertu apmeklēšanu veicinātu arī vairāk zināšanu par klasisko mūziku.

Ar šīs aptaujas palīdzību tika noskaidroti informācijas avoti, kurus izmanto teātru apmeklētāji, lai uzzinātu par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem. Ņemot vērā, ka šī bija elektroniskā aptauja un tika izplatīta sociālos tīklos internetā caur teātru saziņas kanāliem, tad visbiežāk minētā atbilde ir tieši sociālie tīkli internetā (82%). Vairāk kā puse respondentu (55%) arī atzina, ka informāciju iegūst kaut kur citur internetā. Puse no respondentiem norāda, ka informāciju iegūst no draugiem, radiem, paziņām (50%), tātad arī teātru apmeklētājiem būtisks ir tiešais kontakts un atsauksmes no pazīstamiem cilvēkiem. Trešdaļai respondentu būtiskas ir afišas, daudzi izmanto drukātos medijus, no kuriem visbiežāk minēta *Kultūras diena*. Jauniešu grupai trīs būtiskākie informācijas kanāli analogi ir sociālie tīkli, draugi un paziņas, internets.

Arī teātru apmeklētāji minēja asociācijas ar LNSO, kuras lielā mērā pārklājās ar pastāvīgo apmeklētāju teikto. Visbiežāk minētā asociācija bija kvalitāte un profesionālisms, kā arī klasiskā mūzika. Šeit bija mazliet vairāk negatīvu komentāru, kas norādīja uz LNSO stagnāciju, konservatīvismu, nesaistošo dabu. Komentāros arī manāms, ka nav skaidras izpratnes par LNSO amplitūdu un darbību, tēlu, jo tas nereti tiek jaukts ar citiem orķestriem un iestādēm, kas vedina domāt, ka LNSO rūpīgāk jāstrādā pie konkrēta un unikāla tēla izstrādes un popularizēšanas.

Ar aptaujas palīdzību noskaidroti teātra apmeklētāju priekšstati par klasisko mūziku. Respondenti lūgts novērtēt, cik lielā mērā tie piekrīt dažādiem apgalvojumiem. Visvairāk respondenti pilnībā piekrita pozitīvi vērtējamiem apgalvojumiem, ka *klasiskās mūzikas koncerti ir relaksējošs laika pavadīšanas veids* (26%) un *šādus koncertus jāapmeklē svinīgā apģērbā* (26%), kā arī apgalvojumam, ka *klasiskās mūzikas koncerti ir vairāk piemēroti mūzikā izglītotiem/zinošiem cilvēkiem* (18%). Savukārt tikai 3% uzskata, ka klasiskās mūzikas koncerti ir garlaicīgi un sarežģīti.

3.4. LNSO potenciālo apmeklētāju viedokļi: kvalitatīvo datu analīze

LNSO potenciālās auditorijas pieredze tika pētīta arī ar fokusgrupas diskusijas palīdzību, kas ļāva iegūt padziļinātu izpratni par to cilvēku kultūras un mākslas patēriņa pieredzēm, kuri nav LNSO koncertu apmeklētāji. Pētījuma ietvaros kā LNSO potenciālā auditorija tika skatīti tie Latvijas iedzīvotāji, kuri atbilst tipiskā klasiskās un simfoniskās mūzikas koncertu apmeklētāja sociāli demogrāfiskajiem raksturojumiem un noteiktam kultūras patēriņa grozam, bet šobrīd nav LNSO koncertu apmeklētājs. Saskaņā ar Pasūtītāja interesēm, kā LNSO potenciālās auditorijas īpaši būtisks segments tika skatīta jauniešu grupa. Nepieciešamība izprast jauniešu kultūras intereses un vajadzības ir aktuāla visām kultūras un mākslas organizācijām, jo šīs grupas piesaiste kultūras un mākslas apmeklētāju aktīvajai daļai ļauj nodrošināt gan auditorijas paplašināšanu, gan auditorijas atjaunošanu.

Kā jau norādīts, pētījumi, kuri veikti klasiskās/simfoniskās mūzikas koncertu norises vietās, parāda, ka bērnu un jauniešu apmeklējums ir salīdzinoši neliels, tie dažādu klasiskās/akadēmiskās/simfoniskās/garīgās mūzikas piedāvājumā veido apmēram 14% -22% no visiem apmeklētājiem. Tai pašā laikā, lielākā daļa mākslas augstskolu studentu pēdējā gada laikā ir apmeklējuši klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumus (79%), kas norāda uz faktu, ka tieši mākslas un humanitāro studiju virzienu studējošie ir arī potenciālās LNSO auditorijas daļa. Tiesa klasiskās/simfoniskās mūzikas apmeklējuma biežums šai auditorijas daļai nav īpaši augsts (tipiskākais apmeklējuma biežuma modelis ir no 1 līdz 3 reizēm pusgadā vai pat reizi gadā un retāk), jo galvenās kultūras un mākslas patēriņa vajadzības ir saistītas ar teātra un kino, kā arī izstāžu apmeklējumu. Lai iegūtu precīzāku un detalizētāku izpratni par to, kā jaunieši plāno sava brīvā laika aktivitātes, kāda loma viņu brīvajā laikā ir kultūras un mākslas patēriņam, tai skaitā interesei par simfonisko mūziku un konkrēti – LNSO, tika organizēta jauniešu fokusgrupas diskusija, kurā piedalījās jaunieši no dažādām augstskolām, kurās tiek studētas humaitārās, sociālās vai mākslas zinātnes. Diskusijā piedalījās studenti no Biznesa augstskola „Turība” (sabiedriskās attiecības), „RSEBA” (sabiedriskās attiecības), „Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija” (operas māksla), „Latvijas Kultūras akadēmija” (kultūras socioloģija un menedžments), „Latvijas Kultūras akadēmija” (kultūras teorija un menedžments), „RPIVA” (mūzikas skolotājs), „Latvijas Universitāte” (žurnālistika). Respondenti tika izvēlēti pēc kritērija: nav apmeklējis LNSO koncertu.

Fokusgrupas diskusijas mērķis bija iegūt atbildes uz sekojošiem pētnieciskajiem jautājumiem:

- 1) Kādi ir studējošo jauniešu brīvā laika pavadīšanas paradumi, kā tie veidojas?
- 2) Kādas ir studējošo jauniešu kultūras un mākslas intereses un vajadzības, kādi ir raksturīgākie kultūras un mākslas patēriņa paradumi, kā tie veidojas?
- 3) Kāda ir studējošo jauniešu pieredz simfoniskās un klasiskās mūzikas patēriņa jomā? Kāda attieksme pret šo mākslas žanru?
- 4) Kādi ir studējošo jauniešu priekšstati par LNSO – informētība, attieksme, vērtējums?
- 5) Kāds ir LNSO tēls studējošo jauniešu - LNSO koncertu – neapmeklētāju skatījumā?
- 6) Kādi ir respondentu ieteikumi LNSO jauniešu auditorijas piesaistei?

3.4.1. Studējošo jauniešu brīvā laika pavadīšanas paradumi un to veidošanās

Kaut arī pētījumos tradicionāli jaunieši tiek izdalīti kā vienota sociāla grupa ar līdzīgu dzīves veidu un uzvedības modeļiem, pētot detalizētāk, noskaidrojas, ka jaunieši ir iekšēji izteikti neviendabīga grupa ar atšķirīgām vērtībām un arī, protams, neviendabīgu brīvā laika patēriņa struktūru. Arī šī pētījuma ietvaros organizētās fokusgrupas dalībnieki atklāja ļoti atšķirīgas brīvā laika plānošanas un izmantošanas pierdzes, tajās visai grūti saskatīt vienotas tendences.

- Brīvā laika struktūra, protams, atšķiras brīvdienās un darba dienās, taču, kā liecina respondentu teiktais, tā gada, mēnešu ietvaros mainās, atbilstoši nodarbinātības un dažādiem emocionāliem faktoriem. Minēsim dažus izteikumus, kas ilustrē jauniešu neregulāro brīvā laika un tā pavadīšanas struktūru.

Principā es teiktu, ka man nav daudz brīvā laika, un vispārībā ir tā, ka man ir ļoti periodiski – vienā brīdī man tas brīvais laiks ir, kuru patiesībā es pavadu pēc iespējas tā, lai es pats relaksētos un uzkrātu spēkus, un pēc tam pienāk tāds moments, ka ir tā kā žurka ritenī – vienkārši skrienu, skrienu, daru kaut ko, daru. Un tad atkal pienāk periods, kad es atkal atpūšos. Bet man nebūtu tā, ka es teiktu, ka man nav, ko darīt.

Pašreiz man ir diezgan daudz brīvā laika, bet dažreiz ir tā, ka man tiešām ļoti daudz kas ir jādara gan skolā, gan darbā, gan praksē. Tad ir tā, ka viss sanāk reizē, un man brīvā laika ir

maz. Ceļos es vēlu, arī ieeju sociālajos tīklos parasti, palasu ziņas, ja ir kaut kas interesants, un brīvajā laikā cenšos iziet parasti kaut kur ar draugiem vai parasti man patīk aizbraukt kaut kur pie dabas, pie ūdeņiem un vienkārši uztaisīt pikniku vai kaut ku tamlīdzīgu. Vai arī apskatīt kaut kādas vēl neredzētas vietas.

Jā, tas ir ļoti mainīgi. Jo dažreiz tiešām, kad nav vispār brīvā laika, bet tagad tāds īss periods, kad man ir diezgan daudz brīvā laika. Kādas varbūt divas nedēļas un tad – viss.

Kopumā, saskaņā ar respondentu teikto, brīvā laika daudzums ļoti atšķiras – sākot ar izteikti augstu aizņemtību un ļoti mērķtiecīgu brīvā laika pavadīšanu, līdz ļoti neskaidrām interesēm un absolūti stihiskai brīvā laika pavadīšanas veida izvēlei. Tomēr ir viena aktivitāte, kuru piemin lielākā daļa respondentu, kas ir neatņemama brīvā laika pavadīšanas sastāvdaļa un tā, protams, ir aktivitātes sociālajos tīklos.

- Sociālo tīklu loma brīvā laika pavadīšanā ir vismaz divējāda – pirmkārt, daļa jauniešu noteiktu brīvā laika apjomu pavada sociālajos tīklos, otrkārt, arī par citām brīvā laika pavadīšanas iespējām bieži uzzina no informācijas, kas tiek izplatīta <https://www.facebook.com> vai <https://twitter.com>. Vairāki jaunieši norāda, ka diena tiek iesākta tieši ar sociālo tīklu profilu, kā arī interneta ziņu portālu pārlūkošanu.

..pirmais, ko es izdaru pēc tam, ir – ieeju plašsaziņas līdzekļos, internetu izmantoju, lasu ziņas, skatos – kādi jaunumi bijuši varbūtām, kādas aktualitātes. Tad, noteikti, ja ir labs laiks, eju braukāt ar riteni... principā to es arī daru visu dienu.

Nu protams, es domāju, tas tāds standarts, ka pasaka – jā, pirmais, kur es ieeju, ir feisbuks un tviteris²¹. Nu, labi, sāku rītu ar instagram. Bet pēc tam aiziet gan jau ziņu portāli – Delfi, Tvnet -, un tas apmēram arī viss.

Ir grūti diagnosticēt, kas tieši dalībniekus visvairāk saista un interesē sociālajos tīklos un internetā, jo visbiežāk tās ir standarta operācijas, kas ļauj uzzināt būtiskāko jaunumu atslēgas vārdus.

²¹ Šeit un turpmāk šādi apzīmēti vietnes facebook.com un twitter.com.

Es tā nevaru pateikt. Es izlasu virsrakstu. Ja mani ieinteresē, tad es lasu tālāk. Bet parasti tās nav nekādas slavenību dzīves, nekas tamlīdzīgs... Nu jā, es nevaru tā pateikt. Īstenībā vienkārši izlasu virsrakstu.

- Citas brīvā laika pavadīšanas formas ir izteikti diferencētas un veidojas ciešā saistībā ar noteiktiem dzīves veida elementiem kā arī, ir saistītas ar kopējo noslodzi darbā un mācībās, dienas kārtības kopējo blīvumu. Ir iespējams konstatēt ļoti atšķirīgas brīvā laika piepildīšanas stratēģijas. Piemēram, respondentam, kas studē LKA un paralēli arī strādā, dienas kārtība ir ļoti piepildīta, tomēr viņš izmanto katru brīvo brīdi arī operas un teātra apmeklējumam. Savukārt, kāda studente, kas ir precējusies, brīvo laiku pavada strādājot dārzā un dodoties izbraukumos ar vīru ārpus pilsētas, bet kultūras pasākumus parasti apmeklē viena un to izvēle ir vairāk nejauša. Savukārt, cita studente, kas dzīvo viena un paralēli strādā algotu darbu, ir ļoti noslogota darba dienās, tāpēc brīvajā laikā izvēlas žurnālu lasīšanu vai sportiskas aktivitātes - braucieni ar velosipēdu u.tml. Aktivitātes un atpūta dabā, kā arī ceļošana kā brīvā laika pavadīšanas veids tiek pieminētas salīdzinoši bieži, tāpēc uzskatāmas par nozīmīgu studējošo jauniešu brīvā laika struktūras daļu.

Mēs priekšroku dodam aizbraukt kaut kur, kaut vai tepat tuvu, paceļot. Varbūt sakrāj naudiņu bišķiņ vairāk un aizbrauc uz ārvalstīm. Vislabāk patīk tad, kad es neceļoju, aicinu no couchserfing pie sevis. Es principā pats viņu neizmantoju – es nebraucu pie neviena, bet man patīk pie sevis aicināt. Kad manis paliek visādi cilvēki, ir ļoti interesanti. Tas, man liekas, ir, ja tu nevari ceļot, ja tev nav laika, labākais, kā tu vari [iepazīt citus] – pie sevis aicināt citas valstis, citas kultūras, parunāties ar ļoti interesantiem cilvēkiem. Man patīk vispār visādas citas kultūras, citi skatu punkti uz lietām. Tāpēc arī pēc iespējas vairāk cenšos ceļot, īpaši tā kaut kādiem tādiem pasākumiem nav laika.

Kaut kā agrāk mēs varbūt vairāk gājām uz kaut kādiem pasākumiem, tagad, kad var, es vairāk aizeju uz tepat... aizbraucu ar riteni pie jūras.

Brīvā laika pavadīšanas veidu lielākā daļa respondentu īpaši neplāno, kas nozīmē, ka tādu pasākumu apmeklēšana, kas prasa savlaicīgu biļešu iegādi un sagatavošanos, neveido nozīmīgu vietu brīvā laika struktūrā.

Tie respondenti, kuru dienas kārtība ir blīva un to dzīvesveidam raksturīga augsta aizņemtība, ir arī aktīvāki kultūras pasākumu apmeklētāji. Izteikumi liecina, ka tas saistīts ar paradumu

mērķtiecīgi plānot gan mācību, gan profesionālās, gan arī brīvā laika aktivitātes. Šo jauniešu kultūras un mākslas pasākumu apmeklējumi parasti mērķtiecīgi tiek iekļauti dienas kārtībā, arī tie tiek plānoti.

3.4.2. Studējošo jauniešu kultūras un mākslas intereses un vajadzības, raksturīgākie kultūras un mākslas patēriņa paradumi un to veidošanās

Studējošo jauniešu interese par dažādiem mākslas žanriem un kultūru kopumā arī ir ļoti daudzveidīga. Ir grūti nosaukt vienu, *top* mākslas žanru, kas interesētu gandrīz visus. Citu mākslas nozaru vidū nedaudz izceļas skatuves māksla, jo salīdzinoši bieži, runājot par pasākumu apmeklējumu, tiek minēts teātris, it īpaši improvizācijas teātris. Fokusgrupas dalībnieku pieredzes liecina, ka nevar teikt, ka ir kāds mākslas žanrs, kas būtu atbilstošāks tieši jauniešu grupas interesēm. Drīzāk tās ir mākslas produkta noteiktas kvalitātes un iezīmes, kas raisa šīs grupas interesi.

- Nav skaidru, precīzu interešu par kādu konkrētu mākslas nozari, interese rodas par noteiktām mākslas produkta kvalitātēm, it īpaši, ja tam piemīt īpaša, eksperimentāla daba. Respondenti ne vienmēr spēj skaidri formulēt, kas ir tas faktors, kas viņos raisa interesi par kādu mākslas vai kultūras piedāvājumu.

Es varbūt varētu teikt tā, ka man personīgi ir tā, ka nav nozīmes, vai tas ir teātris vai kāds mūzikas pasākums, vai tas ir festivāls, bet es izvēlos pēc kvalitātes. Ja, piemēram, man sirdī saistošs būs kaut kāds..nu, grupa atbraukusi, kas man liksies interesanta un man atbilstoša, tad es uz viņu iešu.

Uz visu pēc kārtā es neiešu. Ja nepazīstama izrāde vai kas, es neiešu. Bet es vienmēr obligāti eju uz Lietišķās mākslas muzeju Skārņu ielā Vecrīgā. Vasiļjevs Aleksandrs vienmēr ar savām izstādēm atbrauc, katru vasaru viņš ir plus mīnus. Nu tas ir pazīstams cilvēks, mākslas zinātnieks, un es domāju – tas ir līmenis, uz to ir obligāti jāiet. Tātad vārds, statuss. Vispār pazīstamība. Tā, uz visu pēc kārtā tomēr nē..

Ne vienmēr no fokusgrupas dalībnieku izteikumiem *top* skaidrs, kas tiek uztverts un novērtēts kā “kvalitatīvs piedāvājums”, taču iepriekš citētajā teiktais un citi viedokļi ļauj minēt, ka vērtējumam “kvalitatīvs piedāvājums” asociatīvi ir cieša saikne ar “pazīstams”, “populārs”. Diskusijā īpaša uzmanība tiek pievērsta tiem kultūras notikumiem, kuriem nav skaidras

tradicionalitātes un kuri ietver sevī zināmu neprognozējamību. Tas skaidro jauniešu interesi par improvizācijas teātri.

Vispār es teicu par to improvizācija teātri tāpēc, ka man patīk šai mākslā tas eksperiments vai kas tamlīdzīgs. Visas tās klasiskās, pieņemsim par gleznām un izstādēm, muzejiem neēju, ja nu vienīgi arī tas ir kaut kāds eksperiments.

Vēlme kultūrā un mākslā saskatīt eksperimentalitāti un attālināšanos notradicionālā un konservatīvā izpaužas dažādos respondentu izteikumu kontekstos. Turklāt, izvēli kaut ko apmeklēt nereti ietekmē arī centieni redzēt “ko īpašu”, izcilu.

Es parasti aizeju tad, ja kaut kādi īpaši pasākumi, pirmizrādes, piemēram. Splendidā, vai tagad es gribu aiziet uz Oskaram nominēto īsfilmu, piecām īsfilām, kas ir tieši priekš studentiem. Tad... teātris man arī ļoti patīk. Parasti apmeklēju Dailes vai Jauno Rīgas teātri. Tas liekas tāds man interesantāks. Un tad vēl dažas izstādes.

- Fokusgrupas intervijā teiktais liecina, ka dalībnieku līdzšinējā kultūras un mākslas patēriņa pieredze ir daudzveidīga, to raksturo gan vilšanās, gan apmierinātība.

Kā jau minēts, fokusgrupas dalībnieku brīvā laika struktūrā kultūras un mākslas pasākumu apmeklējums neveido īpaši lielu īpatsvaru, tai pašā laikā, katrs no dalībniekiem norāda, ka ir apmeklējis dažādas kultūras iestādes un mākslas notikumus, kaut tas nav noticis pārāk bieži. Apmeklējuma pieredzi neviens no dalībniekiem neraksturo kā īpaši pozitīvu, taču nekas netiek arī asi kritizēts. Kritiski izteikumi tiek vērsti vienīgi uz muzeju darbību, kā arī intensīvo komēdiju piedāvājumu iepriekšējās sezonās Dailes teātrī.

Pēdējā laikā uz muzejiem es vispār neesmu bijis, tāpēc ka principā visi jau ir izstaigāti un šinī brīdī īsti neko jaunu tur neredzēsi. Pirms kāda gada vai diviem biju aizgājis uz Anatomijas muzeju, Medicīnas muzeju intereses pēc, bet principā jau tur nekas nebija mainījies. Viss bija tieši tas pats, un līdz ar to es sapratu, varbūt kādreiz kaut kādā konkrētā muzejā ir kaut kāda izstāde papildināta, tad es varbūt arī aizietu. Tad tas būtu man saistoši. Bet pagaidām tā nav gadījies. Nu jā. Un tad vēl es esmu gājis uz teātri. Pēdējo reizi kaut kur pirms mēneša biju uz izrādi, šinī brīdī neatceros to nosaukumu, jo tas bija ļoti vienkārši kaut kāds vārdu salikums. Īsti neatceros.

Kas man no latviešu māksliniekiem patīk, tas ir Gaujarts. Tas man liekās tāds vienīgais wow, ko tiešām es varu klausīties. Man viņš šķiet ļoti talantīgs cilvēks, ņemot vērā to, ka viņš pats gan komponē mūziku, gan kaut kādā dziesmām raksta vārdus, gan pats izpilda. Tā mūzika liekās tāda skaista un tīra. Nu jā, teātris. Pārsvara izvēlos Jaunā Rīgas teātra izrādes,, jo tā ir tās, kurās es mazāk esmu vīlusies. Kas man nepatīk, tā ir kaut kādas komēdijas... Komēdija man liekas tāds žanrs, kuru šausmīgi grūti ir tā ļoti kvalitatīvi uztaisīt. Ja tur joko kaut kādus ikdienas rupjus jociņus, tad man liekās, ka tas viss ir tas, ko es jau dzirdu uz ielas...

Arī kultūras apmeklējuma pieredzes vērtējumā tiek pieminēts improvizācijas teātra izrāžu apmeklējums, kas atkārtoti apliecina šī mākslas veida nozīmi jauniešu kultūras pasākumu apmeklējuma groza izveidē.

Es arī tagad visu laiku domāju un sapratu to, ka nevaru izdalīt vienu konkrētu. Es līdzīgi vienu brīdi, ja to var tā nosaukt, spēlēju improvizācijas teātrī, apmeklēju nodarbības, kas māca atbrīvoties uz skatuves. Attiecīgi improvizācijas teātri diezgan bieži apmeklēju, bet tas ir tāpēc, ka ļoti daudz pazīstami cilvēki spēlē „Splendidā” vai „Rīgas improvizācijas teātrī”. Attiecīgi caur viņiem es kaut kā iepeldu uz kaut kādām izrādēm. Būtībā ir tā, ka vizuālās mākslas man ļoti patīk, bet nevis tā, ka izvēlos konkrētu kaut kādu mākslas darbu vai kaut kā tamlīdzīgi.

Vairākkārt tiek uzsvērts, ka kultūras pasākumu apmeklējuma izvēlē liela nozīme ir tā relaksējošajai funkcijai.

Bieži es apmeklēju kino, jo patīk skatīties – tas atslēdz smadzenes. Tad tu vienkārši skaties un neko nedari.

Ja diskusijā paustie viedokļi par kultūras un mākslas pasākumu izvēli neļauj definēt skaidras respondentu intereses kultūras jomā, tad vēl lielāku lomu iegūst respondentu viedokļi par to, kas nosaka viena vai otra pasākuma apmeklējuma izvēli.

- Patēriņa veidošanās un apmeklējuma motivāciju ietekmē ļoti daudzveidīgs faktoru kopums: gan komunikatīvu, gan izglītības, gan finansiālu, gan kognitīvu, gan emocionālu. Kopumā iespējams izdalīt piecus galvenos motīvus, kas rosina apmeklēt kādu kultūras vai mākslas pasākumu.

- 1) Komunikatīvas dabas motīvs. Laikā, kad mediju un publisko vidi raksturo augsts reklāmas blīvums, arvien lielāku lomu kultūras produkta patēriņa izvēlē iegūst mutvārdu ieteikumi, ko cilvēki saņem no saviem draugiem un paziņām, kuri jau ir baudījuši kādu produktu. Šo ieteikumu izplatību, protams, sekmē sociālo tīklu sniegtās iespējas.

Es visbiežāk apmeklēju mūzikas pasākumus, un pārsvarā tāpēc ka man iesaka draugi vai es redzu, ka var pieteikties feisbukā, ka var iet uz kādu pasākumu. Es redzu, ka viņi iet, es apskatos tos pasākumus. Tad, ja mani ieinteresē, tad es arī aizeju. Vai arī ja man tiešām kāds aci pret aci draugs pasaka, ā mēs varētu aiziet uz turieni. Piemēram, pēdējo reizi es biju uz vienu somu mākslinieka koncertu. Tas bija arī bez maksas. Par to es biju ļoti priecīga, ka es apmeklēju, jo man ļoti patika, kā viņš uzstājās. Tad vel man īstenībā diezgan interesē kino, bet man nesanāk tik bieži aiziet.

Arī pēc ieteikumiem. Man ir viena draudzene, kas ļoti bieži apmeklē teātri, un tad es dažreiz viņai pajautāju, ko viņa varētu ieteikt. Bet pēdējo reizi bija tā, ka es vienkārši sapratu, ka gribu uz teātri, un nopirku divas biļetes uz to izrādi, kas bija vistuvāk pieejamā. Tā bija Jaunā Rīgas teātra izrāde, neatceros nosaukumu, jo tas bija diezgan pasen

Man liekas arī, ka neaiziet līdz manīm visa tā informācija. Ja arī atnāktu, tad es domāju, ka es aizietu tikai tad, ja man ieteiktu kāds no pazīstamajiem.

- 2) Komunikatīvas dabas motīvs. Arī situācija, kad mākslas notikums tiek apspriests publiskajā telpā, tiek uzskatīta par nozīmīgu motīvu pasākuma apmeklējumam, jo notikuma apspriešana, respondentu skatījumā, piešķir tam noteiktu nozīmi un svarīgumu.

Skolā, darbavietā. Draugi, kas ir ārpus skolas, ģimene jau arī runā savā starpā. Nu visi. Tad „viena tante teica” nostrādā ļoti labi. Tā jau mēs arī veidojam šos pasākumus, manuprāt.

Bet tad, kad ir, kaut kas tāds, kas jāapmeklē, ko sabiedrība spiež apmeklēt, tā nevar teikt, bet par ko visi runā. Tad es arī gribu redzēt, par ko tad viņi tur runā. Vai tieši tā ir vai nē.

- 3) Ar izglītību saistīta motivācija. Vairāki respondenti, raksturojot to, kā veidojusies viņu motivācija, norāda uz dažādu kultūrizglītības faktoru un skolas autoritāšu nozīmi. Lai arī muzikālā izglītība netiek skatīta kā obligāts priekšnosacījums mūzikas produktu baudīšanai, tai noteikti ir nozīme intereses attīstīšanai par kultūras un mākslas piedāvājumu kopumā.

Arī skolā mums pastāstīja, ka ir tāda iespēja apmeklēt operu. Mums par to bija gandrīz vai tā kā atsevišķa lekcija. Tad pastāstīja, ka tieši tagad arī būs tā izstāde, tad aizgāju un man patika.

Vienmēr jau no bērnības ir bijis tā, ka man patīk iet uz kultūras pasākumiem. Zem teātra arī skaitās opera, ko es Mūzikas vidusskolas laikos varēju apmeklēt par brīvu, tad es arī gāju uz izrādēm, koncertiem, kas tur bija iespējams. Tas man arī šobrīd ir pietiekami. ...Galveno es zinu, kas notiek apkārt mums, un šobrīd ir tā, ka vienā no auto klubiem es esmu pasākumu organizators, tad man ir jādomā, kur tos cilvēkus aizvest, ko viņiem parādīt ārpus Rīgas. Tad tuvākais mums būs – brauksim uz Lāču maiznīcu varbūt. Arī kaut kas jauns, ko redzēt. Nu to es nesauktu par izstādi, bet kaut ko jau mēs apmeklējam. Bet ja tiek braukts uz ārzemēm, tad tiek iepļānots muzejs noteikti, tiek iepļānoti visi galvenie lieli objekti, kas ir zināmi. Tiek salikts maršruts, ka vienu dienu mēs noteikti ejam pa viņiem, jo tas tāds – tā ir cita kultūra. Te arī iepriekš minēja, ka tad tu salīdzini, ko kultūras vēsturē iemācījies – o, šito es zinu, tad varam gudri izteikties.

Kopumā kultūras patēriņš arī citos izteikumos tiek saistīts ne tikai ar notikuma baudīšanu, bet arī prasmēm to pārrunāt un analizēt.

- 4) Finansiālas dabas motivācija. Diezgan liela ietekme uz to, kā tiks pieņemts lēmums apmeklēt vai neapmeklēt konkrēto kultūras pasākumu, ir tam, vai pasākums ir maksas vai bezmaksas. Ja maksas, tad liela nozīme ir biļešu cenām.

Tā kā mēs esam lielākā daļa draugi studenti (nu, arī strādājoši studenti), tad mēs principā tās biļetes izvēlamies uz akciju. Un, protams, tas lētāks. Bieži vien tie kultūras pasākumi varbūt netiek tik bieži apmeklēti, tāpēc ka priekš studenta tā summa dažkārt ir diezgan neadekvāta. Protams, jo kvalitatīvāks pasākums, jo tā summa ir lielāka, tas ir saprotami, tas ir normāli. Bet citreiz tu izvērtē to par un pret, un tad tu vai nu aizej, vai neaizej.

- 5) Kognitīva rakstura motivācija. Būtiska loma pasākuma apmeklējuma izvēlē ir arī vēlmei būt informētam par to, kas notiek kultūras un mākslas telpā. Dažādos diskusijas kontekstos respondenti norāda, ka izvēli noteikusi vēlme uzzināt, iepazīt, kā arī eksperimentēt ar pieredzi.

Nu mūzika..mēs citreiz aizejam uz kaut kādiem koncertiem. Tikko nopirku uz „Prāta Vētru” biļetes, jo man liekas, ka, ja nu tu neej regulāri, tad vismaz uz kaut ko vienu aizej vismaz

kādreiz dzīvē, pieņemsim, uz operu. Es nevarētu teikt, ka es esmu stāvā sajūsmā, bet es esmu uz to bijis un to izjutis. Arī uz baletu es esmu bijis, bet nezinu, vai es ietu vēlreiz. Tieši šobrīd man tā nav prioritāte.

- 6) Emocionālas dabas motivācija. Vairāki respondenti atzīst, ka kultūras pasākuma apmeklējums noticis pēkšņa impulsa vai nejauša, spontāna lēmuma rezultātā.

Tāpēc man dzīve tāda ir – kur man prāts aizplūst, tur es eju. Visu laiku vajag kaut ko no tā visa, un nav konkrēti kas viens.

Nu tur, runājot par improvizācijas teātri, tur ir tā spontanitāte. Tas pievelk.

Patiesībā pamudinājums bija tas, ka mēs vienkārši ar draugiem izdomājām, ka tā varētu pavadīt kaut kā savādāk savu laiku, nevis vienkārši satikties piektdienā, satriekties alkoholu vai aiziet uz bāru. Un tāpēc mēs izdomājām, ka, jā, varētu tomēr kādreiz tā pieklājīgāk un aiziet uz kaut kādu kultūras pasākumu.

Dati liecina, ka motīvu spektrs ir izteikti daudzveidīgs, kas liecina par ļoti atšķirīgām ietekmēm, kas nosaka kultūras un mākslas produktu patēriņa prakses nostiprināšanos.

3.4.3. Studējošo jauniešu pieredze simfoniskās un klasiskās mūzikas patēriņa jomā. Attieksme pret šo mākslas žanru

Gandrīz visi respondenti norāda, ka simfoniskās, tai skaitā klasiskās mūzikas koncertu apmeklējums neietilpst viņu kultūras patēriņa grozā. Izņēmums ir atsevišķas operas un Dzintaru koncertzālē notikušu simfoniskās mūzikas koncertu pieredzes. Vairāki respondenti atzīst, ka viņus nav sasniegusi informācija par simfoniskās mūzikas koncertiem, kas tiek vērtēts kā galvenais iemesls, kāpēc koncerti nav apmeklēti.

Nu kāpēc nav izveidojies kaut kas ar to mūziku?... laikam tāpēc, ka kaut kā nav draugu lokā bijusi kaut kāda tā ievirze, vecāki arī tam nav tā pievērsuši uzmanību. Nav jau arī tādas baigās reklāmas, kur kas notiek. Varbūt arī tāpēc nav. Ja būtu kaut kādas mārketinga aktivitātes un to ļoti popularizētu, ka kaut kur kaut kas baigi labais notiek, varbūt tad es arī aizietu.

...bet informācija par klasisko mūziku nenasniedz personīgi mani. Neuzrunā mani. Es nezinu, vai ir simfoniskais orķestris feisbukā. Ja tur viņiem ir lapa un ir iespēja uzspiest, ka tu taisies iet uz to koncertu... ja kāds no maniem paziņām uzspiestu, tad es uzreiz paskatītos, kas tas tāds ir, un

padomātu, ka varbūt varētu aiziet. Ja youtube viņi ir, tad es atrastu, paklausītos viņus un, iespējams, arī aizietu.

Un šobrīd, es teikšu, klasiskā mūzika (labi, es tagad runāju kā mūziķis) nav aktuāla, ar to es esmu saskārusies. Tas neparādās tādā jomā, ka, piemēram, popularizējot to pašu manis minēto POSITIVUS. Cilvēku jau zina. Ja ir baroka stila koncerts vairāku dienu garumā Bauskā, tas netiek popularizēts.

Nē, man ļoti patīk simfoniskā mūzika. Es pa radio klausos vai internetā, es vienkārši nekad neaizeju uz tiem koncertiem.

Kā simfoniskās mūzikas žanra mīnuss tiek minēt fakts, ka simfoniskās mūzikas koncerti netiek reklamēti, turklāt, ļoti tiek uzsvērts, ka šo reklāmu “sadzirdētu”, ja to paustu kāds no tuvāko paziņu, radu, draugu loka.

...patiesībā tā jau arī ir, ka tā pati interneta vide ir tik ļoti piesātināta ar visādām reklāmām, ka personīgi es viņas vienkārši neredzu. Es redzu – kaut kas krāsains ir, bet es pilnīgi nelasu, pat neiedziļinos. Tur varētu būt tas pats simfoniskais orķestris vai kaut kas cits, es vienkārši to neredzēju. Ja man, piemēram, atnāks draugs un teiks, eu, klausies, aizejam, apskatāmies, kas tas tāds ir – tad mēs to, protams, izdarīsim. Tad tas mani sasniedz. Bet šinī brīdī tas nerasniedz, tāpēc tā arī ir.

Īpaša viedokļu apmaiņa notiek par tematu, kāda ir pašu mūziķu attieksme pret klasiskās mūzikas koncertiem. Kāda respondente, ar muzikālo izglītību, kura strādā par mūzikas pasniedzēju, norāda, ka paši mūziķi nelabprāt un ne visai bieži izvēlas apmeklēt simfoniskās mūzikas koncertus, norādot, ka profesionāla mūziķa izglītība traucē pilnvērtīgu baudīt muzikālo priekšnesumu.

Manējie cilvēki, kas ir ar mūziku saistīti.. es jau saku, tas ir vienkārši tāds stereotips, ka mūziķis iet. Nē, iet atbalstīt savējos. Ja, man arī, spēlē, piemēram, Rīgas pūtēju orķestris, kurā ir pilns ar puisiem, ko zinu, es aiziešu tāpēc, ka oo, re kur spēlē, ā, re kur lažu nolaida, ā re kur ir... Tā ir tā dzirde. Mēs dzirdam, kas notiek uz tās skatuves. Tad tu nevari īsti atslābināties tajā koncerta, tā ir tāda...

Analizējot respondentu attieksmi pret simfonisko/klasisko mūziku, iespējams izdalīt vismaz četras pazīmes, kas tiek attiecinātas uz šo mūzikas produkta veidu.

- 1) Priekšstats, ka simfoniskā mūzika attiecas uz vecāka gadagājuma un dzīvē nostabilizējušos auditoriju.

Man liekas, tie lielākoties ir cilvēki ap 30 un bišķiņ uz augšu. Tie, kuri plus mīnus dzīvē jau ir nostabilizējušies un tie, kuri, ja tā var teikt, ir izauguši.... Nu mēs jau varam pajautāt saviem vecākiem, vai viņi gāja uz šādiem koncertiem.... Bet nu jaunieši neiet pagaidām. Man liekas, pagaidām tas nav mūsu formāts. Varbūt kad būsīm bišķiņ vecāki... Es pieļauju, ka gan jau iešu.

Man, domāju, mainīsies tas, ka es būšu stabils tādā ziņā, ka man būs tas „amerikāņu sapnis” par māju ar balto sētiņu, suni un sievu, un tad tu vienkārši aizej un savā veidā relaksējies, tu atpūties. Tas, ka tev vairs nevajag skriet pa bāriem ar draugiem, tie visi arī ir izauguši, visiem ir savas ģimenes, tāpēc piektdienas vakarā nesatiksies un nekalsiet plānus, ko tagad darīt svētdien.

- 2) Uzskats, ka simfoniskās mūzikas koncerta apmeklējums paredz nepieciešamību koncertos ievērot noteiktu etiķeti, kas var būt apgrūtinājums.

Ir jau tā, ja tu aizej klausīties to klasisko mūziku, ir tomēr jāievēro kaut kāda veida etiķete, tev jābūt klusam.

Nu tev ir jābūt klusam. Nu pamēģini aiziet uz simfonisko orķestri un tur skaļi runāt ar savu draugu vai draudzeni, uztaisīt tur ballīti, taisīt aliņus vaļā, saskandināt, dzert... nu uzvesties tā mežonīgi. Tu redzēsi sabiedrības nosodījumu.

- 3) Viedoklis, ka simfoniskā mūzika neatbilst jauniešu vecuma grupai specifiskām interesēm un pieredzei.

Jaunieši grib socializēties, viņi grib izrunāties, iztrakoties un jautri pavadīt laiku. Bet klasiskā mūzika ar jautrību, es neteiktu, ka ļoti lielā mērā iet kopā.

Simfoniskā mūzika pati par sevi ir sarežģīta lieta. Klausīties viņu ir sarežģīti. Tur jābūt pieredzei. Skaidrs, ka uzreiz pirmā dienā es aiziesu, man būs grūti. Visiem būs grūti. Tāpēc nav jārunā par to, ka būs pieredze un viss tas, bet, ja to grib izzināt, ir jāiet. Jā, būs no sākuma grūti, būs neinteresanti, bet pie tā ir jāpierod. Pie visa jāpierod – pie mākslas, pie

filozofijas. Filozofiskos traktātus lasot, protams viņi no sākuma ir sarežģīti. Bet ar laiku.. Es biju piespiedis sevi pirmās divas reizes iet uz operu.

- 4) Priekšstats, ka daudzi cilvēki nav iepazinuši simfonisko mūziku un tāpēc arī neizvēlas to apmeklēt. Apmeklē koncertus tie, kuriem ģimenes un izglītības vai profesionālās darbības pieredze ļāvusi to iepazīt. Vairākkārt tiek uzsvērts, ka simfoniskā mūzika prasa izpratni, spēju to analizēt un apspriest, tātad, zināšanas.

Vienkārši mūzika man ir diezgan tāla. Es tā nesaprotu mūziku. Es kaut ko klausos, tikai tāpēc, ka man kaut kas patīk, bet es domju, ka tāda mūzika būtu vairāk jāiepazīst, lai viņu varētu klausīties. Man tā šķiet.

Es vienkārši domāju, ka man būtu jāzina vairāk, pirms klausītos.

Nepieciešamība būt izglītotam simfoniskās mūzikas jomā un izprast muzikālo priekšnesumu jauniešu auditorijā tiek uztverta kā būtisks priekšnosacījums simfoniskās mūzikas koncertu baudīšanai un šo zināšanu trūkums tiek skatīts kā nozīmīgs šķērslis un traucējums koncertu apmeklējumam.

3.4.4. Studējošo jauniešu priekšstati par LNSO: informētība, attieksme, vērtējums

Kaut arī uz fokusgrupas diskusiju tika aicināti tieši tādi jaunieši, kuri nebija apmeklējuši LNSO koncertus, diskusijā tika pētīti arī šo jauniešu priekšstati par LNSO, precizējot gan viņu kopējo informētību par LNSO, gan arī cenšoties izprast viņu attieksmi pret orķestri un tā darbības vērtējumu. Diskusijas gaitā tika konstatēts, ka tās dalībniekiem ir ļoti zema informētība par LNSO, kā arī tas, ka esošie priekšstati pa orķestri ir ļoti neprecīzi.

Zemā kopējā informētība par LNSO tiek izteikta dažādos diskusijas kontekstos:

Dzirdēts jau, protams, ka bija par to, ka Lielajā ģildē koncertē tāds nacionālais simfoniskais orķestris, bet, ja man būtu jāapraksta, kā tur izskatās, kāda ir mūzika un tā, tad es īsti nemācētu pateikt. Es neesmu ne redzējis, ne dzirdējis.

Man liekas, ka viņi (LNSO) ceļo pa Latviju un koncertē kopā ar kaut ko. Sadarbības kori vai sadarbības vēl kaut kādi citi orķestri, ar kuriem saspēlējas... man liekas, ka jā.

Nu jā, bija dzirdēts. Es domāju, ka viņi koncertē Rīgā un ārzemēs. Bet es nezinu vai citur Latvijā. Es nezinu, kur vēl varētu būt.

Citētais un citi izteikumi norāda ne tikai uz zināšanu trūkumu, bet arī uz neprecīziem priekšstatiem gan par LNSO statusu, gan tā saikni ar citām kultūras organizācijām (piem. Latvijas Nacionālo operu)

Sākumā es tā domāju.. nu tagad es zinu, ka ir atšķirība, bet kādreiz domāju, ka operai ir tas Nacionālais simfoniskais orķestris, ka tas ir viens un tas pats. Bet tagad ir zināms, ka operai ir savs orķestris, bet LNSO ir atsevišķa vienība. Un tad es domāju – tik mazai valstij tik daudz lielu orķestru. Tas mani kaut kā mulsināja.

Tajā pašā laikā respondenti apliecina pozitīvu attieksmi pret LNSO, kaut nespēj izskaidrot, kāpēc neapmeklē tā sniegtos koncertus.

Es pēdējo reizi biju, nepateikšu, kas tas bija par orķestri, vidusskolā koncertlekcijas. Tad mēs bijām Lielajā Ģildē. Man patika īstenībā. Man patika vijolniece.

Nezinu, nevaru vienu iemeslu tā uzreiz pateikt, kāpēc es negāju uz simfonisko orķestri Lielajā Ģildē. Vienkārši kaut kā nav sanācis. Kaut kādas citas iespējas liekas labākas.

Vairāki respondenti savu neinformētību un intereses trūkumu par LNSO saista ar faktu, ka LNSO ir orķestris, t.i. organizācija, kas nesaistās ar konkrētām personībām, bet gan ar abstraktu mūziķu kopumu.

Manuprāt, problēma ir tieši tajā, ka cilvēki vairāk iet uz teātri. Viņi zina, ka viņi iet uz Dailes teātri un viņi skatīsies Dailes teātra aktierus. Bet, ja gribētu apmeklēt simfonisko orķestri, viņš tā kā peld gaisā. Tu nepateiksi uz ielas, kurš spēlē orķestrī. No ielas nepateiksi – šī ir tā māja. Nav tā saikne. Man, pieņemsim, ir tā, ka man interesē cilvēki. Ja es eju uz teātri, tad zinu, ka tur būs tas aktieris, kurš spēlē, man viņš patīk. Tad es arī iešu.

Tiem, kas klausās klasisko mūziku kā kopumu, varbūt zina par LNSO, bet man interesē cilvēki, es labprāt klausos to, ko es jau zinu. Kad viens cilvēks ir performancē, tas vairāk piesaista kā koris vai orķestris kā kopums.

3.4.5. LNSO tēls studējošo jauniešu - LNSO koncertu neapmeklētāju skatījumā

Arī pētot LNSO koncertus neapmeklējušo jauniešu asociācijas ar LNSO, vairākkārt kā orķestra tēla iezīme tiek minēts

- bezpersoniskums un anonimitāte.

...nav nekāda stāsta. Viņi ir instrumenti. Kad tu viņus teici, tu nosauci instrumentus, nevis cilvēkus, personības.

.....daudz cilvēku. Tad tas tāds kā mākslinieciskas monolīts? Kaut kāds liels blāķis, kuru es nevaru tā kā apzināties?

Daži respondenti min arī tādu pazīmi kā

- konservatīvisms.

Taču tiek minētas arī vairākas pozitīvas tēla iezīmes

- talantīgi un profesionāli mūziķi;

Noteikti tur ir spožākie, talantīgākie cilvēki savā jomā no Latvijas savākušies.

- aristokrātiski un elitāri;

Es pat vairāk teiktu, man vairāk asociējas ar kaut ko ļoti klasisku, kaut ko aristokrātisku. Tur visa tā esence, visa tā elite. Tikai pazinēji varētu tur visu to zināt.

- tāds, ko es nesaprotu.

Jā, man īstenībā asociējas arī ar eliti, ar konservatīvismu, ar daudz cilvēkiem. Īstenībā ar mūziku, ko es nesaprotu. Un īstenībā gan jau arī nesapratīšu. Varbūt tāpēc arī es neapmeklēju. Ja es varbūt kaut cik saprastu, es varbūt ietu.

3.4.6. Studējošo jauniešu ieteikumi LNSO jauniešu auditorijas piesaistei

Diskusijas gaitā dalībnieki formulēja daudzveidīgus ieteikumus, kā piesaistīt jauniešu auditoriju. Protams, ieteikumus nav formulējuši profesionāli mārketinga speciālisti, tie jāuztver kā

potenciālās auditorijas pieredzē balstītas pārdomas par eventuāli efektīvākajiem piesaistes instrumentiem.

1) Sniegt vairāk informācijas par LNSO, tā repertuāru un mūziķiem.

Man būtu tā, ka, pirmkārt, šobrīd ir šķērslis tajā, ka informācija īsti nav mani sasniegusi. Es tagad mēģinu atmiņā atsaukt kādu gadījumu, kad es būtu redzējis, ka ir kaut kāda reklāma vai kaut kas ir mani uzrunājis. Patiesībā nav bijis. Un, ja godīgi, tas repertuārs man pat tai brīdī nebūtu aktuāls, jo es tik un tā nezinātu, ko viņi spēlē, kā tas izklausīsies un kas tas būs. Tāpēc pirmais būtu tas, ka mani sasniegtu kaut kādā veidā šī informācija, es ieraudzītu viņu,

2) Studentiem pieejamas cenas.

Būtisks izvēles faktors ir cena. Ja tā cena būs tāda, ka 20 eiro, tad, protams, tu sāksi padomāt. Bet ja tas būtu 10 eiro, es to varētu.

3) Piedāvājums attīstīt LNSO sadarbības formas ar citu mūzikas žanru izpildītājiem, taču par šo priekšlikumu dalībnieku viedokļi ir atšķirīgi. Viena daļa respondentu min vairākus piemērus no pasaules prakses, kur šāda sadarbība ir pamatā izcilam muzikālam produktam. Bet citi uzskata, ka šāda sadarbība degradētu simfoniskās mūzikas žanru.

Atbalsts šim priekšlikumam tiek izteikts ar sekojošiem argumentiem:

Man uzreiz ienāca prātā tāds piemērs, kad grupa Queen uztaisīja to dziesmu Barcelona ar Monsaratu Kabaljē un uzreiz daudzi par opermūziku sāka interesēties.

Anglijā ir daudzi orķestri, kas taisa kavermūziku, kas jau tika minēts. Uz klavierēm spēlē pazīstamās dziesmas. Piemēram, Bītlu dziesmas ir sarakstījuši... tagad nepateikšu, mājās ir disks. Tas piesaista pie simfoniskās mūzikas, pēc tam iedevu paklausīties cilvēkiem, viņi sāka meklēt jūtībā, kādas vēl dziesmas izpilda, kādi orķestri vēl to spēlē. Viņi nezina nosaukumu, viņi klausās tikai mūziku. Es jau brālim [iedevu], kam ļoti nepatīk mūzika, viņš jau no bērnības, kad es spēlēju tas klavieres, tā ir apnikusi, bet es tagad dzirdu, ka viņš to klausās

Ir arī negatīvs vērtējums šādam ieteikumam:

Piemēram, es nesen feisbukā noskatījos video. Kur kaut kādi divi čaļi čellisti ar nepilnu simfonisko orķestri spēlē Led Zeppelin populārāko dziesmu. Man tāāā nepatika. Jo man liekas,

ka simfoniskā mūzika ir tāda... nu tiem instrumentiem tieši, tur ar tieši efektiem apraujas, lai tas skaņdarbs izklausās tāds... Un man liekas, ka tad tas zaudē to simfoniskā orķestra smalkumu. Tieši 20.gadsimtā, kad vairāk attīstījās sonorika, tas ir ļoti interesenti. Tieši pati tā skaņā un konkrētais instruments. Un man liekas, ka tas pazūd, parādot mūsdienīgo mūziku. Tāpēc man liekas, nē, viņiem ir jāmeģina tieši to [simfonisko] mūziku dziļāk parādīt.

Man jau šķiet, ka tā piesaistīšana ar populārajām dziesmām ir klasiskās mūzikas notrulināšana. Ja arī kāds gribēs populāru dziesmu dzirdēt kaut kādā citādā variantā, viņš, iespējams, aizies noklausīties to dziesmu, bet tas jau negarantē to, ka viņš klausīsies to klasisko repertuāru. Tāpēc man liekas, ka ir jāpaliek kaut kādam žanram, kurš ir tikai konkrētiem cilvēkiem, sabiedrības kopumam ar konkrētām interesēm, nevis jāizlokās katram skolēnam un studentam.

Diskusija šī priekšlikuma kontekstā notiek arī par to, vai repertuāra izmaiņas un sadarbība ar citu žanru mūziķiem neliks vilties pastāvīgajiem apmeklētājiem.

Īstenībā, ja kaut ko tādu izdomā, var taisīt koncertu, kurā vismaz divas dziesmas ir modernas. Bet tā, lai viņi nezaudētu arī regulāros apmeklētājus. Tos, kas nāk tieši uz tiem klasiskajiem skaņdarbiem. Tad varbūt vienu, divas reizes viņi tos jauniešus pasauks, viņi aizies, bet tas nebūs tā vērts, ja pazaudēs pastāvīgo publiku.

Izvērsas diskusija par to, vai klasiskā un simfoniskā mūzika ir vai nav populāra. Tiek minēti piemēri, kur publiskajā telpā, tai skaitā reklāmās skan klasiskā mūzika.

4) Priekšlikums piedāvāt oriģinālu nestandarta reklāmu, ar izteiksmīgu vizuālo tēlu.

Viņiem vajag lielu vietu. Teiksim, viss tramvajs būtu [aplīmēts] ar orķestra māksliniekiem pilnā izmērā. Varbūt kaut ko tādu masīvu.

Ja viņi ir lieli, tad lai tās reklāmas arī ir riktīgi lielas.

Par to pārdošanu, kas man nepatīk – tikko izgāju no akadēmijas, paskatījos, tur bija reklāma kaut kādam koncertam, bet visiem koncertiem vienādi plakāti. Dažas strīpas pāri, vidū orķestris – mazāks, lielāks -, visiem drausmīgi līdzīgs tas grafiskais dizains. Šausmīgi garlaicīgi, šausmīgi. Vajag uztaisīt tā citādāk, vajag spēlēties ar vizuālo. To tā modernāk.

5) Informāciju par koncertiem vietās, kur jaunieši vairāk pulcējas.

Jā, par plakātiem. Nevajag viņus likt tikai pie akadēmijas. Viņus vajag pielikt kaut kur, nezinu, Coffee Inn. Labi, stulbi tā teikt, bet tas tikai piemērs. Bet principā, kur es viņus redzu – mūzikas skolās pie sienas, jo bērniem ir jāiet uz to koncertu, aizeju uz Mediņiem – tur arī priekšā ir. Tas ir tur, kur mūzika. Vēl pie Latviešu biedrības nama un pie akadēmijas [JVLMA]. Un kaut kur avīzē.

Minētie priekšlikumi skar gan LNSO muzikālās darbības un programmas izveides jautājumus, gan LNSO darbības reklamēšanas paņēmienus. Tie norāda uz vairākiem faktoriem, kas jauniešu vidē rada LNSO koncertu apmeklējuma barjeras.

SECINĀJUMI

Raksturīgākās simfoniskās un klasiskās mūzikas auditorijas pazīmes

- Sekundāro datu analīze ļauj secināt, ka Latvijā klasiskās mūzikas koncertus patērē vidēji 6-10% iedzīvotāji, toties reģionos gandrīz ceturtdaļa - 22% - iedzīvotāju gada laikā apmeklējuši klasiskās un garīgās mūzikas koncertus. Ņemot vērā, ka dati ir ar 3-5 gadu starpību, grūti izdarīt secinājumus par klasiskās mūzikas koncertu apmeklētāju pieaugumu vai lielāku pieprasījumu pēc tiem reģionos.
- Klasiskās mūzikas koncertu apmeklētājiem Rīgā galvenā vienojošā iezīme ir algots darbs ar kultūru saistītā jomā - tie, kuri paši ir mūziķi vai dažādos veidos saistīti ar mūzikas nozari. Koncertus pietiekamā skaitā apmeklē arī algoti darbinieki privātās, ar kultūru nesaistītās organizācijās, vai arī valsts un pašvaldību iestādes darbinieki un pensionāri, mazāk jaunieši un skolēni.
- Liela daļa no jau esošajiem klasiskās mūzikas koncertu apmeklētājiem paši uzskata, ka ir regulārie apmeklētāji vai arī regulāri skatās TV, klausās radio vai ierakstos klasisko mūziku un visbiežāk klasiskās mūzikas koncertus apmeklē no vienas līdz piecām reizēm pusgadā, kas ļauj secināt, ka klasiskās mūzikas koncertu apmeklēšana ir plānota un mērķtiecīga darbība.
- Iepriekšējie pētījumi parāda, ka klasiskās mūzikas koncertu apmeklētājiem svarīgs informācijas iegūšanas veids ir mutvārdu ieteikumi un atsauksmes no draugiem, radiem un paziņām, kā arī koncertu sniedzēju mājas lapās vai afišās pilsētvidē, savukārt biļetes vairāk tiek iegādātas biļešu tirdzniecības vietās nevis internetā, tāpēc var secināt, ka klasiskās mūzikas koncerta apmeklētājs ir diezgan konservatīvs un izmanto klasiskos informācijas iegūšanas kanālus.
- Klasiskās un garīgās mūzikas koncertu apmeklētāji reģionos ir pamatā sievietes, kas strādā algotu darbu vai ir nestrādājošas pensionāres.
- Reģiona iedzīvotāji koncertus pārsvarā apmeklējuši savā dzīvesvietā, un tiem nav tendence doties uz klasiskās mūzikas koncertiem Rīgā, kas ļauj izteikt pieņēmumu, ka reģionu iedzīvotājiem ir apgrūtināta klasiskās mūzikas pieejamība galvaspilsētā, bet savās dzīvesvietās tie ir gatavi patērēt klasisko mūziku.
- Reģionos iedzīvotāji koncertus apmeklē dažas reizes gadā. Tie reģionu iedzīvotāji, kas visbiežāk apmeklē klasiskās, garīgās mūzikas koncertus, apmeklē arī teātra izrādes, muzejus, izstādes, kā arī ļoti aktīvi iesaistās pasākumos savās pilsētās vai novados. Tie, kuri dodas uz

Rīgu apmeklēt klasiskās, garīgās mūzikas koncertus, visvairāk apmeklē teātra izrādes un operas vai baleta izrādes.

- Jaunākie pētījumi liecina, ka kopumā ārpus galvaspilsētas tikai nelielai daļai iedzīvotāju (4%) pietrūkst klasiskā mūzika, tāpēc var secināt, ka iedzīvotājiem reģionos nav izteikta vēlme pēc klasiskās mūzikas koncertu piedāvājuma.
- Pētījumi, kuri veikti klasiskās mūzikas koncertu norises vietās, parāda, ka jauniešu apmeklējums ir salīdzinoši neliels (14%), tomēr lielākā daļa mākslas augstskolu studentu pēdējo gadu laikā ir apmeklējuši klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumus (79%), visbiežāk apmeklējumi notiek no 1 līdz 3 reizēm pusgadā vai pat reizi gadā un retāk, tāpēc var secināt, ka mākslas augstskolu studenti ir potenciālā LNSO auditorija. Jāņem vērā, ka mākslas augstskolu studenti ir regulāri kultūras pasākumu apmeklētāji, bet šobrīd visbiežāk apmeklē teātra izrādes, kino un izstādes muzejos.
- Informāciju par kultūras pasākumiem studenti iegūst sociālajos tīklos, no kuriem populārākais ir facebook.com, kā arī no draugiem, radiem un paziņām. Jaunieši ir aktīvāki dažādu mājas lapu pārlūkotāji.
- Studentiem svarīgākā motivācija apmeklēt kādu mūzikas pasākumu ir biļetes cena un dažādas atlaides, ko ir iespējams ietekmēt no ārpusē, savukārt sarežģītāk jauniešus motivēt ar reklāmas palīdzību.
- Mākslas augstskolu studentu vidū pārsvarā jūtama pozitīva attieksme pret klasisko un akadēmisko mūziku, jo lielākā daļa to uzskata par relaksējošu laika pavadīšanas veidu un nepiekrīt, ka šādi koncerti būtu garlaicīgi, nepieejamāki cenas ziņā vai uz tiem dodas tikai gados veci cilvēki. Tomēr jauniešu vidū pastāv stereotipi, ka uz šādiem koncertiem jādodas svinīgā apģērbā, ka jābūt ļoti izglītotiem un ka šādas zināšanas par klasisko mūziku pašiem trūkst.

Raksturīgākās LNSO esošās auditorijas pazīmes

- Raksturīgākās LNSO esošās auditorijas sociāli-demogrāfiskās pazīmes ir sekojošas: vidējais apmeklētāju vecums – 40-50 gadi, apmēram vienādās proporcijās pārstāvēti arī skolēni un jaunieši un vecāka gada gājuma cilvēki. Abas šīs grupas uzskatāmas par būtiskām LNSO pastāvīgās auditorijas veidotājām, jo vecākā paaudze pārstāv klasiskās mūzikas mīļotāju un entuziastu paaudzi (79% no 61-75 gadīgajiem uz koncertiem dodas reizi mēnesī vai biežāk), kuru vēlmi apmeklēt šos koncertus var būtiski ietekmēt ļoti maz faktoru, savukārt skolēniem

bieži šo koncertu apmeklējums ir obligāts, tādējādi tie tiek audzināti par klasiskās mūzikas topošajiem pastāvīgajiem apmeklētājiem. Vairums apmeklētāju ir ar augstāko izglītību (67%), algoti darbinieki (gan kultūras, gan citās jomās), 78% rīdzinieki, vairums – latvieši (tomēr aptaujas ve bija intervēt latviski runājošos, tādēļ šis aspekts nav pilnībā objektīvs; intervētāji koncertu laikā novēroja, ka lielu daļu apmeklētāju veido ārzemju viesi).

- LNSO auditorijai raksturīgais koncertu apmeklējuma biežums: 30% apmeklē koncertus 1-2 reizes pusgadā, 22% reizi mēnesī vai biežāk, 19% - 3-5 reizes pusgadā. Tātad puse apmeklētāju uz koncertiem dodas vismaz vienu reizi pusgadā vai biežāk. Apmeklējums parasti ir regulārs un plānots – 61% piekrīt, ka biļešu iegāde ir iepriekš plānots pirkums. Atbildot par apmeklētākajiem pasākumiem 2014.gadā, 46% norādījuši baletu un operu, 46% - klasiskās mūzikas koncertus. Biežāk kā šie minēti tikai teātri, tādējādi LNSO apmeklētāji raksturojami kā regulāri klasiskās mūzikas baudītāji. Mazliet citādi ir jauniešu auditorijai: 25% no tiem dodas uz LNSO 1-2 reizes pusgadā, 16% - 3-5 reizes pusgadā. 11% šis bijis pirmais apmeklējums. 46% no norāda, ka biļetes pirkuši spontāni, pēdējā brīdī, kas nozīmē, ka jauniešu auditorijai LNSO apmeklēšana nav pilnīgi pastāvīgs paradums. Vecgada koncertos aptaujātie salīdzinoši mazliet retāk apmeklē LNSO.
- LNSO auditoriju apmeklēt koncertus motivē: mīlestība uz klasisko mūziku (60% to norāda kā motivējošu faktoru; šis faktors izteikti būtiskāks ir pensijas vecuma cilvēkiem), interese par programmu (53% min kā motivējošu faktoru apmeklēšanai), konkrēti mākslinieki (33%), kas mazliet būtiskāki ir jauniešiem un vidējās paaudzes pārstāvjiem. Paziņu un draugu uzaicinājums attiecīgi būtisks vairāk ir jaunākās paaudzes pārstāvjiem. 36% izmaiņas sadarbībā, projektos min kā motivējošu faktoru biežākai apmeklēšanai, interesējošu programmu kā būtisku izvēles faktoru pasākuma apmeklēšanai min vairums respondentu (vērtējums 3,69). Tādējādi var secināt, ka tieši repertuārs un programma ir būtiskākie faktori LNSO darbībā, kas piesaista un ir svarīgi apmeklētājiem.
- Svarīgs ir arī mūzikas interesentu loks un kompānija, jo tiem, kas uz koncertu bijuši pirmo reizi, iemesls bijis draugu uzaicinājums un biļetes iegūšana kā dāvana. 20% draugu pamudinājumu min kā motivējošu faktoru koncerta apmeklējumam, 13% neapmeklē koncertus tik bieži, jo nav ar ko kopā iet, savukārt 42% informāciju par koncertiem iegūst no draugiem, radiem, paziņām.
- LNSO apmeklētāji norāda, ka vēlētos apmeklēt koncertus biežāk, bet tos kavē aizņemtība (49%) un citi notiekoši kultūras pasākumi (35%), tātad tie ir vairāk objektīvi ārējie apstākļi

kā LNSO iekšējā kļūda. Tomēr kā trešais kavējošais faktors norādīts dārgas, nepieejamas biļetes. Jauniešu auditorijas viedoklis šajā aspektā neatšķiras, tomēr tiem, kas uz koncertu atnākuši pirmo reizi, būtisks faktors ir arī kompānijas neesamība.

- Biļešu cenas ir būtiskas, bet respondenti ir gatavi maksāt par biļeti, jo zina, ka saņems kvalitatīvu produktu. Cena nav izšķirošais faktors, pieņemot lēmumu par koncerta apmeklēšanu. 46% norāda, ka apmeklētu koncertus arī tad, ja cenas paaugstinātos. Tomēr, kā otro būtiskāko faktoru (32%), kas motivētu apmeklēt koncertus, respondenti tomēr norāda cenu pazemināšanos. Vecgada koncertu apmeklētājiem biļešu cenu faktors salīdzinoši ir būtiskāks kā visiem respondentiem kopā. Jauniešiem biļešu cenu faktors ir tikai ceturtajā vietā, par to populārāka atbilde ir koncertu atskaņošana vairākas reizes.
- Kopumā apmeklētāji ir labi informēti par LNSO darbību (vidējais vērtējums 3,84), arī informatīvie materiāli novērtēti atzinīgi (4,34). Būtiskas ir afišas (38%) un mājas lapa (41%) kā informācijas ieguves kanāli (kas arī saprotami, jo pastāvīgie apmeklētāji pieraduši paši tam pievērst uzmanību un informāciju meklēt uz priekšu). Pastāvīgie apmeklētāji seko līdzi jaunākajām aktualitātēm orķestrī – jauni mākslinieki, diriģenti, to aktivitātes, parādīšanās medijos, orķestra vadība, mārketinga aktivitātes, izmaiņas repertuārā utt., līdz ar to tie ir ļoti labi informēti un zinoši. Tomēr ar informētību vairāk apmierināta ir vecākā paaudze. Tie apmeklētāji, kas uz koncertu atnākuši pirmo reizi, kā motivējošu faktoru min to, ja būtu vairāk informācijas. Tādējādi LNSO jādomā par aktīvāku informācijas izplatīšanu caur jauniem kanāliem.
- LNSO esošās auditorijas kvalitatīvā izpēte liecina, ka to veido cilvēki, kuri aktīvi patērē dažādu mākslas veidu piedāvājumu un dod priekšroku kvalitatīvam, t.i., profesionāli augstvērtīgam mākslas/kultūras notikumam jeb produktam. Mazākumā ir cilvēki, kuru kultūras vajadzībās izteikti dominē tieši simfoniskā mūzika. LNSO apmeklētājus kā kultūras auditorijas segmentu raksturo intensīvs un daudzveidīgs kultūras pēriņš.
- Aktīvajai LNSO apmeklētāju un kultūras patērētāju grupai raksturīgs arī pietiekami attīstīts kritiskums mākslas piedāvājuma novērtējumā, kas, galvenokārt, veidojies balstoties uz mākslas un kultūras pieredzes kvantitatīvo un kvalitatīvo daudzveidību. Dati liecina, ka interese par simfoniskās mūzikas koncertiem attīstījusies tikai pēc tam, kad aktīvi baudīts citu mākslas veidu piedāvājums. Ir iespējams runāt par zināmu “kultūras gardēžu” plati, kurā simfoniskās mūzikas koncerti kļūst par neatņemamu piedāvājuma sastāvdaļu.

- Kopumā LNSO auditorijas kvalitatīvajā izpētē tika iegūti sekojoši auditorijas raksturojumi: intensīvs un daudzveidīgs kultūras patēriņš; attīstīts kritiskums mākslas piedāvājuma novērtējumā; raksturīga mākslinieciskās gaumes attīstība; darbojas kā auditorijas piesaistes vēstneši jeb auditorijas «multiplikatori»; interese par kultūru radusies bērnības un jaunības posmā; muzikālā izglītība neviennozīmīgi ietekmē vēlmi apmeklēt vai neapmeklēt simfoniskās mūzikas koncertus.
- LNSO auditorijas apmeklējuma motivāciju nosaka interese par konkrētu personību, kas ir iesaistīta produkta jaunradē; viesmākslinieku piesaiste un jaundarbu atskaņošana. Apmeklējuma biežumu nosaka vēlme izprast un iepazīt arvien daudzveidīgāku simfoniskās mūzikas piedāvājuma spektru.
- Neskatoties uz to, ka simfoniskās mūzikas koncerti ietver mākslinieciski augstvērtīgu kultūras piedāvājumu, tā baudīšanas priekšnosacījums ne vienmēr ir formāli iegūta muzikālā izglītība. Lielāka loma ir respondenta personiskajai mākslas un kultūras patēriņa pieredzei, kas iegūta ilgākā dzīves laikā, kā arī mūzikas izjūtai un intuitīvi-emocioālai izpratnei. Šī pieredze var būt veidojusies gan bērnības un jaunības gados, gan arī vēlākos gados, taču tai jābūt pietiekami daudzveidīgai un intensīvai.
- Iespējamās vismaz divas konkrēta koncerta apmeklējuma izvēles stratēģijas: pirmkārt, vēlme uzzināt, izjust, iepazīt jaunu muzikālā baudījuma pieredzi; otrkārt, dzirdēt to, kas eventuāli atbilst muzikālajai gaumei un interesēm.

Esošās LNSO auditorijas sniegtais LNSO darbības vērtējums

- Novērtējot dažādus LNSO darbības aspektus 5 ballu skalā (kur 5 – pilnībā apmierina, 1 – pilnībā neapmierina), dati liecina, ka visaugstāk apmeklētāji novērtējuši *koncertu māksliniecisko kvalitāti* un *atmosfēru koncertos* (vidējais vērtējums 4, 57), nedaudz zemāk novērtēts *repertuārs* (vidējais vērtējums 4,46) un *informācijas pieejamība par gaidāmajiem koncertiem* (vidējais vērtējums 4,37). *Koncertu informatīvais materiāls* (bukleti, programmas, afišas) saņēmis vidējo vērtējumu 4,34, bet *biļešu cenas* vērtētas ar 4,03, kas ir viszemāk vērtētais LNSO darbības aspekts. Savu informētību par LNSO koncertdarbību gan respondenti vērtē salīdzinoši zemāk – 3,84 piecu ballu skalā.
- LNSO darbības dažādu aspektu vērtējumu ietekmē respondenta piederība noteiktai vecuma grupai. *Repertuāru kopumā* nedaudz augstāk vērtē vecuma grupās pēc 60 gadiem kā vidējās vecuma grupās. Lai gan *koncertu māksliniecisko kvalitāti* visi vērtē salīdzinoši augsti,

visvairāk ar to apmierināti ir respondenti vecuma grupā 76-90 gadi, bet visneapmierinātākie – grupā 19-30 gadi. Līdzīgi novērtēta arī *atmosfēra koncertos* – visneapmierinātākie 19-30 gadu vecie respondenti (4,27), kamēr visapmierinātākie – vecākā gadu gājuma apmeklētāji. *Biļešu cenas* viszemāk (zem 4) vērtē grupas 31-45 un 65-60. *Informatīvo materiālu* visaugstāk vērtē vecuma grupā 61-75 gadi. Ar *informācijas pieejamību* vismazāk apmierināti ir 31-45 gadu vecie respondenti (4), bet visapmierinātākie – 76-90 gadus vecie (4,79).

- LNSO apmeklētāju kvantitatīvā aptauja liecina, ka visbiežāk apmeklētāji LNSO asociē ar kvalitāti un profesionalitāti, ar mūziku un mūziķiem, labu un izcilu skanējumu. Citi respondenti min savas personīgās sajūtas – atpūtu, prieku, baudījumu u.tml. -, vai atsevišķas orķestra īpašības – liels, izcils, elitārs. Tikai nelielai respondentu daļai tas asociējas ar Lielo Ģildi. Arī fokusgrupas diskusijā iegūtie dati liecina, ka LNSO auditorijas uztverē LNSO tēlu veido sekojošas pazīmes: muzikālā kvalitāte, tās izaugsme; piedāvāto izglītības programmu kvalitāte; sarunas pirms koncertiem; “nacionālais” statuss. Respondenti nešaubīgi norāda uz LNSO izpildījuma vispārējo muzikālo kvalitāti gan skanējuma, gan programmas aspektos. Vairākos izteikumos tiek akcentēta orķestra izaugsme un attīstība.

Raksturīgākās LNSO potenciālās auditorijas pazīmes

- Kā potenciālā auditorija izvēlēti trīs lielāko repertuāra teātru (Nacionālā teātra, Dailes teātra, Jaunā Rīgas teātra) regulārie apmeklētāji. No tiem 89% ir sievietes, 11% - vīrieši. Respondentu vecums bija no 14 līdz 68 gadiem, visvairāk respondentu bija vidējā vecuma posmā un jaunieši (19-30 gadi). Tomēr, tā kā aptauja tika izplatīta sociālajos tīklos, respondenti noteikti nenosēdza visas teātru apmeklētāju vecuma grupas (risks: izlaista pensijas vecuma paaudze). Līdzīgi kā LNSO apmeklētāji, arī šeit vairums (73%) respondentu ir ar augstāko izglītību un strādā algotu darbu. Lielākā daļa respondentu kā dzīves vietu norādījuši Rīgu (81%).
- LNSO potenciālo apmeklētāju kultūras patēriņa grozs veidojas sekojoši: tie regulāri apmeklē Dailes teātri (62%) un Jauno Rīgas teātri (58%), tikai nedaudz vairāk nekā trešā daļa (36%) apmeklē Nacionālo teātri. Bez teātra izrādēm, kuras norādījuši 98% respondentu, 2014.gadā šie respondenti bieži apmeklēja arī kino (51%). 26% apmeklēja muzejus, 22% - klasiskās mūzikas koncertus (jauniešu grupā to darījuši vēl mazāks skaits respondentu). Ņemot vērā, ka ceturtdaļa no teātru apmeklētājiem ir klasiskās mūzikas koncertu regulāri apmeklētāji, var secināt, ka, lai gan LNSO apmeklētāju aptaujā respondenti norādījuši, ka visbiežāk

apmeklē tieši teātru izrādes (65%), regulārie teātru apmeklētāji sevi daudz mazāk identificē kā regulārus klasiskās mūzikas apmeklētājus.

- Tā potenciālo LNSO apmeklētāju daļa, kuri apmeklējuši klasiskās/akadēmiskās mūzikas pasākumus (koncertus, festivālus) pēdējo 2 gadu laikā, visbiežāk to darījuši 1-5 reizes pusgadā, tātad samērā regulāri. Respondenti visbiežāk klasiskās mūzikas pasākumus apmeklējuši tieši Lielajā Ģildē (77%), tomēr vairāk kā trešdaļa norādījuši, ka pēdējā gada laikā uz LNSO koncertiem nav bijuši, kas nozīmē, ka LNSO nebūt nav šo apmeklētāju galvenais apmeklējuma objekts Lielajā Ģildē. Kopumā mazāk kā puse no aptaujātajiem jebkad bijuši uz LNSO koncertu, savukārt jauniešu grupā LNSO kādreiz apmeklējuši 41% un turpinājuši to darīt ļoti neregulāri (1 reize gadā vai retāk).
- Galvenie šķēršļi potenciālajai LNSO auditorijai biežākam LNSO koncertu apmeklējumam ir aizņemtība un laika trūkums (39%), tikai pēc tam konkurence ar citiem interesējošiem kultūras pasākumiem (32%). Ceturtā daļa (24%) neiet uz LNSO, jo ir pārāk dārgas vai nepieejamas biļetes, kas sakrīt ar iemesliem, kurus kā kavējošus min arī LNSO pastāvīgie apmeklētāji. 20% neinteresē/nesaista klasiskā mūzika vispār, kas nozīmē to, ka tikai nelielai daļai teātru auditorijas nebūtu saistošs LNSO apmeklējums.
- Teātra apmeklētājus biežāk nākt uz LNSO koncertiem motivēt varētu tieši līdzcilvēku (draugu, paziņu, ģimenes locekļu) pamudinājums (28%), kas nozīmē, ka ne vien esošajai, bet arī potenciālai auditorijai šis ir svarīgs faktors, lai izvēlētos doties uz LNSO koncertiem. Tikpat daudz respondentu vēlētos zemākas biļešu cenas (28%), lai viens koncerts tiktu spēlēts vairākas reizes, līdz ar to būtu iespējams izvēlēties piemērotu apmeklēšanas laiku (28%) un lai LNSO veidotu jaunas radošas sadarbības projektus ar citiem māksliniekiem (28%). 24% respondentu nāktu biežāk, ja būtu vairāk informācijas par klasisko mūziku, savukārt 22% trūkst tieši informācija par LNSO darbību un koncertiem. Savukārt jauniešu vidū kā visbūtiskākais faktors minētas tieši biļešu cenas, pēc tam – jaunas kopdarbības un draugu ieteikums. Jaunieši norāda, ka koncertu apmeklēšanu veicinātu arī vairāk zināšanu par klasisko mūziku.
- Potenciālās LNSO auditorijas interneta aptauja liecina, ka visbiežāk izmantotais informācijas avots ir tieši sociālie tīkli internetā (82%). Vairāk kā puse respondentu (55%) arī atzina, ka informāciju iegūst kaut kur citur internetā. Puse no respondentiem norāda, ka informāciju iegūst no draugiem, radiem, paziņām (50%), tātad arī teātru apmeklētājiem būtisks ir tiešais kontakts un atsauksmes no pazīstamiem cilvēkiem. Trešdaļai respondentu būtiskas ir afišas,

daudzi izmanto drukātos medijus, no kuriem visbiežāk minēta *Kultūras diena*. Jauniešu grupai trīs būtiskākie informācijas kanāli analogi ir sociālie tīkli, draugi un paziņas, internets.

- LNSO potenciālās auditorijas jauniešu segmenta kultūras patēriņu nozīmīgi ietekmē to dzīves veids un brīvā laika struktūra. Brīvā laika pavadīšanas veidu lielākā daļa fokusgrupas diskusijas respondentu īpaši neplāno, kas nozīmē, ka tādu pasākumu apmeklēšana, kas prasa savlaicīgu biļešu iegādi un sagatavošanos, neveido nozīmīgu vietu brīvā laika struktūrā. Tie respondenti, kuru dienas kārtība ir piebļīvēta un to dzīvesveidam raksturīga augsta aizņemtība, ir arī aktīvāki kultūras pasākumu apmeklētāji, jo šie apmeklējumi parasti mērķtiecīgi tiek iekļauti dienas kārtībā, tie tiek plānoti.
- Studējošo jauniešu interese par dažādiem mākslas žanriem un kultūru kopumā ir ļoti daudzveidīga. Nav viena top mākslas žanra, par kuru interese būtu izteikta. Nedaudz citu mākslas nozaru vidū izceļas skatuves māksla, it īpaši improvizācijas teātris. Liela nozīme ir mākslas produkta noteiktai kvalitātei un iezīmēm, kas raisa šīs grupas interesi. Interese rodas, ja mākslas produkts ir populārs un par to tiek runāts publiskajā telpā, kā arī, ja tam piemīt īpaša, eksperimentāla daba.
- Jauniešu «nespecificētās» kultūras un mākslas vajadzības, to interese par eksperimentāla rakstura pieredzi un populārām lietām ir pretrunā ar LNSO piedāvājuma specifiku.
- Kultūras pasākumu apmeklējuma motivācija ir daudzveidīga, to veido gan komunikatīvos, gan izglītības, gan finansiālos, gan kognitīvos, gan emocionālos faktoros balstīti motīvi: to baudīt ir ieteicis, rekomendējis kāds pazīstams cilvēks; par to tiek runāts publiskajā telpā; par to ir iegūta informācija kādā izglītības programmā; tam ir bijusi piemērota cena; ir bijusi vēlme būt informētam par norisēm kultūras/mākslas telpā; ir bijis kāds irracionālas dabas pēkšņs impulss.
- Dati liecina, ka motīvu spektrs ir izteikti daudzveidīgs, kas liecina par ļoti atšķirīgām ietekmēm, kas nosaka kultūras un mākslas produktu patēriņa prakses nostiprināšanos.
- LNSO piedāvājums informatīvi nenasniedz jauniešus, jo to kavē gan jauniešu stereotipiskie priekšstati par simfonisko un klasisko mūziku, gan specifiskais šīs grupas uztverē pastāvošais LNSO tēls.

Potenciālās LNSO auditorijas priekšstati par LNSO darbību, tās novērtējums

- Potenciālās auditorijas jauniešu segmenta grupā dominē priekšstats, ka simfoniskā mūzika attiecas uz vecāka gadagājuma un dzīvē nostabilizējušos auditoriju, ka koncerta apmeklējums paredz nepieciešamību koncertos ievērot noteiktu etiķeti, kas var būt apgrūtinājums; ka simfoniskā mūzika neatbilst jauniešu interesēm un pieredzei; ka tā prasa izpratni, spēju to analizēt un apspriest, tātad, zināšanas. Minētie priekšstati par simfonisko mūziku uzskatāmi kā nozīmīgs šķērslis LNSO koncertu apmeklējumam.
- Potenciālās auditorijas jauniešu segmenta grupā dominē uzskats, ka simfoniskās mūzikas žanra mīnuss ir tas, ka simfoniskās mūzikas koncerti netiek reklamēti, turklāt, ļoti tiek uzsvērts, ka šo reklāmu “sadzirdētu”, ja to paustu kāds no tuvāko paziņu, radu, draugu loka.
- Potenciālās auditorijas jauniešu segmenta grupā dominē zema kopējā informētība par LNSO. Raksturīgi neprecīzi priekšstati gan par LNSO statusu, gan tā saikni ar citām kultūras organizācijām (piem., Latvijas Nacionālo operu). Vairāki respondenti savu neinformētību un intereses trūkumu par LNSO saista ar faktu, ka LNSO ir orķestris, t.i., organizācija, kas nesaistās ar konkrētām personībām, bet gan ar abstraktu mūziķu kopumu.
- Potenciālās auditorijas jauniešu segmenta grupas skatījumā LNSO tēlam piemīt sekojošas iezīmes: bezpersoniskums un anonimitāte; konservatīvisms; talantīgi un profesionāli mūziķi; aristokrātiski un elitāri; tāds, kas nav saprotams.
- Potenciālo LNSO apmeklētāju - teātru apmeklētāju segmentā minēja asociācijas ar LNSO, kuras lielā mērā pārklājās ar pastāvīgo apmeklētāju teikto. Visbiežāk minētā asociācija bija kvalitāte un profesionālisms, kā arī klasiskā mūzika. Šeit bija mazliet vairāk negatīvu komentāru, kas norādīja uz LNSO stagnāciju, konservatīvismu, nesaistošo dabu. Komentāros arī manāms, ka nav skaidras izpratnes par LNSO amplitūdu un darbību, tēlu, jo tas nereti tiek jaukts ar citiem orķestriem un iestādēm, kas vedina domāt, ka LNSO rūpīgāk jāstrādā pie konkrēta un unikāla tēla izstrādes un popularizēšanas.
- Potenciālās auditorijas attieksme pret simfonisko un klasisko mūziku ir pozitīva: teātra apmeklētāju aptaujas respondenti piekrita pozitīvi vērtējamiem apgalvojumiem, ka *klasiskās mūzikas koncerti ir relaksējošs laika pavadīšanas veids* (26%) un *šādus koncertus jāapmeklē svinīgā apģērbā* (26%), kā arī apgalvojumam, ka *klasiskās mūzikas*

koncerti ir vairāk piemēroti mūzikā izglītotiem/zinošiem cilvēkiem (18%). Savukārt tikai 3% uzskata, ka klasiskās mūzikas koncerti ir garlaicīgi un sarežģīti.

- LNSO piedāvājums informatīvi nenasniedz noteiktu jauniešu grupu, jo to kavē gan jauniešu stereotipiskie priekšstati par simfonisko un klasisko mūziku, gan specifiskais šīs grupas uztverē pastāvošais LNSO tēls.
- Potenciālās auditorijas divi segmenti – jaunieši un teātru apmeklētāji - atšķiras pēc savas attieksmes pret LNSO un to piesaisti LNSO auditorijai kavē atšķirīgas barjeras, kas jāņem vērā, izstrādājot LNSO mārketinga stratēģiju.

ATTĒLU UN TABULU RĀDĪTĀJS

Attēli

- 1.attēls. Iedzīvotāju kultūras patēriņš.
- 2.attēls. Brīvā laika pavadīšanas iespējas.
- 3.attēls. Prioritātes kultūras jomā.
- 4.attēls. Cenu un ienākumu līmeņa ietekme uz kultūras pasākumu apmeklēšanas biežumu.
- 5.attēls. Klasiskās, garīgās mūzikas koncertu apmeklējums Vidzemes reģiona iedzīvotāju vidū pēdējā gada laikā.
- 6.attēls. Kultūras pasākumi, kurus respondents apmeklējis vai kuros piedalījies pēdējā gada laikā: apmeklējis/usi klasiskās, garīgās mūzikas koncertu.
- 7.attēls. Klasiskās/garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju kultūras patēriņa paradumi pēdējā gada laikā.
- 8.attēls. Klasiskās/garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju Vidzemes reģionā kultūras patēriņa paradumi pēdējā gada laikā.
- 9.attēls. Klasiskās/garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju Rīgā kultūras patēriņa paradumi pēdējā gada laikā.
- 10.attēls. Klasiskās/garīgās mūzikas koncertu apmeklētāju Rīgā kultūras patēriņa paradumi pēdējā gada laikā.
- 11.attēls. Kādu brīvā laika pavadīšanas iespēju ārpus Rīgas pietrūkst visvairāk.
- 12.attēls. Kultūras pasākumi un aktivitātes, kas pietrūkst visvairāk respondentu pilsētā/pagastā.
- 13.attēls. Klasiskās mūzikas koncertu apmeklētāju pamatnodarbošanās.
- 14.attēls. Līdzšinējā saistība ar mūziku.
- 15.attēls. Sinfonietta Rīga koncertu vidējais apmeklēšanas biežums pēdējo 2 gadu laikā.
- 16.attēls. Informācijas ieguves veidi par Sinfonietta Rīga koncertiem.
- 17.attēls. Biļešu iegādes veids uz Sinfonietta Rīga koncertiem.
- 18.attēls. Visbiežāk apmeklētie kultūras pasākumi pēdējo 12 mēnešu laikā.
- 19.attēls. Informācijas iegūšanas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem.
- 20.attēls. Nosacījumi, kas ir būtiskākie, lai apmeklētu kādu mūzikas pasākumu.
- 21.attēls. Klasiskās / akadēmiskās mūzikas koncertu apmeklēšanas biežums.
- 22.attēls. Apgalvojumi par klasisko/akadēmisko mūziku.
- 23.attēls. Respondentu demogrāfiskais raksturojums.
- 24.attēls. LNOS koncertu vidējais apmeklējuma biežums pēdējā gada laikā.
- 25.attēls. Faktori, kas motivē apmeklēt LNSO koncertus.
- 26.attēls. LNSO koncerta apmeklējuma iemesls tiem, kas to dara pirmo reizi.
- 27.attēls. Faktori, kas līdz šim kavējuši apmeklēt LNSO koncertus biežāk.
- 28.attēls. Faktori, kas turpmāk motivētu apmeklēt LNSO koncertus biežāk.
- 29.attēls. Apgalvojumi par biļešu cenām.
- 30.attēls. Apgalvojumi par biļešu cenām, kuriem respondenti piekrīt.
- 31.attēls. Apgalvojumi par biļešu cenām, kuriem respondenti nepiekrīt.
- 32.attēls. LNSO darbības aspektu vidējais novērtējums 5 ballu sistēmā.

- 33.attēls. Novērtējums, cik lielā mērā respondenti ir informēti par LNSO koncertiem (un tā darbību).
- 34.attēls. Informācijas par LNSO koncertiem iegūšanas veidi.
- 35.attēls. LNSO koncertu apmeklētāju visbiežāk apmeklētie kultūras pasākumi.
- 36.attēls. Būtiskākie nosacījumi kultūras pasākuma apmeklēšanai.
- 37.attēls. LNSO koncertu apmeklēšanas biežums: salīdzinājums pa vecuma grupām.
- 38.attēls. Faktori, kas motivē apmeklēt koncertus: salīdzinājums pa vecuma grupām.
- 39.attēls. LNSO darbības aspektu novērtējums: salīdzinājums pa vecuma grupām.
- 40.attēls. Informētība par LNSO: salīdzinājums pa vecuma grupām.
- 41.attēls. Dažādu faktoru būtiskums, izvēloties apmeklēt kādu kultūras pasākumu: salīdzinājums pa vecuma grupām.
- 42.attēls. Faktori, kas kavējuši apmeklēt koncertus biežāk: vecuma grupa 19-30.
- 43.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt koncertus biežāk: vecuma grupa 19-30.
- 44.attēls. Apgalvojumu par biļešu cenām izvērtējums: vecuma grupa 19-30.
- 45.attēls. Apgalvojumu par biļešu cenām izvērtējums: vecuma grupa 19-30, salīdzinājums.
- 46.attēls. Informācijas par LNSO koncertiem iegūšanas veidi: vecuma grupa 19-30.
- 47.attēls. Informācijas par LNSO koncertiem iegūšanas veidi: vecuma grupa 19-30, salīdzinājums.
- 48.attēls. Kultūras pasākumi, kurus 2014.gadā apmeklēja visbiežāk: pirmās reizes apmeklētāji.
- 49.attēls. Faktoru būtiskums, izvēloties apmeklēt kādu kultūras pasākumu: pirmās reizes apmeklētāji.
- 50.attēls. Informētība par LNSO: pirmās reizes apmeklētāji.
- 51.attēls. Faktori, kas kavējuši apmeklēt koncertus biežāk: pirmās reizes apmeklētāji.
- 52.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt koncertus biežāk: pirmās reizes apmeklētāji.
- 53.attēls. Demogrāfiskais atainojums: Vecgada koncertu apmeklētāji.
- 54.attēls. LNSO koncertu apmeklējuma biežums: salīdzinājums.
- 55.attēls. Kultūras pasākumu apmeklējums 2014. gadā: Vecgada koncertu apmeklētāji.
- 56.attēls. Faktori, kas motivē apmeklēt LNSO: Vecgada koncertu apmeklētāji.
- 57.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt LNSO biežāk: Vecgada koncertu apmeklētāji.
- 58.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt LNSO: Vecgada koncertu apmeklētāji, salīdzinājums.
- 59.attēls. Faktori, kas kavē apmeklēt LNSO: Vecgada koncertu apmeklētāji.
- 60.attēls. Apgalvojumi par biļetēm: Vecgada koncertu apmeklētāji.
- 61.attēls. Respondentu demogrāfiskais raksturojums (Nacionālā teātra, Dailes teātra un Jaunā Rīgas teātra pastāvīgo apmeklētāju).
- 62.attēls. Regulāri apmeklētie teātri.
- 63.attēls. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem.
- 64.attēls. Visbiežāk apmeklētie kultūras pasākumi pēdējo 12 mēnešu laikā.
- 65.attēls. Klasiskās/akadēmiskās mūzikas pasākumu (koncertu, festivālu) apmeklēšanas biežums pēdējo 2 gadu laikā.
- 66.attēls. Norises vietas, kur visbiežāk apmeklēti klasiskās mūzikas pasākumi.
- 67.attēls. LNSO koncertu apmeklējums.
- 68.attēls. LNSO koncertu apmeklējuma biežums.

- 69.attēls. Faktori, kas kavējuši apmeklēt koncertus biežāk.
- 70.attēls. Faktori, kas motivētu koncertus apmeklēt biežāk.
- 71.attēls. Apgalvojumi par klasisko mūziku.
- 72.attēls. Apgalvojumi, kuriem respondenti pilnībā piekrīt.
- 73.attēls. Apmeklētie teātri: vecuma grupa 19-30.
- 74.attēls. Informācijas iegūšanas veidi: vecuma grupa 19-30.
- 75.attēls. Klasiskās mūzikas koncertu apmeklēšanas biežums: vecuma grupa 19-30.
- 76.attēls. LNSO koncertu apmeklējums: vecuma grupa 19-30.
- 77.attēls. LNSO koncertu apmeklējuma biežums: vecuma grupa 19-30.
- 78.attēls. Faktori, kas kavējuši apmeklēt LNSO koncertus biežāk: vecuma grupa 19-30.
- 79.attēls. Faktori, kas motivētu apmeklēt LNSO koncertus biežāk: vecuma grupa 19-30.
- 80.attēls. Visbiežāk apmeklētie kultūras pasākumi, salīdzinājums.
- 81.attēls. Kavējošie faktori, salīdzinājums.
- 82.attēls. Motivējošie faktori, salīdzinājums.

Tabulas

- 1.tabula. Pēdējie klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumi, kurus jaunieši apmeklējuši.
- 2.tabula. Pēdējo klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumu, kurus jaunieši apmeklējuši, norises vieta.
- 3.tabula. Pēdējo klasiskās, akadēmiskās mūzikas pasākumu, kurus jaunieši apmeklējuši, veids.
- 4.tabula. LNSO koncerti, kuros veikta apmeklētāju aptauja.
- 5.tabula. LNSO koncertu apmeklētāju visbiežāk apmeklēto kultūras pasākumu norises vietas.
- 6.tabula. Asociācijas ar LNSO.
- 7.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: drukātajos medijos (avīzēs, žurnālos).
- 8.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: sociālos tīklos internetā.
- 9.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: citur internetā.
- 10.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: TV kanālos un/vai raidījumos.
- 11.tabula. Informācijas avoti par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem: radio stacijās.
- 12.tabula. Pēdējais apmeklētais klasiskās mūzikas koncerts.
- 13.tabula. Asociācijas ar LNSO.

PIELIKUMI

Pielikums 1: LNSO auditorijas anketas makets

Pielikums 2: Teātra apmeklētāju anketas makets

Pielikums 3: Studentu fokusgrupas transkripcija

Pielikums 4: Apmeklētāju fokusgrupas transkripcija

Pielikums 5: Vadlīnijas fokusgrupām

LNSO AUDITORIJAS ANKETAS MAKETS

Labvakar! *Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris* sadarbībā ar *Latvijas Kultūras akadēmiju* veic koncertu apmeklētāju aptauju kā daļu no savas auditorijas izpētes, lai uzlabotu savu darbību nākotnē. Aicinām piedalīties aptaujā un veltīt tai apmēram 5 minūtes. Anketa ir anonīma, dati tiks izmantoti tikai apkopotā veidā.

Aizpildot anketu, sekojiet līdzi norādēm pie jautājumiem! Apvelciet ciparu/-us pie izvēlētas/-ajām atbildēm vai arī ierakstiet atbildi tai paredzētajā vietā!

L1. Norādiet, lūdzu, cik bieži vidēji pēdējā gada laikā Jūs esat apmeklējis/-usi LNSO koncertus?

Lūdzu, izvēlieties 1 atbildi!

1	Reizi mēnesi vai biežāk	Uz 3.jaut.
2	3-5 reizes pusgadā	Uz 3.jaut.
3	1-2 reizes pusgadā	Uz 3.jaut.
4	Reizi gadā	Uz 3.jaut.
5	Retāk kā reizi gadā (pēdējā gada laikā uz LNSO koncertu neesmu bijis/-usi)	Uz 3.jaut.
6	Šis ir pirmais LNSO koncerts, ko jebkad esmu apmeklējis/-usi	Uz 2.jaut.
7	Grūti pateikt	Uz 3.jaut.

L2. Lūdzu, miniet būtiskākos aspektus(iesmeslus), kāpēc šoreiz izvēlējāties apmeklēt LNSO koncertu!

Lūdzu, izvēlieties ne vairāk kā 3 atbildes!

1	Vēlējos apmeklēt kādu klasiskās mūzikas koncertu	Uz 4.jaut.
2	Biļeti ieguvu kā dāvanu/ ielūgumu vai mani uzaicināja (pats nepirku biļeti)	Uz 4.jaut.
3	Draugi, paziņas, ģimenes locekļi ieteica apmeklēt LNSO koncertu	Uz 4.jaut.
4	Ieraudzīju piesaistošu koncerta/ LNSO reklāmu	Uz 4.jaut.
5	Bija brīvs laiks un pēdējā brīdī izvēlējos šo koncertu	Uz 4.jaut.
6	Vēlējos atnākt uz kādu pasākumu Lielajā Ģildē	Uz 4.jaut.
7	Cits iesmesls (<i>lūdzu, norādiet</i>) _____	Uz 4.jaut.
8	Grūti pateikt	Uz 4.jaut.

L3. Kas Jūs galvenokārt motivē apmeklēt LNSO koncertus?

Lūdzu, izvēlieties ne vairāk kā 3 motivējošos faktoros!

1	Man patīk klausīties un/vai apmeklēt klasiskās mūzikas koncertus/pasākumus	Uz 4.jaut.
2	Ieinteresē konkrētā koncerta programma (skaņdarbs, komponists, žanrs u.tml.)	Uz 4.jaut.
3	Ieinteresē konkrētā koncerta mākslinieki (solists, viesmākslinieks, radošās sadarbības partneris u.tml.)	Uz 4.jaut.
4	Esmu LNSO koncertu pastāvīgais apmeklētājs/ man ir LNSO abonements	Uz 4.jaut.
5	Uzstājas man personiski pazīstami mūziķi	Uz 4.jaut.
6	Man patīk/ ir izdevīga koncerta norises vieta	Uz 4.jaut.
7	Draugu, paziņu ieteikums vai uzaicinājums	Uz 4.jaut.
8	Cits variants (<i>lūdzu, norādiet</i>) _____	Uz 4.jaut.
9	Grūti pateikt	Uz 4.jaut.

L4. Lūdzu, novērtējiet LNSO darbību kopumā 5 ballu sistēmā (kur 5 – pilnībā apmierina, bet 1 – pilnībā neapmierina):

Lūdzu, apvelciet atbilstošo ciparu katrā rindiņā!

		5 pilnībā apmierina	4	3	2	1 pilnībā neapmierina	8 grūti pateikt
1	Repertuārs	5	4	3	2	1	8
2	Koncertu mākslinieciskā kvalitāte	5	4	3	2	1	8
3	Atmosfēra koncertā	5	4	3	2	1	8
4	Koncertu programmiņas/ bukleti/ informatīvais materiāls	5	4	3	2	1	8
5	Biļešu cenas	5	4	3	2	1	8
6	Informācijas pieejamība par gaidāmajiem	5	4	3	2	1	8

	koncertiem					
--	------------	--	--	--	--	--

L5. Kas ir galvenie faktori, kas Jūs līdz šim kavējuši apmeklēt LNSO koncertus biežāk nekā pašlaik?

Lūdzu, norādiet ne vairāk kā 5 galvenos faktoros!

1	Neinteresē/nesaista klasiskā mūzika
2	Neieinteresē mākslinieki , ar kuriem koncertos sadarbojas LNSO
3	Neinteresē/apnicis LNSO piedāvātais repertuārs , koncertprogramma
4	Neapmierina koncertu kvalitāte
5	Neapmierina koncertu sākuma un beigu laiki
6	Neapmierina koncertu norises dienas
7	Neapmierina koncertu norises vieta/-as
8	Nav neviens, ar ko kopā apmeklēt šos koncertus (viena/-s nevēlos iet)
9	Savlaicīgas informācijas par gaidāmajiem koncertiem trūkums
10	Dārgas/nepieejamas biļetes
11	Vienlaicīgi notiek citi nozīmīgi/man interesējoši kultūras pasākumi
12	Aizņemtība, laika trūkums
13	Cits faktors (lūdzu, norādiet) _____
14	Nav intereses, vēlēšanās apmeklēt biežāk
15	Grūti pateikt

L6. Kas būtu galvenie 3 faktori, kas Jūs turpmāk motivētu apmeklēt LNSO koncertus biežāk?

Lūdzu, norādiet ne vairāk kā 3 galvenos motivējošos faktoros!

1	LNSO veidotu (jaunas) radošas kopdarbības/projektus ar citiem māksliniekiem
2	LNSO dažādotu repertuāru
3	Viens koncerts tiktu spēlēts vairākas reizes (būtu iespējams izvēlēties man piemērotu koncerta apmeklēšanas laiku)
4	Man būtu vairāk informācijas/zināšanu par klasisko mūziku, tās koncertiem
5	Man būtu vairāk informācijas par LNSO darbību un koncertiem (t.sk. pamanāmāka reklāma)
6	Biļešu cenas tiktu pazeminātas
7	Vairāk koncertu notiktu arī citās vietās (ne tikai Lielajā Ģildē)
8	Koncerti vairāk notiktu reģionos (ārpus Rīgas)
9	Draugu, paziņu, ģimenes locekļu pamudinājums, uzaicinājums
10	Cits variants (lūdzu, norādiet) _____
11	Nevēlos LNSO koncertus apmeklēt biežāk
12	Grūti pateikt

L7. Lūdzu, norādiet, vai piekrītat/nepiekrītat sekojošajiem apgalvojumiem par LNSO koncertu biļetēm un to cenām:

Lūdzu, apvelciet atbilstošo ciparu katrā rindīnā!

		Piekrītu	Nepiekrītu	Grūti pateikt
1	Biļešu cenu līmenis <u>atbilst</u> koncertu kvalitātei	1	2	9
2	Biļešu cenas ir <u>augstas</u> , un tas <u>attur</u> no biežākas LNSO koncertu apmeklēšanas	1	2	9
3	Izvēloties apmeklēt LNSO koncertu, man <u>nav būtiska</u> biļešu cena	1	2	9
4	Ja biļešu cenas būtu <u>zemākas</u> , tas <u>nemudinātu</u> mani apmeklēt LNSO koncertus biežāk kā pašlaik	1	2	9
5	Es apmeklētu LNSO koncertus arī tad, ja biļešu cenu līmenis <u>paaugstinātos</u>	1	2	9
6	Pērkot biļeti, man ir <u>svarīga</u> biļešu cenu <u>amplitūda</u> (un iespēja izvēlēties)	1	2	9
7	Biļetes LNSO koncertiem iegādājos <u>spontāni</u> / pēdējā brīdī, iepriekš neplānojot	1	2	9
8	Biļešu iegāde uz LNSO koncertiem ir pārdomāts un iepriekš <u>plānots pirkums</u>	1	2	9

L8. Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs esat vai neesat informēts/-a par LNSO koncertiem (un tā darbību)!

Kur 5 – ļoti labi informēts/-a, un 1 – ļoti slikti informēts/-a:

Lūdzu, apvelciet atbilstošo ciparu!

5 ļoti labi informēts/-a	4	3	2	1 ļoti slikti informēts/-a	9 Grūti pateikt
--------------------------	---	---	---	----------------------------	-----------------

L9. Lūdzu, nosauciet trīs galvenos veidus, kā Jūs parasti iegūstat informāciju par LNSO koncertiem!

Lūdzu, norādiet 3 atbilstošākos variantus!

1	No afišām Rīgā (pilsētvidē un pasākumu vietā)
2	No LNSO sezonas bukletiem
3	LNSO mājas lapā (<i>www.lns.lv</i>)
4	Citā mājas lapā (lūdzu, norādiet, kādās) _____
5	Sociālajos tīklos (<i>Twitter, Facebook</i>)
6	<i>Biļešu paradīzē</i> (tirdzniecības vietās vai mājas lapā)
7	Lielās Ģildes kasē
8	Saņemu jaunumus e-pastā
9	Radio stacijās (lūdzu, norādiet, kādās) _____
10	Preses izdevumos (lūdzu, norādiet, kādos) _____
11	No draugiem, radiem, paziņām
12	Cits variants (lūdzu, norādiet) _____
13	Grūti pateikt

L10. Lūdzu, miniet, kāda ir Jūsu pirmā asociācija ar LNSO?

Lūdzu, ierakstiet!

K11. Kādus kultūras pasākumus Jūs visbiežāk esat apmeklējis/-usi pēdējā gada laikā?

Lūdzu, atzīmējiet ne vairāk kā 3 atbildes!

1	Teātra izrādes (lūdzu, norādiet, kur) _____
2	Operas, baleta izrādes (lūdzu, norādiet, kur) _____
3	Dejas izrādes (lūdzu, norādiet, kur) _____
4	Kino (operu, teātru u.tml. tiešraides, translācijas) (lūdzu, norādiet, kur) _____
5	Kino (filmas) (lūdzu, norādiet, kur) _____
6	Klasiskās, akadēmiskās, mūzikas koncertus, festivālus (lūdzu, norādiet, kur) _____
7	Populārās mūzikas koncertus, festivālus (lūdzu, norādiet, kur) _____
8	Ekspozīcijas muzejos, izstādes (lūdzu, norādiet, kur) _____
9	Performances, dzejas lasījumi, sarunas ar autoriem, u.tml.
10	Cits (lūdzu, ierakstiet) _____
11	Grūti pateikt

K12. Lūdzu, novērtējiet 5 ballu sistēmā (kur 4-ļoti būtiski, bet 1-ļoti nebūtiski), kuri no zemāk minētajiem nosacījumiem ir visbūtiskākie, lai Jūs apmeklētu kādu kultūras pasākumu?

Lūdzu, apvelciet atbilstošo ciparu katrā rindiņā!

		4 Ļoti būtiski	3 Drīzāk būtiski	2 Drīzāk nebūtiski	1 Ļoti nebūtiski	9 Grūti pateikt
1	Pasākuma norises laiks	4	3	2	1	9
2	Pasākuma norises vieta	4	3	2	1	9
3	Biļetes cena, atlaides un to iespējamie iegādes veidi	4	3	2	1	9
4	Jūs saņemat ielūgumu vai biļeti kā dāvanu	4	3	2	1	9
5	Atsauksmes no Jums pazīstamiem cilvēkiem (paziņām, radiem, draugiem)	4	3	2	1	9
6	Atsauksmes no sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem (kritiķiem , nozares speciālistiem) un/ vai medijiem (TV, radio, preses u.tml.)	4	3	2	1	9
7	Jums ir iespēja doties uz pasākumu kopā ar draugiem, radiem, paziņām	4	3	2	1	9
8	Pasākumā ir pieejama Jums interesējoša	4	3	2	1	9

	programma , tēma, repertuārs					
9	Pasākumā būs redzami Jums iemīloti mākslinieki	4	3	2	1	9
10	Saistoša reklāma	4	3	2	1	9
11	Iespēja iegūt vēl nebijušu pieredzi	4	3	2	1	9
12	Iespēja būt informētam par jaunumiem kultūras dzīvē	4	3	2	1	9
13	Jūs regulāri apmeklējat šā mākslinieka/ žanra/ iestādes pasākumus (tradīcija, paradums , daļa no dzīves stila u.tml.)	4	3	2	1	9

DEMOGRĀFISKIE JAUTĀJUMI

R1. Jūsu dzimums:

1	Sieviete
2	Vīrietis

J2. Jūsu vecums:

Lūdzu, ierakstiet!

J3. Jūsu izglītības līmenis:

Lūdzu, izvēlieties **vienu** (atbilstošāko) atbildi!

1	Pamatizglītība vai zemāk
2	Vidējā (tai skaitā profesionālā un arod-) izglītība
3	Nepabeigta augstākā (šobrīd studēju)
4	Augstākā izglītība (tai skaitā pirmā līmeņa augstākā)
5	Maģistra grāds
6	Doktora grāds
7	Grūti pateikt

J4. Jūsu pamatnodarbošanās:

Lūdzu, izvēlieties **vienu** (visatbilstošāko) atbildi!

1	Uzņēmējs/-a, darba devējs/-a
2	Algota/-a darbinieks/-ce ar kultūru saistītā nozarē (jomā)
3	Algota/-a darbinieks/-ce valsts vai pašvaldības iestādē (nesaistīts ar kultūras jomu)
4	Algota/-a darbinieks/-ce privātā sektora uzņēmumā, organizācijā (nesaistīts ar kultūru)
5	Pašnodarbinātais
6	Skolnieks/-ce, students/-e
7	Pensionārs/-e
8	Bezdarbnieks/-ce
9	Cits variants (lūdzu, norādiet) _____
10	Grūti pateikt

J5. Jūsu dzīvesvieta:

Lūdzu, izvēlieties **vienu** (visatbilstošāko) atbildi!

1	Rīga
2	Cita pilsēta Latvijā (lūdzu, norādiet) _____
3	Cita vieta Latvijā (novads, pagasts) (lūdzu, norādiet) _____
4	Cita valsts (lūdzu, _____

	norādiet) _____
--	-----------------

J6. Valoda, kādā Jūs galvenokārt runājat ģimenē:

Lūdzu, izvēlieties **vienu** (visatbilstošāko) atbildi!

1	Latviešu
2	Krievu
3	Cita (lūdzu, norādiet) _____

Ja vēlaties saņemt informāciju par LNSO aktivitātēm, lūdzu, norādiet savu e-pasta adresi:

Intervijas datums: _____ Intervētāja vārds: _____

TEĀTRA APMEKLĒTĀJU ANKETAS MAKETS

Labdien, teātru apmeklētāji!

Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centrs veic Latvijas Nacionālā teātra, Dailes teātra un Jaunā Rīgas teātra pastāvīgo apmeklētāju aptauju ar mērķi noskaidrot teātra pameklētāju kultūras un klasiskās mūzikas patēriņa paradumus. Lūdzam jūs piedalīties aptaujā, tā aizņems apmēram 7 minūtes. Aptauja ir anonīma, dati tiks analizēti tikai apkopotā veidā.

*Aptauja atrodama šeit: **XXX (šeit būs links vēlāk)**, to varēs aizpildīt līdz **2.maijam**.*

Paldies!

- 1. Vai Jūs sevi raksturotu kā pastāvīgu teātra apmeklētāju (t.i. apmeklējat teātra izrādes vairākas reizes pusgadā)?**

Atzīmējiet vienu atbilstošo atbildi!

1	Jā, esmu
2	Nē, neesmu [filtrs – neturpina aptauju]
3	Grūti pateikt

- 2. Norādiet, lūdzu, kurus no šiem teātriem Jūs apmeklējat salīdzinoši regulāri (t.i. vismaz 4 reizes gadā)?**

Atzīmējiet vienu atbilstošo atbildi!

1	Dailes teātris [filtrs uz 3.]
2	Nacionālais teātris [filtrs uz 4.]
3	Jaunais Rīgas teātris
4	Grūti pateikt

- 3. Norādiet, lūdzu, vai Jūs izmantojat kādu no Dailes teātra pastāvīgā atlaižu piedāvājuma iespējām un kuru tieši!**

Atzīmējiet visu atbilstošo!

1	Jā, izmantoju skatītāju karti
2	Jā, izmantoju abonementu
3	Nē, neizmantoju nevienu
4	Grūti pateikt

- 4. Norādiet, lūdzu, vai Jūs izmantojat kādu no Nacionālā teātra pastāvīgā atlaižu piedāvājuma iespējām un kuru tieši!**

Atzīmējiet vienu atbilstošo atbildi!

1	Jā, izmantoju skatītāja karti
2	Jā, izmantoju abonementu
3	Nē, neizmantoju nevienu
4	Grūti pateikt

- 5. Norādiet, lūdzu, kur Jūs galvenokārt iegūstat informāciju par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem!**

Atzīmējiet ne vairāk kā 5 atbilstošās atbildes!

1	Drukātajos medijos (avīzēs, žurnālos) [filtrs uz 6.]
2	Sociālajos tīklos internetā [filtrs uz 7.]
3	Citur internetā [filtrs uz 8.]
4	Televīzijā [filtrs uz 9.]
5	Radio [filtrs uz 10.]
6	Afīšās un/vai bukletos pilsētvidē
7	No draugiem, radiem, paziņām
8	Grūti pateikt
10	Citur (<i>lūdzu, ierakstiet</i>).....

- 6. Norādiet, lūdzu, kuros drukātajos medijos (avīzēs, žurnālos) Jūs galvenokārt iegūstat informāciju par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem? Ierakstiet atbildi!**

- 7. Norādiet, lūdzu, kuros sociālajos tīklos internetā Jūs galvenokārt iegūstat informāciju par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem? Ierakstiet atbildi!**

- 8. Norādiet, lūdzu, kur citur internetā Jūs galvenokārt iegūstat informāciju par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem? Ierakstiet atbildi!**

- 9. Norādiet, lūdzu, kuros TV kanālos un/vai raidījumos Jūs galvenokārt iegūstat informāciju par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem?**

Ierakstiet atbildi!

10. Norādiet, lūdzu, kuros radio kanālos Jūs galvenokārt iegūstat informāciju par Latvijā notiekošajiem kultūras pasākumiem? Ierakstiet atbildi!

11. Norādiet, lūdzu, kādus kultūras pasākumus Jūs visbiežāk esat apmeklējis (-usi) pēdējo 12 mēnešu laikā?

Atzīmējiet ne vairāk kā 3 atbildes!

1	Teātra izrādes
2	Operas, baleta izrādes
3	Klasiskās, akadēmiskās mūzikas koncertus, festivālus [filtrs uz 12.]
4	Populārās mūzikas koncertus, festivālus
3	Dejas izrādes
6	Kino (filmas, festivāli)
7	Ekspozīcijas muzejos, izstādes
8	Literārie, dzejas lasījumi
9	Grūti pateikt
10	Cits (lūdzu, ierakstiet)

12. Norādiet, lūdzu, cik bieži (vidēji) pēdējo 2 gadu laikā Jūs esat apmeklējis (-usi) klasiskās/akadēmiskās mūzikas pasākumus (koncertus, festivālus)?

[filtrs uz 13]

Atzīmējiet vienu visatbilstošāko atbildi!

1	Reizi mēnesī vai biežāk
2	1-5 reizes pusgadā
3	Reizi gadā vai retāk
4	Grūti pateikt

13. Norādiet, lūdzu, kur Jūs visbiežāk apmeklējat klasiskās mūzikas pasākumus?

Norādiet ne vairāk kā 3 vietas, kuras apmeklējiet visbiežāk!

1	Lielā Ģilde
2	Mazā Ģilde
3	Latvijas Nacionālā opera
4	Koncertzāle „Rīga”
5	Spīķeru koncertzāle
6	Rīgas Doms
7	Latviešu biedrības nams
8	Kongresu nams
9	Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija
10	Latvijas Universitāte (auls)
11	Vidzemes koncertzāle Cēsis
12	Gors
13	Dzintaru koncertzāle
14	Arēna Rīga
15	Ārpus Latvijas
16	Cits variants (lūdzu, ierakstiet) _____
17	Grūti pateikt

14. Lūdzu, atcerieties klasiskās/akadēmiskās mūzikas pasākumu, kuru apmeklējāt pēdējo, un uzrakstiet tā nosaukumu, izpildītājus un/vai norises vietu, laiku (ja neatcerieties precīzi, ierakstiet aptuveni)! Ierakstiet atbildi!

15. Vai Jūs jebkad esat apmeklējis (-usi) kādu Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra koncertu (Lielajā Ģildē vai citur, kur tas spēlējis)?

Atzīmējiet vienu visatbilstošāko atbildi!

1	Jā, esmu [filtrs uz 16]
2	Nē, neesmu
3	Grūti pateikt

16. Norādiet, lūdzu, cik bieži vidēji pēdējā gada laikā Jūs esat apmeklējis (-usi) Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra koncertus!

Atzīmējiet vienu visatbilstošāko atbildi!

1	Reizi mēnesī vai biežāk
2	3-5 reizes pusgadā
3	1-2 reizes pusgadā [filtrs uz 17.]
4	Reizi gadā [filtrs uz 17.]
5	Retāk kā reizi gadā (pēdējā gada laikā uz LNSO koncertu neesmu bijis/-usi) [filtrs uz 17.]
6	Grūti pateikt

17. Nosauciet, lūdzu, galvenos faktorus, kas Jūs līdz šim kavējuši apmeklēt Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra koncertus biežāk nekā pašlaik!

Lūdzu, norādiet ne vairāk kā 3 galvenos faktorus!

[atbild tie, kas 15.jaut. norādījuši „nē” un 16.jaut.norādījuši 3,4,5]

1	Neinteresē/nesaista klasiskā mūzika
2	Neieinteresē mākslinieki , ar kuriem koncertos sadarbojas LNSO
3	Neinteresē/apnicis LNSO piedāvātais repertuārs , koncertprogramma
4	Neapmierina koncertu kvalitāte
5	Neapmierina koncertu sākuma un beigu laiki
6	Neapmierina koncertu norises dienas
7	Neapmierina koncertu norises vieta (Lielā Gildē)
8	Nav neviens, ar ko kopā apmeklēt šos koncertus (viena/-s nevēlos iet)
9	Savlaicīgas informācijas par gaidāmajiem koncertiem trūkums
10	Dārgas un/vai nepieejamas biļetes
11	Vienlaicīgi notiek citi nozīmīgi/man interesējoši kultūras pasākumi
12	Aizņemtība, laika trūkums
14	Nav intereses, vēlēšanās apmeklēt biežāk
15	Grūti pateikt
16	Cita atbilde (ierakstiet, lūdzu!) _____

18. Miniet, lūdzu, 3 galvenos faktorus, kas Jūs motivētu apmeklēt LNSO koncertus biežāk!

Atzīmējiet ne vairāk kā 3 galvenos motivējošos faktorus!

1	LNSO veidotu (jaunas) radošas kopdarbības/projektus ar citiem māksliniekiem
2	LNSO dažādotu repertuāru
3	Viens koncerts tiktu spēlēts vairākas reizes (būtu iespējams izvēlēties man piemērotu koncerta apmeklēšanas laiku)
4	Man būtu vairāk informācijas/zināšanu par klasisko mūziku, tās koncertiem
5	Man būtu vairāk informācijas par LNSO darbību un koncertiem (t.sk. pamanāmāka reklāma)
6	Biļešu cenas tiktu pazeminātas
7	Vairāk koncertu notiktu arī citās vietās (ne tikai Lielajā Gildē)
8	Koncerti vairāk notiktu reģionos (ārpus Rīgas)
9	Draugu, paziņu, ģimenes locekļu pamudinājums, uzaicinājums
10	Cits variants (<i>lūdzu, norādiet</i>) _____
11	Nevēlos LNSO koncertus apmeklēt biežāk
12	Grūti pateikt

19. Lūdzu, īsi raksturojiet, kāda ir Jūsu pirmā asociācija ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri! Lūdzu, ierakstiet!

20. Lūdzu, atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem par akadēmisko/klasisko mūziku!

Lūdzu, atzīmējiet 1 atbildi katrā rindiņā!

		Pilnībā nepiekrīt u	Drīzāk nepiekrīt u	Drīzāk piekrīt u	Pilnībā piekrīt u	Grūti pateik t
1	Klasiskās mūzikas koncerti ir garlaicīgi, sarežģīti	1	2	3	4	5
2	Klasiskās mūzikas koncertus pārsvarā apmeklē gados vecāki cilvēki	1	2	3	4	5
3	Klasiskās mūzikas koncerti ir vairāk piemēroti mūzikā izglītotiem/zinošiem cilvēkiem	1	2	3	4	5

4	Klasiskās mūzikas koncerti ir dārgāki kā populārās mūzikas koncerti	1	2	3	4	5
5	Šādi koncerti notiek tikai prestižās/smalkās vietās	1	2	3	4	5
6	Šādus koncertus jāapmeklē svinīgā apģērbā	1	2	3	4	5
7	Klasiskās mūzikas koncerti ir relaksējošs laika pavadīšanas veids	1	2	3	4	5
8	Man trūkst informācijas par klasisko mūziku un ar to saistītajiem pasākumiem	1	2	3	4	5

DEMOGRĀFISKIE JAUTĀJUMI

J1. Jūsu dzimums:

1	Sieviete
2	Vīrietis

J2. Jūsu vecums:

Lūdzu, ierakstiet veselos skaitļos!

J3. Jūsu izglītības līmenis:

Lūdzu, izvēlieties **vienu** (atbilstošāko) atbildi!

1	Pamatizglītība vai zemāk
2	Vidējā (tai skaitā profesionālā un arod-) izglītība
3	Nepabeigta augstākā (šobrīd studēju)
4	Augstākā izglītība (tai skaitā pirmā līmeņa augstākā)
5	Maģistra grāds
6	Doktora grāds
7	Grūti pateikt

J4. Jūsu pamatnodarbošanās:

Lūdzu, izvēlieties **vienu** (visatbilstošāko) atbildi!

1	Uzņēmējs/-a, darba devējs/-a
2	Algota/-a darbinieks/-ce ar kultūru saistītā nozarē (jomā)
3	Algota/-a darbinieks/-ce valsts vai pašvaldības iestādē (nesaistīts ar kultūras jomu)
4	Algota/-a darbinieks/-ce privātā sektora uzņēmumā, organizācijā (nesaistīts ar kultūru)
5	Pašnodarbinātais/-ā
6	Skolnieks/-ce, students/-e
7	Pensionārs/-e
8	Bezdarbnieks/-ce
9	Cits variants (lūdzu, norādiet)
10	Grūti pateikt

J5. Jūsu dzīvesvieta:

Lūdzu, izvēlieties **vienu** (visatbilstošāko) atbildi!

1	Rīga
2	Cita pilsēta Latvijā (lūdzu, norādiet)
3	Cita vieta Latvijā (novads, pagasts) (lūdzu, norādiet)
4	Cita valsts (lūdzu, norādiet)

J6. Valoda, kādā Jūs galvenokārt runājat ģimenē:

Lūdzu, izvēlieties **vienu** (visatbilstošāko) atbildi!

1	Latviešu
2	Krievu
3	Cita (lūdzu, norādiet)

STUDENTU FOKUSGRUPAS TRANSKRIPCĪJA

Norises laiks: 15.aprīlis (2015)

Norises vieta: Latvijas Kultūras akadēmija, 25.auditorija

Fokusgrupas vadītājs: Dr. sc. soc., asoc.prof. Anda Laķe

Novērotāji: Agnese Treimane, Līga Grīnberga

Dalībnieki:

Respondents 1: puisis, biznesa augstskola „Turība” (sabiedriskās attiecības)

Respondents 2: meitene, „RSEBA” (sabiedriskās attiecības)

Respondents 3: meitene, „Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija” (operas māksla)

Respondents 4: puisis, „Latvijas Kultūras akadēmija” (kultūras socioloģija un menedžments)

Respondents 5: meitene, „Latvijas Kultūras akadēmija” (kultūras teorija un menedžments)

Respondents 6: meitene, „RPIVA” (mūzikas skolotājs)

Respondents 7: puisis, „Latvijas Universitāte” (žurnālistika)

Intervētājs: Labdien, mani sauc Anda Laķe un es sākumā jums pastāstīšu, kas tā ir par situāciju, kurā mēs visi esam pulcējušies. Droši vien cilvēki, kas jūs uzrunāja uzaicināja uz šejieni atnākt, mazliet kaut ko teica, kas šeit būs, bet es drošības labad jums visiem [pateikšu] vienu informāciju, lai mums ir kopīga pieredzes bāze. Es esmu Kultūras akadēmijas pētniece, un Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centram ir pasūtīts pētījums par Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra²² auditorijas izpēti. Un pētījuma ietvaros mēs izmantojam dažādas datu ieguves metodes, un viena no tādām varbūt ne tik zināmām, bet, iespējams, jums varbūt arī zināma pētniecības metode – fokusgrupu diskusija. Un šīs diskusijas laikā ... Nu diskusija patiesībā ir tā pati aptauja, un tā atšķirība no tādiem varbūt citiem aptaujas veidiem, ir tā, ka mēs aptaujājam cilvēkus grupā. Mēs visi kopā šeit pārrunāsim kaut kādus jautājumus. Parasti ir tā, ka jūs individuāli pildāt kaut kādas anketas vai atbildat uz anketu jautājumiem, šeit mēs runāsim grupā. Diskusija tiek ierakstīta audio, bet tas ieraksts tiek veidots ne tāpēc, lai pēc tam atskaņotu radio, pirmajā programmā, ko jūs katrs esat pastāstījis, kas droši vien arī būtu amizanti, un – kāpēc ne? Bet šis nav tas gadījums. Mēs kā pētnieki garantējam jums šeit izteiktā viedokļa anonimitāti, arī tur, kur mēs aprakstīsim pētījuma datus, mēs atsauksimies uz jūsu izteiktajām domām šeit, bet nevis tā kā uz *Annas* vai *Annas*, vai *Annas*, vai *Annas*²³, bet mēs teiksim, ka respondenti teica tā un tā. Tādējādi varbūt ir vieglāk un brīvāk runāt. Es ceru, ka jūs uzticieties mūsu pētnieku ētikai. Varētu būt tā, ka mēs [runāsim] līdz divām stundinām, nu, pusotra stunda. Tāpēc es jūs palūgšu, tieši tāpēc ka saruna tiek ierakstīta, jūs izslēgt mobilos telefonus. Un ja nu ir tā, ka tiešām ir jāiziet ārā, protams, darāt to, bet pētnieciski ir svarīgi, lai visu jautājumu pārrunāšanā būtu jūs visi klāt. Tāpēc no pētnieciskā viedokļa diezgan traki, ja pusratā kādam paliek garlaicīgi un aiziet. Tāpēc palūgšu jūs izturēt sarunu līdz tās noslēgumam.

Ja mums būtu mazlietiņ vairāk laika, mēs varētu plašāk iepazīties ar jūsu dzīves pieredzi kopumā, bet droši vien es jums uzdošu uzreiz tos jautājumus un ķersimies klāt pie tām pētnieciskajām vajadzībām. Būs tā, ka es droši vien sakumā, lai jūs iekustinātu, uzdošu jautājumu un uzaicināšu jūs izteikties, bet patiesībā jums nav vienmēr jāgaida, ka es lūgšu – „lūdzu, jūs, izsakāties”. Jūs varat arī brīvi iestarpināt savu viedokli, nav kaut kāda stingrā kartība, kurā jums šeit vajadzētu runāt. Kārtas secībā vai tas, kā jūs esat apsēdušies..tam nav nozīmes.

Tad sākumā, lai jūs uzmundrinātu, varbūt īsi pastāstiet, kā veidojas jūsu dienas kartība, kādas ir jūsu intereses, kā jūs pavadāt savu brīvo laiku, kas ir tas, kas jums ir svarīgi! Jūs būtu drosmīgs sākt?

Respondents 1: Tas atkarīgs no tā, vai tā ir darba diena vai brīvdiena. Bet darba dienā es... Nē, labāk teikšu par brīvdienām, jo tad man vairāk brīvā laika. Brīvdienās no rīta pieceļos apmēram, vidēji ap astoņiem. Es diezgan agri ceļos, neskatoties uz to, vai es esmu iepriekšējā vakarā bijis kaut kur vai nē. Tad ceļos augšā, nomazgāju muti [visi smejas], paēdu kā jau normāls cilvēks, iespējams, pirmais, ko es izdaru pēc tam, ir – ieeju plašsaziņas līdzekļos, internetu izmantoju, lasu ziņas, skatos – kādi jaunumi bijuši varbūtām, kādas aktualitātes. Tad, noteikti, ja ir labs laiks, eju braukāt ar riteni... principā to es arī daru visu dienu. Vakarā es skatos pēc situācijas, lielāko daļu arī ātri eju gulēt.

²² Turpmāk tekstā LNSO.

²³ Izmantots segvārds.

Intervētājs: Mhm. Kā tu pats vērtē, tev ir daudz brīvā laika vai maz? Un tu savu stāstu par brīvo laiku sāki ar svētdienu, kā ir ar darba dienām? Kā veidojas tā tava...

Resp.1: Principā es teiktu, ka man nav daudz brīvā laika, un vispārībā ir tā, ka man ir ļoti periodiski – vienā brīdī man tas brīvais laiks ir, kuru patiesībā es pavadu pēc iespējas tā, lai es pats relaksētos un uzkrātu spēkus, un pēc tam pienāk tāds moments, ka ir tā kā žurka ritenī – vienkārši skrienu, skrienu, daru kaut ko, daru. Un tad atkal pienāk periods, kad es atkal atpūšos. Bet man nebūtu tā, ka es teiktu, ka man nav, ko darīt.

Intervētājs: Patiesībā nav tāda ļoti stingra dienas kārtība, kas mēnešiem ir ļoti līdzīga, bet tas ir tādos viļņos drīzāk, ja?

Resp.1: Jā, jā. Principā ir tā, ka gan studēju, gan arī strādāju, un līdz ar to tas arī tā veidojas. Tas, ka es nezinu, kad man būs darbs. Nu gluži tā nav... Bet nu es studēju sabiedriskās attiecības, līdz ar to tas viss tā vienveidīgi notiek.

Intervētājs: Mhm. Un plašsaziņas līdzekļos – kas ir tie saiti, kurus tu izmanto, ja nav noslēpums? Kur tu ej?

Resp.1: Nu protams, es domāju, tas tāds standarts, ka pasaka – jā, pirmais, kur es ieeju, ir feisbuku un tviteris²⁴. Nu, labi, sāku rītu ar *instagram*. Bet pēc tam aiziet gan jau ziņu portāli – Delfi, Tvnet -, un tas apmēram arī viss.

Intervētājs: Labi, paldies pagaidām. Kā tev?

Respondents 2: Man ir īstenībā diezgan līdzīgi. Pašreiz man ir diezgan daudz brīvā laika, bet dažreiz ir tā, ka man tiešām ļoti daudz kas ir jādara gan skolā, gan darbā, gan praksē. Tad ir tā, ka viss sanāk reizē, un man brīvā laika ir maz, bet pašreiz ir diezgan daudz brīvā laika. Ceļos es vēlu, arī ieeju sociālajos tīklos parasti, palasu ziņas, ja ir kaut kas interesants, un brīvajā laikā cenšos iziet parasti kaut kur ar draugiem vai parasti man patīk aizbraukt kaut kur pie dabas, pie ūdeņiem un vienkārši uztaisīt pikniku vai kaut ku tamlīdzīgu. Vai arī apskatīt kaut kādas vēl neredzētas vietas.

Intervētājs: Mhm. Viena pati pavadi brīvo laiku? Kāds ir tas parastais sastāvs – daudz cilvēki, divatā vai dažādi tas mēdz būt?

Respondents 2: Parasti vai nu trijātā vai arī vairāk cilvēki.

Intervētājs: Mhm. Tādā kompānijā vairāk. Un tad, ja tu saki „ir kaut kas interesants sociālajos tīklos”, kas ir tas, kas ir interesants? Pie kādām ziņām vai informācijas tu apstājies?

Respondents 2: Es tā nevaru pateikt. Es izlasu virsrakstu. Ja mani ieinteresē, tad es lasu tālāk. Bet parasti tās nav nekādas slavenību dzīves, nekas tamlīdzīgs... Nu jā, es nevaru tā pateikt. Īstenībā vienkārši izlasu virsrakstu.

Intervētājs: Tur var būt dažādas lietas, ja?

Respondents 2: Jā. Ļoti dažādas.

Intervētājs: Labi, un kā tu vērtē, tev arī liekas līdzīgi kā respondentam1 tā pieredze, ka grūti novērtēt, vai regulāri man ir daudz brīva laika vai maz, ka tas ir tā kā mainīgi?

Respondents 2: Jā, tas ir ļoti mainīgi. Jo dažreiz tiešām, kad nav vispār brīvā laika, bet tagad tāds īss periods, kad man ir diezgan daudz brīvā laika. Kādas varbūt divas nedēļas un tad – viss.

Intervētājs: Un tad to divu nedēļu laikā tu atpūties vai izbrauc kaut kur ārpus pilsētas. Mhm. Paldies.

Respondents 3: Tā. Nu, es parasti pieceļos, tad es kaut ko..

Intervētājs: Bet tu tagad arī par svētdienu runā?

Resp.3: Ā, par svētdienu?!

Intervētājs: Nē, nē, nē, es tikai pārjautāju, kā tas ir. Tad jebkurā dienā, ja? Stāsti, par kuru dienu vēlies.

Resp.3: Es pieceļos agri, kad jāiet uz akadēmiju, tad es paklausos mūziku, ieeju feisbukā. Es nelasu nekādas īpašas ziņas, tikai varbūt tās, kas ielec feisbukā, bet īstenībā – ne pārāk. Tad es kaut kur eju. Bet principā uzreiz pie tā brīvā laika.. Es vienmēr... Man ir brīvā un aizņemtā laika tieši tik, cik es gribu. Es pilnīgi to kontrolēju,

Intervētājs: To vari pati regulēt, ja?

Resp.3: Jā, pati regulēju.

Intervētājs: Teiksim, darbadienu vakaros cik ir tas laiks, kad tev nav tās obligātās saistības – mācības vai darbs?

Resp.3: Nu, it kā man, var teikt, nekad nav obligāti mācības vai darbs. Ļoti reti. Es pati tur kaut ko daru.

Intervētājs: Tad pastāsti mums, ko tur tad dari vairāk tajā brīvajā laikā!

Resp.3: Brīvajā? Nu, es varbūt eju uz jogu. [smejas] Nu vai kaut ko tādu daru. Reizēm eju uz operu, bet ne uz simfonisko orķestri. [ķiķina]

Intervētājs: Gan jau mēs nonāksim līdz tam, bet... Redzat, es tā jūs droši vien samulsināju. Teicu, ka mums ir pētījums, kuru mums pasūta LNSO, bet lai jūs nomierinātu... mums jau ir bijusi fokusgrupa, kur bija cilvēki, kas nāk uz simfoniskā orķestra koncertiem. Tāpēc neuztraucieties!

Resp.3: Ā, nu labi!

²⁴ Šeit un turpmāk šādi apzīmēti vietnes facebook.com un twitter.com.

Intervētājs: Šeit mēs mierīgi runājamies par jums, jūsu dzīvi, jūsu interesēm, ja? Tā kā pilnīgi nav jājūtas iesaistītiem tai tēmai.

Resp.3: Labi, jā, bet nu principā kaut ko apmeklēju... kādu, nezinu... lasu kaut ko vai vienkārši vazājos. Man nav tā. Es viskaut ko daru, ko man gribās.

Intervētājs: Bet tu nepateici mums, ko tev gribās...

Resp.3: Man visu laiku kaut ko citu gribās. Nu kā jau sievietei.

Intervētājs: Nu piemēram? Ko tev kā sievietei pēdējā mēneša laikā visvairāk gribējās?

Resp.3: Es nezinu [smejas]... Aiziet kaut kur paēst. Nezinu. Nu ko man teikt?

Intervētājs: Nu tu teici, ka tu kādreiz kaut kur aizej. Kas bija pēdējā vieta vai pēdējais pasākums, uz ko tu biji aizgājusi?

Resp.3: Biju uz Arsenālu un Biržu. Tagad, svētdien.°

Intervētājs: Un kas tevi pamudināja aiziet tur?

Resp.3: Nuuu, lai es zinu, kas tur notiek.

Intervētājs: Pati gāji?

Resp.3: Jā.

Intervētājs: Kaut kur internetā atradi ziņu pati?

Resp.3: Jā, es vienkārši izdomāju – šodien iešu uz muzeju. Es aizeju uz Biržu, o, [nevar transkripēt], aizgāju uz Arsenālu, o, pēdējā diena Purvīša gada balvai. Ļoti labi! Nu tā.

Intervētājs: Paldies. Jūs?

Respondents 4: Nu tā, es tā diezgan īsi iezīmēju manu darba dienu, teiksim paņemsim otrdienu. Es studēju no desmitiem līdz četriem, tad es piecos skrienu uz darbu, strādāju līdz nākamās dienas vienpadsmitiem. Es guļu trīs vai četras stundas darbā, tad man jāskrien atpakaļ uz lekcijām no divpadsmitiem līdz pieciem. Tad es saprotu, ka nākamajā dienā ir divi, trīs semināri, un tajā vakarā man jāgatavojas. Tas ir tā kā aizņemts laiks. Un tā man ir gandrīz visu laiku.

Intervētājs: Tas ritms tāds piepildīts.

Resp4: Ja trāpās brīvdiena darbā un studijās, kas mani ir reti kad, tad es veltu to laiku operas, koncertu, teātru apmeklējumam. Un es ar to domāju Rīgas Krievu drāmas teātri. Pēdējais, ko es apmeklēju, kas man izdevās un ko es biju atradis, bija Lielajā Ģildē janvārī Mihaila Ļermontova „Dēmona antiprīze” divas stundas. Nu Krievijas grupa bija atbraukusi. Bet ne vienmēr sanāk diemžēl tā pievērsties... Studijas – tas ir forši, un, studējot kultūru, tā kā jāpievēršas tām lietām. Viena pasniedzēja akadēmijā saka, ka vispār mums, kultūras darbiniekiem topošiem, katru nedēļu ir jāiet uz kādu kultūras pasākumu. Vismaz! Protams, cik tad tas reāli sanāk. Dažreiz domāju – tik nožēlojami, ka es nevaru tam veltīt tik daudz laika, cik es gribētu.

Intervētājs: Bet cik tev iznāk, ņemot vērā, ka tev tas dzīves posms ir tāds, ka esi izvēlējies gan strādāt, gan mācīties... Tu saki, ka tomēr ir kāda iespēja, ka tu aizej.... Cik tev bieži tā iespēja parādās, un cik tev ir spēka vispār?

Resp4: Tur tā lieta – pēc trim, četrām stundām arī lekcijas bieži vien sanāk nobastot, jo man tiešām grūti nosēdēt. Uz operu... labi, es atnāku mājās, neaizgāju uz lekcijām, es paguļu četras piecas stundas, tad es esmu spēkā, un tad es droši varu iet uz kaut kādu lielu izrādi no pieciem līdz deviņiem droši. Cik tad bieži tas sanāk? Februārī man bija divas, nē, trīs nedēļas pēc kārtas – katru nedēļu ceturtdiena -, kad bija man brīvdiena vienmēr. Tad es pēc lekcijām staigāju uz operu. Sanāca „Rigoletto”, „Otello” un „Trubadūrs”. Tas bija diezgan viegli. Pēc tam sanāca tā... Nu pirms tam laikam bija tā, negriba teikt, bet pusgada pārtraukums laikam, ka es tiešām nevarēju izrauties.

Intervētājs: Vienkārši tā sakrita, ka tu varēji aiziet uz tām izrādēm.

Resp4: Jā, es izmantoju to. Domāju – nē, es labāk to veltīšu tādām kultūras lietām, garīgām lietām.

Intervētājs: Pagaidām tu man vienīgais nosauci, ka tu brīvajā laikā kaut kādu to, tā saucamo, augsto mākslu izvēlies. Tas pamudinājums tev ir tas, ka tu studē tās kultūras lietas, vai tev interese, vai...

Resp4: Nē, man jau pirms Kultūras akadēmijas... mani vilka, arī Puškina licejā studējot, uz tādām lietām. Es ļoti iesaistījos...

Intervētājs: Tev vecāki arī [ar to aizrāvās]?

Resp4: Tur tā lieta, ka vecāki ir „vienkāršā tauta”, vecamma ar vectēvu tā kā arī ir ar jurisprudenci saistīti. Man pašam tā kā vilka pie tādām lietām.

Intervētājs: Interesē tās lietas?

Resp4: Jā, jo tas mani mudina uz refleksijām. Jo varbūt tieslietas, politika- es nesaprotu tās lietas, tās nemudina uz tādu pašrefleksiju. Cilvēks ir domāts, lai reflektētu.

Intervētājs: Jā. Vēl mēs atgriezīsimies droši vien pie tām kultūras interesēm, ko jūs katrs vairāk, labāk gribētu, neskatoties uz to, ka katram laika vairāk vai mazāk...

Resp4: Un pagulēt, jā! Un palasīt sev literatūru, nevis studiju literatūru, bet savu.

Intervētājs: Daiļliteratūru?

Resp4: Jā.

Intervētājs: Kā tev?

Respondents 5: Man varētu būt līdzīgi kā stāstīja. Labi, darbadiena, ņemot vērā to kopš es mācos dienas nodāļā es attiecīgi arī nestrādāju. Tad darbadienas tiek pakārotas studijām, ņemot vērā arī to, ka es dzīvoju Jūrmalā – arī kaut kāds zināms laiks aiziet uz nokļūšanu turp-atpakaļ. Pēc skolas, aizbraucot mājās, es aizeju pastaigāties ar suni gar jūru, pagatavoju ēst. Es nedzīvoju ar vecākiem. Pagatavoju vakariņas, būtībā kaut ko palasu. Pārsvārā es lasu kaut kādus žurnālus, protams, arī grāmatas.

Intervētājs: Tās ir atpūtas iespējas, ko tu savā dzīvesvietā vari uz vietas izmantot, vai ne?

Resp5: Jā, jā, jā. Noteikti arī internetu lietoju, bet to es paralēli arī pa dienu telefonā izdaru, tāpēc, aizbraucot mājās, nav baigā interese. Piektdienas ir tās dienas, kad studijas nenotiek, tad tās ir dienas, kuras, es uzskatu, ir pašai manējās. Esmu precējiesies, tā kā strādā vīrs, tad piektdienas ir tās dienas, ko es tiešām pavadu tikai un vienīgi ar sevi, un pārsvārā es lasu kaut kādas grāmatas, kas nesaistās ar studijām, bet sevis izvēlētu literatūru.

Intervētājs: Bet neej nekur? Vairāk mājās kaut ko, ja?

Resp5: Jā, es vienkārši esmu mājās un lasu kaut kādas grāmatas, bet es to neuzskatu par brīvo laiku, jo man lasīšanā pavadīts laiks liekas ļoti, ļoti svarīgs. Tāpēc jebkurā gadījumā man tas liekās tā, ka jāiekļauj nedēļas ritmā. Brīvdienās pārsvara, vismaz pēdējo mēnešu laikā, mums ir aktuāla brīvdienu mājiņa. Es stādu viskaut ko – puķītes un dārzenus, audzēju dēstus, ko pēc tam varētu izstādīt dārzā.

Intervētājs: Mājsaimniecībā vairāk nodarbojies.

Resp5: Jā, es cenšos savu dzīvi pārvirzīt no pilsētas uz laukiem. Es vispār gribētu dzīvot kaut kāda mežā, kur cilvēki vispār neparādās, bet... [pauze] Vispār, jā, mēs ļoti bieži apmeklējam teātri, nu, varētu teikt, ka vairākas reizes mēnesī, šad tad aizeju uz kādu koncertu Lielajā Ģildē. Līdzīgi kā respondents4 stāstīja. Kaut kad mēs aizbraucam uz kaut kādu pilsētu, nu tā – brīva nogale, varētu aizbraukt, paskatīties...

Intervētājs: Tā kā tūristi ekskursijā?

Resp5: Jā,, piemēram, Cēsīs kaut ko aizbraukt paskatīties. Pēdējais, kur mēs bijām, bija Daugavpilī uz Marka Rotko muzeju. Man bija tāds pārsteigums, cik ļoti lielā Eiropas līmenī mums tāds feins muzejs Latvijā. Nu jā, kaut kā tā.

Intervētājs: Labi, paldies pagaidām. Es saku, vēl par tām kultūras interesēm mēs atgriezīsimies. Paldies. [vēršas pie nākamā]

Respondents 6: Man vārdiņš nav [uz galda], mani sauc Resp6.

Intervētājs: Jā, labi, paldies. Nu, kā tev veidojas dienas kārtība?

Resp6: Man dienas kārtība... Es tagad aizdomājos, kad visi stāstīja par to, ka viņi to dara, to dara, to dara. Man tas viss ir tik ļoti saspringts, jo man ir plānotājs, kurā katra diena ir aizpildīta, telefons deg visu laiku, visiem mani vajag. Esmu pēc profesijas klavierspēles skolotāja, mācu bērniem spēlēt klavieres, Bauskā strādāju, papildus ir vēl trīs darbi, kuros [strādāju] tīri kā koncertmeistars, kas pavada kori. Kā mēs visi zinām, nāk skolēnu dziesmu svētki, mani rauj uz visām pusēm, tāpēc ka ir vajadzīgs tas koncertmeistars, un tad ir jāsēž tajos mēģinājumos bērniem. Nu šobrīd ir tā, ka es šo pasākumu, teiksim tā, diskusiju izkārtoju, jo man zvanīja pirms nedēļas, jo cilvēks zināja, ka jāzvana laicīgi, un atradās tā vietīņa, tas laiks...

Intervētājs: ..ko tu varēji ielānot. Tad veiksmīga sagādīšanās.

Resp6: Jo man ir tāds teiciens – ja tu gribi, tu vari visu, tev laiks pietiek. Labi, ir 24 stundas par maz. Man šobrīd jau ir par maz, tāpēc ka ir parādījies studiju darbs, kas ir jāraksta, visu laiku ytai galvā ir studiju darbs... bet es mēģinu to savu laiku ļoti, ļoti, tā teikt, salikt.

Intervētājs: Tu rūpīgi plāno.

Resp6: Rūpīgi plānoju, un tā var izdarīt daudz ko.

Intervētājs: Nu jā, tātad tavš ikdienas darbs ir saistīts ar mūziku, bet kā ir ar kaut kādām citām kultūras interesēm tev pašai? Tu atceries, kad tu pati varbūt kādreiz aizgāji kaut ko skatīties, klausīties?

Resp6: Jā, mums ir ar vecomammu... Viņa nesen palika viena pati, un tad es sevi nevis upurēju, bet es teicu, ka mēs divreiz mēnesī iesim vai nu uz koncertu, vai nu teātri. Mēs iziesim. Jo viņa viena pati nekur neies, izdomājusi tagad.

Intervētājs: Un kā jūs izvēlaties to repertuāru? Vecaimammai patīk viens, tev patīk otrs, ne? Vai jums ir vienādas intereses?

Resp6: Nē, viņa izvēlās teātra izrādes, kuras viņa vēlās.

Intervētājs: Un tad tu tā kā pakārtojies?

Resp6: Protams, jā, protams.

Intervētājs: Jo vecāmma ir galvenais, kas iet.

Resp6: Nu ne galvenais... Viņa jau man pazvana, pajautā, protams. Es savukārt izvēlos savu jomu – koncertus, kur man tiek piedāvātas dažādas iespējas. Reizēm sanāk vairākas reizes aiziet, reizēm... Nu kā kuro mēnesi, kā kuro mēnesi kāds koncerts iekrīt. Pati kāpju uz skatuves, spēlēju – tas arī skaitās varbūt. Pati piedalos, bet pati arī dzirdu, ko citi...

Intervētājs: Arī paklausies.

Resp6: Tie paši bērni, tie paši mani kursabiedri uzstājās. Eju atbalstīt. Tas jau ir svarīgi. Tad arī dzirdu. Bet nu tas laiks ir tā, kā viņš ir. Bet, ja ir kāda vieta vai kāda izstādes, es arī skatos, protams. Ja ir kāds, ko es gribu redzēt, ko es esmu dzirdējusi vai uzzinājusi, vai man ir ieteikts, es atrodu laiku un es to izdaru, es aizeju.

Intervētājs: Tomēr ir kaut kādas lietas, kas ieinteresē.

Resp6: Jā. Un, pieņemsim, sestdiena ir pilnīgi brīvdiena. Es tur ne darbus lieku, tās pašas klavieres nespēlēju, kas man ir jāspēlē, visu nolieku malā un es daru, ko es gribu.

Intervētājs: Un ko tu gribi?

Resp6: Ja ārā saulīte spīd, es kāpju uz rīteņa un braucu pie dabas. Ja ārā lietus līst, skatos filmu, jo tas smadzenes atslābina. Palasu kaut kādu galīgi garām literatūru – žurnāli, kas šobrīd ir. Nu tā. Varu arī skatīties sienā. Jo tanī brīdī tu mēģini sakārtot, kas tev galvā darās, tās domas.

Intervētājs: Nu nogurums. Gribas mieru.

Resp6: Gribās vienkārši... beidzot pieceļos vēlu un aizeju gulēt, kad es gribu, jo nākamā ir svētdiena, kad nav darbi, tad protams tu izgulēties. Nu tāds saspringts grafiks.

Intervētājs: Jā. Gribās sevi palutināt.

Resp6: Bet vasarā es nedaru neko. [smejas] Vasarās es esmu izskrējusi savu kāmjā riteni, kā es saku, un tad es nedaru neko.

Intervētājs: Bet vasarā tik daudz festivālu Latvijā un visādi pilsētas svētki...

Resp6: Nu tad tas tiek viss apmeklēts. Viss tiek iepļānots. Bet tā ir atpūta.

Intervētājs: Es par to prasū. Es arī jautāju, kā jūs atpūšaties.

Resp6: Bet tā ir saplānota atpūta.

Intervētājs: Jā, jā, jā, kā tu izvēlies to atpūtu? Ko tu iepļāno atpūtā?

Resp6: Nu, pieņemsim, tie paši draugi nav satikti ilgi. Sazinās, vai viņi tajā datumā arī tiek, vai tanī laika posmā. Vai es ceļojumā aizbrauktu, tas jau arī tiek laicīgi plānots. Tad es arī zinu.

Intervētājs: Tu brauc ceļojumos vai uz festivāliem ar draugiem kopā?

Resp6: Reizēm es esmu tik nogurusi, ka es negribu neko darīt. Es braucu, protams, es braucu. Tas pats POSITIVUS. Nu kurš neapmeklē POSITIVUS?

Intervētājs: Nu pagaidām neviens neko neteica.

Resp6: Ā, nu neviens neteica.. Es apmeklēju POSITIVUS! Šogad Igaunijā būs... es aizmirsu nosaukumu, liels festivāls... Nu tādas lietas. Braukšu uz Baltkrieviju ciemos, tur draugam radi ir. Tad ir kāzas iepļānotas. Principā viss jau ir saplānots skaisti.

Intervētājs: Nē, es visiem saku, ka to, kas ir saplānots, arī drīkst stāstīt. Brīvo laiku mēs arī varam plānot, tā kā tas viss attiecas. Labi. Respondent7, kā tev?

Respondents 7: Es pieceļos no rīta.

Intervētājs: Bez piecelšanās, es jūtu, neviens kaut kā nevar sākt. [visi smejas]

Resp7: Tad man telefonā ir mapīte, ziņas, kuras es visas izskatu. Tas man vienmēr ir. Es ceļos kaut kādos sešos. Parasti pavadu draudzeni uz darbu, uztaisu brokastis, aizeju pie viņas uz darbu. Viņa strādā kafējnicā. Padzeru kafiju, eju uz skolu. Emu skolā līdz piektdienai, piektdiena brīva. Būtībā tagad, kad nav vasara, man darbs ir tā vaļīgāk, nav katru dienu, bet, kad vajag, tad es aizeju. Vasarā man ir pilna laika darbs būtībā.

Intervētājs: Tad tev arī mainās tas brīvais laiks – ziemā citādāk un vasarā citādāk?

Resp7: Ziemā praktiski es tur nestrādāju. Tas mums ir uzņēmums kopā ar cilvēkiem, mēs tur vairāk vasarās darbojamies, tāds sezonāls produkts, ko mēs tirgojam, un tā tālāk. Ziemā to praktiski nevar realizēt, tā kā uz darbu es varu neiet līdz vasarai gandrīz. Tāpēc man ir vairāk brīvā laika. Tad es esmu skolā, atnāku no skolas mājās, patīk pabūt mežā. Arī, kad ir brīvas sestdienas, svētdienas, ar draudzeni mēs aizbraucam uz mežu, kaut kur, kur neesam bijuši, uz jūru..pie jūras patīk arī. Ja mēs plānojam kaut ko, tad mēs parasti ejam uz kaut kādiem koncertiem.

Intervētājs: Uz ko bijāt pēdējo reizi?

Resp7: Tā.. pēdējo reizi. Es nezinu. Bijām uz improvizācijas teātri. Tas bija tikko. Tad mēs bijām... nu uz kaut kādiem POSITIVUS. Pagājušogad es nebiju, pirms tam trīs reizes es biju. Tagad kaut kā nepatīk vairāk. Mēs priekšroku dodam aizbraukt kaut kur, kaut vai tepat tuvu, paceļot. Varbūt sakrāj naudiņu bišķiņ vairāk un aizbrauc uz ārvalstīm. Vislabāk patīk tad, kad es neceļoju, aicinu no *couchsurfing* pie sevis. Es principā pats viņu neizmantoju – es nebraucu pie neviena, bet man patīk pie sevis aicināt. Kad manis paliek visādi cilvēki, ir ļoti interesanti. Tas, man liekas, ir, ja tu nevari ceļot, ja tev nav laika, labākais, kā tu vari [iepažīt citus]– pie sevis aicināt citas valstis, citas kultūras, parunāties ar ļoti interesantiem cilvēkiem. Man patīk vispār visādas citas kultūras, citi skatu punkti uz lietām. Tāpēc arī pēc iespējas vairāk cenšos ceļot, īpaši tā kaut kādiem tādiem pasākumiem nav laika.

Intervētājs: Laikam nevis nav laika, bet nav intereses iznākt, ja?

Resp7: Nu jā. Kaut ka agrāk mēs varbūt vairāk gājām uz kaut kādiem pasākumiem, tagad, kad var, es vairāk aizeju uz tepat... aizbraucu ar riteni pie jūras.

Intervētājs: Nu, Latvijā ļoti daudz notiek visādi kultūras pasākumi. Notiek gan populārās mūzikas koncerti, gan festivāli, gan, kā jau teica, izstādes interesantas, gan Gors... Tad tas, ko mēs saucam par kultūras piedāvājumu, ir diezgan daudzveidīgs. Daļa jau no jums jau mazlietiņ pieminēja. Es sākumā plaši

prasīju par to brīvo laiku, ko mēs vispār darām. Ja mēs tagad paņem nost tās sporta aktivitātes un tikšanos ar draugiem un padomātu par to, kas mūs interesētu un vai mēs to jau apmeklejam vai nē tajā kultūras lauciņā vārda šaurākā nozīmē. Bet arī, nav jādomā tikai par klasisko vai augsto mākslu, ja? Ja mēs tagad domātu tā – mūzikas joma, teātris jeb skatuves māksla, kino, vizuālā māksla (izstādes, glezniecība), deja... Vai var pateikt, kas no visa tā ir tāds, kas ir interesantāks? Labi, nav laika un tamlīdzīgi, bet ko jūs skatītos? Kas jūs interesētu? Vairāki no jums teica – literatūra, labprāt lasu. Bet no tām pārējām kultūras un mākslas lietām – kas ir tā nozare, kas visvairāk, ja nu būtu iespēja vai būtu vairāk to pamudinājumu? Vai vairāk izvēlētos kaut kādu mūzikas produktu vai skatuves mākslas produktu, kā teica, improvizācijas teātri? Tur varbūt ir interese jau kaut kādā konkrētā teātra žanrā. Respondent1, kā ir ar tām kultūras un mākslas lietām? Kas ir tas, kas vairāk patīk?

Resp1: Es varbūt varētu teikt tā, ka man personīgi ir tā, ka nav nozīmes, vai tas ir teātris vai kāds mūzikas pasākums, vai tas ir festivāls, bet es izvēlos pēc kvalitātes. Ja, piemēram, man sirdī saistošs būs kaut kāds..nu, grupa atbraukusi, kas man liksies interesanta un man atbilstoša, tad es uz viņu iešu. Tajā pašā brīdī ar tiem teātriem vai arī festivāliem. Tā nevaru atbildēt.

Intervētājs: Un kas tev ir tas kritērijs tam, ka tu saki „kas man liekas kvalitatīvs”? Kaut kādu piemēriņu nosauc! Kas ir tas, kas tev to kvalitāti [nosaka]? Kas ir tas, kas tavās acīs ir vērtīgs?

Resp1: Manās acīs vērtīgs? Nu, protams, katram ir kaut kāds izpildītājs iemīļots vai mazāk iemīļots. Protams, tas nosaka daudz ko. Un arī, protams, kvalitāte tādā ziņā, kur tas notiek. Ja tas notiek, piemēram, bārā, kur bieži vien tā kvalitāte nav diez ko augsta, bet tu aizej uz šo pasākumu tikai tāpēc, ka tev šī mūzika ir ļoti sirdij tuva. Un tu savā ziņā viņu izjūti, tu relaksējies un tu jūties atbrīvojies. Aizejot mājās, tu jūties pozitīvi lādēts, nevis tā, ka „ai, nebija vērts, iztērēju savu laiku” un tā.

Intervētājs: Mūzikā, pieņemsim, kas ir tavas iecienītākās grupas, vai ko tu klausies? Kas tev tagad ir topā? Kas būtu bārmenim jāuzliek, lai tu laimīgs pēc tam aizietu mājās?

Resp1: Man? Nu, grūti atbildēt uzreiz patiesībā šinī brīdī, bet nu noteikti tāds kā *Foo Fighters*.

Intervētājs: Un kas attiecas uz mūsu Latvijas grupām?

Resp1: Latvijas grupām? Mm [domā]...

Intervētājs: Jeb nav?

Resp1: Ir! Nē, nu noteikti ir. Šinī brīdī es noteikti nevaru atbildēt, tāpēc ka pēdējā laikā es vispār neesmu bijis uz nevienu tādu latviešu grupu. Nu es nevaru atbildēt uz šo jautājumu.

Intervētājs: Un kā ir ar tām citām lietām, teiksim, vizuālās mākslas lietas? Kaut kādas izstādes vai muzeju piedāvājums? Atceries, kad pēdējo reizi kaut ko tādu es baudījis?

Resp1: Pēdējā laikā uz muzejiem es vispār neesmu bijis, tāpēc ka principā visi jau ir izstaigāti un šinī brīdī īsti neko jaunu tur neredzēsi. Pirms kāda gada vai diviem biju aizgājis uz Anatomijas muzeju, Medicīnas muzeju interese pēc, bet principā jau tur nekas nebija mainījies. Viss bija tieši tas pats, un līdz ar to es sapratu, varbūt kādreiz kaut kādā konkrētā muzejā ir kaut kāda izstāde papildināta, tad es varbūt arī aizietu. Tad tas būtu man saistoši. Bet pagaidām tā nav gadījies. Nu jā. Un tad vēl es esmu gājis uz teātri. Pēdējo reizi kaut kur pirms mēneša biju uz izrādi, šinī brīdī neatceros to nosaukumu, jo tas bija ļoti sarežģīts, vienkārši kaut kāds vārdu salikums. Īsti neatceros.

Intervētājs: Bet kas pamudināja iet? Tu neesi tāds biežais teātru gājējs. Kas bija tā situācija? Iedeva biļeti vai uzaicināja? Kas bija pamudinājums?

Resp1: Patiesībā pamudinājums bija tas, ka mēs vienkārši ar draugiem izdomājām, ka tā varētu pavadīt kaut kā savādāk savu laiku, nevis vienkārši satikties piektdienā, satriekties alkoholu vai aiziet uz bāru. Un tāpēc mēs izdomājām, ka, jā, varētu tomēr kādreiz tā pieklājīgāk un aiziet uz kaut kādu kultūras pasākumu.

Intervētājs: Un kurš tad izvēlējās tās biļetes, un kā notika tālākais menedžments?

Resp1: Tā kā mēs esam lielākā daļa draugi studenti (nu, arī strādājoši studenti), tad mēs principā tās biļetes izvēlamies uz akciju. Un, protams, tas lētāks. Bieži vien tie kultūras pasākumi varbūt netiek tik bieži apmeklēti, tāpēc ka priekš studenta tā summa dažkārt ir diezgan neadekvāta. Protams, jo kvalitatīvāks pasākums, jo tā summa ir lielāka, tas ir saprotami, tas ir normāli. Bet citreiz tu izvērtē to par un pret, un tad tu vai nu aizej, vai neaizej.

Intervētājs: Bet diezgan daudz pasākumi Latvijā ir arī bezmaksas pasākumi.

Resp1: Jā, jā, un principā es teiktu, ka man ir diezgan daudz nācies apmeklēt tādus. Es varētu teikt, ka es apmeklēju tādus arī.

Intervētājs: Nu, piemēram, ko tu bez maksas esi apmeklējis, ko varētu ieskicēt?

Resp1: Pēdējā laikā? Pēdējā laikā ko es apmeklēju bez maksas... [domā] Nenāk nekas prātā.

Intervētājs: Bet interese pēc – tas teātris, uz ko jūs aizgājāt, uz kuru jūs bijāt? Kurā trāpījās tās akcijas biļetes?

Resp1: Es atceros, tur bija tā ka vārdu salikums...

Intervētājs: Nē, nē, nē, tas ir izrādes nosaukums, bet tieši teātris?

Resp1: Dailes teātris.

Intervētājs: Labi, paldies pagaidām. Kā tev ar tām kultūras lietām? Tas sākotnējais jautājums bija, kura no tām mākslas jomām varbūt ir tāda, kas tuvāka sirdij. Respondents 1 teica, ka pa drusiņai kaut kas ir baudīts. Kā tev ir ar tām mūzikas lietām, teātris, deja, vizuālā māksla?

Resp2: Es visbiežāk apmeklēju mūzikas pasākumus, un pārsvarā tāpēc ka man iesaka draugi vai es redzu, ka var pieteikties feisbukā, ka var iet uz kādu pasākumu. Es redzu, ka viņi iet, es apskatos tos pasākumus. Tad, ja mani ieinteresē, tad es arī aizeju. Vai arī ja man tiešām kāds aci pret aci draugs pasaka, ā mēs varētu aiziet uz turieni. Piemēram, pēdējo reizi es biju uz vienu somu mākslinieka koncertu. Tas bija arī bez maksas. Par to es biju ļoti priecīga, ka es apmeklēju, jo man ļoti patika, kā viņš uzstājās. Tad vel man īstenībā diezgan interesē kino, bet man nesanāk tik bieži aiziet. Es parasti aizeju tad, ja kaut kādi īpaši pasākumi, pirmizrādes, piemēram. Splendīdā, vai tagad es gribu aiziet uz Oskaram nominēto īsfilmu, piecām īsfilām, kas ir tieši priekš studentiem. Tad... teātris man arī ļoti patīk. Parasti apmeklēju Dailes vai Jauno Rīgas teātri. Tas liekas tāds man interesantāks. Un tad vēl dažas izstādes.

Intervētājs: Un kā uz to teātri tu ej? Ar draudzenēm, draugiem kopā? Kā notiek tā menedžēšana? Tur arī tā uz akciju skatāties vai pēc satura, vai pēc recenzijām, vai pēc tiem ieteikumiem?

Resp2: Arī pēc ieteikumiem. Man ir viena draudzene, kas ļoti bieži apmeklē teātri, un tad es dažreiz viņai pajautāju, ko viņa varētu ieteikt. Bet pēdējo reizi bija tā, ka es vienkārši sapratu, ka gribu uz teātri, un nopirku divas biļetes uz to izrādi, kas bija vistuvāk pieejamā. Tā bija Jaunā Rīgas teātra izrāde, neatceros nosaukumu, jo tas bija diezgan pasen.

Intervētājs: Nu tur bija kaut kāds pamats, kāpēc tev gribējās, nu ja.

Resp2: Jā. Un pēc tam vienkārši pajautāju savai mātai, vai viņa nevēlas iet ar mani. Un viņa vēlējās.

Intervētājs: Tātad teātris arī diezgan... Kā tev?

Resp3: Man ir sarežģīti. Jo principā, kā vienreiz viena paziņa nodefinēja – visas mākslas tavējās. Jo es esmu pabeigusi Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolu, tagad mācos Mūzikas akadēmijā, es pasniedzu bērniem improvizācijas teātri, es paralēli pati spēlēju teātri, līdz ar to es esmu gan gleznojusi, gan dziedājusi, gan spēlējusi teātri...

Intervētājs: Nu bijusi daudzās tais mākslās.

Resp3: Es vēl joprojām visā tajā esmu, un es nevaru nodalīt. Tāpēc man dzīve tāda ir – kur man prāts aizplūst, tur es eju. Visu laiku vajag kaut ko no tā visa, un nav konkrēti kas viens.

Intervētājs: Tad tev arī tās intereses – tas, ar ko tu pati nodarbojies, tas arī tev vairāk interesē tajā brīdī?

Resp3: No visām tām mākslas lietām – jā.

Intervētājs: Kas tev aktuālais vilnis?

Resp3: Šobrīd? Tā... Vai dieniņ. Šobrīd es nesaprotu.

Intervētājs: Šobrīd starpfāze, ja?

Resp3: Jā. Šobrīd man vispār ļoti patīk vispār minimālisma mūzika, bet es nezinu, vai viņu tagad kaut kur atskaņo. Nē, bet laikam teātris.

Intervētājs: Tas ir dominējošais?

Resp3: Jā, tagad nopirku uz divām izrādēm Jaunajā Rīgas teātrī biļetes, iešu viena pati.

Intervētājs: Respondents4 jau it kā stāstīja, ka, pārfrazējot, no bērna kājas jau ir bijusi par tām lietām – vai nu par literatūru, vai par teātri, vai kā? Es saprotu, tev maz laika, bet tu teici, ka iznāk kaut kādos brīžos aiziet. Kā tu izvēlies to, uz ko iet? Tu nosauci Krievu drāmas teātri, bet tur jau tas repertuārs ir plašs. Kā notiek tās izvēles?

Resp4: Nu tas ir tā papildus. Pirmais, kas ir mans dzīves sapnis, ir apmeklēt visas mūsu Nacionālās operas repertuāra izrādes, kas tur ir. Vienreiz bija tā, ka mūs, grupu, uzaicināja uz Krieviju, Sanktpēterburgu. Tur bija trīs varianti – vieni gāja uz Gogoļa izrādi, vieni gāja uz mākslinieku izstādi, vieniem bija uz Čaikovska baletu „Gulbju ezers”. Nu es pat nedomāju, uz ko es iešu. Pat ilgi nedomājot, es izvēlējos, protams, Čaikovski Imperatora kaut kādā teātrī. Man ļoti iepatikās. Bet, runājot par to, kas tagad ir aktuāli... Nu, ļoti aktuāli ir, bet to es ļoti reti apmeklēju, šogad vispār vajadzētu aiziet (man liekas bija jau, vai būs, nevaru saprast), „Lord of the dance” – tās īru dejas. Nu fascinējošs pasākums, es jau otro gadu ribu aiziet, bet man nekā nesanāk. Darbs, vai studijas, vai kursa darbs. [visi smejas] Kaut kā man tur neiznāk.

Intervētājs: Kaut kā viņi vienmēr ierodas, kad kursa darbs jāraksta.

Resp4: Jā!

Intervētājs: Pavasarī, man liekas, tas viesizrādes.

Resp4: Jā, obligāti. Bet nu diemžēl. Un biļetes dārgas, tur tiešām grūti tikt. No 30 malā līdz 100 eiro.

Intervētājs: Tad tev ir tā, ka tu principā gribi maksimāli daudz no tā piedāvājuma paņemt, tad tā izvēle notiek pēc kaut kādas situācijas.

Resp4: Teiksim nē. Uz visu pēc kārtā es neiešu. Ja nepazīstama izrāde vai kas, es neeksperimentēšu. Bet ko es vienmēr obligāti staigāju, ir Lietišķās mākslas muzejs Skārņu ielā Vecrīgā. Vasiļjevs Aleksandrs vienmēr ar savām izstādēm atbrauc, katru vasaru viņš ir plus mīnus. Nu tas ir pazīstams cilvēks, mākslas zinātnieks, un es domāju – tas ir līmenis, uz to ir obligāti jāiet. Tātad vārds, statuss. Vispār pazīstamība. Tā, uz visu pēc kārtā tomēr nē.. Arī uz

akadēmisko mūziku es ne īpaši tagad iešu, neeksperimentēšu, jo es neesmu garīgi gatavs. A uz klasisko mūziku es iešu, jo es zinu, kas ir klasika plus mīnus. Nu ir tā apziņa. Akadēmiskajā var būt tā, ka sabojājas priekšstats, un pēc tam iet būs bailes.

Intervētājs: Un kā tu definē, kas ir akadēmiskā un kas ir klasiskā?

Resp4: Nu, klasiskā, tas ir no 16.gadsimta līdz 19.gadsimtam, 20.gadsimta sākums tikai. Akadēmisko var rakstīt arī tagad, to var profesionāli darīt, to arī dara profesionāli plus mīnus, bet tā ir gaume. Akadēmiskā ir gaumes lieta. Viņa ir atzīta, Mūzikas akadēmijā tādi speciālisti atzīst to mūziku, bet laiž arī klajā, parāda, bet nu es kaut kā neriskēšu.

Resp3: Man liekas, tā ir nevis gaumes lieta, bet izpratnes lieta, jo tur arī tās paralēles ar mākslu vienkārši... es nesapratu, bet tad es sāku studēt un ieraudzīju paralēles tieši ar lietišķo, vizuālo mākslu, un tad bija *wow*. Nu jā, ka vienkārši matemātiski jāskatās tā mūzika.

Intervētājs: Tad dodam respondentam vārdu. Ir tā, ka respondents1 un respondents4 īstenībā par vienu un to pašu runā, ka to izvēli nosaka kvalitāte, tikai tas izvēles saturs jums katram citādāks. Tāpēc arī jūs varbūt varat padomāt, kas īsti katram ir tas kvalitātes rādītājs. Kurā brīdī mēs sakām, ka tā ir kvalitāte, tas ir labs. Tas turpinājumā, ja mēs par to runājam. No tām mākslas nozarēm, kas tad tur tāds favorītais?

Resp5: Es arī tagad visu laiku domāju un sapratu to, ka nevaru izdalīt vienu konkrētu. Es līdzīgi vienu brīdi, ja to var tā nosaukt, spēlēju improvizācijas teātrī, apmeklēju nodarbības, kas māca atbrīvoties uz skatuves. Attiecīgi improvizācijas teātri diezgan bieži apmeklēju, bet tas ir tāpēc, ka ļoti daudz pazīstami cilvēki spēlē „Spiedienā” vai „Rīgas improvizācijas teātrī”. Attiecīgi caur viņiem es kaut kā iepeldu uz kaut kādām izrādēm. Būtībā ir tā, ka vizuālās mākslas man ļoti patīk, bet nevis tā, ka izvēlos konkrētu kaut kādu mākslas darbu vai kaut kā tamlīdzīgi, bet... Jā, es nepieminēju to, ka man arī ļoti patīk ceļot. Un, kad es ceļoju, es pārsvarā cenšos izvēlēties tādus galamērķus, kur ir interesanti vai vērienīgi lieli mākslas muzeji. Pēdējais – pirms diviem mēnešiem es biju Ņujorkā Modernās mākslas muzejā, pagājušā gada rudenī es biju Florencē, tad attiecīgi es tos mākslas darbus, ko ieraudzīju, izvēlos pēc tā...

Intervētājs: Cik stundas staigāji pa Modernās mākslas muzeju?

Resp5: Modernās mākslas muzejā bija diezgan ātri, tāpēc ka tur bija, es neatceros, vai kaut kāda piektdiena vai kāda cita diena, kad tur samazina ieejas maksu laikam uz ziedojumiem... neatceros, kā tur bija. Bet bija tā, ka attiecīgi tas ir laiks nedēļā, kurā var ļoti lēti iekļūt tur iekšā, tāpēc attiecīgi ļoti daudz cilvēku un tas ir apnicīgi tādā drūzmā. Tu nevar nekam īsti pietuvoties. Bet Florencē gan tas bija reāli kaut kādas sešas stundas, bet es arī nejutos tā, ka es baigi baudītu tos mākslas darbus. Vairāk tā, ka „wow, šito mēs mākslas vēsturē skatījāmies”, tad es mēģinu viņu izpētīt. Un tas ir tas kritērijs – es mācos atpazīt tos mākslas darbus.

Intervētājs: Bet tas ir tā kā ceļojuma komplekta sastāvdaļa? Tie ir jauni iespaidi, redzēt pasaules šedevrus un tā, ja?

Resp5: Būtībā man ir vienalga, uz kurieni aizceļot. Man galvenais ir ceļot. Tad galamērķa izvēles faktors ir tas, vai vīram tas liksies akceptējami un vai viņš gribēs braukt uz attiecīgo pilsētu, un tad mani svarīgi, ka tur...pirmais, ko es paineresējos, ir – kādi tur ir mākslas muzeji, ko es tur varu ieraudzīt un tā tālāk. Tas attiecās uz vizuālajām mākslām. Kas attiecās uz mūziku – es pati mūziku neizvēlos klausīties. Man patīk klusums. Bet es pieļauju, ka tas ir tāpēc, ka tā ir mana pretreakcija uz to, ka vīrs ir ļoti muzikāls un tiecās cauru diennakti klausīties mūziku.

Intervētājs: Tur par daudz jau.

Resp5: Jā. Ja es pati kaut ko klausītos... vārdu sakot, es tik ļoti daudz ko dzirdu un klausos to, kas viņam patīk, ka tad, kad es esmu viena, es labprātāk neklausos neko. Bet kas man patīk un uz kādiem koncertiem es eju – kaut kad uz simfoniskās mūzikas koncertiem, bet es neesmu droša par to, vai tas ir Rīgas simfoniskais orķestris, uz ko es esmu bijusi. Kas man no latviešu māksliniekiem patīk, tas ir Gaujarts. Tas man liekās tāds vienīgais *wow*, ko tiešām es varu klausīties. Man viņš šķiet ļoti talantīgs cilvēks, ņemot vērā to, ka viņš pats gan komponē mūziku, gan kaut kādā dziesmām raksta vārdus, gan pats izpilda. Tā mūzika liekās tāda skaista un tīra. Nu jā, teātris. Pārsvara izvēlos Jaunā Rīgas teātra izrādes,, jo tā ir tās, kurās es mazāk esmu vilusies. Kas man nepatīk, tā ir kaut kādas komēdijas... Komēdija man liekas tāds žanrs, kuru šausmīgi grūti ir tā ļoti kvalitatīvi uztaisīt. Ja tur joko kaut kādus ikdienas rupjus jociņus, tad man liekās, ka tas viss ir tas, ko es jau dzirdu uz ielas...

Intervētājs: Ir bijusi vilšanās, ja?

Resp5: Nu Dailes teātrī tādas izrādes kā „Primadonnas” vai „Ar vīru nav viegli”, tur bija vesela sērija ar tādām viena tipa izrādēm, uz kurām es tik un tā eju, lai zinātu, kā ir. Tas nav tā, ka man ir kaut kādas desmit izrādes, un es tagad izvēlos kvalitatīvāko. Es visdrīzāk aiziešu uz lielāko daļu, lai tā kā pārliecinātos par to...

Intervētājs: ...kāds ir tas repertuārs.

Resp5: Par to, kas man patīk. Teātris, nu jā, man liekas, ka viss. Deju man grūti nosaukt, tā tad arī paliek tā...

Intervētājs:vismazāk.

Resp5: Tikai tik cik mēs paši aizejam padejot.

Intervētājs: Tādā veidā. Nu jā, jūs teicāt, ka tā dzīve ir ļoti cieši ar to mūziku saistīta. Kā ir ar tām citām mākslu jomām? Vai aizņemība ļauj kaut ko arī no tās citas kultūras piedāvājuma buķetes kaut ko paņemt?

Resp6: Es jau domāju, ka man prasīs, kuru koncertu mūziķis apmeklēs. Ir tā, ka tā mūzika ir tik daudz ikdienā, ka man viņa ir pietiekami. Bet tad, kad ir, te jau arī minēja, kaut kas tāds, kas jāapmeklē, ko sabiedrība spiež apmeklēt, tā nevar teikt, bet par ko visi runā. Tad es arī gribu redzēt, par ko tad viņi tur runā. Vai tieši tā ir vai nē.

Intervētājs: Kā to var zināt, ka visi runā? Kad ir tā situācija, kad visi runā?

Resp6: Nu apkārtējie. Skolā, darbavietā. Draugi, kas ir ārpus skolas, ģimene jau arī runā savā starpā. Nu visi. Tad „viena tante teica” nostrādā ļoti labi. Tā jau mēs arī veidojam šos pasākumus, manuprāt. Bieži es apmeklēju kino, jo patīk skatīties – tas atslēdz smadzenes. Tad tu vienkārši skaties un neko nedari.

Intervētājs: Internetā skatāties vai uz lielā ekrāna?

Resp6: Arī. Uz lielā ekrāna es eju uz tām, neteiksim pirmizrādēm, bet tām filmām, ko gribas redzēt uz lielā ekrāna. Pēdējo es redzēju, tas nebūs nekas jauns, „Ātrs un bez žēlastības”. Iznāca jaunā filma, es esmu redzējusi visas iepriekšējās filmas, gribās redzēt pēdējo. Uz lielā ekrāna. Ir tās filmas, kurs tu ej, noskaties, bet ir tādas filmas – kāpēc man (diemžēl finansālais aspekts arī nostrādā) samaksāt to naudiņu, ja pēc kāda mēneša viņu varēšu dabūt, protams, nelegāli, bet par to mēs nerunāsim. Bet nu tu viņu tāpat noskaties. Tālāk ir teātris. Vienmēr jau no bērnības ir bijis tā, ka man patīk iet. Zem teātra arī skaitās opera, ko es Mūzikas vidusskolas laikos varēju apmeklēt par brīvu, tad es arī gāju uz izrādēm, koncertiem, kas tur bija iespējams. Tas man arī šobrīd ir pietiekami. Vairāk kādam laikam nē. Par izstādēm un muzejiem, un visu pārējo pa Latviju pagaidām... nu es dzīvoju Latvijā, gadu laikā man ir savācies tas repertuārs, teiksim tā. Galveno es zinu, kas notiek apkārt mums, un šobrīd ir tā, ka vienā no auto klubiem es esmu pasākumu organizators, tad man ir jādomā, kur tos cilvēkus aizvest, ko viņiem parādīt ārpus Rīgas. Tad tuvākais mums būs – brauksim uz Lāču maiznīcu varbūt. Arī kaut kas jauns, ko redzēt. Nu to es nesauktu par izstādi, bet kaut ko jau mēs apmeklējam. Bet ja tiek braukts uz ārzemēm, tad tiek iepļānots muzejs noteikti, tiek iepļānoti visi galvenie lielie objekti, kas ir zināmi. Tiek salikts maršruts, ka vienu dienu mēs noteikti ejam pa viņiem, jo tas tāds – tā ir cita kultūra. Te arī iepriekš minēja, ka tad tu salīdzini, ko kultūras vēsturē iemācījies – o, šito es zinu, tad varam gudri izteikties. Nu tas arī tur tā parādās.

Intervētājs: Tā pastarpināti. Nu jā. Respondents7 pieminēja to improvizācijas teātri. Vai no tām mākslu jomām vēl ir kaut kas? Kādas ir ar mūziku attiecības, arī ar populāro mūziku, teātri?

Resp7: Vispār es teicu par to improvizācija teātri tāpēc, ka man patīk šai mākslā tas eksperiments vai kas tamlīdzīgs. Visas tās klasiskās, pieņemsim par gleznām un izstādēm, muzejiem neēju, ja nu vienīgi arī tas ir kaut kāds eksperiments. Pieņemsim, pēdējo reizi biju uz Kluci (*Gustavam Klucim veltītā izstāde*), ļoti patika. Interesanti liekas. Arī skolā par to mācīja. Super, patika visi darbi un tā. Ja par Florenci, es arī esmu tur bijis tikko nesen – nebijām uz nevienu izstādi. Mani tas vienkārši nesaista, drīzāk vairāk tur ar cilvēkiem parunājāmies, iepazīnāmies, tas man vairāk patīk. Kā jau teicu.

Intervētājs: Bet muzejos diezgan daudz tieši tādas eksperimentālas lietas pēdējā laikā notiek, piedāvā to. Ja jūs sakāt, ka neejat uz muzeju tāpēc, ka zināt, ka tur nekā nav... Es jau respondentam1 pajautāju- kā tu zini? Vienu muzeju nosauca, kurā viņš bija bijis un kurā viņš aizgāja un saprata, ka tur nekā jauna nav. Droši vien cilvēka anatomijā nekas daudz nemainās, jā. [visi smejas] Man liekas, kā jūs to varat zināt, ka tajā piedāvājumā nav tā eksperimentālā un tā jaunā, ja tu nemaz neieej tajā Florences muzejā. Kāpēc tev liekas, ka tur ir tikai aizvakardiena?

Resp7: Nē, nu to es tā pats no sevis.

Intervētājs: Tāds pieņēmums, vai ne?

Resp7: Noteikti ka tur varbūt arī kaut kas ir. Es pieļauju, ka centrālajā Domā (Florencē) iespējams arī nav nekā eksperimentāla. Bet varbūt arī ir. Bet kā es izvēlos kvalitāti? To es pat tā īsti nezinu. Teiksim, par teātriem, mūziku, literatūru... Ja godīgi, pirmajā kursā ieinteresēja Radzobe Zane. Ļoti labi stāstīja, tieši pievērsos, palasīju literatūru, diezgan iepatīkās uz to brīdi.

Intervētājs: Kur tu dzirdēji Zani?

Resp7: Viņa mums pasniedza.

Intervētājs: Ā, kā pasniedzējs, skaidrs.

Resp7: Viņa mums pasniedza vienu semestri un ieinteresēja ar to visu. Nu mūzika...mēs citreiz aizejam uz kaut kādiem koncertiem. Tikko nopirku uz „Prāta Vētru” biļetes, jo man liekas, ka, ja nu tu neej regulāri, tad vismaz uz kaut ko vienu aizej vismaz kādreiz dzīvē, pieņemsim, uz operu. Es nevarētu teikt, ka es esmu stāvā sajūsmā, bet es esmu bijis un to izjutis. Arī uz baletu es esmu bijis, bet nezinu, vai es ietu vēlreiz. Tieši šobrīd man tā nav prioritāte.

Intervētājs: Tu teici, uz Gustavs Kluča izstādi tu biji? Kāpēc tu aizgāji? Ja tu saki, ka vizuālā māksla nav tava prioritāte, muzejos arī neej, šeit tu aizgāji.

Resp7: Man droši vien vairāk piesaistīja viņa dzīve.

Intervētājs: Kur tu uzzināji par to izstādi?

Resp7: Arī skolā. Mums pastāstīja, ka tāda iespēja ir. Mums ar to bija gandrīz vai tā kā atsevišķa lekcija. Tad pastāstīja, ka tieši tagad arī būs tā izstāde, tad aizgāju un man patika.

Intervētājs: Tad ja ir vairāk kaut kāda informācija, tad droši vien ir vieglāk...

Resp7: Noteikti! Ja ir kāds, kas, tā pati Zane kaut vai, kas orientējas tajā jomā, pastāsta, ka kaut kas ir ļoti labs, tad to būtu vērts apskatīt.

Intervētājs: Tāds ārējs pamudinājums un paskaidrojums. Protams, mūsu galvenā tēma par simfonisko, klasisko, akadēmisko mūziku... Kā tas ir? Mēs jau sarunā jūtam, ka tas nav pats biežākais apmeklētais, izņemot ja dzīvesveids un profesionālā darbība ir ar to saistīta. Bet kā tas ir, varbūt jūs atceraties, ka jūs kaut kur esat dzirdējuši kādu koncertu vai esat gājuši, vai internetā klausījušies, vai nemaz nav nekāda pieredze ar simfonisko mūziku, ar klasisko, akadēmisko mūziku? Kādas ir tās attiecības? Un, ja to attiecību nav, kā jūs paši to skaidrojat, kāpēc tā interese nav izveidojusies? Kāda tev pieredze ar to simfonisko mūziku?

Resp1: Nu kāpēc nav izveidojies kaut kas ar to mūziku... laikam tāpēc, ka kaut kā nav draugu lokā bijusi kaut kāda tā ievirze, vecāki arī tam nav tā pievērsuši uzmanību. Nav jau arī tādas baigās reklāmas, kur kas notiek. Varbūt arī tāpēc nav. Ja būtu kaut kādas mārketinga aktivitātes un to ļoti popularizētu, ka kaut kur kaut kas baigi labais notiek, varbūt tad es arī aizietu.

Intervētājs: Bet jūs jau paši arī teicāt... Patiesībā jau informācija ir ļoti daudz visur...

Resp1: ...bet nerasniedz personīgi mani. Neuzrunā mani. Es nezinu, vai ir simfoniskais orķestris feisbukā. Ja tur viņiem ir lapa un ir iespēja uzspiest, ka tu taisies iet uz to koncertu... ja kāds no maniem paziņām uzspiestu, tad es uzreiz paskatītos, kas tas tāds ir, un padomātu, ka varbūt varētu aiziet. Ja youtube viņi ir, tad es atrastu, paklausītos viņus un, iespējams, arī aizietu.

Intervētājs: Tad tāda stingra opozīcija „es noteikti negribu klausīties un es jau iepriekš zinu, ka es tur aizmigšu, man būs grūti” vai kaut kas tāds īsti nav?

Resp1: Nē, nē. Es vispār esmu diezgan atvērts viskaut kam jaunam, kaut kam tāda, ka es noteikti gribu aiziet. Es esmu bijis uz baletu, bet tas bija ļoti, ļoti sen, kad es biju sīks. Tad pirmām kārtām tevi aizved skolotāja ceturtajā klasē, kad tev pilnīgi neinteresē tā ekskursija. Vienīgais, kas tevi interesē – ar draugiem braukt autobusā, dzert kokakolu un ēst čipsus. Tu aizej uz to izstādi vai uz jeb kurieni, tev jau principā tur nekas neinteresē. Tu nevari noturēt savs koncentrēšanās spējas. Tas nesaista. Un šinī brīdī tāpēc es noteikti atkal aiziešu uz operu, baletu, simfonisko orķestri.

Intervētājs: Kaut ko dzirdēt. Bet respondents7 teica, ka patīk visas lietas, ne tik daudz kāds konkrēts mākslas virziens, bet kur eksperimentālu gadu jūt. Kā tev liekas, vai simfoniskās mūzikas jomā arī iespējama kaut kāda eksperimentālitate, vai tur ir noteikti kanoni un standarti? Kā tu skaties uz to simfoniskās mūzikas lauku? Vai tas varētu būt tavs interešu objekts?

Resp7: Noteikti. Ja kaut ko pavariē bišķiņ. Kaut vai to pašu [nevar transkripēt], ko tu teici. Nu, bams, pēkšņi Rīgas centrā sāk spēlēt kaut kādu populāru dziesmu, tā kā tie ar tām omītēm – bungas, tromboni, super! Noteikti klausīšos un iemetīšu centus. Tāpēc viņi varētu iznākt ārā no koncertzāles, parādīties...

Resp6: Bet viņi koncertzālēs arī spēlē, starp citu, tie cilvēki. Nu tur, runājot par improvizācijas teātri, tur ir tā spontanitate. Tas pievelk. Un šobrīd, es teikšu, klasiskā mūzika (labi, es tagad runāju kā mūziķis) nav aktuāla, ar to es esmu saskārusies. Tas neparādās tādā jomā, ka, piemēram, popularizējot to pašu manis minēto POSITIVUS. Cilvēku jau zina. Ja ir baroka stila koncerts vairāku dienu garumā Bauskā, tas netiek tā popularizēts. To zina mūziķi, protams. Mūziķu aprindās mēs to zinām, bet viņš netiek parādīts tādā plašākā auditorijā. Viņš ieliekās avīzē, protams... vai mēs lasām kāds avīzes? TVNETā parādās viens punktiņš zem sadaļas „Kultūra”. Kas „Kultūru” mums šobrīd skatās? Es neapšaubu, ka ir cilvēki, kas to skatās. Bet, es saku, par izstādēm es uzzinu no cilvēkiem var arī, ja man kāds saka – re kur biļetes, ej. Nu arī sanāk tādas situācijas dzīvē.

Resp1: Jā, patiesībā tā jau arī ir, ka tā pati interneta vide ir tik ļoti piesātināta ar visādām reklāmām, ka personīgi es viņas vienkārši neredzu. Es redzu – kaut kas krāsains ir, bet es pilnīgi nelasu, pat neiedziļinos. Tur varētu būt tas pats simfoniskais orķestris vai kaut kas cits, es vienkārši to neredzēju. Ja man, piemēram, atnāks draugs un teiks – eu, klausies, es zinu baigi labo lietu, aizejam, apskatāties, kas tas tāds ir – tad mēs to, protams, izdarīsim. Tad tas mani sasniedz. Bet šinī brīdī tas nerasniedz, tāpēc tā arī ir.

Resp5: Popularitātes ziņā klasisko mūziku ar kaut kādu festivālu, POSITIVUS, ir grūti salīdzināt, jo ne visi uz turieni brauc mūzikas dēļ. Viņi brauc ballītes dēļ, kas ir iemesls tai nosacītajai popularitātei. Tas ir komerciālāks pasākums.

Resp6: Protams. Bet te arī tika runāts par tām „tantiņām” uz ielas... Puiši uztaisīja šovu. Es viņus personīgi zinu tos cilvēkus, kas tur zem tiem tērpiem dzīvo. Viņiem ir savs menedžeris, kas to visu šovu uztaisa. Redziet, klasiskā mūzika var iziet, bet tur vajag savu šovu. Tie puiši spēlē pazīstamas dziesmas, uz ko cilvēki arī uzķeras. Es spēlēju fona mūziku arī dažādās vietās – es spēlēju gan to, gan to. Cilvēki dzird, viņi dzird pazīstamu. Tāda sava veida aktualitate.

Intervētājs: Kā pārējiem tā attiecību vēsture ar simfonisko mūziku? Es šeit jautāju par to, vai simfoniskās mūzikas piedāvājumā mums ir arī cerība kaut kādu eksperimentu sagaidīt vai tamlīdzīgi. Varbūt var atgriezties vēl pie tā, kāda ir jaunības, bērnības, dzīves pieredze ar simfonisko mūziku. Respondents1 atcerējās to gadījumu ar to baletu – vienreiz obligāti aizvests, interese nebija, un tā ir vienīgā pieredze palikusī, uz kuras mēs būvējam...

Resp1: Bet es nedomāju, ka tas ir samaitājis manu uztveri par to žanru. Es vienkārši atceros, ka tas bija galīgi lieki. Tāpat kā ir bijusi tāda pieredze, ka tu aizej uz kādu kultūras pasākumu, un tur paskaties. Tu saproti, ka tiem vecākiem nav, kur to sīkos bērnus atstāt, bet es paskatos, ka tiem bērniem pilnīgi neinteresē. Un tie paši vecāki ir

nelaimīgi, viņi traucē, apkārtējie ir nelaimīgi, ka viņi tur kaut ko bļautās skraida un tā. Man rodas tāda sajūta, ka varbūt var vecvecākiem tos bērnus atstāt vai kāds cits var viņus pieskatīt.

Intervētājs: Svarīgi, kurā vecuma posmā notiek tā sastapšanās ar klasisko un simfonisko mūziku.

Resp7: Es pēdējo reizi biju, nepateikšu, kas tas bija par orķestri, vidusskolā koncertlekcijas. Tad mēs bijām Lielajā Ģildē. Man patika īstenībā.

Resp6: Tāpēc ka tas tiek veidots ar domu, lai jums būtu interesanti. Arī es tur biju, mums bija jāvēro. Tad bērniem tās koncertlekcijas bija sataisītas tā, lai.. Tad es sēdēju, un man bija tāds ooo...

Resp7: Jā, bija forši.

Intervētājs: Bet toreiz, kad tu aizgāji noskatīties, tu saki, ka ir forši, bet otrreiz uz Lielo Ģildi aizgāji?

Resp7: Nē.

Intervētājs: Bet tev patika. Kāpēc tu negāji?

Resp7: Nezinu, nevaru vienu iemeslu tā uzreiz pateikt, kāpēc es negāju uz simfonisko orķestri Lielajā Ģildē. Vienkārši kaut kā nav sanācis. Kaut kādas citas liekas labākas.

Intervētājs: Nu jā, kaut kas uzvar, vai ne tajā cīņā par uzmanību.

Resp7: Es uz visu nevaru aiziet. Un negribu aiziet arī.

Intervētājs: Protams!

Resp3: Piemēram mani no bērnības jau veda, man patika. Jo mani no bērnības tā audzināja aristokrātiskā garā, lai gan tā neizskatās. Bet paralēli tam man ģimenē mūziķi spēlēja rokenrolu. Tāpēc man visu laiku bija tā, ka tā ir tā īstā mūzika, tas ir jāklusās. Vienkārši kaut kā nebija tā. Ai, es novirzījies. Kāds bija galvenais jautājums? [smejas]

Intervētājs: Mēs par mūsu pieredzi attiecībā ar to simfonisko mūziku. Tu saki, ka tev bija pieredze, ka tevi veda, ja?

Resp3: Jā, tas bija no vecmāmiņas puses. Īstenībā es neklausījos mūziku, es skatījos baletu. Man ļoti patika balets. Es bērniībā gribēju būt balerīna. Un operu es skatījos, kas tīri notiek uz skatuves, bet nekad neiedziļinājos tajā, ko dara mūziķi.

Intervētājs: Bet tad nāca vecāki ar to rokmūziku un cita stila mūziku, un tad tas likās interesantāks?

Resp3: Nē, man tas nelikās interesanti, nu vienkārši tas bija tas, ko es redzēju. Jo man nekad nav bijis tā, ka es... nu varbūt pēdējā laikā, ka es baigi rakņājos un pētu, mēģinu atrast, kas man patīk. Es vienkārši – to, kas apkārt, es dzirdu. Tas, ko māte, tēvs klausījās, to es arī...

Intervētājs: ...izvēlēties. Respondent2, kā ar to simfonisko mūziku?

Resp2: Man liekas arī, ka neaiziet līdz manīm visa tā informācija. Ja arī atnāktu, tad es domāju, ka es aizietu tikai tad, ja man ieteiktu kāds no pazīstamajiem.

Intervētājs: Tad varbūt. Kā jums liekas, kas ir tie cilvēki, kas apmeklē klasiskās mūzikas, simfoniskās mūzikas koncertus? Kas viņus raksturo? Jo te mēs redzam, tajās prioritātēs lielākajai daļai nav tā simfoniskā mūzika, vienam laikam tikai patīk.

Resp3: Nē, man ļoti patīk simfoniskā mūzika. Es pa radio klausos vai internetā, es vienkārši nekad neaizeju uz tiem koncertiem.

Intervētājs: Nav griba iet uz koncertu.

Resp3: Man kaut kā nav, es neaizeju. Es aizeju... Nu kaut kā nesanāk nekad. Jā. Bet par to jautājumu, kas iet. Man liekas – lielākoties mūziķi, jo viņi saprot to mūziku. Jo viņi izanalizē...

Intervētājs: Te viens mūziķis mums saka...

Resp6: Manējie cilvēki, kas ir ar mūziku saistīti.. es jau saku, tas ir vienkārši tāds stereotips, ka mūziķis iet. Nē, iet atbalstīt savējos. Ja, man arī, spēlēja, piemēram, Rīgas pūtēju orķestris, kurā ir pilns ar puisiem, ko zinu, es aiziešu tāpēc, ka oo, re kur spēlēja, ā, re kur lažu nolaida, ā re kur ir... Tā ir tā dzirde. Mēs dzirdam, kas notiek uz tās skatuves. Tad tu nevari īsti atslābināties tajā koncerta, tā ir tāda...

Resp3: Nezinu, es jau arī tā kā mācos mūziku, un es arī nāku no mūziķu vidus, bet man tieši liekas, ka tie mūziķi... Kāpēc viņi par to visu zina? Jo viņi paši to apmeklē.

Intervētājs: Bet tu neej.

Resp3: Es tieši nemācos uz to, es mācos vairāk uz opermūziku, tāpēc es izvēlos citu. Bet simfoniskais vienkārši kaut kā netrāpījās, vai arī nav komponists konkrētais vai izpildītājs...

Resp6: Nu ja, re kur ir! Komponists... Kas mums parasti skan repertuārā? Bahs, Mocarts, Haidns, Bēthovens iemetās, tie ir tādi standarta komponisti, ko mēs jau esam atklājušies mūzikas vidusskolās, mūzikas skolās, mūzikas literatūrās, klausoties, kādu interviju 103.7, kas ir klasika. Mēs visi to zinām, nav nekāds jaunums. Lācim tikko kā bija pirmatskaņojums, kur spēlēja Agnese Egliņa, kas ir mana pasniedzēja. Līdz ar to es aizeju. Tas ir gan atbalsts, gan interese. Un arī kā es uzzināju par to – skolotāja piedāvāja ielūgumu, vai tu nevēlies atnākt. Bet principā zina mūziķu aprindas.

Intervētājs: Tas ir tas mūziķu loks?

Resp6: Mūziķu loks zina.

Resp4: Man ir labs piemērs. Es biju aizgājis agrāk uz operu, uz „Rigoletto”, un sanāca tā, ka ložā sēdēja trīs cilvēki, es biju trešais. Uzminiet nu, kas sēdēja man blakām! Es jutos arī pagodināts. Sēdēja mūzikas akadēmijas

rektors, profesors Sīmanis, un viņa sieva, un es. [visi smejas] Un tad es domāju... skatos uz viņiem, nu, labi, tā sieva, dievs ar viņu, bet uz rektoru es skatos un domāju, nevaru saprast – viņš tā kā klausās, viņam patīk, viņš kaut ko jaunu sagaida dzirdēt?

Rep6: Viņam pienākums tur ierasties.

Resp4: Pienākums. Viņš katru reizi iet tur?

Resp6: Katru reizi, kad ir jaunuzvedums noteikti.

Resp4: Nu tas nebija. Tas bija „Rigoletto”.

Resp6: Bet „Rigoletto” bija jaunuzvedums.

Resp4: Ā, jā. Nu tad tas tikai pienākums.

Resp6: Tas ir vairāk vai mazāk pienākums.

Resp4: Bet interese?

Resp6: Nu varbūt. Interese par jaunuzvedumu. Bet zinot to, kādi mums šobrīd ir jaunuzvedumi, kas ir mainīts un vispārējais, tas jua arī ir savs. Bet tas ir tīri mans personīgais viedoklis atkal šeit. Vari pats viņam pajūtāt, kāpēc viņš iet.

[visi runā viens otram pāri]

Resp1: Man liekas, tie lielākoties ir cilvēki ap 30 un bišķiņ uz augšu. Tie, kuri plus mīnus dzīvē jau ir nostabilizējušies, un tie, kuri, ja tā var teikt, ir izauguši.

Resp6: Nu mēs jau varam pajautāt saviem vecākiem, vai viņi gāja uz šādiem koncertiem.

Resp1: Bet nu jaunieši neiet pagaidām. Man liekas, pagaidām tas nav mūsu formāts. Varbūt kad būs bišķiņ vecāki... Es pieļauju, ka gan jau iešu.

Resp4: Tā varbūt arī ir garīgā pieredze.

Resp1: Jā. Kad es būšu kaut kā garīgāk nobriedis.

Intervētājs: **Tātad, lai klausītos simfoniskās mūzikas koncertu, ir priekšstats, ka kaut kam ir jābūt – vai nu gadiem noteiktā skaitā, vai garīgai pieredzei, vai briedumam.**

Resp1: Jā.

Resp5: Man šķiet, arī muzikālajai dzirdei kaut kādā veidā.

Resp6: Bet visiem cilvēkiem ir muzikālā dzirde.

Resp5: Nu labi! Man piemēram ir tā, ka, ja es aizeju, teiksim, uz Lielo Ģildi tāpēc, ka tur dzied Latvijas Radio koris, kas man liekās ļoti klausāms, attiecīgi pievienojās arī simfoniskā mūzika, bet man ir ļoti sarežģīti uztvert. Jo, kas attiecas uz mūziku, es nevaru uztvert kaut kādas lietas, ka notiek paralēli. Ja skan klavieres, es varu cauru dienu klausīties klavieres, bet tikai viņas. Ja skan čells, kas man arī ļoti patīk, es gribu tikai čellu. Bet, kad viss ir kopā, es nevaru tām vairākām sižeta līnijām izsekot līdzī, līdz ar to arī šķiet, ka dzirde ir pie vainas. Vai arī varbūt tas ir kaut kāda veida briedums.

Intervētājs: **Nu jā, tas ir gan gaumes, gan estētiskās uztveres jautājums. Katram citādi tiešām.**

Resp6 [mierina]: Bet tā ir daudziem.

Intervētājs: **Jā, bet respondents1 aizskāra svarīgus jautājumus. Vai ir tā, ka jauniešu vecuma grupai ir tieši specifisks kut kas tāds, ka nav atbilstības, ka neiet kaut kas kopā ar to simfoniskās mūzikas piedāvājumu? Varbūt ir vēl kaut kādas idejas, kāpēc jauniešiem mazāk interesē simfoniskā mūzika?**

Resp6: Mēs varētu uztaisīt eksperimentu par šo jautājumu. Mēs visi esam normāli, mēs ejam uz klubiem, ne jau katru dienu, bet principā mēs apmeklējam šāda veida pasākumus. Un mēs tur varētu palaist klasisko mūziku un paskatīties, kas notiks pēc mēneša. Visi klausīsies, manuprāt. Varbūt ne visi klausīsies to klasisko mūziku, bet būs kāds cilvēku bariņš, kas teiks – ooo, tas ir aktuāli.

Resp1: Ir jau tā, ja tu aizej klausīties to klasisko mūziku, ir tomēr jāievēro kaut kāda veida etiķete, tev jābūt klusam.

Resp6: Stereotips.

Resp1: Nu tev ir jābūt klusam. Nu pamēģini aiziet uz simfonisko orķestri un tur skaļi runāt ar savu draugu vai draudzeni, uztaisīt tur ballīti, taisīt aliņus vaļā, saskandināt, dzert... nu uzvesties tā mežonīgi. Tu redzēsi sabiedrības nosodījumu.

Resp6: Jā, stereotips.

Resp1: Tanī pašā brīdī... nu tas nav stereotips!

[visi aktīvi runā viens otram pa virsu]

Resp5: Tomēr jāietur kaut kāda norma...

Resp1: Bet uz kurieni tu esi atnācis – uz bāru vai uz kurieni? Ja tu gribi iet uz bāru, tad ej! Jaunieši grib socializēties, viņi grib izrunāties, iztrakoties un jautri pavadīt laiku. Bet klasiskā mūzika ar jautrību, es neteiktu, ka ļoti lielā mērā iet kopā.

Resp6: Nu protams.

Intervētājs: **Nu tur ir klusumā jāsēž.**

Resp6: Es jau iepriekš teicu, tur nav aktualitātes. Šobrīd tā nav mums aktualitāte. Mēs te pirms tam pieminējām, ka tas būs pēc gadiem aktuāli mums.

Resp1: Kaut gan patiesībā, aizejot uz...

Intervētājs: Kas jums liekas būs tas? Ka jūs pēkšņi spēsiet pusotru stundu klusi nosēdēt?

[visi smejas]

Resp1: Man, domāju, mainīsies tas, ka es būšu stabils tādā ziņā, ka man būs tas „amerikāņu sapnis” par māju ar balto sētiņu, suni un sievu, un tad tu vienkārši aizej un savā veidā relaksējies, tu atpūties. Tas, ka tev vairs nevajag skriet pa bāriem ar draugiem, tie visi arī ir izauguši, visiem ir savas ģimenes, tāpēc piektdienas vakarā nesatiksies un nekalsiet plānus, ko tagad darīt svētdien.

Resp5: Tad tu varēsi gulēt šūpuļtīklā un lasīt grāmatu, un uz koncertiem neiet.

Resp6: Un klausīties simfonisko mūziku.

Resp1: Tanī pašā brīdī kādu vakaru varētu arī aiziet uz simfonisko orķestri.

Resp4: Simfoniskā mūzika pati par sevi ir sarežģīta lieta. Klausīties viņu ir sarežģīti. Tur jābūt pieredzei. Skaidrs, ka uzreiz pirmā dienā es aiziešu, man būs grūti. Visiem būs grūti. Tāpēc nav jārunā par to, ka būs pieredze un viss tas, bet, ja to grib izzināt, ir jāiet. Jā, būs no sākuma grūti, būs neinteresanti, bet pie tā ir jāpierod. Pie visa jāpierod – pie mākslas, pie filozofijas. Filozofiskos traktātus lasot, protams viņi no sākuma ir sarežģīti. Bet ar laiku.. Es biju piespiedis sevi pirmās divas reizes iet uz operu.

Resp5: Protams, bāzei jābūt, ar ko salīdzināt.

Resp4: Es tad nekāds biju. Domāju, kad tas viss beigsies. Tagad es tā diezgan mierīgi skatos uz citiem, kā viņi guļ, un saprotu, ka trīs stundas pagāja. Un es pat gribēju vēl divas stundas pielikt klāt! Jāsāk no kaut kā.

Resp1: Nu protams, māja jau neceļas no augšas, viņa ceļas no pamatiem. Protams, kad tu sāc kaut ko darīt, jāieliek kaut kāds pamats. Protams, tu uzreiz neaiziesi - o!, šodien man ir trīsdesmit gadi, es esmu pieaudzis un es tagad eju.

[visi smejas]

Resp6: Trīsdesmitajā dzimšanas dienā.

Resp1: Protams, jā, tieši.

Resp4: Trīsdesmit trijos gados!

Resp1: Protams, ka tā nenotiek. Protams, ka pirms tam būs kāds periods, ka tu pamanīsi, tad – o, baigi forši spēlē klavieres -, tad tu pēkšņi atrodi, paklausies, nopērc kaut kādu kompaktdisku, mašīnā brauc klausies, kaut ko jau pats analizē galvā. Un tad tev iešaujas tāda doma – varētu patiesībā aiziet kaut kādu koncertu.

Resp6: Tie uzskati mainās. Nu mēs taču bērniībā spēlējamies smilšukastē, tā bija mūsu lielākā interese.

Resp1: Tieši tā.

Intervētājs: Tad jūs domājat, ka tā ir tāda nesalaužama loģika, ka simfoniskā mūzika saistās ar noteiktu vecuma posmu, un, kā respondents1 teica, ka ir noteikts vecuma posms, kas ir saistīts ar nestabilitāti un tur ir citas brīvā laika un interešu lietas, un tad ir kaut kāds vecuma posms (citam agrāk, citam vēlāk), kas iestājas kā stabilitāte, un tā simfoniskā mūzika ar to stabilitātes komponenti iet?

Resp1: No manas puses tas vairāk bija kā minējums. Es neuzsveru to kā absolūtu patiesību.

Intervētājs: Es tikai precizēju.

Resp7: Ir arī 30 gadus veci tik nestabili cilvēki.

[visi piekrīt]

Intervētājs: Tu kaut ko gribēji teikt?

Resp3: Nē, es vienkārši nepiekrītu, bet to jau pateica visi.

Resp4: Bet tas ir ar kultūras kapacitāti un ģimeni saistīts.

Resp6: Nu ja nu. Tā arī ir.

Resp7: Arī vieta, kur tu esi uzaudzis un kur tu dzīvo, ir būtiska.

Resp4: Kultūras kapitāls, skola...

Resp6: Nu tas ir tā, nu neteikšu... es, pieņemsim, esmu vienīgais mūziķis ģimenē.

Resp4: Jā, starp citu ar kultūras jomu es esmu vienīgais ģimenē saistīts. Tas ir tā kā izņēmums.

Resp6: Vecāki ir sportisti, es esmu mūziķis, nu. Visi domā, ka es esmu adoptēta.

Intervētājs: Bet kā tu domāji, kas ir tās lietas, ka esi atkarīgs no tā, kur esi izaudzis? Kas ir tie apstākļi, kas būtu mīksti, labvēlīgi kaut kādai interesei par simfonisko mūziku?

Resp7: Ir cilvēki, kas nekad mūžā neaizies ne uz operu, ne uz simfonisko orķestri. Nu kur tie ir? Tepat, ārā, uz ielas staigā. Pirmkārt, viņiem varbūt interese nav, otrkārt, nav naudas. Lai ietu uz turieni, vismaz kaut kādai interesei kaut bišķiņ ir jābūt, vismaz par kādu sastāvdaļu no tā visa. Nu ko vēl varu pateikt... Man, piemēram, patīk, kā spēlē klavieres, kad uztaisa kādai populārai dziesmai kaverversiju. Riktīgi patīk.

Resp6: Jā, tas ir visbiežāk sastopams.

Resp7: Super, jā.

Resp4: Tas nav tā kā pienākums? Ja tu esi plus mīnus uzskati sevi par kultūras cilvēku, protams, tas ir jādefinē, kas ir kultūras cilvēks, ka tas ir pienākums vienkārši tā vai citādi, gluži kā rektoram darba pienākums, iesaistīties dažādos mākslas veidos?

Intervētājs: Tad sanāk, ka simfonisko mūziku klausās tie cilvēki, kuriem ir kaut kāda...nu, pašapziņa, ka viņš ir kultūras cilvēks, ka viņam jāklausās. Nu ka tas tā kā obligātums.

Resp7: Kurš prezidents neiet uz teātri?!

Resp4: Uz kurieni neiet?

Intervētājs: Uz teātri.

Resp6: Nu viņam jāpiedalās.

Resp4: Tas ir pienākums.

Intervētājs: Tad, ja ar jauniešiem liktu kopā, tad jaunieši nav prezidenti, un viņi uz to teātri neiet, ja?

Resp7: Nu, pieņemsim, ja tu gribi būt kaut kādā savā, kaut vai Latvijas Universitātē, Kultūras akadēmijā, zinošs, runāties ar citiem, kas arī kaut ko zina tajā jomā, tad tev ir jāaiziet.

Intervētājs: Nu tā izziņas vajadzība varētu būt. Erudīcija.

Resp7: Nu jā, kaut kāda erudīcija.

Resp3: Varbūt nav izveidojusies tāda subkultūra. Es tikko atcerējos. Nu ka ir apģērbs, hipsteri, visi indie mūziku klausās... Varbūt ja izveidotu tādu subkultūru...

Resp5: Ka cilvēki sevi identificē.

Resp3: Mūzika, stils – tas viss aizietu kopā. Jo tiešām, es tādu [subkultūru] neatceros – klasiskās mūzikas fani.

Intervētājs: Jā, ka būtu tāda skaidri redzama grupa. Nu vismaz viņa nav redzama.

Resp3: Nu jā, hipsteriem vismaz bija tā, ka viņi mazliet parādījās...

Resp6: Ir tādi cilvēki, kas dzīvo kastē ar nosaukumu mūzika. Es esmu mūziķis, bet man nav vajadzīga tikai mūzika, es gribu arī kaut ko citu redzēt, dzirdēt.

Resp3: Bet tieši par to, ka tas ir kastē! Kā mūziķis es tieši...

Resp6: To es tikai tā sev nosaucu. Ka es tā saku.

Resp3: Nu jā, ka ir TIKAI tā klasiskā mūzika. Ka cilvēki saskata sevi caur to mūziku. Varbūt tur pie vainas arī tieši tās modernās klasiskās mūzikas nepopularizēšana. Es arī nezināju. Kad sāku mācīties Mūzikas akadēmijā, sāku klausīties un ir tāds – wow!. Tad es saku saviem draugiem – tas taču tik interesanti.

Resp6: Un tad viņi izbola acis.

Resp3: Jā, izbola, bet paklausās. No otras puses, pie tā nav pieraduši.

Intervētājs: Respondent2 nemācās mākslas augstskolā, kā tur ir? Ja tieši studiju procesā vai mācību procesā nav tieša tā saikne ar muzikālo izglītību, kā ir? Vai ir kaut kāds ceļš, kas var jaunieti aizvest uz simfoniskās mūzikas koncertu? Un kā tu par sevi varētu runāt?

Resp2: Es īstenībā nezinu. Tieši no skolas vai no kā?

Intervētājs: Nu jā, kam būtu jābūt. Es vienkārši rezumēju – ja skolā nav, ja ģimenē nav tā interese, kāds ir tas iespējamais ceļš, kas tevi varētu aizvest uz simfoniskās mūzikas koncertu... Grūti pateikt, ja?

Resp1: Es domāju, tas varētu būt vienkārši paplašināt savu redzesloku. Tas būtu personīgi.

Intervētājs: Zināt vairāk, jā.

Resp4: Vai kaut kāds uzdevums – ja pats negribi, tad lai pasniedzējs uzdod, ka tev jāraksta kaut kāds darbs. Tu aiziesi. A pēc tam varbūt iesaistīsies, gribi vai negribi.

Resp1: Principā jau pasniedzēji arī bieži saka – lasiet grāmatas, lasiet grāmatas. Bet kāpēc tad tu to dari? Tikai tāpēc, lai tev veidotos savs priekšstats un savs viedoklis. Un, lasot tās grāmatas, arī tu uzreiz kaut kā savādāk izsakies. Lasot tu sajūti kaut kādas izjūtas un iegūsti garīgo pieredzi.

Resp7: Manuprāt, liels stimuls ir... minēšu piemēru. Bija tikšanās ar Zatleru, bijušo prezidentu, tādā neformālā lekcijā, un viņš runāja par kaut kādu filmu, epizodi, un teica – paceliet roku, kurš ir redzējis to filmu. Un bija – JŪS NEESAT REDZĒJUŠI TO FILMU? Apmēram, ko jūs vispār te darāt, tak noskatieties... Nu tā ir tāda kā autoritāte, kas pasaka – aizej, noskaties, apmeklē to un to.

Intervētājs: Un kas jums būtu tās autoritātes, kuru stāsts par simfonisko mūziku jūs taisnā ceļā aizvestu uz kādu koncertu? Šeit piemin Zatleru, varbūt ir vēl kādi varianti?

Resp5: Es novirzīšos no domas par autoritātēm. Es nezinu, vai kaut kāda autoritāte mani uzrunātu, bet es atcerējos vienu piemēru par to, kā mūsdienīgā veidā caur reklāmu cilvēkiem popularizēja klasisko mūziku. Varbūt kāds ir redzējis to video. Tur bija tāds plāns, ka orķestris spēlēja fermā govīm mūziku, un attiecīgi tās piena pakas bija noformētas tā, ka „tā garšo piens no govīm, kuras klausās mūziku”. Un tas bija tāds interesants veids, ka tu vienkārši aizej uz veikalu, pērc pienu un vairāk uzzini. Nu tā kā stāsts par to. Caur ikdienišķu lietu simfoniskā mūzika kaut kādā veidā līdz tevīm aiziet.

Intervētājs: Arī viens ceļš.

Resp5: Kaut kādi šādi, ka simfoniskā mūzika lieka skaut kas ļoti klasisks, kas neskrien līdz mūsdienu patērētāju kultūras tendencēm, bet ir kaut kādi veidi, kā to var savienot kopā, lai aiznestu pie klasiskā patērētāja.

Resp1: Aizsākot šo pašu tēmu, ir jau visādi pētījumi veikti, ka istabas augiem atskaņo klasisko mūziku un tās puķes aug ātrāk, labāk, zied skaistāk. Protams, tā iespējams nav, bet kāds to varbūt grib izmēģināt – atskaņot. Un tajā brīdī tu jau pats arī klausies to mūziku.

Resp6: Ja vien neaizmirst apļiet.

Intervētājs: Šis simfoniskās mūzikas ietekmi uz emocionālo pasauli brīnišķīgi raksturo.

Resp4: Bet, runājot par to, kas varētu būt autoritāte, es padomāju. Labi, es tā kā pats, bet, ja es nebūtu iesaistīts, man būtu jābūt cilvēkam, kas nav saistīts ar kultūru, mākslu. Profesionālim ir cits skatījums. Bet, vot, tieši tāds amatiera..

Intervētājs: Cits...

Resp4: Jā, nesaistītam ar šito jomu. Viņš teiktu – zini, man iepatikās, man likās kaut kas īpašs.

Intervētājs: Tas arī to respondenta7 stāstīto fenomenu labi ilustrē. Ka tas ir prezidents, politiķis, ārsts galu galā. Pavisam no citas jomas.

Resp4: Tāds svaigāks skats kaut kāds. Kad profesionālis tev saka, tas tā kā ir skaidrs, pazīstams.

Intervētājs: Un, jā, mūsu uzmanības centrā bez šaubām ir Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris. Pirms jūs nācāt šeit, vai bijāt dzirdējuši, ka simfoniskās mūzikas tirgū darbojas tāda vienība, ka ir LNSO? Nu tagad profesionāļi ir jāizslēdz, jāapklusina, bet kā pārējiem? Mums ir daudz valsts finansēto dažādo kultūras organizāciju un mākslas organizāciju. Bet, ja godīgi, bijāt dzirdējuši LNSO, ka mums Latvijā kaut kas tāds ir?

Resp1: Dzirdēts jau, protams, ka bija, bet, ja man būtu jāapraksta, kā tur izskatās, kādas ir formas un tā, tad es īsti nemācētu pateikt. Es neesmu redzējis. Varbūt nejaušu, par to neaizdomājoties.

Intervētājs: Vai simfoniskais orķestris, jūsuprāt, koncertē ar kaut ko kopā, vai viņi kaut kādā vienā vietā koncertē vai ceļo pa Latviju, vai kā ir?

Resp1: Man liekas, ka viņi ceļo pa Latviju un koncertē kopā ar kaut ko. Sadarbības kori vai sadarbības vēl kaut kādi citi orķestri, ar kuriem saspēlējas... man liekas, ka jā.

Intervētājs: Un kā tev?

Resp2: Nu jā, bija dzirdēts. Es domāju, ka viņi koncertē Rīgā un ārzemēs. Bet es nezinu vai citur Latvijā. Es nezinu, kur vēl varētu būt.

Intervētājs: Viņiem ir kādas noteiktas telpas? Kur viņi atrodas, operā?

Resp2: Nezinu.

Resp4: Sākumā es tā domāju.. nu tagad es zinu, ka ir atšķirība, bet kādreiz domāju, ka operai ir tas nacionālais simfoniskais orķestris, ka tas ir viens un tas pats. Bet tagad ir zināms, ka operai ir savs orķestris, bet LNSO ir atsevišķa vienība. Un tad es domāju – tik mazai valstij tik daudz lielu orķestru. Tas mani kaut kā mulsināja.

Intervētājs: Un ja mēs vēl sasprindzinātu smadzenes, tad mēs atcerētos, ka Liepājai kaut kas vēl ir...

Resp4: Jjjjā...

Resp6: Mēs esam ļoti talantīga tauta starp citu.

Resp4: Es nešaubos. Par to es arī neko neteicu.

Resp6: Tāpēc ir tik daudz orķestri.

Resp4: Un arī teātri visādi mums daudz. Tāpēc arī es domāju – nu nopietni?

Intervētājs: Meitenes, kā ir ar LNSO, jūs zinājāt pirms mums bija pētījums?

Līga: Man bija tieši tāds pats uzskats.

Resp4: Ja?!

Līga: Ka operai ir tas pats simfoniskais orķestris.

Agnese: Nu jā, ka tas pats vien ir.

Līga: Jo man likās, ja „Latvijas Nacionālais”, tad tas nozīmē, ka spēlē Nacionālajā operā.

Intervētājs: Viņi daudz koncertē pa Latviju?

Agnese: Mēs jau nevaram tagad kompetenti spriest, nu jau mēs zinām.

[visi smejas]

Līga: Nu viņi koncertē lielākajās vietās – Cēsis, Gorā.

Intervētājs: Viņi lieli un ļoti grūti pārvietoties. Viņiem ir sava vieta.

Resp4: Lielā Ģilde.

Intervētājs: Lielajā Ģildē viņiem ir tā vieta. Tad zini, ja jums kāds uzdāvina, iedod biļeti, ka tad lielākoties jāiet tur. Ģildē arī citi koncertē – Sinfonietta un citi. Bet tā ir LNSO...

Resp4: Rezidence.

Intervētājs: ...mājas. Rezidence, jā. Savā ziņā gan spožums, gan posts kaut kādā veidā. Vai kāds ir bijis Lielajā Ģildē uz LNSO koncertu kādreiz?

Resp7: Es nezinu, laikam ka biju...

Intervētājs: Kādreiz esi varbūt bijis. Bet atmiņā nav palicis?

Resp7: Tas bija tas, ko es jau minēju no vidusskolas tā koncertlekcija.

Intervētājs: Ka tas varēja būt Ģildē.

Resp7: Nē, tas bija Ģildē.

Intervētājs: Vai tev ir kaut kādas asociācijas ar to māju, ar to vietu? Kā tas ir palicis atmiņā? Tu teici, ka vienreiz bijī, it kā bija labi, bet vairs neaizgāji, jo bija citas prioritātes. Kas palika atmiņā, kā tur bija? Nav no tiem puikas gadiem palicis prātā?

Resp7: Man patika vijolniece.

Intervētājs: Tātad smukas orķestrantes.

Resp7: Kas tur tāds vēl... es tā īpaši neatceros. Tas bija sen.

Intervētājs: Respondent5, esi bijusi?

Resp5: Es esmu bijusi, jā. Es esmu bijusi, bet es nevaru īsti pateikt, vai tas bija tieši LNSO. Es zinu to, ka es biju uz Sinfonoetta Rīga vienu noslēguma koncertu, iespējams arī uz LNSO esmu bijusi, bet...

Intervētājs: Skaidri pateikt nevari. Kā tev?

Resp4: Nē.

Intervētājs: Nu jā, tu teici, ka ej uz operu. Ja tu gribi simfonisko mūziku, tad tur ej. Jau labāk pazīsti. Kā tev?

Resp3: Es esmu daudz bijusi Lielajā Ģildē, bet ne uz LNSO.

Intervētājs: Kāpēc? Uz ko tu ej Ģildē?

Resp3: Bilžu festivāls, tur viņš, šķiet, bija.

Intervētājs: Bilžu festivāls arī Ģildē notiek, ja?

Resp3: Agrāk reizēm notika. Uz ko es vēl biju... Ā, uz KEKSU jubilejas koncertu.

Intervētājs: Bet tieši uz simfonisko orķestri nē. Kā respondentam2? Esi bijusi?

Resp2: Nē, es neesmu bijusi.

Intervētājs: Respondent1?

Resp1: Es neesmu bijis. Bet es apsolos aiziet.

Resp6: Mani izlaida, bet es arī neesmu bijusi.

Intervētājs: Nopietni neesi bijusi?

Resp6: Es neesmu bijusi.

Intervētājs: Kāpēc? Tev taču ir spilgta mūziķes identitāte, bet Lielajā Ģildē neesi bijusi.

Resp6: Tur nav tā parādījies. Nu viens ir Sinfonietta, viņi Dzintaru koncertzālē taisīja koncertu, un viņi pieaicināja, man liekas, baletdejojātjus. Tad to skanējumu piesaista ar vizuālo redzējumu. Tas man ļoti patīk. Bet simfoniskais orķestri toreiz nebija. Nu kā mēs atpazīstam? Ja bukletā ierakstīts. Bet es eju uz koncertu, es neskatos, es vienkārši baudu mūziku. Kas spēlē, ko spēlē – tas tikai tā.

Resp7: Manuprāt, problēma ir tieši tajā, ka cilvēki vairāk iet uz teātri. Viņi zina, ka viņi iet uz Dailes teātri un viņi skatīsies Dailes teātra aktierus. Bet, ja gribētu apmeklēt simfonisko orķestri, viņš tā kā peld gaisā. Tu nepateiksi uz ielas, kurš spēlē orķestrī. No ielas nepateiksi – šī ir tā māja. Nav tā saikne.

Intervētājs: Tieši tas bija mans jautājums par to, jo nevienam nav tāda konkrēta pieredze ar Lielo Ģildi, nu resp3 ir bijusi uz kaut ko citu.

[pārrāvums ierakstā, apmēram 2 min]

Intervētājs: Tas, par ko mēs varam parunāt, ir, kādas mums ir asociācijas. To jau respodents7 ļoti smuki sāka stāstīt, kāda ir doma, ja saka LNSO. Mēs varam divās pakāpēs runāt – Lielā Ģilde, bet vairāk mūs interesē pats LNSO. Tev bija ļoti interesantas pārdomas, par to, kādas ir vai nav domas, kad to vārdu pasaka. Kas ir tās pirmās asociācijas?

Resp7: Man, pieņemsim, ir tā, ka man interesē cilvēki. Ja es eju uz teātri, tad zinu, ka tur būs tas aktieris, kurš spēlē, man viņš patīk. Tad es arī iešu.

Intervētājs: Tad tas arī būs motīvs.

Resp7: Nu jā. Orķestrī es nevaru nosaukt, ne kas tur spēlē, neko. Vai nu nav mācīts vai neesmu interesējies. Es žurnālistiku mācos. Un Streips māca – galvenais ir cilvēks. Tas visiem interesē, ar to var identificēties. Galvenais ir zināt, kas tur ir. Orķestrī ir ļoti daudz, kaut ko izšķirt ir grūti.

Intervētājs: Nav tās individualitātes.

Resp7: Tiem, kas klausās klasisko mūziku kā kopumu, varbūt to zina. Bet man interesē cilvēki, es labprāt klausos to, ko es jau zinu. Kad viens cilvēks ir performancē, tas vairāk piesaista kā koris vai orķestris kā kopums.

Intervētājs: Tu pareizi minēji, ka tādā orķestra darbībā ļoti liela nozīme ir diriģentam. Un tie, kas ir mūzikas pazinēji, ļoti bieži vēro to diriģenta darbību, viņus tas interesē, viņi pazīst tā viņu pieredzes un dzīvesstāstus, sievas un bērni, un citi diriģenti, un orķestri, ar kuriem viņi strādājuši. Tur tas veidojas. Tad tie stāsti par tiem diriģentiem arī varētu būt tas, kas personificē jeb konkretizē. Tad diriģents vai pirmā vijole, vai tas, kurš nosit to, nezinu, kā sauc..

Resp4: Trīsstūris?

Intervētājs: Nē, nē, nē.

Resp7: Bungas?

Intervētājs: Nnnē.

Agnese: Šķīvji?

Intervētājs: To šķīvi! Viņam varbūt tā piedalīšanās tajā koncertprogrammā ir tieši kādi četri gadījumi. Daži mirkli, bet viņi ir orķestra sastāvdaļa. Es jau sapratu, jā, tikai improvizēju. Nu tur nav personiski. Ir daudz, tiešām LNSO sastāvā ir ļoti daudz cilvēku. Un tas, ko jūs teicāt par Sinfoniettu, tas ir kamerorķestris.

Tur ir mazāk, un to ir vieglāk aptvert. Kā pārējiem ir tas Nacionālā simfoniskā orķestra jēdziens? Kādas ir pirmās asociācijas, ka nāk prātā, pieņemot to, ka mums nav tās pieredzes viņus klausoties? Bet nu jau mēs runājam ilgāku laiku... Kas ir tas pirmais, ko iedomājamies, kad saka „Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris”?

Resp5: Noteikti tur ir spožākie, talantīgākie cilvēki savā jomā no Latvijas savākušies.

Resp4: Profesionāļi, jā.

Resp1: Es pat vairāk teiktu, man vairāk asociējas ar kaut ko ļoti klasisku, kaut ko aristokrātisku. Tur visa tā esence, visa tā elite. Tikai pazinēji varētu tur visu to zināt.

Intervētājs: Savs īpašais loks.

Resp4: Tu teiktu – konservatīvs? Nu tāda pirmā asociācija.

Resp1: Patiesībā jā, konservatīvs arī.

Intervētājs: Respondent2?

Resp2: Jā, man īstenībā asociējas arī ar eliti, ar konservatīvismu, ar daudz cilvēkiem. Īstenībā ar mūziku, ko es nesaprotu. Un īstenībā gan jau arī nesapratīšu. Varbūt tāpēc arī es neapmeklēju. Ja es varbūt kaut cik saprastu, es varbūt ietu.

Intervētājs: Tev ir tāda sajūta, ka mūzika, ko galvenokārt LNSO izpilda, ir kaut kas tāds, ko, ja šobrīd nesaprotu, tad diez vai es to iepazīšu. Tā?

Resp2: Tā ir man. Es nesaku, ka tā ir citiem cilvēkiem. Vienkārši mūzika man ir diezgan tāla. Es tā nesaprotu mūziku. Es kaut ko klausos, tikai tāpēc, ka man kaut kas patīk, bet es domju, ka tāda mūzika būtu vairāk jāiepazīst, lai viņu varētu klausīties. Man tā šķiet.

Intervētājs: Bet tā interese viņu iepazīt, pētīt un skatīties īsti nav?

Resp2: Nav. Nē, es varbūt gribētu aiziet paklausīties, bet varbūt viena pati, lai man pēc tam nav par to jārunā. Jo es tiešām nesaprotu to mūziku.

Intervētājs: Nu jā, tu it kā klausies kaut ko tādu, par ko tev ir grūti izteikties. Un ja kāds blakus sēž, tad labāk, ka par to nav jārunā, vai ne?

Resp2: Jā. Es varbūt mājās, sēžot vannā, varu paklausīties.

Intervētājs: Viena pati?

Resp2: Viena pati. Es domāju, tas būtu relaksējoši.

Intervētājs: Nu jā, tas koncerts it kā veido tādu sajūtu, ka uz to ar kādu kopā jāiet, ja?

Resp2: Nu arī jā. Es vienkārši domāju, ka man būtu jāzina vairāk, pirms klausītos.

Intervētājs: Vēl asociācijas ar LNSO?

Resp3: Nē, nu es apmēram iztēlojos, kā viņi izskatās. Nu kā simfoniskais orķestris – diriģents, pirmās vijoles, tad tālākās, tur stīgas... Nu viss.

Intervētājs: Konkrēti cilvēki, sēž katrs savā vietā.

Resp3: Jā!

Intervētājs: Diriģents priekšā, dažreiz...

Resp7: Bet kas tie cilvēki ir?

Resp3: Nu vārdus es nezinu.

Resp7: Nu tur tā lieta.

Intervētājs: Tā stāsta nav, vai ne?

Resp7: Jā, nav nekāda stāsta. Viņi ir instrumenti. Kad tu viņus teici, tu nosauci instrumentus, nevis cilvēkus, personības.

Intervētājs: Ā, nu jā, pareizi. To mēs zinām – Gints Grāvelis, redzam „Dejo ar zvaigzni” un visi ejam [uz Dailes teātri] skatīties.

Resp4: Jūs par to, ka daudz cilvēku. Tad tas tāds kā mākslinieciskas monolīts? Kaut kāds liels blāķis, kuru es nevaru tā kā apzināties?

Intervētājs: Nevar ieraudzīt sejas.

Resp4: Bezpersonisks.

Resp6: Nu ir diriģents.

Resp4: Jā, tā ir viena seja. Diriģents ir svarīgs, bet viņš nav viens pats.

Intervētājs: Kādas jums par LNSO asociācijas?

Resp6: Orķestris. Lielais orķestris. Latvijas orķestris. Nu tas jau nosaukumā – LATVIJAS NACIONĀLAIS SIMFONISKAIS ORĶESTRIS. Te jau minēja, ka tie labākie spēlē. Un tā jau arī ir – notiek atlases. Bet operas orķestrī arī notiek atlases. Tad kurš ir labāks? To izšķir nosaukums. Tas jau tikai tāds stereotips, ka tas ir labākais. Parasti jau orķestri zina pēc diriģenta. Nesaka – o! tanī orķestrī tas un tas spēlē -, bet gan – tas ir tas diriģents, tas ir tas orķestris. Visi zina. Un te jau principā arī pareizi saka – ja es nebūtu mūziķis, ja es nezinātu tos cilvēkus, kas tur spēlē, man arī nebūtu interesanti. Uz ko tad es eju? Uz orķestri skatīties? Cilvēki izdomā paspēlēt.

Intervētājs: LNSO ļoti vēlas jauniešu auditoriju piesaistīt. Un tur, droši vien, ir spēkā tas, ko respondents1 teica un ko jūs runājat, ka ir vecuma posms, kurā mainās intereses, ko es gribu kultūrā baudīt un kāpēc un tā

tālāk. Bet droši vien būs lielāka daļa starp mana gadu gājuma cilvēkiem, kas ir LNSO koncertu, ja jau jūsu vecumā būs ar to iepazīstināti. Tāpēc arī tiek meklēts, kādā veidot repertuāru, ko darīt, lai jaunās paaudzes klausītāji vairāk nāktu uz koncertiem. Kaut arī jūs neesat bijuši, kā jums liekas, kam būtu jābūt tajā piedāvājumā vai kā to piedāvājumu pieteikt, lai jūsu interese veidotos? Jo jūs paši jau diezgan dažādus tos gadījumus minējāt. Arī LNSO var dažādus mūzikas gabalus izpildīt. Protams, ir klasiskais repertuārs, bet var būt dažāda izvēle. Var kaut ko repertuārā mainīt. Nu, Agnesei bija brīnišķīga pieredze šī pētījuma ietvaros. Tu biji bijusi pirms šī pētījuma uz ģildi? Arī nē. Nu lūk, bet bija repertuārā ļoti interesants piedāvājums, bet pagaidām vēl nestāsti, kas tas bija. Bet viņa teica – ja es būtu zinājusi, ka kaut kas tāds te notiek, es jau sen būtu nākusi. Kā jūs domājat, kam būtu tam āķītim jābūt, lai tas uzrunātu jūs? Repertuārs vai medijos stāsts par cilvēkiem, vai izpildījums?

Resp1: Man būtu tā, ka, pirmkārt, šobrīd ir šķērslis tajā, ka informācija īsti nav mani sasniegusi. Es tagad mēģinu atmiņā atsaukt kādu gadījumu, kad es būtu redzējis, ka ir kaut kāda reklāma vai kaut kas ir mani uzrunājis. Patiesībā nav bijis. Un, ja godīgi, tas repertuārs man pat tai brīdī nebūtu aktuāls, jo es tik un tā nezinātu, ko viņi spēlē, kā tas izklausīsies un kas tas būs. Tāpēc pirmais būtu tas, ka mani sasniegtu kaut kādā veidā šī informācija, es ieraudzītu viņu, padomātu un... trešais faktors pēc tam ir cena. Ja tā cena būs tāda, ka 20 eiro, tad, protams, tu sāksi padomāt. Bet ja tas būtu 10 eiro, es domāju, ka es varētu.

Intervētājs: Jo cenai arī ir nozīme.

Resp3: Man uzreiz ienāca prātā tāds piemērs, kad grupa Queen uztaisīja to dziesmu *Barcelona* ar Monseratu Kabaljē, un uzreiz daudzi par opermūziku sāka interesēties.

Intervētājs: Jā.

Resp6: Anglijā ir daudzi orķestri, kas taīsa kavermūziku, kas jau tika minēts. Uz klavierēm spēlē pazīstamās dziesmas. Piemēram, Bītlu dziesmas ir sarakstījuši... tagad nepateikšu, mājās ir disks. Tas piesaista pie simfoniskās mūzikas, pēc tam iedevu paklausīties cilvēkiem, viņi sāka meklēt jūtībā, kādas vēl dziesmas izpilda, kādi orķestri vēl to spēlē. Viņi nezina nosaukumu, viņi klausās tikai mūziku. Es jau brālim [iedevu], kam ļoti nepatīk mūzika, viņš jau no bērnības, kad es spēlēju tas klavieres, tā ir apnikusi, bet es tagad dzirdu, ka viņš to klausās. Vai nu to, ko es esmu nospēlējusi, vai to, kas viņam interesē. Un tad vēl ir Amerikā ir viens vijolnieks, aizmirsu vārdu uzvārdu, kurš pamatā izpilda klasisko mūziku, bet šobrīd ar orķestri sataisījis un spēlē dažādas tautā un pasaulē zināmas dziesmas. Tie paši pirāti²⁵, kas ir pazīstami no filmas, vai kaut ko no AC/DC, ko mēs zinām. Tāpēc es domāju, ja iesaistītos kaut kas tāds vai arī piesaistītu vēl kaut ko klāt, kas cilvēkiem šobrīd ir aktuāli. Kaut vai tas pats „Dejo ar zvaigzni” – aiziet uzdejo uz to simfonisko orķestri, noteikti nešaubos, ka būs cilvēki, kas ies skatīties.

Resp7: Tagad arī Robijs Viljamss ar Gaudeamus dziedāja. Protams, ka cilvēki nopirks to disku, varbūt pat tādi, kam tas Robijs Viljamss neko neizsaka. Man arī. Labi, es zinu, kādi viņam ir skaņdarbi, bet gan jau varētu paklausīties kaut ko ar to kori. Vai arī pirms gadiem varēja skatīties, kā ieraksta albumu Gustavo ar kaut kādu ansambli – arī forši. Gan jau kādu var piesaistīt.

Intervētājs: Mīkst kaut kādas dažādas mūzikas žanrus.

Resp3: Piemēram es nesen feisbukā noskatījos video. Kur kaut kādi divi čaļi čellisti ar nepilnu simfonisko orķestri spēlē Led Zeppelin populārāko dziesmu. Man tāāā nepatika. Jo man liekas, ka simfoniskā mūzika ir tāda... nu tiem instrumentiem tieši, tur ar tieši efektiem apraujas, lai tas skaņdarbs izklausās tāds... Un man liekas, ka tad tas zaudē to simfoniskā orķestra smalkumu. Tieši 20.gadsimtā, kad vairāk attīstījās sonorika, tas ir ļoti interesenti. Tieši pati tā skaņa un konkrētais instruments. Un man liekas, ka tas pazūd, parādot mūsdienīgo mūziku. Tāpēc man liekas, nē, viņiem ir jāmēģina tieši to [simfonisko] mūziku dziļāk parādīt.

Intervētājs: Iepazīstināt ar to mūzikas stilu.

Resp3: Nu man tiešām, es klausos populāros skaņdarbus - man nepatīk, nu ļoti nepatīk. Tas ir tīri uz efektiem, jo populārā mūzika viņa ir uz efektiem, uz viegli atceramām, atmiņā paliekošām melodijām. Tas ir tāds... zūd tas dziļums.

Resp6: Es nupat atcerējos – kā tad Melo-M palika slaveni? Ar populāriem skaņdarbiem. Tas pats Valters Pūce tur spēlēja... viņš šobrīd arī ar Cingujevu uzstājas, bija koncerti, kuros salaīda ar gaismām kopā, tur viss forši. Cilvēki zināja par to pasākumu. Labi, varbūt ne visi, ne vienmēr visi zinās, ne vienmēr visiem būs interesanti, ne vienmēr visiem patīks. Nav jau pieclatnieks, kā saka, vai ne? Bet viņi vismaz parādījās. Un arī Melo-M tāpat spēlēja.

Intervētājs: Nu jā, droši vien, ja ir vēlme piesaistīt, tas nozīmē atrast kaut kādus elementus...

Resp7: Īstenībā, ja kaut ko tādu izdomā, var taisīt koncertu, kurā vismaz divas dziesmas ir modernas. Bet tā, lai viņi nezaudētu arī regulāros apmeklētājus. Tos, kas nāk tieši uz tiem klasiskajiem skaņdarbiem. Tad varbūt vienu, divas reizes viņi tos jauniešus pasauks, viņi aizies, bet tas nebūs tā vērts, ja pazaudēs pastāvīgo publiku.

Resp5: Man jau šķiet, ka tā piesaistīšana ar populārākajām dziesmām ir klasiskās mūzikas notrulināšana. Ja arī kāds gribēs populāru dziesmu dzirdēt kaut kādā citādā variantā, viņš, iespējams, aizies noklausīties to dziesmu, bet tas jau negarantē to, ka viņš klausīsies to klasisko repertuāru. Tāpēc man liekas, ka ir jāpaliek kaut kādam žanram, kurš ir

²⁵ Mūzika no filmas *Pirates of the Caribbean*.

tikai konkrētiem cilvēkiem, sabiedrības kopumam ar konkrētām interesēm, nevis jāizlokās katram skolēnam un studentam.

Resp6: Bet klasiskā mūzika arī var būt populāra. Klasiskajā mūzikā ir tik daudz populārās mūzikas, vienkārši cilvēki, kas ar to nesaskaras ikdienā, nevar to nosaukt. Piemēram, ja es jums tagad nospēlētu piecas melodijas uz klavierēm, jūs visi viņas zināsiet. *Rafaello* reklāma – es varu pateikt, noktirne opuss 9 nr.2. To nosaukumu nezinās, mūziku zinās. Līdz ar to tas viss vienkārši ir jāsataisa mikslī.

Intervētājs: Visādas iespējas, jā.

Resp6: Arī multenēs to izmanto, arī „Tomā un Džerijā” ir visa klasiskā mūzika. Es varu nosaukt, kas tur skan apakšā. Bet cilvēki zina – ā, tas no „Toma un Džerija”. Jā, šitā bija uz skatuves – es sāku spēlēt un mazie bērni – ooo, Toms un Džerijs!

Resp3: Tā mūzika jau visu laiku kaut kā ir.

Resp1: Tās asociācijas kaut kādas.

Resp6: Nu tieši tā. Grīga mūziku taču pazīst [sāk dungot „Kalnu karaļa alā”] – to visi zina. Tā ir populārā mūzika. Bet klasiskā mūzika.

Intervētājs: Kā tu domā, ja runājam par to, kā piesaistīt jauniešus, kādu repertuāru veidot?

Resp4: Nu lielākoties tā apelēšana pie zināmām lietām... nu 21.gadsimts ir masu kultūra, patērētāju kultūra, jāvēršas pie tā, ko patērē. Pie tam te laikam bija par skaņām. Vispār man eksperimenti varbūt ne īpaši patīk, bet sabiedrībai, jauniešiem patīk. Radīt no jauna kaut ko laikam nesānās, bet kaut kāda manipulācija ar skaņām ar orķestra instrumentiem liekas interesanti. Tur visdažādāk manipulē. Nu labi, drīkst tā, nedrīkst, bet taisīt ar klasiskās mūzikas daiļdarbiem kaut kādas variācijas – proti, kaut kādu ātrumu, tempu paātrināt.

Resp6: Jā, to var darīt. Tā ir improvizācija.

Resp4: Jā, tā ir improvizācija, bet ne tik garlaicīgi, kā tas varētu būt... Nu es atpazīšu, teiksim, „Karmenu”, bet tas ir diezgan skaidrs. Bet, teiksim, izņem kaut kādu instrumentu un pielikt kādu citu kaut kādas variācijās.

Intervētājs: Ā, tad to eksperimentu tādā veidā ar to jau esošo skaņdarbu.

Resp4: Jā, jā, jā.

Resp3: Bet ir jau tādi, man šķiet, diezgan daudz.

Resp4: Ir, bet tas jau piesaista.

Resp6: Tagad arī pati par sevi skaņa ir mainījusies instrumentiem. Tas jau ir viens.

Resp4: Mēs zinām, ka mainījās, bet lielākā sabiedrības daļa- nē.

Resp6: Jā, nu es varu nosaukt tos instrumentus, kam nemainījās.

Resp4: Labi, man nevajag. Es neesmu sabiedrība, es esmu sabiedrības daļa. Es domāju par masu.

Resp5: Varbūt kaut kādi alternatīvi veidi, kā spēlēt instrumentus. Tagad populāri ir raustīt tās stīgas, sist pa instrumentu vai kā tamlīdzīgi.

Intervētājs: Arī varianti.

Resp6: Tik interesanti paklausīties, kādi ir varianti. Man kā profesionālam mūziķim sēžot, ir tik interesanti paklausīties, ko cilvēki domā, ko viņi gribētu redzēt. Par to pašu stīgu raustīšanu – tas tik labs.

Resp5: Es gan čellu, gan ģitāru esmu dzirdējusi – man patika abi divi. Čellam baigi interesantas skaņas var dabūt ārā.

Intervētājs: Bet ja mēs tad domājam, kas būtu tas, kas mūs pamudinātu aiziet, noklausīties kādu LNSO koncertu, tad tas viens veids ir tā variēšana ar repertuāru ar dažādām jūsu pieejām. Bet, ja jūs distancētos no savām vajadzībām, kā jūs domājat kopumā – ja jūs būtu LNSO mārketinga daļas vadītāji (visi sociālās un humanitārās zinātnes studējat), ko jūs darītu, lai jauniešu pieaicinātu? Vai to pašu, ko jūs par sevi teicāt, vai jūs vēl kādu citu viltību izdomātu? Jo te bija dažādi – respondents1 skaidri un gaiši teica, ka nav tik svarīgi – kas, varētu klausīties arī to, kas tur visu laiku notiek, bet ir svarīgi, kā mani sasniedz, vai es zinu, vai kas mani uzrunā. Tad kā tu rīkotos?

Resp1: Es nevaru pateikt konkrētu ceļu, kā rīkoties pareizi. Veids, kas neko nemaksā, ir partizānmārketingis. Un tas ir tieši tāpat kā tās „omītes”²⁶, kas spēlē uz ielas. Labi, viņi nopelna ar to, ka viņiem saziēdo.

Intervētājs: Kaut k tādu oriģinālu, nestandarta.

Resp1: Kaut ko izdomāt tādu! Kaut vai visam orķestrim iekāpt sabiedriskajā transportā, tramvajā, un sākt spēlēt. Kaut kādas pieturas kaut ko nospēlēt kaut kādu skaņdarbu.

Resp5: Un tas parādās presē, un daudzi par to uzzina. Tādas akcijas.

Resp1: Jā, presē. Nu tas pirmais

Intervētājs: Pievērst uzmanību pašam orķestrim.

Resp6: Tā kā tās tantiņas izdarīja – ielika avīzē un tagad visa Rīga zina.

Resp4: Tas ir forši, bet tas saglabās orķestra autentiskumu? Tas parādīs, a viņš ir populārs. Bet viņš nebūs autentisks.

²⁶ Šeit un iepriekš ir runa par grupu „Pielietais munštuks”.

Intervētājs: Kāpēc viņš nebūs autentisks? Kas notiks orķestrim?

Resp4: Zudīs tā aura, tā mistika.

Resp1: Bet tas jau nesabojās orķestri. Tas tikai piesaistīs viņam uzmanību un parādīs viņu daudzpusīgumu, un cik viņi atvērti pret sabiedrību. Nu kaut kādā tādā veidā.

Resp6: Tagad ļoti interesanti biju uz Koru olimpiādi. Pie Mākslas akadēmijas, Esplanādē, bija uztaisīts, ka kori varēja iet pēc saraksta – piesakās un iet dziedāt. Ķīniešu koris dzied, tad dzied no Baltkrievijas...

Resp5: Bet tas nebija vasarā Rīga2014?

Intervētājs: Jā, jā, tas bija Rīga2014 ietvaros.

Resp6: Jā, bet vienalga tas bija tik interesanti. Cilvēki sēdēja un skatījās, stāvēja entās stundas, tur visu laiku mainījās kaut kas. Kāpēc tagad mēs nevarētu ar savu orķestri aiziet un nospēlēt, uztaisīt kaut kādu pasākumu.

Resp7: Vispār man liekas, ja grib kaut ko reklamēt tieši kādai grupai, tad būtu ļoti skaidri jāzina, kas tā par grupu ir. Jo tie jaunieši, kas mēs te sēžam, mēs, pirmkārt, kopā par visu zinām kaut ko mazāk kā pirms 20 gadiem. Mums kopējās zināšanas ir daudz mazākas nekā pirms 20 gadiem. Tāpēc ka tagad ir tāda specifika. Katram interesē sava lieta. Internets un visa šī kultūra dod to iespēju, un kāpēc to neizmanto. Tāpēc vajag orientēties konkrēti, teiksim, uz konkrētu iespējamo grupu.

Intervētājs: Specializēt.

Resp7: Visiem neizdabāsi. Nebūs arī tā, ka visi ies.

Intervētājs: Tas jau skaidrs.

Resp7: Vienkārši vajag vairāk orientēties uz... ja grib tos apmeklētājus piesaistīt... Nu kāpēc vajag piesaistīt? Lai naudu dabūtu. Tad kaut kā arī sevi ir jāpārdod. Bet jāzina tieši kuriem. Nevar tā – visiem. Tā nesanāks.

Intervētājs: Tad katram specifiska pieeja.

Resp3: Par to pārdošanu, kas man nepatīk – tikko izgāju no akadēmijas, paskatījos, tur bija reklāma kaut kādam koncertam, bet visiem koncertiem vienādi plakāti. Dažas strīpas pāri, vidū orķestris – mazāks, lielāks -, visiem drausmīgi līdzīgs tas grafiskais dizains. Šausmīgi garlaicīgi, šausmīgi. Vajag uztaisīt tā citādāk, vajag spēlēties ar vizuālo. To tā modernāk.

Resp6: Jā, par plakātiem. Nevajag viņus likt tikai pie akadēmijas. Viņus vajag pielikt kaut kur, nezinu, *Coffee Inn*. Labi, stubi tā teikt, bet tas tikai piemērs. Bet principā, kur es viņus redzu – mūzikas skolās pie sienas, jo bērniem ir jāiet uz to koncertu, aizeju uz Mediņiem – tur arī priekšā ir. Tas ir tur, kur mūzika. Vēl pie Latviešu biedrības nama un pie akadēmijas [JVLMA]. Un kaut kur avīzē.

Resp4: Īstenībā tā ir dārga padarīšana, to vajadzētu apmaksāt, bet sabiedriskais transports – vilcienā ielikt tās reklāmas. Tas būs ļoti dārgi, protams. Bet nu tas ir ar domu, ka tie tiešām sāks iet.

Intervētājs: Nu kas tur dārgs. Tu domā afišu veidā?

Resp4: Jā, jā, tieši tā. Tas ir ļoti dārgi, toties tur ir daudz masas. Tūkstošiem tur iet.

Intervētājs: Bet vai nebūs tā, ka tās reklāmas mums spiež virsū, skrien virsū? Vai cilvēki, no rīta braucot uz darbu, no darba, vispār fiksē to reklāmas informāciju?

Resp1: Personīgi es sāku filtrēt tad, kad kaut kas stāv un nemainās, un man ir jāgaida vairāk kā piecas minūtes. Tu vienkārši stāvi un beigās sāc lasīt un iedziļināties, tad sāc pārdomāt.

Intervētājs: Tur, kur piespiedu kārtā redzi.

Resp1: Jā, kad tu kaut kur ej, tu redzi tikai kaut kādu tēlu.

Resp6: Jā, un pieci no desmit viņu ievēros.

Resp3: Tagad sabiedriskajos tagad taču ir tie televiziņi. Tur jau arī – redz, ja tu ilgi stāvi un skaties vienā punktā.

Intervētājs: Protams, tās reklamēšanās iespējas ir dažādas. Vairāk tas jautājums bija tāds, kā jums liekas, kas ir tas, ko jūs ievērotu.

Resp7: Es, piemēram, varu pateikt par to *Coffee Inn*. Man tieši draudzene tur strādā, tur plakāti ir miljons. Katru rītu tur septiņos esmu, iedzeru kafiju, sēžu vietā, kas ir pretī plakātiem. Sēžu un skatos. Neatceros nevienu plakātu.

Resp5: Man arī liekas, ka tas neder.

Resp7: Pilnīgi garām.

Resp5: Man pat dažreiz uznāk tādas dusmas. Man liekās, ka man bāžas virsū. Man liekas, es šito atcerēšos un speciāli neaizeju.

Resp6: Galvenais, lai nav tā, ka tu atver internetā kādu mājas lapu, un tev izlec, un tu nevari viņu dabūt nost.

Resp4: Ļoti ilgi meklē to krustiņu un nevari aizvērt.

Resp6: Tad uzkaras dators un diena ir sabojāta.

Resp3: Viņiem vajag lielu vietu. Teiksim, viss tramvajs būtu [aplīmēts] ar orķestra māksliniekiem pilnā izmērā. Varbūt kaut ko tādu masīvu.

Resp4: Tu domā tā kā uz tramvaja? Starp citu, jā.

Resp6: Pat es redzu pie stūres – brauc tramvajs.

Resp3: Ja viņi ir lieli, tad lai tās reklāmas arī ir riktīgi lielas.

Intervētājs: Jā, labi. Man liekas, es pajautāju visu. Agnesīt, tev bija tas koncerts, kas tev patika, pastāsti.

Agnese: Jā, tas bija viens no Vecgada koncertiem ar mūzikla mūziku.

Intervētājs: Bernsteina mūzikls. Viņš arī diezgan vecs, nav no jaunajiem.

Agnese: Trīsdesmitie, četrdesmitie, kaut kā tā.

Intervētājs: It kā liekas, ka kāds mums tur latviešu publikai uz Jauno gadu Bernsteina mūzikls, mēs no amerikāņu mentalitātes tālu.

Agnese: Bet bija tādi svētki!

Resp6: Viņš jau tāds savādāks komponists, tāda savādāka mūzika.

Intervētājs: Un te ir tas, ka tas komponists izvēlēts ne tāds, ko īri attiecinām uz simfonisko mūziku.

Resp6: Un tas jau nav dzirdēts komponists.

Intervētājs: Nav dzirdēts. Un kā viņi mūs tur izklaidēja – mēs bijām otrajā balkonā, viņi finālā visi bija starp cilvēkiem. Koris dejoja starp mums, tad bija tā tuvība. Sacēla visus kājās, izkutināja. Izmainīja to stereotipu. Bet patiesībā nepazemināja tā produkta vērtību. Tiešām augsti kvalitatīvi. Man arī nav augsta izpratība mūzikas jomā, bet es piekritu, ka, ja ir kvalitatīvs piedāvājums, mēs intuitīvi jūtam to kvalitāti un spējam novērtēt un iztulkot tās mūzikas lietas. Protams, ir dažādi produkti, bet mūsu uzdevums šeit nav jūs aģētēt vai rekrutēt. Bet nu tikai par to, ka nenorakstiet tos piedāvājums tikai tāpēc, ka mums liekas, ka mēs zinām, kas tur būs. Ir svarīgi, kad mēs notveram, ka tas piedāvājums ir interesants. Kurā brīdī nāk ar to īpašo. Jo kultūras organizācijas ļoti cenšas, un tur ir daudz visādu radošu risinājumu, tā kā esiet atvērti. Jo tā ir tāda laba iespēja bagātināt ikdienu. Padarīt to dažādāku.

Resp6: Citādāks skatījums uz dzīvi.

Intervētājs: Jā, ka gribas kaut kādu pārsteigumu, kaut ko interesantu. Un tur ir tādas jomas, kur to interesantumu var atrast. Labi, paldies jums liels! Paldies, ka atradāt laiku. Bija ļoti interesanti.

APMEKLĒTĀJU FOKUSGRUPAS TRANSKRIPCĪJA

Norises laiks: 26.februāris (2015)

Norises vieta: Latvijas Kultūras akadēmijas teātra māja „Zirgu pasts”

Fokusgrupas vadītājs: Dr. sc. soc., asoc.prof. Anda Laķe

Novērotāji: Agnese Treimane, Līga Grīnberga

Dalībnieki:

Respondents 1: sieviete, ap 40 gadiem

Respondents 2: sieviete, ap 40 gadiem

Respondents 3: sieviete, ap 55 gadiem

Respondents 4: vīrietis, ap 40 gadiem

Respondents 5: sieviete, ap 60 gadiem

Respondents 6: vīrietis, ap 25 gadiem

Respondents 7: sieviete, ap 25 gadiem

Respondents 8: sieviete, ap 55 gadiem

Respondents 9: sieviete, ap 70 gadiem

Respondents 10: sieviete, ap 25 gadiem

Intervētājs: Laipni lūgti Latvijas Kultūras akadēmijas teātra mājā Zirgu Pasts. Teātra māja Zirgu Pasts gan vairāk ir būvēta un paredzēta skatuves mākslas studentiem un radošajiem darbiem, bet šodien mēs esam pulcējušies mazliet citā situācijā. Es paskaidrošu precīzāk, kas šeit notiks, kādas funkcijas es pildīšu un ko mēs gaidām no jums. Tātad Latvijas Kultūras akadēmija nodarbojas arī ar kultūras jomas pētniecību, un mēs visi esam pulcējušies kā pētījuma dalībnieki. Kultūras Akadēmijai Latvijas Nacionālā Simfoniskā orķestra vadība ir pasūtījusi auditorijas pētījumu un auditorijas pētījuma viena daļa ir apmeklētāju viedokļa izpēte. Jūs esat šī pētījuma posms un, konkrēti, tā ir aptauja grupām.

Tad, kad mēs domājam par aptauju, mēs parasti domājam kaut kādu anketu pildīšanu vai tamlīdzīgi; nekas tāds šodien nenotiks, ir interesantāka pētniecības metode, ko mēs saucam par fokusgrupu diskusiju. Kad aicina uz fokusgrupu diskusiju, nereti asociācijas par to, kas šeit notiks, ir diezgan dažādas, jo diskusijas jēdziens tiek lietots arī tad, kad mēs televīzijā skatāmies kādus raidījumus un cits no klātesošajiem domā „varbūt filmēs, varbūt tikšu televīzijā”. Man tie klātesošie ir jāapbēdina – televīzijā netiksiet, tieši otrādi – man jums kā pētījuma dalībniekiem un man kā pētījuma vadītājam ir svinīgi jāapsola, ka viss, kas šeit notiks, paliks tikai šajās sienās, starp mums. Neskatoties uz to, ka diskusijas gaita tiks ierakstīta, tātad fiksēta audio, mazliet arī Līga mēģinās video fiksēt, tāpēc, ka mēs nevarēsim analizēt jūsu izteikumus, ja tie nebūs pierēģistrēti. Mēs precīzi reģistrēsim jūsu domas, bet jums nevajag sevi kontrolēt un bažīties par to, patiešām, tas kā mēs pēc tam datus apstrādāsim, tur neparādīsies jūsu vārdi, kurš to tieši teica, būs vienkārši šie izteikumi, kurus jūs būsiet par konkrētiem jautājumiem pauduši. Tātad mēs jums garantējam anonimitāti tādā ziņā, ka būs „fokusgrupu diskusiju dalībnieku domas par”, un atbilstoši tiem jautājumiem, kurus mēs izrunāsim. Jūs jau uzrakstījāt savus vārdiņus, teorētiski jūs drīkstējāt arī citus vārdus, ne savus, tā kā segvārdus raksfīt, lai man sarunas gaitā nav jānorāda „kungs!” un jādomā, kādā krāsā ir kreklis, tad es vienkārši jūs uzrunāšu vārdā. Bet patiesībā es sākumā formulēšu jautājumu un varbūt kaut kādā rindas secībā sāksim sarunu, bet sarunas gaitā jums nekādas īpašas disciplīnas nav jātur, jūs varat brīvi iestarpināt savu domu un dalīties pieredzē.

Vēl, ja mēs par savām lomām – mans uzdevums nav testēt jūsu zināšanas vai kaut kādā veidā ietekmēt jūsu domas vai kaut kādā veidā reklamēt Nacionālā Simfoniskā Orķestra darbību, mans uzdevums ir tikai jums uzdot jautājumus un jums arī nav jāuztraucas, ja kaut kas ir aizmirsts vai nezināt kādus koncertu nosaukumus vai kas ir bijis pieredzēts, vienkārši stāstāt savas domas. Šeit nebūs pareizo un nepareizo viedokļu, tāpēc tā saruna, es ceru, ka ritēs brīvi. Man gan jāsaprot, ka tās varētu būt divas stundiņas un tāpēc man lūgums izslēgt mobilos telefonus un, ja kāds zina, ka iepriekš ir jādodas ātrāk, tad droši arī saki, jo nav tā, ka tagad aizsistas durvis un mēs netiekam ārā, bet no pētniecības viedokļa ir tā, ka ir ļoti svarīgi, lai visi dalībnieki ir izteikušies par visām tēmām un tie ir tādi neveiksmīgi pētījuma gadījumi, ja kāds no jums ātrāk aiziet, bet, ja ir jāiet, tad neko darīt.

Es esmu Anda Laķe, Kultūras Akadēmijas zinātniski pētnieciskā centra vadītāja, šī pētījuma vadītāja, šeit ir Kultūras Akadēmijas zinātniski pētnieciskā centra zinātniskās asistentes, mūsu maģistrantes – Agnese,

Līga, meitenes vienkārši tās būtiskākās lietas piefiksēs un arī, ja es kaut ko aizmirsīšu pajautāt, tad papildus uzdos jautājumus.

Sāksim tā vienkārši varbūt – kā jūs raksturotu sevi kā kultūras pasākumu apmeklētājus, varbūt nedomājot tikai par Nacionālo Simfonisko Orķestri – vai jūs ejat vēl uz kādiem kultūras pasākumiem, vai darāt to bieži, kas ir tas, kas jūs interesē – pāris vārdus par sevi lūdzu pasakiet, kā jūs savā brīvajā laikā apmeklējat vai neapmeklējat kādus pasākumus vai LNSO koncerti ir vienīgais kultūras notikums, ko jūs baudāt. Elīna, kāda ir kultūras nozīme jūsu ikdienas pieredzē?

Respondents 1: Ļoti liela. Es varu teikt, ka esmu pat kultūras atkarīga. Apmeklēju praktiski Nacionālā Simfoniskā Orķestra koncertus gandrīz visus laikiem. Jāsaka, ka pēdējos trīs gados esmu sākusi koncertus apmeklēt.

Intervētājs: Kas tā iepriekšējā pieredze bija?

Resp1: Ja no nopietnās mūzikas, tad opera. Tagad es apmeklēju arī operu, gan visas operas izrādes, gan baletu, kas nav redzēts. Metropolitan operas tiešraides Cinamonā sākuši rādīt, tur šad tad, nu, ne vienmēr sanāk, vienkārši nav laika visu apmeklēt, un teātra fanātiķis pilnīgs esmu jau no bērnības, mana mamma veda uz... mans mīļākais teātris bērnībā bija jaunatnes teātris, un tagad interesanti, tieši tajās pašās telpās Jaunais Rīgas Teātris. Var teikt, ka tur arī esmu redzējusi visas izrādes kopš Alvis Hermanis tur strādā, un pirms tam, kad Ādams Šapīro tur iestudēja. Kino arī cenšos apmeklēt – tam man mazāk laika atliek, bet vienkārši gribētos tās labākās filmas pēc maniem ieskatiem, un cenšos arī lasīt Kultūras Dienā, ko iesaka kritiķi. Diemžēl viens no maniem mīļajiem kritiķiem ir aizgājis aizsaulē, Normunds Naumanis, ļoti, ļoti pievērsu [uzmanību – transkr.] tieši viņa viedoklim.

Intervētājs: Tad daudzveidīga tā kultūras prakse jau no bērnības?

Resp1: Jā, no bērnības. Arī mākslas izstādes, varbūt foto, bet praktiski viss, kas ar kultūru saistīts, viss mani interesē.

Intervētājs: Respondent2, kā jums?

Respondents 2: Man arī tā interese par kultūru ir ļoti daudzveidīga, tas ir gan simfoniskās mūzikas koncerti, gan opera, mazāk balets, gan izstādes, gan teātris, kino arī mazāk tieši šī iemesla dēļ, ka tam vienkārši neiznāk laika, un teātris.

Intervētājs: Un arī līdzīgi kā resp1 - jau kopš sevi atceraties, kopš mazotnes?

Resp2 : Jau kopš mazotnes es rakstīju teātra ludziņas un ar draudzenēm iestudēju, un tas turpinājās arī visu skolas laiku, bet pēc tam kaut kā vairāk pievērsos mūzikai.

Intervētājs: Kas tas bija par iemeslu, kas tas bija par brīdi Jūsu dzīvē, kad pievērsāties vairāk mūzikas piedāvājumam?

Resp2: Es atnācu studēt uz Rīgu, un te vienkārši bija lielāks piedāvājums. Līdz ar to pati beidzu iestudēt ludziņas un pati gāju skatīties.

Intervētājs: Paldies!

Resp.3: Es arī negribu atkārtoties - viss interesē mākslā. Un visi šie pasākumi, kurus pirmais respondents nosauca, bet tagad tā kā man jau ir diezgan daudz gadu, mans mērķis ir apmeklēt pasaules operas. No šī mērķa esmu bijusi trijās: Anglijas Karaliskajā, Milānas la Skalā un Oslo operā. Vīnes vēl neesmu, bet pārējās jau - tā kā liktenis veidos, kādas būs iespējas. Jā, māksla man ļoti patīk, izņemot teātri. Vienīgi Jaunais Rīgas teātris tagad ir skatāms, Dailē un Nacionālajā bieži sanāk vilšanās.

Intervētājs: Vai, atceroties savu kultūras pieredzi, var tā izsekot, vai ir bijuši dzīves posmi, kad kaut kas vairāk interesē, kaut kas mazāk? Tieši arī klasiskā mūzika. Vai iepriekšējos posmos vai pēdējos dzīves gados patīk, vai tās intereses visu laiku ir bijušas vienādas?

Resp3: Būtībā vienādas. Nu, teiksim, akcents ir likts uz dažādām nozarēm. Bet vienmēr ir patikusi simfoniskā. Es atvainojos par tādu izteicienu, bet nu tādas it kā pieejamas mūzikas: Mocerts, Bahs, Bēthovens. Tas sākumā, bet ar laiku es saprotu, ka tas, kas man agrāk nepatika, tagad patīk, piemēram, tagad man gandrīz Šostokovičs ir pirmais komponists, Prokofjevs, un tā. Tas, kas agrāk man nepatika, tagad patīk.

Intervētājs: Vai jums ir arī kāda muzikālā izglītība?

Resp3: Diemžēl nav. To es nožēloju, jo tas ir mans mūža sapnis.

Intervētājs: Paldies!

Resp4: Man arī intereses ir visplašākās, grūti kaut ko sevišķi uzsvērt. Bet nu, esmu skrējis uz izstādēm, ļoti ātri parādījās interese par mūziku. Padomju laikā bija diski, plates, ieraksti, bet tā kā man nekad nav bijis ļoti daudz naudas, atšķirībā no citiem, kas ar to pelnīja, esmu bijis tāds patērētājs.

Intervētājs: Vai mūzikai bija īpaša loma, vai, tā līdzīgi kā šeit pirmais un trešais respondents stāstīja, viss kultūras piedāvājums interesēja?

Resp4: Nekad nav bijis mērķis, lai tas kļūtu par profesiju. Ja man draugs, piemēram, Padomju laikā no Viņņas dabūja melody maker'u un jezz formu, no bibliotēkas ar meitenēm sarunājot, ka var atnest mājās, un katru vakaru uz lapiņām no BBC topus ierakstīja. Tādā līmenī nē, bet es turpat blakus sēdēju un klausījos, lai visu pierakstītu un tā.

Intervētājs: Bet sabiedrībā nemaz nav tik liela daļa cilvēku, kurus interesē kultūras piedāvājums. Vai Jūs, domājot par savu dzīves pieredzi, atceraties, kas bija tas impulss, kāpēc Jūs esat starp tiem, kurus interesē tas, kas notiek kultūrā, kas notiek mūzikā?

Resp4: Ballītes bija... varbūt reizes četras, piecas, desmit, bet nu... Mātes kursā bija Akurātere, Edgars Liepiņš, kas nu tur vēl bija...

Intervētājs: Tātad tā bija pazīšanās ar kultūras cilvēkiem?

Resp4: Māte bišķiņ kādreiz strādāja operetē... Tas laiks, visa tā apkārtnē. Es pats it kā tur nebiju, jo, kā sākās drūmā Padomju sadzīve, tā tev kā Padomju inženierim jāstrādā, un, ja tu gribi izrauties un negribi mirt badā, tev ir jāpastrādā divās, trijās vietās uz svešiem amatiem. Savu vārdu „inženieris” jau nedrīkstēja lietot, nu izņemot kā pasniedzējs.

Intervētājs: Tad Jūsu profesionālā darbība ir pavisam, pavisam ar ko citu saistīta, nav saistīta ar mākslas jomu nemaz?

Resp4: Absolūti.

Intervētājs: Un līdzīgi kā es 3. respondentam jautāju, vai ir bijis kāds posms, kad ir vairāk par ko interese, vai mazāk, vai apmēram vienādi?

Resp4: Interese ir nepārtraukti, bet viss prasa līdzekļus.

Intervētājs: Un iespējas vairāk ir atkarīgas no finansiālā - biļešu cenām un tā?

Resp4: Patiesībā jā. Vai nu tu strādā četros darbos, attiecīgi katrā pa astoņām stundām, bet tev grib maksāt minimālo algu, bet maksimāli no tevis izspiest. Un tad pa starpām tu ņem kaut kādus teātra abonementus un visu laiku skrien. Vienam tu saki, ka iesi tur, otram, ka tur, bet pats aizskrien uz teātri.

Intervētājs: Brīnišķīgi, ļoti laba prakse - šo mēs attīstīsim!

Resp4: Jebkurā komandējumā jebkuri muzeji, vienalga kāds brauciens – uzreiz, teiksim, lietīšķā māksla, Vīnes visi muzeji ir pieredzēti. Man taisni paveicās, būt Vīnē taisni tai vakarā, kad muzeji līdz pusnaktij strādā.

Intervētājs: Tātad maksimāli tiek izmantotas visas iespējas.

Resp4: Nē, ja tas ir lēti, tad es esmu tur. Ja citi lielās, ka ir par operas biļeti samaksājuši tur piecus simtus latu, tad tas nav mans stāsts.

Resp3: Var jau uz trepītēm arī sēdēt.

Resp4: Jā, bet kundzei Vīnē palika slikti, jo, ja tu tur esi gaidījis un tagad stāvi, un katrs ir uzlicis savu lakatiņu un atnākot saka: „Tagad ejiet prom, te ir mans lakatiņš!”

Intervētājs: Lielajā Ģildē vēl lakatiņu politika nedarbojas. Paldies! Piektā respondente, kāda ir jūsu pieredze?

Resp5: Nu, jā, es interesējos par visu no bērnības, jo bija tāda vide un tāda ģimene. Protams, 60., 70. gados Latvijā uz augstākā viļņa bija teātra māksla līdz 80. gadu beigām. Protams, mūzikas dzīve nebija tik spilgta.

Intervētājs: Kas nosaka to, ka Jūs sakāt, ka mūzikas dzīve nebija tik spilgta?

Resp5: Tā vienkārši bija, jo nebija tādu organizāciju, ne Latvijas Koncerti, ne arī Lielā Ģilde, toreiz filharmonija, kurā strādāja simfoniskais orķestris, nenodarbojās ar tādu mārketingu vai koncertu organizēšanu kā šobrīd, nu pēdējos desmit gadus, tā varētu teikt.

Intervētājs: Ar to Jūs domājat, ka mazāk bija koncertu, ja?

Resp5: Protams, bija mazāk, jā!

Resp3: Bija daudz koncertu. Tie bija Savienības ietvaros, bet piedāvājums bija liels, un tie mākslinieki bija izcili.

Resp5: Tādā ziņā jā, bet teātra māksla, kā lai saka...

Intervētājs: ...likās, ka publiski vairāk izskan..

Resp5: Jā. Bet es interesējos. Un es neuzskatu sevi par melomāni, neuzskatu, ka ir jāskrien uz katru koncertu, vienkārši kaut kā māku trāpīt. Es aizeju uz tiem, uz kuriem ir jāaiziet.

Intervētājs: Izvēlaties, ja?

Resp5: Jā, man ir ļoti laba gaume un es principā aizeju uz tiem, uz kuriem ir jāaiziet. Var jau iet uz visiem, viss ir labs un brīnišķīgs, nav runa par to, bet man ir ļoti plašas intereses - sports un sabiedriskais darbs un viss cits. Es neesmu tādā vienā lauciņā. Mūziku es principā mājās neklausos, jo manis tur nav, vai tad, kad es atnāku, es taču neklausīšos mūziku, ja ir kaut kas cits, ko darīt. Es izvēlos un uzskatu, ka man ir ļoti laba gaume, un es trāpu tur, kur vajag. Kino posms nupat manā dzīvē gan ir beidzies. Man tāda sajūta, ka šobrīd varētu arī vairs neiet.

Resp4: Nu nav vairs Arsenāla.

Resp5: Nē. Ne par to. Es domāju, ka kino laiks man ir pagājis. Tas Ļeņina slavenais sauklis ir, kas.. nu kā tur bija, „Kino visām masām..” tagad ir. Nu, protams, ir labāki, ir sliktāki. Nav vairs tādas kvalitātes. Kas gribēs, tas uzfilmēs tagad, kas gribēs, tas izsitīsies. Es zinu, kad parādīs pa televīziju, tad es skatīšos.

Intervētājs: Paldies! Tātad, redz kā ir, katrā dzīves posmā ir kaut kāda interese vairāk par kādu citu lietu, bet citā atkal par citu.

Resp5: Nu ir vairāki bijuši. Es izeju caur visu. Arī sportu, kaut kad arī sportoju.

Intervētājs: Man mazliet lūgums jums nerunāt reizē. Jo ierakstā tad nevar dzirdēt, kurš ko saka. Ir labi, ka jūs reaģējat cits uz cita sakāmo, bet vienkārši pakontrolējiet mazliet, jo tad, kad mēs atšifrēsim, tad mēs nedzirdēsim neviena sakāmo, jo būs trīs teikumi reizē. Paldies!

Resp6: Tā kodolīgi es varētu attiecināties uz to, ko teica resp1, par to interešu loku, un arī tas, ka mūzika ir visu laiku ikdienā, un tās studijas. Līdz ar to – mūzika ir visai nozīmīga.

Intervētājs: Tad Jums ir muzikālā izglītība, ja?

Resp6: Jā. Un ko es vēl varu pateikt. Tai pat laikā, tā koncertu un teātru apmeklēšana ir tāda ļoti viļņveidīga, nepastāvīga. Jo dažreiz vienkārši ir tā, ka nav laiks vai nauda. Un te arī tika pieminēts Arsenāls. Es vienmēr žēlojos, ka Arsenāls ir pašā rudens sākumā, kad studijas sākas ar jaunu vilni un nav laika aiziet. Tas, kā es ļoti intensīvi patērēju kultūru, ir ar klausām-grāmatām. Šķiet, tas ir viens no vislabākajiem izgudrojumiem, jo – ja nebūtu tā audio materiāla, kurā ņemt literatūru, iespējams, vispār nebūtu laika. Tad varbūt pietiktu tikai tik daudz laika, lai lasītu to, kas ir pa mūzikas līnijām.

Intervētājs: Jā, paldies!

Resp7: Man laikam līdzīgi kā resp6 ir muzikālā izglītība. Un līdz ar to sanāk, ka tas viss kultūras process, lielākā daļa, sanāk kā radītājai. Jo diezgan daudz sanāk iesaistīties dažādos kultūras pasākumos. Un tikko noslēdzās Rīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas gads, kurā es pati biju aktīvi iesaistīta. Arī redzot, kā tie pasākumi top no otras puses un kultūras bagātība bija.. principā viss bija! Tās bija gan teātra izrādes, gan operas, baleti, koncerti [...] Viens no tiem lauciņiem, kas nav vēl pieminēts ir kormūzika, kas man pašai ir ļoti tuva, jo es pati dziedu korī. Esmu aktīva Latvijas koncertu dzīvē. Visu laiku kaut kas notiek. Tādā veidā arī sadarbojoties gan ar Nacionālo simfonisko orķestri. Arī dažādi citādi kopprojekti ar citiem profesionāliem kolektīviem. Arī viens no tādiem jaunajiem lauciņiem kultūrā man, tāds jaunatklājums, ir laikmetīgā māksla, laikmetīgās mākslas centrs. Arī *Survival kit*. Bija liels prieks, ka tas notika šogad Vāgnera zālē, kas bija patīkami, jo visu mēnesi tur bija vaļā, cilvēkiem tā bija iepazīšanās ar šo zāli. Daudzi, tai skaitā es, tur nebija bijuši. Tas bija tā svarīgi, manā mūzikas izglītībā. Mans apmeklējums arī brīžiem ir viļņveidīgs – kad ir laiks, kad nav laiks aiziet. Esmu iemācījusies par koncertiem nemaksāt – pār mani ir nākusi kaut kāda atklāsme, kad tajā brīdī, kad esmu nopirkusi biļetes uz kādu man ļoti interesējošu koncertu, esmu pēc tam vilusies. Tā muzikālā izglītība traucē. Traucē aiziet uz koncertu, traucē izbaudīt to, kas tur ir, jo ir galvā visu laiku analīze – „Nē, tas bija nefīri. Tur bija tas un tur bija tas.” Un līdz ar to ir daudz grūtāk. Tad man parasti ir kaut kādi ielūgumi, vai ieejas biļetes un tur [...]

Intervētājs: Un tur ir interesanti, ja?

Resp7: Jā. Es nezinu kādā ziņā tas ir saistīts, bet [...]

Intervētājs: Likumsakarība ir fiksēta.

Resp7: Jā, tas kaut kā tā izveidojas. Tiešām, parasti, kad es to biļeti nopērku, tad es pēc pusstundas domāju: „Kāpēc es to biļeti nopirku? Kāpēc es atnācu? Es gribu iet projām.” Nu tā ir sanācis.

Intervētājs: Mhm, paldies. Respondent8, kāda Jums ir pieredze?

Resp8: Es atceros bērniību. Ģimene. Leļļu teātris bija pirmais, pēc tam – baleti visi, Čaikovskis. Trauma no bērniības – kā Čaikovskis, tā gribas deļot pašai. Un tā pamazām. Es domāju, ka tā bija tāda mērķtiecīga audzināšana, jo [...] Arī nepārspīlēt, jo ko tad tur aizvedīsi bērnu uz simfonisko orķestri [...] (*iespraudums par tagadējo*) Mēs tagad redzam, ved. Bet nu, dažiem patīk, daži sēž, ka taisni jābrīnās. (*turpina par sevi*) Tad vienu laiku brauca uz to kolhoza namu visi deju ansambļi no visām „brālīgajām republikām”. Un es tai laikā kaut kāda desmitgadīga meitene biju, nu fantastiski! Un tad pamazām, pamazām, kā jau es anketētājām teicu [...] Un tad pēc lielā ugunsgrēka es apsēdos Lielās Ģildes balkonā, ar tēvu, protams. Un tad man ne visai tā patika, tur bija Mocarts, Bēthovens, visi kam bija lielās jubilejas. Es tur sēžu, mēģinu kaut ko saprast pēc programmas. Arī tā aplaudēšanas lieta – tēvs vienmēr teica : „Gan zināsi, nesteidzies!” Un tā arī saviem bērniem es esmu teikusi. Tā pauze jau ir visforšākais. Un tad, protams, opera mums bija tāda interesanta pieredze. Kādu laiku opera nebija pārpildīta, bet klasesbiedram mamma mums bija vietu ierādītāja, un tad es saprotu, ka mēs gājām vai nu pa ļoti mazām naudiņām – kaut kādām 30 krievu kapeikām, vai vispār tāpat. Mūs ielaida, jo nu – kāpēc lai tie bērni maksātu. Un bērnodārzā baletu mums nāca mācīt Suta. Mēs dejojām kaut kādu gabalu no Brīnumlellēm, un tā. Un tā pamazām. Es gribu teikt, ka tās intereses mainās. Ja padomju laikos, tur četrus vakarus jāgatavojas tur klases darbiem, bet tad ir dabūtas biļetes redakcijā, tad ir jāiet, jo nu – redakcijā iedod!

Intervētājs: Bet pēdējos gados kā?

Resp8: Nu pēdējos gados simfoniskā mūzika. Teātris, nez kāpēc, mani garlaiko. Es slikti dzirdu, ko viņi tur runā, es vairs nesaprotu. Padomju laikā tā dikcija [...] Un šeit arī Jaunais Rīgas teātris - viņi murmulē! Gribas teikt kā mana māte pensionāre: „Ko Tu tur murmulē?! „Es nedzirdu!” „Runā skaļāk!” Es zinu, ka mēs te savstarpēji ietekmējamies. Man vienmēr ir interesanti, kur resp5 ies, un kad kaut ko palaiž garām, tad ir tik žēl. Un resp9 kundze.. Nu, protams. Es gribu teikt, ka esmu augusi siltumnīcas apstākļos, man tādas materiālas problēmas. Es saprotu, ka mēs esam dažāda vecuma. Mūsu ģimenē nav bijušas [...]

Intervētājs: Paldies! Respondent9, kā Jums?

Resp9: Baigi sen. Tik ļoti sen eju uz visu..(smieklī). Es esmu šeit vecākā, un es jau no kādiem astoņiem gadiem eju. Mani tēvs aizveda uz operu „Dubrovskis”, nezinu kāpēc viņš uz tādu aizveda bērnu, kas dodas pirmo reizi uz operu.. Vairāk neviens mani nekur neveda, man liekas, ka es gāju visur viena, vai no skolas, sākās viss ar baletu. Visi baleti, gaļorkā stāvot, visi baleti ar visiem solistiem, es zināju visu no galvas, pazinu visus uz skatuves gadiem. Tagad es eju reti uz baletu. Tagad opera.

Intervētājs: Opera tagad ir galvenā Jūsu interese?

Resp9: Opera man ļoti patīk. Operā uz simfonisko mūziku eju, visādiem kora koncertiem, bezgala ir visādi koncerti, principā, jā, es daudz eju. Eju, nu faktiski no tā vecuma sāk iet uz visu. Un tad es gribu teikt, ka tādas mākslas izstādes, kādas bija krievu laikā, tagad gandrīz vispār tādu nav. Es domāju, ka jaunatne vispār nav redzējusi to mākslu, ko mēs esam redzējuši. Tās bija fantastiskas, un tie mākslinieki bija fantastiski, un mēs to visu esam redzējuši.

Intervētājs: Kāda ir pēdējo gadu pieredze?

Resp9: Nu simfoniskajam, eju, eju. Eju skatīt Metropolitēna izrādes, kas man ļoti, ļoti patīk. Un es tur dzirdu visas pasaules slavenības. Nu brīnišķīgi tur skatīties. Reizēm arī kaut ko es eju no Vīnes vai no Londonas, bet tur es eju mazāk. Nekur nav tik laba tā apskaņošanas tehnika kā Cinamon kinoteātrī. Tur ir vislabākā skaņa, un tā brīnišķīgi. Man ļoti patīk operas, ļoti. Arī simfoniskā, es eju gandrīz uz visiem lielajiem koncertiem. Es esmu tā iesākusi iet, un ar mani nāk tāda vesela draugu kompānija, viņi neaizietu, ja es viņus tur neaicinātu, un nepasūtītu biļetes... Tā kā man tā pieredze ir liela, un uz teātri, līdz mūsu atmodai es gāju uz abiem teātriem, nu gandrīz visu redzēju. Bet, tad bija mūsu izcilie mākslinieki, tad, kad viņi pazūd no skatuves, man vairs nav it nekāda interese iet uz teātri. Es taču to salīdzinu! Tas nav iespējams. (smejas)

Intervētājs: Paldies, resp9. Respondent10, Tev nav tik gara pieredze, ko salīdzināt, bet tomēr gan jau arī droši vien ir.

Resp10: Jā, arī esmu izteikta kultūras patērētāja, vairāk gan teātris un kino saista, šos ļoti bieži apmeklēju, jo koncerti, operas un balets ir vairāk otrā plānā, tomēr ir, jo gribējās kaut ko citu, ne teātri visu laiku. Un laikam jāsaka, ka bērnībā tās pieredzes gandrīz nav bijis, jo dzīvoju vairāk laukos. Un interesanti ir, ka katrā šī joma ir sākusi saistīt tieši no kādas konkrētas izrādes vai no kāda konkrēta notikuma, un es atceros, ka vidusskolā tās bija Meikšāna „Vīns un nezāles”, operā tā bija „Mīla uz trim apelsīniem”, un, savukārt, Ģilžu pasākumi, lielajā Ģildē bija kaut kā tie, kas mani pavilka iepazīt telpu, caur kuru es tad arī iepazīnos ar Nacionālo simfonisko orķestri. Jāsaka, ka piedāvājumu klāsts tiešām visās šajās nozarēs gan daudzveidības ziņā, gan kvalitātes ziņā tomēr ir tāda pozitīva zīme. Tā kā, jā, apmeklēju visu, un pa lielam viss patīk.

Intervētājs: Jums visiem ir bagāta kultūras pasākumu apmeklējumu pieredze, bet, ja runājam tieši par Nacionālo simfonisko orķestri, varbūt īsi raksturojiet sevi kā Nacionālā simfoniskā orķestra koncerta apmeklētājus. Vai Jūs esat jau ilgstoši simfoniskā orķestra koncerta apmeklētāji, vai Jūs esat regulāri vai neregulāri.. Mazliet jau Jūs ieskicējāt tās savas pieredzes, vai ir kāds īpašs kritērijs pēc kura Jūs izvēlaties, kad Jūs ejat. Kā Jūs sevi, kā simfoniskā orķestra auditorijas daļu, vērtētu? Uzticīgi vai izvēlīgi. Resp1, kā Jums?

Resp1: Es jau teicu iepriekš, ka trīs gadus atpakaļ es sāku apmeklēt simfoniskos koncertus, tieši Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri. Laikam mana mamma bija tā, kas sāka kādus desmit gadus atpakaļ, opera vienmēr ir bijusi, bet tieši uz simfoniskiem koncertiem, jā, kādus desmit gadus atpakaļ sāka iet. Un, tad pamazām arī man ieinteresēja, laikam tieši sāku iet, kad bija Karels Marks Šišons galvenais diriģents. Un tad arī, māte jau bija pirms tam dzirdējusi, ka tiešām Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra līmenis diezgan aug, tieši tajā laikā. Nu, un, pašreiz arī, ir ļoti brīnišķīgs ir galvenais diriģents Andris Poga, tādēļ arī jauki, ka turpina augšupeju un stabilu darbu.

Intervētājs: Un kā ir ar regularitātiem un biežumiem?

Resp1: Nu es eju praktiski uz visiem koncertiem, kad ir iespējams un kad ir laiks. Vienkārši, nupat ir tā, ka kultūras piedāvājums ir tik milzīgs, ka nevar apvienot, jo ļoti gribas daudz ko redzēt, bet nepaspēj visu, nav laika, un arī līdzekļu brīžiem nav, parasti gaidu atlaides, un, tad es no sākuma pasūtu uz visiem, norezervēju vietas, bet tad saprotu, ka laikam neizpirkšu, un, tad es paskatos, ja tieši pirms koncerta varbūt nav tās biļetes izpirktas, un, ja piedāvā puscenu, tad es šad un tad aizeju, ja nav, citreiz neaizeju. Bet pamatā eju gandrīz uz visiem, jo man pašai interesē sevi vairāk izglītot, jo tā kā es tik daudz neesmu dzirdējusi no simfoniskās mūzikas, vienkārši gribas saprast, kuri komponisti man patīk, kuri mazāk patīk. Un loģiski, piemēram, tiem cilvēkiem, kuriem nav muzikālās izglītības, viņiem ir grūtāk saprast, teiksim, tādu laikmetīgu mūziku un sarežģītu mūziku. Loģiski, visiem patīk Čaikovskis, Mocarts lielākoties un Bēthovens, bet nu gribās arī dzirdēt kaut ko laikmetīgu un gribas saprast. Man ļoti pietrūkst varbūt izskaidrojuma, ar ko tā mūzika.. es nesen biju uz Prokofjeva 5. simfoniju, es klausījos Radio Klasika, tur ļoti slavēja, ka tā ir ļoti laba. Pat labāka par Šostakoviča čella koncertu, kas man arī ļoti patika. Es nevarēju salīdzināt, kā Andris Dzenītis teica, viņš arī dzirdējis Šostakoviču, es nevaru salīdzināt, bet man patika arī šis čellists. Man vienkārši nav ar ko salīdzināt, bet man ļoti patika skaņdarbs. Viņi tieši ļoti slavē arī Prokofjevu, jāsaka godīgi, bet es nekad neiztuos tā ļoti kategoriski, es vienkārši sapratu, ka līdz tam vēl neesmu izaugusi, man vēl ir jāiet, lai es saprastu, arī tādu mūziku man gribētos, no mūziķiem vai cilvēkiem, kas ar mūziku ir saistīti vairāk, saprast, kā viņi to vērtē, kā viņi spēj pateikt, kāpēc viņiem patīk tieši šī mūzika. Es vēl pagaidām neesmu atkodusi arī laikmetīgo mākslu. Es viņu nenoliedzu, bet gribu saprast. Tas pats kā, es klausījos Alvja Hermaņa „Zaldātus”, kur vispār nebija melodija, tik pilnīgi atonāla opera, kā to ir iespējams klausīties un baudīt. Man liekas, to var tikai mūziķis, kas saprot, cik sarežģīti to ir izspēlēt, bet nu man tā liekas, es nezinu. Tas ir ļoti fantastiski, ko viņi dara, bet baudīt es to nespēju. Interesanti ir režiju skatīties, un nu tā, bet baudīt, tas bija smagi. Tātad man vēl jāiet un jāsaprot. (smejas)

Resp2: Par to smagumu es tieši iedomājos, ir ļoti bieži smagi klausīties tajā brīdī, kad mūziķim ir smagi spēlēt, tad arī parādās ļoti sarežģīta mūzika, un mākslinieks vienkārši īsti netiek galā. Savu muzikāli tehnisko skaņu līmeni, tas

skanĀdarbs viņam ir par smagu, viņš cīnās, bet nu nospēlē, bet tas ir ar mokām, un līdz ar to klausītājs arī to ļoti redz, dzird, tas viss kopā ietekmē, ar kādām sajūtām klausītājs aiziet prom no koncerta. Tas ir ļoti līdzīgi, ja ir, piemēram, kāds vokālās mūzikas koncerts nu vai koris, vai solisti, ja dzied ar sasprindzinātām balsis saītēm - arī to klausītājs jūt. Un viņš var aiziet mājās un krekšķēt, lai gan viņš pats nav to darījis. Un tas tiešām ir jūtams instrumentālās mūzikas koncertos, ja ir smagi mūziķim, arī klausītājs nav spējīgs izbaudīt.

Intervētājs: Respondent6, kāda ir Jūsu pieredze attiecībā uz simfonisko orķestru koncertu apmeklējumu?

Resp6: Man ir tā, ka es neesmu ļoti daudz bijusi. Pārsvārā koncerti, kuros es esmu bijusi, tie ir bijuši tieši vokāli simfoniskās mūzikas koncerti gan kā klausītāja, gan arī kā izpildītāja kora sastāvā. Pēdējais laikam, ko es dzirdēju, bija Mocarta Rekvīems Dzintaru koncertzālē. Es neteikšu, ka es biju sajūsmā, bet tur pat laikam vairāk koris bija vainīgs. Isti nesanāk laika. Teiksim tā, gribētos, bet tās laika iespējas ir tādas, kādas viņas ir, diemžēl. Bet ir būs, un lielākoties tie ir ārpus, jo es pati esmu jūrmalniece, līdz ar to man sanāk citur, jo tā pati Dzintaru koncertzāle man tādā ziņā ir daudz tuvāka un ērtāka. Ir interesanti, jo es esmu bijusi koncertos Ģildē, un ir interesanti pēc tam salīdzināt, kā tas skan brīvdabā, jo uzreiz ir pilnīgi cita akustika, akustiskie efekti (kā tā mūzika izskan), jo arī, piemēram, es neesmu sajūsmā par Ģildes akustiku. Man ne pārāk patīk.

Intervētājs: Respondent3, kā Jums ir ar simfonisko orķestru koncertu apmeklējumu? Kā Jūs vērtējat savu pieredzi?

Resp2: Mani aizrāva Karels Marks Šišons. Es sāku apmeklēt vairākus simfonisko orķestru koncertus, kad viņš kļuva par diriģentu, un nesanāk apmeklēt pārāk bieži, jo es nespēju rezervēt lētākās biļetes, un par cik man gribas iet kopā ar dēlu, un diviem cilvēkiem tas jau ir.. jāreķinās ir..

Intervētājs: Pēc kāda principa tad notiek tā izvēle? Cik bieži Jūs ejat un kā izvēlaties, kad ejat?

Resp2: Es eju apmēram reizi divos mēnešos pilnīgi noteikti, bet nu reizi mēnesī apmēram tā.

Intervētājs: Nu, un vai tas ir iekšēji Jūsu ģimenē vai tā ir tāda tradīcija, ka Jūs tā esat pieņēmuši, ka tas ir tas (reizi mēnesī), kā Jūs ejat, vai tas tā netīšām tā veidojas?

Resp2: Nē, nu tas ir kā sanāk. Citreiz eju arī biežāk

Intervētājs: Un kas ir tie impulsi, kāpēc Jūs uz kaut kurieni aizejat, piemēram?

Resp2: Es izšķirstu programmas. Sākotnējais saraksts ir ļoti garš, ko es gribētu dzirdēt. Tad ir iespējas un arī laiks dažkārt, un tad ir skaņdarbi, viesmākslinieki - tas ir tas galvenais. Un es piebildīšu- man gan nav muzikālās izglītības arī, bet Lielās Ģildes akustiku es arī tā neievērtēju.

Intervētājs: Respondent3, Jūs teicāt, ka cenšaties izmantot visas iespējas ārpus Latvijas? Kā ir ar simfonisko orķestri? Cik bieži apmēram?

Resp3: Nu ļoti bieži. Gandrīz uz katru koncertu jau no krievu laikiem, kad vēl Sinaiskis bija galvenais diriģents un tā tālāk visi pārējie. Arī uz operu tāpat. Balets man nepatīk, izņemot moderno baletu.

Intervētājs: Jūs praktiski uz visiem koncertiem cenšaties iet?

Resp3: Jā, jo man liekas viņi interesanti, un kas attiecas uz to muzikālo izglītību - es reizēm, kad es tos profesionāļus klausos, domāju: „Ak dievs, cik labi, ka es to nezīnu.” Jo tiešām mūzika jau nav rakstīta, lai viņu analizētu, bet lai klausītu un priecātos, bet nu reizēm gribas.

Intervētājs: Respondent4, kā ir Jums?

Resp4: Nē, nu es visu skatos, bet nu katrā gadījumā, mūziķi ļoti sevi reklamē, viņi ir malači. Un šis „šovmens” - es saprotu, ka viņš ir šovmens. Vai viņam ir ar mūziku kāds sakars? Es nezīnu, varbūt. Es nevaru spriest - es neesmu muzikāls, bet man liekas, ka viņš prata sevi nostādīt. Nu, jaunie laiki. Tā tas ir! Tagad ir tādi laiki. Katrs pelna savu maizīti, kā viņš..

Intervētājs: Jums patīk, ka diriģents ir „šovmens”?

Resp4: Protams, ka nē. Priekš kam tas ir vajadzīgs? Ja es gribu šovu, tad es uz to pasākumu neeju. Es neeju uz tiem pasākumiem, kur man mēģina pieaicināt un kur es jau pēc biļešu cenām jūtu, ka tas ir... Nu teiksim, tagad Koncertzāle Rīga, ja? Tur pēc cenām jūt, ka tur iet augšā cenas.

Intervētājs: Un ko tas nozīmē?

Resp4: Tas nozīmē, ka tur ir naudas jautājums, tur nav mūzikas kvalitātes jautājums. Man ir ļoti grūti spriest. Te teiksim profesionāli cilvēki runā, ka mūziķis mokās vai kas.. Nacionālais simfoniskais orķestris vai „Rīga” vai kas.. ja tur kāds mokās.. man nav labu iespādu. Radio koris vai vienalga. Piemēram, kaut vai radio studija - tur taču tā studija arī ir ļoti maza, ja? Tur ja kādam ir grūti.. Nu man nav dzīvē gadījies. Man kaimiņos viena meitene mācījās klavieres spēlēt, jā.. tas bija briesmīgi. Pusgadu vienu melodiju mēģina iedabūt tai klavierē, bet nu.. tādu gadījumu nav. Nu es nezīnu, kādam jābūt līmenim, bet es saprotu, ka mūsu Ģildē problēma nav vis tik daudz tiem klausītājiem kā pašiem mūziķiem - kad lielais orķestris ir uz skatuves, viņi tur nevar. Viņiem tur liek kaut kādas klāpes, tā lai viens otru netraucē. Kā tur vispār var savu vijoli dzirdēt, ja tur no aizmugures tas instruments ausis sit ciet? Es tā saprotu, ka tur ir tā lieta.

Intervētājs: Respondent5, kā Jums ir? Jūs teicāt, ka ir tādi konkrēti kritēriji, kā Jūs izvēlaties, un kā Jums ir ar simfonisko orķestri?

Resp5: Es tik ļoti nesaspriņģstu, kā te visi. Mans uzdevums, es saku, ir - mūzika nav jāsaprot. Grāmatu lasīt, tad var saprast. Mūzika nav jāsaprot absolūti nekā. Es uzskatu, ka ir klausīšanās vaina - jo jūs vairāk klausīsieties, jo

jums būs labāk. Ja, protams, nav kā es saku „lācis uzkāpis uz ausīm”- jūs vispār melodiju nevar nodziedāt, respektīvi, nav muzikālās dzirdes nekādas. Bet es zinu, ka man ir paziņu pulkā, mēs esam grupa, vietas rezervējam - no Valmieras braucam – meldiņu nevar noturēt, bet gada laikā viņš regulāri nāk uz koncertiem un viņš arī bauda. Varbūt savādāk, bet viņš bauda. Tādā ziņā var nosēdēt līdz beigām, un pat pamanīs, kādu jaunu mūziku spēlē un tā. Tātad es uzskatu, ka mūzika nav jāsaprot, mūzika ir jāklausa un jājūt. To teica Jansons, un es viņam absolūti piekrītu. Es eju tā aktīvi, nu tā, pēdējos 20 gadus, tā varētu teikt. Esmu pieredzējis jaunus igauņu diriģentus, kas nāk.. Es eju daudz un principā to, ko es izvēlos, uz to es eju. Nu ne uz visiem. Es, piemēram, maijā palaižu pirmo pusgadu, es izeju cauri, un es uzreiz redzu. Principā es visiem saviem draugiem cenšos rezervēt, es nezinu, kā viņi varēs atbraukt. Es personīgi zinu, uz ko es iešu. Man uzreiz izsaka nosaukums, autors, solists. Es tā neorientējos - Šostokovičs vai kāds tur Opuss numurs. Man pat tas neinteresē. Es zinu autoru, un es zinu, kas tur būs. Jau pēc skaņām. Tas mani velk, tas mani interesē. Tur ir odziņa, tur ir solists, tur ir diriģents, tur ir tas, es uzreiz jau vizualizēju. Man ir skaidrs. Es principā nekad neviļos. Nekad neviļos.

Intervētājs: Nu, Jums ļoti ilga tā klausītājas pieredze.

Resp5: Es esmu muzikāla. Es neesmu mūziķe, es mūzikas skolā strādāju, bet es esmu klavieres bērnībā mācījusies spēlēt. Vienkārši man mūzika iet cauri, es pat to nevaru izstāstīt. Es klausos visu mūziku, laikmetīgo. Brīnišķīgs pasākums – kā nu bija, „Arēna”. Jaunās mūzikas. Kurš pašlaik ir zaudējis, diemžēl. Tā bija brīnišķīga skola. Mēs gājām. Pa pieci lati, tā bija šausmīga nauda – pieci lati. Es vēl ar Kasparu Putniņu strīdējos. Es teicu: „Jums tādu cenu nevajag likt, ja jūs gribat piepildīt!” Tā kā viss ir tikai klausīšanās. Un runājot par to akustiku. Ziniet, Lielā Ģildē, es jums oponentu. Es strādāju Emīla Dārziņa mūzikas skolā un ļoti daudz runāju ar mūzikas pedagogiem, un puse mūziķu ir mūsu pedagogi. [Nevar transkripēt] Viņai kāds [nevar transkripēt] neliek, un tur tā nav, kā jūs sakāt.

Resp4: Viņa sēž vidū, viņa jau nesēž malā.

Resp5: Viņa sēž tieši pie skatuves.

Resp4: Tie, kas sēž malā, tie parasti nevar.

Resp5: Nu varbūt, es neesmu dzirdējusi. Bet Lielā Ģilde, nu, es nezinu, es neesmu tāds speciālists. Man akustika patīk, jautājums, kur jūs sēžat. Draugi, sēdēt balkonā. Balkonā ir labākās, no 10 rindas uz augšu ir satriecošas, sēdēt balkonā, es nesūdzos.

Intervētājs: Uzreiz piedāvājums.

Resp6: Jā, jūs teicāt par akustiku, ka jāmeklē tās vietas, jā, un es pats meklēju. Jā, dažreiz, protams, ir tā, ka koncertā tas, kas traucē gūt maksimālo baudījumu, ir tas, ka pazūd kaut kādas nianšes, vai koncerta žanrā solistu kādā brīdī nedzird. Bet, ja par orķestri, tad varētu teikt - tik regulāri, cik es šogad eju, es nekad mūžā neesmu gājis. Pagājušajā gadā arī ļoti maz koncertus. Bet tagad tiešām es eju gandrīz uz katru.

Intervētājs: Kas mainījās, kāpēc tagad tu biežāk ej?

Resp6: Tagad kaut kā.. Man vienkārši.. Es tieku pie ielūgumiem, līdz ar to es varu atļauties. Un arī tas līmenis. Līdz šim visi tie koncerti ir bijuši ļoti patīkams pārsteigums.

Intervētājs: Tu ieguvu to jauno pieredzi un tad mēģini maksimāli arī, ja? Respondent8, kā Jums?

Resp8: Es gribu turpināt to resp5 domu, jo bija arī tas labs periods, ne tikai „Arēna”, kur mēs gājām, bet arī desmit gadus vai mazāk Rīgas [nevar transkripēt] orķestris – divas reizes gadā operā. Un viņi bija tādi izglītojoši audzinoši. Tu tā kā īsti varbūt nezini, kas tur būs. Lingbergs vai kurš tas Zavinolers, [seko kaut kāds cits uzvārds], vai nu Zastkovičs kopā ar filmu, nepateikšu kuru, bet jūs visi droši vien zināt. Tevi ievēl, man visas programmas ir saglabātas no tā Rīgas festivāla orķestra, ka tevi izglīto. Un interesanti kas bija, ka bija viens amerikāņu mūzikas koncerts operā festivāla ietvaros, pārpildīts. Un pēc kaut kāda brīža, mēneša, es paņēmu savu draudzenīti, iesim uz ļoti, ļoti līdzīgu Ģildē, un viņš bija pustukšs, bija kauns. Bija pat autors, bija kaut kāda mūsdienu mūzika. Viņš nāk klanīties, mēs aplaudējam kā traki, jo mums ir kauns, ka mēs gandrīz esam mazāk nekā orķestris. Tagad tās sarunas, ja var atļauties laika ziņā un nav nogurums. Es eju 50 gadus uz Lielo Ģildi, bet es saku, tas viss ir, pateicoties ģimenei. Mums neviens nav mūziķis, neviens neko nespēlē, koros nedziedam, bet kaut kā viss tā pamazām. Te skolā nāk Pēteris Pečerskis un lasa lekcijas. Dzintaru koncertzāle. Es tagad klausos klasiku un viss. Ārprāts, ārprāts, taču visi viņi ir Kontražini un Ravinski, un ka paņem tagad to Aleksa Rosa grāmatu „Viss cits ir troksnis”; es tiešām kādreiz atnāku no koncerta un atrodu pēc zīmītēm, sadaļām, tad es palasu. Piemēram, man patika Bartoks, bet Ilze, vēl viena cita mūsu draudzene, viņa saka: „Es sapratu”. Es piekrītu vairāk resp5, ka nav jāsaprot, ka tā ir fizika. Ka kādreiz pat ir tā, ka tu jūti, ka tevi izbirstē, šitā un šitā tevi izbirstē.

Intervētājs: Respondent9, kā Jums ir?

Resp9: Es arī apmēram 50 gadus eju. Arī uz tiem simfoniskajiem. Es reti kādu izlaižu, es eju uz visiem, gandrīz uz visiem. Ar mani tad nāk liels bars. Diezgan, tā ka maz nevar neiet, es viņus visus aicinu un nāk. Es teikšu, ka man ļoti reti kurš koncerts liekas: „Es domāju, varēja nenākt”. Bet man gandrīz tāda nav. Man liekas, ka mūsu orķestris ir ļoti labs, manuprāt. Un galīgi nepiekrītu par Šišonu. Viņš tā pacēla mūsu orķestri! Kā viņš to pacēla! Salīdzināt nevar, kāds viņš bija un kāds viņš ir tagad. Man ļoti žēl, ka mēs viņu nenoturējām. Lūdzu, viņš ir izaicināts pirmo reizi, nākamajā sezonā viņš diriģēs virkni izrāžu [nevar transkripēt]. Tur nezaicina katru diriģentu. Tā ka variet būt droši - viņš ir izcils diriģents, man viņš ārkārtīgi patīk. Tur taču publika kā elektrizēta, viņš pacēla roku - visi pilnīgi kā nolēmēti.

Intervētājs: Nē, tas jau, cienītā, ir gaumes un vērtējuma jautājums. Jā, labi, paldies. **Respondent8,** kā tev tieši ar Nacionālā simfoniskā orķestra koncertiem?

Resp8: Esmu noteikti neregulārs apmeklētājs, un, kā jau es arī minēju, vispirms es iepazīnos ar Lielās Ģildes telpu un attiecīgi pēc tam arī sekoja informācija par Simfonisko orķestri. Tas, kas laikam man ir traucējis tā ļoti bieži apmeklēt, ir tieši šis te Latvijas Nacionālais aspekts nosaukumā. Jo kaut kā vidusskolā bija tāda liela trauma ar Nacionālo teātri un Nacionālā teātra piedāvājumu, un tad kaut kā mums vidusskolā radās tāds piemērs, ka tam, kam ir šī te Latvijas Nacionālā tā nosaukuma pieskaņa, ka tas ir tā kā veidots pēc pagājušā gadsimta otrās puses vai pēc kaut kādiem tādiem kanoniem. Līdz ar to visu laiku ir tāda sajūta – tas nevarētu būt nekas interesants. Tas, protams, ir absolūts stereotips, bet kaut kā visu laiku tā šķita. Un, protams, pēdējo divu gadu laikā tas ir noteikti izmainījies, bet kaut kā to regularitāti ietekmēja tas, ka šķita, ka tas nevarētu būt kaut kas, ko varētu man piedāvāt, ņemot vērā, ka pēdējos gadus, man liekas, kultūra ir kļuvusi tāda absolūti izaicinoša savā tīri tādā saturā; tad kaut kā visu laiku ir tā, ka tu ej un redzi kaut ko, noskaties Serebreņņikovu, un tev ir tāda sajūta, ka arī mūzikā un visur citur tev ir jādzird kaut kas tāds totāli nedzirdēts. Tad traucē tas Nacionālais vārds.

Intervētājs: Šeit resp8 domas labi palīdz mums pāriet uz nākamo tēmu. Jūs, lielākā daļa, faktiski visi, esat tādi, kas daudz ko no kultūras piedāvājuma bauda, daļa arī īpaši tieši Nacionālo Simfonisko orķestri. Kā Jums liekas, Nacionālais Simfoniskais orķestris ar ko ir īpašs, varbūt atšķiras no cita, tāda līdzīga tipa piedāvājuma, kas mums ir? Jo resp3 teica, ka opera arī. Nu, vairāki no Jums minēja vēl citas tās klasiskās mūzikas piedāvājumu, ko jūs baudāt. Ir Nacionālais Simfoniskais orķestris, vai ir kaut kas, nu, resp8 teica, ka viņai traucē tas vārdiņš „nacionālais”, kas ir klāt. Ar ko Nacionālais Simfoniskais orķestris ar savu piedāvājumu atšķiras – vai atšķiras un ar ko ir specifisks salīdzinājumā ar citiem līdzīga tipa mūzikas piedāvājumiem?

Resp3: Es domāju, ka... viņš ir ļoti bagāts skanējumā. Es domāju, ka lieliski spēlē. Es esmu vislabākajās domās par mūsu orķestri. Viņš ir ļoti, ļoti audzis.

Intervētājs: Mhm.

Resp2: Programma.

Resp7: To nevar aptvert ... Ka kaut vai nupat bija, piemēram, Vestards Šimkus, mūsu skolas absolvents. Es eju uz visiem viņa koncertiem. Es viņu mīlu vienkārši. Man bilde darbā pie sienas. Es viņu kopš piecpadsmit gadu vecuma klausos.

Intervētājs: Kas raksturo programmu?

Resp8: Piemēram, tagad bija ungāru mūzika. Viņš spēlēja Lista klavierkoncertu. Un tad bija Bēla Bartoks un vēl. Tad bija arī, uz to es gan es negāju, bija „Lahovskis. Polija. Šopēns”. Tagad būs 6. martā Amerikas. Interesantas programmas. Amerikas mūzika – gan jau šodienas, gan vecmeistari. Mēs taču ļoti labi amerikāņus zinām. Un tad, protams, tradicionālie, brīnišķīgie – sezonas atklāšana, sezonas noslēgšana. Tos es saucu par galvenajiem. Uz galvenajiem jāiet. Tos jau uzreiz izvēlos, vienalga, ko tur spēlēs. Jāatklāj un jānoslēdz. Brīnišķīgi Jaungada koncerti, kuri parasti ir trīs.

Resp7: Trīs, trīs, trīs.

Resp8: Tie ir brīnišķīgi. Pēdējie trīs gadi – katrs ir pilnīgi savādāks, ar kaut kādu odziņu. Es domāju, ka vispār LNSO ir labākais Latvijā, kas šobrīd vispār mūsu subkulturā ir. Tu vari iet tiešām, kā teica, uz visiem. Vīlšanās nevar būt.

Intervētājs: Nebūs.

Resp8: Nevar būt.

Intervētājs: Kā citi?

Resp1: Nu jā. Jāsaka jau, ka mums te tik liels orķestris arī nav. „Simfonette” ir ļoti, ļoti profesionāls un labs orķestris, bet tas jau mazāks. Ne nu gluži kamer, bet ...

Resp5: Ir kamer-, ir.

Resp1: Jā, tad tomēr ir mazāks. Tas nav [].

[sākas troksnis, visi apspriežas saraustītiem, nesaprotamiem teikumiem, vārdiem, pusvārdiem]

Intervētājs: Vai LNSO ir konkurenti Latvijā?

Resp1: Operas orķestris ir tikai, bet viņš tomēr nav tik ...

Resp9: Tad, kad ir koncerti operā un kad uzstājas orķestris, es teiktu, ka viņš spēlē brīnišķīgi.

Resp1: Labi spēlē, bet man tomēr laikam Nacionālais.

Resp3: Varbūt, ka Liepāja. Mēs jau tik daudz viņu nedzirdam. Es domāju, ka Liepāja droši vien var konkurēt. Bet mēs nedzirdam tik daudz tos Liepājas koncertus. Reti.

Intervētājs: Ar ko atšķiras Liepājas orķestris un LNSO?

Resp6: Par šo man tieši komentārs. Iepriekš izskanēja, ka LNSO ir ļoti laba pūtēju grupa. Es oponentu, ka tieši Liepājai ir daudz labāka pūtēju grupa nekā LNSO. Es pati esmu pūtēja, es pati flautu spēlēju un faktiski vairāk kā izpildītājmāksliniece ar pūtēju orķestriem tieši. Tur ir tā atšķirība, ka Liepājai metāla pūšamajiem instrumentiem ir vienādi instrumenti visiem - tīri kā materiālais nodrošinājums. Viņiem visiem ir viena firma instrumentiem, līdz ar to viņi visi skan vienādi. LNSO viņiem ir dažādi instrumenti un līdz ar to tā skaņa, nu, tās, protams, ir nianses jau.

Intervētājs: Tas ir muzikālo ausu īpašniekiem.

Resp6 Bet tas, ka tā skaņa mazāk ansambliski līmējas kopā. Es piekrītu tam, ka ir ļoti labi koka pūšamo instrumentālisti, kas ir flautas, klarnetes. Man traucē tas, ka Latvijā reto instrumentu spēlētāji mazumā, kas ir fagoti, kur 2-3 mūziķi klejo pa visiem orķestriem, un līdz ar to viņi ir pārguruši, braukā Rīga-Liepāja-Rīga turp, atpakaļ visu laiku, un līdz ar to tas ietekmē izpildījuma kvalitāti. Tās, protams, jau ir nianses. Līmenis ir audzis pilnīgi noteikti, un es gaidu to brīdi, kad nevienā koncertā es no metāla pūšamajiem instrumentiem nevienu gailīti nedzirdēšu. Es ļoti gaidu to brīdi, jo ir tā, ka viss ir labi, viss ir ļoti skaisti, bet – neizturēja.

Intervētājs: Tā nebūs nekad.

Resp6: Bet īstenībā – tas gan nebija LNSO, bet Operas orķestris. Es biju sajūsmā par to, kā nospēlēja Vāgnera „Rienci”.

Resp1: Viņi bija arī mēģinājuši ne pa jokam.

Resp6: Jā, droši vien, bet tur bija metāli – cepuri nost! Izdevās! Nu tāds kā salīdzinājums.

Resp10: Es laikam gribētu iebilst, ka tas, kas man šķiet, ka pēdējā laikā ir noticis ar LNSO, ņemot vērā, ka es tiešām pirms tam daudz viņu neapmeklēju, ir tas, ka man šķiet, ka viņš ir sācis meklēt jaunas auditorijas tieši ar viesmākslinieku piesaisti, jo tas ir aspekts, kāpēc es vairāk apmeklēju šādus pasākumus. Man tomēr Riharda Zaļupes vai Vestarda Šimkus vārds izsaka vairāk nekā tūri, ja tas ir simfoniskais orķestris. Līdz ar šo viesmākslinieku piedalīšanos vai vārdu izskanēšanu orķestra kontekstā, man tas kā cilvēkam, kuram, kā jau es teicu, mūzika nebūtu tas primārais kultūras virziens, kuru es apmeklēju, tad man tas kaut kā ļoti palīdz un rada vēlmi vairāk apmeklēt šos orķestra pasākumus tāpēc, ka šie viesmākslinieki vai nu principā novitāšu ieviešana orķestra darbībā.

Resp6: Ar ko man izceļas LNSO – man liekas, ka ļoti būtiska sadaļa ir tā, ka ir jauniešu programmas: LeNeSOns un koncerti bērniem, arī tas pats Čaikovskis bija, Bartoks, Bēthovens tagad, ka šīs programmas tiek veidotas un tādā veidā bērnus, jauniešu piesaistot jau no mazotnes. Ir ļoti grūti sākt apzinīgā vecumā to visu apmeklēt, bet, ja bērns jau pierod ... bet, protams, ir konkurenti „Latvijas koncerti”, kas ar savām programmām veido šāda veida koncertus, bet tas, man liekas, ir ļoti, ļoti būtiski.

Intervētājs: Izglītības programmas kā būtiska simfoniskā orķestra sastāvdaļa.

Resp6: Es to arī saku kā ... Es pati strādāju par mūzikas skolotāju ikdienā. Panākt to, ka jaunieši, bērni ir tajā mūzikas aprītē, ka viņi redz, kas notiek, ka viņi seko līdzī ... Jo tiešām ... Pieņemsim, 20 gadi – viņš jau vairs nespēj salīdzināt, jo viņam nav tā pēctecība bijusi. Tieši bērniem tiek speciāli piemeklētas, speciāli viņu interešu lokam veidotas programmas.

Intervētājs: Respondent4, kā jums liekas Nacionālais simfoniskais orķestris - kas ir tās būtiskākās pazīmes kā šajā kultūras piedāvājuma spektrā. Jūs arī teicāt, ka Jums ir dažādas intereses un uz daudz ko ejat.

Resp4: Nu saprotiet, vispār ... Lai es ķertos pie kaut kādas analīzes.

Intervētājs: Nē, kā Jums pašam liekas!

Resp4: Es vienkārši saprotu, ja ir vārds „nacionālais” ... Ja, teiksim, tu Prāgā ieej, ir rakstīts Nacionālā galerija, tu zini, ka tas ir izremontēts un viss ir. Nenacionālais ir viens bagāts muzejs, bet viņš ir pēc antikvariāta, kur ir desmit reižu vairāk mantu, kuras man visas ļoti interesē, bet tur nav šī eiro remonta. Ja ir uzlikts vārds „nacionālais”, tad acīmredzot jābūt bišķiņ šim eiro remontam. Nu vajag, lai viņš patiktu, lai mēs varam rādīt ārzemniekiem, lai var iet delegācijas un skatīties šo muzeju un nu arī uz to koncertu. Es domāju, ka mūsu koncerti ir ļoti augstā līmenī. Teiksim tā, lai es skatītos – es skatos cenu un principā ka tas koncerts notiek. Vai „Simfonetta Rīga” vai Nacionālais - es viņus nešķiroju. Es viņus nešķiroju absolūti, jo, saprotiet, ir mazbudžeta filmas un ir lielbudžeta filmas, un vai tāpēc es iešu uz to un kāpēc es mandarīnus neskatīšos, igauņu, gruzīnu filmu. Nu es nezinu, man viņas lielas. Man tieši ir tā bauda, kad es zinu, ka tur nav atmazgāta nauda, ka tur nav likta nauda, un pēc tam puse ir aizgājusi atpakaļ. Jums vajag izremontēt Brīvības pieminekli? Lūdzu, uz rītdienu, bet 90% atdodiet man atpakaļ. Saprotiet, ja to nejut, ka tas nav šovs, un, ja ir vajadzīgs solists, es nerunāju par Vestardu vai par mūsējiem, ja tas ārzemnieks ir tikai tāpēc, lai ir radītu kaut kādai publikas daļai interesi, kaut kādu radniecīgu (klasesbiedrs). Nu, lai tā būtu, man tas absolūti netraucē. Bet, lai tas nav primārais. Lai nav tā, ka tie draugi tiek vesti. Bet kvalitāte es domāju, ka mums ir ļoti augsta. Labs piemērs ir Arnolds Klotiņš, ir šis te Latviešu mūziķis, lielkoncerti. Vienā vakarā ir 4 orķestri, un tad viens otram grib izgriezt pogas. Cepuri nost! Man ļoti patika tas. Bišķiņ ierobežojot, cilvēki jau netiek uz vilcieniem vairs. Arnolds to ir izdarījis un visu cieņu.

Intervētājs: Jūs savos stāstījumos dažādus aspektus no Nacionālā Simfoniskā orķestra koncertiem pieminējāt: gan diriģenta lomu, gan telpas lomu. Kas Jums pats pirmais nāk prātā, kad pieminam Nacionālo Simfonisko orķestri, kas ir pats būtiskākais, kas ilustrē simfoniskā orķestra darbību un piedāvājumu?

Resp2: Profesionalitāte, profesionāls orķestris, es domāju noteikti. Es atvainojos, varbūt nedaudz ārpus tēmas, bet man ļoti patīk, kad ir sarunas pirms koncertiem! Tas arī ir tas, ar ko viņi atšķiras. Var aiziet paklausīties, ļoti interesants ir parasti Orests Silabriedis. Stāsta par skaņdarbiem, par komponistiem, uzaicina kādu viesi, kas arī savu viedokli un savas zināšanas arī dod. Tas man šķiet ļoti jauki!

Resp4: Tikai kurš var tikt? Tur ir tas jautājums, jo tur ir darbs, un paspēt pēc darba uz koncertu jau ir bišķi problēma, ja! [Piebalso arī vēl kāda balss]. Man ir problēma, ka tās durvis augšā ir ciet, ja es kavēju, man vajag pa

taisno tikt uz augšu. Man vēl jānoskrien lejā uz garderobi un jāuzskrien augšā. Vēl ir kaut kādas minūtes un tad es jau uzskrienu aizsiesies.

Intervētājs: Tad varbūt vajag vēlāk to koncertu sākt?

Respondenti: Nē, nē, nē!

Resp4: Padomju laikos jau bija 19:30, tad varēja paspēt.

Resp3: Bet liela daļa netika tik vēlu!

Resp4: Nē, nē, nē. Tagad transports ir.

Resp3: Rīkoja kādreiz tādas aptaujas, lai noskaidrotu, kādas dienas būtu labāk. Un patiešām, piektdienas - tās nav veiksmīgas dienas. Pēdējā diena, ja, un tad vienā steigā. Bet gribas aiziet uz koncertu tā sagatavojies. Teiksim, kāpēc sestdien 18:00 nevarētu būt?

Resp5: Sestdienās ir „Metropolitans”. Bet ir jāplāno, kā Indra saka. Un tad pārklājās pāri. Man liekās, ka ļoti labi tā piektdiena ir. Mums ir īsā diena.

Visi: Kā kuram, jā!

Resp4: Tie, kam nav trīs darbi, tiem ir. Man tagad ir tikai viens darbs, un es pilnīgi savādāk varu apmeklēt koncertus.

Resp5: Sestdienas tak pa laukiem pavada.

Resp4: To pirmo daļu es visu mūžu esmu gulējis.

Resp3: Vasarā ir tieši otrādi. Koncerti ir sestdienās, Dzintara koncertzālē. Tā kā tiešām, ja uz laukiem jābrauc, tad nekā. Labi koncerti ir parasti sestdienās.

Intervētājs: Ja atgriezīties pie tā, kas pirmais nāk prātā, ja domājam par simfonisko orķestri?

Resp10: Jā, es tieši par to arī gribēju teikt, ka nesen apmeklēju lielkoncertu, kas bija janvāra beigās. Es biju kopā ar divām draudzenēm (viņas tur bija pirmo reizi), kuras brīnījās par to, ka Latvijas Nacionālais Simfoniskais orķestris ir organizācija, kura spēlē arī koncertus ne tad, kad ir kaut kādi valsts pasūtījumi. Tas var šķist pilnīgi absurdi, bet, man šķiet, ka tas tēls kaut kādā ziņā daļēji jauniešu auditorijas, kuri nav varbūt cieši saistīti ar mūziku, ir vairāk tāds, ka tas ir vienkārši kaut kas, ko valsts ir izveidojusi (ņemot vērā arī nosaukuma pirmos divus vārdus) un līdz ar to ir tāda sajūta, ka valsts svētkos tiek pasūtīts, ka viņi spēlē, tad viņi to dara. Bet kaut kā man šķiet, ka drusku trūkst informācijas ne tikai par tiem pasākumiem, kas notiek, bet arī par organizāciju kā tādu. Kas ir tas, ko viņi dara? Jo pa lielam, tie kuri iet, tie zina, bet jaunieši ne. Man bija tāda dzirdēšana, bet ņemot vērā, ka es esmu neregulārs apmeklētājs tam visam, man patiešām patika, un es tajā mirklī sāku brīnīties „kā tas var būt, ka es esmu tikai otro, trešo reizi tur?”. Tas tēls ir tāds, ka nešķiet, ka tas darbotos patstāvīgi. Kas darbojas tikai lielos notikumos un uz valsts pasūtījumu (spēlē tad, kad ir jāspēlē).

Intervētājs: Turpinām par to, resp1 jau minēja „profesionalitāte” un nacionālā jēdziena nozīme?.

Resp4: Tā ir neizglītība. Taču skolu beidz cilvēki un nezin reizrēķinu. Nuu.. tad tas ir lielākais sasniegums, ja zina reizrēķinu. Ko garantē mūsu izglītība? Es agrāk teicu, kas zina alfabētu un zina reizrēķinu. Tagad pat to nezin.

Intervētājs: Nu jā, tas citādāk. Resp6,kā Jums? Iepriekš teicāt, ka uz LNSO pēdējā laikā vairāk ejat un tā. Kas ir tas spilgtākais iespaids, kas saistās ar LNSO?

Resp6: Es vairāk zinu par tām jauniešu programmām 18+. Es biju un man ļoti patika. Tur tiešām bija pilna zāle un bija jaunieši. (Kāds: Un Vestards? F:Vestards nebija tajā koncertā).

Resp5: Tā ir ļoti laba doma, ka jauniešu auditoriju piesaista.

Resp6: Jā, un foajē spēlēja „Pankroku”. Uzreiz bija pilnīgi cita sajūta. Varēja redzēt, ka viņi ir piedomājuši pie atmosfēras, un, manuprāt, mārketinga bija ļoti veiksmīgs. Es domāju, lai viņiem izdodas!

Resp2: Jaunieši kaut kā ir jāpiesaista. Viņi nevar uzreiz saprast to simbolisko nozīmi un situāciju.

Resp8: Tas, man šķiet, ir tāds - jaunieši jauniešiem un viss ir skaidrs. Kā Holšteins, labi, viņš vairs nav jauniešiem, bet viņš ir kā savējais. Līdz ar to, ja es resp7 teiktu: „Ir riktīgi foršais koncerts, noteikti aizej!” Viņš uz to skatīsies pilnīgi citādāk, ja viņam to stāstīt kāds gados vecāks cilvēks. Tā būs cita uztvere jebkurā gadījumā. Līdz ar to tā ir cita piesaiste, kas nav mūziķi.

Intervētājs: Man līdzīgu jautājumu uzdodot, kāda kundze atbildēja: „Viss jau ir labi, bet kaitina tas, ka es atnāku, ieraugu orķestri, kur es redzu, ka cilvēki sež noguruši, vienaldzīgām sejām un arī tad, kad koncerts beidzas, tad es vēl knapi nāku pa durvīm ārā un orķestranti jau aizsteidzas savās darišanās.” Ar asociāciju minot to, ka orķestris dažkārt parāda sevi kā tādu, kas tikai formāli izpilda savu pienākumu. Saprotu, ka šis ir cits viedoklis un Jūs esat cienītāji, bet kā Jūs komentētu šādu uzskatu? Kā orķestris, orķestra mūziķi kā LNSO daļa? Vai ir bijušas līdzīgas izjūtas vai nē? Kā Jūs to komentētu?

Resp5: Man nē, man nē! Man tādu iespaidu neatstāj. Publika ļoti uzņem orķestri un pateicās. Ļoti, ļoti atsaucīgi uzņem orķestra spēli.

Resp2: Man gan vienreiz bija, kad es sēdēju blakām skatuvei un pamanīju, ka sejas bija vienaldzīgas, nebija redzama muzikantu vēlme iesaistīties mākslas procesā.

Intervētājs: Jums arī ir tā starptautiskā pieredze, tad novērtējiet, lūdzu, Nacionālo simfonisko orķestri kopumā!

Resp7: Man ļoti patīk. Man liekas, ka viņš ir augsti profesionāls, pie tam pasaulē visur atzīts. Galu galā, cilvēki ir cilvēki – katram savs noskaņojums un tu jūti, ka diriģenta vadībā ir kāds tāds mirklis, īpašs noskaņojums. Bet, jāsaprot, man nepatīk Raimonds Ozols, jo tas nu gan tāds piepūties iznāk.

Resp4: Un, starp citu, feisbukā viņa arī nav.

Resp7: Tad jau viņa vispār nav. [smejas]

Resp8: Man žēl, ka nav vairs Dzintars Beitāns, nez kā viņš tur ir – izbalsots vai nav izturējies. Viņš tagad nav Latvijas Nacionālajā orķestrī. Viņš tagad ir Liepājas orķestrī? Viņš man ļoti patika. Es domāju, ka viņš mums tāds vadošais.

Resp1: Šēnbergs ir brīnišķīgs.

Resp8: Oi, Šēnbergs ir ļoti brīnišķīgs arī.

Intervētājs: Mazliet jau jūs tam pieskārieties – diriģenta loma. Tātad diriģenti ir mainījušies gadiem. Ir orķestra mūziķu profesionalitāte, bet kāda diriģenta loma?

Resp9: Ļoti liela. To jūt, un ja nu uznāk tāds diriģents, kas visus aizrauj ar to orķestri, tad publika to ļoti jūt.

Resp1: Tas arī aizrauj.

Resp2: Man liekas, arī Olari Eltss ļoti labi saspēlējās ar orķestri, viņiem bija ļoti labs kontakts.

Intervētājs: Un pati Lielā Ģildes kā ēka, kā vieta, kur galvenokārt norit lielākā daļa koncertu, ir svarīga? Protams, nebūtu šī pētījuma, ja Nacionālais simfoniskais orķestris būtu mierā ar to auditorijas daļu, kas atnāk (viņi protams ir mierā ar jums), bet tas skaits nav liels. Jādomā par tiem veidiem, kā palielināt to cilvēku skaitu, kas nāk uz koncertiem. Cik Lielā Ģilde ir nozīmīga kā galvenā koncertu norises vieta?

Resp3: Ļoti nozīmīga, citu nevaru iedomāties.

Resp9: Cita jau nemaz nav.

Resp3: Manā iztēlē pat saistās ar mūziku. Pašā Rīgas centrā, tik ērti, tik pieejama no visām pusēm.

Resp8: Man ļoti trūkst, ko Šišons ieviesa, nepazīstamu operu, koncertu izpildījumu. Cik vien tie bija brīnišķīgi. Tādu mēs vairāk nekur vairs nedzirdam, kā Mocarts nedzirdēts. Cik tie bija brīnišķīgi. Katru gadu bija tādi. Es domāju, ka tie trūkst. Un man vienmēr trūkst vairāk lielu formu ar kori, solistiem. Man vienmēr gribas solistus un kori. Ļoti pievelk publiku, ja piedalās koris ar solistiem, tas izraisa lielu interesi.

Intervētājs: Lielākā daļa no jums ir regulārie apmeklētāji un jums jau ir iespaids. Kas ir pirmie tie trīs vārdi, kas nāk prātā asociatīvi ar Nacionālo simfonisko orķestri? Es gribētu no jums visiem kaut ko dzirdēt.

Resp1: Profesionalitāte un tradīcija.

Resp9: Plašs repertuārs.

Resp3: Izkustīgums un spēja interpretēt.

Resp9: Jā, spēj spēlēt dažādus darbus.

Resp8: Un no ļoti dažādām sfērām, visu viņi māk iemācīties. Labāk vai sliktāk, bet tomēr.

Resp4: Un nenoliedzot profesionalitāti, es tikai mēģinu saprast. Kādreiz bija tāda filmiņa par Kamēr.. un kā viņi gatavo. Tas nav tā ka iznāk Kokars, ir kaut kāds Cēsu skolotāju koris, un viņš tur mokās ar savu ģīmi. Mums vajag pirmo vietu. Bet Sirmis katru dzen tik tālu, kamēr tu tiksi dziedāt vai nē. Un orķestrī ir tas pats: tas, kas uznāk, tas režisors, vai tas kas organizē šo te skaņdarba izpildījumu, jo tieši viņam ir tā pārliecība, ka viņam ir ko teikt, un tālāk tie koncertmeistari sagatavo katrs savu grupu, tāpat kori, tāpat orķestrī, un tad, ja ir šis te materiāls un tas reiz tika iemācīts, un tas reizrēķins ir iemācīts un to alfabētu zin, nu tad jau ir. Bet nevar to laist uz skatuves, jo tur tas nevar. Un par tām attiecībām es ļoti labi saprotu, kad no operetes skrēja uz mājām Štendberga Renātiņa nemaz nenogrimējās, jo gribēja ātrāk tikt mājās. Tāpat arī no orķestra ir jāpaspēj iekurināt krāsni, un tāpēc viņš skrien prom.

Intervētājs: Jums tas netraucē, jūs to saprotat?

Resp4: Viņi ir tādi paši cilvēki kā es, viņi ir darbā. Jā, darbs ir beidzies un piedodiet. Bet ja grib vēl krogā sadzert, jā, tādi laiki ir bijuši, ka sēdēja.

Intervētājs: Resp5, trīs vārdi, kas jums pirmie nāk prātā!

Resp5: Latvijas nacionālais, tas ir galvenais orķestris, kā Nacionālā opera, Nacionālais teātris, Botāniskais dārzs, Nacionālā bibliotēka – tas izsaka visu. Tā ir vizītkarte.

Resp4: Bet būtu jābūt attiecīgam finansējumam. Jūs saprotat, ja piekabina to „nacionālo” un jūs tagad - zemi ēdat, bet jums jābūt labākajiem. Bet ir jābūt šim finansējumam.

Resp6: Lielais vairums ir tiešām interesants un daudzveidīgs. Arī viena no svaigākajām asociācijām -simfonisko un kamerkoncertu mija un tāds labs balanss. Un pats tas, ka šie kamerģimelju koncerti notiek, viņi parādās arī tādā aspektā. Un jā, tas finansējums tika pieminēts – latviešu jaundarbu tiešām ir maz. Lasīju par simfoniskajiem lielkoncertiem, ka orķestrim nebija neviena jauna skaņdarba, jo nevarēja samaksāt komponistam. Tiešām gribētos to svaigāko repertuāru, jaundarbus.

Resp7: Pirmais nāk prātā Ģilde kā vieta. Orķestris un Ģilde ir nesadalāmi, kaut arī gribētos viņus saraut īstenībā. Tas saistīts ar to, ka orķestris iziet ārpus savām ierastajām telpām, un līdz ar to es uzskatu paplašinātu savu auditoriju, jo tas citiem cilvēkiem būtu vairāk pieejams, un vairāk kādus izbraucienus koncertu ārpus Rīgas. Jūrmala, Dzintari ir tāds ļoti tuvais variants, bet kaut kur vairāk.

Resp1: Nu tagad ne velti ir Cēsis, Gors.

Resp7: Tā būtu Ģilde. Tad man nāk prātā LeNeSons. Un profesionalitāte ar mazliet negatīvu pieskaņu. Tas negatīvais nozīmē to - es personīgi bieži izvēlos iet uz amatieru kolektīvu koncertiem, tāpēc ka tur cilvēkiem tas nav darbs, arī tas, ka tika pieminēts, ka brīžiem var redzēt seju mūziķiem, ka viņi ir darbā. Bet tā tomēr ir mūzika, tā ir sajūtu māksla. Es ļoti labi zinu, kādas ir algas, zinu, kādu darbu iegulda – brīžam varbūt mazāk kā vajadzētu. Nu tā – ai, mēs taču šo darbu jau mākam, ko mēs tur daudz. Līdz ar to ir nepamatotas mazās kļūdas, kas traucē. Tas tā kā uz to profesionālo izejot. Mēs taču profiņi, mēs tiksim galā.

Intervētājs: Jā, tas pavisam cits aspekts. Paldies!

Dagnija: Orķestris ir liels, jo, tad, kad uznāk „Sinfonietta”, tad tur viss ir labi, bet viņi tur ir maz, Simfonijā 107, tad liekas, nu labi Ģilde, kultūras nams, bet tomēr Ģilde, jo es nedomāju, kad, ja uzcels jauno koncertzāli 2000 vietām, viņu piepildīs, jo ja tagad iet tik tomēr traki, viena un tā pati seja, kura noveco, mēs jau te vēl jaunas. Tur nāk tādi, kad vecīti ar vecenīti tur viens otru un steberē pa trepēm, un vēl ir aplausi, bet viņi jau steidz, jo viņi nenokāps pa tām trepēm uz garderobi un tur nemīcīsies. Un, es gribu teikt, ka tomēr, nu, kas ir, Santa, kas mums paziņo, kas mums rezervē, pie kuras mēs varam aiziet. Mēs varam aiziet un pateikt, Santa, baigi dārgi, vai vajag kaut kādu biļeti, Santa, noguleji nav, Mārai nav, man vajag biļeti. Nu labi, padomāšu. Nu, tad vai nu e-pastā ielido kaut kāda zīme, tad es saku, labi, vakarā noskriešu garām.

Resp9: Visur kontakts, attiecības un draudzība, un viss notiek. Blats. [smejas]

Intervētājs: Sakiet, resp5 jau pieminēja to, kas raksturo auditoriju, un, ka Jūs pieminējāt, vieni un tie paši, kas ir tie vieni un tie paši?

Resp4: Nav, nav vieni un tie paši, es pilnīgi nepiekrītu, jūs saprotiet, ja tas ir stereotips, ka iet viena kompānija, jā, es velku savus klasesbiedrus no pirmās klasītes, man ir rekords astoņi gabali, tad, ja iet uz dažādiem koncertiem, tad ir pilnīgi pēkšņi uzreiz ir krievvalodīgie ļoti daudz, tad ir ļoti atšķirīgi. Publika ļoti mainās. Un, ja ir prestižs koncerts, nu, tad atkal ir bizness.

Resp8: Nāk jaunieši un aplaudē, kur nevajag.

Resp8: Vienreiz taču izdzēra visu bufeti, nebija vairs ko dzert.

Intervētājs: Resp5 teica citādi, oponents resp4 saka, ja jau dažādi tā mainās.

Resp5: Es, piemēram, neēju uz tām krievu pērļēm, vienkārši es tos izslēdzu, un man vienkārši nav laika. Es pieļauju, ka tur tā tieši mūsu saucamā krievu auditorija, tie ir gudrie, viņi jau neintegrēsies, viņi tur redz savus Čaikovskus, vēl kādus krievu izpildītājus, tad viņi iet, bet tā kopsummā, kad mēs ejam, nu ne jau tur visi rindiņā vai mana kompānija, bet es jau redzu arī tos svešos - pluss, mīnuss tā pati publika un, ja piemēram jaungada koncerti, kur ir nevis viens, bet trīs, un es, piemēram, nu kā, izvēlos tikai to otro vai trešo un, tad tur sanāk tādi, jā, kas citreiz nenāk, nu var redzēt cita publika. Kuri nāk, tad, kad ir Jaunais gads, jāpērk biļetes uz Jāņa baznīcu, kur ir šitie garīgie koncerti, nu tādi, kam vajag iet tieši gadu mijā. Tā kā principā publika ir pluss, mīnuss.

Resp9: Ja ir sveša publika, to uzreiz jūt. Tur nevar nosēdēt un tā.

[visi runā viens otram pāri]

Resp4: Reklāma tomēr nostrādā, jo, teiksim, es tā kā dāmas, tad kad pus gadu iepriekš, jo es ar pie Santas, es dzirdu vienu kundzīti pērk biļetes. Viņai vajag biļetes uz februāri, es saku, bet pagaidiet, marts tas ir, nu ja, nākamgad. Drusciņ 11 mēneši uz priekšu. Es saku kā tur ir, Elīna būs, nē, tur kaut kas nebūs, tur kaut kas atliks, tur kaut kas, es saku, bet varbūt, Santa vēl toreiz nestrādāja, nu tā atliks un viss. No labākās bildes, no 13. Rindas, balkona.

Intervētājs: Jums kā apmeklētājiem, ko Jūs vēl gaidītu? Resp10 iet retāk, ko tu gribētu, ko lai Nacionālā simfoniskā orķestra mārketinga daļa dara, lai tu justos labi, lai tu nāktu biežāk, kas tev pietrūkst, kas tev traucē?

Resp10: Es domāju, ka man prieks, kad tā kā ir aizsākta tā jauniešu programma, jo es domāju, ka, nu, simfoniska mūzika, nu, tā tomēr ir gana specifiska lieta, jo, ja teātrus var izveidot piecās zālēs divdesmit piecas dažāda veida un dažāda satura izrādes, tad te tomēr ir tā, kā ir, un, tad ar dažādiem palīg līdzekļiem, vienalga vai tā ir, vai tās ir kaut kādas atlaižu programmas, vai tas ir, vai tā ir citu mākslinieku piesaiste, jo man tiešām šķiet, ka jauniešiem tomēr tas ir vairāk tāds, nu valsts reprezentācijas, tāds, šī te asociācija, un ir kaut kā vienkārši ļoti, ļoti grūti ir piesaistīt tos, kuri tā kā no mazotnes to neklausās, jo varbūt tiešām ir kāds, nezinu, vecāks, kurš bērņus visu laiku ir vedis intensīvi uz teātri, nevis klausīties mūziku un, nu jā. Vienkārši kaut kā man šķiet, kad, tik cik es esmu bijusi uz šiem koncertiem kaut kā tomēr vairāk, cik es grozos apkārt, tad redzu tomēr vecāka gājuma publiku, un līdz ar to tad tiešām ir tāda sajūta, kā mēģināt noturēt jauniešu interesi. Un es nezinu, vai tas ir stāsts tīri par mārketingu vai vispār par šo te klasisku mūziku kā tādu, varbūt tas vispār ir jautājums par izglītību skolās, tad šīs ir tikai sekas, ka neiet. To ir grūti saprast, tāpēc es nezinu, vai tas ir saturs, vai tas ir mārketingas, bet katrā ziņā, jā, es domāju, kad ar jauniešu auditoriju kaut kā visos veidos ir jāmēģina runāt un, man šķiet, ka visefektīvākais veids, kā to darīt, ir attiecīgās paaudzes pārstāvjiem. Man tiešām šķiet, ka Holšteins ir kolosāls piemērs, un, teiksim, tas ar ko cilvēki, nezinu, jauni cilvēki iet uz teātra bāru klausīties džeza vakarā, tad varbūt tur kāds var piemest, ka vajag iet arī klausīties simfonisko orķestri, bet, manuprāt, jauniešu autoritātes ir efektīvākais veids, caur ko var panākt jaunas publikas.

Resp1: Gribētu ieteikt arī vienu lietu, man bērņi - 13 gadīga meita -, un es viņu arī esmu sākusi vest šogad tieši uz simfoniskajiem koncertiem, un viņai ir ideja vienkārša vēl, lai varētu simfoniskais orķestris piesaistīt jauniešu

auditoriju, ļoti superīgi. Viņa saka, kāpēc nespēlē, piemēram, simfonisko mūziku, kas ir, piemēram, ļoti populārās filmās, kas jauniešiem ir ļoti topā, piemēram, briesmīga filma priekš manis - „Hobits”, bet mūzika fantastiska. Ja kāds, noteikti neviens neskatās tādas filmas šajā auditorijā, bet fantastiska, fantastiska simfoniskā mūzika un, ja to sasaistītu, viņš nāk, it kā Hobits, viņam patīk tā filma, bet tur tiešām ir laba mūzika, un ļoti daudzās filmās ir ļoti laba simfoniskā mūzika un es nepiefiksēju, un, ja tas būtu saistībā ar to nosaukumu, teiksim, labi, ielieciet vienu, vienalga no tās filmas, ielieciet vienu kaut kādu ļoti populāru, skaistu, melodisku gabalu no tā, kas nav filmās, lai viņi pierod arī pie kaut kā cita, ne tikai pie tās filmu mūzikas, piemēram, Čaikovska kāda melodisku gabalu, Bēthovenu, vai tur Pērs Gints, kas ir tiešām dzirdēta kaut kur. Un tādā veidā tie bērni, pamazām jaunieši pieradīs, tāpat kā viņa teica, piemēram, Holšteins bija labs, es domāju Jānis Šipkēvics jaunākais no Instrumentiem, momentāli būs pilna zāle. Tādā veidā ir ļoti labi. Tas pats Renārs Kaupers. Viņiem visiem taču lielākoties ir muzikālā izglītība. Viņi var kaut ko pastāstīt par kādu komponistu, par kādu skaņdarbu, nu es nezinu, ko vēl.

Resp10: Vakars pie tējas, kad Kaupers savā tādā populārajā valodā mēģina pastāstīt, kas tas ir, jo man tiešām šķiet, ka tas ir nevis visupirms marketing, bet tiešām vienkārši vispār, jo, nu mūzika jau ir mīlestība pret mūziku tomēr, tā ir, manuprāt, visintīmākā māksla, un līdz ar to ir ļoti grūti kaut kā, nu tā pateikt, tagad tev ir jānāk, un tev ir jāsež un jāklausa. Šis varētu būt ļoti labs variants - autoritātes.

Resp4: Nenoliedzami. Bet, ja es eju tāpat un es jūtu, ka no manis grib vienkārši piecreiz lielāku naudu par to pašu koncertu, tad manis uzreiz nav un, ja Elīna neatbrauc uz koncertu, un nākamreiz viņa atstrādā, nu kad ir atliktais, ja vienkārši iznāk un, es saprotu, ka viņai ir fizioloģiskas problēmas tajā brīdī dzīvē, bet, nu ir tā, un tās biļešu maksāja kaut kur 40 latu ar astīti un, ka vienkārši dēļ pirmā koncerta es sēdēju pēdējā rindā laimīgs dabūjis biļeti, un priecājos, cik man labas fotogrāfijas, bet tur pilnīga haltūra ir, un tāpat Elīna, un tu vienkārši aizej un tu nevari saprast, ko tu te darīsi un ja ir ielūgums, tad vēl tu klusē, dāvinātam zirgam neskatās, bet šeit ir 40 latu, tā teiksim man ar kundzi tas ir 80, kaut kas bija pie 100 latu, tas ir praktiski pusotra mēneša visa nauda ir iztērēta.

Intervētājs: Bet tas viens gadījums laikam, ja?

Resp4: Jā, nu bija tur. Atlika.

Resp8: Bet visā pasaulē tā notiek.

Resp4: Jā, jā. Nē, nē. Un saprotiet, tad ja nav..Nu tad tiešām es eju tikai uz tiem maksimāli lētajiem, tad nevar vilties, tur var dabūt tikai plusā. Un tad vēl kā piesaistīšanu.. Nu nenoliedzami Simfoniettai bija arī ar gruzīnu filmu 29. gada, arī bija salikts. Tā bija ļoti laba. Un arī bija Vladimirs Feiertāgs - džeza abonements. Vladimirs Feiertāgs bija fantastisks. Un bija arī senās mūzikas abonements. Un tur jau tas nemaz nebija bērnam.

Intervētājs: Dažādi paņēmieni, ja?

Resp4: Tur taču priekšā bija nolikti bērni, tad man draugs vienkārši ņēma grieza šitā matus, lai dabūtu viņu mierā, ja. Acīmredzot kādiem filharmonijas darbiniekiem bērni, un viņi tak grib parādīt, ka viņi te visu māc un visu zina.

Resp10: Manuprāt, kas strādā, kas šķiet ļoti veiksmīgi strādāja ar Seņkovu un teātra nozari, šī te došanās pa skolām, jo kas ir būtisks, viens ir autoritāte, kurš tev var pateikt no malas, ja tev patīk, bet otrs ir pats nozares pārstāvis, kas ir viņš tev stāsta par to, kā viņš uzvedās uz skatuves, vai kas ir tas, ar ko viņi nodarbojas, tas arī uzreiz ļoti palīdz, jo mums teiksim akadēmijā pašām bija iespēja vadīt kori vienkārši viena mācību priekšmeta ietvaros, un tas bija kolosāli, ka es tiešām pēc tam dzirdēju, ka visi bijām sajūsmā par to, un tev ir pilnīgi tāds, ka tu gribi aiziet un to orķestra koncertu paskatīties, paga, es vakar diriģēju, kā tas izskatīsies šodien. Domāju, ka šī te – integrēt mācību vidē teiksim to, ka nāk runāties diriģents, cilvēku valodā stāsta to, ko viņš dara, tas arī būtu, manuprāt, ļoti veiksmīgs paņēmieni.

Resp1: Tas ir īpaši svarīgi jauniešiem!

Resp10: Jo man tiešām šķiet, ka jaunieši jau ir tas pats, pats galvenais. Cik es esmu gājusi, es ļoti, ļoti maz redzu jaunus cilvēkus. Un es patiešām varu savus vienaudžus šajā jautājumā saprast.

Resp9: Es gribēju teikt, ka visus gadus es vienmēr pārku vislētākās, tāpēc ka mēs ejam ļoti daudz, ja, tad daudz naudu vajag. Vislētākās biļetes, agrāk tās lētākās bija trīs pēdējās rindas balkonā, tagad ir tikai viena. Domāju, ka nesmuki. Nesmuki tā darīt.

Resp1: Priekš tiem cilvēkiem, kas regulāri nāk, jau varēja...

Resp9: Jā, regulāri nāk. Un es jau cenšos tās pasūtīt, bet es domāju, ka citi vēl gribētu nākt, bet nu ja viena rinda... Tomēr vajadzēja atvēlēt.

Resp1: Zālēs pirmās rindās, divās ir vēl lētās, bet tur laikam ir pavisam slikti.

Resp2: Tur ir švaki.

Intervētājs: Bet, sakiet, jūs lielākā daļa esat tādi, kas ilgstoši jau apmeklējat simfoniskā orķestra koncertus un uzskatāt sevi jau par patstāvīgo auditoriju. Kā jums liekas, jau runājāt, ka ir dažādi – tie, kurus neinteresē, kurus vecāki ir piespieduši, vai nav tā, ka tās auditorijas ir opozīcijā divas? Tās patstāvīgās auditorijas un tad tie, kas atnāk un tad jūtas neveikli, jo tur sež zinātāji?

Resp9: Nē, nu zinātāji neizrāda, ka viņi tur vienmēr nāk.

Resp1: Nē, to nejut.

Resp1: Nē, tur jūt, ka ļoti uzmanīgi klausās un ka nevienam nekas neiezvanās, un nelaikā neaplaudē. Tā ir tā patstāvīgā auditorija.

Resp2: Nē, nu man viens draugs vienmēr saka - atkal tie plaukšķinātāji, ka tie ir aizskrējuši uz Marisu Jansonu, bet tur nebija plaukšķinātāji, un tad mēs visu laiku strīdamies – var vai nevar aplaudēt, un tā ir cita lieta. Bet es gribu teikt, ka nāk darba kolektīvi – bankas, esmu bijusi tādos koncertos operā un tas bija šausmīgi. Es viņiem pateicu...

Resp4: Ar vīna glāzēm. Jo viņš taču ir par to vīnu samaksājis.

Resp2: Ar telefonu bakstās, un tad tur tādi jaunieši... un tad es saku, nu ejiet prom, ejiet prom, jums taču neinteresē. Traucē. Spīd tas telefons. Tiešām gribas nošaut.

Resp9: Jā, tas traucē.

Resp8: Nu tiešām. Ko tu nāci, ja tev tiešām visu laiku jāskatās telefonā. Taču ej projām.

Resp3: Es gribēju vēl pateikt. Jūs teicās, ka maz esat gājusi un tā. Piekrītu par to izglītošanos arī, bet ko es noteikti varu pateikt, jo man paziņu lokā tā ir, un esmu novērojusi, ka cilvēks taču, kas kaut kādu skolu ir beidzis kaut cik – augstskolu, bakalauru, tehnikumu. Cilvēks taču attīstās, viņš ceļo, redz, lasa, un viena daļa cilvēku vienkārši līdz tai klasiskajai mūzikai nonāk 30, 40 gadu vecumā, jo viņš pats bez kaut kādiem šiem LeNeSoniem un tādiem nobriest, attīstās un pats līdz tam nonāk. Nu es to zinu vienkārši no savas pieredzes.

Intervētājs: Nu jā, tā ir šāda pieredze. Nu sakiet, kas būtu simfoniskajam orķestrim jādara, lai apmeklētājs justos vēl labāk. Jūs jūtaties tur labi, jūs iegūstat baudījumu, to jūs jau stāstījāt. Kas ir tas, ko jūs gribētu? Te ir tiešais vads – var pasūtīt.

Resp5: Nu es gribu redzēt tieši to dažādo...

Resp9: Tās cenas, tās cenas. Tieši šajā sezonā bija izmanītas cenas. Lēto galu samazināja. Pēdējā rinda un sānos. Es zinu, mana vieta palika par veco cenu. Bet to vidējo cenu, kas bija augstāka, bija palaista zemāka, bet vienalga viņa ir par augstu. Lētāko samazināja, vidējo pazemināja, bet tas pazeminājums vienalga ir par augstu.

[visi iestarpina, piekrīt]

Resp8: Zinu, ka mana vieta palika stipri, stipri dārgāka, bet tā kā mēs turīgas meitenes, mēs noelsāties, bet tik un tās manējās arī atsakās.

Resp3: Nu ko es varu teikt, pensionāriem toties vienalga ir 30 % atlaides.

Resp10: Nu jā, bet ja tu pirksi tādu biļeti, tad tā biļete iznāk dārga.

Intervētājs:cenu jautājums.

Resp1: Jā, jo jebkurā gadījumā, nu labi tā cena ir paaugstināta, bet tie, kas var atļauties tās dārgās cenas, lielākoties nenāk uz koncertiem. Tieši nāk cilvēki, kas nevar atļauties, un viņiem tāpatās izpērk labi ja pusi no vietām un tāpatās viņi beigās atlaiž 50 %, un tas pats vien ir. Labāk, ka viņi uzreiz tās cena pieejamākas. Tiešām reāli, kas nāk un kam interesē, viņi varētu atļauties nopirkt, nevis tikai viņiem jādodomā, vai es drīkstu uz 3 koncertiem pa sezonu aiziet vai uz visiem. Tad labāk, lai sanāk vairumtirdzniecība.

Intervētājs: Ko vēl bez cenām? Ko vēl? Ko, lai orķestris dara, lai vēl labāk justos?

Resp1: Man jau liekas, ka viņi dara visu. Ko vēl varētu labāk darīt.

Resp9: Nu ja repertuārs. Ko es teicu. Operas izrādes varētu kā koncerta izpildījumu vai atkal, kā bija uz jaungada koncertu mūzikls, bija lieliski. Jā, tas bija ļoti jauki. Man tiešām ļoti patīk solistu koncerti, tos es dievinu. To es tā gaidu, kad atbrauks kāds solists, nodziedās solo koncertu. Nu taču pēdējais, ko mēs redzējām, lielos bija Marina Rebeka, bija operā un filharmonijā. Kaut kas fantastisks! Un Rebeka dziedāja arī filharmonijā, un Elīna arī parasti dziedamās vietās. Tā gaidu. Jā, nu ļoti gribas solistus. Ar orķestri tas ir tik bagāts skanējums!

Resp1: Man arī tas ļoti patika. Un bērniem vēl kaut ko varētu.

Resp9: Jā, solistus ar orķestri, tad tāds bagāts skanējums. Nu man ļoti patīk tie solisti, tāpēc.

Resp7: Tas, ko es gribēju teikt, kas ļautu man daudz labāk justies koncertos, ir publikas kā koncerta apmeklētāju ētika. Arī tie paši pieminētie telefona zvani – ja zvans vispār briesmīgi, bet arī tās pašas spaidīšanas, tās visas gaismas. Apģērbs – kādā apģērbā cilvēki nāk uz koncertiem.

Resp9: Smukā.

Resp7: Daļa jā, bet...

Resp1: Par to vienmēr ir strīdi.

Resp7: Es tādā ziņā esmu vecmodīga. Es zinu, ka daudzi jaunieši uzskata, ka viņi var iet uz koncertu džinsās, manuprāt, tas nav pieņemami.

Resp1: Bet tā ir vienkārši audzināšana.

Intervētājs: Bet ko varētu darīt?

Resp1: Nu ne jau simfoniskais orķestris...

Resp7: Nu ir tās izglītojošās programmas.

Resp8: Jā, tur stāstīt.

Resp4: Tikai tie nāks, kas var atļauties pēc darba, neiet uz darbu tai dienā...

Resp9: Nav jau tik traki.

Resp4: A kā savādāk? Izstāstiet!

Resp9: Var jau arī apavus paņemt līdzī un apģērbties kaut cik zolīdi.

Resp6: Bet te jau arī minēja, ka ir koncerti, uz kuriem var sagatavoties, un koncerts, uz kuru vienkārši nākas skriet pēc mācībām vai darba, un tad kā sanāk, tā sanāk.

Resp4: Jā, ja jāpaspēj trīs filmas vienā vakarā. Es esmu dabūjis brīvdienu un man...

Intervētājs: Domas dalās, jā. Resp6, ko tu gaidi no LNSO, lai tu tur justos vēl labāk?

Resp6: Labāk... es nezinu. Man bija kaut kas, ko gribējās pateikt, bet...

Intervētājs: Domā, atceries. Resp10, ko tu gribēji teikt?

Resp10: Es laikam gaidu vairāk komunikācijas, bet nevis tieši tādā pasākumu norises aspektā, bet tieši par darbību un to, kas tas ir, jo, manuprāt, šis te ētikas jautājums lielā mērā saistīts ar šīm te sekām, ka jaunieši ir atnācis neieinteresēti, jo, redz, mamma viņu ir paņēmusi līdz, un viņš spaida to telefonu tieši tāpēc, jo, ja viņam būtu interesanti, visticamāk viņš klausītos vai kaut ko tamlīdzīgu. Un līdz ar to es tiešām domāju, ka tur ir, nu jā... jo tā mūzika ir gana specifiska, un tāpēc tur ir visiem mācību spēkiem un pašam orķestrim jāstrādā tiešām visādos veidos ar tieši jauniešiem

Resp9: Jauniešu programmas jātaisa un tur arī jāstāsta par ētiku, par visu.

Resp10: Nē, es domāju, ja viņiem iemāca klausīties mūziku, ja to vispār var iemācīt...

Resp4: Viņš jau vispār neprot savu vecāku klausīties!

Resp5: Ģimene ir svarīga.

Resp9: Jā, nevar iemācīt, ir jāklausās un viss. Un uz skolu jāiet.

[visi entuziastiski runā viens otram pāri]

Resp3: Mums ir mūzikas skolotājs, jā, bet mūzikas skolotājam vajadzētu ko jauku un saistošu atskaņot bērniem, nu pārsteidzošu. Kā, piemēram, vienā filmā „Bēgšana no Šoušenkas”, kas ir redzējies... tur auditorija bija cietumnieki un viens inteligents, kas tur bija kļūdas pēc nokļuvus tajā cietumā, nokļuva pie mikrofona un atskaņoja Mocartu. Es aizmirsu kādu skaņdarbu... un tad rādīja tos cietumniekus, viņi visi bija apmulsuši aiz sajūsmas, ka viņi vispār pirmo reizi dzīvē kaut ko tādu dzirdēja. Un tāpat varēja arī skolotājs – uzlikt kaut ko ļoti populāru, kaut ko ļoti skanošu un saistošu mazliet uz piecām minūtēm, un tas bērns sāks ieklausīties. Un viņš gribēs to.

Resp7: Es kā mūzikas skolotāja pati arī gribēju komentāru pie šī, jo bija tie vārdi, ka pirmais ir ģimene. Es pagājušo gadu visu nostrādāju privātskolā, un es sapratu to, ka turīgu vecāku bērniem principā vecāku nav ļoti bieži. Un līdz ar to tieši šis skolotājs ir pirmais, kurš ar to bērnu strādā. Kurš principā kļūst par mammu, tēti arī tam bērnam. Nu lai cik skumji tas nebūtu, es biju mamma ļoti daudziem bērniem, man liekas. Un līdz ar to tieši mūzikas stundas, gan arī pat uz kultūras jautājumu — zīmēšanas, mājturības un visi, kas ir šie radošie priekšmeti -, ka tieši tam skolotājam ir jābūt ļoti, ļoti zinošam un vispār izglītotam pilnīgi visos kultūras jautājumos, un arī tas, ka ir jāprot integrēt mācību darbā ar bērniem to jauno un to klasisko parādīt jaunā gaismā, un otrādāk, piemēram, man liekas, ka ļoti labs piemērs, kā integrēt klasisko mūziku bērniem ir tāda grupā kā «The Piano guys», varbūt kāds internetā seko līdzī. Puiši — pianisti, čellisti. Vispopulārākās filmu mūzikas un visu pārējo akadēmiskā skanējuma pārliek, un bērniem patīk, jo es 1. klasei tādus uzliku un klase sēdēja un raudāja. Un kopā vēl ar video.

Resp3: Jā. Un viņi gribēs vēl kaut ko tādu.

Resp7: Un līdz ar to, es uzskatu, ka tie būs tie bērni, kas pēc tam gribēs iet uz koncertiem, ka viņi gribēs to dzirdēt vēl plašāk un vairāk redzēt. Un jā, arī tas ko teica, ja tam bērnam patīks, ja interesēs... nebūs telefona, nebūs kaut kādas sarunas un tamlīdzīgi, pilnīgi visi koncerta apmeklētāji līdz ar to būs apmierināti, jo nebūs kaut kāda neapmierinātība, burkšķēšana par to, ka blakus man kaut ko tur grabinās, čabinās, jo es gribu klausīties. Es negribu dzirdēt, ka man tur viens blakus kaut vai sāk krākt. Nu, kas nav bijis... Vai, piemēram, operā, mums kā mūzikas akadēmijas studentiem ir bezmaksas operas apmeklējumi, bet nu tas ir augšējais balkons, un arī ir, nu sajūta, brīžiem, ka tur ar popcornu sāks nākt. Tas vienkārši nav pieņemami.

Intervētājs: Sakiet, vai jūs esat tādi pastāvīgi apmeklētāji? Vai jums ir abonements?

Resp9: Uz ko? Uz simfonisko?

Intervētājs: Jā

Resp9: Tur jau abonements neiet.

Resp4: Nē, simfoniskajam ir 4 koncerti.

[visi runā pāri viens otram]

Intervētājs: Bet jūs pārkat abonementu?

Resp9: Nē, tas ir 4 koncerti. Es jau it kā nepērku. Es neesmu ieskatījusies, vai tas ir lētāk nopirkt.

Resp1: Nu ir kaut kādu eiro lētāk.

Resp4: Viņš ir, saprotiet. Tas moments, kāpēc mēs nopirkām, mēs pēkšņi gribējām uz vienu koncertu un tur viena biļete maksāja pus abonementu. Un tāpēc mēs nopirkām. Bet īstenībā, it kā tas ir par dārgu. Nu ir par dārgu. 60 eiro, nu, 15 uz koncertu, nu tas mums ir par daudz. Nu tā, zobus sakoduši.

Intervētājs: Kādam vajadzētu būt abonementam, lai jūs būtu abonementa īpašnieki? Šeit, nu resp4 saka lētākam...

Resp9: Tad nu dažāda garuma. Vai uz visiem koncertiem, vai uz pusi. Nu kaut kā, lai var izvēlēties. Un es nezinu, vai var izvēlēties vietas. Es atkal ņemu lētākos, protams, es daudz eju, es nevaru tā, man ir jāizvēlas lētākās biļetes.

Resp8: Mēs esam aizmirsuši, ka pēdējos gadus bija tas individuālais abonements. Tā bija laba lieta. Bija jāņem vairāk par 2 koncertiem, un tad atkarībā, cik dārga bija tā biļete, tad meitenes uztaisīja to atlaidi.

Resp1: Tas tagad pirmo gadu nav.

Intervētājs: Jums patika? Jūs ņemtu? Jūs izmantojāt?

Resp5: Es vispār rezervējām visiem. Par astoņi piecas biļetes. Un beigās es izņēmu mazāk un tā, bet nu bija garantija.. tagad uzreiz, divi, trīs lati mazāk.

Intervētājs: Jūs ejat ar dēlu, tad jūs izmantotu abonementu? Pie kādiem nosacījumiem?

Resp2: Nu, es neizmantoju abonementu pat uz Latvija koncertiem. Simfoniettu, ko es apmeklēju, patiešām visus Latvijas koncertu rīkotus pasākumus.

Anda Laķe: Kāpēc?

Resp2: Tāpēc ka man ir zelta karte, kas ir 5 % atlaide. Tad es varu apmeklēt divatā.

Resp4: Un tad iznāk labāka vieta. Par to pašu naudu es varu dabūt labāku vietu. Bet īstenībā, tas ir tikai tāpēc, ka mums ir zelta karte.

Intervētājs: Nu ja, tas arī ir sava veida atspaidis.

Resp4: Tā ir 50 %, jā.

Resp6: Atgriezoties pie tā iepriekšējā, man arī tagad patīk, ka dažreiz arī pirms otrās daļas viņi pasaka: „Lūdzu, vēlreiz atgādinām, ka vajag izslēgt mobilos telefonus.”

Resp4: Jā, tas ir ļoti labi.

Resp6: Un tad vēl, ko es esmu dzirdējis, tas ir ārzemju koncertzālēs kad arī, piemēram, dod par brīvu kaut kādas dražejas, ko vienkārši, kad ir klepus vai kas, vienkārši... un tad kaut ko, nu tā kā bankās, kad ieiet.

Intervētājs: Tā būtu pretimnākšana klausītājiem, jā. Un tad par to abonementu, tu saki, tu pēdējā laikā vairāk ej uz koncertiem? Kā tavas paaudzes [...]

Resp6: Mani ielūgumi vienmēr ir atturējuši, jo, jo es nekad beigās nezinu vai es tikšu uz to koncertu, bet kaut kad bija tā ideja, ka var pats it kā kaut kā izvēlēties, kaut kā samaksāt un tad izvēlēties [...]

Resp1: Jā, vienkārši to skaitu. Varbūt uz pieciem koncertiem, ja tu izvēlies, uz kuriem - tu maksā tik, uz desmit tik. Uz diviem tas atkal ir dārgāk, nu kā jau [...] Bet tā individuāli.

Resp3: Nomainījās direktore, ar Lūkinas atnākšanu tas tika likvidēts.

Intervētājs: To daudz izmantoja?

Resp1: Nu es nezinu, es izmantoju.

Resp8: Es izmantoju.

Intervētājs: Jā. Tas bija izdevīgāk finansiāli, ja?

Resp2: Nu uz katru koncertu, piemēram, jā viena biļete mīnus trīs, pat 5 lati. Ļoti.

Resp4: Nu nav tā iespēja laimēt kaut kādu lētāku. Drāmas teātrī bija, es nopirku šokolādes tāfelīti un man pēkšņi gadījās brīvas vakars, nebija paredzēts. Es vienkārši kioskā nopirku šokolādes tāfeli, uzgāju augšā uz otro balkonu un vienkārši tai iekšā laidējai [...]

Intervētājs: Tā ir loterija kaut kāda, ja?

Resp4: Šokolādes tāfelīte, tā bija maza loterija. Un vienkārši, ja viņai gadījās kāda brīva vieta, kāds nebija aizgājis, kāds aizgāja prom, nu, viņa mani ielaida. Respektīvi kaut kā tikt, te praktiski nav tās iespējas. Pat tie, kas strādā Vecrīgā, nu es jau varu atnāktu, tikšu– tikšu, netikšu–netikšu. Bet nu tās vietas stāv tukšas.

Intervētājs: Nu vai tad jūs pēdējā brīdī nevarat ieiet pirms koncerta nopirkt biļeti un iet un klausīties?

Resp4: Nu ja, bet viņa nav lētāka.

Resp8: Viņa nav lētāka.

Resp4: Es saprotu, ka vajag nopelnīt, orķestrim ir vajadzīga nauda un viņiem ir jānopelna, bet te ir tas, tukša vieta un tu netiec. Vai nu visu vai neko. Jo tas ir valsts dotēts pasākums.

Resp9: Nu nevar arī tā, ka pēdējā brīdī, piemēram, pārdot par pieci eiro, bet man kā pensionāram maksā septiņi, bet tā arī nevar darīt, jo es jau sen esmu nopirkusi par to septiņi. Tas iznāk drusku nesmuki, ja. Man jau tad neatlaiž, es arī varu gaidīt līdz beidzamajai minūtei, bet es zinu, ka man jāizpērku, es izpērku.

Resp1: Tad jau visi gaidīs.

Intervētājs: Nu jā, nu labi. Paldies jums par dažātajām domām. Varbūt ir kaut kas, ko es nepajautāju vai varbūt vēl kaut ko gribat par orķestri, par mūziķiem.

Resp9: Nē, neko.

Resp8: Es gribēju, tomēr pajautāt. Es saprotu, ka tur kaut kāda dotāciju, laikam, nauda. Latvijas koncerti kad organizē, teiksim, nu tā, mēs sēdējām balkonā, 1. rindā, pa 12.50, ar zelta karti, bet uz LNSO tajās pašās vietās, laikam par 15.

Intervētājs: Nu katram uzņēmumam ir sava cenu politika un tā atšķiras.

Resp8: Un tāpat bija LNSO, lielais valsts koris bija, bija 4 solisti un tad tā kā domā. Tu jau saņēmi varbūt pat vairāk, brīnišķīgs koncerts. Viņus dotēja, ja?

Resp2: Jā, SEB banka, es tur pazīstu vienu meiteni.

[visi runā viens pāri otram]

Resp2: Viņiem ir milzīgas naudas, tāpēc viņi var atļauties mūs pa pus cenu. Viņiem mārketingis ir švākāks, tam Latvijas Nacionālajam, no laika gala. Nu pat sāk uzlaboties. Kaut kas tur nebija. Arī kad bija iepriekšējā direktore, runājot par afišām, programmiņām, tas vizuālais... programmiņas bija visas melnas, maksāja lats, lats piecdesmit,

visas rokas palika netīras. Viņiem tā vizuālā krāsa ir lillā. Tad vienu momentu lillā tās programmiņas bija. Nupat ar Lūkinas atnākšanu ir tā- skaisti plakāti, nevis tikai vienkārši uzraksts, bet ar to nagliņu – vai būs solists, vai būs kas. Tas pats ir ar programmiņām. Viņas visas ir tā kā grāmatiņas. Var salikt plauktā. Visas ir apmēram tik lielas. Kāds tas plakāts, tas ir arī uz vāka. Viņas ir saturiskas, tur ir Silabrieža teksti, nu vienīgi divi eiro!

Resp8: Šausmīgi dārgi uzreiz.

[visi aktīvi runā pāri viens otram]

Resp2: Es nezinu pašizmaksu. Arī mārketingš. Nu uztaisi eiro, trīsdesmit četrdesmit – aizies. Nu eiro piecdesmit – aizies. Bet divi!

[visi aktīvi piekrīt, runā viens otram pāri]

Resp4: Bet tas teksts ir ļoti saturīgs, Silabriedis tiešām sagatavojis.. teiksim, ja viņi tādas cenas liek, lai atpelnītu, ko viņš ir rakstījis, es saprotu, nevar būt. Bet īstenībā pie tās biļetes vēl divi eiro...

Resp1: Manā uztverē varētu būt arī nekvalitatīvāk, galvenais, lai var atļauties.

Resp3: Tad brīnišķīgs mūsu skolas absolvents reklamēja.. Reinis Zariņš. To jauno koncertu.

Intervetājs: Tām mārketinga lietiņām ir tāda nozīme, ja?

Resp3: Jā, tādas programmiņas ir pirmo reizi. Tur iekš ir fotogrāfija, biogrāfija, saturs, nākamā koncerta..., biļešu kases rezervācija telefoniem, kaut kāda gaumīga reklāmiņa. Nākamā koncerta reklāmiņā, bet viņa ir skaista. Saturs satriecošs. Par autoriem, par visu. Bet tikai divi eiro...

Resp1: Es uzskatu, ka varētu būt tas pats saturs, bet nekvalitatīvāka programmiņa, lai ir lētāk un var atļauties.

Resp4: Jābūt variantiem.

[atkal visi runā reizē, katrs par savu aspektu]

Resp4: Tas ir mākslas darbs, tur vispār nav, ko runāt.

Resp8: Viņi tos krēslu saliek ejās. Es saprotu, ka jauniešiem ir ielūgumi, bet tajā Bernsteina „Wonderful Town” tas bija briesmīgi. Jo es zinu, kur es sēdēju pa 40eiro, ko es redzēju un dzirdēju. Bet kad viņi salika tur starp pirmo un otro rindu balkonā krēslus, kas nav piestiprināti, kas apdaru drošību visādā ziņā, es vispār uztaisīju skandālu. Apmēram tā, ka iesim tagad līdz Lūkinai, tūlīt būs inspekcija un visu aiztaisīs iet. Jo to nedrīkst. Tur sanāca tā, ka tie divi vecīši, ko es pieminēju, sirmām galvām, viens otru balstīdami, pieturās pie tā noliktā krēsla, kas nav piestiprināts pie grīdas, tas krēsls gāžas, un cik tur vajag, ka tas pāris, ļoti simpātiskais, ir zemē, gūžas lūzums un letāls iznākums. Tad meitenes skrēja un atvainojās. Pēc tam to krēslu vairs nebija, bet tāpēc ka bija tukšs. Un tad es domāju tā – ja tik audz ir šo tā saucamo blatņiku, ja ir 3a rinda, nu paņemiet vēl ceturto rindu. Piestipriniet zālē, tur ir tā eja platāka, bet balkonā tas bija nonsens. Un šito dara arī operā. Nodziest gaisma un ar krēsliem gāžas iekšā parterā. Normāla publika ir drusku šausmās. Bet man nav nekas pretī pret ielūgumiem.

Resp7: Nē, nē, man parasti ir normāli rezervēta vieta.

Resp4: Ģildē es vismaz visur varu ieiēt. Ja citur tagad jaunajos arhitektu brīnumos man visur ir kaska vajadzīga līdzi, jo es nevaru iziet, tad filharmonijā tiešām var iziet. Mati man bišķiņ pieskaras, vis ir izdomāts. Bet šī trešā rinda, kas ir ielikta, jau ir pret ugunsdrošību.

Resp8: Trešā vēl ir piestiprināta.

Resp4: Bet, ja notiks evakuācijas gadījums...

Resp10: Es par bukletiņiem gribēju teikt.. Vai nav tā, ka tas būtu būtiskāk tiem cilvēkiem, kuri jau iet, un tā ir tāda pasākuma daļa. Bet, manuprāt, ļoti būtiski un vērtīgi būtu ieguldīt šo materiālu naudiņu bukletiņam jauniešiem par to, ko vispār dara orķestris. Es tagad skatos, viņi tādi tiešām gana kvalitatīvi un zolīdi. Kas no vienas puses ir patīkami, bet no otras puses mēs saprotam, ka līdzekļi ir ik, cik viņi ir, un, ja viņi tiek ieguldīti tiem cilvēkiem, kuri jau tur iet... Tas vienmēr ir tāds – ja tu ej uz teātri, tev gribās arī to programmiņu.

Resp4: Un ka viņš būtu pieejams kaut kā arī internetā. Tas teksts.

Resp1: Ir jau. Es drukāju pati.

Resp8: Ļoti daudzi nāk jau ar izdrukātiem.

Resp7: Vai par tām pašām programmiņām, man liekas, es aizeju uz koncertu, man principā tos aprakstus par māksliniekiem ļoti bieži nevajag, īpaši ja tur nav solisti vai kas tamlīdzīgs, es kā izglītots cilvēks to jau zinu. Bet tā daļa, kas nav ar mūzikas izglītību, tiem tas ir kā izglītojošs materiāls arī, bet daļai, kas ir profesionāli mūziķi, viņiem to informāciju nevajag. Kāpēc man maksāt par to, ko man nevajag? Man vajag tikai koncerta programmu.

Resp9: Pateikšu, kā es daru. Es izdrukāju aprakstus no mājas lapām un man ar to pietiek.

Resp7: Jā, bet tāpēc es aku, ka aizejot uz koncertu, es gribu redzēt secību, un man neko vairāk nevajag. Tā mana doma bija tāda – kāpēc orķestris nevarētu piedāvāt divu veidu programmiņas. Kā suvenīrs vai tikai programma pa 50 centiem. Viss, neko man vairāk nevajag.

Resp3: Operā tā dara, es atvainojos. Iedod bezmaksas lapiņu ar solistiem un viss.

Resp7: Un neko vairāk nevajag.

Resp4: Jā, lai tie, kas reti iet, neaplaudē starp tām skaņdarba daļām.

Resp5: Viņi jau nezina, ka nedrīkst. Viņi nav dzirdējuši to darbu.

Intervētājs: Labi, man liekas, mēs daudz jautājumus esam izrunājuši. Ja nav tā, ka pavisam noteikti kaut ko vēl ļoti gribas pateikt, es saku paldies, ka atradāt liku, un lai brīnišķīgi koncerti arī nākotnē.

VADLĪNIJAS FOKUSGRUPĀM

STUDENTU FOKUSGRUPA

Respondents un viņa kultūras patēriņš	Respondenta ikdienas rutīna, tipiska diena, tās režīms
	Brīvā laika pavadīšanas veidi, intereses
	Kultūras patērēšanas paradumi
	Motivācija, iemesli tieši šādam kultūras patēriņa modelim
Klasiskās mūzikas patēriņš	Attiecības ar klasisko mūziku (vai, ko, cik bieži klausās, apmeklē)
	Iemesli, kas kavē ar klasisko mūziku saistīties biežāk
	Priekšstati par klasisko mūziku, tās apmeklētājiem, klausītājiem
	Iemesli jauniešu neieinteresētībai klasiskajā mūzikā
	Klasiskā mūzika un priekšzināšanas, izglītība
Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris	Informētība par LNSO
	LNSO koncertu apmeklēšana
	Asociācijas, stereotipi, pieredze saistībā ar LNSO
	Faktori, kas būtiski kavē, ietekmē lēmumu apmeklēt LNSO biežāk
	Faktori, kas motivētu apmeklēt LNSO koncertus biežāk
	LNSO programma, mārketinga aktivitātes

PASTĀVĪGO APMEKLĒTĀJU FOKUSGRUPA

Respondenti kā kultūras patērētāji	Sevis kā kultūras pasākumu apmeklētāja raksturojums
	Faktori, kas ietekmējuši/ veidojuši respondentu kā kultūras patērētāju
Respondenti kā LNSO klienti	Sevis kā LNSO koncertu apmeklētāja raksturojums
	Zināšanas par un pieredze ar LNSO
	Uzskati par mūzikas piedāvājumu, programmu, zināšanām, kas ar to saistīti
LNSO citu kultūras nozares pasākumu vidū	LNSO raksturojums, labās un sliktās kvalitātes
	LNSO tēls, asociācijas, iespaidi, iebildumi
	Faktori (vieta, mūziķi, laiks), kas ietekmē koncertu apmeklēšanu
LNSO attīstība	Respondentu gaidas un ekspektācijas saistībā ar LNSO
	LNSO mārketinga aktivitāšu izvērtējums